

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଅନୁକୂଳଚନ୍ଦ୍ର କଥୂଟ

ଆହୁରି
ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ
ପ୍ରସଙ୍ଗ

ସଂକଳନ

ଶ୍ରୀ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ରଞ୍ଜନ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଅନୁକୂଳଚନ୍ଦ୍ର
କଥିତ ଆହୁରି
ଆଦ୍ୟାତ୍ମିକ ପ୍ରସଙ୍ଗ

ସଂକଳନ :

ଶ୍ରୀ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ରଞ୍ଜନ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ

ପ୍ରକାଶକ :
ଚର୍ଯ୍ୟାଶ୍ରମ ପ୍ରକାଶନ
ପ୍ରିୟ ପରମ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଅନୁକୂଳଚନ୍ଦ୍ର ଚର୍ଯ୍ୟାଶ୍ରମ
ଅସ୍ତିକାୟନ, ବିବେକ-ପଥ
ପୋଷ୍ଟ : ସତ୍ସଙ୍ଗ, ଦେଓଘର
ଝାର୍ଖଣ୍ଡ-୮୧୪୧୧୭

ପରିବେଶକ :
ଚର୍ଯ୍ୟାଶ୍ରମ ପ୍ରକାଶନ
ବିବେକ-ବିତାନ, ବିବେକ ପଥ
ପୋଷ୍ଟ : ସତ୍ସଙ୍ଗ, ଦେଓଘର
ଝାର୍ଖଣ୍ଡ-୮୧୪୧୧୭
(C) ଶ୍ରୀ ବିଦ୍ୟୁତ ରଞ୍ଜନ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ

ପ୍ରଥମ ପ୍ରକାଶ :
୨୫ ଡିସେମ୍ବର ୨୦୨୫

ଅନୁବାଦକ :
ଶ୍ରୀ ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର ଦେ (ଏସ୍.ପି.ଆର୍.)

ସହଯୋଗୀ :
ଡାକ୍ତର ଉମେଶ ଚନ୍ଦ୍ର ପାତ୍ର, (ଏସ୍.ପି.ଆର୍.)

ଅକ୍ଷର :
ସୁଶାନ୍ତ କୁମାର ଭୁୟାଁ
ସେକ୍ଟର-୯, ସିଟି-୧, କଟକ

ମୁଦ୍ରିକ :
ଗ୍ରାଫିକ ଆର୍ଟ ଅଫ-ସେଟ ପ୍ରେସ
ନୁଆପାଟନା, ମଙ୍ଗଳାବାଗ, କଟକ

ଦକ୍ଷିଣ : ୩୦୦/- (ତ୍ରିଶହ ଟଙ୍କା) ମାତ୍ର।

Published :
Charyashram Prakashan
Priyaparam Sree Sree Ankul Chandra
Charyashram
Astikayan, Bibek Path
P.O - Satsang, Dist. - Deoghar
Jharkhand, Pin - 814116

Distributor :
Charyashram Prakashan
Bibek-Bitan, Bibek Path
P.O.- Satsang, Deoghar
Jharkhand, Pin - 814116
(c) Sri Bidyut Ranjan Chakravarty

1st Edition :
25th December 2025

Translator :
Sri Shyam Sundar Dey, S.P.R.

Assist by :
Dr. Umesh Ch. Patra, S.P.R.

Desktop by :
Susanta Kumar Bhuyan
Sector-9, CDA, Cuttack

Printed :
Graphic Art Off-set Press
Nuapatana, Mangalabag, Cuttack

Price : Rs.300/- only

-: ନିବେଦନ :-

ଏହା ପୂର୍ବରୁ ମହାଗ୍ରନ୍ଥ ‘ଆଲୋଚନା - ପ୍ରସଙ୍ଗେ’ - ର ପ୍ରଥମ ଏଗାରଟି ଖଣ୍ଡ ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରୟୋଜନୀୟ ଆନୁସଙ୍ଗିକ ବିଷୟ ସମୂହ ସଂକଳନ କରି ‘ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଅନୁକୂଳଚନ୍ଦ୍ର କଥିତ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ପ୍ରସଙ୍ଗ’ ନାମରେ ପୁସ୍ତକ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଛି । ଏଥର ସେହି ‘ଆଲୋଚନା ପ୍ରସଙ୍ଗେ’ - ର ଅବଶିଷ୍ଟ ଏଗାରଟି ଖଣ୍ଡ ଏବଂ ‘ଦୀପରକ୍ଷୀ’- ର ଛଅଟି ଖଣ୍ଡ ମଧ୍ୟରୁ ସଂକଳନ କରି ‘ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଅନୁକୂଳଚନ୍ଦ୍ର କଥିତ ଆହୁରି ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ପ୍ରସଙ୍ଗ’ ପୁସ୍ତକଟି ପ୍ରକାଶିତ ହେଲା । ଆଶାକରେ ଏହି ସଂକଳନଟି ମଧ୍ୟ ଅଧାତ୍ମ ଅନୁରାଗୀ ମାନଙ୍କର ମନଯୋଗ ଆକର୍ଷଣ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ ହେବ ।

ବିବେକ-ବିତାନ
ସରସ୍ବତୀ ପୂଜା-୧୪୨୨ (ବଙ୍ଗଳା)

ବିନୀତ
ପ୍ରକାଶକ
ପରମପିତାଙ୍କର ଦାନ ଦାସ
ଶ୍ରୀ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ରଞ୍ଜନ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ

॥ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବାଣୀ ॥

ଆତ୍ମାର ପ୍ରକାଶ

ସଂସ୍ଥିତି ଭିତର ଦେଇ,
ସଂସ୍ଥିତିର ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ସଙ୍ଗତି ଅଛି
ଯେ ସଙ୍ଗତିରେ ଆତ୍ମା ସଙ୍ଗତ ହୋଇଛି-
ତାକୁ ହିଁ ଆମେମାନେ କହୁ ଜୀବନ,
ଯାହାକୁ ଅଧିକାର କରି ବା ଧରି
ଆତ୍ମାର ପ୍ରକାଶ -
ଆତ୍ମାର ସେହି ସସତ୍ତ୍ୱ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି କୁ ହିଁ
ଆମେମାନେ କହୁ ଅଧ୍ୟାତ୍ମ ॥୧୨୨॥

(ସଂଜ୍ଞା ସମାକ୍ଷା)

ସରାଗନ୍ଧର କେନ୍ଦ୍ରାୟିତ ନିବିଡ଼ ସମ୍ମିଳନର
ପରିନୟନ ହିଁ ହେଉଛି ବିଶ୍ୱ ଓ ବ୍ୟକ୍ତି,
ଚେଷ୍ଟା, ପ୍ରତି ବ୍ୟକ୍ତିର
କେନ୍ଦ୍ରାୟିତ, ସଜାଗ, ସନ୍ନିବେଶୀ,
ସର୍ବତଃସମ୍ପର୍କନୀ
ସବୁ-ସମୁଦ୍ଧାନ ହିଁ ହେଉଛି ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା ॥୧୨୩॥

(ସଂଜ୍ଞା ସମାକ୍ଷା)

॥ ସୂତାପତ୍ର ॥

-: ଅ :-

ଅର୍ଜୁନଙ୍କ ଉପରେ ସମାଲୋଚନା କାହିଁକି		୩୪
ଅବତାର ପୁରୁଷଙ୍କର ସାଙ୍ଗପାଙ୍ଗ କିପରି ହୁଅନ୍ତି		୪୦
ଅହଲ୍ୟାର ପାଷଣ-ଉଦ୍ଧାର କ'ଣ		୪୧
ଅନ୍ୟତ୍ର ଦୀକ୍ଷା ନେଇ ବି ସତଦୀକ୍ଷା ନେବା ଚଳେ କି ନାହିଁ		୪୨
ଅବତାର କଥାର ମାନେ କ'ଣ		୪୪
ଅଭାବ ମାନେ କ'ଣ		୬୯
ଅନୁରାଗ କିପରି ଭାବରେ ହୁଏ		୯୩
ଅବତାର ଓ ଦାର୍ଶନିକ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଭେଦ କ'ଣ		୧୨୩
ଅଜପା ସାଧନ କ'ଣ		୧୧୭
ଅନୁରାଗ କମିଯାଏ କାହିଁକି		୧୯୩
ଅଲୌକିକତା ମାନେ କ'ଣ		୧୯୩
ଅନାସକ୍ତ କର୍ମମାନେ କ'ଣ		୨୦୭
ଅବତାର ପୁରୁଷଙ୍କର ପ୍ରକୃତ ପରିଚୟ କ'ଣ		୨୧୦
ଅଧ୍ୟାତ୍ମ ଚେତନା ମାନେ କ'ଣ		୨୧୧
ଅବତାର ମହାପୁରୁଷମାନଙ୍କର ଆବିର୍ଭାବରେ କ'ଣ ହୁଏ		୨୧୪
ଅବତାର ଓ ସବଗୁରୁଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ କ'ଣ		୨୨୦
ଅଦୈତ ଅନୁଭୂତି କି ଭାବରେ ଜାଗେ		୨୨୧
ଅଶକ୍ତ ବୋଧ ଫୁଟି ଉଠେ କେତେବେଳେ		୨୩୬
ଅସାମକୁ ଧାରଣା କରାଯାଏ କେତେବେଳେ		୨୪୩
ଅବ୍ୟୟୀ ପ୍ରଜ୍ଞା କି ଭାବରେ ଆୟତ୍ତ ହୁଏ		୨୪୧
ଅସୁଖ-ବେସୁଖରେ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଡାକିଲେ		୨୬୭
କେତେବେଳେ ଫଳ ହୁଏ କେତେବେଳେ ହୁଏ ନାହିଁ		୨୭୯
ଅସୁର ସୃଷ୍ଟି ହେଲା କାହିଁକି		୨୮୨
ଅଶକ୍ତ କ'ଣ		୨୮୨
ଅନୁରାଗ ଠିକ ଥାଏ କେତେବେଳେ		୨୮୯

ଅନ୍ତରସ୍ଥ ଶିବ କି ଭାବରେ ଜାଗ୍ରତ ହେବେ		୨୮୯
ଅସଙ୍ଗତି ନାହିଁ କାହା ମଧ୍ୟରେ		୨୯୪
ଅସ୍ଥିର ପାଇଁ, ଧର୍ମ ପାଇଁ ରାଜସିକ		୨୯୯
ଓ ତାମସିକ କର୍ମ କରିବା ଠିକ କି ନୁହଁ		
ଅଦୃଷ୍ଟ ବୋଲି କିଛି ଅଛି କି ନାହିଁ		୩୧୧
ଅବତାର ପୁରୁଷକୁ ବୁଝିବାକୁ ଅସୁବିଧା ହୁଏ କାହିଁକି		୩୧୪
ଅବତାର ପୁରୁଷ ଆଉ ପାବକ ପୁରୁଷ ଏକ କି ନୁହଁ		୩୩୨
ଅଧଃପତନ ହେଲା କାହିଁକି		୨୪୩
ଅବତାର ମହାପୁରୁଷଙ୍କର କ'ଣ ଠିକ ଆସିଯେ ସେମାନେ ଅବତାର		୩୫୦
ଅନ୍ତର୍ଦୃଷ୍ଟି କି ଭାବରେ ହୁଏ		୩୮୨
ଅମରତ୍ବ କ'ଣ		୪୭୦
ଅସର ଆସିଲା କେଉଁ ଠାରୁ		୪୯୫
'ଅଗ୍ନିହୋତ୍ର' ମାନେ କ'ଣ		୫୦୭
ଅବତାର ପୁରୁଷମାନେ ସମସ୍ତେ ଏକ ତାହା କିପରି ବୁଝାଯାଏ		୫୨୬
'ଅବତାର କହେ ନାହିଁ ମୁଁ ଅବତାର' କାହିଁକି କୁହାଯାଏ		୫୪୯

-: ଆ :-

ଆତ୍ମା ଅବିନଶ୍ବର କହିଲେ କି ବୁଝାଏ		୧୨୨
ଆତ୍ମସମର୍ପଣ ଜିନିଷଟି କ'ଣ		୧୩୫
ଆବସୋଲ୍ୟୁଟ ବା ଅଖଣ୍ଡ କ'ଣ		୧୪୯
ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଅନୁରାଗ କେତେବେଳେ ହୁଏ		୧୫୬
ଆତ୍ମା ବହୁତ ହୋଇ ପାରେ କି ନାହିଁ		୧୭୮
ଆସନ-ମୁଦ୍ରାର ମାନେ କ'ଣ		୧୮୩
ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା ମାନେ କ'ଣ		୧୮୯
ଆତ୍ମସ୍ଥ ମାନେ କ'ଣ		୧୯୩
'ଆବୃତ୍ତି...ଗରାମ୍ବସା' ମାନେ କ'ଣ		୧୯୮
ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଓ ଜାଗତିକ ଐଶ୍ବର୍ଯ୍ୟ ଏକ ସଙ୍ଗରେ ସମ୍ଭବ କି ନୁହେଁ		୨୪୦
ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ସାଙ୍ଗରେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକର ସମ୍ପର୍କିତା କ'ଣ		୨୬୦
ଆଉଥରେ ଦାକ୍ଷୀଣ ପ୍ରୟୋଜନ କାହିଁକି		୨୮୩

ଆରାଧ୍ୟ ଦର୍ଶନର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ କ'ଣ		୨୮୪
ଆତ୍ମା କ'ଣ, ବ୍ରହ୍ମ କ'ଣ		୨୯୯
ଆଦର୍ଶ, କୃଷ୍ଣ ନ ରହିଲେ କ'ଣ ହୁଏ		୩୨୨
ଆଦର୍ଶଙ୍କୁ ଦରକାର କାହିଁକି		୩୪୭
ଆତ୍ମିକ ସମେଶ କାହାକୁ କୁହାଯାଏ		୩୫୧
ଆତ୍ମଶୋଧନର ପଥ କ'ଣ		୩୫୩
ଆଦର୍ଶ ମାନେ କ'ଣ		୩୫୫
ଆତ୍ମୋପଲକ୍ଷ୍ଟି ହୁଏ କ'ଣ କଲେ		୩୬୨
ଆମିଷ ଆହାରରେ କ'ଣ ହୁଏ		୩୮୦
ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଜୀବନର ବିକାଶ କ'ଣ କଲେ ହେବ		୩୯୨
ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା ଓ ଜାଗତିକତାର ସମନ୍ୱୟ ହିଁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କି ନୁହଁ		୪୦୧
ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା କ'ଣ		୪୦୨
ଆତ୍ମାକୁ କିଏ ପାଏ		୪୦୨
ଆଭିଜାତ୍ୟ କ'ଣ		୪୦୪
ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିଲେ କ'ଣ ହୁଏ		୪୨୫
ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା ବ୍ୟାପାରତା କ'ଣ		୪୪୪
ଆତ୍ମା କଲୁଷିତ ହୁଏ କିପରି		୪୪୯
ଆଗେ ଯୁକ୍ତ ହେବାକୁ ହୁଏ କାହିଁକି		୪୫୫
ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା କ'ଣ ନେଇ		୪୬୧
ଆତ୍ମମାନଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟରେ ଭଗବାନ ଦୃଷ୍ଟ ପାଆନ୍ତି କି ନା		୪୮୨
ଆଚାର-ବିଚାର, ବ୍ରହ୍ମତତ୍ତ୍ୱ ସବୁ ପାଳନ କରିବା ଦରକାର କାହିଁକି		୪୮୪
ଆତ୍ମା କି ଭାବରେ ଅନୁପ୍ରବେଶ କରେ		୫୪୫
ଆତ୍ମୋପଲକ୍ଷ୍ଟି ମାନେ କ'ଣ		୫୫୪

-: ଇ :-

ଇଷ୍ଟ କିଏ		୨୧୮
ଇଚ୍ଛାର ସରୂପ କ'ଣ		୨୫୨
ଇଷ୍ଟ କିଏ		୨୮୪
ଇଷ୍ଟ କିଏ, ଗୁରୁମାନେ କ'ଣ		୨୯୭

ଇଚ୍ଛା ମାତ୍ରେ ହିଁ ସବୁ ହୋଇପାରେ କି ନାହିଁ		୩୨୮
ଇଷ୍ଟଲାଭ କରିବାରେ ସମ୍ୟାସ ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ କି ନୁହଁ		୪୮୪

-: କ :-

ଇଶ୍ବର ଲାଭ କଥାର କଥା କେତେବେଳେ		୧୦୮
ଇଶ୍ବରଙ୍କର ଭଲ ପାଇବା କିଏ ଧରିପାରେ		୧୧୮
ଇଶ୍ବର - ଆନନ୍ଦି ବାଦ ଦେଲେ କ'ଣ ହୁଏ		୧୪୮
ଇଶ୍ବରଙ୍କ ପ୍ରୟୋଜନ ମଣିଷ ପାଇଁ କାହିଁକି		୧୪୮
ଇଶ୍ବରଙ୍କ ଇଚ୍ଛା ହିଁ ବିଧି କି ନୁହଁ		୧୮୦
ଇଶ୍ବରଙ୍କ ଇଚ୍ଛାରେ ସବୁକିଛି ହୁଏ କି ନାହିଁ		୧୯୯
ଇଶ୍ବର ମଣିଷ ହୋଇ ଆସନ୍ତି କି ନାହିଁ		୨୦୭
ଇଶ୍ବରୋପ କିପରି ପରିପୁଷ୍ଟ ହୁଏ		୨୧୧
ଇଶ୍ବରଃ ସର୍ବଭୂତାନାମ...ମାୟୟା - ଏକଥାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ କ'ଣ		୨୧୪
ଇଶ୍ବରଃ ସର୍ବଭୂତାନାମ... ଚିଷ୍ଟି - କଥାଟା କିପରି		୨୪୩
ଇଶ୍ବର କାହାରିକୁ ଶାନ୍ତି ଦିଅନ୍ତି କି ନାହିଁ		୨୭୪
ଇଶ୍ବର ଲାଭ କରିବାକୁ ହେଲେ କି ଭାବରେ ଚାଲିବାକୁ ହେବ		୨୯୮
ଇଶ୍ବରଙ୍କ ନାମରେ କିଭଳି ଭୟ ଭଲ		୩୦୪
ଇଶ୍ବର ଅଛନ୍ତି କି ନାହିଁ		୩୧୧
ଇଶ୍ବର କାହାକୁ କହୁ		୩୧୧
ଇଶ୍ବର ଲାଭ କେତେବେଳେ ହୁଏ		୩୧୮
ଇଶ୍ବରଙ୍କ ଅସ୍ଥିତ ବୋଧ କରାଯାଏ ନାହିଁ କାହିଁକି		୩୨୨
ଇଶ୍ବର କି ଭାବରେ କାହାର ତାକ ଶୁଣାନ୍ତି		୩୨୪
ଇଶ୍ବର ଲାଭର ସହଜ ପଥ କ'ଣ		୩୨୭
ଇଶ୍ବରଙ୍କୁ ଧରିବା ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଅନୈକ୍ୟ ଦେଖାଦିଏ କି ନାହିଁ		୩୪୨
ଇଶ୍ବର କାହିଁକି ପ୍ରୟୋଜନ		୩୬୦
ଇଶ୍ବର - ଅନୁଧ୍ୟାୟତା ରହିଲେ କ'ଣ ହୁଏ		୩୬୦
ଇଶ୍ବରଙ୍କର ଆବିର୍ଭାବ କେତେବେଳେ ସମ୍ଭବ ହୋଇଉଠେ		୩୬୦
ଇଶ୍ବର-ସାକ୍ଷାତକାର କ'ଣ		୩୯୦
ଇଶ୍ବର-ଦର୍ଶନ କ'ଣ		୩୯୦

ଇଶ୍ବର-ଉପଲବ୍ଧି କ'ଣ		୩୯୭
ଇଶ୍ବରଙ୍କୁ ପାଇବା ପାଇଁ ମଝିରେ ଗୁରୁ କାହିଁକି		୪୦୮
ଇଶ୍ବର ସମ୍ପନ୍ନରେ ଧାରଣା ବଦଳି ଯାଏ କି ନାହିଁ		୪୨୬
ଇଶ୍ବରଙ୍କୁ ଦେଖି ହୁଏ କି ନାହିଁ		୪୪୨
ଇଶ୍ବର ଏକ କି ନୁହଁ		୪୪୬
ଇଶ୍ବର ଶବ୍ଦର ବ୍ୟାଖ୍ୟା କ'ଣ		୪୬୬
ଇଶ୍ବରଙ୍କୁ ଜାଣିବାକୁ ହୁଏ କିପରି		୪୯୯
ଇଶ୍ବର କଥାଟିରେ ଉପରେ ଜଗତର କି ସୁବିଧା ହେଲା		୫୧୬
ଇଶ୍ବରଙ୍କୁ ବିଶ୍ବାସ କରି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ମାନେ କ'ଣ		୫୧୬
ଇଶ୍ବରଙ୍କର ରାଜ୍ୟ ଛୋଟ ହୋଇ ଆସୁଛି କି ନାହିଁ		୫୩୮

-: ଉ :-

“ଉଷଠାରେ ମମତାହୀନତା ହିଁ ମୃତ୍ୟୁର କାରଣ” - କାହିଁକି		୧୦୩
‘ଉତ୍ତମ ବହୁ ସଦ୍ଭାବ’, ମାନେ କ'ଣ		୧୨୪
ଉପବାସରେ କ'ଣ ହୁଏ		୨୨୬
ଉନ୍ନତି ଓ ବିବର୍ତ୍ତନର ଏକମାତ୍ର ପଥ କ'ଣ		୨୭୭
ଉର୍ଜା ଭିତ୍ତର ଲକ୍ଷଣ କ'ଣ		୪୧୩

-: ଏ :-

ଏକ ଓ ବହୁତ ଅସଲରେ କ'ଣ		୧୧୬
ଏତେ ମହାପୁରୁଷମାନଙ୍କ ଆସିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ମଣିଷ ଉନ୍ନତ ହୁଏନା କାହିଁକି		୧୮୮
ଏକାଗ୍ରତାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ କ'ଣ		୨୩୭
ଏକ ସମୟରେ ଏକାଧିକ ବ୍ରହ୍ମଙ୍କ ପୁରୁଷ ରହିପାରନ୍ତି କି ନାହିଁ		୨୬୧
ଏକାଗ୍ରତା କିପରି ହୁଏ		୩୨୧
ଏକ ହିଁ ପ୍ରେରିତ ପୁରୁଷଙ୍କୁ ନେଇ ନାନା ବିରୋଧୀ ଦଳ କାହିଁକି ହୁଏ		୩୩୯
ଏତମ୍ଭର କି ଚେତନା ଅଛି କି ନାହିଁ		୪୪୪
ଏକଲବ୍ୟ ବଡ଼ ହେଲେ କିପରି		୪୪୪
‘ଏଷ୍ୟସି’ ମାନେ କ'ଣ		୫୩୦

ଏହି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କ'ଣ		୪୫୭
ଏହି ଜଗତ ମିଥ୍ୟା ନା ନଶ୍ୱର		୪୬୭

-: କ :-

କେଉଁ ଅର୍ଥ ଅନର୍ଥର କାରଣ ହୁଏ ନାହିଁ		୩୩
କ'ଣ ଠିକ ରହିଲେ ସବୁ ଠିକ ରହିବ		୪୦
କେଉଁଟା ବଡ଼ - ଅନୁରାଗ ନା ଅନୁଭୂତି		୪୯
କାଳ ପ୍ରବେଶ କରେ କି ଭାବରେ		୬୧
କାଳର ପ୍ରାବଲ୍ୟ କେଉଁଠାରେ		୬୩
କେଉଁ ପ୍ରକାର ଯୋଗ୍ୟତା ଭଲ		୮୧
କେଉଁଟା ଆଗେ		୧୦୭
କାରଣାତୀତର ନିଦର୍ଶନ କାହା ଭିତରେ ପାଇହୁଏ		୧୧୪
କୃତସ୍ତ୍ର, ଅକ୍ଷର ଇତ୍ୟାଦି କଥାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ କ'ଣ		୧୧୪
କେଉଁଥିରେ କର୍ମ କାଟେ		୧୨୧
କେଉଁଟା ବଡ଼ - ଭକ୍ତି ନା ଜ୍ଞାନ		୧୪୦
କ'ଣ ଦେଖି ବୁଝାଯିବ ଈଶ୍ୱରତ୍ୱ ବା ଠାକୁରତ୍ୱ ଜାଣି ଉଠିଛି		୧୫୬
କୈବଲ୍ୟ ଅବସ୍ଥାଟା ବୁଝା ଯିବ କିପରି		୧୬୦
କାଳୀ କିଏ		୧୬୦
କେଉଁ ବାଦ କେଉଁଠାରେ ସାର୍ଥକ ହୋଇଛି		୧୬୬
କେଉଁ ଦର୍ଶନ ବାସ୍ତବତା ସମ୍ପନ୍ନ		୨୦୧
କୃଷ୍ଣମାନେ କ'ଣ		୨୦୭
କଳିରେ ନାମ କରିବାର ଫଳ କେତେବେଳେ ଫଳେ		୨୦୭
କୌଣସି ଦୂର୍ଦ୍ଦଶାରେ ଜଡ଼ିତ ସମସ୍ତଙ୍କର କ'ଣ ଗୋଟିଏ ପାପ ଥାଏ		୨୦୯
କେତେବେଳେ ଜଣାଯିବ ଜଣାକର ଭାଗବତ-ଜୀବନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଲାଭ କରିଛି		୨୧୨
କାର୍ତ୍ତବ୍ୟ କରିବା କାହିଁକି		୨୧୫
କାଳ ମାନେ କ'ଣ		୨୨୧
କାହାର ଅଦ୍ୱୈତ ଠିକ୍		୨୨୨
କେତେବେଳେ ଭାଗବତ - ସ୍ୱରୂପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇ ହୁଏ		୨୨୩

କାହାକୁ ଅନୁସରଣ କରିବାକୁ ହେବ		୨୩୪
କେଉଁ ସମେଗରେ ସଂଶ୍ଳେଷଣ-ବିଶ୍ଳେଷଣ କଲେ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ହୁଏ		୨୫୬
କର୍ମ କେତେବେଳେ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ, କେତେବେଳେ ଶେଷ ହୁଏ		୨୫୬
କୃପା ମାନେ କ'ଣ		୨୫୮
କାହାର କ'ଣ ମାନେ		୨୬୭
କୃପାରେ ସବୁ ହୁଏ କେତେବେଳେ		୨୭୯
କେଉଁ ହିସାବରେ ବ୍ରହ୍ମ ସତ୍ୟ, ଜଗତ ମିଥ୍ୟା		୩୦୫
କାହାକୁ ମାନିବା - ଈଶ୍ୱରଙ୍କୁ ନା ଗୁରୁଙ୍କୁ		୩୧୦
କେଉଁଟା ଧର୍ମ		୩୧୩
କାଳୀ ମାନେ କ'ଣ		୩୨୦
କିଏ ଭଲ		୩୨୩
କୁଳ କୁଣ୍ଡଳିନୀ ମାନେ କ'ଣ		୩୨୫
କୁଳ କୁଣ୍ଡଳିନୀର ଜାଗରଣ କିପରି ହୁଏ		୩୨୬
କାୟା (ଶରୀର) ପ୍ରବେଶ ଭଲ ନୁହେଁ କାହିଁକି		୩୨୯
କେଉଁଟା ଧର୍ମଯୁକ୍ତ କେଉଁଟା ଅଧର୍ମଯୁକ୍ତ		୩୩୦
କିପରି ବୁଝାଯିବ ଜୀବନର ସଠିକ ଚାଳକ କିଏ		୩୩୪
କେଉଁମାନେ ଭାଗ୍ୟବାନ		୩୩୬
କାମ ଓ ପ୍ରେମରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ କେଉଁଠି		୩୮୪
କୁଟିତା ଓ କୁପ୍ରବୃତ୍ତିର ପ୍ରତିକାର କ'ଣ		୪୦୩
କ'ଣ ନ ଜାଣିଲେ ପରମ ଜ୍ଞାନ ହୁଏ ନାହିଁ		୪୧୦
କୁଳଗୁରୁ ପ୍ରଥା କାହିଁକି		୪୧୮
କାହିଁକି ଆସିବା, କାହିଁକି ବା ଯିବା ହୁଏ		୪୧୮
କିଭଳି ନେତୃତ୍ୱ ଜୀବନ ବୃଦ୍ଧିକାମୀ ମାନଙ୍କର ଅନୁସରଣୀୟ		୪୨୭
କିପରି ଭାବରେ ଧରିବାକୁ ହୁଏ		୪୫୧
କାମିନୀ-କାଞ୍ଚନ କେତେବେଳେ ତଳକୁ ଟାଣିନେଇ ପାରେ ନା		୪୫୭
କେଉଁ ଭାବରେ ଭଜନା ଭଲ		୪୫୮
କେଉଁ ଥିଉରି ଅନୁସରଣ କରିବା ଉଚିତ		୪୬୭
କେତେ ଟିକିଏ ରହିଲେ ହୁଏ		୪୭୯

କାହାର ଭାଗ୍ୟ କିଭଳି		୪୮୧
କିଭଳି ଭାବ ଆଉ ବୋଧ ଦରକାର		୪୮୨
କୃଷ୍ଣ ଓ ସଂସ୍କୃତିର ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପର୍କ କ'ଣ		୪୯୯
କେଉଁ କର୍ମରେ ବନ୍ଧନ ନାହିଁ		୫୦୩
କୁଳଗୁରୁଙ୍କର ଦାକ୍ଷା ଯଥେଷ୍ଟ ନୁହେଁ କାହିଁକି		୫୦୮
କେଉଁଟା ହେବା ଉଚିତ - ଈଶ୍ବରପ୍ରୀତି ନା ଈଶ୍ବରର ପ୍ରୀତି		୫୩୫
କାହାର ପ୍ରକୃତି ବଦଳେ କି ନାହିଁ		୫୪୪

-: ଗ :-

ଗୀତାର 'ମା' କଥାଟି ସାର୍ଥକ କାହିଁକି		୧୦୬
ଗୁରୁ ହେବାର ଉପଯୁକ୍ତ କିଏ		୧୧୯
ଗୁରୁମୁଖ ମାନେ କ'ଣ		୧୪୯
ଗ୍ରେସ୍ (grace) ମାନେ କ'ଣ		୨୦୫
ଗୌଡ଼ାମି (Orthodox) ହେଲେ କ'ଣ ହୁଏ		୨୨୧
ଗୁରୁଙ୍କର ପ୍ରୟୋଜନ କାହିଁକି		୨୨୮
'ଗୁରୁ ଧୋବା, ଶିଷ୍ୟ କପଡ଼ା.....' ବ୍ୟାପାରଟା କ'ଣ ?		୨୫୫
ଜ୍ଞାନ ହେଲେ କର୍ମ ନାଶ ହୁଏ ମାନେ କ'ଣ		୨୮୭
ଜ୍ଞାନ ବଢ଼ିଲେ ଦୁଃଖ ବଢ଼େ କି ନାହିଁ		୩୩୩
ଗନ୍ତବ୍ୟ କ'ଣ		୪୪୧
ଗୁରୁ କ'ଣ ବଦଳା ଯାଏ		୪୬୧
ଗୁରୁଙ୍କୁ ଈଶ୍ବର କୁହାଯାଏ କାହିଁକି		୪୬୯
ଗୁରୁମାନେ କ'ଣ		୪୭୩
ଗୁରୁଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇଲେ କ'ଣ ହୁଏ		୪୮୮
ଗଣେଶଙ୍କର ଗଜମୁଣ୍ଡର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ କ'ଣ		୪୯୮
ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ-ଧାରଣର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ କ'ଣ		୫୨୯
ଗୀତା କଥାର ମାନେ କ'ଣ		୫୨୯
ଗାୟତ୍ରୀ ମନ୍ତ୍ରର ଅର୍ଥ କ'ଣ		୫୩୬
ଗୁରୁ ସନ୍ଧ୍ୟାସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରି ତୋଳି ପାରନ୍ତି କି ନାହିଁ		୫୩୯
ଗୁରୁ କୃପା ମାନେ କ'ଣ		୫୫୯

-: ଚ :-

ଚରମକୁ ନେଇ ଯାଇ ପାରେ କିଏ		୭୮
ଚିତ୍ତ ବୃତ୍ତିର ନରୋଧ କ'ଣ, ତାହା କି ଭାବରେ ହୁଏ		୧୦୭
ଚେତନା କ'ଣ ବାହାରେ ବ୍ୟାପ୍ତ ଅଛି		୨୦୩
ଚାରିଯୁଗର ପୁନଃ ପୁନଃ ଆବର୍ତ୍ତନ ଘଟେ କି ନାହିଁ		୨୭୮
ଚିତ୍ତସ୍ଥିର ହେବା ମାନେ କ'ଣ		୨୯୪
ଚରମ ବା Absolute କ'ଣ		୨୯୬
ଚୂଡ଼ାକରଣ କରୁଥିଲେ କାହିଁକି		୩୭୯
ଚେତନ ବୋଧ କ'ଣ		୪୨୭
ଚଞ୍ଚଳତା ଦୂର କରିବାର ଉପାୟ କ'ଣ		୫୧୩
ଚତୁର ମାନେ କ'ଣ		୫୪୩

-: ଜ :-

ଜଙ୍ଗଲର ସନ୍ଧ୍ୟାସା ଚାହୁଁ ନା କାହିଁକି		୫୩
ଜୀବନର ଲକ୍ଷ୍ୟ କ'ଣ		୭୦
ଜାତି ଶକ୍ତିରେ ଜାଗି ଉଠିବ କେତେବେଳେ		୭୬
ଜ୍ୟୋତିଷ ଓ ପୁରୁଷକାର ମଧ୍ୟରେ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ କେଉଁଠି		୮୧
ଜନ୍ମ-ମୃତ୍ୟୁର ହାତରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବା ହୁଏ କେତେବେଳେ		୧୬୦
ଜୀବନରେ କ'ଣ କଲେ କୃତକାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇହୁଏ		୧୯୬
ଜିଦ୍ ରହିବା ଭଲ କାହିଁକି		୨୧୭
ଜୀବନରେ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧନ କିଭାବରେ ହୋଇପାରେ		୨୪୪
ଜୀବନରେ ଧକ୍କାକାର ସମାଧାନ କେତେବେଳେ ଆପେ ଆପେ ହେବ		୨୫୨
ଜୀବାତ୍ମା କି ଭାବରେ ହେଲା ଏବଂ ସେ କି ଭାବରେ ଚାଲେ		୨୫୬
ଜଡ଼ ଆଉ ଚେତନ ଭିତରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ କ'ଣ		୨୫୯
ଜୀବନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସୁଖୀ ହେବା କି ନୁହେଁ		୨୬୪
ଜନ୍ମ ଓ ମୃତ୍ୟୁ ମଧ୍ୟରେ କି ରକମ ବ୍ୟବଧାନ ଥାଏ		୨୮୭
ଜୀବନର ନାନା ଦିଗର ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ କି ଭାବରେ ହେବ		୩୦୦
'ଜନ୍ମ କର୍ମ ଚ ମେ ଦିବ୍ୟ' - ମାନେ କ'ଣ		୩୧୨
ଜୀବର କଲ୍ୟାଣ କିପରି ହୁଏ		୩୧୬

ଜୀବନରେ ସୁଖୀ ହେବାର ପଥ କ'ଣ		୩୧୭
ଜୀବନ ପରିପୁଷ୍ଟ ହେବ କିପରି		୩୩୭
ଜୀବନ୍ତ ଆଦର୍ଶ ଛଡ଼ା କେବଳ Idea (ଭାବ) ନେଇ ଚଳାଯାଏ କି ନାହିଁ		୩୪୧
ଜୀବନ୍ତ ଶ୍ରେୟ ନିଷାର ପ୍ରୟୋଜନ କାହିଁକି		୩୪୪
ଜୀବନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କ'ଣ ହେବା ଉଚିତ		୩୪୪
ଜୀବନ ଏତେ କଷ୍ଟ କାହିଁକି		୪୦୭
ଜୀବନର ଗତି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଇ ପାରେ କି ନାହିଁ		୪୨୦
ଜୀବନ ସମେତ ସମସ୍ତଙ୍କର ଗୋଟିଏ ରକମ କି ନୁହଁ		୪୩୭
ଜନ୍ମଗା ହିଁ ସାର୍ଥକ ହୁଏ କେତେବେଳେ		୪୩୯
ଜୀବନ୍ତ ଆଦର୍ଶ ହେଲେ କ'ଣ ହୁଏ		୪୭୭
ଜୀବନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟଟି କ'ଣ		୪୯୨
ଜ୍ୟୋତିଷଶାସ୍ତ୍ର ମାନି ଚାଲିବୁ କି ନାହିଁ		୪୯୭
ଜୋର ଦେବ କାହା ଉପରେ		୫୦୭
ଜଗତରେ ଏକ ଧର୍ମ ହୋଇପାରେ କି ନାହିଁ		୫୧୨
ଜଡ଼ ଓ ଚେତନା ଅଲଗା କି ନୁହଁ		୫୪୫

-: ୦ :-

ଠାକୁର କିଏ		୧୯୬
ଠିକ୍-ଠିକ୍ ଭକ୍ତି ଆରମ୍ଭ ହୁଏ କେତେବେଳେ		୨୫୯
ଠାକୁର ଦରକାର କାହିଁକି		୨୯୫

-: ୧ :-

ତମୋଗୁଣରେ କ'ଣ ହୁଏ		୯୨
ତ୍ୟାଗ ଓ ଭୋଗ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟା ଦରକାର		୧୧୩
ତ୍ରିଶକ୍ତି ଅଲଗା କି ନୁହଁ		୧୨୨
ତ୍ରିତାପଜ୍ଞାଳା ମାନେ କ'ଣ		୧୪୫
ତିନୋଟି 'ସ'ର ମାନେ କ'ଣ		୧୯୮
ତ୍ୟାଗ-ଭୋଗ ବ୍ୟାପାରଟି କ'ଣ		୩୨୯
ତତ୍ତ୍ୱତଃ ଜାଣିବା ମାନେ କ'ଣ, ତାର ଲକ୍ଷଣ କ'ଣ		୩୩୫

ତପସ୍ୟାରେ କ'ଣ ହୁଏ		୩୮୦
'ତୁମେ ମୟ' ମାନେ କ'ଣ		୪୪୩
ତ୍ୟାଗ ହିଁ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଆଦର୍ଶ କି ନୁହଁ		୪୪୯
ତାଙ୍କୁ ମନେ ରଖିବାକୁ ହେଲେ କ'ଣ କରିବାକୁ ହୁଏ		୫୦୧

-: ୨ :-

ଦୁଃଖ-କଷ୍ଟ ପରମପିତାଙ୍କର ଆଶୀର୍ବାଦ କି ନୁହଁ		୮୨
ଦୈତ-ବାଦ, ଅଦୈତବଦା ପୃଥକ କି ନୁହଁ		୯୯
ଦେବ-ଦେବୀଙ୍କର ଅସ୍ଥିତ୍ୱ ଅଛି କି ନାହିଁ		୧୩୫
ଦୈବ ଓ ପୁରୁଷକାର କ'ଣ		୧୮୦
ଦେହଟାକୁ ବଞ୍ଚେଇ ରଖିବାର ଏତେ ଚେଷ୍ଟା କାହିଁକି		୧୯୪
ଦୁନିଆର ମୁକ୍ତି ନ ହେଲେ ବ୍ୟକ୍ତିର ମୁକ୍ତି ନାହିଁ କାହିଁକି		୨୦୦
ଦେବତା-ପୂଜା ମାନେ କ'ଣ		୨୫୭
ଦେଶ-ଦଶ-ଦୁନିଆ କେତେବେଳେ ବଞ୍ଚିଯାଏ, ଉନ୍ନତ ହୁଏ		୨୮୩
ଦୁନିଆରେ ରହିବି ସାରୁଗଛ ପତ୍ର ଭଳି ଦେହରେ ଜଳ ଲାଗିବ ନାହିଁ କେତେବେଳେ		୨୯୦
ଦେହ ବାଦ୍ ଦେଇ 'ମୁଁ'ର କୌଣସି ରୂପ ଅଛି କି ନାହିଁ		୨୯୮
ଦୀକ୍ଷା କାହିଁକି ନେବାକୁ ହୁଏ		୩୦୫
ଦୁଃଖ ଯିବ କି ଭାବରେ		୩୨୬
ଦେବଲୋକ ଏହି ଜୀବନ ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ କିଛି କି ନୁହଁ		୩୩୭
ଦୁଃଖରେ ବି ସୁଖ ଅଛି କିପରି		୩୪୫
ଦୁର୍ବଳତା କାହାକୁ କୁହାଯାଏ		୩୬୮
ଦେବ ଦେବୀର ତାପୂର୍ଣ୍ୟ କ'ଣ		୩୭୪
ଦଶାବତାରର ତାପୂର୍ଣ୍ୟ କ'ଣ		୩୭୪
ଦୀକ୍ଷା-ଶିକ୍ଷା ସାର୍ଥକ କେତେବେଳେ		୩୯୪
ଦୀକ୍ଷାର ପ୍ରୟୋଜନ କାହିଁକି		୪୧୩
ଦୈବ-ଦୁର୍ବିପାକ କାହିଁକି ହୁଏ		୪୧୬
ଦୁର୍ବଳ ଇଚ୍ଛାକୁ ଶକ୍ତିମାନ କରାଯାଏ କି ଭାବରେ		୪୯୦
ଦୋଳ-ଉତ୍ସବର ତାପୂର୍ଣ୍ୟ କ'ଣ		୫୦୬
ଦେହ ଓ ଆତ୍ମାର ପାର୍ଥକ୍ୟ କ'ଣ		୫୨୭

ଦେବତା ଆଉ ଈଶ୍ବରଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ କ'ଣ		୫୪୦
ଦୈବାନୁଗ୍ରହ, ଧରଣୀ ଦେବା, ମାୟାଲି ଧାରଣା ଇତ୍ୟାଦି କ'ଣ		୫୬୦

-: ଧ :-

'ଧର୍ମସ୍ୟ ଚତୁ'.... ମହାଜନୋ ଯେନ ଗତଃ ସଃ ପରୁ' - ମାନେ କ'ଣ ?	୮୩
ଧର୍ମ ସହଜ ନା କଠିନ	 ୧୦୨
ଧର୍ମର ଅଭ୍ୟୁଦୟ କି ଭାବରେ ହୋଇଛି	 ୧୧୪
ଧର୍ମ କରିବା ମାନେ କ'ଣ	 ୧୩୨
ଧ୍ରୁମଲୋଚନ ବଧ କ'ଣ	 ୧୪୯
ଧର୍ମ କଥା କାହା ପାଖରୁ ଶୁଣିବାକୁ ହୁଏ	 ୨୨୪
ଧର୍ମର ସତ୍ୟସିଦ୍ଧ ପ୍ରମାଣ କ'ଣ	 ୨୨୪
ଧର୍ମର ଉଦୟ ଭୟରୁ କି ନୁହଁ	 ୨୩୬
ଧର୍ମ ପାଇଁ ଗୃହତ୍ୟାଗ ଓ ସନ୍ନ୍ୟାସର ପ୍ରୟୋଜନ ଅଛି କି ନାହିଁ	 ୨୩୯
ଧର୍ମ, ଅର୍ଥ, କାମ, ମୋକ୍ଷର ଦୁଇଟି ରୂପ ମାନେ କ'ଣ	 ୨୬୩
ଧ୍ୟାନରେ କେତେବେଳେ ଇଷ୍ଟମୂର୍ତ୍ତି ଦର୍ଶନ ହୁଏ	 ୨୬୮
ଧର୍ମ କ'ଣ କହେ	 ୨୭୪
ଧର୍ମକୁ ଅର୍ଥମ କୁହାଯାଏ କାହିଁକି	 ୨୭୫
ଧର୍ମ, କୃଷ୍ଣ ମାନେ କ'ଣ	 ୩୪୯
ଧର୍ମର ରୂପ କିପରି	 ୩୫୨
ଧର୍ମର କୌଣସି ରୀତି ଅଛି କି ନାହିଁ	 ୩୯୭
ଧର୍ମ ଓ ବିଜ୍ଞାନ କ'ଣ	 ୪୦୫
ଧର୍ମକୁ ବାଦ ଦେଲେ କ'ଣ ହୁଏ	 ୪୧୭
ଧର୍ମ ମଣିଷକୁ କେଉଁ ମାର୍ଗରେ ନେଇଯାଏ	 ୪୨୩
ଧାରଣା ଦେବାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ କ'ଣ	 ୪୪୩
ଧ୍ୟାନ କି ଭାବରେ ହୁଏ	 ୪୮୯
ଧର୍ମପଥରେ ଐଶ୍ବର୍ଯ୍ୟ ଲାଭ ବାଧା କି ନୁହଁ	 ୫୧୦
ଧର୍ମ କରୁ କରୁ ମଣିଷ ସାଧାରଣ ବୋଧହୁଏ କେତେବେଳେ	 ୫୧୧
ଧର୍ମ କ'ଣ, ଧର୍ମ ପାଳନ କଲେ କ'ଣ ହୁଏ	 ୫୨୪

-: ନ :-

ନିରାମିଷ ଆହାର ଭଲ କାହିଁକି		୬୫
'ନ ମେ ଭକ୍ତଃ ପ୍ରଣାମ୍ୟତି' କଥାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ କ'ଣ ?		୯୬
ନିଷ୍ଟାମ କର୍ମ କି ପ୍ରକାର		୧୧୭
ନାସ୍ତିକ୍ୟବାଦ କ'ଣ		୧୨୩
ନିବେଦନ କରି ଖୁଆଯାଏ କାହିଁକି		୧୩୨
ନିର୍ଜଳା ଉପବାସ ଖରାପ କି ନୁହଁ		୧୭୬
'ନହେୟକସ୍ମାଦ... ସୁସ୍ଥିର' ସ୍ୟାତ୍' ମାନେ କ'ଣ		୧୮୭
'ନିୟତିଃ କେନ ବାଧତେ' ମାନେ କ'ଣ		୧୯୧
ନିତ୍ୟ ଜ୍ଞାନାଭ୍ୟାସ ହେଉଛି କି ନାହିଁ କି ଭାବରେ ବୁଝାଯିବ		୨୩୪
ନିତ୍ୟ ସାତ୍ତ୍ବିକ ସତ୍ତା ବୋଲି କିଛି ଅଛି କି ନାହିଁ		୨୫୦
ନିଷ୍ଟାମ କର୍ମ କିପରି ଭାବରେ ସମ୍ପଦ		୨୬୬
ନିଜର ଭାବ ଠିକ୍ ରଖିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିବାକୁ ହୁଏ କାହିଁକି		୨୭୭
ନାରାୟଣ ପୂଜା କାହାକୁ କୁହାଯାଏ		୨୮୫
ନିର୍ବିଶେଷ କ'ଣ		୨୮୫
ନିର୍ଗୁଣ ନିରାକାର, ନିର୍ଗୁଣ ସାକାର, ଆଉ ସଗୁଣ ସାକାର -		୩୦୯
ଏହି ତିନୋଟିର କି ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ		
ନିୟତିକୁ ରୋଧ କରାଯାଏ କି ନାହିଁ		୩୮୮
ନୈଷ୍ଟର୍ଯ୍ୟ ସିଦ୍ଧି ମାନେ କ'ଣ		୩୯୧
'ନିଷ୍ପେଶୁଣ୍ୟୋ' ମାନେ କ'ଣ		୪୦୪
ନାରାୟଣଙ୍କର ଅନନ୍ତଶଯ୍ୟା କ'ଣ		୪୪୬
ନିଷ୍ଠାର ଗୌଡ଼ାମି (ଜିଦ) ଦରକାର କାହିଁକି		୪୫୨

-: ପ :-

ପ୍ରେଷକ ପାଇଁ ତ୍ୟାଗ ଦରକାର କାହିଁକି		୬୬
ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କର କରଣୀୟ କ'ଣ		୧୧୮
ପ୍ରେମଭକ୍ତି କି ଭାବରେ ହେବ		୧୨୦
ପବିତ୍ର ମଣିଷ କାହାକୁ କୁହାଯାଏ		୧୨୩
ପରମ ଶାନ୍ତି କେଉଁଠି		୧୩୪

ପ୍ରାଣାୟାମ ମାନେ କ'ଣ		୧୪୪
ପ୍ରାଣ ହେଉଛି କି ନାହିଁ		୧୪୭
ପୁନର୍ଜନ୍ମ ନ ହେବା ସମ୍ଭବ କି ନୁହଁ		୧୫୦
ପୂର୍ଣ୍ଣମାସ ପୂର୍ଣ୍ଣମୀ... ଇତ୍ୟାଦିର ମାନେ କ'ଣ		୧୬୧
ପରାକ୍ଷା - ନିରାକ୍ଷା କ'ଣ କରିବାକୁ ହୁଏ		୧୬୨
ପ୍ରତିମାର ପ୍ରାଣ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କଥା କ'ଣ		୧୯୧
ପିଣ୍ଡଦାନରେ ପ୍ରେତାତ୍ମାର ଉଦ୍ଧାର ହୁଏ କି ନାହିଁ		୧୯୮
ପରମ ପିତାଙ୍କୁ ପାଇବା ମାନେ କ'ଣ		୨୦୮
ପରଲୋକ ଓ ଇଶ୍ବରଙ୍କ ଠାରେ ବିଶ୍ୱାସ ନ ରହିଲେ କ'ଣ ହୁଏ		୨୨୭
ପରମପିତା କିଏ, ତାଙ୍କର ସରୂପ କ'ଣ, ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ସମ୍ପର୍କ କ'ଣ ...		୨୨୯
ପ୍ରକୃତିମୁଖୀ ସାଧନା କାହିଁକି		୨୩୦
ପିଣ୍ଡାମନ, ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ମନ ଇତ୍ୟାଦି କାହାକୁ କୁହାଯାଏ		୨୫୫
ପ୍ରୟୋଜନ ପୂରଣ ପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ଡାକିବା ଖରାପ କି ନୁହଁ		୨୬୮
ପ୍ରାତି ସନ୍ଦେହଯୋଗ୍ୟ କେଉଁଠାରେ		୨୭୯
ପୁରୁଷୋତ୍ତମଙ୍କୁ ଧରି ପାରେନା କାହିଁକି		୨୭୯
ପ୍ରତ୍ୟାଦେଶ କାହାକୁ କୁହାଯାଏ		୨୭୦
ପୂର୍ଣ୍ଣତା ବୋଲି କିଛି ଅଛି କି ନାହିଁ		୨୭୬
ପଥର ପୂଜା, ଗୁରୁବାଦ ଇତ୍ୟାଦି କାହିଁକି		୨୮୮
ପ୍ରେମର ଲକ୍ଷଣ କ'ଣ		୨୯୬
ପାର୍ଶ୍ବଦମାନଙ୍କର କଥା କେତେଟା ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ହେବ		୩୦୪
ପ୍ରଶ୍ନ କରିବାର ଅଧିକାର କିଏ		୩୨୭
ପୂର୍ଣ୍ଣ କିଏ କେତେ		୩୨୭
ପୂର୍ବନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ବୋଲି କିଛି ଅଛି କି ନାହିଁ		୩୨୯
ପରିତ୍ରାଣ କ'ଣ ସମସ୍ତେ ପାଇପାରନ୍ତି		୩୩୧
ପରମପିତା କିଏ		୩୩୪
ପରବର୍ତ୍ତୀ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ମାନସିକ ବିବର୍ତ୍ତନ ହେବ, ନା ଶାରୀରିକ ହେବ ...		୩୩୫
ପ୍ରକୃତ ପ୍ରେରିତ ପୁରୁଷ ଓ ନକଲ ପ୍ରେରିତ ପୁରୁଷ ଭିତରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ କ'ଣ...		୩୪୦
ପୂର୍ଣ୍ଣତାର ଦିଗକୁ ଅଗ୍ରସର ହେଲେ ଆହରଣ - ପ୍ରକୃତି କମିଯାଏ କି ନାହିଁ		୩୪୨

ପାରିଜାତ କେତେବେଳେ ଗଢେଇ ଉଠେ		୩୪୮
ପରମପୁରୁଷ ବିଚଳିତ ହୁଅନ୍ତି କାହିଁକି		୩୫୪
'ପର ଭାବ' ଟି କ'ଣ		୩୫୬
ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଓ ମହାପୁରୁଷଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ତପାତ କେଉଁଠି		୩୬୨
ପ୍ରଳୟ ମାନେ କ'ଣ		୩୬୪
ପୁରୁଷୋତ୍ତମଙ୍କର ଆବିର୍ଭାବ ସାଧାରଣ ଘଟେ ହୁଏ କିପରି		୪୧୨
ପୁରୁଷୋତ୍ତମଙ୍କୁ ବାଦ ଦେଲେ କ'ଣ ହୁଏ		୪୧୬
ପିଣ୍ଡଦାନର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ କ'ଣ		୪୨୫
ପ୍ରକୃତି-ଦମ୍ଭ ହେଲେ କ'ଣ ହୁଏ		୪୨୯
ପରମା ପ୍ରକୃତି ମାନେ କ'ଣ		୪୪୧
ପୁରୁଷୋତ୍ତମ କିଏ		୪୪୫
ପ୍ରକୃତ କଲ୍ୟାଣର ପଥ କ'ଣ		୪୪୭
ପ୍ରେମ ଓ ଅହିଂସା ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ କ'ଣ		୪୬୮
ପ୍ରଣାମ କରିବାକୁ ହେଲେ କି ଦରକାର		୪୭୧
ପାତଞ୍ଜଳର ଦୁଇଟି ସୂତ୍ରର ମାନେ କ'ଣ		୪୭୨
ପ୍ରଶ୍ନର ଶେଷ ହୁଏ କେତେବେଳେ		୪୭୯
ପ୍ରକୃତି ବଶରେ କର୍ମ କରିବା ମାନେ କ'ଣ		୪୯୦
ପାତିତ୍ବ ଠାରୁ ରକ୍ଷା କରିବ କିଏ		୫୪୨
'ପରିତ୍ରାଣୀୟ ସାଧୁନା' ମାନେ କ'ଣ		୫୪୯
ପୁରୁଷୋତ୍ତମଙ୍କୁ କି ଭାବରେ ଜଣାଯାଏ		୫୫୧
ପଞ୍ଚ ଦେବତାଙ୍କୁ ଭାତ ଦେବାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ କ'ଣ		୫୫୯

-: ଫ :-

ଫୁଁ ଉଇଲ ବା ସାଧାନ ଇଚ୍ଛା କାହାକୁ କୁହାଯାଏ		୩୧୨
---------------------------------------	-------	-----

-: ବ :-

ବିପଦରେ ବିପନ୍ନ ହେଲେ କ'ଣ କରିବ ?		୩୩
ବ୍ରହ୍ମ ଓ ଆତ୍ମା କ'ଣ		୫୭
ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ କ'ଣ, ତାହା କି ଭାବରେ କାଗ୍ରତ ହୁଏ		୧୧୨

'ବସୁ ରୁହ' ମାନେ କ'ଣ	୧୨୫
'ବୁଆ ମାସ ଖାଆ ନା' - ମାନେ କ'ଣ	୧୩୩
'ବ୍ରହ୍ମବିତ୍ ବ୍ରହ୍ମେବ ଭବତି' ମାନେ କ'ଣ	୧୪୩
'ବେଦ କତେବ ନ ତାହି ବିଚାରି' - ଏକଥାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ କ'ଣ	୧୪୯
ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ କ'ଣ	୧୫୮
ବ୍ରହ୍ମ ଦର୍ଶନ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ-ଅନୁଯାୟୀ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ରକମରେ ହୁଏ କି ନା	୧୬୪
ବିବର୍ତ୍ତନର ବିଧି ଓ ମହାପୁରୁଷଙ୍କ ଜନ୍ମ ଏ ଦୁଇଟିର ସଙ୍ଗତି କେଉଁଠି	୧୬୯
ବୌଦ୍ଧ ଦର୍ଶନ ଓ ବୈଷ୍ଣବ ଦର୍ଶନ ଭିତରେ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ କେଉଁଠି	୧୭୯
ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ଲାଭ ପରେ ସଦଗୁରୁ ମୂର୍ତ୍ତି ଦର୍ଶନ ହୁଏ କାହିଁକି	୧୮୯
ବ୍ୟାଧି ଓ ମୃତ୍ୟୁର ମୂଳ କାରଣ କ'ଣ	୧୯୫
ବସୁ ରହିବାଟା କେଉଁଥିରେ ସାର୍ଥକ ହୁଏ	୨୨୪
ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ କାହାକୁ କୁହାଯାଏ	୨୩୧
ବିଶ୍ୱାସ ହୁଏ କିପରି	୨୩୨
ବ୍ରହ୍ମକୁ ଜାଣିବାର ରକମଟା କି ପ୍ରକାର	୨୪୧
ବିଧ୍ୟାୟକ କେଉଁମାନେ, ନିୟାମକ କେଉଁମାନେ	୨୭୦
ବ୍ରହ୍ମଦର୍ଶୀ ନୁହେଁ କିଏ	୨୮୪
ବିଶ୍ୱାସ ଆସେ କିପରି	୨୮୬
ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନର ଉପଯୋଗିତା କ'ଣ	୩୧୦
ବେଦାନ୍ତର ମାନେ ନାହିଁ କେତେବେଳେ	୩୧୩
ବିବେକ ଆହ୍ୱାନ କ'ଣ ହୁଏ	୩୩୦
ବାଜ ମସ ମାନେ କ'ଣ	୩୩୨
ବିଭିନ୍ନ ଜୀବର ଜୀବାତ୍ମାର ମଧ୍ୟରେ ତପାତ୍ କ'ଣ	୩୫୧
ବର୍ତ୍ତମାନକୁ ହିଁ ଧରିବାକୁ ହେବ କାହିଁକି	୩୫୮
ବାଦର ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ କେତେବେଳେ	୩୬୧
ବାକ୍ ସିଦ୍ଧ ହୁଏ କାହିଁକି	୩୬୨
ବଣ-ଜଙ୍ଗଲକୁ ଯାଇ ସାଧନା କଲେ କ'ଣ ହୁଏ ନା	୩୮୧
ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ମେଳା (କୃତ୍ରିମ) କେତେବେଳେ	୩୮୭
ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟର ପ୍ରୟୋଜନ କ'ଣ	୩୯୬

ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟଯାକୀ ଆପୁରୁଷମାଣ ମାନେ କ'ଣ	୪୧୦
ବିସର୍ଜନ ମାନେ କ'ଣ	୪୧୧
ବ୍ୟାପାରଟା କି ପ୍ରକାରର	୪୨୬
ବହୁ ପୁରୁଷବାଦରେ ଈଶ୍ୱର ବାଦ ପଡ଼ିଛି କି ନାହିଁ	୪୩୭
ବ୍ରହ୍ମ, ବ୍ରହ୍ମ ଏବଂ ବ୍ରାହ୍ମଣ - ଏହା ଭିତରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ କ'ଣ	୪୪୩
ବାଇବେଲର ଦୁଇଟି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ମାନେ କ'ଣ	୪୬୬
ବସୁବା ବଢ଼ିବାର ମାନଦଣ୍ଡ କ'ଣ	୪୭୭
ବିଶ୍ୱାସ ଆସିଲେ କ'ଣ ହୁଏ	୪୭୩
ବୁଦ୍ଧଦେବ ନିରାଶ୍ୱରବାଦୀ କି ନୁହଁ	୪୭୬
'ବୋଧିସତ୍ତ୍ୱ ପରାମର୍ଶ' - ତି କିପରି ହୁଏ	୪୭୮
ବ୍ୟକ୍ତ ଈଶ୍ୱର ଚାହୁଁ ନା, ନୈବୈକ୍ଷିକ ଈଶ୍ୱର ଚାହୁଁ	୪୮୭
ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ ବା ବ୍ରହ୍ମର୍ଷି କ'ଣ	୪୯୯
ବାନପ୍ରସ୍ଥ ମାନେ କ'ଣ	୫୦୮
ବିହିତ କର୍ମ ଦ୍ୱାରା କର୍ମଫଳ କାଟେ କି ନାହିଁ	୫୩୫
ବ୍ରହ୍ମ ପ୍ରାପ୍ତି କ'ଣ	୫୩୭
'ବୃନ୍ଦାବନରେ ଅପ୍ରାକୃତ ନବୀନ ମଦନ' ଏକଥାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ କ'ଣ	୫୪୪
'ବିହିତବିହିତ ଚରିତ୍ରମଣେଦମ' ମାନେ କ'ଣ	୫୪୬
'ବିଭୁ-ଚୈତନ୍ୟ' ମାନେ କ'ଣ	୫୪୭

-: ଭ :-

ଭଗବାନ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଖରେ କି ଭାବରେ ସମାନ	୫୩
ଭାଗ୍ୟ ଓ ସାଧାନ ଇଚ୍ଛା- କେଉଁଠା ଠିକ୍	୫୫
ଭୋଗ କରିବା ଓ ଭୁକ୍ତ ହେବା କ'ଣ	୬୪
ଭଗବାନଙ୍କୁ ଦେବାକୁ ହୁଏ କାହିଁକି	୬୮
ଭଲ ପାଇବାର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପରିଚୟ କ'ଣ	୭୩
ଭଗବାନ କିଛି କହିବାର ବାକି ରଖିଛନ୍ତି କି ନାହିଁ	୯୧
ଭାରତୀୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଉଗ୍ର ଆପଣ କାହିଁକି	୧୧୦
ଭବ ସମୁଦ୍ର କାହିଁକି ବୋଲାଯାଏ	୧୧୧
ଭଗବାନଙ୍କ ସମ୍ମାନ କ'ଣ	୧୨୨

ଭଗବାନଙ୍କ ପାଇଁ ମରିବା ସହଜ ନା ବଞ୍ଚିବା ସହଜ		୧୩୩
ଭଗବାନ, ଆତ୍ମା ଓ ବ୍ରହ୍ମ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପର୍କ କ'ଣ		୧୪୨
ଭଗବାନଙ୍କର ପ୍ରୟୋଜନୀୟତା କ'ଣ		୧୪୪
ଭଗବାନଙ୍କୁ ପାଇବା କାହାକୁ କୁହାଯାଏ		୧୪୬
ଭାବ ହେବା କାହାକୁ କୁହାଯାଏ		୧୪୭
ଭକ୍ତର ସଙ୍ଗ କରିଲେ କ'ଣ ହୁଏ		୧୪୮
ଭଗବାନ କାହିଁକି ଦରକାର		୧୬୬
ଭକ୍ତିଯୋଗ, ଜ୍ଞାନଯୋଗ, କର୍ମଯୋଗ ଏଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ		୧୬୮
'ଭକ୍ତି ହେଲେ ଜ୍ଞାନ ଯାହା ହୁଏ' ମାନେ କ'ଣ		୧୭୯
ଭଗବାନ କ'ଣ		୧୭୪
ଭଗବାନ ହିଁ ଜଗତରେ ଉପାଦାନ କି ନୁହଁ		୧୯୯
ଭଲ ପାଇବାର ଇନ୍ଦ୍ରିୟ କ'ଣ		୨୦୫
ଭଗବାନ କୃପାମୟ ମାନେ କ'ଣ		୨୩୫
ଭକ୍ତି-ବିଶ୍ୱାସର ପରିଚୟ କେଉଁଠାରେ		୨୩୮
ଭଗବାନ ସର୍ବଶକ୍ତିମାନ କାହିଁକି		୨୪୧
ଭୟରୁ ଭଗବାନଙ୍କର ଶରଣାପନ୍ନ ହେବା ଭଲ କି ନୁହେଁ		୨୪୧
ଭକ୍ତିତା କେତେବେଳେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସତ୍ତା ଦେଇ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ		୨୫୧
ଭଗବାନଲାଭ କାହାକୁ କହନ୍ତି		୨୬୦
ଭକ୍ତି କେତେବେଳେ ଆସେ		୨୬୬
ଭବିଷ୍ୟତ-ଦ୍ରଷ୍ଟା, ତ୍ରିକାଳଙ୍କ କି ଭାବରେ ହୋଇ ଉଠେ		୨୮୧
ଭଗବାନ କିପରି, ଶକ୍ତିତାନ କ'ଣ କରେ		୨୯୦
ଭକ୍ତି ରହିଲେ ବି ରୁଦ୍ଧ ପ୍ରକୃତି ହୁଏ କାହିଁକି		୨୯୩
ଭକ୍ତିର ଚର୍ଚ୍ଚା କରିବାକୁ ହୁଏ କାହିଁକି		୨୯୪
ଭବିଷ୍ୟତ ଜଗତର ଛବିଟା କିପରି		୨୯୭
ଭକ୍ତ, ଭଗବାନ, ଭାଗବତ ଏ ତିନି ଏକ, ମାନେ କ'ଣ		୨୯୭
ଭକ୍ତିରେ କ'ଣ ହୁଏ		୩୦୭
ଭକ୍ତ-ଚରିତ୍ର କିପରି ହୁଏ		୩୦୭
ଭଗବାନଙ୍କୁ ଖୋଜି ପାଇବ କେଉଁଠି		୩୧୪

ଭଗବାନଙ୍କ ଚକ୍ଷୁରେ ସ୍ତ୍ରୀ-ପୁରୁଷ ଅଲଗା କି ନୁହଁ		୩୨୮
ଭଜନା ମାନେ କ'ଣ ଜପଧାନ, ଯୋଗ		୩୪୧
ଭଗବାନ ଅଲୌକିକର ଧାର ଧାରନ୍ତି କି ନାହିଁ		୩୪୪
ଭଗବାନ ସୃଷ୍ଟି କରିଲେ କାହିଁକି ଆଉ ମଣିଷର ଏତେ ଦୁଃଖ କଷ୍ଟ ବା କାହିଁକି		୩୫୩
ଭୂମାୟିତ କି ରକମରେ ହୁଏ		୩୬୪
ଭଗବାନ ମଣିଷ ହୋଇ ଆସନ୍ତି କାହିଁକି		୩୬୯
ଭଗବତ ପଥରେ ଚାଲିବାର ସୁଷ୍ଟ ପନ୍ଥା କ'ଣ		୩୭୧
ଭଗବାନଙ୍କୁ ଖୋଜିବା ଦରକାର କାହିଁକି		୩୭୭
ଭକ୍ତିରେ କ'ଣ ନାହିଁ		୩୮୯
ଭଗବାନଙ୍କୁ ପାଇବା ମାନେ କ'ଣ		୩୮୯
ଭଗବାନ ନାମଟା ଖୁବ୍ ହିଁ ଯଥାର୍ଥ କାହିଁକି		୪୧୫
ଭକ୍ତ ଚିହ୍ନ କିପରି		୪୭୪
ଭଗବାନ ଦୁଃଖ ଦିଅନ୍ତି କି ନାହିଁ		୪୮୪
ଭଗବତ୍ ଅନୁଭୂତି କିଭଳି ଭାବରେ ହୁଏ		୪୮୫
ଭଗବାନ ମଣିଷକୁ କଷ୍ଟ ଦିଅନ୍ତି କି ନାହିଁ		୪୯୬
ଭଗବାନ ମାନେ କ'ଣ		୫୦୬
ଭଗବାନଙ୍କର ଦରକାର କାହିଁକି		୫୧୫
ଭଗବାନ କେବଳ କର୍ତ୍ତବ୍ୟପରାୟଣ କି ନୁହଁ		୫୨୭

-: ୨ :-

ମଣିଷର ଶାନ୍ତି କେଉଁଠି		୪୭
ମହାପୁରୁଷ ମାନଙ୍କର ସୁବିଧା ହୁଏ କେଉଁଥିରେ		୪୮
ମାୟା ମାନେ କ'ଣ		୫୭
ମଣିଷ ମହାପୁରୁଷମାନଙ୍କୁ କଷ୍ଟ ଦିଏ କାହିଁକି		୮୧
ମଣିଷ ସତ୍ୟରେ ନିରୁପାୟ କି ନୁହଁ		୮୯
ମହାପୁରୁଷମାନେ ପ୍ରାଣୀ ପ୍ରବଣୀ ହୁଅନ୍ତି କାହିଁକି		୯୫
ମୁନି ଓ ରଷି ଭିତରେ ତଫାତ କ'ଣ		୯୬
ମନ ଆଉ ଆତ୍ମା ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ କ'ଣ ?		୧୨୧
ମୁକ୍ତି କାହାକୁ କୁହାଯାଏ - ଚାହା ଆସିଥାଏ କିପରି		୧୨୮

ମନର ଦୁର୍ବଳତା, ଚଞ୍ଚଳତା ଠାରୁ ମୁକ୍ତିର ଉପାୟ କ'ଣ		୧୪୬
ମୋହମେଘ କେଉଁଥିରେ କଟିବ		୧୪୭
ମୃତ୍ୟୁରେ କ'ଣ ସବୁ ଶେଷ ହୋଇଯାଏ		୧୬୫
ମଣିଷ ବଡ଼ ଅସହାୟ କି ନୁହଁ		୧୬୫
ମଣିଷର ଗୋଟାଏ ଉପାୟ କ'ଣ		୧୭୧
ମଣିଷ ହେବା ପରେ ଆଉ ସ୍ବର ଅଛି କି		୧୭୪
ମାନବ-ଜୀବନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କ'ଣ		୧୭୬
ମନୁଷ୍ୟ ମାନେ କ'ଣ		୨୦୬
ମନର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ବର ଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ		୨୧୬
ମଣିଷ ହେବାକୁ ଗଲେ କ'ଣ କରିବାକୁ ହୁଏ		୨୧୮
ମୋ ପାଇଁ ଠାକୁର ଆଉ ଠାକୁରଙ୍କ ପାଇଁ ମୁଁ - ଏ ଦୁଇଟା ଭିତରେ ତଫାତ୍ କ'ଣ		୨୧୯
ମଣିଷ କି ଭାବରେ ପୂର୍ଣ୍ଣତା ଲାଭ କରେ		୨୨୦
ମଣିଷ କେତେବେଳେ ବୁଝିପାରେ ସେ କିଏ		୨୨୩
ମୁଁ ହିଁ ପଥ, ମୁଁ ହିଁ ସତ୍ୟ, ମୁଁ ହିଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ, ଇତ୍ୟାଦି କଥାର ମାନେ କ'ଣ		୨୩୦
ମଣିଷ ଆଗେଇ ପାରେନା କାହିଁକି		୨୩୪
ମଣିଷ ତାର ପସନ୍ଦ ଓ ବୁଝି ମାଫିକ ସୁକେନ୍ଦ୍ର କି ହୋଇ ପାରିବ କି ନାହିଁ ..		୨୪୨
ମନକୁ ସଂଯମ କରିବାର ଉପାୟ କ'ଣ		୨୪୬
ମଣିଷକୁ କିଏ କଥା କୁହା କରାଏ		୨୫୦
ମାୟା କ'ଣ		୨୫୪
ମହାପୁରୁଷ ମାନେ ସାମାବଦ୍ଧ କି ନୁହଁ		୨୫୮
ମହାପୁରୁଷ, ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ମାନେ କ'ଣ		୨୫୯
'ମୁଁ' ବୋଲି ଜିନିଷଟା କ'ଣ		୨୫୯
ମନ କେତେବେଳେ ପିଣ୍ଡରୁ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡରେ ପ୍ରବେଶ କରେ		୨୬୦
ମନ୍ଦିର ଛୁଡ଼ିଆ କରାଯାଏ କାହିଁକି		୨୬୧
'ମୁକ୍ତି ବାଞ୍ଛା କେତେବ ପ୍ରଧାନ' ମାନେ କ'ଣ		୨୬୩

ମଦର୍ଥ କେତେବେଳେ ତଦର୍ଥ ହୁଏ		୨୬୬
ମଣିଷ ପ୍ରକୃତ ଭୋଗର ଅଧିକାରୀ ହୁଏ କେତେବେଳେ		୨୬୭
ମୂଳ ଜିନିଷ କ'ଣ		୨୭୧
ମଣିଷ ବଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ପାପ କରେ କି ନାହିଁ		୨୭୫
ମୁଁ କିଏ		୨୭୯
ମଣିଷର ସମ୍ବଳ କ'ଣ		୨୮୧
ମହାଚେତନ ସମୁଦ୍ରୀନ କି ଭାବରେ ହୋଇପାରେ		୨୮୫
ମୁକ୍ତି ହିଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କି ନୁହଁ		୨୮୯
ମବ ମାନେ କ'ଣ, ମବର ପ୍ରୟୋଜନ କାହିଁକି		୨୯୨
ମହାପୁରୁଷମାନେ ସତଗୁଣ ସଞ୍ଚାରିତ କରିଦେଇ ପାରନ୍ତି କି ନାହିଁ		୨୯୩
ମନ କାହାକୁ କୁହାଯାଏ		୨୯୮
ମାଆ ମାନେ ବେଦପାଠ କରିପାରନ୍ତି କି ନାହିଁ		୩୦୦
ମାୟା, ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ମାନେ କ'ଣ		୩୦୮
ମହାପୁରୁଷ ମାନଙ୍କୁ ଗ୍ରହଣ କରିପାରନ୍ତି ନାହିଁ କେଉଁମାନେ		୩୪୨
ମଣିଷର ସାଧନା ଏବଂ ଭଗବାନଙ୍କର ଚାହିଦା କେତେବେଳେ ମେଳ ହୁଏ ...		୩୪୫
ମଣିଷର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ବ ବଢ଼ି ଉଠୁ ନାହିଁ କାହିଁକି		୩୪୬
ମଣିଷର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କ'ଣ		୩୪୯
ମଥା ଗଣ୍ଡଗୋଲ ହୋଇଯାଏ କେଉଁଥିରେ		୩୬୨
ମୋହ ହାତରୁ ଉଦ୍ଧାର ପାଇବା ହୁଏ କିପରି		୩୬୩
ମାୟା ଦୁଇ ପ୍ରକାର ତାହା କ'ଣ		୩୬୫
ମହାକାଳ ମାନେ କ'ଣ		୩୬୬
ମନ - ମୁହଁ ଏକ ହେବ କିପରି		୩୮୧
ମଣିଷର ଅଭାବ ଯାଏ କେତେବେଳେ		୩୮୨
ମଣିଷର ଭଗବାନଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଆକର୍ଷଣ-ବିକର୍ଷଣ ବ୍ୟାପାରଟା କ'ଣ		୪୦୬
ମହାପୁରୁଷ ଆସିଲେ ବି ସମସ୍ୟା ଯାଏ ନାହିଁ କାହିଁକି		୪୦୯
ମଣିଷ କେଉଁଠାରେ ସୁକେନ୍ଦ୍ର କି ହେବ		୪୦୯
ମାୟା ଚରେ କି ଭାବରେ		୪୧୫
ମାନସପୁତ୍ର ମାନେ କ'ଣ		୪୯୪

ମହାମାୟା ମାନେ କ'ଣ

..... ୫୩୭

:- ଯ :-

ଯୋଗର ପ୍ରକୃତ ମର୍ମ ଏବଂ ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ କ'ଣ		୫୧
ଯମ ମାନେ କ'ଣ, ତାକୁ ଧର୍ମରାଜ କାହିଁକି କୁହାଯାଏ		୨୦୨
ଯିଏ ଯାହା କିଛି ହୋଇ ବି ତାହା ହିଁ ଅଛନ୍ତି ତାଙ୍କର ନାମ ବ୍ରହ୍ମ - ମାନେ କ'ଣ ...		୨୦୯
ଯାଶ୍ରୁଷ୍ଟଙ୍କର 'କୁଶ' କ'ଣ		୨୨୬
ଯୋଗର ପ୍ରୟୋଜନ କ'ଣ		୨୪୮
ଯୋଗମାୟା ମାନେ କ'ଣ		୨୬୪
ଯୋଗଭ୍ରଷ୍ଟା କାହିଁକି ମଣିଷ ହୁଏ		୨୬୮
ଯୋଗ୍ୟତା ବଢ଼ିଲେ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ବି କୌଣସି କିଛି ସୁବିଧା ଅଛି କି ନାହିଁ		୩୪୦
ଯୁଗ-ପରିବର୍ତ୍ତନ କିପରି ହୁଏ		୩୫୪

:- ର :-

ରକ୍ତ ମାଂସ ସଙ୍କୁଳ ଉଦ୍ଭାସିତ...ତୃକାତ ସତ୍ତା - ମାନେ କ'ଣ		୯୮
'ରାମନାମ ସତ୍ୟ' ମାନେ କ'ଣ		୧୪୧
'ରସୋ ବୈ ସଃ' ମାନେ କ'ଣ		୧୭୯
ରାମକୃଷ୍ଣ ଦେବଙ୍କର ମା'ଙ୍କୁ ଡାକିବା ଓ ତାଙ୍କୁ ପାଇବଟା କ'ଣ		୧୮୪
ରାଧା କିଏ		୩୭୨
ରାମ ନାମ କ'ଣ		୩୮୩
ରିଲିଜିୟନ ମାନେ କ'ଣ		୪୬୮
ରାଧା ମାନେ କ'ଣ		୪୯୩

:- ଲ :-

ଲକ୍ଷ୍ମୀ ପୂଜା ମାନେ କ'ଣ		୪୭୨
-----------------------	-------	-----

:- ଶ :-

ଶବ୍ଦ ଯୋଗ - ସାଧନ କ'ଣ		୫୮
ଶାନ୍ତି ପାଇବ କ'ଣ କରିଲେ		୬୫
ଶାନ୍ତିର ପଥ କ'ଣ		୧୩୭

ଶ୍ରୀରାଧା କିଏ		୧୫୮
ଶୁଧୁ ଭାବଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ଉନ୍ନତ ଚଳନରେ ଚାଲିହେବନାହିଁ କାହିଁକି ...		୧୯୭
ଶତ୍ରୁ ଭାବରେ ଉପାସନା ହୁଏ କି ନାହିଁ		୨୦୪
ଶୁଦ୍ଧାଭାନ୍ତି ଆଉ ଜ୍ଞାନମିଶ୍ରିତ ଭାନ୍ତି କାହାକୁ କୁହାଯାଏ		୨୪୨
ଶାନ୍ତି ମନର ଅବସ୍ଥା କିପରି ହୋଇଥାଏ		୨୪୬
ଶିବ-କାଳୀଙ୍କର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ କ'ଣ		୨୭୩
ଶାନ୍ତି ମାନେ କ'ଣ		୨୮୭
ଶ୍ରେଷ୍ଠଦାନ କ'ଣ		୨୮୮
ଶାନ୍ତି ମିଳେ ନାହିଁ କାହିଁକି		୨୯୫
ଶୁଦ୍ର ବ୍ରାହ୍ମଣ ହୋଇପାରେ କି ନାହିଁ		୩୦୦
'ଶୁଦ୍ଧାଦାନ ଲଭେତେ ଜ୍ଞାନମ୍' - କାହିଁକି		୩୧୨
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ଭଙ୍ଗ କରିଲେ କାହିଁକି		୩୧୩
ଶାନ୍ତି, ଆନନ୍ଦ, ସୁଖ କେଉଁ ପଥରେ ପାଇ ହୁଏ		୩୨୫
ଶାନ୍ତି ପାଇବାର ବାସ୍ତବ ପନ୍ଥା କ'ଣ		୩୭୬
ଶରଣାଗତୀ ମାନେ କ'ଣ		୩୯୧
ଶୁଭଦିନ ସାଙ୍ଗରେ କୃତକାର୍ଯ୍ୟତାର ସମ୍ପର୍କ ଅଛି କି ନାହିଁ		୪୦୨
ଶୂନ୍ୟ ଧ୍ୟାନ କଲେ କ'ଣ ହୁଏ		୪୧୭
'ଶିବୋହହମ୍' ମାନେ କ'ଣ		୪୯୪
ଶ୍ରଦ୍ଧା ମାନେ କ'ଣ		୫୧୦
ଶାନ୍ତି ବଡ଼ ନା ମୁକ୍ତି ବଡ଼		୫୩୬
ଶିବର ଗୋଟିଏ ନାମ 'ନକୁଳ' କାହିଁକି		୫୪୦
ଶାରୀରିକ, ମାନସିକ, ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ - ଏକଥା ଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ		୫୪୦
ଶ୍ରଦ୍ଧା ଭାନ୍ତି ଜଗେଇବାର କୌଶଳ କ'ଣ		୫୫୩

:- ସ :-

ସଦଗୁରୁଙ୍କ ପ୍ରତି ଭଲ ପାଇବା କେନ୍ଦ୍ରୀୟତା ହେଲେ କ'ଣ ହୁଏ		୫୯
ସଦଗୁରୁ କି ଭାବରେ ରକ୍ଷା କରନ୍ତି		୬୦
ସର୍ବଧର୍ମ ମାନେ କ'ଣ		୬୦
ସଦଗୁରୁଙ୍କ ପାଖକୁ ଆସିବା ମାନେ କ'ଣ		୬୧

ସାଧନାର ପଥରେ ମଣିଷ ପଛେଇ ଯାଏ କାହିଁକି		୬୪
ସାଧାରଣ ମଣିଷର ମଧ୍ୟରେ କ'ଣ ଅଛି		୭୯
ସମସ୍ତଙ୍କର କ୍ଷତି କେଉଁଥିରେ		୮୦
ସୃଷ୍ଟି କିଏ କରିଲେ		୮୩
ସମସ୍ତ ମୁକ୍ତିର ଉପାୟ କ'ଣ?		୯୫
ସତୋଷ୍ଠର ସନ୍ଧାନ କାହିଁକି ମିଳେ ନାହିଁ		୧୦୫
ସବୁ ଜିହ୍ଵାର ସମାଧାନ-ମୂର୍ତ୍ତି କିଏ		୧୦୫
ସବୁ ଅନୁଭୂତିର ପରାକାଷ୍ଠା କ'ଣ		୧୦୫
ସାଧନ-ଭଜନ ଦାନା ବାନ୍ଧି ଉଠେ ନାହିଁ କେତେବେଳେ		୧୦୯
ସବୁ ଜାଣି ହୁଏ କେତେବେଳେ		୧୧୪
ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ କେଉଁଠି		୧୧୭
ସ୍ଵିଚ୍ଛାଧୀନତା କ'ଣ		୧୨୫
ସତ୍ୟଯୁଗର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ କ'ଣ		୧୨୬
ସାକାର ନିରାକାରରେ ସାଥକ ହୁଏ କେତେବେଳେ		୧୨୬
ସଦଗୁରୁଙ୍କ ଠାରେ ଆକର୍ଷଣ କି ଭାବରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟତା ହୁଏ		୧୩୩
ସୃଷ୍ଟିର ମୂଳ ବାଜ ବା କାରଣ ବାଜ କ'ଣ		୧୪୦
ସୁକେନ୍ଦ୍ରକିତା କେତେ ବେଳେ ସତ୍ୟ ହୋଇଉଠେ		୧୪୧
'ସତ୍ୟ', ଶିବ, ସୁନ୍ଦରମ୍ ମାନେ କ'ଣ		୧୪୩
ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ମାନେ କ'ଣ		୧୪୩
ସୃଷ୍ଟିର ମୂଳରେ କ'ଣ ଅଛି		୧୪୧
ସବୁ କାହା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ		୧୬୩
ସାଧନାରେ ଉନ୍ନତି କରିବା ପରେ ବି ପତନ ହୁଏ କାହିଁକି		୧୬୭
ସତ୍ତା ଓ ଆତ୍ମା ମଧ୍ୟରେ ତପାତ୍ କ'ଣ		୧୬୭
ସାଧକର କେଉଁଠାରେ ରହିବା ଭଲ		୧୭୫
ସବୁ ହିଁ ସତ୍ୟ, ଶିବ ଓ ସୁନ୍ଦର କି ନୁହଁ		୧୮୧
ସାତ୍ତ୍ଵିକ ଭକ୍ତି କ'ଣ		୧୮୨
ସମ୍ୟକ ଦୃଷ୍ଟି, ସମ୍ୟକ କରିବା କ'ଣ		୧୮୩
ସାଧୁଙ୍କର ପରିତ୍ରାଣ ପାଇଁ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଆସିବାକୁ ହୁଏ କାହିଁକି		୧୮୩

ସୁମତି-କୁମତି ଦୁଇଟାକୁ ହିଁ ଭଗବାନ ଦେଇଛନ୍ତି କି ନାହିଁ		୧୮୭
ସଦାଚାର ଭିତରେ କେଉଁଟା ପ୍ରଧାନ		୧୮୯
ସାରୂପ୍ୟଲାଭ ମାନେ କ'ଣ		୧୯୧
ସଞ୍ଜୟର ଦିବ୍ୟ ଦର୍ଶନ କ'ଣ		୨୦୪
ସତ୍ୟଯୁଗ କି ଭାବରେ ଆସିବ		୨୦୬
ସଦଗୁରୁ ତିଆରି କରାଯାଏ କି ନାହିଁ		୨୧୬
ସାଧକମାନେ କାର୍ତ୍ତବ୍ୟ କରନ୍ତି କାହିଁକି		୨୧୭
ସନ୍ୟାସ ଭଲ ନା ଗାହିଁସ୍ତ ଭଲ		୨୨୫
ସଦଗୁରୁଙ୍କର କାମ୍ୟ କ'ଣ		୨୨୫
ସହଜ ଭକ୍ତି ଓ ଅନୁରାଗ କି ଭାବରେ ଜାଗିବ		୨୩୨
ସୋହରୁ ଜପରେ କ'ଣ ହୁଏ		୨୩୨
ସୁଦର୍ଶନ ଚକ୍ର କ'ଣ		୨୪୦
ସତ୍ତାକୁ କି ଭାବରେ ଉପଲବ୍ଧି କରାଯାଏ		୨୪୨
ସେସ୍ ବା ସ୍ଥାନ କ'ଣ		୨୪୪
ସତ୍ୟ କ'ଣ		୨୪୪
ସାଧନ-ଭଜନରେ ଗୁହା - ଗହ୍ଵର କେତେବେଳେ ଆସିଲା		୨୬୨
ସାଂସାରିକ ଜୀବନରେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା କି ଭାବରେ ହେବ		୨୬୫
ସଗୁଣ-ନିର୍ଗୁଣର ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ କେଉଁଠି		୨୭୧
ସୁକର୍ମ କାହାକୁ କୁହାଯାଏ		୨୭୨
ସଞ୍ଜା ତ ଗୋଡ଼ାରେ ଏକା, ତେବେ ସୃଷ୍ଟି ହେଲା କିପରି		୨୭୨
ସୃଷ୍ଟିର ପଛରେ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କ'ଣ		୨୭୩
ସଦଗୁରୁଙ୍କୁ ପାଇ ମଧ୍ୟ ଜୀବନ ଫୁଟି ଉଠେନା କାହିଁକି		୨୮୨
ସାଧୁ କେଉଁଥିରୁ ହୁଏ		୨୮୬
ସମାଧି କିପରି ଭାବରେ ହୁଏ		୨୮୬
ସଦଗୁରୁଙ୍କ ଠାରେ ସୁକେନ୍ଦ୍ରକ ହେବା ହୁଏ ନା କେତେବେଳେ		୨୯୦
ସେବା ମାନେ କ'ଣ, ସେବା ସାଥକ ହୁଏ କେଉଁଥିରେ		୨୯୧
ସାଧୁସଙ୍ଗ ମାନେ କ'ଣ		୨୯୧
ସଂସାରରେ କି ଭାବରେ ଗାଲିବାକୁ ହୁଏ		୨୯୧

ସାର୍ଥକତାର ପ୍ରଥମ କଥା କ'ଣ		୨୯୪
ସଦଗୁରୁ ମାନେ କ'ଣ		୩୦୩
ସୃଷ୍ଟି ମଧ୍ୟକୁ ଆସି ପୂର୍ଣ୍ଣର ପୂର୍ଣ୍ଣତା ଖର୍ଚ୍ଚ ହୁଏ କି ନାହିଁ		୩୦୮
'ସର୍ବ ଧର୍ମାନ୍ ପରିତ୍ୟଜ୍ୟ... ଶରଣଂ ବ୍ରଜ'ମାନେ କ'ଣ		୩୦୯
ସଦଗୁରୁଙ୍କର ଦୟା କେତେବେଳେ ହୁଏ		୩୦୯
ସର୍ବଧର୍ମ କଥାର ମାନେ କ'ଣ		୩୧୦
ସୃଷ୍ଟିତତ୍ତ୍ୱରେ କୌଣସି ଅମେଳ ଅଛି କି ନାହିଁ		୩୧୨
ସବୁକିଛି ଭଗବାନଙ୍କ ଇଚ୍ଛାରେ ଘଟିଥାଏ କି ନୁହଁ		୩୧୯
ସୁକେହି କଥାର ମାନେ କ'ଣ		୩୩୧
ସବୁକିଛି ଭଗବାନଙ୍କ ଇଚ୍ଛାରେ ହିଁ ଭଲ ପାଇଁ ଘଟେ କି ନାହିଁ		୩୩୧
ସାଧୁମାନେ ଗୃହି ନା ସନ୍ନ୍ୟାସୀ		୩୩୩
ସତ୍-ଅସତ୍ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ ଚରମ ଅବସ୍ଥା କିଛି ଅଛି କି ନାହିଁ		୩୩୩
ସଦଗୁରୁଙ୍କର ପ୍ରୟୋଜନ କାହିଁକି		୩୩୪
ସଦଗୁରୁଙ୍କର ଦୀକ୍ଷା ନେବା ଓ ସଦଗୁରୁ ଲାଭ - ଏ ଦୁଇଟି ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ କ'ଣ		୩୩୬
ସୁକେହି କହିଲେ ଠିକ ଭାବରେ କ'ଣ ବୁଝାଏ		୩୪୬
ସର୍ଗ, ଧର୍ମ, ତପ-ବତ୍ ନା ଦେବତା ବତ		୩୪୬
ସୃଷ୍ଟି ହେଲା କାହିଁକି		୩୪୮
ସବୁକିଛି ପୂର୍ବନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କି ନୁହଁ		୩୪୮
ସଦଗୁରୁଙ୍କୁ କି ଭାବରେ ଜାଣିବାକୁ ହେବ		୩୪୭
ସବୁ ହିଁ ସଦି ଅଦୈତ୍ ତେବେ ଜୀବର ଦୁଃଖ କାହିଁକି		୩୪୭
ସମ୍ମାନେ ମରିବା ଭଲ ନା ଅଜ୍ଞାନରେ ମରିବା ଭଲ		୩୪୮
ସବୁ ହିଁ ଭଗବାନଙ୍କ ଇଚ୍ଛାରେ ହୁଏ ମାନେ କ'ଣ		୩୪୯
ସାମ୍ୟହାରା ହୁଏ ନାହିଁ କେତେବେଳେ		୩୬୦
ସନ୍ୟାସ ଜୀବନରେ ସୌନ ଆକୃତି ଆସେ କି ନାହିଁ		୩୬୧
ସମସ୍ତେ କ'ଣ ଚାହାନ୍ତି		୩୬୩
ସାଲୋକ୍ୟ, ସାମାପ୍ୟ, ସାୟୁଜ୍ୟ, ସାଷ୍ଟି କାହାକୁ କୁହାଯାଏ		୩୬୨

ସେ ଯାହାକିଛି ହୋଇ ବି ଚାହାଁ ଅଛନ୍ତି - ଏହାର ଚାପୁର୍ଯ୍ୟ କ'ଣ		୩୬୩
ସତ୍ୟ ପଥରୁ ବିଚ୍ୟୁତ ନ ହୋଇ ଗାଲିବାର ଉପାୟ କ'ଣ		୩୬୪
ସନ୍ୟାସ ନେଲେ ନିରେଟ ହୁଏ କି ନାହିଁ		୩୬୪
ସତ୍ୟ ମାନେ କ'ଣ		୩୬୬
ସେ ଯାହା ଆମ୍ଭେମାନେ ଯାବ କେତେବେଳେ		୩୮୧
ସଦଗୁରୁ ମାନେ କ'ଣ		୩୮୩
ସନ୍ନ୍ୟାସର ପ୍ରୟୋଜନ ଅଛି କି ନାହିଁ		୩୮୪
ସୃଜନ-ସମେଶ ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ଖୁଆଲ କି ନୁହଁ		୩୮୮
ସଦଗୁରୁଙ୍କର ଲକ୍ଷଣ କ'ଣ		୩୯୪
ସତ୍-ଅସତ୍ ଚିରକାଳ ରହିବ କି ନାହିଁ		୪୦୦
'ସୋହସ' କହି ଲାଭ ନାହିଁ କେତେବେଳେ		୪୧୩
ସହଜାତ ସଂସାର କ'ଣ		୪୨୬
ସତସଙ୍ଗର ବାଣୀ କାହା ପାଇଁ		୪୩୧
ସମାଧାନ କେଉଁଠାରେ		୪୩୬
ସତ୍ୟ କେଉଁଠାରେ ଥାଏ		୪୪୦
ସତ୍ତା କ'ଣ		୪୪୪
ସତ୍ୟ କ'ଣ, ସୁଖ କ'ଣ		୪୪୭
ସୁଗତି କି ଭାବରେ ହୁଏ		୪୪୮
ସର୍ବଧର୍ମ ତ୍ୟାଗର କଥା କାହିଁକି		୪୪୮
ସମସ୍ତେ ପୁରୁଷୋତ୍ତମଙ୍କୁ ପାଇ ପାରନ୍ତି କି ନାହିଁ		୪୬୬
ସାବୁତ ଚଳନ କି ଭାବରେ ବୁଝାଯିବ		୪୮୦
ସତ୍ତା କହିଲେ କ'ଣ ବୁଝିବା		୪୯୩
ସାରକଥା କ'ଣ		୪୯୪
ସତ୍ତା କ'ଣ, ଆତ୍ମା କାହାକୁ କୁହାଯାଏ		୫୦୩
ସବୁ ହିଁ ମାୟା ଭାବିବା ଭଲ କି ନୁହଁ		୫୧୦
ସବୁକିଛି ଜାଣିବା ମାନେ କ'ଣ		୫୨୧

ସୃଷ୍ଟର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କ'ଣ		୪୩୧
ସିଦ୍ଧର ଅବସ୍ଥା କିପରି ହୁଏ		୪୩୩
ସପ୍ତ ସ୍ୱର୍ଗ କ'ଣ		୪୪୩
'ସର୍ବ' ଖଲିଦ' ବ୍ରହ୍ମ' କାହିଁକି		୪୪୭
ସଗୁଣ ଭକ୍ତି ଭଲ ନା ନିର୍ଗୁଣ ଭକ୍ତି ଭଲ		୪୪୭

—: ଦ୍ର :-

ହରିନାମର ମାନେ କ'ଣ		୧୪୧
ହିରଣ୍ୟ ଲୋକ କ'ଣ		୧୬୮
ହରି ହରି କରିଲେ ସର୍ବନାଶ ହୁଏ କି ନାହିଁ		୨୪୨
ହୃଦୟ ଭିତରେ ଯେ ଈଶ୍ୱର ଆସାନ୍ତି ସେ ଈଶ୍ୱର କେମିତିକା		୪୧୧
ହନୁମାନର ଛାତି ଚିରି ଦେଖାଇବାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ କ'ଣ		୪୭୪
ହଠାତ୍ କିଛି ହୁଏ କି ନାହିଁ		୪୧୯

।। ବିପଦରେ ବିପନ୍ନ ହେଲେ କ'ଣ କରିବ ।।

ଜଣେ ମା' ବ୍ୟାକୁଳ କଣ୍ଠରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କୁ କହିଲେ - ବାବା! ମୁଁ ବଡ଼ ବିପନ୍ନ । କ'ଣ କଲେ ମୋର ବିପଦ ଯିବ ? ମୋତେ ଗୋଟିଏ ରାସ୍ତା ବତାଇ ଦିଅନ୍ତୁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଗଭୀର ସମବେଦନାର ସହିତ କହିଲେ - କ'ଣ ଆଉ କରିବୁ ମା ! ପ୍ରାଣଭରି ଭଗବାନଙ୍କୁ ଡାକ । ଭଗବାନଙ୍କର ନାମ କର । ତାଙ୍କ ଛଡ଼ା ମଣିଷର ଆଉ କ'ଣ ବା ସମ୍ଭାବ ଅଛି କହ ? ଭଗବାନଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଆଉ ଯାହାକିଛି ଉପରେ ହିଁ ମଣିଷ ନିର୍ଭର କରିବାକୁ ଯାଏ, ସମସ୍ତେ ହିଁ ଜଣ ଜଣ କରି ଅପସରି ଯାଆନ୍ତି, କୌଣସିଟା ହିଁ ଦୀର୍ଘସ୍ଥାୟୀ ହୁଏନାହିଁ । ତାଙ୍କୁ ଯିଏ ଭଲ ପାଏ, ସମ୍ପଦରେ, ବିପଦରେ ଯିଏ କେବେ ବି ତାଙ୍କୁ ଭୁଲେ ନାହିଁ, ସେ କିନ୍ତୁ କମ ଘାବୁରାଇ ଥାଏ । ଲୋକମାନେ ତାଙ୍କୁ ବିପଦ-ବାରଣ କହିଥାନ୍ତି । ଶରୀର ଠିକ ରଖ, ଆଉ ତୋ ମନରେ କେହି କଷ୍ଟ ଦେଲେ ବି ତୁ କାହାରି ମନରେ କଷ୍ଟ ଦେବୁନାହିଁ । ଯେତେ ଟିକେ ପାରିବୁ ମଣିଷର ଭଲ କରିବୁ ଏବଂ ଭଗବାନଙ୍କ ପାଖରେ ସମସ୍ତଙ୍କର ମଙ୍ଗଳ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବୁ । ଏହି ଭାବରେ ଚଳିଲେ ଦେଖୁବୁ ଭଗବାନଙ୍କ ଦୟାରେ ବିପଦର ସମୟରେ ସହାୟ ସମ୍ଭାବନା ଆଭାବ ହେବନାହିଁ ଏବଂ ମନରେ ବଳ ପାଇବୁ ।

ଆ.ପ୍ର. ୧୨/୨୧.୦୪.୧୯୪୮

।। କେଉଁ ଅର୍ଥ ଅନର୍ଥର କାରଣ ହୁଏ ନାହିଁ ।।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ମୁଗ୍ଧ ମନରେ ମୋହନ ସ୍ୱରରେ ତାନ ଚୋଲିଲେ - 'କତ ମଣି ପଡ଼େ ଆଛେ ଆମାର ଚିତ୍ତା ମଣିର ନାଚ ଦୁଆରେ ।' ଗାଉ - ଗାଉ ପୁଣି ଭାବମୁଗ୍ଧ ଅନ୍ତରରେ ସହଜ ଭାବରେ କହିଲେ - Enormous riches are scattered here and there at the feet- dust of our beloved the Lord (ପ୍ରିୟ ପରମଙ୍କର ଚରଣ ତଳେ ଏଠିସେଠି ବିଛାଡ଼ି ହୋଇ ପଡ଼ିଅଛି କେତେ ବିପୁଳ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ) । Riches for Lord are not riches, riches to serve Lord are not riches because they do not induce pride of riches (ଇଚ୍ଛାଙ୍କ ପାଇଁ ଯେଉଁ ଧନ ସେ ଧନ ଧନ ନୁହଁ । ଇଚ୍ଛା ସେବା ପାଇଁ ଯେଉଁ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ସେ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ନୁହଁ । କାରଣ ତାହା ଧନ ଗର୍ବ ସୃଷ୍ଟି କରିପାରେ ନାହିଁ) । ଯେଉଁ ଅର୍ଥ ଇଚ୍ଛା ସେବାରେ ଲାଗେ ତାହା କେବେ

ବି ଅନର୍ଥର କାରଣ ହୁଏନାହିଁ, ବରଂ ତାହା ପରମାର୍ଥର ପଥ ହିଁ ପ୍ରଶସ୍ତ କରେ। ଏହି ଭଲିଆ ଅର୍ଥ ଯେତେ ହିଁ ବଢ଼ୁ, ସେଥିରେ ଦୋଷ ନାହିଁ। ହିତୁମିଆ ଶାଗ ଯେପରି ଶାଗ ମଧ୍ୟରେ ଗଣା ହୁଏନାହିଁ, କାରଣ ତାହା ଭଲ ଛାଡ଼ା କ୍ଷତି କମ ହିଁ କରେ। ଇଷ୍ଟ ମଙ୍ଗଳର ସରୁପ, ଇଷ୍ଟ ପବିତ୍ରତାର ସରୁପ ତେଣୁ ସବୁକିଛି ତାଙ୍କୁ ନିବେଦନ କରି, ତାଙ୍କରି ସେବାରେ ଲଗାଇ ହାଟିପ୍ରଭୁ ଓ ପରିଶୁଦ୍ଧ କରି ତୋଳିବାକୁ ହୁଏ। ଆଉ ଇଷ୍ଟଙ୍କୁ ଯାହା ଦେବ ତାହା ବି ଯେପରି ସର୍ବତୋ ଭାବରେ ପୂତ ଓ ଶୁଦ୍ଧ ହୁଏ। Riches that serve Lord nurture the vital vim of every individual. Love Lord constantly, serve Lord and do for Lord and that will make you rich in vital vim (ଯେଉଁ ଧନ ଇଷ୍ଟଙ୍କୁ ସେବା କରେ ତାହା ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କର ଜୀବନୀ ଶକ୍ତିକୁ ପୁଷ୍ଟ କରେ। ସର୍ବଦା ଇଷ୍ଟଙ୍କୁ ଭଲ ପାଅ, ସେବା କର, ଇଷ୍ଟଙ୍କ ପାଇଁ କର, ତାହା ହିଁ ତୁମକୁ ଜୀବନୀ ଶକ୍ତିରେ ସମୃଦ୍ଧ କରି ତୋଳିବ)।

ଆ : ପ୍ର: ୧୨/୧୧.୦୫.୧୯୪୮

II ଅର୍ଜୁନଙ୍କ ଉପରେ ସମାଲୋଚନା କାହିଁକି II

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ଗାଡ଼ାର ୨ୟ ଅଧ୍ୟାୟର ଦ୍ଵିତୀୟ ଶ୍ଳୋକରେ ଦେଖାଯାଏ ଅର୍ଜୁନ ଯେତେବେଳେ ଜ୍ଞାନବିଧାର ସମ୍ଭାବନାର କଥା ଚିନ୍ତା କରି ଶୋକରେ ଓ ଅବସାଦରେ ଅଭିଭୂତ ହୋଇପଡ଼ିଲେ, ସେତେବେଳେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ତାଙ୍କୁ କହିଲେ -

‘କୁତସ୍ତ୍ଵା କଶ୍ଚଳମିଦଂ ବିଷମେ ସମୁପସ୍ଥିତମ୍,
ଅନାର୍ଯ୍ୟ ଯୁଷ୍ମେନ ସର୍ଗମକାର୍ଯ୍ୟକରମର୍ଜୁନ ।’

(ହେ ଅର୍ଜୁନ, ଏହି ସଙ୍କଟ କାଳରେ ଆର୍ଯ୍ୟଗଣଙ୍କର ଅଯୋଗ୍ୟ, ସର୍ଗଗତିର ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଓ ଅପଶଙ୍କର ଏହି ମୋହ ତୁମ ଭିତରକୁ କେଉଁଠୁ ଆସିଲା ?) ଅର୍ଜୁନ ଯାହା କହିଥିଲେ ତାହା ତ ଖୁବ୍ ଅସଙ୍ଗତ ମନେ ହୁଏ ନା, କିନ୍ତୁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଏତେ କଠୋର ଭାଷାରେ ତାହାର ସମାଲୋଚନା କାହିଁକି କରିଲେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Evil (ଅସତ)କୁ support (ସମର୍ଥନ) କରିବା, ଭାରତୀ ପାଇଁ ଅଧର୍ମକୁ support (ସମର୍ଥନ) କରି ଅନ୍ୟାୟ ଅବିଚାରକୁ ଅପ୍ରତିହତ ଗତିରେ ଚାଲିବାକୁ ଦେବା - ଏହିଟା ହେଉଛି ଅନାର୍ଯ୍ୟଙ୍କୁ କର୍ମ। ଅଜ୍ଞତା ବଶତଃ ଯେଉଁମାନେ

ଅନ୍ୟାୟ କରନ୍ତି, ସେମାନେ ପାପୀ ସେ ବିଷୟରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ତାହା ଠାକୁ ବେଶୀ ପାପୀ ହେଉଛନ୍ତି ସେହିମାନେ, ଯେଉଁମାନେ ଜାଣି-ଦୃଷ୍ଟି ବି ଦୁର୍ବଳତା ବଶତଃ ଏହି ଅନ୍ୟାୟକୁ ପ୍ରଶସ୍ତ ଦେଇ ଚାଲନ୍ତି। ଯେଉଁମାନେ କାପୁରୁଷ ସେମାନେ ଆଉ ଯାହା ହେଉ ଧାର୍ମିକ ନୁହନ୍ତି। Evil (ଅସତ)କୁ ଚଢ଼ିବା ପାଇଁ ଯେଉଁମାନେ ନିଜ ଚରମରୁ exert (ଉଦ୍ୟମ) କରି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ, ସେମାନେ କ୍ଲାବଦ୍ୟୁଷ୍ଟ ଅଟନ୍ତି। ଏହି ସତ୍ୟଟିକୁ ଅର୍ଜୁନ ମଥାରେ ଧରି ରଖି ଦେବା ପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ଟିକିଏ ସଜାଗ କରେଇବା ପାଇଁ ଏହି ଭାବରେ କୁହାଯାଇଛି। ଏହାର ପର ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ବାସ୍ତବ କରଣୀୟ ସମ୍ଭବରେ ଉଦ୍ଘାତ୍ତ କରି ତୋଳିବା ପାଇଁ ପୁଣି କହିଛନ୍ତି -

‘କ୍ଳେବଂ ମାଶ୍ଵ ଗମଃ ପାର୍ଥ ନୈତତ୍ ଦୃଢ୍ୟୁପପଦ୍ୟତେ

ସ୍ଵତଂ ହୃଦୟଦୌର୍ବଲ୍ୟଂ ତ୍ୟକ୍ତୋତିଷ୍ଠ ପରତ୍ତପ ।’

(ହେ ଅର୍ଜୁନ, କ୍ଲାବଭାବ ଆଶ୍ରୟ କର ନାହିଁ, ଏହି ଧରଣର କାପୁରୁଷତା ତୁମକୁ ଶୋଭା ପାଏ ନାହିଁ। ହେ ଶତ୍ରୁ ତାପନ, ହୃଦୟର ଏହି ତୁଚ୍ଛ ଦୁର୍ବଳତା ତ୍ୟାଗ କରି ଯୁଦ୍ଧ ପାଇଁ ଉଠି ଛଡ଼ା ହୁଅ।)

ଅର୍ଜୁନଙ୍କର କ୍ଷଣିକ ଦୁର୍ବଳତାର obsession (ଅଭିଭୂତି)ଟିକୁ ଭାଙ୍ଗି ଦେଇ ତାଙ୍କର ସୁପ୍ର ସହଜାତ କ୍ଷାତ୍ର ବୀର୍ଯ୍ୟର ଉଦ୍‌ବୋଧନ କରି ତୋଳିବାକୁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଚାହିଁଛନ୍ତି। ତେଣୁ ଟିକିଏ ପରେ ଅର୍ଜୁନ ନିଜର ଭୁଲ ବୁଝି ପାରି ଆତ୍ମ ସମାଲୋଚନା ଓ ଆତ୍ମ ସମର୍ପଣର ସରରେ କହିଛନ୍ତି -

‘କାର୍ଯ୍ୟଣ୍ୟଦୋଷୋପହତସଭାବଃ,

ପୂଜାମି ହ୍ଵାଂ ଧର୍ମ ସଂମୁଦ୍ରଚେତଃ

ଯଚ୍ଛେୟଃ ସ୍ୟାନ୍ନିଷ୍ଠିତଂ ବୁଦ୍ଧି ତନୁଃ

ଶିଷ୍ୟସେବହଂ ଶାଧୁ ମାଂ ତାଂ ପ୍ରପନ୍ନମ ।’

(‘ଏମାନଙ୍କୁ ବଧ କରି କିପରି ଜୀବନ ଧାରଣ କରିବି’ - ଏହି ପ୍ରକାର ଦାନତା ଦୋଷରେ ଶୌର୍ଯ୍ୟତେଜାଦିସମନ୍ୱିତ ସଭାବ ଅଭିଭୂତ ଏବଂ ମୋର ଚିତ୍ତ ସଧର୍ମ ବିଷୟରେ ବିମୁଦ୍ଧ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି। ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ନିକଟରେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଛି, ମୋ ପକ୍ଷରେ ଯାହା ମଙ୍ଗଳକର ତାହା ନିଷ୍ଠୟ କରି କୁହନ୍ତୁ। ମୁଁ ଆପଣଙ୍କର ଶିଷ୍ୟ, ମୁଁ ଆପଣଙ୍କର ଶରଣାଗତ, ମୋତେ ଉପଦେଶ ଦିଅନ୍ତୁ।)

କୃଷ୍ଣ ଠାକୁର ଏଭଳି psychologically (ମନୋବିଜ୍ଞାନ ସମ୍ମତ ଭାବରେ) deal (ପରିଚାଳନା) କରିଛନ୍ତି ଯେ ବୁଝି ପାରିଲେ ମଜା ଅଛି । ଅର୍ଜୁନ ସେତେବେଳେ ମାୟା-ମୋହରେ ବିଷାଦମଗ୍ନ, ତେଣୁ ବ୍ୟର୍ଥ ଓ ସମର୍ଥର ପ୍ରକୃତ କଲ୍ୟାଣ କେଉଁ ପଥରେ ସେ ସମ୍ଭବରେ ସେ ଅବେତନ ଓ ଅଜ୍ଞ । ଏହି ଅଜ୍ଞତାର କଳା ମେଘ ଠାକୁର ହସି କରି ଉଡ଼ାଇ ଦେଲେ । ସଞ୍ଜୟଙ୍କର ବିବରଣୀର ମଧ୍ୟରେ ଯେ 'ପ୍ରହସନ୍ନିବ' କଥାଟି ଅଛି ଟିକିଏ ପରେ, ତାହା ବଡ଼ ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ । ଏହା ଯେପରି ହସର ଆଲୋକ ଝଲକରେ ବିଷାଦ ଓ ବିମୁଦ୍ରତାର ଅନ୍ଧକାରକୁ ଅପସାରିତ କରିଦେଲା । ପୁଣି କିପରି ତାକୁ ଭାବରେ କହିଛନ୍ତି - 'ଅଶୋକ୍ୟାଲନନ୍ ଶୋକସ୍ତ୍ୱ ପ୍ରଜ୍ଞାବାଦୀଂଷ୍ଠ ଭାଷୟେ' ।

(ଯେଉଁ ମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଶୋକ କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ, ସେହିମାନଙ୍କ ପାଇଁ ତୁମେ ଶୋକ କରୁଛ, ଅଥଚ ପ୍ରାଜ୍ଞଙ୍କ ଭଳି କଥା କହୁଛ) । ଅର୍ଥାତ୍, ମୁହଁରେ ପ୍ରଜ୍ଞାବାଦ ଏବଂ ଆଚରଣରେ ମୁଦ୍ରତା - ଏହିଟା ଯେ ଗୋଟିଏ ହାସ୍ୟକର ଓ ଅସଙ୍ଗତିପୂର୍ଣ୍ଣ ବ୍ୟାପାର ଏହି ଟା ହିଁ ପ୍ରକାଶାନ୍ତରେ ଧରାଇ ଦେଇଛନ୍ତି ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଯୁଦ୍ଧ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅର୍ଜୁନଙ୍କ ପାଖରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର ଏତେ ସବୁ ତତ୍ତ୍ୱ କଥା ଅବତାରଣା କରିବାର କାରଣ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମଣିଷ ଯେତେବେଳେ ଆର୍ତ୍ତ ହୋଇପଡ଼େ, ବିପନ୍ନ ହୋଇପଡ଼େ, ସେତେବେଳେ ସେ କିଛିଟା ଅନ୍ତର୍ମୁଖ ହୋଇଥାଏ, Principles of life (ଜୀବନର ନୀତି ଗୁଡ଼ିକ) ସମ୍ଭବରେ considerate (ବିବେଚନାଶୀଳ) ହୁଏ । ସେଗୁଡ଼ିକ unfold (ବିକଶିତ) କରି set କରି (ଗୁନ୍ଥି) ଦେବାର ଏହିଟା ହେଉଛି opportune moment (ବିହିତ ସମୟ) । melting condition of ego (ଅହଂର ଦ୍ରବୀଭୂତ ଅବସ୍ଥା) ଯେତେବେଳେ ଆସେ, ସେତେବେଳେ ମଥାରେ engrave (ଅଙ୍କିତ) ଭଲ ଭାବରେ କରାଯାଏ । କଠିନ ଜଉ ଉପରେ ସାଲମୋହର ଆପଣ ଦେଇପାରିବେ ନାହିଁ, ଜଉ ଯେତେବେଳେ ଗରମ ଅବସ୍ଥାରେ ଥାଏ, ସେତେବେଳେ ଏହିଟା କିନ୍ତୁ ସହଜ କାମ । ତେଣୁ ଗୋଟିଏ କଥା ଅଛି ନା ? Strike the iron while it is red hot (ଲୁହା ଯେତେବେଳେ ଉତ୍ତପ୍ତ ହୋଇ ଲାଲ ଦେଖାଯାଏ, ସେତେବେଳେ ତାକୁ ଆଘାତ କର) । ଯେଉଁ କର୍ମ ଆତ୍ମେମାନେ କରିବାକୁ ଚାହୁଁ - ସ୍ଥାନ, କାଳ, ପାତ୍ର, ରୀତି ଓ ପଦ୍ଧତି ସମ୍ଭବରେ ସଚେତନ ହୋଇ ତାହା କରିବାକୁ ହେବ । ଏହି ସୂକ୍ଷ୍ମବୋଧ

ଯେଉଁମାନଙ୍କର ଥାଏ ଏବଂ ସେହି ବୋଧ ଅନୁଯାୟୀ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଭାବରେ ଯେଉଁମାନେ କରନ୍ତି, ସେମାନେ କୃତକାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥାନ୍ତି । ପୁଣି ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ କୃଷ୍ଣ ଠାକୁରଙ୍କର ତତ୍ତ୍ୱାଲୋଚନା କିନ୍ତୁ କେବଳ ଆଲୋଚନାର ମଧ୍ୟରେ ପରିସମାପ୍ତି ଲାଭ କରିନାହିଁ । ସେ ଅର୍ଜୁନଙ୍କୁ ଅକାର୍ଯ୍ୟ ଜ୍ଞାନ ଦାନ କରି ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷଦାତ୍ର କର୍ମରେ ପ୍ରବୃତ୍ତ କରି ଡୋଲିଛନ୍ତି ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଧ୍ୟାନ-ଧାରଣାର କଥା ଏତେ କାହିଁ ଦରକାର ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Consequently - (ଅନୁସଙ୍ଗିକ ଭାବରେ) ଆସିଛି । ସବୁ ହିଁ ତ inter linked (ପରସ୍ପର ଜଡ଼ିତ) ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଗାତାର କଥା ଗୁଡ଼ିକ କେଉଁ ଭାବରେ ନେବା ? Historical fact ନା philosophy (ଐତିହାସିକ ତଥ୍ୟ ନା ଦର୍ଶନ) ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପ୍ରତ୍ୟେକ ସତ୍ତାର ଗୋଟିଏ ତତ୍ତ୍ୱ ଅଛି । ସତ୍ତାର ତତ୍ତ୍ୱ ମାନେ the germinal base from which it springs (ସେହି ବୀଜଗତ ଭିତ୍ତି ଯାହାଠାରୁ ତାହା ଉଦ୍ଭୁତ ହୋଇଛି) । ଯେପରି ଗୋଟିଏ ବୃକ୍ଷରୂପ ସତ୍ତାର ତତ୍ତ୍ୱ ନିହିତ ଥାଏ ତାର ବୀଜରେ । ବୃକ୍ଷ ସେହି ବୀଜର ହିଁ evolved form (ବିବର୍ତ୍ତିତ ରୂପ) । ଗଛଟିକୁ ଜାଣିବାକୁ ଗଲେ ତାର ବୀଜଟାକୁ ଜାଣିବାକୁ ହୁଏ, ପୁଣି ବୀଜ ମଧ୍ୟରେ କି ସମ୍ଭାବନା ଲୁଚି ରହିଛି ତାହା ବୁଝିବାକୁ ଗଲେ ଗଛଟିକୁ ଦେଖିବାକୁ ହୁଏ । କାର୍ଯ୍ୟରୁ କାରଣକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ଏବଂ କାରଣ କି ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟରେ ରୂପାନ୍ତରିତ ହୁଏ ତାହା ବୁଝିବା - ଏହି ସବୁ ଗୁଡ଼ିକୁ ନେଇ ଗଜେଇ ଉଠେ ତତ୍ତ୍ୱବୋଧ । ଏହି ଦିଗରୁ ତତ୍ତ୍ୱବୋଧର unfoldment (ବିକାଶ) ହୋଇଛି ଗାତା ମଧ୍ୟରେ । ଅର୍ଜୁନ ପ୍ରଶ୍ନ କରୁଛନ୍ତି ଆଉ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ତାର ଉତ୍ତର ଦେଉଛନ୍ତି, ପର-ପର ଯେମିତି ଯେମିତି ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିଛି, ସେହିଭଳି ସେହିଭଳି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଉତ୍ତର ଦେଇ ଯାଇଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଏହାରି ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ମଜା ଦେଖୁଛନ୍ତି... ? ଯେଉଁଭଳି ଉତ୍ତର ଦେଉଛନ୍ତି ପୁଣି ତା' ଭିତରଦେଇ ଅର୍ଜୁନଙ୍କୁ Psychologically (ମନୋବିଜ୍ଞାନ ସମ୍ମତ ଭାବରେ) manipulate (ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) କରି ଚାଲିଛନ୍ତି । ତାର କାରଣ, କେଉଁ ତତ୍ତ୍ୱଗତ ପ୍ରଶ୍ନ କେଉଁ ପ୍ରକାର ମନ ଭାବରୁ ଉଦ୍ଭୁତ ହେଉଛି ତାହା ସେ ଟେର (ଜାଣି) ପାଉଛନ୍ତି । ତେଣୁ ଯେଉଁ ସବୁ knot (ଗୁନ୍ଥି) ଖୋଲିବା ଦରକାର ସେ ସବୁକୁ ଖୋଲି ଦେଉଛନ୍ତି । ଅର୍ଜୁନଙ୍କର କେଉଁ ପ୍ରକାର obsession (ଅଭିଭୂତି) ଏବଂ ତାକୁ କଟାଇ ତାକୁ କେଉଁ ଦିଗରେ ନେବାକୁ ହେବ

ସେ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସଚେତନ, ତେଣୁ ସବୁ କିଛିର ଭିତର ଦେଇ ସେ ତାଙ୍କୁ drive (ପରିଚାଳନା) କରୁଛନ୍ତି ଗୋଟିଏ ଲକ୍ଷ୍ୟରେ। ପୁଣି situation (ପରିସ୍ଥିତି) ଟା ବି ହୋଇଛି ତାର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅନୁକୂଳ। ରଥଟା place (ସ୍ଥାନ) କରା ହୋଇଛି ଏଭଳି ଭାବରେ - attack (ଆକ୍ରମଣ) ହୋଇ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ down on the path of attack (ଠିକ ଆକ୍ରମଣର ମୁଖରେ)। Fact (ବାସ୍ତବ)କୁ, situation (ଅବସ୍ଥା)କୁ ଏଭଳି ଭାବରେ ହାଜର କରାଇଛନ୍ତି ଯେତେବେଳେ to uphold existence (ଅସ୍ତିତ୍ବର ରକ୍ଷା ପାଇଁ) actively ordained (ସକ୍ରିୟ ଭାବରେ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ) ହେବା ବ୍ୟତୀତ ଗତ୍ୟନ୍ତର ନାହିଁ। ସେହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ। believe it to be out and out true (ମୁଁ ଏହାକୁ ପୁରାପୁରି ସତ୍ୟ ଘଟଣା ବୋଲି ମନେ କରେ)। ଏତେଟା ସତ୍ୟ ଯେ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଉଠିଲେ ଯେପରି ଚକ୍ଷୁର ସାମ୍ନାରେ ଦେଖିବାକୁ ପାଏ।

ସଞ୍ଜୟଙ୍କର ଦିବ୍ୟଦୃଷ୍ଟି ସମ୍ପର୍କରେ କଥା ଉଠିବାରୁ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଦିବ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟି କହିଲେ farsighted vision (ଦୂରଦୃଷ୍ଟି ସମ୍ପନ୍ନ ଦର୍ଶନ) ମଧ୍ୟ ବୁଝାଯାଇପାରେ। ଅନୁଶୀଳନର ଭିତର ଦେଇ ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ଇନ୍ଦ୍ରିୟର ବୋଧ ଶକ୍ତି ଅବିଶ୍ୱାସ ଭାବରେ ବଢ଼େଇ ତୋଳାଯାଏ। ଦୂରର ଦୃଶ୍ୟ ଭଲ କରି ଦେଖିବାର ଶକ୍ତି ହୁଏତ ସଞ୍ଜୟଙ୍କର କିଛିଟା ଆୟତ୍ତରେ ଥିଲା। ପୁଣି, ସେହି ଶକ୍ତିକୁ ଆହୁରି ବଢ଼ାଇ ଦେବାର କୌଶଳ ସେ ହୁଏତ ବ୍ୟାସଦେବଙ୍କ ପାଖରୁ ଜାଣି ଥିଲେ। ଏହି ଶକ୍ତି ଯେପରି ତାଙ୍କର ଥିଲା, ପୁଣି ସେ ହୁଏତ ଏଭଳି ଗୋଟିଏ position (ସ୍ଥାନ)ରେ ନିଜକୁ ଅବସ୍ଥାପିତ କରିଥିଲେ, ଯେଉଁଠାରୁ ଯୁଦ୍ଧ କ୍ଷେତ୍ରର ଘଟଣା ଦେଖି ଦେଖି କହିବା ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଖୁବ କଠିନ କାର୍ଯ୍ୟ ନଥିଲା।

ଉଦ୍ଭବ୍ୟକ୍ତି - clairvoyance (କ୍ଲେୟାରଭୟାନ୍ସ) (ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ) ଜାତୀୟ କୌଣସି ଘଟଣା ବି ହୋଇପାରେ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Clairvoyance (କ୍ଲେୟାରଭୟାନ୍ସ) ହିଁ ହେଉ, television (ଦୂରଦର୍ଶନ) ହିଁ ହେଉ, ଆଉ eye-vision (ଆୟର ଦୃଷ୍ଟି) ହିଁ ହେଉ, ସଞ୍ଜୟକୁ ଯେ ଗୋଟିଏ proper medium (ଉପଯୁକ୍ତ ମାଧ୍ୟମ) ହିସାବେ ବ୍ୟାସଦେବ select (ନିର୍ବାଚନ) ଓ use (ବ୍ୟବହାର) କରିଥିଲେ ସେ ଚିକ୍ଷୟରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ।

ଗାତାର ନାନା ରକମ ଟାକା - ଟିସ୍ତଣା ସମ୍ବନ୍ଧରେ କଥା ଉଠିଲା।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଏହି ସବୁ ଛାଡ଼ି ଦେଇ ଗାତାର ସହଜ - ସରଳ ଅର୍ଥ ଯଦି ଅନୁଧ୍ୟାବନ କରୁ with every materialising devoutness (ବାସ୍ତବାୟନୀ ନିଷ୍ଠା ସହ), ତାହାଲେ ଗାତା ତାର ସମସ୍ତ fact (ସତ୍ୟତା) ନେଇ gradually (କ୍ରମାନ୍ୱୟରେ) ଆତ୍ମ ମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଉଦ୍ଭାସିତ ହୋଇ ଉଠିବ। ବୁଝିବା ଅନୁଯାୟୀ ଚାଲିବା ଦରକାର, ଚାଲିବାର ଭିତର ଦେଇ ଆସେ ଅନୁଭବ। କରିବାର ଭିତରେ ଦେଇ ନିଜର ଅନୁଭବ ନ ରହିଲେ ବୁଝିବାଟା ସତ୍ତାରେ ଗୁନ୍ଥି ହୁଏନାହିଁ।

ଉଦ୍ଭବ୍ୟକ୍ତି - ଗାତାର ସବୁ କଥାର ପାରସ୍ପରିକ ସଙ୍ଗତି କେଉଁଠି ତାହା ଆପାତ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଭଲକରି ବୁଝି ହୁଏନାହିଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଗାତାକୁ ଯଦି out and out (ପୁରାପୁରି) follow (ଅନୁସରଣ) କରୁ with every materialising activeness in character (ଚରିତ୍ରଗତ ବାସ୍ତବାୟନୀ ସକ୍ରିୟତାର ସହ), ତାହେଲେ ସେହି ଚଳା ହିଁ ଆତ୍ମମାନଙ୍କୁ ନେଇ ହାଜର କରିବା ସେହିଠାରେ - ଯେଉଁଠି ଯାଇ ଗାତାର ସବୁ କଥାର ସମାଚାର ତାପୂର୍ଣ୍ଣ ଆତ୍ମ ମାନଙ୍କ ପାଖରେ meaningfully adjusted (ଅର୍ଥ ସଙ୍ଗତି ସହ ବିନ୍ୟସ୍ତ) ହୋଇ ଉଠିବ। ସବୁଠାରୁ ସହଜ ହେଲା ଯାହାକି ଚରିତ୍ରରେ ଗାତା revealed (ପ୍ରକାଶିତ) ହୋଇଉଠିଛି ତାଙ୍କୁ ଅନୁସରଣ କରି ଗାତା realise (ହୃଦୟଙ୍ଗମ) କରିବା। Annotated (ଟାକା ସମନ୍ୱିତ) ଗାତାକୁ ଅନୁସରଣ ନକରି living (ଜୀବନ୍ତ) ଗାତାକୁ normal way ରେ (ସହଜ ଭାବରେ) ଅନୁସରଣ କରିବା ହିଁ ବୁଦ୍ଧିମାନର କାମ।

ଉଦ୍ଭବ୍ୟକ୍ତି - ଏକ ହିଁ ଗାତାକୁ ଅନୁସରଣ କରି କେହି ହେଉଛନ୍ତି ବୋମାର (ହିଂସାତ୍ମକ) ଦଳର ନେତା, ପୁଣି କେହିବା ହେଉଛନ୍ତି ଅହିଂସା ଦଳର ନେତା। ଏହାର ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ କେଉଁଠି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବହୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଗାତାକୁ ଠିକ ଭାବରେ ଧରିବା ହୋଇନାହିଁ, ବୁଝା ବି ହୋଇନାହିଁ, ଅନୁସରଣ କରିବା ବି ହୋଇନି। ତେବେ ଯାହା ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ ଭୁଲ ରହୁନା କାହିଁକି, ସେ ଯଦି କାୟମନୋବାକ୍ୟରେ ପୁରାପୁରି ମାନ ଚାଲିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରେ, ତାହାଲେ ତା'ର ଭୁଲ ଭାଙ୍ଗିଯିବ।

ଉଚ୍ଚବ୍ୟକ୍ତି - କିପରି ଭାବରେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବାଧା ପାଇ ପାଇ, ଠକି-ଠକି - ଆତ୍ମ ବିଚାର ଏବଂ ଆତ୍ମ ବିଶ୍ଳେଷଣର ଭିତର ଦେଇ। ଭାବିବାରେ, ଚାଲିବାରେ unrepelling continuity (ଅବ୍ୟୁତ କ୍ରମାଗତି) ରହିଲେ conflict (ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ) ହିଁ ବୁଝିବାର ପ୍ରୟାସକୁ ବଢ଼େଇ ଦିଏ।

ଉଚ୍ଚବ୍ୟକ୍ତି - ତତ୍ତ୍ୱ କାହାପାଖରେ ପ୍ରତିଭାତ ହୋଇଛି, ତାହା ବୁଝିବା କିପରି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ତାଙ୍କର ଆଚାର-ଆଚରଣ, ଚାଲି-ଚଳନ, ଚରିତ୍ର ପୁଞ୍ଜୀନୁପୁଞ୍ଜୀ ଭାବରେ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କରି, ଅନୁଧ୍ୟାବନ କରି। ବିହିତ ମନୋଭାବ ନେଇ ସଙ୍ଗ କରି ଚାଲିଲେ ବୁଝିବାଟା ଆପେ ଆପେ ଆସେ। ତାଙ୍କର ଚରିତ୍ର ଭିତରେ ଗୋଟିଏ normal evolution (ସହଜ ବିବର୍ତ୍ତନ) ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ। ସତ୍ତା ପୋଷଣା ଚଳଣୀ ତାଙ୍କର ସଭାବସିଦ୍ଧ ହୋଇଉଠେ। ଭଲମନ୍ଦ ଯେ ଯେପରି ହିଁ ହେଉ କାହାରି ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ଦ୍ରୋହ ଭାବ ରହେନାହିଁ। ଅଶୁଭ ବୁଦ୍ଧି ରହେନା। ତାଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ବୁଦ୍ଧି ଥାଏ କିପରି ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କର ମନ୍ଦର ନିରାକରଣ କରି ତାର ଭଲଟିକୁ ଅବାଧ ଓ ଉନ୍ନତ କରି ତୋଳାଯାଏ। ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କର ମଙ୍ଗଳ ସାଧନକୁ ସେ ଆଦୁଆର୍ଯ୍ୟ ବୋଲି ବିବେଚନା କରନ୍ତି। ଏହି ବ୍ୟାପାରରେ ସେ ହୁଅନ୍ତି ନକ୍ଷାତ୍ରବାଦୀ। ସହନ, ବହନ, ସେବା, ସର୍ବାଙ୍ଗାନ ଶ୍ଳାନ ଓ ପ୍ରେମ ତାଙ୍କର ସଭାବେ ଗୁନ୍ଥି ରହିଥାଏ, କୌଣସି କାଳରେ ଏହାର ବ୍ୟତ୍ୟୟ ହୁଏନାହିଁ। ତା'ବୋଲି ସେ କେତେବେଳେ ବି ଅସତ୍ ନିରୋଧରେ ପରାନ୍ତୁଣ ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ। ତେବେ ତାଙ୍କର ଅସତ୍-ନିରୋଧର ଭିତରେ ବି ମମତା, ଦରଜ ଓ ମଙ୍ଗଳ ବୁଦ୍ଧିର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ଦେଖାଯାଏ, ଯେପରି ମାଆର ଶାସନ ଭିତରେ ବୋଧ କରାଯାଏ। ଫଳକଥା, ସେ ଦୋଷ ଧରିବା ହିସାବରେ ଦୋଷ ଦେଖିବାକୁ ଯାଆନ୍ତି ନାହିଁ। ମଣିଷ କେତେବେଳେ କେଉଁ ଅବସ୍ଥାରେ କ'ଣ କରେ ତାହା ତାଙ୍କର ଜ୍ଞାନବାସ୍ତ, ଦରଦୀ ଦୃଷ୍ଟିରେ ସର୍ବଦା ହିଁ ଧରାପଡ଼େ। ତେଣୁ ପ୍ରବୃତ୍ତି ପରାୟଣ ମଣିଷର ଅସହାୟ ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ସେ ଭିତରେ ଭିତରେ କରୁଣାସିଦ୍ଧ ହୋଇ ଉଠନ୍ତି। ପ୍ରେମୀ ଯିଏ, ତାଙ୍କର ଜୀବନରେ ତେଣୁ ଗଭୀର ବ୍ୟଥା ଓ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ନିରାକରଣ ପ୍ରୟାସ ଓଷ୍ଠପ୍ରୋତ ଭାବରେ ଜଡ଼େଇ ରହିଥାଏ। ଯେମିତି ବାହ୍ୟବସ୍ତୁ ଗୁଡ଼ିକୁ

ଆମ୍ଭେମାନେ ପଞ୍ଚଇନ୍ଦ୍ରିୟ ଦେଇ ଦେଖୁ, ସ୍ପର୍ଶ କରୁ, ବୋଧ କରୁ, ବିଭେଦ ବୁଝିପାରୁ, ତତ୍ତ୍ୱପୁରୁଷ ବା ବା ତତ୍ତ୍ୱଜ୍ଞ ପୁରୁଷଙ୍କର ଚରିତ୍ରଗତ ଏହି ଜାତୀୟ divine quality (ଭାଗବତ ଗୁଣ) ଗୁଡ଼ିକ ସେହିପରି କରି ଆମ୍ଭେମାନେ ଦେଖିପାରୁ ଓ ଅନୁଭବ କରିପାରୁ ଯଦି ଆମ୍ଭେମାନେ ଶ୍ରଦ୍ଧା, ପ୍ରଶ୍ନ, ସଙ୍ଗ ଓ ସେବାର ଭିତର ଦେଇ ତାଙ୍କୁ ଅନୁସରଣ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରବୃତ୍ତ ରହୁ। Reality can not be refuted (ବାସ୍ତବତାକୁ ନାକଚ କରାଯାଏ ନାହିଁ)।

ଉଚ୍ଚବ୍ୟକ୍ତି - ଅନେକ ଲୋକ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ କାଳ୍ପନିକ ଚରିତ୍ର ବୋଲି ମନେ କରନ୍ତି। ସେମାନେ କହନ୍ତି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବୋଲି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ନଥିଲେ। ସେ ହେଲେ ନୈର୍ବ୍ୟକ୍ତିକ ଶୁଦ୍ଧ ଜ୍ଞାନ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଜ୍ଞାନୀ ଛଡ଼ା ଜ୍ଞାନ କେଉଁଠି ଥାଏ ତାହା ତ ବୁଝାଯାଏ ନାହିଁ। ସତ୍ତା ଛାଡ଼ା ତତ୍ତ୍ୱ ହିଁ ବା କ'ଣ। ଜ୍ଞାନବାଣୀ ହେଲା ତତ୍ତ୍ୱର ହିଁ adjusted (ବିନ୍ୟସ୍ତ) ସ୍ୱାରିଣୀ। ଏହି ସ୍ୱାରିଣୀର ଜନ୍ମସ୍ଥାନ ଓ ଆବାସ ଭୂମି ହେଲା ବ୍ୟକ୍ତିମଣିଷର ମସ୍ତିଷ୍କ ଓ ବ୍ୟକ୍ତିମଣିଷର ଚରିତ୍ର। ଯାହା କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ବ୍ୟକ୍ତିର ଗୋଟାଗୋଟି ନୁହେଁ, ସେହିଭଳି କୌଣସି ଜ୍ଞାନ ରହିଲେ ବି, ମନୁଷ୍ୟ ଜାତିର ପକ୍ଷେ ତା ନରହିବାର ହିଁ ସାମିଲ। ଅବ୍ୟକ୍ତ ଯାହା ତାହାରି ମଧ୍ୟରେ ତାହା ପଡ଼େ। ତାକୁ ନେଇ ଏତେ ଡର୍କମା କରି ଲାଭ କ'ଣ। ଅନେକ ଡର୍କ-ବିଡର୍କ, ଆଲାଚନା-ଆନ୍ଦୋଳନ ଚଳେଇଲେ ବି ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦେଖାଯିବ - ସବୁ ଫାଙ୍କା, ଏକ ଚୁଲ ବି ବୋଧ ଆଗେଇ ନାହିଁ। ସେହି ଏକ ଜାଇଗାରେ ରହିଛି। ଏପରିକି ଅକାର୍ଯ୍ୟ ସହଜ ବୋଧ ଗୁଡ଼ିକ ବି କେମିତି ଯେପରି ଗୋଟିଏ ଗନ୍ତଗୋଳିଆ ଅବସ୍ଥା ହୋଇଯାଇଛି। କେତେଟା ଅଧ୍ୟାପାଗୋଳିଆ ଭାବ। ଅନୁଲେଖକ - କେତେଟା ଏହି ଧରଣର ଭାବ ନେଇ ଆପଣଙ୍କର ଗୋଟିଏ ସୁନ୍ଦର ଛଡ଼ା ଦିଆ ଅଛି।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - (ଆଗ୍ରହର ସହିତ) ଶାନ୍ତ ଶାନ୍ତ କହ।

ଛଡ଼ାଟି କୁହାଗଲା - 'ବସୁବିହାନ ଭାବେର ବିଳାସ,

ଅନାର୍ଯ୍ୟଦେବ ପାଗଲା ଧାଁଜ,

'ନାଇଁ' - ଏର ପଥେ 'ନାଇଁ' - ନାରାୟଣ

ଆର୍ଯ୍ୟବେରର ସପନ ରାଜ।'

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର (ଉଲ୍ଲାସ ଭରେ) - ବାସ! ଏକେବାରେ ଖାପେ ଖାପେ ଲାଗି ଯାଇଛି । (ସମସ୍ତଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ସହାସ୍ୟରେ ଚାହିଁ) ତାହା ବି ମଝିରେ ମଝିରେ ଯୋଗାଣ ଦିଏ ମନ୍ଦ ନୁହେଁ ।

ଉଦ୍‌ବ୍ୟକ୍ତି - ଅନେକ କହନ୍ତି ଗାତାର କୌଣସି ଭୌତିକ ଯୁଦ୍ଧର ସମର୍ଥନରେ କଥା କୁହାଯାଇନାହିଁ । ବରଂ ତାର ନିରସନର କଥା କୁହାଯାଇଛି । ମଣିଷ ମନ ଭିତରେ ଯେଉଁ ଯୁଦ୍ଧ ଚାଲେ ସେହିଟା ହିଁ ଗାତାର ଅସଲ ବଦ୍ଧବ୍ୟ । କର୍ମଫଳ ତ୍ୟାଗ, ଅହିଂସା ଓ ସତ୍ୟର ସାଧନାର ଉପରେ ହିଁ ଏଠାରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେବା ହୋଇଛି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କର୍ମଫଳ ତ୍ୟାଗର କଥା କହୁଛି । କିନ୍ତୁ ସେ ତ୍ୟାଗଟା କରୁଛି କେଉଁଠି ? ସେହିଟା କାହାରି ପାଖରେ ବା ନିଜ ପାଖରେ ନାଁ ଫାଙ୍କାରେ ? ତା' ପାଇଁ ତ ପାତ୍ର ଦରକାର । ପୁଣି ଯେଉଁ ତ୍ୟାଗଟା କରୁ ସେ ତ୍ୟାଗଟା ତ ସଭାର ପରିପୋଷଣା ହେବା ଦରକାର ? ତାହେଲେ ଆମ୍ଭ ମାନଙ୍କର କର୍ମଫଳ ତ୍ୟାଗ କରିବାକୁ ହେବ ଏପରି ଭାବରେ, ଏପରି କାଇବାରେ ସ୍ଥାନ-କାଳ-ପାତ୍ର ହିସାବ କରି ଯାହାଦ୍ୱାରା ଏହି ତ୍ୟାଗ ଦ୍ୱାରା ମୋର ଓ ସମାଜର ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କର ବଞ୍ଚିବାର ପଥ ପ୍ରଗସ୍ତ ହୁଏ ଏବଂ ପାରସ୍ପରିକ ସ୍ୱାର୍ଥ ସଂଘାତ ପ୍ରସୂତ ସମାଜଧର୍ମୀୟା ଯୁଦ୍ଧପ୍ରବୃତ୍ତି ଉଭୟଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ନିରାକରଣ ହୁଏ । ଏଭଳି ଅବସ୍ଥା ସୃଷ୍ଟି କରିବା ଦରକାର ଯାହାଦ୍ୱାରା ମଣିଷ ମଣିଷର ଘାତକ ନହୋଇ ପାଳକ ହୋଇଉଠେ । ତାହା ଯଦି ନହୁଏ, ତାହେଲେ ହିଁ ଆସେ କୁରୁକ୍ଷେତ୍ର ବା କର୍ମକ୍ଷେତ୍ରର ଲଢ଼େଇ to achieve being and becoming by hindering the hindrances there of (ବଞ୍ଚିବା ବଢ଼ି ଉଠିବାର ପଥର ବାଧାକୁ ଅପସାରଣ କରି ବଞ୍ଚିବା ବଢ଼ିବାକୁ ଅଧିଗତ କରିବାକୁ) । ତେଣୁ ମଣିଷର ଅନ୍ତର୍ଜୀବନର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ । କାରଣ, ମନରେ ଆକ୍ରୋଶ ପୋଷି ରଖିଲେ ଶରୀର ଆପେ ଆପେ ଆକ୍ରୋଶର ପଥରେ ଚାଲେ । ଈଶ୍ୱରଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇ ତାଙ୍କରି ପ୍ରୀତ୍ୟର୍ଥେ କର୍ମଫଳ ତ୍ୟାଗ କରି ମନଟାକୁ ଶାନ୍ତ, ସଂଯତ, ନିର୍ଲୋଭ ଏବଂ ସକ୍ରିୟ ଭାବରେ ସର୍ବଭୂତହିତରତ କରି ତୋଳିବାକୁ ହୁଏ । ଏହି ପ୍ରକାର ଯେତେ କରାଯିବ, ସେତେ ହିଁ ହାଣ୍ଡାହାଣ୍ଡିର ନିରାକରଣ ହେବ, ସମାଜ-ପରିବେଶ ସୁସ୍ଥ ରହିବ । ପୁଣି ଭାବି ଦେଖନ୍ତୁ - ସତ୍ୟ ହିଁ ବା କ'ଣ ? ଅହିଂସା ବା କ'ଣ ? ସତ୍ତା ଯଦି ନ ରହେ ତେବେ ସତ୍ୟ କେଉଁଠି ରହିବ ?

ତେଣୁ ଯେପରି ମୁଁ ବୁଝେ ଏହି ସତ୍ତା ହିଁ ହେଉଛି pivot (କାଳକ) on which ସତ୍ୟ stands (ଯାହା ଉପରେ ସତ୍ୟ ଟିକି ରହେ) । ଆଉ, ଏହି ସତ୍ତାକୁ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ହନନ ନ କରିବା, ଏପରିକି ଯାହା ସତ୍ତାକୁ ହନନ କରେ ତାକୁ ବି perfectly (ସୁଷ୍ଟ ଭାବରେ) ନିରାକୃତ କରିବା - ଏହା ହିଁ ହେଉଛି ସତ୍ୟକାର ଅହିଂସା । ତେଣୁ ବୁଝି ଦେଖନ୍ତୁ ଏହି ସତ୍ତାପ୍ରତି ଯଦି ପ୍ରେମ ନରହେ, ତେବେ ଏହି ଅହିଂସାର ପ୍ରୟୋଜନ କେଉଁଠି ? ପୁଣି, ଯେତେବେଳେ ଏହି ଅହିଂସା ନିର୍ବାୟୀତା ବଶତଃ ନିଜର ଓ ଅପରର ସତ୍ତାକୁ ହତ ହେବାକୁ ଦିଏ, ସେଠି ଯଦି ଆମ୍ଭେମାନେ ରୂପ କରି ବସିରହୁ, ତାର କୌଣସି ଯଦି ପ୍ରତିକାର ନକରୁ ତାହାଲେ କି ଅହିଂସା ପାଳନ କରାହୁଏ ? ଏହି ଅହିଂସା କ'ଣ ସତ୍ତା ଓ ସତ୍ୟର ଶତ୍ରୁ ହୋଇ ଠିଆ ହୁଏନା ? ତେଣୁ ଅନ୍ତର ଭିତରେ ଓ ବାହାରେ ସତ୍ୟର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଆବଶ୍ୟକ ହିଁ ଏବଂ ସତତାକୁ ବଜାୟ ରଖିବାକୁ ହେଲେ ସର୍ବତୋ-ଭାବରେ ଅହିଂସା ଦରକାର ହିଁ - ତାହା ଯେଉଁଠି ଯେପରି କରି ସମ୍ଭବ । ମୋର କଥା ମଥାର ବୋକା ବୁଝାଟା ଏହି ପ୍ରକାର । ଏକଥା ସମସ୍ତଙ୍କର ପସନ୍ଦ ଯଦି ନହୁଏ ମୁଁ ନାତାର । ପଢ଼ାଶୁଣା ତ କରିନାହିଁ - ନିଜର ଅନୁଭବ ଯାହା ତାହା ହିଁ ମୁଁ କହିଥାଏ ।

ସତ୍ୟ ଓ ଅହିଂସା ସମ୍ପର୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କଥା ଉଠିଲା ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସତ୍ୟ ଅର୍ଥାତ୍ ସତ୍ତା ସଂଗ୍ରହଣ ହିଁ ଆମ୍ଭ ମାନଙ୍କର କାମ୍ୟ । ତେଣୁ ଅହିଂସାକୁ ସେହିଭଳି ଭାବରେ ପ୍ରୟୋଗ କରିବାକୁ ହେବ ଯା'ଦ୍ୱାରା ସତ୍ତା ବଜାୟ ରହେ ।

ଉଦ୍‌ବ୍ୟକ୍ତି - ବୁଦ୍ଧବେଦ କହିଛନ୍ତି, 'ଅହିଂସା ପରମ ଧର୍ମ' । ଏକଥାର ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଅହିଂସା ଯେଉଁଠାରେ ସପରିବେଶ ନିଜର ସତ୍ତା ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନାକୁ ସର୍ବତୋଭାବରେ ପୃଷ୍ଠକରେ ସେହିଠାରେ ହିଁ ତାହା ସାର୍ଥକ ହୋଇ ଉଠେ, ଆଉ ତାହା ଯେ ପରମ ଧର୍ମ ସେ ବିଷୟରେ ଆଉ ସନ୍ଦେହ କ'ଣ ? ସତ୍ତାକୁ ହନନ ନକରିବା ଯଦି ପରମ ଧର୍ମ ହୁଏ, ତେବେ ସତ୍ତା ଘାତା ଯାହା ତାକୁ ବିହିତ ଭାବରେ ନିରୋଧ କରିବା ବି ପରମଧର୍ମର ଅଙ୍ଗଭୂତ ଅଟେ । ଆମ୍ଭେମାନେ ଯଦି ଜୀବନପ୍ରେମା ହେଉ ତେବେ ମୃତ୍ୟୁର ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ସଂଗ୍ରାମ ଚିରକାଳ ହିଁ ଚାଲିବ । ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଯଦି ଠିକ ଥାଏ ତେବେ ସମ୍ବଳରେ ସବୁ ବୁଝାଯାଏ ।

ଉଦ୍ଧବ୍ୟକ୍ତି - ଗୀତା ପାଠର ଅଧିକାରୀ କେଉଁମାନେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସଭାକୁ ଯେଉଁମାନେ ଭଲ ପାଆନ୍ତି, ସତ୍ୟର ପ୍ରୟାସୀ ଯେଉଁମାନେ, ସେହିମାନେ ହିଁ ସହଜ ଭାବରେ ଅଧିକାରୀ। ଯେଉଁମାନେ ପ୍ରବୃତ୍ତିମାର୍ଗୀ, ପ୍ରବୃତ୍ତିକୁ mould (ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) କରିବାକୁ ଯେଉଁମାନେ ନାରାଜ, ସେମାନେ ଅନେକ ସମୟ ଗୀତା ପଢ଼ିବାକୁ twist it to support their passionate move (ନିଜର ପ୍ରବୃତ୍ତି ଚଳଣୀର ସମର୍ଥନ ପାଇଁ ଗୀତାର ଅର୍ଥକୁ ସେହି ଭାବରେ କରନ୍ତି)। ଏହି ଧରଣର ପଢ଼ାଟା ଗୀତା ପ୍ରତି ନିଷ୍ପରୋଧିତ ବ୍ୟବହାର ଛାଡ଼ା ଆଉ କିଛି ନୁହଁ।

ଉଦ୍ଧବ୍ୟକ୍ତି - ସଦଗୁରୁ ଲାଭ ନହେଲେ କ'ଣ ଗୀତା ବୁଝାଯାଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଅନୁଧ୍ୟାବନୀ ଗୀତା ପାଠ ପୁଣି ସଦଗୁରୁ ଲାଭର ପଥ ପ୍ରଶସ୍ତ କରିଦିଏ। ଅନ୍ତତଃ ସଦଗୁରୁ ଲାଭର urge (ଆକୃଷ୍ଟି)ଟା ସୃଷ୍ଟି କରେଇ ଦିଏ। ଯେଉଁମାନେ sincerely (ଆନ୍ତରିକ ଭାବରେ) ଭଗବାନଙ୍କୁ ଚାହାଁନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କର ରକମଟା ହିଁ ଲାଧା। ପରମପିତାଙ୍କର ଦୟାରେ ସେମାନଙ୍କର ଯୋଗାଯୋଗ ଟା ବି ହୁଏ ଭଲ ଆଉ ଠିକ ପଥ ବାଛି ନେବାକୁ ଭୁଲ ବି କମ ହୁଏ। ଏକମାତ୍ର ତାଙ୍କୁ ଯେଉଁମାନେ ଚାହାଁନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କର ଆଉ କୌଣସି ଭାବନା ନାହିଁ। ସେମାନଙ୍କର ଆବିଳତା କମି ଯାଏ। ସେମାନେ ତାଙ୍କୁ ନେଇ ସୁଖ-ଦୁଃଖ ସବୁ ଅବସ୍ଥାର ମଧ୍ୟରେ ଆନନ୍ଦରେ ରହନ୍ତି। ଯେଉଁମାନେ ତାଙ୍କୁ ବି ଚାହାଁନ୍ତି ପୁଣି ରକମାର କାମନାର ପରିପୁରଣ ବି ଚାହାଁନ୍ତି, ଶତ ସୁଖ ଐଶ୍ଵର୍ଯ୍ୟର ମଧ୍ୟରେ ବି ଜ୍ଞାନା-ଯନ୍ତ୍ରଣା ଓ ଅଶାନ୍ତି ସେମାନଙ୍କର କମବେଶା ଲାଗି ହିଁ ରହିଥାଏ। ନିରାକ୍ଷଣ - ପରାକ୍ଷଣ ଓ ଇଷ୍ଟାନିଶା ଠିକ ରହିଲେ ମଣିଷ ଗୋଟିଏ ସମୟରେ ବୁଝିପାରେ ଯେ ଇଷ୍ଟ ସ୍ଵାର୍ଥପ୍ରତିଷ୍ଠା ଛଡ଼ା ତା'ର ଆଉ କିଛି ଚାହଁବାର ନାହିଁ। ଏହି ବୁଝାଟା ଯାହାର ପକ୍ଷ ହୋଇଉଠେ ଏବଂ ଏହି ବୁଝା ଅନୁଯାୟୀ ଯିଏ ଚାଲିପାରେ, ସେ ସେତେବେଳେ ଜୀବନର ପ୍ରକୃତ ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ଖୋଜି ପାଏ।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଗୀତାକୁ ସର୍ବଶାସ୍ତ୍ରର ସାର ଓ ସନାତନ ବୋଲାଯାଏ କାହିଁକି ? ଆଜିର ଜଗତରେ କେତେ ରକମର ଅସମାହିତ ସମସ୍ୟା ରହିଛି, ଭବିଷ୍ୟତରେ ଆହୁରି କେତେ ସମସ୍ୟା ଦେଖାଦେବ, ସେଗୁଡ଼ିକର ବାସ୍ତବ ସମାଧାନ କ'ଣ ଗୀତାରୁ ପାଇବା ସମ୍ଭବ ହେବ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଗୀତା ସମୟରେ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଯେତେ କଥା ଅଛି, ସବୁ ହିଁ ଠିକ। ଗୀତାରେ deal (ଆଲୋଚନା) କରାଯାଇଛି fundamental divine truth (ମୌଳିକ ଭାଗବତ ସତ୍ୟ)କୁ ନେଇ। ଆଉ, ଏହିଟା ସନାତନ ଅର୍ଥାତ୍ ସଦାତନ, ଚିରନ୍ତନ। ତୁମେ ଆଜି ମଧ୍ୟ ଗୀତାକୁ ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ ଅନୁସରଣ କର, ଅନୁଧ୍ୟାନ କର, ଧିରେ ଧିରେ ସମସ୍ତ ଶାସ୍ତ୍ର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ତୁମ ପାଖରେ ପ୍ରତିଭାତ ହୋଇଉଠିବ। ତାହା ଗୁରୁ ବା ଇଷ୍ଟଙ୍କ ଠାରେ ତୁମକୁ ସଂନ୍ୟସ୍ତ କରିବ ହିଁ କରିବ, ଆଉ ଏହି ଅବ୍ୟୁତ ସକ୍ରିୟ ନିଷ୍ଠାନନ୍ଦନାର ଫଳରେ ତୁମେ ହୁଏତ ଦିନେ materialised glow of Gita (ଗୀତାର ବାସ୍ତବାୟିତ ଦୀପ୍ତି) ହୋଇ ଉଠିବ। ଆଉ, ସେହି ଆଲୋକରେ ସନ୍ଧିସ୍ତ କେତେ ଜଣ ଯେ ଆଲୋକିତ ହୋଇ ଉଠିବେ, କେତେକେ ଯେ ଅମୃତବରଣ କରି ଧନ୍ୟ ହୋଇ ଉଠିବେ, କେତେ ସମାଧାନ ଯେ ତୁମେ ଦେଇ ପାରିବ, ତାର ଇୟରା ନାହିଁ। କରିଲେ ହିଁ ହୁଏ। ବିଧିମତ ଯେ କରେ, ସେ ହିଁ ପାଏ, ସେ ହିଁ ପାରେ। ସମାଧାନମୁଖୀ ଚଳଣରେ ନ ଚଳିଲେ ସମସ୍ୟା ଗୁଡ଼ିକ ଭୟାବହ ବୋଲି ମନେହୁଏ। କିନ୍ତୁ ସମାଧାନର ଅତୀତ କୌଣସି ସମସ୍ୟା ଅଛି ବୋଲି ମୋର ଧାରଣା ହୁଏନା। ସମାଧାନ କରି ପାରିଲେ ଦେଖାଯାଏ ବାହାରର ସମସ୍ୟା ଗୁଡ଼ିକ ଆସେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଜୀବନକୁ ସମ୍ଭାଳି କରିବାକୁ। ମନ-ପ୍ରାଣ-ବୁଦ୍ଧି ଯେଉଁ ମାନଙ୍କର ଇଷ୍ଟ ବା ମଙ୍ଗଳରେ ସମାହିତ ହୁଏ, କୌଣସି ସମସ୍ୟା ସେମାନଙ୍କୁ କବଳା କରିପାରେ ନାହିଁ ବରଂ ସମସ୍ୟା ଗୁଡ଼ିକୁ କବଳାରେ ଆଣି ସେମାନେ ବଡ଼ ହୋଇଉଠନ୍ତି। କିନ୍ତୁ ମୂଳ ସମସ୍ୟା ଏହି ଯେ ଅସମାହିତ intelligence (ବୁଦ୍ଧି) ସମାଧାନର ପଥ ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ବି ତାହା ଧରିବାକୁ ଚାହାଁନ୍ତି ନାହିଁ। ତାର କାରଣ unadjusted complex (ଅନିୟନ୍ତ୍ରିତ ବୃତ୍ତି) ଗୁଡ଼ିକ ଗଣ୍ଡଗୋଳିଆ ହୋଇ ଅସମାଧାନ ଅକ୍ଷତ ଭାବରେ ପ୍ରବଳ ପ୍ରତାପର ସହିତ ସେମାନଙ୍କ ଅନ୍ତରରେ ବିରାଜ କରେ। ଏହା ହିଁ ଯେମିତି basis of the existence of passionate people (ପ୍ରବୃତ୍ତି ପରାୟଣ ମଣିଷର ଅସ୍ତିତ୍ୱର ଭିତ୍ତି)। ଆଉ, ସାଧାରଣ ମଣିଷ ଗୁଡ଼ିକ ଯେମିତି ତାହାର ହିଁ integrated form (ସଂହତ ରୂପ)। ମଣିଷ ଯେତେଦିନ ନିଜର ଦୋଷ ସଙ୍ଗେ ଅଛେଦ୍ୟ ଭାବରେ ଜଡ଼େଇ ସେଥିରେ ଅଭିଭୂତ ଓ ଏକାକାର ହୋଇ ରହିଥାଏ, ସେତେଦିନ ସେ ତା'ର ଦୋଷକୁ ଦୋଷ ବୋଲି ଧରିପାରେ ନାହିଁ। ସେ ସମୟରେ ତାର ଖୁଆଲ ହିଁ ନଥାଏ। ଏହିଟା ବଡ଼ ଗହନ

ସମସ୍ୟା। ଏହାଦ୍ୱାରା କେବଳ ଯେତା'ର ନିଜର କ୍ଷତି ହୁଏ, ତା ନୁହଁ, ସମସ୍ତ ପାରିପାର୍ଶ୍ୱିକ ମଧ୍ୟ ପରସ୍ପରର ଦୋଷ ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଆସି ଆହୁରି ଆହୁରି ଦୁଷ୍ଟ ହୋଇଉଠେ। ଏହି ଘନ ଅନ୍ଧକାର ଗହନ କନ୍ଦରରେ ଶୁଭ ଚେତନାର ଆଲୁଅ ଜାଳି ସେଠାରେ adjustment (ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ଆଣି ଦେଇ ପାରିଲେ ସବୁ କିଛି ହିଁ adjusted (ନିୟନ୍ତ୍ରିତ) ହୋଇଉଠେ। ଏହି ଶାଶ୍ୱତ ସତ୍ୟଟି ନାନା ଭାବରେ ଗାତାରେ ପ୍ରକଟ କରି ତୋଳି ଧରା ହୋଇଛି। ମଣିଷ ଯେପରି ମନର ଘଣ୍ଟାରେ ନଗ୍ନୁରି କାୟମନୋବାକ୍ୟରେ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଅନୁଗାମୀ ହୁଏ, ତାହାରି କଥା ଗାତାରେ ବିସ୍ତାରିତ ଭାବରେ କୁହାଯାଇଛି। ଗାତାର ଏହି ସହଜ ତତ୍ତ୍ୱ ହିଁ ଭୂତ, ଭବିଷ୍ୟତ ଓ ବର୍ତ୍ତମାନର ସବୁ ସମସ୍ୟାର ସମଧାନ ଦେଇପାରେ। ମୁଁ ବୁଝେ ଏହା ଯେ, ଭିତରଟିକୁ ଅଶୁଦ୍ଧ ଓ ଅସମାହିତ ରଖି ଶୁଧୁ ବାହାରୁ ଜୋଡ଼ା-ତାଳି ପକାଇ କାର୍ଯ୍ୟ ହେବନାହିଁ; ପୁଣି ଭିତରର ପରିଶୁଦ୍ଧିର ସଙ୍ଗରେ ସଙ୍ଗତି ରଖି ବାହାରେ ଯାହା ଯାହା ଠିକ କରିବା ଦରକାର, ତାହା ନକରିଲେ ବି ଆମ୍ଭେମାନେ ରୋହାଇ ପାଇବୁ ନାହିଁ।

ପୂର୍ବୋକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟର ତତ୍ତ୍ୱଟା ଅନେକଙ୍କର ମଥାରେ ଧରେ ନାହିଁ। ତାର କାରଣ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମଣିଷ ଯେତେବେଳେ unadjusted complex (ଅନିୟନ୍ତ୍ରିତ ପ୍ରବୃତ୍ତି) ନେଇ ଦୁନିଆଟାକୁ ଦେଖେ, ସେତେବେଳେ ସବୁଟାକୁ chaos (ବିଶୃଙ୍ଖଳା) ଦେଖୁଥାଏ। ସେ ଭାବେ ପ୍ରବୃତ୍ତିର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ହିଁ ହେଉଛି ଏହି chaos (ବିଶୃଙ୍ଖଳା)। ପୁଣି ଯେତେବେଳେ ତାର complex (ପ୍ରବୃତ୍ତି) ଗୁଡ଼ିକ adjusted (ନିୟନ୍ତ୍ରିତ) ହୋଇଉଠେ ଆଦର୍ଶିକ ପ୍ରତି ଅତ୍ୟୁତ ଅନୁରାଗ ଫଳରେ, ସେତେବେଳେ ତାର ନଜରଟା ବଦଳି ଯାଏ। ସେତେବେଳେ ସେ ଦେଖେ ସବୁ ହିଁ cosmos (ଶୃଙ୍ଖଳା)। Astronomy (ଜ୍ୟୋତିର୍ବିଜ୍ଞାନ) ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଯା'ର ଜ୍ଞାନ ନାହିଁ, ସେ ଆକାଶକୁ ବାହି ମନେ କରେ ଗ୍ରହ-ନକ୍ଷତ୍ର ଗୁଡ଼ିକ ବିଶୃଙ୍ଖଳିତ ଭାବରେ ଚାରି ଦିଗରେ ବିଛାଡ଼ି ହୋଇ ରହିଛି। କିନ୍ତୁ ଯିଏ Astronomy (ଜ୍ୟୋତିର୍ବିଜ୍ଞାନ) ଜାଣେ, ସେ ଦେଖେ କେତେ ଗୁଡ଼ିଏ constellation (ନକ୍ଷତ୍ରପୁଞ୍ଜ) ଏଭଳି ଭାବରେ constituted (ଗଠିତ) ହୋଇ cosmos (ଶୃଙ୍ଖଳାୟିତ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ) ସୃଷ୍ଟି କରିଛି ଯା'ଦ୍ୱାରା ଦୁନିଆର ଚଲାଟା meaningful (ଅର୍ଥପୂର୍ଣ୍ଣ) ହୋଇ ଉଠିଛି। ତାହା ଅନୁଧ୍ୟାନ କରି ସେ ଆହୁରି

mathematically (ଗାଣିତିକ ଭାବରେ) prove (ପ୍ରମାଣ) କରିପାରେ କେତେବେଳେ କି ପ୍ରକାର ଗତି ନେଇ ସେମାନେ କେଉଁଠି ଅବସ୍ଥାପିତ ହେବେ ଏବଂ ତାହାଦ୍ୱାରା କ'ଣ ବା ହେବ। ତାହାଲେ ବୁଝୁଛୁ ପ୍ରତିଟି ମଣିଷର ଜନ୍ମଗତ ବିଶେଷ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଏବଂ ତାର କ୍ରିୟା ଅଛି କି ନାହିଁ ଏବଂ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ସମ୍ମତ ବିଭିନ୍ନ ଗୁଞ୍ଜ ଅଛି କି ନାହିଁ ଯାହାକୁ କୁହାଯାଏ ବର୍ଣ୍ଣ। ଆହୁରି ଭାବି ଦେଖନ୍ତୁ - ଏହାର ଉପଯୋଗିତାଟା ବା କ'ଣ, ଆଉ ଏହି ଜିନିଷଟାକୁ ବରବାଦ କରିଦେଲେ ସୁବିଧା ହୁଏ, ନା ଅସୁବିଧା ହୁଏ। ମୁଁ ବୁଝେ ବର୍ଣ୍ଣବିଧାନ ବିଶ୍ୱ ଶୃଙ୍ଖଳାର ଗୋଟିଏ ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ ଅଙ୍ଗ ବିଶେଷ। ସବୁ ଏକରକମ ହୋଇଗଲେ କେହି କାହାକୁ ପାଇବ ନାହିଁ। କେହି କାହାରିର କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲାଗିବ ନାହିଁ। ଯେଉଁମାନଙ୍କର ବିନୟସ୍ତ ବୋଧ ଦୃଷ୍ଟି ଅଛି, ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ସତ୍ୟ ହିଁ ଏହିଟା ଧରାପଡ଼େ।

ପୂର୍ବୋକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଗାତାର ବକ୍ତା କିଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯିଏ ଏିଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ଲାଭ କରିଛନ୍ତି, ଯାହାଙ୍କର ବୃତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକ ଏକରେ meaningful (ସାର୍ଥକ) ହୋଇଛି, ଯିଏ ଚାଲି, କରି, ଜାଣି ସବୁ କିଛିର ଉପରେ ଛାଣିବ ବା ଆଧିପତ୍ୟ ଲାଭ କରିଛନ୍ତି, ଏହି ଗୁଡ଼ିକ ଯାହାର ସଭାବ ଓ ସରୂପ, ଯିଏ ମୂର୍ତ୍ତି ଭଗବାନ ତାଙ୍କ ଛାଡ଼ା ବା ତାଙ୍କର ଦାସିରେ ଯେଉଁମାନେ ଆମାନ ଉଭାସିତ ତାଙ୍କ ଛାଡ଼ା ଗାତାର ବକ୍ତା ଆଉ କିଏ ବା ହୋଇପାରନ୍ତି ?

II ମଣିଷର ଶାନ୍ତି କେଉଁଠି II

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ଶୁଣାଯାଏ ମଣିଷ ଯେତେ ହିଁ ଉନ୍ନତ ହେଉ, ପ୍ରାରହ କର୍ମଫଳ ତାକୁ ଭୋଗ କରିବାକୁ ପଡ଼େ। ତାହାଲେ ମଣିଷର ଶାନ୍ତି କେଉଁଠି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଶାନ୍ତି ଅଛି ଇଷ୍ଟେକଲକ୍ଷ୍ୟ ହେବାରେ, ଇଷ୍ଟ ସର୍ବସ୍ୱ ହୋଇ ଉଠିବାରେ। ସୁଖ-ସାତ୍ତ୍ୱିକ ବା ଦୁଃଖ-ଦୃଷ୍ଟିଗା ଯାହାକୁ ଇଷ୍ଟଙ୍କ ପାଖରୁ ବିଦ୍ୟୁତ କରି ପାରେନାହିଁ, ଏହି ସବୁକିଛିକୁ ଯିଏ ଇଷ୍ଟସାର୍ଥ ପ୍ରତିଷ୍ଠାର ଉପାଦାନ କରି ତୋଳେ, ଅଶାନ୍ତି ତାର ମନର ନାଗାଲ କମ ହିଁ ପାଇଥାଏ। ଯେଉଁ ମନ ପୁରାପୁରି ଇଷ୍ଟମତ, ବାହାରର ପ୍ରତିକୂଳ ଅବସ୍ଥାର ଚାପ ତାକୁ କମ ଘାଇଲ କରିପାରେ। ତେବେ ପରିସ୍ଥିତି ଓ ପରିବେଶର ପ୍ରଭାବ ମଣିଷକୁ କିଛି କିଛି ପ୍ରଭାବିତ କରେ ହିଁ। ଏହି ଅବସ୍ଥାରେ ମନ ବି

ଚଳି ଥାଏ । ମନ ଚଳିଯିବା ମାନେ ଇଷ୍ଟସୂଚି ଓ ଇଷ୍ଟଚେତନା କିଛିଟା ସ୍ଥିତି ହୋଇଯାଏ । କିନ୍ତୁ ଇଷ୍ଟପ୍ରେମା ଯିଏ, ତା' ପାଖରେ ଏହି ଦୂରଦୂତି ଦୃଢ଼ସହ ବିରହ ବେଦନା ସୃଷ୍ଟି କରେ । ତାର ମନ-ପ୍ରାଣ ଆକୁଳ-ବିକୁଳ କରି ଉଠେ ଇଷ୍ଟଙ୍କ ଠାରେ ଗଭୀର ଭାବରେ ନିମଜ୍ଜିତ ହେବା ପାଇଁ । ଏହି ଭାବରେ ଇଷ୍ଟଙ୍କଠାରେ ନିମଜ୍ଜିତ ନକଲା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ଚଳିମାତ୍ର ସସ୍ତି ପାଏନାହିଁ । ଯେ କୌଣସି ପ୍ରକାରରେ ତାହା ତାକୁ କରିବାକୁ ହୁଏ । ମୂଳକଥା, ମୁହୂର୍ତ୍ତକର ଶୈଥିଲ୍ୟ ତାର ସମେଗକୁ ବାହୁତର କରି ତୋଳିବାକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରେ । ଏହିପରି କରି ଉଠା ପଡ଼ାର ଭିତରେ ଦେଇ ହିଁ ସେ ଆଗେଇ ଚାଲେ । ତେଣୁ କର୍ମଫଳ ତାକୁ ଇଷ୍ଟଙ୍କ ଠାରୁ ବିଚ୍ୟୁତ କରି ତ ପାରେ ନାହିଁ, ବରଂ ତାଙ୍କଠାରେ ଅବ୍ୟୁତ ହେବାକୁ ପ୍ରେରଣା ଯୋଗାଏ । ଏକ କଥାରେ, ଅଭିଶାପ ଆଶୀର୍ବାଦ ହୋଇ ଉଠେ ।

ଆ:ପ୍ର : ୧୨/୩.୭.୧୯୪୮

II ମହାପୁରୁଷ ମାନଙ୍କର ସୁବିଧା ହୁଏ କେଉଁଥିରେ II

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - କୃଷ୍ଣ ଠାକୁର ସମଗ୍ର ଭାରତ ବର୍ଷକୁ ଏମିତି ଭିତ୍ତି ଉପରେ ଠିଆ କରେଇ ଦେଇ ଯାଇଥିଲେ ଯେ ତାଙ୍କ ପରେ ବୁଦ୍ଧଦେବଙ୍କର ଆବିର୍ଭାବ କାଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହି ସୁଦୀର୍ଘ ସମୟ ଭିତରେ ଆଉ କୌଣସି prophet (ପ୍ରେରିତ ପୁରୁଷ)ଙ୍କର ଆଗମନର ପ୍ରୟୋଜନ ପଡ଼ିନାହିଁ । ତାଙ୍କର ବି ରତ୍ନିକ-ସଂଘ ଥିଲେ ଏବଂ ଏହି ରତ୍ନିକ-ସଂଘ ହିଁ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟପାଳୀ ଦାକ୍ଷୀ, ଶିକ୍ଷା ଓ କୃଷ୍ଣର ଧାରାତାକୁ ଦୀର୍ଘକାଳ ଅନେକ ପରିମାଣରେ ଅବିକୃତ ଭାବରେ ଧରି ରଖୁଥିଲେ । ବିକୃତ ପରିବେଶକୁ ସୁସ୍ଥ କରି ତୋଳିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କ ଜୀବନ୍ଦଶାରେ ତାଙ୍କୁ କମ ପରିଶ୍ରମ କରିବାକୁ ପଡ଼ିନାହିଁ । ସେ ପ୍ରାଣପଣେ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲେ ଯୁଦ୍ଧ avoid (ପରିହାର) କରିବା ପାଇଁ । କିନ୍ତୁ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ଓ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ମତଲବ ହିଁ ଥିଲା ପାଣ୍ଡବ ମାନଙ୍କୁ ନିଃଶେଷ କରିଦେବା, ଏପରିକି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ attempt (ଆକ୍ରମଣ) କରିବାକୁ ଛାଡ଼ି ନାହାନ୍ତି । କୌରବମାନେ ପାଣ୍ଡବ ମାନଙ୍କର ନ୍ୟୁନତମ ଅଧିକାର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦେବାକୁ ନାରାଜ । କୃଷ୍ଣ ଠାକୁର ଏମାନଙ୍କୁ ବିଭିନ୍ନ ଭାବରେ କେତେ ବୁଝାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଛନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର କୌଣସି କଥା ହିଁ କର୍ଣ୍ଣପାତ କରିବାକୁ ଏମାନେ ପ୍ରୟୋଜନ ମନେ କରି ନାହାନ୍ତି । ଫଳକଥା, ଏମାନେ (କୌରବମାନେ) ଯୁଦ୍ଧକୁ

ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ କରି ତୋଳିଛନ୍ତି, କୃଷ୍ଣ ଠାକୁର କୌଣସି ପ୍ରକାରରେ ଯୁଦ୍ଧକୁ avoid (ପରିହାର) କରିପାରି ନାହାନ୍ତି । ଯୁଦ୍ଧ ସମୟରେ କୌରବ ମାନଙ୍କର ଚାହିଦା ମୁତାବକ ଏମାନଙ୍କୁ ନାରାୟଣ ସେନାକୁ ଦେଇ ଦେଲେ । ଏହି ନାରାୟଣ ସେନା ଦେବାଟା ବି ମୋର ମନେ ହୁଏ ଗୋଟିଏ diplomatic (କୃତନୈତିକ) ଚାଲ (ବୁଦ୍ଧି) । କୃଷ୍ଣ ଠାକୁର ବିପକ୍ଷରେ ଥିବା ଯୋଗୁଁ ହୁଏତ ନାରାୟଣ ସେନା ସେହିଭଳିଆ ଚେଷ୍ଟା କରିନାହାନ୍ତି, ଯୁଦ୍ଧ କରିବାର show (ପ୍ରଦର୍ଶନ) କରିଛନ୍ତି ମାତ୍ର । ଯେ କୌଣସି ପ୍ରକାରରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ପ୍ରକୃତ ମଙ୍ଗଳ ସାଧନା ହିଁ ତାଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଥିଲା । ତେବେ ମହାପୁରୁଷ ମାନଙ୍କର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧନ ପକ୍ଷରେ ସୁବିଧା ହୁଏ, ଯଦି ସେମାନଙ୍କର girdle (ବେଷ୍ମନୀ) ଭଲ ରହିଥାଏ । କୃଷ୍ଣ ଠାକୁର ଏବଂ ହଜରତ୍ ରସୁଲ girdle (ବେଷ୍ମନୀ) ମୋଟାମୋଟି ଭଲ ହିଁ ପାଇଥିଲେ । ବୁଦ୍ଧଦେବଙ୍କର ମଧ୍ୟ ମଧ୍ୟ ନଥିଲା । ଯାଶୁଶ୍ରୀଷ୍ଟଙ୍କର ଥିଲା ଓଲଟା । ଭଲ girdle (ବେଷ୍ମନୀ) ନ ପାଇଲେ ଜୀବନ୍ଦଶା ଭିତରେ ଖୁବ ଗୋଟିଏ କାର୍ଯ୍ୟ କରି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ଯେଉଁ ସତ୍ୟ ଦେଇଯା'ନ୍ତି ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ହୁଏତ ତା'ର ଆଦର ବଢ଼େ, ଯେପରି ଯାଶୁଶ୍ରୀଷ୍ଟଙ୍କ ସମୟରେ ହୋଇଥିଲା । ତେବେ ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନ୍ତ ସାନ୍ନିଧ୍ୟରେ ଅକାଚ୍ୟ ଅନୁରାଗ ଓ ଅନୁସରଣୀ ଭିତର ଦେଇ ଯେଉଁମାନେ ଗଢ଼ି ଉଠନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କର ଜୀବନର ଭିତରା ଅନେକ ଶକ୍ତି ହୋଇଥାଏ । କାରଣ, ସତ୍ୟ ଓ ତତ୍ତ୍ୱର ଜୀବନଗତ ବାସ୍ତବ ରୂପଟା ସେମାନଙ୍କ ବୋଧ ଚକ୍ଷୁରେ ଭଲ ଭାବରେ ଧରାପଡ଼ିଥାଏ । କିନ୍ତୁ ଯେଉଁମାନେ କେତେ ଗୁଡ଼ିଏ ପ୍ରବୃତ୍ତିର obsession (ଅଭିଭୂତି) ନେଇ ସେମାନଙ୍କର ସଙ୍ଗ କରନ୍ତି, ସେମାନେ ସତ୍ୟକୁ ପାଇ ମଧ୍ୟ ପାଆନ୍ତି ନାହିଁ, ଦେଖୁ ମଧ୍ୟ ଦେଖନ୍ତି ନାହିଁ, ବୁଝି ବି ବୁଝନ୍ତି ନାହିଁ । 'ସେ ଆଉ ଲାଲନ (ବାଉଲ ସଙ୍ଗୀତ ଗାଉଥିବା ଫକୀର) ଏକାଠି ରହନ୍ତି, ଲକ୍ଷେ ଯୋଜନ ଫାଙ୍କ' - ଏହିଭଳିଆ ଅବସ୍ଥା ହୁଏ । ଦେଖନ୍ତୁ ! ଭଲ ଲୋକ ପାଇବାର ଦିଗ ଦେଇ ରସୁଲ କିନ୍ତୁ ଖୁବ ଭାଗ୍ୟବାନ ଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଏଭଳି ଲୋକ ଥିଲେ ଯେଉଁମାନେ ହୁଏତ ଗୋଟିଏ ବିପଦ ଆସିବା ଆଗରୁ ବୁଝିପାରି ପ୍ରଥମରୁ ଏଭଳି ପ୍ରସ୍ତୁତି ହୋଇ ରହୁଥିଲେ ଯେମିତି ଏହି ବିପଦ କିଛି କରି ନପାରେ । ଗୁରୁ ରାମଦାସ ମଧ୍ୟ ଶିବାଜୀଙ୍କ ଭଳି ଜଣେ ଖାତି ମଣିଷ ପାଇଥିବାରୁ ତାଙ୍କ ଦେଇ ଅନେକ କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରିଥିଲେ ।

ଆ:ପ୍ର : ୧୨/୪.୭.୧୯୪୮

II କ'ଣ ଠିକ ରହିଲେ ସବୁ ଠିକ ରହିବ ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଶୁଣିଛି କୃଷ୍ଣ ଠାକୁରଙ୍କର ଗୁରୁ ତାଙ୍କୁ କହିଥିଲେ - 'ଅତ୍ୟନ୍ତ ଭବ' ଅର୍ଥାତ୍ be unrepelling (ଅତ୍ୟନ୍ତ ହୁଅ) । ଏହିଟା ଠିକ ରହିଲେ ସବୁ ଠିକ ରହିବ । ଏକମାତ୍ର ମାଲ ତ libido (ସୁରତ) । ଏହିଟାକୁ ଭାଙ୍ଗି ହିଁ ତ ମଣିଷ ଚଳେ । ଗାତାରେ ଅଛି ଅବ୍ୟଭିଚାରିଣୀ ଭକ୍ତିର କଥା । ଏକମୁଖୀ ଅନୁରାଗ ହେଲେ ମଣିଷ ସୁବିନୟସ୍ତ ହୋଇ ଉଠେ । ଅତ୍ୟନ୍ତମାନେ active, tenacious, sincere ardour to fulfil the Love (ପ୍ରେମକୁ ପୂରଣ କରିବାର ସକ୍ରିୟ, ନକ୍ଷୋତବନ୍ଦୀ ଆନ୍ତରିକ ଉତ୍ସାହ) । ଏଭଳି ନୁହେଁ ଯେ ଯିଏ ଯାହା କରୁଛି ତା'କାଳୀ ମା'ଙ୍କ ପାଖରେ ମାନସିକ ନକରି କରୁନାହିଁ । ଏହାଦ୍ୱାରା ଅତ୍ୟନ୍ତ ହୁଏନା । ଅତ୍ୟନ୍ତ ହେଲେ ଇଷ୍ଟ ହିଁ ଏକମାତ୍ର ସାର୍ଥ ହୁଅନ୍ତି, ନିଜର କୌଣସି ଧନ୍ଦା ନଥାଏ । ତାର tenacity (ନକ୍ଷୋତବନ୍ଦୀ ଭାବ) ଅସାଧାରଣ ଭାବରେ ହୋଇଥାଏ । ଆଉ ଏକ ସୁବିଧା ଅଛି । ଅତ୍ୟନ୍ତ ଯେ ସେ suffering (କଷ୍ଟ ଗୁଡ଼ିକ) ଠିକ୍ ପାଏ ନାହିଁ । ନିଜେ ବି ଠଉର (ଚେର) ପାଏନା କି ଭାବରେ କି କରେ । ଭାବେ - 'ମୁଁ ଗୋଟିଏ ଭୂତ ନା କ'ଣ ! କି ଭାବରେ ଯେ କ'ଣ ହୁଏ ନିଜେ ହିଁ ତ ବୁଝି ପାରେ ନା' । ସେ ତାହାର ଇଷ୍ଟମୁଖୀ ନିଶାରେ ଚାଲେ । କଷ୍ଟକୁ ଖାତିର କରେନାହିଁ ।

ଆ:ପ୍ର: ୧୨/୬.୬.୧୯୪୮

II ଅବତାର ପୁରୁଷଙ୍କର ସାଙ୍ଗପାଙ୍ଗ କିପରି ହୁଅନ୍ତି ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ଅବତାର ପୁରୁଷମାନେ ନା କ'ଣ ସାଙ୍ଗପାଙ୍ଗ ସାଥରେ ନେଇ ଆସନ୍ତି !

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ନଦୀର ପକ୍ ସାଙ୍ଗରେ ଯେମିତି ଭଲ ମନ୍ଦ ଅନେକ କିଛି ଆସେ, ଏମାନେ ବି ସେହିପରି ଆସନ୍ତି । କେବଳ ଯେ ଭଲ ଆସନ୍ତି ତା ନୁହେଁ, ମନ୍ଦ ଅର୍ଥାତ୍ ବିରୁଦ୍ଧ ଶକ୍ତି ମଧ୍ୟ ଆସେ । ରକ୍ଷାକୁ ଯିଏ ରକ୍ଷା କରନ୍ତି, ଜୀବନଟାକୁ ଯିଏ ବଞ୍ଚାନ୍ତି, ସେ ହିଁ ଅବତାର । ଯେଉଁମାନେ ଶୁଭ ସଂସ୍କାରସମ୍ପନ୍ନ ସେମାନେ ତାଙ୍କୁ ଭଲ ପାଆନ୍ତି ଓ ଅନୁସରଣ କରନ୍ତି । ଯେଉଁମାନେ ଅଶୁଭ ସଂସ୍କାରସମ୍ପନ୍ନ, ସେମାନେ ତାଙ୍କର ବିରୋଧୀ ହୁଅନ୍ତି, ତାଙ୍କର କ୍ଷତି କରିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି । ଯେଉଁମାନେ ଭଲ ପାଆନ୍ତି ସେମାନେ ତାହା ସହ୍ୟ କରନ୍ତି ନାହିଁ, ତାର ପ୍ରତିକାର ପାଇଁ ସଂକଳ୍ପବଦ୍ଧ ହୁଅନ୍ତି । ଗୋଟିଏ

ମନଗଢ଼ା ସଜେଇ ହେବାକୁ ରକମଙ୍ଗା ମୋତେ ଭଲ ଲାଗେ ନାହିଁ । ତା'ଦ୍ୱାରା ହୁଏତ ରାବଣ ବା କଂସକୁ ବି ଭକ୍ତ ବୋଲି paint (ଚିତ୍ରିତ) କରାଯାଏ । ଏହି ବୋଧ ରହିଲେ ପୁଣି resist (ନିରୋଧ) କରିପାରେ ନାହିଁ । ସଜେଇ ହେବା ମଣିଷ ଭାବେ ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ସୁବଳ, ଦେବଳ ଯେମିତି ଆସନ୍ତି, କଂସ ମଧ୍ୟ ସେମିତି ଆସେ - ସମସ୍ତେ ଭକ୍ତ । ତା'କିନ୍ତୁ ନୁହେଁ ! ଭକ୍ତ କେତେବେଳେ ଭଗବାନଙ୍କର ବିରୋଧୀ ହୁଏ ନାହିଁ । ଯିଏ ତାଙ୍କ ପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ଚାହେଁ, ସେ ହିଁ ତାଙ୍କର ଭକ୍ତ, ସେ ହିଁ ତାଙ୍କର ଆପଣାର ଲୋକ । ପ୍ରକୃତ ଅନୁରାଗୀ ଯିଏ, ତାହାର ରକମଙ୍ଗା ହିଁ ଆଲଗା ।

ଆ:ପ୍ର: ୧୨/୧୪.୬.୧୯୪୮

II ଅହଲ୍ୟାର ପାଷାଣ-ଉଦ୍ଧାର କ'ଣ ।।

ଅହଲ୍ୟାର ପାଷାଣ ଉଦ୍ଧାର ସମ୍ପର୍କରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ଚରଣସ୍ପର୍ଶରେ ଅର୍ଥାତ୍ ଚଳନ ସ୍ପର୍ଶରେ ଅହଲ୍ୟାର ପାପାଚରଣ ଯୋଗୁଁ ବୋଧର ସାତାହାନତା ଦୂରୀଭୂତ ହୋଇଥିଲା - ଏହି କଥାଟି ହିଁ ଏହି ଭାବରେ ରୂପକ ଆକାରରେ କୁହାଯାଇଛି ।

ଆ:ପ୍ର: ୧୨/୧୪.୬.୧୯୪୮

II ଯୋଗର ପ୍ରକୃତ ମର୍ମ ଏବଂ ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ କ'ଣ ।।

ବହିରାଗତ ଜଣେ ଭଦ୍ର ଲୋକଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ କଥାବର୍ତ୍ତା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଯୋଗର ଅସଲ ଜିନିଷ ହେଲା unrepelling adherence (ଅତ୍ୟନ୍ତ ନିଷ୍ଠା) । That is the essence and significance of Yoga (ତାହା ହିଁ ଯୋଗର ମର୍ମ ଓ ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ) । ଏହି ଟାଣ ବା ଭକ୍ତିଟା ଭିତରେ ଅଛି ହିଁ । ଇଷ୍ଟଙ୍କ ପାଇଁ ଭାବିବା, କହିବା, କରିବା, ଯେତେ ବଢ଼େଇ ଦିଆଯାଏ, ସେତେ ହିଁ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଅନୁରାଗ ଉତ୍ଥାନ ହୋଇ ଉଠେ । ତେଣୁ ଯଜନ, ଯାଜନ, ଇଷ୍ଟାଭୂତି ସମାନ ଭାବରେ କରିଯିବାକୁ ହୁଏ । ଏହାଦ୍ୱାରା ଦିନକୁ ଦିନ ଟାଣ ବା ଆନ୍ତରିକତା ବଢ଼େ । ତା'ଭିତର ଦେଇ concentration (ଏକାଗ୍ରତା) ବଢ଼ି ଥାଏ । Concentration (ଏକାଗ୍ରତା) ଯେତେ ବଢ଼େ, ସେତେ ଆତ୍ମ ମାନଙ୍କ ଭିତରର ଭଲ-ମନ୍ଦ ସବୁକିଛିର meaningful adjustment (ସାର୍ଥକ ବିନ୍ୟାସ) ହୋଇଥାଏ । ଏହିପରି ଭାବରେ experience (ଅଭିଜ୍ଞତା) ବଢ଼େ, knowledge (ଜ୍ଞାନ) ବଢ଼େ, farsight

(ଦୂରଦୃଷ୍ଟି) ବଢ଼େ, insight (ଅନ୍ତର୍ଦୃଷ୍ଟି) ବଢ଼େ, ମଣିଷ ଯୋଗ୍ୟତାରେ ଅଠେଇ ହୋଇଉଠେ। ଏକନିଷ ଭକ୍ତି ହିଁ ଏହି ସବୁ କରେ। ଗୀତାରେ ଅଛି - 'ଏକ ଭକ୍ତିର୍ବିଶିଷ୍ୟତେ'। ପୁଣି ଅଛି - 'ଅବ୍ୟଭିଚାରିଣା ଭକ୍ତିର କଥା। ଅଧୀର୍ ତାଙ୍କୁ ହିଁ ଜୀବନରେ ଏକ ଅଦ୍ୱିତୀୟ ଓ ମୁଖ୍ୟ କରି ଧରିବା ଦରକାର। ଏହି ଅବ୍ୟଭିଚାରିଣା ଭକ୍ତି ନହେଲେ concentration (ଏକାଗ୍ରତା) ହୁଏନାହିଁ।

ଆ:ପ୍ର: ୧୭/୧୯.୬.୧୯୪୮

II ଅନ୍ୟତ୍ର ଦୀକ୍ଷା ନେଇ ବି ସତଦୀକ୍ଷା ନେବା ଚଳେ କି ନାହିଁ II

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଭଦ୍ର ଲୋକ ଜିଜ୍ଞାସା କରିଲେ - ପୂର୍ବରୁ ଅନ୍ୟତ୍ର ଦୀକ୍ଷା ନେବା ସତ୍ତ୍ୱେ କି ଏଠାରେ ଦୀକ୍ଷା ନେବା ଚଳେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯେ ଯେଉଁଠି ଦୀକ୍ଷିତ ହୋଇଥାଉନା କାହିଁକି, ଆଗ ସେହିଟା କରି ପରେ ଏହିଟା କରିଲେ ସେହିଟାର ପୁରୁଷରଣ ହୁଏ, ପ୍ରଥମଟା evolve କରେ (ବିବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇଥାଏ) ଏହାଦ୍ୱାରା।

ଭଦ୍ର ଲୋକ - କୌଣସି ବିଷେପ ହୁଏ ନାହିଁ ତ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କିଛି ନୁହଁ। ଆଗେ ପ୍ରଥମଟା କରି ପଛରେ ଏହିଟା କରିବାକୁ ହୁଏ। ଏହାର ଓଲଟା କରିଲେ ଖରାପ ହୁଏ।

ଭଦ୍ରଲୋକ - ଦୀକ୍ଷା ନ ନେଇ କେବଳ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉପଦେଶ ଅନୁସରଣ କରିଲେ ହୁଏ ନା ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେ ସବୁ ଉପଦେଶ ଅନୁସରଣ କଲେ outer (ବାହାରର) ଗୁଡ଼ିକ ହୁଏ। କିନ୍ତୁ ଅସଲ କଥା brainର (ମସ୍ତିଷ୍କର) adjustment (ନିୟନ୍ତ୍ରଣ), nerveର (ସ୍ନାୟୁର) adjustment (ନିୟନ୍ତ୍ରଣ), ଯେଉଁଠାରୁ energy (ଶକ୍ତି), will (ଇଚ୍ଛାଶକ୍ତି), concentration (ଏକାଗ୍ରତା) ସବୁ ଆସୁଛି, ସେହିଟା ତ ଦୀକ୍ଷା ନେଇ ସେହିଭାବେ ନ କରିଲେ ହୁଏନାହିଁ। ଏହି ଦୀକ୍ଷାରେ କୌଣସି ଦୀକ୍ଷା ବାଦ ପଡ଼େ ନାହିଁ। କେବଳ outer instruction (ବାହାରର ଉପଦେଶ) follow (ଅନୁସରଣ) କରିଲେ ସେଥିରେ ଯେତେ ଟିକେ ହୋଇପାରେ, ସେତେଟିକେ ହେବ। ଭିତରର unfoldment (ବିକାଶ) ଠିକ ମତ ହେବ ନାହିଁ।

ଆ:ପ୍ର: ୧୭/୧୯.୬.୧୯୪୮

II ଜଙ୍ଗଲର ସନ୍ଧ୍ୟାସୀ ଚାହୁଁ ନା କାହିଁକି II

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ବହିରାଗତ ଭଦ୍ରଲୋକ କହିଲେ - ଏଠାରେ (ସତସଙ୍ଗରେ) ଭକ୍ତମାନେ ଗୃହୀ, ଘର ସଂସାର ତ୍ୟାଗ କରିବାର କଥା ଏଠାରେ ବିଶେଷ ଶୁଣାଯାଏ ନାହିଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆଦର୍ଶ ଗୃହୀ ହିଁ ତୋ ଚାହୁଁ, ଯେଉଁମାନଙ୍କର ଜୀବନ, ଘର ସଂସାର ଏବଂ ଯାବତୀୟ ଯାହା କିଛି ହିଁ ହେବ ଇଚ୍ଛାର୍ଥରେ। ସେଥିରେ ଜନ ଓ ଜାତି ସବୁ ଦିଗ ଦେଇ ବଢ଼ି ଉଠିବ। ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ଗୃହୀ ଯଦି spiritually developed (ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଭାବରେ ଉନ୍ନତ) ନ ହୁଏ, ତେବେ କେତେ ଜଣ ଜଙ୍ଗଲ ସନ୍ଧ୍ୟାସୀ ଦେଇ କ'ଣ ହେବ ? ମୁଁ ଚାହେଁ ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ଗୃହୀ ହିଁ ଯେପରି ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଆଶ୍ରମ ହୋଇ ଉଠେ, ଯେଉଁଠି ବଂଶ ପରମ୍ପରାରେ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ସମ୍ପନ୍ନ ଉନ୍ନତିର ଅନୁଶୀଳନ ଚାଲିବ ଆଦର୍ଶକୁ କେନ୍ଦ୍ର କରି।

ଆ:ପ୍ର: ୧୭/୧୯.୬.୧୯୪୮

II ଭଗବାନ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଖରେ କି ଭାବରେ ସମାନ II

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ବହିରାଗତ ଭଦ୍ରଲୋକ କହିଲେ - ସବୁ କିଛିର ଉପରେ ଭଗବାନ ତ ଅଛନ୍ତି।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଭଗବାନ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଖରେ ସମାନ। ଆମ୍ଭେମାନେ ଭଗବାନଙ୍କୁ ସେତେଟିକେ ପାଇଥାଉ, ଯେତେଟିକେ ଭକ୍ତି-ଅନୁରାଗ ନେଇ ତାଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଅଗ୍ରସର ହେଉ। ଆଲୁଅ ପାଖକୁ ଯେତେ ଯିବା, ସେତିକି ଆଲୁଅ feel (ଅନୁଭବ) କରିବା ଏବଂ heat (ତାପ) ପାଇବା। କମ ବେଶୀ ବୋଧ କରିଥାଉ ଆମ୍ଭ ମାନଙ୍କର ଆଗେଇବା ପଛେଇବା ସ୍ଥିତି ବା ଅବସ୍ଥାକୁ ନେଇ। ରସଗୋଲା ଚୋର ପାଖରେ ଯେ ପିତା ଆଉ କେବଳ ସାଧୁ ପାଖରେ ଯେ ମିଠା ତା ତ ନୁହଁ। ଭଗବାନ ବି ସେମିତି ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଖରେ ହିଁ ସମାନ।

ଭଦ୍ରଲୋକ - ଗୀତାରେ ଅଛି, ଈଶ୍ୱରଃ ସର୍ବଭୂତାନ୍ଂ ହୃଦେଶେ ଅର୍ଜୁନ ଚିଷ୍ଟତି ଭ୍ରାମୟନ୍ ସର୍ବଭୂତାନ୍ଂ ଯନ୍ତ୍ରଗୁଡ଼ାନ୍ଂ ମାୟୟା' ଈଶ୍ୱର ହିଁ ତ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କୁ ଚଳାଉଛନ୍ତି। ମଣିଷର କ'ଣ କ୍ଷମତା ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମାୟା ମାନେ ସେ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ଭିତରେ measured (ପରିମାପିତ) ହୋଇ ଥାଆନ୍ତି। ଯିଏ ଯେଉଁ ଭଳିଆ ପରିମାପିତ, ସେ ସେହିଭଳିଆ impulse (ସୋଡ଼ା) ପାଉଛି - ଯଦିଓ ସେ ସମସ୍ତଙ୍କ ହୃଦୟରେ ଅଛନ୍ତି। ମଣିଷ God (ଛଣ୍ଡର)ଙ୍କର glow (ଦୀପ୍ତି) ନେଇ complex (ପ୍ରବଳି)କୁ enjoy (ଉପଭୋଗ) କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରେ ଆଉ ତାହା ନେଇ ହିଁ circumscribed (ବନ୍ଧ) ହୋଇ ଘୁରେ। ତାର potency (ଶକ୍ତି), glow (ଦୀପ୍ତି) - ସବୁକିଛି କିନ୍ତୁ God (ଛଣ୍ଡର)ଙ୍କ ପାଖରୁ ପାଇଥାଏ। ତାହା ନେଇ ହିଁ ମଣିଷର ଜାରିକୁରି (ଜୋରଦାରି)। ସେ ପ୍ରବୃତ୍ତିରେ ଆବଦ୍ଧ ନ ହୋଇ ତାର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଅନୁରାଗ ଯଦି ଇଷ୍ଟ ବା ସରାରେ ନ୍ୟସ୍ତ କରି ଆଗେଇ ଚାଲେ, ତେବେ ତାର ପରିମିତିବା unbounded finite (ସୀମାହୀନ ସସୀମ) ହୋଇଯାଏ। ଏହା ହିଁ ମଣିଷର ଚଲାଉ ପଥ। ଗୀତାରେ ଅଛି - 'ଯେ ଯଥାମାଂ ପ୍ରପଦ୍ୟତେ ତାଂ ସ୍ବଧୈବ ଜଜାମ୍ୟହମ୍' (ଯିଏ ଯେଉଁ ପ୍ରକାରରେ ମୋର ଉପାସନା କରେ, ମୁଁ ତାକୁ ସେହି ପ୍ରକାରର ଫଳ ପ୍ରଦାନ ଦ୍ବାରା ଅନୁଗୃହୀତ କରିଥାଏ)।

ଉଦ୍ବଲୋକ - ଆମେମାନେ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଦେଖୁ, ନା realise (ଉପଲବ୍ଧି) କରୁ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - realise (ଉପଲବ୍ଧି) କରୁ। Realise କରିଲେ ହିଁ ଦେଖାଯାଏ। ବ୍ରହ୍ମବିତ ବ୍ରହ୍ମେବ ଭବତି। ଯିଏ ବ୍ରହ୍ମକୁ ଜାଣିଛନ୍ତି, ସେ ହିଁ ବ୍ରହ୍ମ। ତେଣୁ ଯିଏ ବ୍ରହ୍ମକୁ ଅନୁସରଣ କରିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି, ତାଙ୍କୁ ବ୍ରହ୍ମବିତକୁ ଅନୁସରଣ କରିବାକୁ ହେବ। ଏହି ଅନୁସରଣର ଭିତର ଦେଇ ତାଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଉପଲବ୍ଧି ହୋଇଥାଏ। ଯାଶୁଶ୍ରୀଙ୍କ କହିଛନ୍ତି - You have seen me and you have not seen God ! (ତୁମେ ମୋତେ ଦେଖିଛ ଅଥଚ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଦେଖନ !) କାହାରି ଭିତରେ ଯଦି ଦୟାଭାବ ଜାଗ୍ରତ ହୁଏ, ତାର ସମସ୍ତ ଅଙ୍ଗ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ଦୟାଲୁ ହୋଇ ଉଠିଥାଏ, ସମସ୍ତ ଅଙ୍ଗ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କରୁ ଦୟା ବିଚ୍ଛୁରିତ ହୁଏ। ଦୟାଲୁ ବା ଦୟାବାନକୁ ବାଦ ଦେଇ ଦୟାବୋଧ କରାଯାଏ ନାହିଁ।

ଉଦ୍ବଲୋକ - ତାଙ୍କୁ କ'ଣ Physical plane ରେ (ଶାରୀରିକ ସ୍ତରରେ) ବୋଧ କରାଯାଏ ନା, transcendental plane ରେ (ତୁରୀୟ ସ୍ତରରେ) ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Seperate (ପୃଥକ କରିଲେ) dead (ମୃତ) ହୋଇଯାଏ। Physique (ଶରୀର) ଓ mind (ମନ) ଠାରୁ Spirit (ଆତ୍ମା) seperate କଲେ dead (ମୃତ) ହୋଇଗଲା। ସବୁ ନେଇ ହିଁ ଗୋଟିଏ, କୌଣସିଟା ବାଦ ଦେଇ କୌଣସିଟା ନୁହଁ। Physique (ଶରୀର), mind (ମନ), spirit (ଆତ୍ମା) inter penetrated (ପାରସ୍ପରିକ ଭାବରେ ଅନୁପ୍ରବିଷ୍ଟ) - ଆଲୋକ ଆଉ heat (ତାପ) ଯେମିତି। ସବୁ ରକମରେ ବୋଧ ନକରିଲେ ବୋଧଟା ବାସ୍ତବ ହୁଏନାହିଁ।

ଆ:ପ୍ର: ୧୨/୧୯.୬.୧୯୪୮

II ଭାଗ୍ୟ ଓ ସାଧ୍ୟାନ ଇଚ୍ଛା- କେଉଁଟା ଠିକ୍ ।।

ଜଣେ ପ୍ରଶ୍ନ କରିଲେ - Predestination (ଭାଗ୍ୟ) ଓ free will (ସାଧ୍ୟାନ ଇଚ୍ଛା) କେଉଁଟା ଠିକ୍ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Predestination (ଭାଗ୍ୟ) ଓ free will (ସାଧ୍ୟାନ ଇଚ୍ଛା)। ଯାହା ଆଜି କରୁଛନ୍ତି, ଆସନ୍ତା କାଲି ତାର ଫଳ ପାଇବେ। ପୂର୍ବରୁ ଯେଉଁଟା କରିଛନ୍ତି, ତାର ଫଳ ଆଜି ପାଉଛନ୍ତି। ଆଜି ପାଞ୍ଚ ଟଙ୍କା ପଠାଇଲେ, ସାତଦିନ ପରେ ଔଷଧ ପାଇବେ। Free will ରେ (ସାଧ୍ୟାନ ଇଚ୍ଛାରେ) ଟଙ୍କା ପଠାଇ ଥିବା ଯୋଗୁଁ ଔଷଧ ଆସିବାଟା predestined (ପୂର୍ବ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଭାଗ୍ୟ) ହୋଇ ରହିଛି।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - Free will (ସାଧ୍ୟାନ ଇଚ୍ଛା) କହିବା କିପରି ? ଚେଷ୍ଟା କରି ବି ତ ଅନେକ କିଛି ହୁଏନାହିଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯେପରି ଭାବରେ କରିଲେ ହୁଏ, ସେପରି ଭାବରେ କରୁନା, ତେଣୁ ହୁଏ ନାହିଁ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୨/୨୪.୬.୧୯୪୮

II ଅବତାର କଥାର ମାନେ କ'ଣ ।।

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ପ୍ରଶ୍ନ କରିଲେ - ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ କେହି କେହି କାଳର ଅବତାର କହନ୍ତି, ତାର ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କାଳର ଅବତାର ପୁଣି କ'ଣ ? ଆମ ମାନଙ୍କର ଏହି ଯେ ସାଧ୍ୟନାର ପଥ, ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ତା'ର ଜଣେ ପୂର୍ବତନ ଗୁରୁ, ଯେପରି ମୈନୁଜାନ ଚିନ୍ତା, ମୌଲାନା ରୁମ ପ୍ରଭୃତି ଥିଲେ।

ବହିରାଗତ ଜଣେ ଭଦ୍ରଲୋକ - ସେ ସତ୍ୟ ପୁରୁଷଙ୍କର ଅବତାର। ନା କାଳର ଅଧୀନ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଅବତାର ହେଲେ ହିଁ ତାଙ୍କୁ କାଳର ମଧ୍ୟରେ ଆସିବାକୁ ହୁଏ। ସେ କାଳର ମଧ୍ୟରେ ଆସିଲେ ବି କାଳର ଉପରେ ରହନ୍ତି। ଅବତାର କଥାର ମାନେ ଦୁଇଟା ଅଛି। ପ୍ରଥମରେ ଯିଏ ଅବତରଣ କରନ୍ତି। ଆଉ, ଦ୍ଵିତୀୟରେ ଯିଏ ରକ୍ଷାକୁ ଗ୍ରାଣ କରନ୍ତି।

ଭଦ୍ରଲୋକ - ଅବତାର ପୁରୁଷମାନେ କ'ଣ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ତରର ଥାନ୍ତି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପ୍ରତିପଦର ଚାନ୍ଦ, ଦ୍ଵିତୀୟାର ଚାନ୍ଦ, ସପ୍ତମାର ଚାନ୍ଦ, ପୂର୍ଣ୍ଣିମାର ଚାନ୍ଦ - ଏସବୁ ଏକଇ ଚାନ୍ଦ, ଯଦିଓ ଆମ୍ଭେମାନେ ଦେଖୁ ଛୋଟ - ବଡ଼ through the shade of our ignorance (ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଅଜ୍ଞତାର ଛାୟାର ଭିତର ଦେଇ)।

ପୂର୍ବୋକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ସତସଙ୍ଗା କେଉଁମାନେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯେଉଁମାନେ ଦୟାଲଙ୍କୁ ଭଲ ପାଆନ୍ତି in any form (ଯେ କୌଣସି ରକମରେ) ସେହିମାନେ ହିଁ ସତସଙ୍ଗା।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଯେଉଁମାନେ ସତସଙ୍ଗା ବୋଲି ପରିଚିତ, କେବଳ ସେହିମାନେ ହିଁ କି ଭଗବାନଙ୍କର ପ୍ରିୟ ଲୋକ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାହା କ'ଣ କେବେ ଶୁଣିଛନ୍ତି ? Religion may be different, but Dharma is ever one (ଦ୍ଵିଜାଧିକରଣ ଭିନ୍ନ ହୋଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ଧର୍ମ ଚିରଦିନ ଏକ)। ସେଥିପାଇଁ ଅବତାର ଅର୍ଥାତ୍ ବେଭାପୁରୁଷମାନେ ସବୁଏକ।

ଭଦ୍ରଲୋକ - ଦଶ ପାଞ୍ଜୁରର ବଡ଼ା ଆଉ ହଜାର ପାଞ୍ଜୁରର ବଡ଼ା ତ ଏକ ନୁହଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯେତେବେଳେ ଯେଉଁଠି ଯେପରି ପ୍ରୟୋଜନ, ସେତେବେଳେ ସେଠାରେ ସେପରି ଶକ୍ତିର ଆବିର୍ଭାବ ହୁଏ। ଦଶ ପାଞ୍ଜୁରର ଯେଉଁଠା ସେହିଟା ପ୍ରୟୋଜନ ହେଲେ ହଜାରେ ପାଞ୍ଜୁରରେ ପରିଣତି ହୋଇପାରେ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୨/୨୪.୬.୧୯୪୮

II ବ୍ରହ୍ମ ଓ ଆତ୍ମା କ'ଣ।।

ବହିରାଗତ ଜଣେ ଭଦ୍ରଲୋକ ବ୍ରହ୍ମ ଓ ଆତ୍ମା ସମ୍ବନ୍ଧରେ କଥା ଉଠାଇଲେ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯିଏ ସବୁ ଯାହା କିଛି ଭିତରେ ବୁଦ୍ଧିପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ବି ନିଜେ ଅବିକୃତ ଓ ଅପରିବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି ସେ ହିଁ ବ୍ରହ୍ମ। ଆତ୍ମାମାନେ ସତତ ଗତିଶୀଳ ସରା।

ଆ: ପ୍ର: ୧୨/୨୪.୬.୧୯୪୮

II ମାୟା ମାନେ କ'ଣ।।

ମାୟା ସମ୍ବନ୍ଧରେ କଥା ଉଠିବାରୁ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ମାୟା ମାନେ ପରିମାପନୀ ଶକ୍ତି। ମାୟାଶକ୍ତି ତାଙ୍କରି ଠାରେ ହିଁ ନିହିତ। କିନ୍ତୁ ସେ ମାୟାର ଅଧୀନ ନୁହଁନ୍ତି। ସେ ମାୟାର ସାହାଯ୍ୟରେ ସୃଷ୍ଟି କରି ନିଜେ ତାହାର ଉର୍ଦ୍ଧ୍ଵରେ ରହନ୍ତି। ସେ ଅୟନସୂତ ବୃତ୍ୟଭିଧାନ - ତପସ୍ୟାର ଗତି ଓ ଅସ୍ତି ଅଧିକାର ହୋଇଛି। ଆମ୍ଭ ମାନବ ଭିତରେ ମଧ୍ୟ ସେ ଦେଇ ଦେଇଛନ୍ତି ବୃତ୍ତି। ତାହା ମାଧ୍ୟମରେ ଆମ୍ଭେମାନେ ଜଗତ ଟାକୁ feel (ଅନୁଭବ) କରୁ ଏବଂ enjoy (ଉପଭୋଗ) କରୁ। କିନ୍ତୁ ବୃତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଯଦି ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଆଧିପତ୍ୟ ନ ରହେ, ତାହେଲେ ଏହି ଗୁଡ଼ିକ ଆମ୍ଭ ମାନଙ୍କର ପୋଷକ ନ ହୋଇ ଶୋଷକ ହୋଇ ଉଠେ। ବୃତ୍ତିର ଉପରେ ଆଧିପତ୍ୟ ଲାଭ କରିବାର ଏକମାତ୍ର ଉପାୟ ହେଲା ଦୟାଲଙ୍କୁ ପ୍ରାଣଭରି ଭଲ ପାଇବା। ତାଙ୍କ ଉପରେ ଭଲ ପାଇବାଟା ଯେତେ concentrated (କେନ୍ଦ୍ରୀଭୂତ) ହୁଏ, ସେତେ ହିଁ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର personality (ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ଵ) sublimated (ଭୂମାୟିତ) ହୋଇଉଠେ। ବ୍ୟକ୍ଷ୍-ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ଵ ସମକ୍ଷ-ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ଵରେ ଉଦ୍‌ଭିନ୍ନ ହୋଇଉଠେ। ସେତେବେଳେ ହୋଇଉଠୁ ବ୍ରହ୍ମବିତ୍। ବ୍ରହ୍ମବିତ୍ ହେବାମାନେ ବ୍ରହ୍ମ ପ୍ରତୀକ ହୋଇ ଉଠିବ। ଇଷ୍ଟଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଆମେ ସବୁକିଛି ପାଇଥାଉ। ଅଲଗାଲୋକ, ଆଗମଲୋକ, ସତ୍ୟଲୋକ, ଦୟାଲଦେଶ ଇତ୍ୟାଦି ସବୁକିଛି ଯେ ତାଙ୍କ ଠାରେ ସଂହତ ଓ ମୂର୍ତ୍ତି ହୋଇଅଛି ତା'ଦେଖିବାକୁ ପାଉ। ଆବୁହୁସମ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସବୁ କିଛି ନେଇ ସେ ଯେ ବିଦ୍ୟମାନ ତାହା ବୋଧ କରିପାରୁ। ଆମେ ଦେଖୁ ସେହି ନାମ ହିଁ ମୂର୍ତ୍ତି ହୋଇଅଛି ଇଷ୍ଟଙ୍କ ଠାରେ। ଆଉ ସେ ଅଣ୍ଟା ପରମାଣୁ ଭେଦ କରି synthetically ଏବଂ analytically (ସଂଶ୍ଳେଷଣାତ୍ମକ ଓ ବିଶ୍ଳେଷଣାତ୍ମକ ଭାବରେ) ସର୍ବସ୍ତରରେ ସର୍ବଦା ବିଦ୍ୟମାନ।

ଏହା ମଧ୍ୟରେ କେଉଁଠି କୌଣସି ଫାଙ୍କ ନାହିଁ। ଭକ୍ତି ନରହିଲେ ଏତେ ଦୂର ଆଗେଇ ପାରିବୁ ନାହିଁ। ପୂର୍ବରୁ ହିଁ ଲକ୍ଷ ହୋଇଯାଏ। Stronger the libido, further the approach (ଟାଣ ଯେତେ ପ୍ରବଳ ରହିବ, ଅଗ୍ରଗତି ବି ସେତିକି ପରିମାଣରେ ହେବ)।

ଜଣେ ଭକ୍ତ ପଚାରିଲେ - ନାମଧ୍ୟାନରେ ତ ଏସବୁ ହୁଏ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯଦି ଗୁରୁଙ୍କ ଠାରେ ଭାଲବାସା ନଥାଏ, ନାମ ଧ୍ୟାନ ବି ଠିକ୍ ହେବନାହିଁ। ଅବଶ୍ୟ, ନିୟମିତ ନାମଧ୍ୟାନର ଅନୁଶୀଳନ କରୁ କରୁ ଭଲ ପାଇବା ଜାଗେ। ଯାହା ବି ହେଉ, ବିନା ପ୍ରେମସେ ନାହିଁ ମିଳେ ନନ୍ଦ ଲାଲା। ତେଣୁ କହେ - Love, do, act accordingly and have bliss - be ever unrepelling (ଭଲ ପାଆ, ସେହି ଭାବରେ ଚାଲ, କର ଓ ଆନନ୍ଦ ଲାଭ କର। ସର୍ବଦା ଅରୁଣ୍ଡ ହୁଅ)।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଅନୁଭୂତି ଯେତେ ହୁଏ ସେତେ ହିଁ ତ ଇଷ୍ଟ ସେବାର ପ୍ରବୃତ୍ତି ଜାଗ୍ରତ ହୁଏ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଉଷା ନିଶାୟ ମନ୍ତ୍ର ସାଧନ, ଚଲା ଫେରାୟ ଜପ, ଯଥା ସମୟ ଇଷ୍ଟନିଦେଶ ମୂର୍ତ୍ତି କରାଇ ତପ। ଏହା କରୁ କରୁ ସବୁ ଆସିଥାଏ। Then our whole system becomes illuminated with light, love and knowledge (ସେତେବେଳେ ଆମ୍ଭ ମାନଙ୍କର ସମସ୍ତ ଶରୀର ବିଧ୍ୟାନ ଆଲୋକ, ପ୍ରେମ ଓ ଜ୍ଞାନରେ ଉଜାସିତ ହୋଇଉଠେ)।

ଆ: ପ୍ର: ୧୨/୨୪.୬.୧୯୪୮

II ଶବ୍ଦ ଯୋଗ - ସାଧନ କ'ଣ।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ପ୍ରଶ୍ନ କରିଲେ - ଶବ୍ଦଯୋଗ - ସାଧନ ସତସଙ୍ଗର ବିଶେଷ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ - ଏକଥା କହିଲେ କ'ଣ ଠିକ୍ ହୁଏ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଧେର୍! That is a fundamental exercise to attain bliss (ପରମାନନ୍ଦ ଲାଭ ପାଇଁ ଏହିଟି ଗୋଟିଏ ମୌଳିକ ଅନୁଶୀଳନ)। ଠିକ୍ ଜାଗାରେ ଠିକ୍‌ମତ ପହଞ୍ଚିବାକୁ ହେଲେ ଏହି ଜାତୀୟ ଅନୁଶୀଳନ କରିବାକୁ ହୁଏ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ରକମର ସାଧନ ପଦ୍ଧତିର ମଧ୍ୟରେ ହିଁ ଏହିଟି କୌଣସି ନା କୌଣସି ରକମରେ ଅଛି। ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ଏହିଟି ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ। ସେଥି ପାଇଁ ଏହାକୁ ବିଜ୍ଞାନ କହନ୍ତି।

ଉକ୍ତବ୍ୟକ୍ତି - ତାହା ଗୁରୁଭକ୍ତି - ସମନ୍ୱିତ ସାଧନ-ଭଜନର ଫଳରେ ଶବ୍ଦ ଜ୍ୟୋତିର ଅନୁଭୂତି ତ ସମସ୍ତଙ୍କର ହିଁ ଆସେ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପୂରଣଗୁରୁ ହେଲେ ତାଙ୍କର ପ୍ରେରଣାରେ ଗଭୀରରୁ ଗଭୀରତର ସ୍ତର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆଲୋଡ଼ିତ ହୋଇଉଠେ। ଯଦି କୌଣସି ସାଧକର ଭିତରେ ଦେଖୁ ଯେ ସେ ଅନ୍ୟ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ଲୋକକୁ ଦେଖିପାରେ ନାହିଁ, ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ବିଦ୍ୱେଷ ଭାବ ପୋଷଣ କରେ, ସେମାନଙ୍କର ପାଳନ-ପୋଷଣ ଓ ସେବା ନକରି ବିରୁଦ୍ଧାଚରଣ କରେ, ସେଥିରୁ ବୁଝାଯାଏ ଯେ ତା' ମଧ୍ୟରେ ଦୟାଳକ୍ଷ ପ୍ରତି ଭଲ ପାଇବା ନାହିଁ, ତା' ପାଖରେ ପ୍ରକୃତ ଧର୍ମ ନାହିଁ। He is not the follower of a ସବୁରୁ not even a ପ୍ରେମାଗୁରୁ (ସେ ସବୁରୁ ଏପରିକି ପ୍ରେମାଗୁରୁଙ୍କର ମଧ୍ୟ ଅନୁଗାମୀ ନୁହଁ)।

ଆ: ପ୍ର: ୧୨/୨୪.୬.୧୯୪୮

II କେଉଁଟା ବଡ଼ - ଅନୁରାଗ ନା ଅନୁଭୂତି।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - କେଉଁଟା ବଡ଼, ସଦଗୁରୁଙ୍କ ପ୍ରତି ଅନୁରାଗ ନା ଅନୁଭୂତି?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସଦଗୁରୁଙ୍କ ପ୍ରତି ଅନୁରାଗ ଛଡ଼ା ଅନୁଭୂତି ହୁଏ ନାହିଁ। ଏହିଟି ହିଁ ମୂଳ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୨/୨୪.୬.୧୯୪୮

II ସଦଗୁରୁଙ୍କ ପ୍ରତି ଭଲ ପାଇବା କେନ୍ଦ୍ରୀୟିତ ହେଲେ କ'ଣ ହୁଏ।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ମୂର୍ତ୍ତି ଗୁରୁଙ୍କ ପ୍ରତି ଅନୁରାଗ ବାଦ ଦେଇ ଶୁଧୁ ନିରାକାରଙ୍କର ଭଜନ କରିଲେ ଆମ୍ଭେମାନେ ପାଗଳ ହୋଇଯିବୁ ଏବଂ ସମଗ୍ର ଦେଶଟାକୁ ବି ପାଗଳ କରି ତୋଳିବୁ। ସଦଗୁରୁଙ୍କ ପ୍ରତି ଭଲ ପାଇବା concentrated (କେନ୍ଦ୍ରୀୟିତ) ହେଲେ material aspect (ବାସ୍ତବ)ର ଭିତର ଦେଇ ଯାହା କିଛି finer (ସୂକ୍ଷ୍ମତର) ପାଇବୁ। ତାହାରି ଭିତର ଦେଇ ଜାଣିପାରିବୁ finer spirit (ସୂକ୍ଷ୍ମତର ଆତ୍ମା) କିପରି ଭାବରେ materialized (ରୂପାୟିତ)

ହେଲା । ସେତେବେଳେ ଆସିବ 'ବାସୁଦେବଃ ସର୍ବମିତି ସ ମହାତ୍ମା ସୁଦୂର୍ଲ୍ଲଭଃ ।'
ଭଲପାଇବାଟା ହିଁ ମୂଳ । କୌଣସି ମଣିଷ କୌଣସି ମଣିଷର ପରିଚୟ ପାଏ ନାହିଁ,
ଯଦି ଜଣକର ଅନ୍ୟ ଜଣକ ଉପରେ ଭଲ ପାଇବା ନଥାଏ । ତାହାଲେ ହିଁ ଦେଖନ୍ତୁ
love makes one acquainted (ଭଲ ପାଇବା ମଣିଷକୁ ପରିଚିତ କରାଏ) ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୨/୨୪.୬.୧୯୪୮

II ସଦ୍‌ଗୁରୁ କି ଭାବରେ ରକ୍ଷା କରନ୍ତି ।

ଜଣେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଜୀବନ୍ତ ସଦ୍‌ଗୁରୁ ମଣିଷଙ୍କୁ ରକ୍ଷା
କରନ୍ତି । ସେହିବା କି ଭାବରେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେ ସର୍ବପ୍ରକାରରେ ସଭା-ସଂରକ୍ଷଣା ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ଚଳାନ୍ତି ।
ଯିଏ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଯେତେଟା ଉନ୍ମୁଖ ଓ ସୁକ୍ଷ୍ମବୋଧସମ୍ପନ୍ନ ସେ ସେତିକିଟା ଉପକୃତ
ହୁଏ । ଆମ୍ଭେମାନେ ଯାହାପ୍ରତି ଯେମିତି ଯେପରି ହୋଇଥାଉ, ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ଜୀବନରେ
ତାକୁ ମଧ୍ୟ ସେହି ଭଳିଆ ପାଇଥାଉ । ତେଣୁ ଗାତାରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କହିଛନ୍ତି - 'ସର୍ବଧର୍ମାନ
ପରିତ୍ୟଜ୍ୟ ମାମେକଂ ଶରଣଂ ବ୍ରଜ, ଅହଂ ତ୍ଵଂ ସର୍ବପାପେଭ୍ୟୋ ମୋକ୍ଷୟିଷ୍ୟାମି ମା
ଶୃତଃ' ।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ କହିଲେ - ଆଇନା ଭଳିଆ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେଥିପାଇଁ ଆଦର୍ଶ କୁହାଯାଏ । ତୁମ ଯେଇସା ରାମକୋ
ତେଇସା ତୁମକୋ ରାମ, ତାଇନେ ଯାଉ ତୋ ତାଇନେ, ବାମେ ଯାଉ ତୋ ବାମ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୨/୨୪.୬.୧୯୪୮

II ସର୍ବଧର୍ମ ମାନେ କ'ଣ ।

ଜଣେ ଜାଣିବାକୁ ଚାହିଁଲେ - ସର୍ବଧର୍ମ ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଖାଇବାର ଧର୍ମ, ପିନ୍ଧିବାର ଧର୍ମ, କାମର ଧର୍ମ, ସ୍ଵାର୍ଥର ଧର୍ମ
- ଯାହା ଯାହା ତୁମକୁ ଧାରଣ କରିଅଛି, କିମ୍ବା ଯାହା ଯାହା ତୁମେ ଧାରଣ କରି ଅଛି,
ସେହି ସବୁ 'ଶରଣଂ ବ୍ରଜ' - ମାନେ ରକ୍ଷା କରି ଚାଲ । ଯେ Lord (ପ୍ରଭୁ)ଙ୍କୁ protect
(ରକ୍ଷା) କରିପାରେ ନାହିଁ, ସେ ନିଜକୁ ବା ଅନ୍ୟକୁ ବି protect (ରକ୍ଷା) କରିପାରିବ
ନାହିଁ । ତାଙ୍କୁ ରକ୍ଷା କଲେ, ସେ ସବୁ ହିଁ ରକ୍ଷା କରିବେ । ତାଙ୍କୁ ରଖିବା ମାନେ ତାଙ୍କର
ନୀତି, ବିଧି, ସାର୍ଥ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ରକ୍ଷା କରି ଚାଲିବା ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୨/୨୪.୬.୧୯୪୮

II କାଳ ପ୍ରବେଶ କରେ କି ଭାବରେ ।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ମୋର କୌଣସି ଜାଣିବାଟା
ଯଦି ଈଶ୍ଵରଙ୍କୁ ସାର୍ଥକ କରି ନତୋଳେ, ଗୁରୁଙ୍କୁ ସାର୍ଥକ କରି ନ ତୋଳେ, ତାହାଲେ
ତାହାରି ଭିତର ଦେଇ କାଳ ତୁଳି ଯାଏ ଏବଂ ପ୍ରବୃତ୍ତିସାର୍ଥ ପୂରଣ ପାଇଁ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ
ଚାଣି ନେଇଯାଏ । ତେଣୁ, ଯାହାକିଛି କରିବାକୁ ହୁଏ ଇଚ୍ଛାସାର୍ଥେ ବା ଇଚ୍ଛାସାର୍ଥ ପରିପୂରଣ
ପାଇଁ । ସେତେବେଳେ କାଳ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ଘୋଷାରି ନେଇପାରେ ନାହିଁ । ଆମ୍ଭେମାନେ
ଯେତେବେଳେ ହିଁ ଦୟାଳୁଙ୍କ ଶରଣରେ ଅର୍ଥାତ୍ ରକ୍ଷଣରେ ନିଯୁକ୍ତ ଥାଉ ଏବଂ ଯାହା
କିଛି କରୁ for Him and Him only (କେବଳ ମାତ୍ର ତାଙ୍କରି ପାଇଁ), ସେତେବେଳେ
ହିଁ prosperity ceaselessly (ଶ୍ରୀବତ୍ସି ଅବିରାମ ଚାଲିବେ) ଚାଲେ । ଆଉ ସେ
ଗୁଡ଼ିକ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ downfall (ପତନ) ଆଡ଼କୁ ସେତେବେଳେ ନେଇଯାଏ,
ଯେତେବେଳେ ଆମ୍ଭେମାନେ ସେ ସବୁଗୁଡ଼ିକୁ କରିଥାଉ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ,
ପ୍ରବୃତ୍ତିର ପୋଷଣ ପାଇଁ, because (କାରଣ) କାଳ intervenes (ହସ୍ତକ୍ଷେପ
କରେ), complex rules (ବୃତ୍ତି ଆଧିପତ୍ୟ କରେ) । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ କାଳର ଅବତାର
କୁହାଯାଏ, ତାହାର ଗୋଟିଏ ଅର୍ଥ ଏହା ହିଁ ହୋଇପାରେ ଯେ He came to rescue
beings from କାଳ (ସେ ଜୀବକୁ କାଳର ହାତରୁ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ଆସିଥିଲେ) ।
ଜୀବକୁ ବଞ୍ଚେଇବା ମାନେ ଜୀବନକୁ ବଞ୍ଚେଇବା । ବଞ୍ଚିବାର ପଥ ହିଁ ହେଉଛି ଇଚ୍ଛାନିଷ୍ଠା ।
ଯେପରି 'ସାର ବଚନ'ର ପ୍ରଥମ ଅଛି - 'ଏଇ ନାମ ଗାନ କରିଲେ ତ୍ରାଣ ପାଏ',
ସେହିପରି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର main sayings (ପ୍ରଧାନ ଭକ୍ତି ସମୂହ) ହେଲା ଗାତା ପାଠ
କରିଲେ ତ୍ରାଣ ପାଇବ ।

ଜଣେ ପ୍ରଶ୍ନ କରିଲେ - ଗାତା ଗାନ ବା ପାଠର ସଙ୍ଗରେ ଆଚରଣ ବି ତ ଅଛି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଗାନ (ଗାଇବା) ସଙ୍ଗରେ go (ଚଳଣା) ଅଛି, to sing
and go accordingly (ଗାନ କରିବା ଏବଂ ସେହିପରି ଆଚରଣଶୀଳ ହେବା) ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୨/୨୪.୬.୧୯୪୮

II ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ପାଖକୁ ଆସିବା ମାନେ କ'ଣ ।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଆମ୍ଭେମାନେ ସମସ୍ତେ ତ
ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ପାଖକୁ ଆସୁ ନାହିଁ । ଅନେକ ଆସନ୍ତି desire (ଆକାଂକ୍ଷା) fulfill

(ପରିପୂରଣ) କରିବାକୁ। ସେତେବେଳେ ତ desire (ଆକାଂକ୍ଷା) ହିଁ ହୁଏ ଗୁରୁ। ଏହି ଆକାଂକ୍ଷା ହିଁ ଚକ୍ଷୁର ସାମ୍ନାରେ ଜଳ ଜଳ କରେ ବିରାଜ କରିଥାଏ - ତାଙ୍କୁ ଉଦ୍‌ହାଡ଼ିଥା କରି। ତେଣୁ ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ବି ଦେଖୁ ନାହିଁ, ପାଇବି ପାଉ ନାହିଁ। ବୁଦ୍ଧ ଦେବଙ୍କର ପାଞ୍ଚ ଜଣ ଶିଷ୍ୟ ଥିଲେ। ସୁଜାତା ବୁଦ୍ଧଦେବଙ୍କୁ କ୍ଷାରି ଖୁଆଉଥିବାର ଦେଖି ସେମାନଙ୍କର ମନ ବିଗିଡ଼ି ଗଲା। ସେମାନେ ବୁଦ୍ଧ ଦେବଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ଚାଲିଗଲେ। ବୁଦ୍ଧଦେବ ସେମାନଙ୍କୁ ଖୋଜି ଖୋଜି ସାରନାଥରେ ଯାଇ ପାଇଲେ ଏବଂ ସେଠାରେ ସେମାନଙ୍କୁ ବୁଝା ବୁଝି କରାଇ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପୁଣି କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରିଲେ। ସେ ମଣିଷ ଭିତରେ ମଣିଷ ହୋଇ ଯେତେବେଳେ ଆସନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ସେ ତାଙ୍କର କଥା-ବାର୍ତ୍ତାରେ, ଚାଲିଚଳନ, ଭଙ୍ଗୀରେ କହନ୍ତି - I shall make you fishers of men (ମୁଁ ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ମଣିଷ ଧରା କେଉଟ ବନେଇ ଦେବି)। ଗୀତାରେ ଲୋକ ସଂଗ୍ରହର କଥା ଅଛି। ସର୍ବତ୍ର ହିଁ ଏହି ଗୋଟିଏ କଥା ଅଛି। ଏହି ଧରାକୁ ଆସି ତାଙ୍କର ଲାଭ ନାହିଁ। ସେ କରୁଣା ପରବଶ ହୋଇ ମାନବ ଜନ୍ମ ଗ୍ରହଣ କରି ଏତେ କଷ୍ଟ ସହନ୍ତି ଆତ୍ମ ମାନଙ୍କର ମଙ୍ଗଳ ପାଇଁ। ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ-ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ବ, ସେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ କାଳର ହାତରୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବାକୁ ଚାହାଁନ୍ତି; ଏବଂ ତାହା ହିଁ କରି ଯାଆନ୍ତି। ତାଙ୍କରି ସଂସର୍ଗରେ ଭକ୍ତର ହୃଦୟ ଜାଗି ଉଠେ, ଆଲୁଅରୁ ଆଲୁଅ ଜଳେ, ଆଲୋକରୁ ଆଲୋକ ଜଳି ଏହି ଭାବରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଆଲୋକିତ କରି ଚାଲେ।

ଦୟାଲକ ଠାରୁ ଆବିର୍ଭାବ ହୁଏ କାଳର। କାଳର ବହୁମୁଖୀ ଗତିରୁ ବିଶ୍ୱର ଆବିର୍ଭାବ - according to law (ନିୟମାନୁଯାୟୀ) କାଳକୁ retard (ବ୍ୟାହତ) କରିବାକୁ ଗଲେ ବିଧି ମାର୍ଫକ ଅନେକ ଚେଷ୍ଟା କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ। କାଳର କ୍ରିୟା ସତ୍ତ୍ୱେ ବି ଦୟାଲକର ଦୟା, ତାଙ୍କର ଆଲୁଅ ସର୍ବତ୍ର ପ୍ରକଟ, ଯାହା ସତ୍ତାର ସଂଗ୍ରହଣ ଓ ସମର୍ଥନରେ ଅତନ୍ତ୍ର ହୋଇ ରହିଥାଏ। ଜୀବନର ନୀତି ଅନୁସରଣର ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଦୟାଲକର ଅନୁସରଣ ହୋଇଥାଏ। ଆଉ ସେଥିରେ ହିଁ ଜୀବନ ଅକ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣ ରହିଥାଏ। ସେଥିପାଇଁ ଦରକାର ସଦାଚାର - ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ, ବାହି୍ୟକ, ମାନସିକ। Libido (ସୁରତ)କୁ, ମନକୁ ଠିକ କରି ରଖିବା - ମରଣର ପଥକୁ avoid (ପରିହାର) କରି ଜୀବନ ଯେପରି ବଢ଼ିଉଠେ ସେହି ଦିଗକୁ ନଜର ଦେବା - ତାକୁ ହିଁ କହନ୍ତି ସଦାଚାର।

ସଦାଚାର ମାନେ ଦୟାଲମୁଖି ଆଚାର। ଜୀବକୁ ଭଲ କରିବାର ଯେତେ ଇଚ୍ଛା ସବୁ ହିଁ ଦୟାଲକର, ଆଉ ମନ୍ଦ କରିବାର ଯେତେ ଇଚ୍ଛା କାଳର।

ଆ: ପ୍ର: ୧୨/୨୫.୬.୧୯୪୮

II କାଳର ପ୍ରାବଲ୍ୟ କେଉଁଠାରେ।।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ଧର୍ମ ଯେଉଁଠି ଯେତେଟା ignored (ଉପେକ୍ଷିତ) ହୁଏ, କାଳ ସେଠାରେ ସେତେ ପ୍ରବଳ ହୁଏ।

ଜଣେ ପ୍ରଶ୍ନ କରିଲେ - କାଳ ଯଦି ଏତେ ମନ୍ଦ, କାଳକୁ ଦୟାଲ ସୃଷ୍ଟି କରିଲେ କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପ୍ରବୃତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକ କାଳ ହୋଇ ଯେତେବେଳେ ଉପସ୍ଥିତ ହୁଏ, ଆତ୍ମେମାନେ ସେଗୁଡ଼ିକର ଦାସ ବନେଇ ଯାଉ। ଆଉ ଦୟାଲକ ପ୍ରତି ଅନୁରାଗର ଭିତର ଦେଇ ଯେତେବେଳେ ଆତ୍ମେମାନେ ସେ ଗୁଡ଼ିକର ଉପରେ ଆଧିପତ୍ୟ ଲାଭ କରୁ, ସେତେବେଳେ ସେଗୁଡ଼ିକ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ମଙ୍ଗଳର କାରଣ ହୋଇ ଉଠନ୍ତି। ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଅସ୍ଥିତ ଓ ବିକାଶ ପାଇଁ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରୟୋଜନ ଏକାନ୍ତ ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ। ତେଣୁ ଏ ଗୁଡ଼ିକର ସତ୍ତାପୋଷଣା ବିନ୍ୟାସ ଓ ବିନିଯୋଗ ଦରକାର। ସେଇଥି ପାଇଁ ଏଗୁଡ଼ିକୁ ପରମ ପିତା ଦେଇଛନ୍ତି। ଆତ୍ମେମାନେ ଯଦି ପରମ ପିତାଙ୍କର ଦେଇଥିବା ଜିନିଷକୁ ଆମର ସାଧାନ ଇଚ୍ଛାର ବଳରେ ଏ ଗୁଡ଼ିକର ଅପବ୍ୟବହାର କରୁ, ସେଠାରେ ସେ କ'ଣ କରିବେ ? ବାଇବେଲରେ ଅଛି - 'God created man after His own image' (ଇଶ୍ୱର ନିଜର ପ୍ରତିକୃତିରେ ମଣିଷ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲେ)। ପିଲା ଦେହରେ କଷ୍ଟ ହେଲେ, ବାପା ଦେହରେ ଲାଗେ; କିନ୍ତୁ ପିଲା ଯଦି ତାହା ନ ବୁଝେ କ'ଣ ହେବ ? ସେ ରକ୍ଷା ପାଇପାରେ ଯଦି ବାପା-ମାଉ ଅନୁଗତ ରହେ, କିନ୍ତୁ ବାପା-ମା' ଠାରୁ ପିଲାର ପ୍ରବୃତ୍ତି ଯଦି ତା' ପାଖରେ ବଡ଼ ହୁଏ, ସେତେବେଳେ ସେହି ପ୍ରବୃତ୍ତି ହିଁ ତ ତା ପାଖରେ ହୁଏ ପ୍ରଭୁ, ସେଥିରେ ତା'ର ସର୍ବନାଶ ଆସିଥାଏ। ପିଲାଟି ବାପର ହିଁ incarnate (ଗରାଉ ଧାରୀ) କିନ୍ତୁ ବାପର ଇଚ୍ଛା ସେତେ ପିଲା ଯଦି ଅନୁଗତ ନହୁଏ ତେବେ କ'ଣ ହେବ ? ଆତ୍ମେମାନେ ଯଦି ତାଙ୍କର mercy (ଦୟା) ପାଇ ତାଙ୍କୁ ଭଲ ପାର, ତାହେଲେ ଧନ୍ୟ, କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ଠୁଁ ସବୁକିଛି ପାଇ ବି ଯଦି ତାକୁ ଭୁଲୁ, ତେବେ ଦୁଃଖ ପାଇବୁ ହିଁ। ସେଥିପାଇଁ ନାନକ କହିଛନ୍ତି - ନାମ କର ଏବଂ କରାଅ, ଯଦ୍ୱାରା କାଳର ହାତରୁ ମଣିଷ ନିସାର ପାଏ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୨/୨୫.୬.୧୯୪୮

॥ ସାଧନାର ପଥରେ ମଣିଷ ପଛେଇ ଯାଏ କାହିଁକି ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ପଚାରିଲେ - ମଣିଷ ସାଧନାର ପଥରେ ପଛେଇ ପଡ଼େ କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେ ଛଅଟା ଚାକର ଦେଇଥିଲେ ମୋର କାମ କରିବା ପାଇଁ, ମୁଁ ଯଦି ସେମାନଙ୍କ ହାତକୁ ଯାଏ, ସେମାନେ ମୋତେ utilise (ବ୍ୟବହାର) କରିବେ ସେମାନଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ଅନୁଯାଇ । ମୋର ଯଦି ସର୍ବଦା ସ୍ମରଣ ଥାଏ ଯେ ମୁଁ ବିଶ୍ୱେଶ୍ୱରଙ୍କର, ପରମପୁରୁଷଙ୍କର ସତ୍ତା, ସେତେବେଳେ ଏମାନେ ତାଙ୍କ ପ୍ରଭାବ ଦେଖାଇ ପାରିବେ ନାହିଁ, ବରଂ ଏମାନେ ତାଙ୍କର ସେବା କରିବେ । ଏହିଟା ବିସ୍ମରଣ ହୋଇଗଲେ ଏମାନେ ମୋତେ ନାକରେ ଦଉଡ଼ି ଦେଇ ଘୁରାଇବେ ଏବଂ କେଉଁ ପ୍ରକାର ବିପଦ ଭିତରକୁ ଟାଣି ନେଇଯିବେ ତାର ଠିକ୍ ନାହିଁ ।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ ପ୍ରଶ୍ନ କରିଲେ - ଏକମାତ୍ର ତାଙ୍କର ଦୟା ହିଁ ଆତ୍ମମାନଙ୍କୁ ରକ୍ଷା କରିପାରେ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେ ହାତ ବଢ଼େଇ ଅଛନ୍ତି, ତାଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଥରେ ଫେର, କଢ଼େଇ ଧର, ଦେଖ - କେତେ ସୁଖ, କେତେ ଆନନ୍ଦ । ସାଧୁମାନେ କେତେ ସାମ୍ରାଜ୍ୟ, ଧନ, ମାନ ଫିଙ୍ଗି ଦେଇ ତାଙ୍କର ଚରଣରେ ନିଜ ଜୀବନକୁ ବଳି ଦେଇଛନ୍ତି । ସେମାନେ ବେକୁଟ୍ ନୁହଁନ୍ତି । ସେମାନେ ବୁଝିଛନ୍ତି - କେଉଁଠାରେ କେତେ ସୁଖ । ମଣିଷ ଚାହେଁ ସଭା, ସସ୍ତ୍ର, ଶାନ୍ତି ଯାହା ତାଙ୍କ ଠାରେ (ପରମପିତାଙ୍କ ପାଖରେ) ମୂର୍ତ୍ତି । ଭକ୍ତମାନେ ଏହିଟାକୁ ଅନୁଭବ କରନ୍ତି ବୋଲି ତାଙ୍କ ଛାଡ଼ା କିଛି ଚାହାନ୍ତି ନାହିଁ, ଚାହିଁବାର କିଛି ବି ଥାଏ ନାହିଁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୨/୨୫.୭.୧୯୪୮

॥ ଭୋଗ କରିବା ଓ ଭୁକ୍ତ ହେବା କ'ଣ ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ପରମପିତାଙ୍କ ପଥରେ ଚାଲିବାକୁ ଗଲେ ମଣିଷର ଭୋଗର ବାଧା ହୁଏନାହିଁ । ବରଂ ବୃତ୍ତିର ସଙ୍ଗରେ identified (ଏକାଭୂତ) ହେଲେ ସେ ଭୋଗ କରି ପାରେନା, ତା ଦ୍ୱାରା ଭୁକ୍ତ ହୋଇଯାଏ । ପରମପିତାଙ୍କ ଉପରେ ମନ ରଖି harmlessly and innocently (ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ଭାବରେ) ଆତ୍ମେମାନେ ବହୁତ ଭୋଗ କରି ପାରୁ । ମନେକର, ତୁମେ ଯଦି ଦ୍ୱାରିକାର

ଦୋକାନକୁ ଯାଇ ତୁମ ପେଟରେ ଯେତେଟା ସହେ, ଶରୀର ପକ୍ଷରେ ଯାଦ୍ୱାରା ଭଲ ହୁଏ, ସେତେଟା ଭଲ ଖାଦ୍ୟ ଖାଅ, ତାଦ୍ୱାରା ତୁମେ ଖାଇବାଟା ଉପଭୋଗ କରିଲ, ଏବଂ ତୁମର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବି ଅକ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣ ରହିଲା । ଏହି ଭାବରେ ମାତ୍ରାନ୍ୱୟାୟା ଖାଇଲେ ତୁମେ ବହୁ ଦିନ ଧରି ଖାଇପାରିବ । ତାଦ୍ୱାରା ତୁମର ଉପଭୋଗ ଅସଂଯତ ଲୋଭୀ ମାନଙ୍କ ଠାରୁ ବେଶୀ ହେଲା କିନ୍ତୁ କମ ହେଲା ନାହିଁ । ତୁମେ ଭୋଗ କରିଲ ଅଥଚ ଭୁକ୍ତ ହେଲ ନାହିଁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୨/୫.୭.୧୯୪୮

॥ ଶାନ୍ତି ପାଇବ କ'ଣ କରିଲେ ॥

ଜଣେ ଭଦ୍ରଲୋକ ପ୍ରଶ୍ନ କରିଲେ - କ'ଣ କରିଲେ ଶାନ୍ତି ପାଇବି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସଦଗୁରୁ ଧରିବାକୁ ହେବ, ନାମ କରିବାକୁ ହେବ, ସତ୍ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ହେବ । ଶରୀର ପାଇଁ ଖାଦ୍ୟ ଦରକାର, ପ୍ରତିଦିନ ଯଦି ଖାଦ୍ୟ ନଖାଅ, ତେବେ ଶକ୍ତ ଶରୀର ବି ଭାଙ୍ଗି ଯିବ । ତେଣୁ, ଶରୀର ଭଳି ମନପ୍ରାଣ-ସୁରତକୁ ବି ତାର ଉପଯୁକ୍ତ ଖାଦ୍ୟ ନିତ୍ୟ ଦେବା ଦରକାର । ନହେଲେ ସେମାନେ ଦୁର୍ବଳ ହୋଇ ପଡ଼ିବେ, ଶାନ୍ତି ଓ ସସ୍ତ୍ରର ବ୍ୟାଘାତ ହେବ । ଯଜନ, ଯାଜନ, ଇଷ୍ଟଭୂତି ହେଲା ମନ ପ୍ରାଣ - ସୁରତର ପ୍ରଧାନ ଖାଦ୍ୟ । ନାମଧ୍ୟାନ ପ୍ରତ୍ୟହ ନିୟମିତ ଭାବରେ କରିବାକୁ ହୁଏ । ଆଉ ବାପଙ୍କୁ ଯେମିତି ଆତ୍ମେମାନେ ପ୍ରତିଦିନ ଖୁଆଇଥାଉ, ଗୁରୁଙ୍କୁ ବି ସେମିତି ପ୍ରତିଦିନ ଖୁଆଇବାକୁ ହୁଏ । ତାଙ୍କୁ ଖୁଆଇ ତା'ପରେ ନିଜେ ଖାଇବା ଉଚିତ । ଗୁରୁ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଓ ସର୍ବତୋ ଭାବରେ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ପିତା ଅର୍ଥାତ୍ ପାଳନକର୍ତ୍ତା, ରକ୍ଷାକର୍ତ୍ତା । ଗୁରୁମୟ ହେଲେ ହିଁ ଜୀବନ ଗୌରବମୟ ହୋଇଉଠେ । ଜୀବନର ନାତି ବିଧି ଯଦି ମାନି ତାଲୁ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଆଉ ବାଧା କ'ଣ ଅଛି । ତୁମେମାନେ ସେତେବେଳେ କ୍ରମୋନ୍ନତି ଓ ଶାନ୍ତିର ପଥରେ ବହୁଳ ଭାବରେ ଚାଲିବ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୨/୭.୭.୧୯୪୮

॥ ନିରାମିଷ ଆହାର ଭଲ କାହିଁକି ॥

ନିରାମିଷ ଆହାରର କଥା ରଠିଲା ।

ସେହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - Nerve (ସ୍ନାୟୁ) fine (ସୁକ୍ଷ୍ମ)

ନ ହେଲେ ମାଛ ଖାଇବା ନଖାଇବାର effect (ଫଳ) ଭଲ କରି ଧରାଯାଏ ନାହିଁ। ତମାର ତାର ଆଉ ଲୁହାର ତାରରେ electric conductivity (ତଡ଼ିତ ପରିବାହିତା)ର ଦେଉ ତପାତ। Fine instrument (ସୂକ୍ଷ୍ମ ଯନ୍ତ୍ର) ନ ହେଲେ fine (ସୂକ୍ଷ୍ମ) ଜିନିଷ ଧରା ପଡ଼େ ନାହିଁ। ସାଧନ ଜୀବନରେ ମାଛ ନଛାଡ଼ି ପାରା ଯାଏ କି ନାହିଁ ତାହା ପରୀକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ କମ ତେଷ୍ଟା କରିନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ଦେଖିଲି ମାଛ ଖାଇ ପାରା ଯାଏ ନାହିଁ, ଏହାଦ୍ୱାରା (ଏକାଗ୍ରତା) affected (ବ୍ୟାହତ) ହୁଏ ହିଁ। ପରେ ଭାବିଲି, ମୋ ଭଲିଆ ତ ବୋକା ନାହିଁ। କେତେ କେତେ ରଷି, ମହାପୁରୁଷ ଯୁଗ-ଯୁଗ ଧରି ପରୀକ୍ଷା କରି ଯେଉଁ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଦେଇ ଯାଇଛନ୍ତି, ତାର ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏ ତେଷ୍ଟା କାହିଁକି କରୁଛି ? ମୋର ମନେ ହୁଏ ନିରାମିଷ ଆହାରରେ ସୁତି ଖୁବ ଭଲ ରହେ। ଶରୀର ବି ଭଲ ରହେ। ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣ ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିରାମିଷାଶୀ ହୋଇଥିଲେ ହୁଏତ ତାଙ୍କର କ୍ୟାନ୍ସର ହୋଇ ନଥାନ୍ତା। ମାଛ ଆଦୌ ଖାଇ ନଥିଲେ ମୋର ମଧ୍ୟ ଶରୀରର ଏ ଅବସ୍ଥା ହୋଇନଥାନ୍ତା।

ଆ: ପ୍ର: ୧୨/୭.୭.୧୯୪୮

II ପ୍ରେଷ୍ଟଙ୍କ ପାଇଁ ତ୍ୟାଗ ଦରକାର କାହିଁକି ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ମଣିଷର ମଧ୍ୟରେ sacrifice for Love (ପ୍ରେଷ୍ଟଙ୍କ ପାଇଁ ତ୍ୟାଗ) ନ ରହିଲେ life (ପ୍ରାଣ) ଆସେ ନାହିଁ। ଅର୍ଥାତ୍ ସେ ପ୍ରାଣବନ୍ତ ହୁଏ ନାହିଁ। ପ୍ରାଣବନ୍ତ ନ ହେଲେ ପ୍ରାଣବନ୍ତ ଭାଷା ବି ବାହାରେ ନାହିଁ। Sacrifice for Love (ପ୍ରେଷ୍ଟଙ୍କ ପାଇଁ ତ୍ୟାଗ) ଯା'ର ଯେତେ ବେଶୀ, ସେ ସେତେ ପ୍ରାଣବନ୍ତ, ତାର ଭାବ, ଭାଷା, ଚଳନ ବି ସେହିପରି ପ୍ରାଣବନ୍ତ, ସମସ୍ତଙ୍କୁ ହିଁ ତାହା ସ୍ୱର୍ଗକରେ। କାରଣ, ତାର ନିଜର ଅନ୍ତର ତୃପ୍ତ ଓ ଭରପୁର। ମଣିଷର ଅନ୍ତର ମଧ୍ୟରେ ସବୁ ସମୟ ଗୋଟିଏ ଫାଙ୍କା ଫାଙ୍କା ଭାବ ଲାଗି ହିଁ ରହେ ଏବଂ କୌଣସି ପ୍ରକାରରେ ତାହା ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୁଏନା ଯେତେ ସମୟ ତାର ଅନୁରାଗ ଶ୍ରେୟ ନିବନ୍ଧ ନହୋଇଛି। ସେ ଅନୁରାଗ ପୁଣି ହେବା ଦରକାର ଅବ୍ୟୁତ, ତାଦ୍ୱାରା ଦୁଃଖ, କଷ୍ଟ, ଦୈନ୍ୟ, ଏପରିକି ଅସୁଖ, ବେସୁଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାକୁ କାରୁ କରି ନପାରେ। ମଣିଷ ଜୀବନର ଯେତେ କିଛି ପ୍ରତ୍ୟେକ ଏହି ଫାଙ୍କା ବୁଜାଇବା ପାଇଁ। କେହି ଭାବେ ଟଙ୍କା ହେଲେ ଫାଙ୍କା ବୁଜିବ ବା ପୁରଣ ହେବ, ତେଣୁ ଟଙ୍କା ପାଇବା ରାସ୍ତାରେ ଛୁଟେ, କେହି ତା' ପାଇଁ ଚୋରି କରେ।

କେହି ଭାବେ ପିଲାଛୁଆ ପାଇଲେ ଫାଙ୍କା ପୁରଣ ହେବ, କେହି ଭାବେ ସ୍ତ୍ରୀ ମାଧ୍ୟମରେ ଫାଙ୍କା ପୁରଣ ହେବ, କେହି ବା ଭାବେ ନାମୟଣ ପାଇଲେ ତାହା ନେଇ ସବୁ ଭୁଲି ରହିବି - ଏକ ଏକ ଜଣା ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ରକମରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ କାଇଦାରେ ଏହି ଗୋଟିଏ ହିଁ ତେଷ୍ଟା କାରେ, କିନ୍ତୁ ଏକ ପ୍ରେଷ୍ଟାନୁରାଗ ଛାଡ଼ା କୌଣସି ପ୍ରକାରରେ ହିଁ ଏହି ଫାଙ୍କା ପୁରଣ ହୁଏନା। ମୋର କିନ୍ତୁ ଫାଙ୍କା ନଥିଲା, ଯେତେ ଦିନ ମାଆ ଥିଲେ। ଆଜି ମାଆ ଚାଲିଗଲା ପରେ ମୋର ସବୁ ଯେପରି ଫାଙ୍କା ହୋଇଗଲା। ଫାଙ୍କା ଟା ସବୁ ସମୟରେ କାହାକୁ ନା କାହାକୁ ଧରିବାକୁ ଚାହେଁ। ଆଉ କେହି ଯଦି ଜଣାଏ - 'ମୁଁ ତୁମର କେହି ନୁହଁ, ସେତେବେଳେ ପ୍ରାଣ ଯାଏ ଯାଏ ବା ଗଲା ଗଲା ବୋଲି ମନେହୁଏ।

ଜଣେ କହିଲେ - ମଣିଷ ଯାହାକୁ ଧରି ଫାଙ୍କା ବୁଜେଇବାକୁ ଚାହେଁ, ତା'ପାଖରୁ ଯଦି ସାଡ଼ା ନପାଏ, ତାହାଲେ ତ ଖୁବ କଷ୍ଟକର ହୁଏ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଫାଙ୍କା ହିଁ ତାର ସର୍ବସ୍ୱ ହୁଏ। ବୁଦ୍ଧଦେବଙ୍କର ଏହି ଫାଙ୍କା ହିଁ ତାଙ୍କର ସର୍ବସ୍ୱ ହୋଇଥିଲା, ତେଣୁ 'ନିର୍ବାଣ' 'ନିର୍ବାଣ' କରିଗଲେ। କୃଷ୍ଣ ଠାକୁରଙ୍କର ବି ଫାଙ୍କା ଥିଲା। ତେଣୁ ବିରାହର କଥା ମିଳେ। ରାମକୃଷ୍ଣ ଦେବ, ଚୈତନ୍ୟ ଦେବ ସମସ୍ତଙ୍କର ଜୀବନ ଫାଙ୍କାରେ ଭରା, ଚୈତନ୍ୟ ଦେବଙ୍କର ତ ଆହୁରି ଅନେକ। ତେଣୁ ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ପାଇଁ ଏତେ ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ବ୍ୟାକୁଳତା। ଏହା ଯେ କି ପ୍ରକାର ଜିନିଷ ସାଧାରଣ ମଣିଷ ଧାରଣା କରିପାରେ ନାହିଁ। ମୋର ମାଆ ଯେତେ ଦିନ ଥିଲେ, ମା'ର ସାଙ୍ଗରେ ଯେ ପାଟି କରି ଗନ୍ଧ କରୁଥିଲି ତା ନୁହଁ। ଆଖି ସାମ୍ନାରେ ଘୁରା ଫେରା କରୁଛି, ଦେଖୁ ସେଥିରେ ହିଁ ସୁଖ। ମନେ ହେଉଥିଲା - ଯେତେବେଳେ ପ୍ରୟୋଜନ, ପାଇବି ନାହିଁ। ବର୍ତ୍ତମାନ ଯେପରି କେହି ନାହିଁ। କାହାରିକୁ ଧରି ବଞ୍ଚିବାକୁ ଚାହେଁ। ଏହି ଫାଙ୍କର ବୋଧ ହିଁ ଫୁଟି ଉଠିଛି ରବାନ୍ଦ୍ର ନାଥଙ୍କର କବିତାରେ, ରାମ ପ୍ରସାଦଙ୍କ ଗୀତ ଭିତରେ। ରାମ ପ୍ରସାଦ କିପରି ଗାଇଛନ୍ତି - 'ବିଦେଶୀ ଆନିଆ ମାଗୋ କଲି ଆମାୟ ଲୋହାପେଟା, ତବୁ ମା' ବସେ ତାକି ସାବସ୍ ଆମାର ବୁଜେଇ ପାଟା।' (ପୋଟା = ସାହାସ, ଗର୍ବବୋଧ)।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କଥା କହୁ କହୁ ଘୌଡ଼ 'ବାବା'! ବୋଲି କହି ଦୀର୍ଘନିଃଶ୍ୱାସ ଛାଡ଼ିଲେ। ତା'ପରେ କହିଲେ - ଫାଙ୍କା ବା ହିଁ ମଝିରେ ମଝିରେ 'ବାବା'! 'ଦୟାଲା'! କହି ଯେମିତି ଆର୍ତ୍ତନାଦ କରି ଉଠେ। ଫାଙ୍କର ବୋଧ କମ ରହିଲେ ଗୀତ ବୋଲେ, କେତେ ରକମାରିର ପ୍ରକାଶ। ଫାଙ୍କା ଜିନିଷବା ହିଁ ଏମିତି ଯେପରି ସରାକୁ ଗ୍ରାସ

କରିବାକୁ ଚାହେଁ। ତେଣୁ ଆମ୍ଭେମାନେ ଶାନ୍ତି ସନ୍ତ୍ରୀ ପାଇବାର ଆଶାରେ ଅଜ୍ଞାତ ସାରରେ ବେଳେ ବେଳେ ମା', କାଳୀ, ତାରା, ଦୁର୍ଗା ଇତ୍ୟାଦି କହି ତାଙ୍କ ଛାଡ଼ୁ। ଯେତେ ମନେ ହୁଏ କେହି ନାହିଁ, ସେତେ ଫାଙ୍କା ମନେ ହୁଏ। ଭଲ ପାଇବା ଛାଡ଼ା ଏହି ଫାଙ୍କା କମେ ନାହିଁ। ଭଲ ପାଇବା ପୁଣି ବଡ଼କ ପ୍ରତି ନ ହେଲେ ହୁଏ ନାହିଁ। ସ୍ବାକୁ ଭଲ ପାଇଲେ, ପିଲାକୁ ଭଲ ପାଇଲେ ମନର ଶୂନ୍ୟତା ପୂରଣ ହୁଏ ନାହିଁ। ବାପ, ମା, ଗୁରୁକୁ ଭଲ ପାଇଲେ ମନ ଥଣ୍ଡା ହୁଏ। ଯାହାକୁ ଭଲ ପାଇବୁ, ସେ ଜୀବନ୍ତ ମୂର୍ତ୍ତି superior (ଶ୍ରେୟ) ହେବା ଉଚିତ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୨/୭.୭.୧୯୪୮

II ଭଗବାନଙ୍କୁ ଦେବାକୁ ହୁଏ କାହିଁକି II

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ଯେଉଁମାନେ ଅଭାବୀ, ଯେଉଁମାନଙ୍କର ଦେବାର ବୁଦ୍ଧି ନଥାଏ, ସେମାନଙ୍କ ଦେଇ କୌଣସି ପ୍ରକାରରେ ଦିଆ କରାଇ ପାରିଲେ, ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ ବଳ ଆସିଥାଏ। ଏହିଟାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି କହିଛି - 'ଅଭାବ ଯତ୍ନେ ମାରବେ ଛୋଁ, ଯା' ଜୋଟେ ଦିଏ ପାବିଲ ଜୋ' (ଅଭାବ ଯେତେବେଳେ ଉକ୍ତି ମାରିବ, ସେତେବେଳେ ଯାହା ଜୁଟେ, ଅନ୍ୟକୁ ଦେବାର ଅଭ୍ୟାସ କର, ନିଜ ଭିତରେ ଶକ୍ତି ଜାଗ୍ରତ ହେବ)। ଦେଇଥିଲେ ପାଇବାର ଶକ୍ତି ମିଳିଥାଏ। ମୁଁ ସେ ଦିନ.... କହୁଥିଲି - ଭଗବାନଙ୍କୁ ଦେଉ in return (ପ୍ରତି ଦାନରେ) ପାଇବା ପାଇଁ ନୁହଁ। ମୂଳକଥା ହେଲା ଆମ୍ଭେମାନେ ତାଙ୍କୁ ଯେତିକି ଦେଉ, ସେତିକି ତାଙ୍କର ହୋଇଉଠୁ। ଏହି ହୋଇ ଉଠିବାଟା ହିଁ ପାଇବା, ଅର୍ଥାତ୍ ଦେବାଟା ହିଁ ପାଇବା। ବରଫ ଯେତିକି ଜଳ ହେଲା, ସେତିକି ଜଳ ପାଇଲା। ଯେଉଁ ଦିଗ ଦେଇ ଦେଉ, ସେହି ଦିଗ ଦେଇ ହୋଇ ଉଠୁ। ହୋଇ ଉଠିବାଟା ହିଁ ପାଇଥାଉ। ତେଣୁ କୁହାଯାଏ ଭଗବତ ପ୍ରାପ୍ତି, 'ବ୍ରହ୍ମବିତ ବ୍ରହ୍ମେବ ଭବତି।' ଭଗବାନଙ୍କୁ ପାଇବାମାନେ ଭଗବାନଙ୍କର ସଭାବ ପାଇବା, ତାଙ୍କର ଚରିତ୍ର ଆୟତ୍ତ କରିବା - ପ୍ରତ୍ୟେକେ ତାର ରକମ କରି। ବିନା ପ୍ରେମସେ ନାହିଁ ମିଳେ ନୟନାଲା। ତାଙ୍କ ଉପରେ ଅନୁରାଗ ନିବନ୍ଧ ହେଲେ ଜୀବନଟା ତାଙ୍କର ଭାବରେ ରଙ୍ଗାନ ହୋଇଉଠେ, ରକମଟା ହିଁ ବଦଳି ଯାଏ। ଦେଖିଲେ ହିଁ ଠିକ ଜଣାଯାଏ। ଯେତେ ପରିମାଣରେ ଦେବା ହେଲା ସେତେ ପରିମାଣରେ ତାଙ୍କର ଭାବ ପାଇଲା, କାରଣ ସେ ହିଁ ଯେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ସଭା।

ଜଣେ କହିଲେ - ଏହି ଜାତୀୟ ବୋଧ ଯେ ରହେ ନାହିଁ। ସାଧାରଣ ମଣିଷ କେବଳ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କ୍ଷୁଦ୍ର-କ୍ଷୁଦ୍ର ସାର୍ଥର କଥା ହିଁ ଭାବେ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଏହି ଜାତୀୟ ଅଭିଭୂତି ଯେତେ ସମୟ ରହିଥାଏ, ସେତେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୁଏନାହିଁ। ହୋଇ ଉଠିବାର ମୂଳଟାକୁ ମାରିଦେଲେ ହେବ କିପରି ଭାବରେ? ଇଷ୍ଟସାର୍ଥ ଛାଡ଼ା ଯାହାର ଅନ୍ୟ କିଛି ସାର୍ଥ ନଥାଏ, ତାକୁ ହିଁ କୁହାଯାଏ ପ୍ରକୃତ ସାର୍ଥପର। ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତେ ବେକୁବ (ବୋକା)।

ଉଦ୍ଭବ୍ୟକ୍ତି - ସେହିଟା ବୁଝେ କିଏ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯେଉଁମାନେ ତଳେଲ ଦେଖନ୍ତି ନାହିଁ ସେମାନେ ବୁଝନ୍ତି ନାହିଁ। ତଳେଲ (ନିରେଶ୍ୱ) ଦେଖିଲେ ଠିକ ବୁଝି ପାରିବେ। ଅବଶ୍ୟ ଯେଉଁମାନେ ଇଷ୍ଟକୁ ଭଲ ପାଆନ୍ତି ସେମାନେ ଠିକ ଜାଣି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ ଯେ ସେମାନେ କେତେ ପରିମାଣର ଭଲ ପାଆନ୍ତି। ଭଲ ପାଇଲେ ଯାହା କରନ୍ତି, ସେମାନେ ତାହା କରି ଚାଲନ୍ତି। ସେହି କରିବା ଦେଖି ଅନ୍ୟମାନେ ଅବାକ୍ ହୋଇ ଯାଆନ୍ତି। ଚକ୍ଷୁ ତ ଆଉ ନିଜର ଚକ୍ଷୁକୁ ଦେଖେ ନାହିଁ, ତେବେ ଅନ୍ୟ ଲୋକ ତ ଦେଖେ। ଯେଉଁମାନେ ଦେଖନ୍ତି, ସେମାନେ ପ୍ରଶଂସା କରନ୍ତି। କିନ୍ତୁ ଉଦ୍ଭବ୍ୟକ୍ତି ଯଦି ତାର କର୍ମ ପାଇଁ ପ୍ରଶଂସା କରେ, ସେ ଲଜିତ ହୋଇ ପଡ଼େ। ସେ ଭାବେ ଯାହା କରଣୀୟ, ସେହି ତୁଳନାରେ କରିବାଟା ତ ଆଉ ବେଶୀ ହୋଇନାହିଁ। ଆଉ ଯାହା କରା ହୋଇଛି ସେହିଟା ନିଜେ ତାଙ୍କର ଦୟାରେ ହୋଇଛି।

ଉଦ୍ଭବ୍ୟକ୍ତି - ଅନେକ ଲୋକ କହନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ସାମ୍ନାରେ ମା'କାଳୀ ଭାସି ଉଠନ୍ତି।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେମାନେ ଭାସି ଉଠା ମା'କାଳୀ ଦେଖିବାରେ ସିଦ୍ଧ ହୋଇଛନ୍ତି।

ଆ: ପ୍ର: ୧୨/୭.୭.୧୯୪୮

II ଅଭାବ ମାନେ କ'ଣ II

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଆପେ ଆପେ କହିବାକୁ ଲାଗିଲେ - ଅଭାବ ମାନେ ଭାବ ନ ରହିବା। ଅଭାବଗ୍ରସ୍ତ ମାନେ ଭାବ ନାହିଁ।

ଜଣେ କହିଲେ- ସ୍ବା ଠାରେ ତ ଅନେକ ଲୋକ ଭାବଗ୍ରସ୍ତ ରହନ୍ତି।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସ୍ବା ଉପରେ ଭାବ ଅଛି କି ନାହିଁ ସନ୍ଦେହ । କାହାରି ଉପରେ ଭାବ ରହିଲେ ତାକୁ ନେଇ ମଣିଷ *actively* (ସକ୍ରିୟ ଭାବରେ) ମର ରହେ । ତାକୁ ପ୍ରକୃତ ସୁଖୀ କରିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରେ । ଏହା ଭିତରେ ଦେଇ ତା'ର କର୍ମଶକ୍ତି ବଢ଼ିଯାଏ । ଯୋଗ୍ୟତା ବଢ଼ିଯାଏ, ପ୍ରାପ୍ତି ବି ବଢ଼ିଯାଏ । ଅଭାବ ବୋଧ ମଣିଷକୁ ପାଇ ବସି ପାରେ ନାହିଁ । ବିଲ୍ଲମଙ୍ଗଳର କଥା ଭାବି ଦେଖାନ୍ତୁ । ତାର ଜଣ ଅଭାବର କଥା ଚିନ୍ତା କରିବାର ଅବକାଶ ଥିଲା । ଚିନ୍ତାମଣି ହିଁ ତାକୁ ପାଇ ବସିଥିଲା । ଶବଧରି, ସାପ ଧରି ଚିନ୍ତାମଣିର ସନ୍ଧାନରେ ଆଗେଇ ଚାଲିଛି । ଅନେକ ଜଗାରେ ଦେଖାଯାଏ ସ୍ବା ପ୍ରତି ଭାବ ନାହିଁ - ଅଛି କାମ । ଘରେ ଆସି ବସିଛି, ଛୁକ-ଛୁକ୍ କରି ସ୍ବା ପାଖରେ ଘୁରୁଛି, ସାର ତରକାରି ଖରଡ଼ି ଦେଉଛି, ଚୁଲୀରେ ନିଆଁ ଧରେଇ ଦେଉଛି, ପିଲାଟ ଦୁରୁଛି, ସାର ତରକାରି ଖରଡ଼ି ଦେଉଛି, ଚୁଲୀରେ ନିଆଁ ଧରେଇ ଦେଉଛି, ପିଲାଟ ପାଇଖାନାଟା ସଫା କରିଦେଉଛି, କୁରୁରଟାକୁ ସ୍ନାନ କରେଇ ଦେଉଛି । ଏହା ଭିତରେ ପୌରୁଷ ଅଛି ନା ପ୍ରେମ ଅଛି । ସେଥିରେ ସେ ବି ସୁଖ ପାଏ ନାହିଁ, ସ୍ବା ମଧ୍ୟ ସୁଖ ପାଏ ନାହିଁ । ସ୍ବା ସାମାକୁ କୃତୀ ପୁରୁଷ ହିସାବରେ ଦେଖିବାକୁ ଚାହେଁ । ତେଣୁ ସ୍ବା ଉପରେ ସତ୍ୟକାର (ବାସ୍ତବ) ଭଲ ପାଇବା ଗଜେଇ ଉଠିଲେ ବି ପୁରୁଷ ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ଜେଲ୍ଲା (ଖୁସିର ଭାବ) ଫୁଟି ଉଠେ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ବିଲ୍ଲ ମଙ୍ଗଳର କଥା କହୁଥିଲେ, ବିଲ୍ଲ ମଙ୍ଗଳର ମନ ତ ଶେଷରେ ଚିନ୍ତାମଣି ଠାରୁ ଦୂରେଇ ଯାଇଥିଲା ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଚିନ୍ତାମଣି ମନ ଘୁରେଇ ଦେଇଥିଲା । ଚିନ୍ତାମଣି ବି ତାକୁ ନ ପାଇ ତାକୁ ଖୋଜିବାକୁ ଯାଇଥିଲା । ବୃନ୍ଦାବନ ଯାଇ ତାର ଦେଖା ପାଇଲା । ସେତେବେଳେ ସେ ସାଧକ, ତା'ର ନାମ ହୋଇଛି ସୁରଦାସ । ଚିନ୍ତାମଣିର ଗଳାର ଶବ୍ଦ ଶୁଣି ବିଲ୍ଲମଙ୍ଗଳ ତାକୁ ଚିହ୍ନିଲା, କହି ଉଠିଲା - 'ଚିନ୍ତାମଣି ! ମୋର ପ୍ରେମଶିକ୍ଷାଦାତ୍ରୀ !' ବାପରେ - ଦେଖ ଚିନ୍ତାମଣି ପାଖରୁ କିନ୍ତୁ ତାର ବିରୁଦ୍ଧି ହୋଇନାହିଁ, ସେ ପ୍ରେମ ତାର ସାର୍ଥକ ହୋଇଛି ଭଗବାନଙ୍କ ଠାରେ । ଭଲ ପାଇବା ଜିନିଷଟା ହିଁ ଏହି ପ୍ରକାର ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୨/୭.୭.୧୯୪୮

II ଜୀବନର ଲକ୍ଷ୍ୟ କ'ଣ ।।

ତାଙ୍କର ଜଣେ ବନ୍ଧୁ ସହିତ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କହିଛନ୍ତି ଲୋକ ସଂଗ୍ରହର କଥା । ଯାଶ୍ରୀଞ୍ଚ କହିଛନ୍ତି - 'I shall make you fisher of men' (ମୁଁ ତୁମ୍ଭ ମାନଙ୍କୁ ମଣିଷ ଧରା କେଉଟ ବନେଇ ଦେବି) ।

ତାଙ୍କର କଥା ହେଉଛି - ତୁମ୍ଭେମାନେ ମାଛ ଧର କାହିଁକି ? ମଣିଷ ଧର । ସେହିଟା ହିଁ ଅସଲ କାମ । ବୁଦ୍ଧଦେବଙ୍କର ପାଞ୍ଚ ଜଣ ଶିଷ୍ୟ ଥିଲେ । ସୁଜାତା ବୁଦ୍ଧ ଦେବଙ୍କୁ ପାଇସ ଖୁଆଇବାର ଦେଖି ଅନ୍ୟ ମାନଙ୍କର ବୁଦ୍ଧଦେବଙ୍କ ପ୍ରତି ସଂଶୟ ସୃଷ୍ଟି ହେଲା । ସେମାନେ ବୁଦ୍ଧଦେବଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଏତେ ଦିନ ସଙ୍ଗ କରିବି ତାଙ୍କୁ ଭୁଲ ବଢ଼ି ଛାଡ଼ି ଚାଲିଗଲେ । ବୁଦ୍ଧଦେବ ଯାଇ ସେମାନଙ୍କୁ ଫେରାଇ ଆଣି, ସେମାନଙ୍କୁ *mould* (ନିର୍ମୟଣ) କରି ସେମାନଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ତାଙ୍କର ପ୍ରଚାର ଆରମ୍ଭ କଲେ । ଆଉ, ବୌଦ୍ଧ ଧର୍ମ ପ୍ରଚାର ଫଳରେ କି ପ୍ରକାର ଅବସ୍ଥା ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିଲା ତାହା କାହାରିକୁ ଅଜଣା ନାହିଁ । ବୌଦ୍ଧ ଧର୍ମ ଭାରତର ବାହାରେ ତିବ୍ବତ, ଚୀନ, ସିଂହଳ, ବର୍ମା, ଶ୍ୟାମ ପ୍ରଭୃତି ବିସ୍ତୃତ ଅଞ୍ଚଳରେ ପ୍ରଚାରିତ ହୋଇଥିଲା । ଅଶୋକଙ୍କ ଭଳି ଏପରି ଜଣେ ରାଜା ଓ ରାଜତ୍ବର କଥା ଶୁଣା ହିଁ ଯାଏ ନାହିଁ । ତାହା ଏହି ବୌଦ୍ଧ ଧର୍ମର ପ୍ରଭାବରେ । ତେଣୁ ମୁଁ ସେହି ଏକାଦର୍ଶୀ - ପରାୟଣତାର କଥା କୁହେ - ତାଙ୍କ ଠାରେ ଆପ୍ରାଣତା । ସେହି *intergation* (ସଂହତି) ଯଦି ଆଣି ପାରୁ ଏକ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ କେତେ କ'ଣ କରାଯାଇ ପାରେ । ଗୋଟିଏ ଫୁଟକାରରେ ଜୀବନର ପରିପନ୍ଥା ଯାହା କିଛି ଉଡ଼ିଯାଏ । ଏହି ହେଲା ତୁଟୁକା କଥା । ଏହାକୁ ଫେଣାଅ, ସମଗ୍ର ଦୁନିଆ ଏହା ମଧ୍ୟରେ ଆସି ପଡ଼ିବ । କଥା ହେଲା - ମଣିଷ ବଞ୍ଚିବାକୁ ବଢ଼ିବାକୁ ଚାହେଁ, ଚାହେଁ *existence* (ଅସ୍ତିତ୍ବ), ଚାହେଁ *growth* (ବୃଦ୍ଧି), *becoming* (ବିବର୍ଦ୍ଧନ) । ତେଣୁ ଦରକାର ଈଶ୍ବର, ଇଷ୍ଟ-ଯାହାଙ୍କ ଦ୍ବାରା ବଞ୍ଚିବା, ବଢ଼ିବା, ଅପ୍ରତିହତ ଭାବରେ *ceaselessly* (ନିରନ୍ତର) ଆଗେଇ ଚାଲେ । ଜୀବନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଲା ଏକ କେନ୍ଦ୍ରିକ ହେବା, ଇଷ୍ଟକେନ୍ଦ୍ରିକ ହେବା । କାରଣ, ଭଗବାନ ଏକ ଏବଂ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଜୀବନ ବି ଅଖଣ୍ଡ । ତେଣୁ ତାଙ୍କୁ ସମସ୍ତ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ମନପ୍ରାଣ ଦେଇ ଜୀବୁଡ଼ି ନ ଧରିଲେ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଅଖଣ୍ଡ ଗୋଜି ପାଇବୁ ନାହିଁ ।

ବନ୍ଧୁ - ଆମ୍ଭେମାନେ ଜାଣୁ ଧର୍ମର ଗୁନି ସମୟରେ ଅବତାର ଆସନ୍ତି । ଯେମିତି କୃଷ୍ଣ ଆସିଥିଲେ । ସେ ହିଁ ଉଦ୍ଧାର କରନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଗୁନିର ସମୟରେ ତାଙ୍କର *message* (ବାଣୀ) ଆସେ । ଅବତାର ଶବ୍ଦର ଦୁଇଟା ଅର୍ଥ - ଏକ - ଗୁନିକୁ ବିଦ୍ବିତ କରି ଯିଏ ବଞ୍ଚିବାଟାକୁ ରକ୍ଷା କରନ୍ତି, ଅନ୍ୟ ଅର୍ଥ - *God incarnate in flesh and blood* (ରକ୍ତ ମାଂସ ସଙ୍କୁଳ ଭଗବାନ) - ଯାହାଙ୍କର ଅବତରଣ ହୁଏ ।

ବନ୍ଧୁ - ସେ ଯୁଗେ ଯୁଗେ ମଣିଷ ହୋଇ ଆସି ମଣିଷକୁ ରକ୍ଷା କରିଛନ୍ତି - ଏତିକି ଆମେ ଜାଣିଛୁ। ବର୍ତ୍ତମାନ ଏ ଯୁଗରେ ସେ କିଏ, କାହା ଭିତରେ ତାଙ୍କର ଆବିର୍ଭାବ ହୋଇଛି ତାହା ଜାଣିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଛି। ଅବଶ୍ୟ ମୁଁ ଜାଣେ ନାହିଁ ତୁମ ଭିତରେ ତାଙ୍କର ଆବିର୍ଭାବ ହୋଇଛି କି ନାହିଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେ ମୋ ଭିତରେ ବି ହୋଇପାରେ, ତୁମ ଭିତରେ ବି ହୋଇପାରେ। ମୂଳକଥା କିପରି ସେହିଟା ହୋଇଛି, ସେହି ହେବାର ଦିଗକୁ ନଜର ଦେବାକୁ ହେବ। ଦୃଢ଼ କରି ବସି ରହିଲେ, *passive* (ନିଷ୍ପକ୍ରିୟ) ହୋଇ ରହିଲେ ତାହା ବୁଝା ଯିବ ନାହିଁ। ଆମ୍ଭେମାନେ ଯଦି ବୁଝିବାକୁ ଚାହୁଁ *sincere active approach* (ଆନ୍ତରିକ ସକ୍ରିୟ ଅଭିଗମନ) ଦରକାର। ଫଳ କଥା *integrated* (ସଂହତ) ହେବାକୁ ହେବ ତାଙ୍କଠାରେ, ଏବଂ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଠାରେ *integrated* (ସଂହତ) କରାଇ ତୋଳିବାକୁ ହେବ। ଏହି ଯେ ସନାତନ ଧର୍ମର କଥା କହୁଥିଲି ତା ମଧ୍ୟରେ ସବୁ ଅଛି। ପ୍ରଥମରୁ ଧର୍ମ ଚିରଦିନ ସମାନ। ସବୁ ଧର୍ମ ହିଁ ସନାତନ ଧର୍ମ। ଶ୍ରୀଷ୍ଠ ଧମ, ଇସଲାମ ଇତ୍ୟାଦି ସବୁ ଧର୍ମ ମତର ମଧ୍ୟରେ ସେହି ଆଦିମ ସନାତନ ଧର୍ମର *echo* ଓ *support* (ପ୍ରତିଧ୍ବନି ଓ ସମର୍ଥନ) ରହିଛି। ଏହିସବୁ ମଧ୍ୟରେ ଆଦୌ କୌଣସି ପାର୍ଥକ୍ୟ ନାହିଁ। ତେଣୁ କୁହାଯାଏ ବିଜ୍ଞାନ ଅର୍ଥାତ୍ ବିଧି ମାଫିକ ଯିଏ ଠିକ ଠିକ ଭାବରେ କରିବ ସେ ହିଁ ପାଇବ ସେହି ଗୋଟିଏ ଜିନିଷ। କୌଣସି ମହାପୁରୁଷ ବା କୌଣସି ସମ୍ପ୍ରଦାୟକୁ *ignore* (ଉପେକ୍ଷା) କରିଲେ ବୁଝାଯିବ - *normal source* (ସ୍ବାଭାବିକ ଉତ୍ସ) ଯାହାଠାରୁ ଉଦ୍ଭୁତ ହୋଇଛି, ସେଥିରେ ଆମେ ନାହିଁ, ଅନ୍ୟ କିଛିରେ ଅଛୁ।

ବନ୍ଧୁ - ତୁମେ ତ କହୁଛୁ ଧର୍ମର ଭିତ୍ତିରେ *integration* (ସଂହତି)ର କଥା, ସମସ୍ତଙ୍କର ଐକ୍ୟର କଥା।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ହଁ, *integrated mass* (ସଂହତ ଜନ ସମଷ୍ଟି) *fulfilling all and not annihilating any one* (ସମସ୍ତଙ୍କୁ ପରିପୂରଣ କରି ଏବଂ କାହାରିକୁ ଧ୍ବଂସ କରି ନୁହେଁ)।

ବନ୍ଧୁ - ତୁମର *will* (ଇଚ୍ଛାଶକ୍ତି) ମାଧ୍ୟମରେ ପରମାତ୍ମାଙ୍କ ବୋଧ ମୋ ମଧ୍ୟରେ, ସମସ୍ତଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଯଦି ଜାଗ୍ରତ କରି ତୋଳ, ତାହାଲେ ହୋଇପାରେ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଜଗନ୍ନାଥ ଦେଖୁଛ ? ଦାରୁମୂର୍ତ୍ତି। କୁହତ ବିଶେଷତ୍ବ କ'ଣ ? ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଏହି ଯେ, କାରିଗର ମୂର୍ତ୍ତି ଭଲ କୁହ, ଖରାପ କୁହ ସବୁ କରିଥିଲେ, କରିନାହିଁ

କେବଳ ହାତ ଦୁଇଟା, ଅର୍ଥାତ୍ ଜଗନ୍ନାଥ ଥୁଣ୍ଟା। ଏହି କଥାଟା ଆଗରୁ ମୋ ମନରେ ଜାଗିଛି, ଏବେ ବି ଭାବେ - ଏହାର ଅର୍ଥ କ'ଣ ? ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ଥୁଣ୍ଟା ମୂର୍ତ୍ତି ଏଥିରୁ ବୁଝାଗଲା କ'ଣ ? ବୁଝିଲି ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ହାତ ନାହିଁ, ପାଦ ଅଛି। ସେହିଟା ମିଳେଇ ଦେଖିବାକୁ ପାଉ ଯିଏ ବି ଯେଉଁଠି ନାଥ ହୋଇଛି, ତାହାର ହିଁ ହାତ ନାହିଁ, ପାଦ ଅଛି।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ହଠାତ୍ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ତୁମର କେତେ ଜଣ ପିଲା ?

ବନ୍ଧୁ - ଚାରିଜଣ ପିଲା।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେମାନଙ୍କର ସବୁ କିଛି ଉପରେ ତୁମର ହାତ ଅଛି ?

ବନ୍ଧୁ - ନାହିଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କାହାରି ବି ପିଲା ଉପରେ କାହାର ହାତ ରହେ ନାହିଁ ଯଦି ପିଲା ସେକ୍ସରେ ସେ ଅଧିକାର ନ ଦିଏ। ତେଣୁ କହେ, ବାପଙ୍କୁ ପିଲା ଯଦି ତାର ଭଲ ପାଇବା ଦେଇ, ସେବା ଦେଇ ପୁରାପୁରି ଜାବୁଡ଼ି ଧରେ, ତାହାଲେ ସେହି ବାପର ହାତ ପଲା ଉପରେ ଅଛି - ପିଲାକୁ ତଳେଇ ନେଇ ପାରେ ନିଜର ବୁଦ୍ଧି ଓ ଅଭିଜ୍ଞତା ଅନୁଯାୟୀ। ତେଣୁ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ଯଦି ଆମ୍ଭେମାନେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର *active* (ସକ୍ରିୟ) ଭଲ ପାଇବା ଦେଇ ଧରୁ, ତାଙ୍କର ପାଦ ଅଛି, ସେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଗନ୍ତବ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଟାଣି ନେଇପାରନ୍ତି। ତାଙ୍କର ଅକରଣୀୟ କିଛି ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ଏହା ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ଯଦି ଅଛି - ଯଦି ଆମ୍ଭେମାନେ ତାଙ୍କୁ ଧରିଥାଉ ଏବଂ ବରାବର ଧରିରଖୁଥାଉ।

ଆ:ପ୍ର: ୧୨/୮.୭.୧୯୪୮

II ଭଲ ପାଇବାର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପରିଚୟ କ'ଣ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଗାତାରେ ଅଛି -

'ସର୍ବଧର୍ମୀନ ପରତେଜ୍ୟା ମାମେକ' ଶରଣ' ବ୍ରଜ।

ଅହଂ ଦ୍ଵାଂ ସର୍ବପାପେ ଭୋୟା ମୋକ୍ଷୟିଷ୍ୟାମି ମା ଶୁଚଃ।।' - ଏହା ବଡ଼ ଜବର କଥା। ଏହାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ହେଲା ଏହି ଯେ, ତୁମର ବୃତ୍ତିଧର୍ମ ହିଁ ଥାଉ ଆଉ ଯାହା ହିଁ ଥାଉ ସବୁ କିଛିକୁ ଉପେକ୍ଷା କରି ତୁମର ଚରିତ୍ର, ତୁମର ଚଳନ, ତୁମର କଥା, ତୁମର ବ୍ୟବହାର, ତୁମର ବୁଦ୍ଧି - ସବୁ ହିଁ ଯେପରି ସର୍ବାସର୍ବତ୍ର ମୋତେ *protect* (ରକ୍ଷା) କରିଚାଲେ। ଫଳକଥା, ତୁମେ ସବୁକିଛି *sacrifice* (ତ୍ୟାଗ) କରିପାର କିନ୍ତୁ ମୋତେ କେତେବେଳେ ବି *sacrifice* (ତ୍ୟାଗ) କରନାହିଁ। ଏହାଦ୍ଵାରା ତୁମେ ସବୁ ପ୍ରକାର

ପାପରୁ ଛାଣ ପାଇଯିବ । ଏହି ହେଲା ଶାନ୍ତିର ପଥ, ମୁକ୍ତିର ପଥ । ଏହି ସହଜ କୌଶଳଟି ଯିଏ ଜୀବନର ପ୍ରତି ପଦକ୍ଷେପରେ ପ୍ରୟୋଗ କରି ଚାଲିପାରେ, ତାର ଆଉ ଭାବିବାର କିଛି ନାହିଁ । ଏହିଟା ହିଁ ହେଲା ତାଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇବାର ମୁଖ୍ୟ ପରିଚୟ ।

ଚିକିତ୍ସା ଥମି ଯାଇ ପୁଣି କହି ଚାଲିଲେ - ଭଲ ପାଇବା ଭିତରେ ପୁରୁଷକାର ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଥାଏ । ଭଲ ପାଇବା ଭିତରେ କାପୁରୁଷତା ନାହିଁ । କାପୁରୁଷତା ଅଛି lust ରେ (କାମରେ), love (ଭଲ ପାଇବା)ରେ ନାହିଁ । Lust ମାନେ କାମନା, କେବଳ କାମ ପ୍ରବୃତ୍ତି ନୁହଁ । ମୁଁ ଯଦି କୌଣସି ମଣିଷକୁ ମୁଖ୍ୟ କରି ନ ଧରି କୌଣସି କିଛି ପାଇବା ପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ଭଲ ପାଏ ବୋଲି ଦେଖାଇ ହୁଏ, ସେହିଟା ହିଁ lust (କାମ) । ଏହା କେବଳ lust (କାମ) ନୁହେଁ, hypocrisy (କପଟତା) ନିଶ୍ଚୟ । ଏହି ରକମଟା ହିଁ ତଥା କଥିତ ପ୍ରେମିକ ଓ ପ୍ରିୟ ଉଭୟଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ହିଁ ଅସଞ୍ଚିକର, ଶୁଷ୍କ ଅସଞ୍ଚିକର ନୁହେଁ, ଅପମାନକର ମଧ୍ୟ । ତୁମେ ଯଦି ଧାର୍ମିକ ହୁଅ, ଅଧର୍ମକୁ ତୁମେ ନିରୋଧ କରିବ ହିଁ, ତୁମେ ଯଦି ସାମ୍ବ୍ୟ ଚାହୁଁ, ବ୍ୟାଧିକୁ ତୁମେ ଅବଶ୍ୟ ହିଁ ନିରୋଧ କରିବ । ଯଦି ଅହିଂସା ଚାହୁଁ, ହିଂସାକୁ ତୁମର ନିରୋଧ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଯାଶୁଶ୍ରୀଙ୍କ ମନ୍ଦିର ଯାଇ ଯେତେବେଳେ ଦେଖିଲେ ଯେ, ମନ୍ଦିରଟାକୁ ଗୋଟିଏ ବଜାର କରି ପକାଇଛନ୍ତି, ବୋକାନପତ୍ର କରି ସବୁ ବସିଛନ୍ତି, ଠାକମା ଜୁଆଟୋରୀ ସେଠି ଚାଲିଛି ଦେଖି ସେ ହାତରେ ଚାବୁକ ଧରି ବ୍ୟବସାୟୀ ମାନଙ୍କୁ ମାରି ମନ୍ଦିର ପ୍ରାଙ୍ଗଣ ଭିତରୁ ତଡ଼ି ବାହାର କରି ଦେଇଥିଲେ । ଗୁଡ଼ କଣ୍ଠରେ ହାକି କହିଥିଲେ - 'ମୋର ପିତାଙ୍କର ମନ୍ଦିର, ତୁମେମାନେ ଏହି ଭାବରେ ଅପବିତ୍ର କରୁଛ ?' ଏହିଟା କି evil (ଅସତ୍)କୁ resist (ପ୍ରତିରୋଧ) କରିବା ନୁହଁ ? ତେଣୁ କହୁଥିଲି, ଯାହାର ଜୀବନରେ ଧର୍ମ ଜାଗ୍ରତ ଅଛି ତା ଭିତରେ ଅସତ୍-ନିରୋଧୀ ପରାକ୍ରମ ସକ୍ରିୟ ହୋଇ ମୁଣ୍ଡ ଟେକିଥିବ ହିଁ ଥିବ । ନହେଲେ ଧରିନିଅ ଧର୍ମ ତା' ପାଖରେ କଥାର କଥା ମାତ୍ର । ଭିତରେ ସେ ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାର ବୁଦ୍ଧି ନେଇ ଅଛି । ବାହାରେ ଧର୍ମର ବାହାନା ନେଇ ଚାଲିଛି । ଅସତ୍-ନିରୋଧୀ ହେବାମାନେ ବାଘ-ଭାଲୁ ସାଜିବା ନୁହଁ । ଇଷ୍ଟପ୍ରେମୀ ଯେ ହୁଏ ସେ ହୁଏ ମଙ୍ଗଳ ଲିପସ୍ତ ମଣିଷ । ସମସ୍ତଙ୍କର ଭଲ ଚାହିଁବା, ସମସ୍ତଙ୍କର ଭଲ କରିବା - ଏହିଟା ହୋଇଉଠେ ତା ପାଖରେ ନିଶା ଏବଂ କାହାରି ପ୍ରତି ଦ୍ରୋହ ବା ବିଦ୍ବେଷଭାବ ପୋଷଣ ନକରି କ୍ଷେତ୍ର

ବିଶେଷରେ ସେ ମଣିଷର ମଙ୍ଗଳ ଚାହିଁ ତା ପ୍ରତି ପ୍ରୟୋଜନୀୟ ଓ ମାତ୍ରାମତ କଠୋର ବି ହୁଏ । ଏହି କଠୋରତା ପ୍ରଦର୍ଶନ କିନ୍ତୁ ମଙ୍ଗଳ ବୁଦ୍ଧିର ଅଜ୍ଞେୟ ଅଙ୍ଗ । ମା' ଯେମିତି ସନ୍ତାନକୁ ଦରକାର ବେଳେ ଶାସନ କରେ, ତାର ରକମଟା ହୁଏ ସେହି ଭଳିଆ । ଏହାଦ୍ୱାରା ମଣିଷ ଶୁଧୁରି ଉଠେ । ଅସତ୍‌କୁ ପ୍ରଶ୍ରୟ ଦେଲେ ଯିଏ ଅସତ୍ କର୍ମରେ ଲିପ୍ତ ତା'ର ଯେପରି କ୍ଷତି କରାହୁଏ, ନିଜର ଓ ପରିବେଶର ମଧ୍ୟ ସେହିଭଳି କ୍ଷତି କରାଯାଏ । ତେଣୁ ଏହା ଅପରାଧ । ମୁଁ କହେ - ତୁମେ ବାବା ନିଜେ ବି ମରନା, ଅନ୍ୟକୁ ବି ମାରନା, ପାର ଯଦି ଚିରଦିନ ପାଇଁ ମରଣର ମୃତ୍ୟୁ ଘଟେଇ ଦିଅ । ମଣିଷର ବଞ୍ଚିବାର ଆକୃତି ବଡ଼ ପ୍ରବଳ । ମଣିଷ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିବାକୁ ଯାଇ ବି ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ପ୍ରାଣପଣେ ଚେଷ୍ଟା କରିଥାଏ ନା କ'ଣ । ତେଣୁ କହେ, ନିଜେ ବଞ୍ଚ ଏବଂ ସମସ୍ତଙ୍କର ବଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ପଥ ପ୍ରଶସ୍ତ କରି ଦିଅ, ଉନ୍ମୁକ୍ତ କରିଦିଅ, ବାଧାବିଘ୍ନହୀନ ଜୀବନ କରି ତୋଳ । ଧର୍ମ ବୋଲି ଯଦି କିଛି ଥାଏ ତାହାର ମାମଲୋତ (ମୂଳକଥା) ଏହା ମଧ୍ୟରେ ନିହିତ । ଗୋଟିଏ କଥାରେ କହିଲେ - ଧର୍ମ ତାହା, ଯାହା ପରିବେଶ ସହ ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ମଣିଷର ବଞ୍ଚିବା ବଢ଼ିବାକୁ ଧରି ରଖେ ଓ ପୁଷ୍ଟ କରିତୋଳେ । ଯାହା ନିପାତ କରେ, ନଷ୍ଟ କରେ, କ୍ଷୟ କରେ ତାହା ହିଁ ଅଧର୍ମ । ନିଜ ପ୍ରାଣରେ ହାତ ଦେଇ ବୁଝିଲେ ହିଁ ସବୁ ସହଜରେ ବୁଝାଯାଏ । ଖୁଟମିଟିର ବ୍ୟାପାର ଏହା ମଧ୍ୟରେ କିଛି ନାହିଁ । ଭାବି ଦେଖନା - ରୋଗର ଚିକିତ୍ସା କରି ସୁସ୍ଥ ହେବା ଧର୍ମ, ନା ରୋଗର ଆହାର ଯୋଗାଇ ରୋଗକୁ ପୁଷ୍ଟ କରି ତାର କବଳରେ ପଡ଼ି ନିଶ୍ଚେଷ୍ଟ ହୋଇଯିବାଟା ଧର୍ମ ? ହିଂସା - ବ୍ୟାଧିର ବେଳକୁ ମଧ୍ୟ ଏହି ଏକା କଥା । ଅସତ୍ ନିରୋଧ ଏକ ଚିକିତ୍ସା ବିଶେଷ । ନିଜେ ଆତ୍ମସ୍ଥ ରହି ଯିଏ ଯେତେ ନିର୍ଗୁଡ଼ ଓ ନିପୁଣ ଭାବରେ କୌଶଳର ସଙ୍ଗେ ଏହିଟା କରିପାରେ, ସେ ସେତେ ଜୀବନରେ ଜୟଯୁକ୍ତ ହୁଏ ।

କଣେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ସର୍ବ ଧର୍ମ ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କାମର ଧର୍ମ, କ୍ରୋଧର ଧର୍ମ, ଲୋଭର ଧର୍ମ, ଅହଂକାରର ଧର୍ମ, ମାସର୍ଯ୍ୟର ଧର୍ମ, ପ୍ରଚଳିତ ସଂସ୍କାରର ଧର୍ମ, ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କର ମନଗଢ଼ା ଧର୍ମ, ତ୍ୟାଗର ଧର୍ମ, ରୋଗର ଧର୍ମ, ଅର୍ଥ-ମାନ-ଯଶର ଧର୍ମ, କୁଚ୍ଛତାର ଧର୍ମ - ଏହାର କ'ଣ କିଛି ଜୟଭା ଅଛି ? ତେଣୁ ଗୋଟିଏ କଥାରେ କୁହାଯାଇଛି ସର୍ବଧର୍ମ । ତୁମେ ଏହି ସବୁ

କିଛିକୁ sacrifice (ତ୍ୟାଗ) କରି ପାର କିନ୍ତୁ not me (ମୋତେ ନୁହଁ) । ମୋତେ ଯଦି ରଖି, ଜୀବନ ପାଇଁ, ବୃଦ୍ଧି ପାଇ, ପ୍ରକୃତ ଉପଭୋଗ ପାଇଁ ଯା' ତୁମର ପ୍ରୟୋଜନ ସବୁ ହିଁ ଅକ୍ଷତ ରହିବ । ମୋତେ ଯଦି ତୁମ ଜୀବନ ଭିତରେ ନରଖ, ତେବେ ତୁମେ ଯାହା ହିଁ ପାଓ ଆଉ ଯାହା ହିଁ ଧରି ରଖ, ସବୁ ହିଁ ତୁମର କାଳ ହୋଇ ଠିଆ ହେବ । ତୁମର ଅସ୍ଥିତ୍ୱ ହିଁ ଦିନେ ବିପନ୍ନ ହୋଇପଡ଼ିବ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୨/୮.୭.୧୯୪୮

II ଜାତି ଶକ୍ତିରେ ଜାଗି ଉଠିବ କେତେବେଳେ ।।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କର ଜଣେ ବାଲ୍ୟବନ୍ଧୁ ଆସିଛନ୍ତି । କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କୁ କହିଲେ - ତୁମେ ଜାତିବାକୁ organise (ସଙ୍ଗଠନ) କରି ତୋଳ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବାଇବେଲ ପଢ଼ିଛ ତ ?

ବନ୍ଧୁ - ହଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେଥିରେ ଅଛି, God created man after His own image. ତାଙ୍କରି ଛାଞ୍ଚରେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ସେ ଗଢ଼ି ଦେଇଛନ୍ତି - ଆମ୍ଭେମାନେ ବର୍ତ୍ତମାନ ପ୍ରତ୍ୟେକେ ଯେତିକିଟା କରିବୁ, ସେତେତିକେ ହୋଇ ଉଠିବୁ ।

ବନ୍ଧୁ - ଜାତି ହିସାବରେ ଓ ବ୍ୟକ୍ତି ହିସାବରେ ଆମ୍ଭେମାନେ ଯେ ଶକ୍ତିହୀନ ହୋଇ ପଡ଼ିଛୁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସଂହତି ବ୍ୟତୀତ ଶକ୍ତି ନାହିଁ । ତିନିଟା ଜିନିଷ ଅଛି - ଯଜନ, ଯାଜନ, ଇଷ୍ଟଭୃତି । ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ମଣିଷ ପରିପୁରକ ବର୍ତ୍ତମାନକୁ ଧରି ଯେତିକି ଯଜନ, ଯାଜନ ଓ ଇଷ୍ଟଭୃତି ପାରାୟଣ ହେବ, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବରେ ସେ ସେତିକି ସଂହତି ଓ ଶକ୍ତିମାନ ହେବ ଏବଂ ବହୁଲୋକ ଯେତେବେଳେ ଏହିଭଳି କରିବେ ସେତେବେଳେ ସଂହତି ଓ ଶକ୍ତିର ଗୋଟିଏ climate (ଆବହାସ୍ତ୍ରୀ) ସୃଷ୍ଟି ହେବ । କିନ୍ତୁ ଯଜନ କ'ଣ କରିବ ? ଯାଜନ କରିବ କ'ଣ । ଆଉ, ଇଷ୍ଟ ବା କ'ଣ ବା କେଉଁଠି ? ଆଉ ସେ କଥା ଅବା କିଏ ଭାବୁଛି ? ତୁମେ ଦାରୁଗାଗିରି କରିଛ, ଧର୍ମପ୍ରାଣ ମଣିଷ, ତେଣୁ ହୁଏତ କେତେ ଜଣ ତୁମକୁ ଅଙ୍ଗା କରିଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ କି କହିଛ ତୁମେ ତୁମକୁ ଅଙ୍ଗା କରିବାକୁ ? ମତି-ଗତି ହିଁ ଲୋକଙ୍କର ଏହି ଭଲିଆ ହୋଇଯାଇଛି । ଗୁଚିର ଦେଶରେ ଭାତ ଖାଇବା ଦେଖିଲେ ଯେମିତି ଅଙ୍ଗା କରନ୍ତି - ଧର୍ମ ପଥରେ ଚାଲିବାକୁ ଗଲେ

ମଣିଷ ସେହିପରି କରେ - ଏହିଟା ଆଜି ଥିବାର ବସ୍ତୁ ହୋଇଯାଇଛି । ଦେଖ ତୁମ ଭଳି ଶହ ଶହ ଆଜି ବି ଅଛନ୍ତି, ଜାତି ଆଜି ବି ଶକ୍ତିଶାଳୀ ହୋଇ ଜାଗି ଉଠିପାରେ ଯଦି ଆମ common Ideal, Common Interest, common sacrifice (ଏକ ଆଦର୍ଶ, ସମସାଧାରଣ ଏବଂ ଏକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଉତ୍ସର୍ଗ) ।

ବନ୍ଧୁ - ଗ୍ଲାନି reform (ସଂସ୍କାର) କରିବା ପାଇଁ ତ ଭଗବାନ ଆସନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କୃଷ୍ଣ ଠାକୁର ତତ୍କାଳୀନ ସମସ୍ତ ଗ୍ଲାନି ନାଶ କରି ଧର୍ମରାଜ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିଲେ । ସେ ଏପରି ଅବସ୍ଥା ସୃଷ୍ଟି କରି ଦେଇଥିଲେ ଯେ ହଜାର ହଜାର ବର୍ଷ ଧରି easy flow of life (ଜୀବନର ସଜ୍ଜଦ ଗତି) ବହି ଯାଇଥିଲା, ଏତେ ଅନାବଳ ସେ ଜୀବନ ଧାରା ଯେ ହଜାର ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ବିପ୍ଳବ ବା ବିପର୍ଯ୍ୟୟର ଇତିହାସ ମିଳେ ନାହିଁ । ସହଜ ସଜ୍ଜଦ ଜୀବନ ଧାରା ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ଚାଞ୍ଚଲ୍ୟକର ଘଟଣା ନଥିଲେ ତ ତାହା ଆଉ ଇତିହାସରେ ଲିପିବଦ୍ଧ ହୁଏନାହିଁ । ପରିବ୍ରାଜକ ମାନଙ୍କର reportରେ (ବିବରଣୀରେ) ତାର ବହୁଦିନ ପର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଇତିହାସ ଆମ୍ଭେମାନେ ପାଉ, କି ସୁନ୍ଦର । ପୁଣି ଗ୍ଲାନି ଯେତେବେଳେ କିଛି ପଶି ଥିଲା ଯେତେବେଳେ ବୁଦ୍ଧ ଦେବ ଆସି rins ଓ renovate (ମାଜି ଘସି ନୂଆ) କରି ଦେଇ ଯାଇଥିଲେ - ତାର ଢେଉ ଚାଲିଥିଲା ଅଶୋକଙ୍କ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ । ତା ପରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ଭାଙ୍ଗି ଗଲା । ବର୍ଷାଶ୍ରମ ignore (ଉପେକ୍ଷା) କରାହେଲା, ପ୍ରତିଲୋମ ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ମନୁ କହିଛନ୍ତି - ଯତ୍ନଭେଦେ ପରିଧ୍ୟୁଷା ଜାୟତେ ବର୍ଷଦୁଷ୍ଟକାଃ ରାଷ୍ଟ୍ରକୈଃ ସହ ତଦରାଷ୍ଟ୍ର ସିପ୍ରମେବ ବିନଶ୍ୟତି - ପ୍ରତିଲୋମ ସମାଜରେ ଯେତେବେଳେ ହେବ ସେତେ ହିଁ ପ୍ରଜାସହ ରାଷ୍ଟ୍ରକୁ ଧ୍ୟୁସ କରିଦେବ । ଚଣ୍ଡା ପଢ଼ିଛ ତ ? ଦେବାଙ୍କର ଆବିର୍ଭାବର କଥା ମନେ ପଡ଼େ ? ଶୁଣିଛି କ୍ଷୀରୋଦ ସମୁଦ୍ର ନିକଟକୁ ଯାଇ ଦେବତାମାନେ ପ୍ରାର୍ଥନା ଆରମ୍ଭ କଲେ । ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ଦେହରୁ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଜ୍ୟୋତି ବାହାରି ସେମାନଙ୍କର inner hankering (ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଚାହିଦା) ବିଧୁଷ୍ଟିରୁ ଟ୍ରାଣ ପାଇ ସୁଷ୍ଟ ଭାବରେ ବଞ୍ଚିବାର ଆକୁଳ ଆକୃତି ରୂପେ ବିଚ୍ଛୁରିତ ହୋଇ ଦେବାଙ୍କ ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଯେପରି materialised (ମୂର୍ତ୍ତି) ହେଲା ଅର୍ଥାତ୍ ଦେବତା ମାନଙ୍କର integrated (ସଂହତ) ଆକାଂକ୍ଷାଟା ହିଁ ଯେପରି ମୂର୍ତ୍ତି ହୋଇ ଉଠିଲା ଦେବାଙ୍କ

ଠାରେ। ଆଉ, ଆମେମାନେ ଦେଖିବାକୁ ପାଉ ମହାପୁରୁଷମାନେ ଯେଉଁଠି ଯାହା କରିଛନ୍ତି ତା'ପଛରେ ଥିଲା ତାଙ୍କଠାରେ integrated (ସଂହତ) ବିରାଟ ଦଳ, କୃଷ୍ଣ ଠାକୁରଙ୍କର ଥିଲା ଏହି integrated (ସଂହତ) ବିରାଟ ଦଳ, ରସୁଲଙ୍କର ମଧ୍ୟ ତାହା ହିଁ ଥିଲା। ଆଉ, ଆଜି ବି ଯଦି ସେହିଭଳି କେହି ଥାଆନ୍ତି - ଯିଏ ସମସ୍ତଙ୍କର ବ୍ୟଥା ବୁଝନ୍ତି, ଯିଏ ଦରଦୀ, ଯିଏ adjust (ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) କରି ପାରନ୍ତି ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କର ବଞ୍ଚିବାର ପଥ ଏବଂ ସେଥିରେ ଯଦି ବହୁ ଲୋକଙ୍କର ଭଲ ପାଇବାଟି integrated (ସଂହତ) ହୁଏ, ତେବେ ହିଁ ହୁଏ। 'ତୁମର ପତନା ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ଦିଅ, ସେମାନଙ୍କୁ ବୋହିବାର ଶକ୍ତି ଦିଅ', ପତନା ଆଉ କିଛି ନୁହଁ, ଏହି ପ୍ରେମ - ଅତ୍ୟୁତ ଭଲ ପାଇବା। ପତନା ପଡ଼ି ଗଲା ମାନେ ବ୍ୟୁତି ଆସିଲା - ସେତେବେଳେ ଆଉ ଚାଲି ପାରିବ ନାହିଁ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୨/୧୦.୭.୧୯୪୮

II ଚରମକୁ ନେଇ ଯାଇ ପାରେ କିଏ।।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଜଣେ ମାଆଙ୍କୁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କରି କହିଲେ - ଏହି କେତୋଟି କଥା ଯେପରି ମନେ ରହେ - ଉଷା-ନିଶାରେ ମନ୍ଦ ସାଧନ, ଚଳାଫେରରେ ଜପ, ଯଥା ସମୟ ଇଷ୍ଟନିଦେଶ ମୂର୍ତ୍ତି କରିବା ହିଁ ତପ - ସକାଳ ହୋଇଗଲା ମନ୍ଦ ସାଧନ ଶେଷ ହେଲା - ଇଷ୍ଟଭୂତି କରି କର୍ମରେ ବାହାରିଗଲି- ଚାଲୁଛି, ଫେରୁଛି, ନାମ କରୁଛି।

ଏହାପରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିବାକୁ ଲାଗିଲେ - ମଣିଷ ଶ୍ରେଷ୍ଠଙ୍କୁ ଯେତେବେଳେ ଭଲପାଏ ଏବଂ ସେହି ଭଲ ପାଇବା ଯେତେବେଳେ concentrated (କେନ୍ଦ୍ରୀୟିତ) ହୁଏ, ସେତେବେଳେ ତାହା sublimated (ଭୂମାୟିତ) ହୋଇ ଉଠେ। ବ୍ୟଷ୍ଟ - ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ବ ସେତେବେଳେ ସମସ୍ତ-ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ବରେ ପରିଣତ ହୁଏ। ଶ୍ରେଷ୍ଠଙ୍କୁ ଭଲ ନପାଇଲେ କିନ୍ତୁ ଏଭଳି ହୋଇପାରେ ନାହିଁ, ସେଥିରେ ଭଲ ପାଇବା ସକୃତିତ ହୁଏ - ସ୍ବାକୁ ଭଲ ପାଇ, ବନ୍ଧୁକୁ - ସେ ବନ୍ଧୁ ପୁଣି ଯଦି superir orderର (ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପର୍ଯ୍ୟାୟର) ନହୁଏ - ଭଲ ପାଇ, ସନ୍ତାନକୁ ଭଲପାଇ ଏପରି କେହି ହୋଇଛି ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ - ଆଦର୍ଶ, ଗୁରୁ, ମା', ବାପା, ବଡ଼ଭାଇ - ଏହି ଶ୍ରେଷ୍ଠଜନ ଯଦି ଏକାଧାରରେ ଶ୍ରେୟ ଓ ପ୍ରେୟ ହୁଅନ୍ତି, ତେବେ ଯାଇ ମଣିଷ ବ୍ୟାପ୍ତି ଓ ବର୍ଦ୍ଧନରେ ବିକଶିତ ହୋଇପାରେ। ଅବଶ୍ୟ, ସଦଗୁରୁ ପ୍ରତି ଟାଣ ବା ଭଲ ପାଇବା ମଣିଷକୁ ତାର instinctive possibilityର (ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ସମ୍ଭାବନାର) ଚରମକୁ ନେଇ ଯାଇ ପାରେ। ଗୋପାମାନେ ନା କ'ଣ ଗଛ ସାଙ୍ଗରେ କଥା ବହୁଥିଲେ - ଓ ତମାଳ! ତୁମେ

କ'ଣ ଭାବୁଛ ? ସେମାନେ ମନରେ ଭାବୁଥାନ୍ତି ଜୁଁଇ, ତମାଳ ଯେପରି ସେମାନଙ୍କର କଥାର ପ୍ରତିଧ୍ବନୀ କରୁଛନ୍ତି ଗୋପାମାନେ ବୁଝୁଥିଲେ ଏମାନେ ସବୁ ତାଙ୍କରି ଦରଦୀ - ସେମାନେ ଯେପରି ତାଙ୍କରି ସନ୍ଧାନରେ ବ୍ୟାକୁଳ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି - ତାଙ୍କରି ପ୍ରୀତି କର୍ମରେ ଓ ପ୍ରିୟ ଚିନ୍ତାରେ ମସଗୁଲ ହୋଇ ଅଛନ୍ତି, ଏମାନେ ବି ତାହା ହିଁ ବୁଝନ୍ତି। ଏହି ପ୍ରକାର ଭଲ ପାଇବାରେ ବିଶ୍ୱପ୍ରେମ ଗଜାଏ - ତାହା ସହିତ ଥାଆନ୍ତି ଶ୍ରେୟ। ଆମ୍ଭ-ମାନଙ୍କର ତଥାକଥୂତ ବିଶ୍ୱପ୍ରେମ ତାଙ୍କ ପାଖରେ dustbin (ମଇଲା ପକାଇବାର ପାତ୍ର)ର rubbish (ଜଞ୍ଜାଳ)। ଅନେକ ସମୟରେ ଏଥିରେ କୌଣସି ବୋଧ ନଥାଏ, ନଥାନ୍ତି କୌଣସି ଶ୍ରେୟ, ଥାଏ କେବଳ ଯଥେଚ୍ଛାଚାରିତା। ସତାଭକ୍ତି, ଅବ୍ୟଭିଚାରିଣୀ ଭକ୍ତି ଛଡ଼ା ତାହା ହେବାର ନୁହେଁ। ମାତ୍ରା ଯେପରି ଗିରିଧାରୀ ଛଡ଼ା କିଛି ଜାଣୁ ନଥାନ୍ତି - ଗିରିଧାରୀଙ୍କ ସହିତ କଥା କହୁଥିଲେ, ପଶା ଖେଳୁ ଥିଲେ। ଲୋକେ କହୁଥିଲେ ତୁମେ ଯେ ପାଗଳଙ୍କ ଭଳି ଗିରିଧାରୀ ସଙ୍ଗରେ କଥା କୁହ - ସେ ତୁମର କଥାରେ ସାଡ଼ା (ଜବାବ) ଦିଅନ୍ତି ? ମାତ୍ରା କହୁଥିଲେ - ମୋର ତ ତାଙ୍କ ଉପରେ ଆଧିପତ୍ୟ ନାହିଁ - ତାଙ୍କର ଯେତେବେଳେ ଦୟା ହୁଏ, ସେ ସାଡ଼ା ଦିଅନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ମୋର ଯେ ତାଙ୍କୁ ସର୍ବକ୍ଷଣ ପ୍ରୟୋଜନ - ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ମୋର କଥା କହି ହିଁ ଯିବି। ରାମକୃଷ୍ଣ ଦେବଙ୍କର କି ବିଶ୍ୱାସ କରିବାର କୁ (ସାହାସ) ଥିଲା ଯେ ପଥରର ମା'କାଳୀ - କେହି ତାହା କହିଲେ ସେ କହୁଥାନ୍ତି - ଚିନ୍ତାମା ମା ଏହି ତୋ - ତୁମେ ଅନ୍ୟ ରକମ ବୁଝିଲେ ମୁଁ ସେଭଳି ବୁଝିବି କାହିଁକି ? ଯାହା ଭଲ ନୁହେଁ, ଯାହା ଠିକ ନୁହଁ, ତାହା ମୁଁ ବୁଝିବି କାହିଁକି ? ମାନବ କାହିଁକି ? ତୋର କଥା ଶୁଣିବାକୁ ଯାଇ, ତୋର ବୁଦ୍ଧି ନେବାକୁ ଯାଇ ଶେଷରେ ମୁଁ ମା'ହରା ହୋଇ ରହିବି - ସେହିଟା ହେବନାହିଁ। ମା' ମୋର ଚିନ୍ତାମା ନିଷ୍ପନ୍ନ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୨/୧୦.୭.୧୯୪୮

II ସାଧାରଣ ମଣିଷର ମଧ୍ୟରେ କ'ଣ ଅଛି।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ସାଧାରଣ ମଣିଷ ଯେତେ କ୍ଷୁଦ୍ର ହେଉ ତା'ଭିତରେ ବି ରହିଛି ବିରାଟ ପ୍ରତିଛବି। ତେଣୁ ସେ ଜାଣି ପାରେ, ବୁଝିପାରେ, ଉପଭୋଗ କରିପାରେ ସବୁକିଛି। ଏହି ଯେ କୁହାଯାଏ 'ଯାହା ଅଛି ପିଣ୍ଡରେ - ତାହା ଅଛି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡରେ - ଏହା ବଡ଼ ଜବର କଥା। କ୍ଷୁଦ୍ର ଭିତରେ ବି ବିରାଟ ଅଛି, ବିରାଟ ଭିତରେ ବି କ୍ଷୁଦ୍ର ଅଛି। ଏହି ଦୁଇ ନେଇ ହିଁ ଲୀଳା।

ଆ: ପ୍ର: ୧୩/୧୫.୭.୧୯୪୮

॥ ସମସ୍ତଙ୍କର କ୍ଷତି କେଉଁଥିରେ ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଗୀତାର ଅଷ୍ଟାଦଶ ଅଧ୍ୟାୟର ଶେଷ ଆଡ଼କୁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଯେ ଅର୍ଜୁନକୁ କହିଛନ୍ତି - ମୋର କଥା ଅତ୍ୟନ୍ତ, ଅଭିଜ୍ଞ, ଶୁଣିବାକୁ ଅନିଚ୍ଛୁକ ଏବଂ ମୋ ପ୍ରତି ଅସୂକ୍ଷ୍ମାପରାଣ ଲୋକକୁ କହିବ ନାହିଁ, ତାର ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କାରଣ, ତାହାଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କର ଖରାପ ହେବ ଅନ୍ୟର ମଧ୍ୟ ଖରାପ ହେବ । ତାକୁ କହିବାକୁ ଗଲେ ଯେଉଁ ଅଶ୍ରୁକ୍ଷା ଦେଖାଇବ, ସେହି example (ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ) ଲୋକମାନଙ୍କୁ ନଷ୍ଟ କରିବ । ମାଁ ମାନେ ତ embodiment of universal । in flesh and blood (ବିଶ୍ୱ ମୂର୍ତ୍ତି ରତ୍ନମାଂସ ସଙ୍କୁଳ ମୂର୍ତ୍ତି ବିଗ୍ରହ) । ତାଙ୍କୁ ଅଶ୍ରୁକ୍ଷା ଦେଖାଇଲେ ଯେ ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତଙ୍କର କ୍ଷତି ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ସମସ୍ତେ କ'ଣ ତାଙ୍କୁ ଧରି ପାରନ୍ତି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେଇଥିପାଇଁ ତ train କରେ (ଶିକ୍ଷା ଦିଏ) । ରତ୍ନିକ, ଅଧିର୍ଯ୍ୟ, ଯାଜକ, ସେମାନଙ୍କର ତ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ । ତେବେ ସବୁ ଲୋକର କ'ଣ ହୁଏ ? ତାହାଲେ creation (ସୃଷ୍ଟି) cease କରି (ଥମି) ଯାଏ । ସେଥିପାଇଁ ସମାଜରେ ଗୋଟିଏ institution (ସଂସ୍ଥା) କରି ରଖିବାକୁ ହୁଏ ଯେଉଁମାନେ up mood (ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ) ଧରି ରଖି ଚଳାଇବେ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - Institution (ସଂସ୍ଥା) ମାନେ କ'ଣ organisation (ସଙ୍ଗଠନ) ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Organised (ସଂଗଠିତ) ନ ହେଲେ institution (ସଂସ୍ଥା) ହୁଏ ନାହିଁ । Organisation (ସଂଗଠନ) ମାନେ ପ୍ରତ୍ୟେକଟି individual (ବ୍ୟକ୍ତି)କୁ ଯେଉଁଠି ତାର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ Ideal (ଆଦର୍ଶ)କୁ fulfil (ପୂରଣ) କରିବା ପାଇଁ set up (ନିୟୋଜିତ) କରା ହୋଇଛି । Organisation (ସଂଗଠନ) ମାନେ ସବୁ ମାଳ ପରି ସଜେଇ ରହିବା ତା'ନୁହଁ । ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କର instinct (ସହଜାତ ସଂସ୍କାର) ଥାଏ, ଅବସ୍ଥା, ପରିସ୍ଥିତି ଓ ପ୍ରୟୋଜନ ବୁଝି ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କୁ ଯଥା ସ୍ଥାନରେ ଲଗେଇ ଦେବାକୁ ହୁଏ । ଏହିଟା insight ଓ farsight (ଅନ୍ତର୍ଦୃଷ୍ଟି ଓ ଦୂରଦୃଷ୍ଟି) ବାଲା ନେତାର କାର୍ଯ୍ୟ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୩/୧୮.୭.୧୯୪୮

॥ ଜ୍ୟୋତିଷ ଓ ପୁରୁଷକାର ମଧ୍ୟରେ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ କେଉଁଠି ॥

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ଜ୍ୟୋତିଷ ଓ ପୁରୁଷକାର ଭିତରେ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ କେଉଁଠି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପୁରୁଷକାର ସବୁରି ଭିତରେ ବ୍ୟାପ୍ତ ହୋଇ ରହିଛି । ଏହିଟା ହେଲା inner thread (ଭିତରର ଯୁଗ୍ମ) । ପୁରୁଷକାର ନ ରହିଲେ ଶାନ୍ତି - ସନ୍ତ୍ୟାୟନ, ଔଷଧପତ୍ର, ଚଲାବୁଲା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ, ଏ ସମସ୍ତ କରେ କାହିଁକି ? Complex (ଗ୍ରନ୍ଥି) ଗୁଡ଼ିକ ନଅ ଭାଗରେ ଭାଗ କରାଯାଇଛି, ଆଉ ତାହା ହିଁ ଯେପରି ନବଗ୍ରହ । ଏହା ମଧ୍ୟରେ ଅଛି ଛଅଟା ଗିପ୍ତ ଆଉ ମନ, ବୁଦ୍ଧି, ଅହଂକାର । ମନର କର୍ତ୍ତା ହେଲେ ଚନ୍ଦ୍ର, ଗଭୀର ବୁଦ୍ଧି ଓ ବୋଧର ଅଧିପତି ବୃହସ୍ପତି ଏବଂ ଆତ୍ମା ହେଲେ ରବି । ଏଗୁଡ଼ିକ ଯାହା ଦେଇ adjust (ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) କରେ ତାକୁ କୁହାଯାଏ ସନ୍ତ୍ୟାୟନ - ସୁ + ଅସ୍ତି + ଅୟନ ଅର୍ଥାତ୍ ଭଲ ରହିବାର ପଥ । ଯେପରି କରି ହେଉ ଏହିଟା କରିବାକୁ ହେବ - ତାହା ପୂଜା କରି ହିଁ ହେଉ, ଫୁଲ ଦେଇ ହେଉ, ଔଷଧ ଖାଇ ହିଁ ହେଉ, ତାବିଜ-କବଚ ଧାରଣ କରି ହିଁ ହେଉ - ଯେ ଭାବରେ ହେଉ adjust (ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) କରିବା ଦରକାର ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୩/୧୯.୭.୧୯୪୮

॥ କେଉଁ ପ୍ରକାର ଯୋଗ୍ୟତା ଭଲ ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ମଣିଷ ଯେ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଦୋଷାରପ କରେ, ସେହିଟା କ'ଣ ଅଞ୍ଜତାର କାରଣରୁ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମଣିଷ ତ ତାହା ମନେ କରେନାହିଁ, ବରଂ ନିଜକୁ ଭାବେ ଶୁଦ୍ଧ efficient (ଯୋଗ୍ୟ) । ମଣିଷର efficiency (ଯୋଗ୍ୟତା) ଯାହା ଥାଏ, ତାହା ହିଁ ଭଲ, ଯଦି ତାହା concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) ହୁଏ, ନହେଲେ ହାବାଳୀ ବାଣ ଭଳି ହୁଏ । ହାବାଳୀ ବାଣ ଏମିତି ତ କମ ନୁହେଁ । ତୁରୁଡ଼ି (ଏକ ପ୍ରକାର ବାଣ) ଯେତେବେଳେ ଫୁଟେ, ସେତେବେଳେ କି କମ ଆନନ୍ଦ ହୁଏ ? କିନ୍ତୁ concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) ନ ହେବା କାରଣରୁ ସେହି ଟା ପୁଣି ଦମ୍ଭ କରି ଲିଭି ଯାଏ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୩/୧୯.୭.୧୯୪୮

॥ ମଣିଷ ମହାପୁରୁଷମାନଙ୍କୁ କଷ୍ଟ ଦିଏ କାହିଁକି ॥

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ମହାପୁରୁଷମାନେ ମଣିଷର ଏତେ ଉପକାର କରିବା ସତ୍ତ୍ୱେ କିଛି କିଛି ମଣିଷ ସେମାନଙ୍କୁ କଷ୍ଟ ଦିଅନ୍ତି କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଭାଗ୍ୟ ମାନେ ଭଜନଦୀପ କର୍ମଫଳ । ଜଣେ ଜଣକର inner coreରେ (ମର୍ମ ଦେଶରେ) ଗୋଟିଏ - ଗୋଟିଏ ରକମର ପଙ୍କଜ ବୃତ୍ତି-ବାହିଦା ଥାଏ । ଧର, କେହି ହୁଏତ ବେଶ୍ୟାସକ୍ତ । ସେ ତ ଦୌଡ଼ିବ ତାର ପ୍ରବୃତ୍ତି ତୁଷ୍ଟି ସାଧନର ଦିଗରେ । ସେତେବେଳେ ତୁମେ ତାକୁ ଲକ୍ଷେ ଭଲପାଅ ନା କାହିଁକି, ଆଦର କରନା କାହିଁକି, ତୁମ ପ୍ରତି ତାର ଆକର୍ଷଣ ବେଶ୍ୟାର ପ୍ରତି ଆକର୍ଷଣ ଠାରୁ ବେଶୀ ନ ହେଲେ ତୁମେ ତାକୁ ଫେରାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ବରଂ ସେ ତୁମର ଭଲ ପାଇବା ସତ୍ତ୍ୱେ ବି ତୁମକୁ ତାର ବାହିଦା ପୁରଣର ଅନ୍ତରାୟ ମନେ କରି ତୁମକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୩/୧୯.୭.୧୯୪୮

॥ ଦୁଃଖ-କଷ୍ଟ ପରମପିତାଙ୍କର ଆଶୀର୍ବାଦ କି ନୁହଁ ।।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Suffering (ଦୁଃଖ-କଷ୍ଟ) ଆଶୀର୍ବାଦ ହୁଏ, ଯଦି ତାହା principle(ଆଦର୍ଶ) ପାଇଁ ହୁଏ । ସେତିକି ପରିମାଣରେ interest (ଅନୁରାଗ) ଯଦି ଥାଏ, show (ଲୋକ ଦେଖାଣିଆ) ନ ହୋଇ real love (ପ୍ରକୃତ ଭଲ ପାଇବା) ଯଦି ଥାଏ । ଧରନ୍ତୁ ଏହି ରାତି ୧୧ଟାରେ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ କହିଲି, ରାବିନ୍ଦ୍ର ଆଣିବା ପାଇଁ, ଏହି ରାତିରେ ବଜାର ଯାଇ ରାବିନ୍ଦ୍ର ଆଣିବା ତ କମ ପରିଶ୍ରମର ବ୍ୟାପାର ନୁହଁ, ଆପଣଙ୍କୁ କଷ୍ଟ ତ ନିଶ୍ଚୟ ହେବ । ପରିଶ୍ରମ କରି ଯେତେବେଳେ ଆପଣ ରାବିନ୍ଦ୍ର ଆଣି ମୋତେ ଖାଇବାକୁ ଦେଲେ, ମୁଁ ଖାଇଲି । ସେତେବେଳେ ଆପଣଙ୍କର ମହା ଆନନ୍ଦ । କୌଣସି କଷ୍ଟବୋଧ ଆପଣଙ୍କର ହେଲା ନାହିଁ । ଏହି ପ୍ରଲୋଭନରେ ହିଁ ମଣିଷ ପାଖରେ କଷ୍ଟ ଆଉ କଷ୍ଟ ହୋଇ ରହେନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଭଲ ପାଇବା ନାହିଁ, forced (ବାଧ) ହୋଇ ଆପଣଙ୍କୁ ଯିବାକୁ ହେଲେ ପାଦ ଯେପରି ଆଗେଇବାକୁ ଚାହେଁ ନାହିଁ । ମନରେ କଷ୍ଟ ଓ ବିରକ୍ତି ଭାବ ଆସିବ । ହୁଏତ କିଛି ଦୂର ଯାଇ ଘୂରି ଆସି କହିଲେ - ପାଇଲି ନାହିଁ । ତାହା କହି କିନ୍ତୁ ନିଶ୍ଚୟ ଶାନ୍ତି ପାଇବେ ନାହିଁ । ମନରେ ଗୋଟିଏ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଲାଗି ରହିବ । ତା'ଫଳରେ ଘରକୁ ଯାଇ ହୁଏତ ତିନିଦିନ ଅସୁଖ ହୋଇ ପଡ଼ି ରହିଲେ । ଅସଲ ଜିନିଷ ହେଲା love, adherence, interest (ଭଲ ପାଇବା, ନିଷ୍ଠା, ଅନୁରାଗ) ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୩/୧୯.୭.୧୯୪୮

॥ 'ଧର୍ମସ୍ୟ ତତ୍ତ୍ୱ'.... ମହାଜନୋ ଯେନ ଗତଃ ସଃ ପନ୍ଥା' - ମାନେ କ'ଣ ।।

ଜଣେ ବହିରାଗତ ଭଦ୍ରଲୋକ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - 'ଧର୍ମସ୍ୟ ତତ୍ତ୍ୱ' ନିହିତ ଗୁହାୟା' ମହାଜନୋ ଯେନ ଗତଃ ସଃ ପନ୍ଥା' - କଥାଟିର ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ସହଜ କରି କହିଲେ - ଧର୍ମର ତତ୍ତ୍ୱ ବା ତାହାଦ୍ୱା ସାଧାରଣ ମଣିଷର ବୋଧର ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ ଥାଏ, କାରଣ ଏହିଟା ଧରି, କରି, ଚାଲି ଉପଲବ୍ଧି କରିବାକୁ ହୁଏ । ଏହିଟା ହିଁ ଧର୍ମର ପ୍ରାଣମର୍ମ । ତା'ର ଆଗ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାହା ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ବୋଧରେ ଧରା ପଡ଼େ ନାହିଁ, ଗୋଟିଏ କଥାରେ କହିଲେ ହୁଏ - ତାହା ସେତେବେଳେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ପାଖରେ ସୁପ୍ତ, ଲୁପ୍ତ ଓ ଗୁପ୍ତ ଥାଏ । ମହାଜନ ମାନେ ବେରାପୁରୁଷ, ଯିଏ ବିଧି ମାଫିକ କରି, ଚାଲି ମୂଳ ବସ୍ତୁଟାକୁ ସତ୍ତା ଦେଇ ଅନୁଭବ କରି ତା'ସାଙ୍ଗରେ ଏକାନ୍ତ ହୋଇ ଯାଇଛନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ କୁହାଯାଏ ଧର୍ମର ମୂର୍ତ୍ତି । ସେ ଯେଉଁ ପଥ ଧରି ଚାଲିଛନ୍ତି, ସେହି ପଥ ଧରି ଚାଲିବାକୁ ହେବ । ଏକ କଥାରେ କହିଲେ - ସେ ହିଁ ଧର୍ମର ପଥ ଓ ଗନ୍ତବ୍ୟ । ଜୀବନ ଦେଇ ତାଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇ କଷ୍ଟରେ କଷ୍ଟରେ ତାଙ୍କୁ ଅନୁସରଣ କରି ଚାଲିବାକୁ ହେବ । ନଚେତ ତଥା କଥିତ ଲକ୍ଷେ ଆଲୋଚନାରେ ଧର୍ମର ମର୍ମ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ପାଖରେ revealed (ପ୍ରକାଶିତ) ହୁଏ ନାହିଁ । ଆଲୋଚନା ମାନେ ମୁଁ ବୁଝେ ଚାଲିବା ପାଇଁ ସମ୍ୟକ ଦେଖିବା । ଚକ୍ଷୁଟା ତାଙ୍କ ଠାରେ ନିବନ୍ଧ ରଖିବାକୁ ହୁଏ । ସେ ହିଁ ଦୃଷ୍ଟବ୍ୟ । ଶୁଦ୍ଧା ଓ ସେବା ସହିତ ତାଙ୍କର ସଙ୍ଗ କରିବାକୁ ହୁଏ । ତାଙ୍କର ପ୍ରତିଟି ଚଳା ବୋଲାର ତାପ୍ତର୍ଯ୍ୟ ଅନୁଧ୍ୟାବନ କରିବାକୁ ହୁଏ । ପ୍ରୟୋଜନ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରଶ୍ନ କରି ବୁଝି ନେବାକୁ ହୁଏ । ତାଙ୍କ ଠାରେ ସକ୍ରିୟ ଭାବରେ ଚନ୍ଦ୍ର୍ୟ ହେଲେ ହେଁ ଆମ ଜୀବନରେ ଧର୍ମ ଜାରି ଉଠେ । ଏହି ଚଳଣୀ ସତ୍ତା ବା ଅସ୍ତିତ୍ୱକୁ ନିତୋଳ ଭାବରେ ଧରି ରଖେ କ୍ରମବୃଦ୍ଧିପର କରି, ତେଣୁ ଏହାକୁ କହେ ଧର୍ମ । ବୃତ୍ତିମୁଖ ହେଲେ ସତ୍ତା ଖରାପ ଦିଗରେ ଯାଏ । ଜୀବନଟା ସଙ୍ଗୀନ ହୋଇ ଉଠେ । ଏହିଟା ଜୀବନ ନଷ୍ଟ ହେବାର ପଥ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୩/୨୨.୭.୧୯୪୮

॥ ସୃଷ୍ଟି କିଏ କରିଲେ ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ଆଦାମ ଓ ଇଭାକୁ ତ ପ୍ରଥମ ପିତା ମାତା କୁହାଯାଏ । ଏକ ହିଁ ପିତା-ମାତା ଠାରୁ ଯଦି ସବୁ ମଣିଷ ଆସିଥାନ୍ତି, ତେବେ ସମଗ୍ର ମନୁଷ୍ୟ ଜାତିର ଗୋଟିଏ instinct (ସହଜାତ ସଂସ୍କାର) ହୋଇଥାନ୍ତା ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Acquisition (ଅର୍ଜିତ ଗୁଣ) ଠାରୁ instinct (ସହଜାତ ସଂସ୍କାର) ହୋଇଥାଏ। Acquisition (ଅର୍ଜିତ ଗୁଣ) biologically set up କରିଲେ (ଜୈବସ୍ତରରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେଲେ) instinct (ସହଜାତ ସଂସ୍କାର) ହୁଏ। Acquisition that is biologically materialised and sprouts accordingly is instinct (ଅର୍ଜିତ ଗୁଣ ବା ବିଦ୍ୟା ଯାହା ଜୈବ କ୍ଷେତ୍ରେ ବାସ୍ତବାୟିତ ହୁଏ ଏବଂ ତଦନୁଯାୟୀ ଉଦ୍ଭିଦ୍ ହୋଇଉଠେ; ତାହାହିଁ ସହଜାତ ସଂସ୍କାର। Pedigreed dog (ଭଲ ବଂଶାବଳୀର କୁକୁର) କହେ, ସବୁ କୁକୁରର କିନ୍ତୁ ଏହି ଧରଣର ଗୁଣ ନଥାଏ। ଗୋଟିକର ହୁଏତ ପ୍ରଭୁର ଉପରେ ପ୍ରବଳ ଚାଣ (ଭଲ ପାଇବା) ହେଲା, ସେହି trait (ଗୁଣ) ଟା ହୁଏତ ତାର ସନ୍ତାନ ସନ୍ତତି ଭିତରେ ସଞ୍ଚାରିତ ହେଲା। ଏହି ଭାବରେ କେତେକ generation (ପୁରୁଷ) ପରେ ସେହିଟା ହୁଏତ instinctରେ (ସହଜାତ ସଂସ୍କାରରେ) set କରିଲା (ପର୍ଯ୍ୟବସିତ) ହେଲା। ଆଦାମ ଓ ଇଭଙ୍କର କଥା କହିଲେ, କିନ୍ତୁ ଆମ୍ଭେମାନେ କହୁ ବ୍ରହ୍ମାର ମାନସ ପୁତ୍ର। ଆଉ ସେହି କଥାଟାହିଁ ମୋ ମନରେ ଧରେ। ଆମ୍ଭେମାନେ କହୁ ବ୍ରହ୍ମା ମନରୁ ସୃଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି। ଗୋଟିଏ ମାଆ ପେଟରୁ ପାଞ୍ଚଜଣ ପିଲା ଜନ୍ମ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ପାଞ୍ଚ ରକମର ହୁଏ, ତାର କାରଣ, ଏକ - ଏକ ଜଣର ମଧ୍ୟରେ ଏକ - ଏକ ସମୟରେ ଆପଣଙ୍କର ତଦାନାନ୍ତର ମାନସ ଅର୍ଥାତ୍ ମନ ଯାହା କିନା ଆପଣଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଛି, ତାହା materialised ହୋଇଛି into being (ଜୀବନରେ ବାସ୍ତବାୟିତ ହୋଇଛି)। ତେବେ, ସେଠାରେ instinct (ସହଜାତ ସଂସ୍କାର)ର ଐକ୍ୟ ଥାଏ - ଅବଶ୍ୟ ଏକ ଏକ ଜଣ ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଦିଗ ଅର୍ଥାତ୍ ଯେଉଁ ମାନସ ତରଙ୍ଗ ସେଥିରେ materialised ହୋଇଛି into being (ଜୀବନରେ ରୂପାୟିତ ହୋଇଛି), ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଦେଖାଯାଏ। ଯାହା ହେଉ, ଗୋଟିଏ pair (ଦମ୍ପତି) ଠାରୁ କିନ୍ତୁ ବିଭିନ୍ନ ବର୍ଣ୍ଣର ଉଦ୍ଭବ ହୋଇନାହିଁ। ଏକର ହିଁ ଔରସଜାତ ସବୁ ହେଲେ instinct (ସହଜାତ ସଂସ୍କାର)ର ଏବେ group (ବିଭାଗ) ହୁଅନ୍ତା ନାହିଁ - ଆଉ ସେ ଗୁଡ଼ିକ evolve ବି କରନ୍ତା ନାହିଁ (ବିବର୍ତ୍ତିତ) ହୁଅନ୍ତା ନାହିଁ। Diminutive form (ଖର୍ବୀକୃତ) ହୋଇ ଯାଆନ୍ତା, ହୁଏତ ବା extinct (ଅବଲୁପ୍ତ) ହୋଇ ଯାଆନ୍ତା। ଏହିସବୁ ତାଙ୍କର ମନ ଦ୍ଵାରା ଗଢ଼ା। ଯେପରି, ମନ ଦେଇ ବିହିତ ଉପାଦାନ ଓ ଉପକରଣ ସାହାଯ୍ୟରେ ବିଭିନ୍ନ ପୁରୁଣା ବା

ମୂର୍ତ୍ତି ଗଢ଼େ। ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ସେ ଏହି ଚାରି ରକମର ଗଢ଼ିଛନ୍ତି। ଏହା ତାଙ୍କ କଳ୍ପଲୋକରେ ଥିଲା। ଚାରି ରକମ gene (ଜିନ୍) ହିଁ ଗୋଡ଼ା ଠାରୁ ସୃଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି, ତାଙ୍କର ମନୋଜାତ ବାସନା ଓ ପରିକଳ୍ପନା ନେଇ।

ଉଦ୍ଭବ୍ୟକ୍ତି - ଜୀବନ ବିଜ୍ଞାନ - ସମ୍ପତ ଭାବରେ ଏହା କି ଭାବରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମଣିଷ ହେଲା ବ୍ରହ୍ମାର ଅର୍ଥାତ୍ ବୃହତର ବା ବୃଦ୍ଧିର ମାନସ ପୁତ୍ର। ସେ ମନୋଗତ ଭାବ ଅନୁଯାୟୀ ଯାହା କିଛି ସୃଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି। ଏହାର biological aspect (ଜୀବନବିଜ୍ଞାନଗତ ଦିଗ) ଏହା କହି ପାରେ। ତାଙ୍କର ଇଛାରେ, କଳ୍ପନାରେ ଯାହା ଥିଲା, ତାହା ଉତ୍ପାଦନର ଉପଯୋଗୀ ଜୈବ ମସଲା ଉତ୍ପାଦନ ବା ସଂଗ୍ରହ କରି ସେ ତାହା ସୃଷ୍ଟି କଲେ। ତାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଯେପରି କଳ୍ପନା ଥିଲା, ସେ କଳ୍ପନାକୁ ମୂର୍ତ୍ତି କରିବାର କ୍ଷମତା ବି ତାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅନୁସ୍ଥାପିତ ଥିଲା। ମାଙ୍କଡ଼ିଆ ଯେପରି ତାର ନିଜର ମୁଖର ଲାଲ ମାଧ୍ୟମରେ ଜାଲ ସୃଷ୍ଟି କରିବାର କ୍ଷମତା ରଖିଛି।

ଉଦ୍ଭବ୍ୟକ୍ତି - ବ୍ରହ୍ମା ଚାରି ବର୍ଣ୍ଣ କ'ଣ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ହଁ! Originally (ମୂଳରେ) କେଉଁ ରକମ instinct (ସହଜାତ ସଂସ୍କାର)ର ରୂପ ଦେଇଦେଲେ, ତାର permutation - combinationରେ (ରକମାରି ବିନ୍ୟାସ ଓ ସଂଯୋଗରେ) ବହୁ sub-group (ଉପବିଭାଗ) ମଧ୍ୟ ହେଲା। Same parents (ଏକ ହିଁ ପିତା-ମାତା) ହେଲେ ଏପରି ହୁଅନ୍ତା ନାହିଁ।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ କହିଲେ - ତାଙ୍କର ମାନସ କଳ୍ପନା କିପରି ଜୈବଭୂମିରେ ରକମ ମାରି ରୂପ ପରିଗ୍ରହ କଲା - ମୁଁ ବିଷଦ ଭାବରେ ବୁଝିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଛି।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ହସ ହସ ମୁହଁରେ କହିଲେ - ଧର, ଏହି ଯେ protoplasm (ମୂଳାଭୂତ ଜୈବ ଉପାଦାନ) କହୁ, ସୂର୍ଯ୍ୟ ଅଛି, ଆଉ protoplasm (ମୂଳାଭୂତ ଜୈବ ଉପାଦାନ) ଅଛି। ସୂର୍ଯ୍ୟର ଆଲୋକରେ protoplasm (ମୂଳାଭୂତ ଜୈବ ଉପାଦାନ) ଗୁଡ଼ିକ enlivened (ସଞ୍ଜିବିତ) ହୁଏ। ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କର ଆଲୁଅ ପ୍ରତ୍ୟେକେ ପାଆନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ପ୍ରତ୍ୟେକଟି protoplasm (ଜୈବ ଉପାଦାନ) ତା ଭଳି receive

(ଗ୍ରହଣ) କରି ଏକ ଏକ ରକମ ହୁଏ। ସୂର୍ଯ୍ୟ ହିଁ ଏଠାରେ breeding factor (ଜନ୍ମଦାତା), ପାର୍ଥକ୍ୟର କାରଣ ସ୍ଥାନ, କାଳ, ପାତ୍ରର difference (ପାର୍ଥକ୍ୟ)। ମାନସ ପୁତ୍ର କି ରକମ ? ଧର, ଯେପରି ରେଡିଓର short wave (ହ୍ରସ୍ବ ତରଙ୍ଗ), long wave (ଦୀର୍ଘ ତରଙ୍ଗ), medium wave (ମଧ୍ୟମ ତରଙ୍ଗ) ଇତ୍ୟାଦି ନାନା ରକମର wave (ତରଙ୍ଗ) ଥାଇପାରେ। ଯେମିତି ଇଚ୍ଛା wave (ତରଙ୍ଗ) transmit (ସମ୍ପ୍ରେରଣ) କରିପାରି। ସେହିପରି ବ୍ରହ୍ମ ହିଁ ଯେପରି ସର୍ବ ସମ୍ଭାବନାମୟ transmitter (ସମ୍ପ୍ରେରକ)। ସେଠାରେ adjustment (ବିନିୟାସ) ଯେପରି କରାହେଉଛି, ବାହାରେ reproduction (ଉତ୍ପତ୍ତି) ସେହିପରି ହେଉଛି। ତାଙ୍କର ମନର ତରଙ୍ଗରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ layer (ସ୍ତର)ର ଭିତର ଦେଇ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ସୃଷ୍ଟି materialised (ରୂପାୟିତ) ହେଉଛି। ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ବି ସତ୍ତା ଜନ୍ମର ସମୟରେ ସ୍ଥାନ-କାଳ-ପାତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ଓ ମନର ଭାବ ଭୂମିର ପାର୍ଥକ୍ୟ ଅନୁସାରେ ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ବିଭିନ୍ନ ଧରଣର ସତ୍ତା ଜନ୍ମିଥାଏ।

ପ୍ରଥମ ବ୍ୟକ୍ତି - ତାରି ରକମ instinct (ସହଜାତ ସଂସ୍କାର) ମୂଳରୁ ଯଦି ରହେ, ତେବେ acquisition (ଅର୍ଜିତ ଗୁଣ) instinct (ସହଜାତ ସଂସ୍କାର)ରେ ପରିଣତ ହେବାର କଥା ଆସେ କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ରକମଟା unfurl କରେ (ବିକଶିତ ହୁଏ)। ଆହୁରି acquire (ଅର୍ଜନ) କରେ। Acquisition (ଅର୍ଜିତ ବିଦ୍ୟା)ଟା ପୁଣି instinct (ସହଜାତ ସଂସ୍କାର)ରେ ପରିଣତ ହେବାର ପଥରେ ଚାଲେ। ଥିଲା- କଲିଲ - ଆହୁରି ହେଲା - ଏହି ରକମ ଆଉ କ'ଣ ! ମୂଳରୁ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଥାଏ ଆଉ ସେହି ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ତାର ନିଜସ୍ବ ରକମରେ ପ୍ରସ୍ତୁତି ହୋଇ ହୋଇ ଚାଲେ।

ଉଚ୍ଚ ବ୍ୟକ୍ତି - ଆପଣ ବ୍ରହ୍ମ ସତ୍ତାକୁ ସାକାର କରନ୍ତି କିନ୍ତୁ ବୈଜ୍ଞାନିକ ମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ଅନେକ ଏହି conscious intelligent will (ସଚେତନ ବୁଦ୍ଧିବାନ ଇଚ୍ଛା)ର କଥା ସାକାର କରନ୍ତି ନାହିଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯିଏ ସ୍ବୟମ୍ଭୁତ ବ୍ରହ୍ମ, ସେ intelligent being ଅର୍ଥାତ୍ ବୋଧୁର ବୀଜସତ୍ତା। ଏହିଟା ଅବଶ୍ୟ ମୋର କଥା। ସର୍ବଭାବାତୀତ ଦୈତ ଓ ବହୁତ୍ ବିବର୍ଜିତ ଯେ ତରମ ଏକତ୍ବ ତାହା ସୃଜନ ଲୀଳାର ପ୍ରାକ୍ କାଳୀନ ଅବସ୍ଥା, ସେଠାରେ

ସୃଷ୍ଟିର ସବୁ କିଛିର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ଲୀନ ଅବସ୍ଥାରେ ଥାଏ, ଜଣା ପଡ଼େ ନାହିଁ। ମଣିଷ ଯେତେବେଳେ ସମଗ୍ର ସତ୍ତା ଦେଇ ସେହି ତରମ ଏକତ୍ବର ସଙ୍ଗରେ ଏକାତ୍ବ ବା ସମାହିତ ହୁଏ, ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କୁ ବୋଧ କରିପାରେ। ଏହା ହେଲା ପରା ବିଦ୍ୟା ବା ପରାବିଜ୍ଞାନ ରାଜ୍ୟର କଥା। ବିଜ୍ଞାନର ସହିତ ଏହାର କୌଣସି ବିରୋଧ ନାହିଁ। ବିଜ୍ଞାନ କରୁଛି ପ୍ରକୃତିର ସନ୍ଧାନ ଆଉ ସାଧୁ-ସନ୍ଥମାନେ କରୁଛନ୍ତି ପ୍ରକୃତିର ଉତ୍ସର ସନ୍ଧାନ। ମୁଁ ଯେଉଁ ତରମ ଅବସ୍ଥା କଥା କହିଲି ତା'ଠାରୁ ହିଁ intelligent being (ବୋଧୁବାନ ସତ୍ତା) ଆସିଲା। Telligence ଅର୍ଥାତ୍ ବୋଧୁର ବୀଜ ସତ୍ତା ଯେତେବେଳେ biologically formed (ଜୈବ ଭାବେ ଗଠିତ) ହେଲା, ସେତେବେଳେ ହିଁ ତାହା intelligence (ବୋଧୁ) ହେଲା। Protoplasm (ଜୀବନର ମୂଳଉପାଦାନ)ର ଉପରେ sunray (ସୂର୍ଯ୍ୟକିରଣ) ପଡ଼ି ଯେତେବେଳେ organised being (ସଂଗଠିତ ସତ୍ତା) ହେଲା, ସେତେବେଳେ ତାର life and activity (ଜୀବନ ଓ ସକ୍ରିୟତା) ଜାଗ୍ରତ ହେଲା, ତାର ପ୍ରତ୍ୟେକ ହେଲା ନିଜକୁ ଓ activity (ସକ୍ରିୟତା)କୁ ଆହୁରି କରେଇ ଉଠାଇବା। ଏହି ପ୍ରକୃତିର କାରଣରୁ telligence (ବୋଧୁର ବୀଜ ସତ୍ତା) ସୃଷ୍ଟିର ମଧ୍ୟକୁ ଆସି intelligence (ବୋଧୁ) ହେଲା।

ଉଚ୍ଚ ବ୍ୟକ୍ତି - ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ଏକ ବହୁ ହେବାକୁ ଚାହେଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପ୍ରତ୍ୟେକ ସତ୍ତା ମଧ୍ୟରେ ଅଛି - self - preservation (ଆତ୍ମ ସଂରକ୍ଷଣ), self-protection (ଆତ୍ମ ପାଳନ), self procreation (ଆତ୍ମ ବିସ୍ତାର)ର tendency (ପ୍ରବଣତା)। ଏହି ଗୁଡ଼ିକ conflict (ଦ୍ବନ୍ଦ୍ବ)ର ଭିତର ଦେଇ ଆସିଲା କାମ, କ୍ରୋଧ, ଲୋଭ, ମୋହ, ମଦ, ମାହର୍ଯ୍ୟ - ଏହି ଷଡ଼ରିପୁ।

ଉଚ୍ଚ ବ୍ୟକ୍ତି - self protection (ଆତ୍ମ ପାଳନ) ଆଉ self preservation (ଆତ୍ମ ସଂରକ୍ଷଣ) ଏହି ଦୁଇଟାର ମଧ୍ୟରେ ତଫାତ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଦେହରେ ମଣୀ ବସିଲା, ପଟ କରି ହାତଟା ଯାଇ ସେଠାରେ ପଡ଼ିଲା। ଏହିଟା ହେଲା self protection (ଆତ୍ମ ପାଳନ)ର ବୁଦ୍ଧି ଯୋଗୁ। ଭୋକ ଲାଗିଛି, ଖାଉଛି ଏହିଟା ହେଲା self preservation (ଆତ୍ମ ସଂରକ୍ଷଣ)। ଆଉ self procreation (ଆତ୍ମ ବିସ୍ତାର) ଠାରୁ ଆସେ ସାଲୋକକ ପ୍ରତି ଟାଣ ବା ଭଲ ପାଇବା। ଅନେକ ହେବାକୁ ଚାହୁଁ, ତେଣୁ ସା ଲୋକର ଉପରେ ଝୋଙ୍କ ବା ଆକର୍ଷଣ। ଝୁଅ

ପିଲାଟି ପୁଣି ପୁରୁଷର ଉପରେ ଝୋଙ୍କ ବା ଆକର୍ଷଣ ହୁଏ । ପରସ୍ପର ପରସ୍ପରର ପ୍ରତି ଆକର୍ଷଣ ବୋଧ କରାନ୍ତି ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ପୁରୁଷର ଝିଅ ପିଲାଟି ଉପରେ ଝୋଙ୍କ ହେବାଟା କ'ଣ disease (ବ୍ୟାଧି) ନୁହେଁ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଜୀବନଧାରଣା ପାଇଁ ଖାଇବାଟା ଯଦି disease (ବ୍ୟାଧି) ନୁହେଁ, ତେବେ ଏହିତା disease (ବ୍ୟାଧି) ହେବ କାହିଁକି ? ସତ୍ୟଲୋପୀ ଝୋଙ୍କ ଯଦି ନହୁଏ, ସାଧାରଣ ସ୍ୱପ୍ନ ରକମ ଯଦି ହୁଏ, ତେବେ ତାକୁ disease (ବ୍ୟାଧି) କହିବେ କାହିଁକି ? ନିଶାଟା କ'ଣ ? ସେମାନଙ୍କ ଦେହରେ କି ଏପରି ଗନ୍ଧ ଅଛି, ନା ସେମାନଙ୍କର ସୁନାର ଦେହରେ ଦେହ ଘସି ହେଲେ ତୁମର ଶରୀର ସୁନା ହୋଇଯିବ ? ଅସଲ କଥା ତା' ଭିତରେ ଏମିତି mechanism (ମରକୋଟ) ଅଛି ଯାହା ଦ୍ୱାରା being (ସତ୍ୟ) ବନ୍ଧୁ ହେବାର ସୁଯୋଗ ପାଏ । Enjoyment (ଉପଭୋଗ) ଜିନିଷଟା ହେଲା ଗୋଟିଏ ଅବସ୍ଥାର ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଅବସ୍ଥାକୁ ଯିବାର ଯେଉଁ ବୋଧ ତାହା ହିଁ । ଅବଶ୍ୟ ଏହି ଅବସ୍ଥାତରତା ସତ୍ୟର ଯେତେ ପୋଷଣବର୍ଜନା ହୁଏ ଏବଂ ବିରୂପ ପ୍ରତିକ୍ରିୟାର ସୃଷ୍ଟି ଯେତେ ନକରେ, ସେତେ ହିଁ ତାହା ପ୍ରକୃତ ଉପଭୋଗ୍ୟ ହୁଏ ।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ ପଚାରିଲେ - କି ରକମ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଝୁଆ ଲାଗିଛି, ଖାଇବାର ତାକ ଭିତରେ ଅନୁମାନ ହେଉଛି । ସେତେବେଳେ ଭାତ ପାଇଲେ ଭାତ ଖାଉଛ, ଭାତ ମୁହଁରେ ଦେଉଛ, ଆଉ କି ଆରାମ ! ଝୁଆର ଅବସ୍ଥାର ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେଲା, ତେଣୁ ତ ଆରାମ । ଯେତ ଭରି ଗଲେ ଆଉ ଭଲ ଲାଗେନା । କାରଣ ସେତେବେଳେ ଆଉ ଅବସ୍ଥାର ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦରକାର ନାହିଁ ।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ ପଚାରିଲେ - suffering (ଦୁର୍ଭୋଗ) ବି ତ ଅବସ୍ଥାର ପରିବର୍ତ୍ତନ !

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କୌଣସି - କୌଣସି suffering (ଦୁର୍ଭୋଗ)ର ଭିତରେ ବି ଗୋଟିଏ ଧରଣର enjoyment (ଉପଭୋଗ) ଥାଏ । ଯେମିତି ଶରୀରକୁ କୁଣ୍ଡେଇବା ମଧ୍ୟରେ କଷ୍ଟ ବି ଥାଏ ପୁଣି ଆରାମ ମଧ୍ୟ ଥାଏ । ସୁଖ-ସୁବିଧା ଯେତେବେଳେ ନୀରସ ଏବଂ ଏକ ପାଖୁଆ ହୋଇଉଠେ, ସେତେବେଳେ ଅନେକ କୁଣ୍ଡ

ସାଧନାର ମଧ୍ୟରେ ବୈଚିତ୍ର୍ୟ ଓ ନୂତନ ଜୀବନର ସାଦ ଖୋଜି ପାଏ । That which hinders existence or intention is suffering, that which exalts existence or intention is enjoyment (ଯାହା ଅସ୍ଥିର ବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ବ୍ୟାହତ କରେ ତାହା ହିଁ ଦୁଃଖ, ଆଉ ଯାହା ଅସ୍ଥିରକୁ ଉନ୍ନୀତ କରେ, ତାହା ହିଁ ସୁଖ) । Difference (ପାର୍ଥକ୍ୟ) ଏହିଠାରେ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କେତେ ମିନିଟ୍ ନୀରବ ରହି କହିଲେ - God created man after His own image (ଈଶ୍ୱର ନିଜ ପ୍ରତିକୃତିରେ ମଣିଷ ଗଢ଼ିଥିଲେ) କଥାଟା ହିଁ ଠିକ୍ । ଏହି କଥାଟା ମାନସ ପୁତ୍ର ଭଳି । Man (ମଣିଷ) ମାନେ ହିଁ ଏଠାରେ creation (ସୃଷ୍ଟି) ଅର୍ଥାତ୍ ସୃଷ୍ଟିର ସବୁ କିଛି ହିଁ । Man (ମଣିଷ) କଥାଟା ଆସିଛି ମନ କଥାରୁ, ଯେମିତି ମନୁଷ୍ୟ ମନଠାରୁ ଆସିଛି । ମଣିଷ ମାନେ ମନର ତରଙ୍ଗ ବିଶେଷ ।

ପ୍ରଥମ ବ୍ୟକ୍ତି - ପ୍ରତ୍ୟେକର ଭାବସାମ୍ୟ ମୂଳରେ ଏକ ଅଛନ୍ତି ବୋଲି ସମ୍ଭବ ହୁଏ । ଆଉ ପ୍ରତ୍ୟେକେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ବିଶିଷ୍ଟ ଭାବ ତରଙ୍ଗର materialisation (ରୂପାୟନ) ବୋଲି ବୋଧ ହୁଏ ଭାବବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - God is equitably equal to all (ଭଗବାନ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରତ୍ୟେକର ପ୍ରତି ସମାନ), କିନ୍ତୁ ଆମ୍ଭେମାନେ ଯେତେ ହିଁ ତାଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଆଗେଇବୁ ସେତେ ହିଁ ତାଙ୍କର ବନ୍ଧା ପାଇବୁ । ଭାବସାମ୍ୟ କଥା ଠାରୁ ସତ୍ୟସାମ୍ୟ କଥାଟା ଠିକ୍ । ତେଣୁ କଥାଟା ହେଉଛି ସତ୍ୟସାମ୍ୟ ଓ ଭାବବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୩/୨୩.୭.୧୯୪୮

II ମଣିଷ ସତ୍ୟରେ ନିରୂପାୟ କି ନୁହେଁ ।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ମଣିଷର ବୁଦ୍ଧି ଯଦି ପୂର୍ବ କର୍ମଫଳ ମାଧ୍ୟମରେ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୁଏ, ତାହାଲେ ମଣିଷ ତ ନିରୂପାୟ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେ ସବୁ ହିଁ କର୍ମରେ ଲାଗେ, ଯଦି ମୂଳକୁ ଧରିଥାଏ, ନହେଲେ ଛିଟକି ଯାଏ । କର୍ମଟା ମୂଳକୁ ପରିପୁରଣ କରି ଏହି ଭଳିଆ ହେବା ଉଚିତ । Star spurns him who ignores the fundament (ଭାଗ୍ୟ ତାକୁ ହିଁ ଘୃଣା

କରେ, ଯେ ମୂଳକୁ ଉପେକ୍ଷା କରେ)। ଖନା ନା କିଏ କହିଛନ୍ତି - 'ଯେ କୋଷ୍ଠିତେ ନାଲ ବାମୁନେର ପୋ, ତାକେ ନିଏ ଜଲେ ଥୋ।' ଅର୍ଥାତ୍ କେନ୍ଦ୍ରରେ ବା କୋଣରେ ବୃହସ୍ପତି ନ ରହିଲେ ନା କ'ଣ ଖରାପ ହୁଏ। ତେବେ ମଣିଷ ଇଚ୍ଛା କଲେ ସବୁ ଅବସ୍ଥାର ମଧ୍ୟରେ ରହି ବି ଭଲ ଆଡ଼କୁ ହାତ ବଢ଼ାଇ ପାରେ।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ କହିଲେ - କେହି ହୁଏତ ଖରାପ କରିବାକୁ ଏଭଳି ଭାବରେ predestined (ପୂର୍ବରୁ ଭାଗ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ) ଯେ ତାର ଭଲ ଭାବରେ ଚଳିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ଜାଗ୍ରତ ହୁଏ ନାହିଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାର ମାନେ ସେ ନିଜକୁ ନିଜେ ଏହି ଭାବରେ predestined (ଭାଗ୍ୟବଶ) କରିଛି। Freedom (ସାଧାନତା) ଅଛି, ଅନ୍ୟ ରକମ କରିପାରେ, କିନ୍ତୁ କରେ ନାହିଁ, ସେ ବି ଏହି freedom (ସାଧାନତା)ର ବ୍ୟାପାର। ଧରନ୍ତୁ ଆପଣଙ୍କର ଅର୍ପିତ ଖାଇବାର ନିଶା ଅଛି, ଆପଣ ନିଶିତ ଖାଇବେ। ଆପଣଙ୍କର freedom (ସାଧାନତା)କୁ ଆପଣ ଏହି ଭାବରେ use (ବ୍ୟବହାର) କରୁଛନ୍ତି। Freedom (ସାଧାନତା) ଅଛି ବୋଲି ଆପଣ ଭଲ ବି କରିପାରନ୍ତି, ମନ୍ଦ ବି କରିପାରନ୍ତି।

ପ୍ରଥମ ବ୍ୟକ୍ତି - ତା'ହେଲେ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର free will (ସାଧାନ ଇଚ୍ଛା) ଅଛି ହିଁ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ହଁ।

ଉଚ୍ଚବ୍ୟକ୍ତି - ସେହିଟା କ'ଣ ଏତେ ପରିମାଣରେ ଅଛି ଯେ ଆମେମାନେ ସ୍ୱକର୍ମକୃତ ମନ୍ଦ ଠାରୁ ରକ୍ଷା ପାଇ ପାରିବୁ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ହଁ! ତାହା ଅଛି ହଁ। ବଡ଼ ଅବସ୍ଥା ଗୋଟିଏ ମାନସିକ ବ୍ୟାପାର।

ଉଚ୍ଚ ବ୍ୟକ୍ତି - ଗାତାରେ ଯେ ଅଛି 'ଇଶ୍ୱରଃ ସର୍ବଭୂତାନ୍ଂ ହୃଦେଶେଷହର୍ଜୁନ ଚିନ୍ତତି / ଭ୍ରାମୟନ ସର୍ବଭୂତାନ୍ଂ ଯତ୍ତରୁଦ୍ଧାନ୍ଂ ମାୟୟା।' ମଣିଷ ତ ସେ ଦିଗରୁ ନିରୁପାୟ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଶୁଭ ସମେଶ, ଶୁଭ ସଂସାରଟା ବି ମାୟା, ତାହା ମଙ୍ଗଳ ହିଁ କରିଥାଏ। ଭଲ ମନ୍ଦ ସବୁ କିଛି ହିଁ ମଙ୍ଗଳର କାରଣ ହୋଇଥାଏ, ଯଦି ମଣିଷ ସର୍ବତୋ ଭାବରେ ଇଷ୍ଟଙ୍କର ଶରଣାଗତ ଏବଂ ଇଷ୍ଟସାର୍ଥ ପ୍ରତିଷ୍ଠାପନ୍ନ ହୁଏ। ମାୟାକୁ ଅତିକ୍ରମ କରିବାକୁ ହେଲେ ଏହା ହିଁ ହେଲା ସହଜ ସରଳ ପଥ। ମୁସକିଲ ଟା ସେତେବେଳେ

ସହଜ ହୋଇଉଠେ। ମଙ୍ଗଳମୟ ମଙ୍ଗଳର ପଥ ସର୍ବଦା ହିଁ ମୁକ୍ତ ରଖୁଛନ୍ତି। ଭାବନା କରିବାର କିଛି ଦୁନିଆରେ ନାହିଁ, ଅବଶ୍ୟ ଯଦି ନିଜକୁ ନିଜେ ଫାଙ୍କି ନ ଦେଉ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୩/୨୩.୭.୧୯୪୮

II ଭଗବାନ କିଛି କହିବାର ବାକି ରଖୁଛନ୍ତି କି ନାହିଁ।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ଭଗବାନ ବୋଧ ହୁଏ ସବୁ କଥା କେବେ କହନ୍ତି ନାହିଁ, କିଛିଟା ବାକି ରଖି ଦିଅନ୍ତି।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପରମପିତାଙ୍କ ଦୟାରେ ଆପଣମାନେ ଗୋଟିଏ everlasting torch (ବିରସ୍ତାୟୀ ଚର୍ଚ୍ଚ) ହାତରେ ପାଇଛନ୍ତି। ଯଦି use (ବ୍ୟବହାର) କରିପାରନ୍ତି, beyond may be achieved (ପରାମ୍ପାନ ଲାଭ କରାଯାଇପାରେ)।

ଉଚ୍ଚ ବ୍ୟକ୍ତି - ମୋର ମନେ ହୁଏ, ଦାବା (ପଶା ବା ଚେସ) ଖେଳିବା ସମୟରେ ଭଲ ଖେଳାଳୀ ଯେ ସେ ଯେମିତି ଗୋଟି ଚଳାଇବାର ନିୟମ ବା ବିଧିଟା କହେ ନାହିଁ, ଖେଳର ବିଧି ଅନୁଯାୟୀ ଖେଳି ଚାଲେ, ଅବତାର ମହାପୁରୁଷ ମଧ୍ୟ ସେମିତି ଜୀବନର ନୀତି-ନିୟମ ଗୁଡ଼ିକ ଦେଇଯାନ୍ତି କିନ୍ତୁ ଭବିଷ୍ୟତ ପରିଣତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସବୁ କହନ୍ତି ନାହିଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ହସି ହସି କହିଲେ - ବିଧି ରହିଲା ମାନେ କୁହାରହିଲା। ବିଧିକୁ ଅନୁସରଣ ନ କରିଲେ ଆମେମାନେ ବାଧ୍ଯତ ହେଉନା। ଅନୁସରଣ କରିବା ଟା ହିଁ ଆତ୍ମମାନଙ୍କୁ ଜଣେଇ ଦିଏ ଯେ କେଉଁଥି ପାଇଁ କ'ଣ ହୁଏ। ସେତେବେଳେ ବୁଝା ଯାଏ 'ବ୍ରହ୍ମଣୋ ହିଁ ପ୍ରତିଷ୍ଠାହୁମ' କଥାର ସାର୍ଥକତା କେଉଁଠି।

ଉଚ୍ଚ ବ୍ୟକ୍ତି - ପରମପିତା ଯଦି ସର୍ବଶକ୍ତିମାନ ହୁଅନ୍ତି, ତେବେ ସେ ବିଧି ଭିତରେ ସାମାନ୍ୟତ ହେବେ କାହିଁକି?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଭଗବାନ ହିଁ ବିଧି।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ କହିଲେ - ମଥୁରା ବାବୁଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଦିନେ ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣ ଦେବଙ୍କର କଥା ହେଉଥିଲା। ମଥୁରାବାବୁ କହିଲେ ଭଗବାନ ନିୟମର ଅଧୀନ। ସେଥିରେ ରାମକୃଷ୍ଣ ଦେବ କହିଲେ - ସେ ଯାହା ଇଚ୍ଛା କରିପାରନ୍ତି। ସେତେବେଳେ ମଥୁରାବାବୁ କହିଲେ - ତାହାଲେ କ'ଣ ସେ ଏହି ଲାଲ ଜବା ଫୁଲ ଗଛରେ ଧଳା ଜବାଫୁଲ ଫୁଟେଇ ପାରନ୍ତି? ରାମକୃଷ୍ଣ ଦେବ କହିଲେ - ତାଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ହେଲେ ଫୁଟି

ପାରେ। କେତେ ଦିନ ଗଲା ପରେ ଦେଖାଗଲା - ଲାଲଜବା ଫୁଲ ଗଛରେ ଗୋଟିଏ ଡାଳରେ ଧଳା ଫୁଲ ଆଉ ଏକ ଡାଳରେ ଲାଲ ଫୁଲ ଫୁଟିଛି। ସେତେବେଳେ ପରମହଂସ ଦେବ ମଥୁର ବାବୁଙ୍କୁ ଡାକି ଦେଖାଇଲେ। ଏ ବ୍ୟାପାରଟାକୁ କି ଭାବରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯିବ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ହେଲେ ତ ନିଷ୍ଠୟ ହୁଏ, ତେବେ ତାହା ବି ହେବାର ବିଧିକୁ ଅନୁସରଣ କରି। ଆମେମାନେ ହୁଏତ ସବୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ତାହା ବୁଝି ପାରୁନା। ଆଉ ଇଚ୍ଛା ମାନେ ପୁନଃ ପୁନଃ କରିବା।

ଆ:ପ୍ର: ୧୩/୨୩.୭.୧୯୪୮

II ତମୋଗୁଣରେ କ'ଣ ହୁଏ।।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ମନକୁ ମନ କହିବାକୁ ଲାଗିଲେ - ତମୋଗୁଣ ନେଇ ଆସେ ଆଳସ୍ୟ, ଜଡ଼ତା, ଭ୍ରମ, ପ୍ରମାଦ, ମୋହ ଇତ୍ୟାଦି। ଏହାଦ୍ୱାରା ମଣିଷକୁ ସୁବିର କରି ତୋଳେ, ଆଗେଇବାକୁ ଦିଏ ନାହିଁ। ତମୋଗୁଣ ପ୍ରବଳ ହେଲେ ଇହକାଳ, ପରକାଳ ଦୁଇଟା ହିଁ କ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣ ହୁଏ। ତମୋଗୁଣ ଆକ୍ରମଣ କଲେ ତାକୁ କୌଣସି ପ୍ରକାରରେ ପ୍ରଶ୍ନସ୍ୱ ଦେବା ଉଚିତ ନୁହଁ। ଏହା ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାର ବିକାର ଅବସ୍ଥା। ତେଣୁ ମୁଁ କର୍ମ ପ୍ରବଣତାର ଉପରେ ଏତେ ଜୋର ଦିଏ। ଗାତାରେ ଅଛି - 'ସହଜଂ କର୍ମ କୌତେୟ ସଦୋଷମପି ନ ତ୍ୟଜେତ୍, ସର୍ବରମା ହି ଦୋଷେଣ ଧୂମେନାଗ୍ନିରିବାବୃତା।' ପ୍ରଥମ ପ୍ରଥମ କର୍ମ ସମ୍ପାଦନ ଭିତରେ ଦୋଷ ତୁଟି ରହିଥାଏ କିନ୍ତୁ କର୍ମ ଯେତେ ହିଁ ସୁକେନ୍ଦ୍ର ହୁଏ, ସେତେ ହିଁ ତାହା ତୁଟିମୁକ୍ତ ହୋଇଥାଏ। କର୍ମଛଡ଼ା ମଣିଷର ପ୍ରକୃତ ଜ୍ଞାନ ଏବଂ ଅଭିଜ୍ଞତା ମଧ୍ୟ ହୁଏନାହିଁ। ରଜୋଗୁଣ ହେଲା ଅନୁରାଗରେ ରଜ୍ଜ୍ୱାନ ହୋଇ ତତ୍ ପୁରଣା କର୍ମରେ ପ୍ରବୃତ୍ତ ହେବାର ସମ୍ଭେନ। ଏହା ଭିତରେ ଆସକ୍ତି ଓ କର୍ମପ୍ରବଣତା ଦୁଇଟା ହିଁ ପ୍ରବଳ ଭାବରେ ଥାଏ। ରଜୋଗୁଣ ଯଦି ଇଷ୍ଟାନୁଗ ହୁଏ ତାହାଲେ ତାହା ମଙ୍ଗଳର କାରଣ ହୋଇଉଠେ। ସେତେବେଳେ ଅହଂକାର ଏବଂ ସକ୍ରିୟ ଆସକ୍ତି ଦୁଇଟା ହିଁ ସୁନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୋଇଥାଏ। ସବୁଗୁଣର ପ୍ରଧାନ ଲକ୍ଷଣ ହେଲା ତାହା ସର୍ବା ପ୍ରଧାନ, ତାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଲା ଯାହାଦ୍ୱାରା ସର୍ବା ଉନ୍ନତି ଓ ସୁପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେବ ତାହା ହିଁ କରିବା।

ଆ:ପ୍ର: ୧୩/୨୩.୦୭.୧୯୪୮

II ଅନୁରାଗ କିପରି ଭାବରେ ହୁଏ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ପଢ଼ାରିଲେ - ଅନୁରାଗ ଜିନିଷଟା normal (ସାଧାରଣ), ନା ଗଜେଇ ଚୋଳିବାକୁ ହୁଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଅନୁରାଗ ଅଛି ହିଁ - ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ଦେବାକୁ ହୁଏ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ଦେବା ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଅନୁକୂଳ ବାକ୍ୟ, ଅନୁକୂଳ ବ୍ୟବହାର, ଅନୁକୂଳ ଚିନ୍ତା, ଅନୁକୂଳ ଚଳନ ହିଁ ଅନୁରାଗରେ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ଦେବା। ଅନୁରାଗ ହେଲା fire of life (ଜୀବନାଗ୍ନି)। ଏହି ଅନୁରାଗ ଯେତେ ବ୍ୟଭିଚାରିଣୀ ହୁଏ, ମଣିଷ ସେତେ ଶୁଥ ଓ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ହୋଇଯାଏ, callous (ଅନମନାୟ ଓ ବୋଧହୀନ) ହୋଇପଡ଼େ।

ଉକ୍ତବ୍ୟକ୍ତି - ବ୍ୟଭିଚାରିଣୀ ଅନୁରାଗେ ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତୁମର ଟାଣ (ଭଲ ପାଇବା) ମୋ ଉପରେ ଅଛି, ସେହି ସାର୍ଥପୁଷ୍ପ ହେଉଛି ଯାହାଦ୍ୱାରା ବା ଯେଉଁ ମାଧ୍ୟମରେ, ତାକୁ ବା ତାହା ତୁମକୁ ଭଲ ଲାଗୁଛି - ଏହି ହେଲା concentric love (ସକେନ୍ଦ୍ରୀକ ଭଲ ପାଇବା)। ଆଉ ଏହି ଭଲ ପାଇବା ବା ଭଲ ଲାଗିବାଟା ସେତେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରହିଛି ଯେତେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତା ଦ୍ୱାରା ତୁମର ବାସ୍ତବିକତା ସାର୍ଥ ପୁଷ୍ପ ହେଉଛି, ଯେଉଁ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ତା ଭିତରେ ଓଲଟା ଭାବ ଦେଖିଲ, ସେହି ମୁହୂର୍ତ୍ତରୁ ହିଁ ତୁମେ ତା ପ୍ରତି neutral (ନିରପେକ୍ଷ) ହୋଇଗଲ - ଯେଉଁଟା ଭଲ ବି ନୁହଁ ମନ୍ଦ ବି ନୁହଁ ଏହି ପ୍ରକାର ଭାବ। ଆଉ ଏକ ପ୍ରକାର ଅଛି, ତୁମର ଭଲପାଇବାର କୌଣସି ମୂଳ centre (କେନ୍ଦ୍ର) ନାହିଁ - ଯାର ମାପ କାଠିରେ ତୁମେ ସବୁ ମାପି ଦେଖୁଛ। ତୁମର ବୃତ୍ତିର ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ଯେତେବେଳେ ଯିଏ ଯୋଗାଉଛି - ତା ପ୍ରତି ସେତେବେଳେ ଭଲ ପାଇବା ଆସୁଛି। ଏହି ପ୍ରକାର ଅନୁରାଗ ବ୍ୟଭିଚାରିଣୀ ଅନୁରାଗ। ଏକ ପ୍ରକାର ଅଛି - ମଠ - ମନ୍ଦିର, ଗଛ ତଳ ଯାହା ଦେଖୁଛି ସବୁ ଜାଗାରେ ମଥା ଠୁକୁଛି। ସାଧୁ ଦେଖୁଛି ତ ତାଙ୍କର ନାମ ନେଇ ରଖୁଛି, ନିଷ୍ଠାର ଗନ୍ଧ ହିଁ ନାହିଁ। ଗୋଟିଏ କଥାରେ ବହୁ ନୈଷିକ, ସେମାନଙ୍କର କିନ୍ତୁ ରକ୍ଷା ନାହିଁ।

ବାସ୍ତବ ଜିନିଷ ହେଲା - ଅଜାତ୍ୟ, ଅଜ୍ଞେୟ, ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ ଅନୁରାଗ ରହିବ ଜଣକ ପାଖରେ ଆଉ ତାର ଅନୁକୂଳ ଯାହା - ଏପରିକି ଗୋଟିଏ ଗଛ କିମ୍ବା ଗୋଟିଏ

କୁଟା (ନଡ଼ା) ବି ଯଦି ପ୍ରେମାସ୍ପଦଙ୍କର ଅନୁକୂଳ ହୁଏ, ତାହା ବି ତା ପାଖରେ ପ୍ରାତିକର ମନେ ହେବ। ଏହାଫଳରେ 'ଯତ୍ର ଯତ୍ର ନେତ୍ର ପଡ଼େ, ତତ୍ର ତତ୍ର ଇଷ୍ଟ ସୁରେ' ଏହି ପ୍ରକାର ହୋଇ ଉଠେ।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ କହିଲେ - ଘଟେ ଘଟେ ଇଷ୍ଟସୁରଣ ଯେଉଁଠାରେ ହୁଏ, ସେଠାରେ ତ ଅନୁକୂଳ ପ୍ରତିକୂଳ ରହେନାହିଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କୃଷ୍ଣ ଠାକୁର ଯେମିତି ବ୍ୟାଧର ହାତରେ ମାରା ପଡ଼ିଥିଲେ। ଗୋଟିଏ ବ୍ୟାଧ ଦେଖିଲେ ହିଁ ତାଙ୍କର ଭକ୍ତର ମନ କିନ୍ତୁ ବିଷୟ ହୋଇଯିବ। ମନଟା ହୁଏତ ଆତଙ୍କିତ ଉଠିବ ସେହି ଘଟଣାକୁ ସ୍ମରଣ କରି। ପ୍ରତିକୂଳର ମଧ୍ୟରେ ବି ତାଙ୍କର କଥା ହିଁ ସ୍ମରଣ ହେବ। ମନେ ପଡ଼ିଯିବ ଠାକୁର ଶୋଇଥିଲେ, କେମିତି ଲାଲ ଚୁକୁଚୁକୁ ପାଦ ଦୁଇଟା ଦେଖାଯାଉଥିଲା। ଏହି ପାଦ ଦୁଇଟି ମାଟିରେ ଥାପି ଯେତେବେଳେ ଚାଲନ୍ତି, ସେତେବେଳେ କେମିତି ସୁନ୍ଦର ନ ଦେଖାଯାଉଥିଲା! କି ଅପୂର୍ବ ତାଙ୍କର ଜୀବନ! କି ମଧୁର ତାଙ୍କର ଲାଳ! ଏଭଳି ଭାବରେ ଶୋଇଥିଲେ, ହରିଣ ଭାବି ଶର ନିକ୍ଷେପ କରିଲା। କାହିଁକି ବା ଭଲ କରି ନଦେଖୁ ନଶୁଣି ତାର ଛାଡ଼ିଲା। ବ୍ୟାଧର ପ୍ରତି ବିରୂପ ଭାବକୁ କେନ୍ଦ୍ର କରି ବି କୃଷ୍ଣ ଠାକୁରଙ୍କ ସ୍ମୃତି ଉଜ୍ଜିବୀତ ହେଉଥିବ, କେତେ କଥା ହିଁ ମନେ ପଡ଼ିବ। ପୁଣି ହୁଏତ ସେ ଗୋଟିଏ ତମାଳ ଗଛ ଦେଖିଲା, ଦେଖୁ ତାର ଖୁବ ଭଲ ଲାଗିବ, ମନେ ହେବ - ଦିନେ ସେ କୌଣସି ତମାଳ ଗଛର ତଳରେ ଆସି ଠିଆ ହେଉଥିଲେ, ପ୍ରାଣ ମତାଣିଆ ସରରେ ବଂଶୀ ବଜାଉଥିଲେ, ଗୋପାମାନେ ସବୁ ଗୃହକର୍ମ ପକାଇ ଛୁଟି ଆସି ସେଠାରେ ମିଳିତ ହେଉଥିଲେ, କେତେ ଆନନ୍ଦର ସୁରଧୁନୀ ବୋହି ଯାଉଥିଲା ସେହି ତମାଳ ଗଛର ତଳେ, ଗୋଟିଏ ପରେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରଭୁଙ୍କର ବୃନ୍ଦାବନ ଲାଲାର କେତେ ମଧୁମୟ ସ୍ମୃତି ତାର ମନରେ ଉଙ୍କି ମାରିବ, ଭାବ ଭକ୍ତିରେ ଆତ୍ମହରା ହୋଇ ସେ ହୁଏତ ସେତେବେଳେ ତମାଳ ଗଛଟାକୁ ସୋହାଗରେ ଜଡ଼େଇ ନଧରି ରହିପାରିବ ନାହିଁ। ସକା ଅନୁରାଗ ଯାର ଜାଗେ ପ୍ରେଷ୍ଟଛଡ଼ା ଗୋଟିଏ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ବି ତାର କାଟେ ନାହିଁ। ପ୍ରତିଟି ନିଃଶ୍ୱାସରେ ତାର ପ୍ରେଷ୍ଟପ୍ରାତି ଝରି ପଡ଼େ। ଏହାର ଟିକିଏ ସାଦ ବି ଯେ ପାଏ, ତାର ଜୀବନ ଧନ୍ୟ ହୋଇଯାଏ। ଦୁନିଆର କୌଣସି ପ୍ରଲୋଭନ, କୌଣସି ତାଡ଼ନ, ପାଡ଼ନ, ନିର୍ଯ୍ୟାତନ, ତାକୁ ଟଳାଇ ପାରେ ନାହିଁ। ନିଷ୍ଠାର ଚରିତ୍ର ହିଁ ଏହି ପ୍ରକାର।

ଆ:ପ୍ର: ୧୩/୨୩.୦୭.୧୯୪୮

II ସମସ୍ତ ମୁକ୍ତିର ଉପାୟ କ'ଣ II

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ -ବେଦାନ୍ତରେ ନା କି ବ୍ୟସ୍ତମୁକ୍ତି ଓ ସମସ୍ତ ମୁକ୍ତି ଦୁଇ ରକମ ମୁକ୍ତି ଅଛି। ଏବଂ ସମସ୍ତ ମୁକ୍ତି ନ ହେଲେ ନାକି ବ୍ୟସ୍ତର ମୁକ୍ତି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୁଏ ନାହିଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପ୍ରଥମେ ହେବା ଦରକାର - 'ମୟ ସର୍ବାଣି କର୍ମାଣି ସଂନସ୍ୟାଧାତୁଚେତସା / ନିରାଶାନିର୍ମମୋ ଭୃତ୍ୱା ଯୁଧ୍ୟସ ବିଗତ ଭୃତଃ।' ମଣିଷ ଯେତେ ଏହି ଦିଗରେ ଆଗାଏ, ସେତେ ସେ ଆତ୍ମସାଥୀ ଜୀବନ ଠାରୁ ମୁକ୍ତ ହୋଇ ସମସ୍ତ ଜୀବନରେ ବିସ୍ତାର ଲାଭ କରେ। ବାନପ୍ରସ୍ଥ ମାନେ ବିସ୍ତାରରେ ଗମନ-ବାନପ୍ରସ୍ଥ ନହେଲେ ସନ୍ୟାସ ଆସେ ନାହିଁ। ଇଷ୍ଟସାଥୀ ବିସ୍ତାରଶାଳତା ଯଦି ନ ବଢ଼େ, କ୍ଷୁଦ୍ର ସାଥୀପରତାରେ ଯଦି ଆମ୍ଭେମାନେ ଆବଦ୍ଧ ରହୁ, ତାହାଲେ ଆମ୍ଭେମାନେ ଇଷ୍ଟସର୍ବସ୍ୟ ହୋଇ ପାରୁନା। ସପରିବେଶ ଇଷ୍ଟସର୍ବସ୍ୟ ସାଧନା ହିଁ ସମସ୍ତ ମୁକ୍ତିର ସାଧନା।

ଉଦ୍ଧବ୍ୟକ୍ତି - ଆପଣ ଇଷ୍ଟ, ଅହଂ ଓ ପରିବେଶର ସମନ୍ୱୟ ସାଧନାର କଥା କହନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ଆପଣ ଗାତାର ଯେଉଁ ଶ୍ଳୋକର କଥା କହିଲେ - ସେହିଟା ତ ବିଶେଷକରି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସାଧନାର କଥା ତା'ମଧ୍ୟରେ ସମସ୍ତଗତ ମୁକ୍ତିର କଥା କେଉଁଠି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଅଛି, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କାମନା-ବାସନା ତାଡ଼ନାରୁ ମୁକ୍ତ ହୋଇ ତାଙ୍କ ସାଥୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ସଂଗ୍ରାମ କରୁ କରୁ ତାହା ଆସେ। ସମସ୍ତଙ୍କର କଲ୍ୟାଣ ହିଁ ତ ତାଙ୍କର ସାଥୀ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୩/୨୭.୦୭.୧୯୪୮

II ମହାପୁରୁଷମାନେ ପ୍ରଶଂସା ପ୍ରବଣ ହୁଅନ୍ତି କାହିଁକି II

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ମହାପୁରୁଷମାନଙ୍କ ଚରିତ୍ରରେ ପ୍ରଶଂସା-ପ୍ରବଣତା ପ୍ରବଳ ଦେଖାଯାଏ। ଏହାର କାରଣ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଭଲ ପାଇବା ଓ ଶୁଦ୍ଧ ଦୂର୍ବ ରହିଲେ ସାଧାରଣ ଭାବରେ ଏହିଟା ଆସେ। ପ୍ରଶଂସା କଲେ, ଜଣକର ସଦଗୁଣ ଗୁଡ଼ିକୁ ବଡ଼ କରି ତୋଳି ଧରିଲେ, ସେହି ଆଲୋକରେ ଅବଗୁଣ ଗୁଡ଼ିକ କମିଯାଏ, କିନ୍ତୁ ଅବଗୁଣର କଥା ବେଶୀ କହିଲେ ସଦଗୁଣ କମି କମି ଯାଏ।

ଭକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ମହାପୁରୁଷମାନେ ମଣିଷକୁ utilize (ବ୍ୟବହାର) କରିବାକୁ ଚାହାଁନ୍ତି । ନା ଶୁଧୁ ସେମାନଙ୍କର ଉନ୍ନତି ଚାହାଁନ୍ତି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Utilize (ବ୍ୟବହାର) କଥା ଭିତରେ ଯଦି bad sense (ଖରାପ ଅର୍ଥ) ନରହେ ତାହାଲେ କହି ପାରନ୍ତି utilize (ବ୍ୟବହାର) କରନ୍ତି । ଅସଲ କଥା - ସେ ଚାହାନ୍ତି ସବୁକିଛିର ଭିତରେ ଦେଇ ଗୋଟିଏ ମଣିଷର consummation (ଚରମ ପରିଣତି), ସେହି ହିଁ ତାଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ୟ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୨/୨୭.୦୭.୧୯୪୮

II 'ନ ମେ ଭକ୍ତଃ ପ୍ରଣୟତି' କଥାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ କ'ଣ ।

ଜଣେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - 'ନ ମେ ଭକ୍ତଃ ପ୍ରଣୟତି' କଥାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୋର ଭକ୍ତ ପ୍ରକୃତରୂପେ ନଷ୍ଟ ହୁଏ ନାହିଁ । ଏହି ବାଉଁଶ ଭଳିଆ ଗଜେଇ ଉଠିବ ହିଁ । କଥା ଗୁଡ଼ିକ ଖୁବ ଖାଣ୍ଟି, ଗାତାର ସବୁ କଥା ଏହିପରି adjusted (ବିନ୍ୟସ୍ତ) । Immediate sufferings (ଦ୍ଵିତୀୟ ଦୁଃଖ) ଆସିପାରେ, କିନ୍ତୁ ତା ଦ୍ଵାରା ବ୍ୟାହତ ହେଲେ ବି ନଷ୍ଟ ପାଏ ନାହିଁ । କ୍ଷୀଣ ହୋଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ନଷ୍ଟ ହୁଏ ନାହିଁ । ବାଉଁଶ ପୁଆ ପରିସ୍ଥିତିର ଚାପରେ ହୁଏତ ବଙ୍କେଇ ଗଲା, ପୁଣି ସିଧା ହୋଇ ଉଠିବାକୁ ଲାଗିଲା । ମରିଲେ ବି ବାଲିବାର ଧାରା ଠିକ ରହିବ । ଅବଶ୍ୟ ବାସ୍ତବ ଜୀବନର ଚଳଣି ସର୍ବଦା ଇଷ୍ଟାନୁଗ ହେବା ଦରକାର ।

ଆ:ପ୍ର: ୧୩/୨୯.୭.୧୯୪୮

II ମୁନି ଓ ରକ୍ଷି ଭିତରେ ତଫାତ କ'ଣ ।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ପଚାରିଲେ - ମୁନି ଓ ରକ୍ଷି ଭିତରେ ତଫାତ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୁନି ମାନେ ମନନଶୀଳ ପୁରୁଷ, ଯେମିତି ଆଇନଷ୍ଟାଇନ । ରକ୍ଷିମାନେ ଦ୍ରଷ୍ଟା, ଯିଏ demonstrate (ପ୍ରଦର୍ଶନ) କରି ଦେଖାନ୍ତି, ଯେମିତି ମ୍ୟାଡ଼ାମ କ୍ୟୁରି । ସବୁ ମୁନି ରକ୍ଷି ନୁହନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ରକ୍ଷି ହିଁ ମୁନି ହୋଇଥାନ୍ତି ।

ଭକ୍ତବ୍ୟକ୍ତି - ଆଇନଷ୍ଟାଇନଙ୍କୁ ଯେ ମୁନି କହିଲେ, କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ତତ୍ତ୍ଵ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ଯେ କେତେ କ'ଣ ହୋଇପାରେ, ତାର ଠିକ ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେ ଅନୁମାନ କରିଛନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ଜିନିଷଟା ତାଙ୍କ ପାଖରେ ମୂର୍ତ୍ତିମତ୍ତ ରୂପ ନେଇ ଦେଖାଦେଇ ନାହିଁ । ସେ ତାହା practically (ବାସ୍ତବ ଭାବରେ) demonstrate (ପ୍ରଦର୍ଶନ) କରି ଦେଖାଇ ନାହାନ୍ତି ।

ଭକ୍ତବ୍ୟକ୍ତି - ବର୍ତ୍ତମାନ ବିଜ୍ଞାନ କହୁଛି, ଇନ୍ଦ୍ରିୟଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବାକୁ ଗଲେ ବିଜ୍ଞାନ ସୀମିତ ହୋଇଯାଏ, ସବୁ କିଛି ଇନ୍ଦ୍ରିୟାନୁଭୂତିର ଭିତରକୁ ଆଣିବା ମାନେ ସତ୍ୟକୁ ଖଣ୍ଡିତ କରିବା । ତେଣୁ Newtonian mechanics (ନିୟୁଟନଙ୍କର ବଳବିଦ୍ୟା)ର concept (ଧାରଣା) ଉଦ୍‌ବେଳ ଦେଇ ଆଇନଷ୍ଟାଇନଙ୍କର theory (ତତ୍ତ୍ଵ) ସ୍ଥାନ ପାଇଛି । ଆଇନଷ୍ଟାଇନ constant (ସ୍ଥିର) or (ଅଥବା) absolute (ଅପରିବର୍ତ୍ତନୀୟ) time (କାଳ), space (ସ୍ଥାନ), mass (ଭର ବା ଓଜନ) କିମ୍ବା matter (ବସ୍ତୁ) ବୋଲି କିଛି ସାକାର କରନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଇନ୍ଦ୍ରିୟଗ୍ରାହ୍ୟ affairs (ବିଷୟ) ଯାହା ଦେଖୁଛି, ତା'ଭିତରେ ଦେଇ analytically ଓ synthetically (ବିଶ୍ଳେଷଣାତ୍ମକ ଓ ସଂଶ୍ଳେଷଣାତ୍ମକ ଭାବରେ) ବିଚାର କରୁଛି, ସୂତ୍ର ଆବିଷ୍କାର କରୁଛି, effect (ଫଳ) materialise (ବାସ୍ତବାୟିତ) କରୁଛି, theory (ତତ୍ତ୍ଵ) ଓ practice (ପ୍ରୟୋଗ)ର ମେଲ ଦେଖୁଛି । ଯେଉଁଟା explained (ବ୍ୟାଖ୍ୟାତ) ହେଉନାହିଁ, ସେହିଟା explain (ବ୍ୟାଖ୍ୟା) କରିବା ପାଇଁ ଏହି ଜ୍ଞାନର ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ଆହୁରି ଆଗେଇ ଯାଉଛି । ଏହିପରି ଗଣ୍ଡି ଉପରେ ଠିଆ ହୋଇ ଗଣ୍ଡିର ଅତୀତ ଯାହା ତାକୁ ଦେଖିବାକୁ ପାଉ । ଢେଲା ଫିଙ୍ଗିଲେ, ସେହିଟା ମାଟିରେ ଆସି ପଡ଼ିଲା । ଇନ୍ଦ୍ରିୟଗ୍ରାହ୍ୟ ଏହି ଅଭିଜ୍ଞତାରୁ ଯାହା ପାଇବା ହେଲା, ସେହିଟା କିନ୍ତୁ ମିଥ୍ୟା ନୁହେଁ । ସୂର୍ଯ୍ୟକିରଣ ଯେଉଁ ଆକର୍ଷଣ ଶକ୍ତିରେ ବାଙ୍କି ଯାଏ, ତାହା ଏହିପରି କରି ହିଁ ଆସିଲା । ମୋର ମନେହୁଏ, ଆଇନଷ୍ଟାଇନଙ୍କର ତତ୍ତ୍ଵ ବାହାର ହୋଇ ନିୟୁଟନଙ୍କର ତତ୍ତ୍ଵ ନାକତ ହୋଇନାହିଁ, explained (ବ୍ୟାଖ୍ୟାତ) ହୋଇଛି । ଢେଲା ଯେ ମାଟିରେ ପଡ଼େ ନାହିଁ, ତା ନୁହେଁ, ତାହା ଠିକ ଥାଇ ଆହୁରି ହୋଇଛି ।

ଭକ୍ତବ୍ୟକ୍ତି - ତାହାଲେ ରକ୍ଷି ଓ ମୁନି ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟଟା କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୁନି ଯେତେବେଳେ ତାଙ୍କର ମନନଟା being (ସରା) ଦେଇ ଦେଖନ୍ତି, feel (ଅନୁଭବ) କରନ୍ତି, ସେହିଟା materialise (ବାସ୍ତବାୟିତ) କରି, demonstrate (ପ୍ରଦର୍ଶନ) କରି ଦେଖାଇ ପାରନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କୁ କୁହାଯାଏ ରକ୍ଷି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ରକ୍ଷି ହିଁ ମୁନି । ଅନେକ ମୁନି ଅଛନ୍ତି, ସେମାନେ ରକ୍ଷି ନୁହଁନ୍ତି । ମୁନି ହିଁ ରକ୍ଷି ହୁଅନ୍ତି, ମୁନି ନହେଲେ ରକ୍ଷି ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ମନନଶୀଳତା ରକ୍ଷିଦ୍ଵାରା ପ୍ରଥମ ପାହାଚ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - କେଜୁଲେ (ଜଣେ ବୈଜ୍ଞାନିକ) ଯେମିତି atom (ଅଣୁ)ର dance (ନୃତ୍ୟ) ଦେଖୁଥିଲେ, ତାଙ୍କୁ କୁହାଯାଏ ରଖି । ଆଉ ତ୍ୟାଲଚନ chemistryରେ (ରସାୟନଶାସ୍ତ୍ରରେ) atomic theory (ଆଣବିକ ତତ୍ତ୍ୱ) ବାହାର କରିଥିଲେ, ତାଙ୍କୁ କୁହାଯାଏ ମୁନି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ହଁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୩/୩୧.୦୭.୧୯୪୮

II ରକ୍ତ ମାଂସ ସଙ୍କୁଳ ଉଦ୍ଭାସିତ..ତୁଜାତ ସନ୍ତାନ - ମାନେ କ'ଣ ।।

ଜଣେ ସଂଧ୍ୟାମନ୍ଦରୁ ଜିଜ୍ଞାସା କରିଲେ - 'ରକ୍ତ ମାଂସ ସଙ୍କୁଳ ଉଦ୍ଭାସିତ ତୁମିଲ ତୋମାର ତୁଜାତ ସନ୍ତାନ' - ଏହି କଥାର ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆପଣ କ'ଣ ବୁଝିଛନ୍ତି କୁହନ୍ତୁ ?

ଉକ୍ତବ୍ୟକ୍ତି - ଅବତାର ପୁରୁଷଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଆମ୍ଭେମାନେ ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ସରୂପର ପରିଚୟ ପାର ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - It is He who has manifested Himself as 'I' (ସେ ନିଜକୁ, 'ମୁଁ'ରୂପେ ପ୍ରକାଶିତ କରିଛନ୍ତି) । ଯେମିତି ମୋର ପିଲା ମୁଁ ହିଁ - ମୋର ହିଁ ରୂପାନ୍ତର - myself manifested as my son (ମୁଁ ହିଁ ସନ୍ତାନ ରୂପେ ପ୍ରକାଶିତ) । ତାହା ହୋଇ ବି ମୁଁ continue କରୁଛି as before (ପୂର୍ବଭଳି ଅଛି) । ଅବତାର ମହାପୁରୁଷ ଓ ସାଧାରଣ ମଣିଷ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଏହି ଯେ ସେ ତାଙ୍କର ଉଷ, ପ୍ରକୃତି ଓ ସରୂପ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସ୍ଥିତି ଓ ଚେତନାଯୁକ୍ତ, କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟମାନେ ତାହା ନୁହଁ । ତାଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇ ଏବଂ ଅନୁସରଣ କରି ମଣିଷ ତାହାର ହରେଇ ଥିବା ସ୍ଥିତି ଓ ଚେତନା ଫେରି ପାଇପାରେ । ତାଙ୍କୁ ଯିଏ ଯେତେ ପରିମାଣ କାୟମନୋ ବାକ୍ୟରେ ସକ୍ରିୟ ଭାବରେ ଭଲପାଏ ଓ ଅନୁସରଣ କରେ ତା' ମଧ୍ୟରେ ସେ ସେତିକି ଜୀବନ୍ତ ହୋଇ ଉଠନ୍ତି । ପ୍ରବୃତ୍ତିପ୍ରାପ୍ତି ତାର ଚାଳକ ନହୋଇ, ଇଚ୍ଛାନୁରାଗ ତାର ଚାଳକ ହୁଏ । ସେ ହିଁ ଧର୍ମ ବା ବଞ୍ଚିବା ବଢ଼ିବାର ପଥ ।

ଉକ୍ତବ୍ୟକ୍ତି - କୌଣସି କୌଣସି ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ଧାରଣା ଅଛି, ସେ ଜନ୍ମ ଦିଅନ୍ତି ନାହିଁ, ଜନ୍ମ ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ, ସେ ଅଜ୍ଞ । ତେବେ ମାନସ ପୁତ୍ରର ଧାରଣାଟା ଅନେକ ମାନଟି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯଦି କହୁ ସେ ଜନ୍ମ ଦିଅନ୍ତି ନାହିଁ, ତେବେ ସେ ହୁଅନ୍ତି, ମାନସପୁତ୍ର ମାନେ ସେ ହୁଅନ୍ତି । ଜନ୍ମ ବି ଦିଅନ୍ତି ନାହିଁ, ହୁଅନ୍ତି ବି ନାହିଁ, ତେବେ ସେ ଜଗତର ସୂକ୍ଷ୍ମ ହୁଅନ୍ତି କିପରି ?

ଚିକିତ୍ସ ପରେ ଖୁସିରେ ଉଜ୍ଜଳ ହୋଇ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ତୁମେ ହିଁ ତୁମର ତୁଜାତ ସନ୍ତାନ-କଥାଟା କିପରି ସୁନ୍ଦର । ତାର ମାନେ ସ୍ୱୟମ୍ଭୁ - ତୁମର ଦ୍ୱାରା ତୁମେ ଜାତ, ତୁମ ଦ୍ୱାରା ତୁମେ ହୋଇଅଛ ।

ଉକ୍ତବ୍ୟକ୍ତି - ସ୍ୱୟମ୍ଭୁ ପୁଣି ସନ୍ତାନ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତୁମେ ତୁମଠାରେ ବିସ୍ତାର ପ୍ରାପ୍ତ । ଯାହା ଉଦ୍ଭାସିତ ସେ ତୁମେ ହିଁ ଏବଂ ତୁମର ସୃଷ୍ଟି ।

ଉକ୍ତବ୍ୟକ୍ତି - ଏହିଟା କ'ଣ ସାଧାରଣ ଭାବରେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସବୁ ରକମ ଅଛି - infinite (ଅନନ୍ତ) finite (ସୀତ), absolute (ନିରପେକ୍ଷ), relative (ସାପେକ୍ଷ) - ସବୁ aspect (ଦିଗ) ହିଁ ଅଛି ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୩/୧.୦୮.୧୯୪୮

II ଦୈତ-ବାଦ, ଅଦୈତବାଦ ପୃଥକ କି ନୁହଁ ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ପଚାରିଲେ - ବୈତନ୍ୟଦେବ ଦୈତବାଦର ଭିତର ଦେଇ ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କର ଅଦୈତବାଦ କି ଭାବରେ fulfil (ପରିପୁରଣ) କରିଲେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୋର ମନେହୁଏ ବୈତନ୍ୟଦେବଙ୍କର ଦୈତବାଦ ନୁହେଁ ଦୈତଭାବ । ମୂଳତଃ ସମସ୍ତଙ୍କର ବାଦ ହିଁ ଅଦୈତ, କାରଣ ଗୋଟିଏ ଉପରେ ହିଁ ଛିଡ଼ା ହୋଇଛି ଯାହାକିଛି, ଆଦିରେ ଏକ ଛଡ଼ା ଦୁଇ ନାହିଁ । ଏକର ହିଁ ସ୍ଥୂଳ, ସୂକ୍ଷ୍ମ, କାରଣ ନାନା ସ୍ତର ଓ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ଅଛି । କିନ୍ତୁ ଭକ୍ତିରେ ତାଙ୍କୁ ଲାଭ କରିବା ହେଲା ସହଜ ପଥ, ଭକ୍ତି ମଧ୍ୟରେ ଦୈତଭାବ ରହିଥାଏ, ଭକ୍ତ ନିଜର ସବାକୁ ନ ହରାଇ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଭଜନା କରିଚାଲେ । ଭକ୍ତି ସାଙ୍ଗରେ ପୁଣି କର୍ମ ଓ ଜ୍ଞାନ ଅକ୍ଷେପ୍ୟ ଭାବରେ ଜଡ଼େଇ ରହିଛି । ଗୋଟିକର ବିଚିତ୍ର ପ୍ରକାଶ ବୋଲି ସବୁ ସମ୍ବନ୍ଧ ହୋଇ ହିଁ ରହିଛି ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ପ୍ରକାଶାନନ୍ଦ ସରସ୍ୱତୀ, ସାର୍ବଭୌମ ଭକ୍ତାଚାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରଭୃତି ବୈଦାନ୍ତିକ ଥିଲେ, ସେମାନଙ୍କର ମତ ବାଦ ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ ଅପୂର୍ବତା ଥିଲା, ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ବୈତନ୍ୟଦେବ ତାହା ଧରେଇ ଦେଲେ, ଏବଂ ସେମାନେ ତାଙ୍କୁ ଗ୍ରହଣ କଲେ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବୈଦାନ୍ତିକ ଭାବ ମାନେ record of experience (ଜ୍ଞାନ ଓ ଅଭିଜ୍ଞତାର ଦଲିଲ) । ଏମାନେ ହୁଏତ ଆୟତ୍ତ କରିବାର ପଥ ଠିକ ଅବଲମ୍ବନ କରିନାହାନ୍ତି, ସେହିଟା ଚୈତନ୍ୟ ମହାପ୍ରଭୁ ଧରଇ ଦେଇଛନ୍ତି । ଭକ୍ତି ଦରକାର, ଭକ୍ତି ପଥ ସହଜ, ସୁସ୍ଥ, accurate (ଯଥାର୍ଥ), ଭକ୍ତିର ରାସ୍ତା ଦେଇ ହିଁ ଯିବାକୁ ହୁଏ, ତା ସଙ୍ଗେ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟାନୁଯାୟୀ ଝୋଙ୍କ ରହିଥାଏ । ଅଦୈତବାଦରେ ମଧ୍ୟ ଗୁରୁ ଭକ୍ତି ଉପରେ ଜୋର ଦିଆଯାଇଛି । ନ ହେଲେ ଆଗେଇ ହୁଏନାହିଁ । ତେଣୁ ଅଛି - 'ଅଦୈତ' ତ୍ରିଷ୍ଟୁ ଲୋକେଷୁ ନାଦୈତ' ଗୁରୁଣା ସହ' । ନିର୍ବିକଳ ସମାଧିରେ ଅଦୈତଭୂମିରେ ଅବସ୍ଥିତ ହେଲେ, ଜ୍ଞାନ, ଜ୍ଞେୟ, ଜ୍ଞାତା ଲୟ ପାଇଯାଏ । ସେତେବେଳେ ମଣିଷ ବୋଧ ସ୍ବରୂପ ହୋଇ ରହିବ, ସେ ଅବସ୍ଥା ମୁଖରେ ବୋଲା ଯାଇପାରେନା । ଅନ୍ୟ ସମୟରେ ସେ ମଣିଷର ବି ସେବ୍ୟ - ସେବକ ଭାବ ନେଇ ରହିବା ସାଧାବିକ । ମୁଁ ନରହିଲେ ତୁମେ ରହେନା, ତୁମେ ନରହିଲେ ମୁଁ ରହେନା । ଜୀବ ଜଗତର ସାଙ୍ଗରେ ବ୍ୟବହାରରେ ଯେ ମୁଁ - ତୁମେ ରୂପ ଦୈତ ଭାବ ଥାଏ, ସେତେବେଳେ ତା'ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ଏକାତ୍ବବୋଧର ଚେତନା ଖୋଲା କରୁଥାଏ । ଇଷ୍ଟ ହିଁ ଯେ ସବୁକିଛି ହୋଇ ଅଛନ୍ତି, ଏହି ସୂଚି ଲାଗି ରହିଥାଏ । ଆତ୍ମା ହିଁ କୁହ ଆଉ ବ୍ରହ୍ମ ହିଁ କୁହ, ତାର ମୂର୍ତ୍ତି ବିଗ୍ରହ ହେଲେ ଇଷ୍ଟ । ମଣିଷ ଯେତେବେଳେ ଇଷ୍ଟସର୍ବସ୍ବ ହୁଏ, ଇଷ୍ଟପ୍ରାତ୍ୟର୍ଥେ ଯେତେବେଳେ ସେ ଗୋଟିଏ ନିଃଶ୍ୱାସ ବି ଛାଡ଼େନାହିଁ, ସେତେବେଳେ ସେ ଏକ ସଙ୍ଗରେ ଭକ୍ତିଯୋଗ, କର୍ମଯୋଗ ଓ ଜ୍ଞାନଯୋଗରେ ସିଦ୍ଧ ହୋଇଉଠେ । କର୍ମଯୋଗ, ଜ୍ଞାନଯୋଗ ଯାହା ହିଁ କୁହ, ଭକ୍ତି ସଙ୍ଗରେ ଯୋଗ ନରହିଲେ କର୍ମ ହୁଏନାହିଁ, ସବୁ ଯୋଗ ହିଁ ଆସେ ଭକ୍ତି ଯୋଗ ଠାରୁ । 'ବହୁନା' ଜନ୍ମନାମତ୍ତେ ଜ୍ଞାନବାନ ମା' ପ୍ରପଦ୍ୟତେ, ବାସୁଦେବ ସର୍ବମିତି ସ ମହାତ୍ମା ସୁଦୂର୍ଲ୍ଲଭ ।' ଏହି ଜ୍ଞାନୀ ଏକାଧାରରେ ଜ୍ଞାନୀ, ଭକ୍ତ ଓ କର୍ମୀ । ଗୋଡ଼ାରୁ ହିଁ ଅଦୈତବାଦ mathematically (ଗାଣିତିକ ଭାବରେ) ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରେ, practically (ବାସ୍ତବରେ) ସମ୍ଭବ କମ ହିଁ ହୋଇଥାଏ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କର ଗୁରୁଙ୍କ ପ୍ରତି ଟାଣ ବା ଭକ୍ତି ଥିଲା, କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ପ୍ରତିପାଦ୍ୟ ବିଷୟ ମନେହୁଏ ପରମାତ୍ମାଙ୍କ ସହିତ ମିଳନ । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଚୈତନ୍ୟଦେବ କହିଛନ୍ତି, ଭଗବାନ ଚିଦଘନ, ଜୀବ ଚିତ୍ତକନ୍ - ଏହି ଦୈତ୍ୟ ଯେମିତି ଅନନ୍ତ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏହିଟା ଦୈତବାଦ ନୁହେଁ, ଦୈତଭାବ । ଦାବାନଳ ମଧ୍ୟରେ ଯେ ଅଗ୍ନି, ସ୍ଫୁଲିଙ୍ଗର ଭିତରେ ବି ସେଇ ଅଗ୍ନି, କିନ୍ତୁ ଶକ୍ତିର ତାରତମ୍ୟ ଅଛି । ଅଂଶର ଭିତରେ ବି ପୂର୍ଣ୍ଣଥାଏ ତା ଭଳି, ତେବେ ଅଂଶ ପୂର୍ଣ୍ଣସଙ୍ଗରେ ଗଭୀରତର ମିଳନ କାମନା କରେ । ପୂର୍ଣ୍ଣ ବି ଅଂଶକୁ ଖୋଜିଥାଏ । ଏହିପରି ସୃଷ୍ଟିର ଲୀଳା ଯେପରି ଚାଲିଛି । ପୁଣି, ଦୈତଭାବଟା ଥିବା କାରଣରୁ ବିପଦ କମ ଆସେ, ତଥାକଥିତ ଅଦୈତ୍ୟବାଦୀଙ୍କ ଭଳି ଅହଂକୁ ସକ୍ତିଦାନଦ ସ୍ବରୂପ ଭାବେ ନାହିଁ, ଅହଂଟା ସେଥିରେ କାବୁ ହୋଇ ରହିଥାଏ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - 'ଜୀବ ନିତ୍ୟ କୃଷ୍ଣ ଦାସ ଯେବେ ଭୁଲିଗଲା, ମାୟା ପିଶାଚୀ ତା'ଗଳାରେ ବେଡ଼ିଲା ।'

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାହା ହିଁ ଠିକ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଏହି ଭାବଟି ଭୁଲ ହେଇଗଲେ ବୋଧ ହୁଏ ମଣିଷ ଆବଦ୍ଧ ହୋଇପଡ଼େ, ଅଫୁରନ୍ତ ବିକାଶ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଏ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ହଁ !

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ସବୁକିଛିର ମୂଳଟି ଏକ ଓ ଅଦୈତାୟ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଅପରିବର୍ତ୍ତନୀୟ ସତ୍ କହିଲେ ଯାହା, ତାହା ଏକ ଏବଂ ଅଦୈତାୟ । ଦୃଶ୍ୟମାନ ଜଗତ ଯାହା, ପରିବର୍ତ୍ତନଶୀଳ ସତ୍ ଯାହା, ତାହା ବହୁତ ହୋଇପାରେ ! କିନ୍ତୁ ତାର ଭିତ୍ତି ହେଲା ଏକ ଓ ଅଦୈତାୟ । ଏହିଟା ଉପଲବ୍ଧିର ବିଷୟ । ଦୈତାଦୈତ ବିବର୍ଜିତ ଅବସ୍ଥାରେ ଉପନୀତ ହେଲେ ଏହିଟା ବୋଧଗମ୍ୟ ହୁଏ । ଥରେ ଯିଏ ଏହିଟାକୁ ଠିକ ମତ ଅନୁଭବ କରେ, ସାରା ଜୀବନ ତା'ଉପରେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରଭାବ ହୋଇଥାଏ । 'ଆତ୍ମବତ୍ ସର୍ବଭୂତେଷୁ' ଏହିଭଳିଆ ଗୋଟିଏ ରକମ ତାର ଲାଗି ହିଁ ରହିଥାଏ । ସର୍ବଭୂତର ହିତ ସାଧନ ସଭାବ-ଧର୍ମ ହୋଇ ଠିଆହୁଏ । ସେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କରିଥାଏ ଯେ ସତ୍ ନାମ ହିଁ ତାର ଓ ଯାହା କିଛିର ସ୍ବରୂପ । ସତନାମ ଓ ସଦଗୁରୁଙ୍କ ଠାରେ ନିଷ୍ଠାର ଭିତର ଦେଇ ଏହି ଭାବରେ କାଳେ କାଳେ ଯୁଗପତ୍ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ଓ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟଜ୍ଞାନ ଫୁଟି ଉଠେ । ଏଇ ଯେ ମୋର କୁହାଅଛି-ଉଷାରେ-ନିଶାରେ ମନ୍ଦ ସାଧନ, ଚଳା ଫେରାରେ ଜପ, ଯଥା ସମୟ ଇଷ୍ଟନିଦେଶ, ମୂର୍ତ୍ତି କରିବା ହିଁ ତପ । ଏହିଟା ବଡ଼ ଜବର ଜିନିଷ । ଅନୁରାଗର ସହିତ କରିଲେ ପରମ ପିତାଙ୍କ ଦୟାରେ ହାତେ ହାତେ ଫଳ ମିଳିବ । ଅନେକ ଶୁଣିଛନ୍ତି, ଏଥର କରନ୍ତୁ ଆପଣ ମାନଙ୍କୁ ଦେଖୁ ମଣିଷ ଭିତରେ ଥିବା ଗାପା ଭକ୍ତି ଯେପରି ଠେଲି ବାହାରି ଆସେ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୩/୧.୮.୧୯୪୮

II କେଉଁଟା ଆଗେ II

କଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ପଚାରିଲେ - ଭକ୍ତି, କର୍ମ, ଜ୍ଞାନ - କେଉଁଟା ଆଗେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯାହାର ଯେମିତି ଭାବ, ତାହାର ସେହିପରି। କିନ୍ତୁ ଯେ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ସାଙ୍ଗରେ ତିନିଟାଯାକ ରହିଥାଏ। ଝୋଙ୍କର ରକମ ଫେର ଦେଖାଯାଏ ମାତ୍ର।

ଆ: ପ୍ର: ୧୩/୧.୮.୧୯୪୮

II ଧର୍ମ ସହଜ ନା କଠିନ II

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କଣେ କହିଲେ - ଅନେକ ଲୋକ ଧର୍ମର ସରଳ ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବୁଝି ଶୁଝି ବି କହନ୍ତି - ଧର୍ମ ଏତେ ସହଜ ନା କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଧର୍ମ କଠିନ ଯେ ସେହିଟା ignorance (ଅଜ୍ଞତା)ର କାରଣରୁ। ବଞ୍ଚିବାଟା କେତେ ସହଜ ପୁଣି କେତେ କଠିନ।

ଉଦ୍ଭବ୍ୟକ୍ତି - ବଞ୍ଚିବାଟା କଠିନ ନା ସହଜ ? ଦେଖୁ ମନେ ହୁଏ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର nature (ପ୍ରକୃତି) ହିଁ ବଞ୍ଚିବାର favourରେ (ଅନୁକୂଳରେ)।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Nature ମାନେ ପ୍ରକୃତି। ପ୍ରକୃତି ମାନେ ପ୍ରକୃଷ୍ଟରୂପେ କରିବା। କଠିନଟା ସହଜ କରି ନେଇଛି। ଯେମିତି ଆଜି heart (ହୃଦୟ) ଚାଲିଛି involuntarily (ବିନା ଚେଷ୍ଟାରେ, ବିନା ଇଚ୍ଛା ଶକ୍ତି ପ୍ରୟୋଗରେ), କୌଣସି attention (ମନୋଯୋଗ) ଦେବାକୁ ପଡୁନାହିଁ। କିନ୍ତୁ ଏକଦିନ ହୁଏତ attention (ମନୋଯୋଗ) ଦେବାକୁ ପଡ଼ିଛି, voluntary effort (ଇଚ୍ଛାଶକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଚେଷ୍ଟା)ରେ ଚଳେଇବାକୁ ପଡ଼ିଛି। ବର୍ତ୍ତମାନ defect (ଗୋଳମାଳ) ହେଲେ ବୁଝାଯାଏ। ସାମାନ୍ୟ ଟିକିଏ agony (ଯନ୍ତ୍ରଣା) ହେଲେ ବୁଝାଯାଏ। ପ୍ରକୃତିର ଭିତର ଦେଇ ଆମେମାନେ ଯାହା ଯାହା ଜୀବନ-ପୋଷଣୀ ଅବଦାନ ପାଇଛୁ ତାହା ଅକ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣ ଓ ପୁଷ୍ଟ କରିଚାଲିବା ପାଇଁ ସର୍ବତୋଭାବରେ ଯେଉଁସବୁ ବିଧି ମାନି ଚାଲିବା ଦରକାର, ସେ ଗୁଡ଼ିକ ମାନି ଚାଲିବାଟା ହିଁ ଧର୍ମର ଅଙ୍ଗ। ଅଜ୍ଞତାବଶତଃ ଆମେମାନେ ଯଦି ସେଥିରେ କୌଣସିଟା ଅବହେଳା କରୁ, ତାର ଫଳ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଭୋଗିବାକୁ ହେବ। ତେଣୁ ସର୍ବଦା ଗୁଣିବାର ଅନୁଶାସନ ମାନି ଚାଲିବାକୁ ହୁଏ। ଆମେମାନେ ଆଉ ଜାଣୁ ବା କେତେଟିକେ, ଦେଖୁବା କେତେଟିକେ ? ଆତ୍ମ ମାନଙ୍କର ଆଜିର ଯେଉଁ ବେଶୁଆଳ ଚଳଣୀଟା ଗଢ଼ି

ଗଢ଼ି ଦୂର ଭବିଷ୍ୟତରେ କି ପ୍ରକାର କୁଫଳ ସୃଷ୍ଟି କରିବ ତାହା କି ଆତ୍ମମାନଙ୍କ ନଜରରେ ପଡ଼େ ?

ଅନ୍ୟକଣେ କହିଲେ - ହାର୍ଟ ଚାଲିବାକୁ ଆମେ ଯେଉଁମାନେ ସୁସ୍ଥ, ସେମାନେ ତ କୌଣସି ଦିନ ଚେଷ୍ଟା କରି ନାହାନ୍ତି।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ହୁଏତ ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କର ପୂର୍ବପୁରୁଷଙ୍କୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବାକୁ ହୋଇଛି। Habits and customs observed in generations cumulate in the germ (ବଂଶ ପରମ୍ପରାକୁମ୍ଭେ ପ୍ରତିପାଳିତ ଅଭ୍ୟାସ ଓ ପ୍ରଥା ବୀଜ ସଭାରେ ଏକତ୍ରିତ ହୁଏ।)।

ଆ: ପ୍ର: ୧୩/୧.୦୮.୧୯୪୮

II “ଉତ୍ସାହରେ ମମତାହୀନତା ହିଁ ମୃତ୍ୟୁର କାରଣ” - କାହିଁକି II

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କଣେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ଉତ୍ସାହରେ ମମତାହୀନତା ହିଁ ମୃତ୍ୟୁର କାରଣ - ଏହାର ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯେମିତି ତୁମ୍ଭେ ବାଣ, ବାବୁଦ ସହିତ connection (ସଂଯୋଗ) ଯେତେ ସମୟ ରହିଥାଏ ସେତେ ସମୟ କଲେ, କିନ୍ତୁ ଯେଉଁ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ disconnection (ବିଚ୍ଛିନ୍ନ) ହୋଇଯାଏ, ସେହି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଲିଭିଯାଏ।

ଉଦ୍ଭବ୍ୟକ୍ତି - ମଣିଷର ଉତ୍ସାହ କିଏ ? ଆଉ ତା’ପ୍ରତି ମମତା ନରହିଲେ ମୃତ୍ୟୁ କିପରି ଆସେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯିଏ ବା ଯାହା ଅସ୍ଥିର ଭିତ୍ତିସ୍ଥରୁ, ଯାହାଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ମଣିଷ ପ୍ରେରଣା ଓ ଶକ୍ତି ସଞ୍ଚୟ କରେ, ମୁଖ୍ୟ ଓ ଶ୍ରେୟ ଯେ considerationରେ (ବିବେଚନାରେ) ଯେ interest (ସାଥୀ)ରେ, ସେ being (ସଭା)କୁ preserve ଓ protect (ସଂରକ୍ଷଣ) କରେ, ତାହା ହିଁ ତାର ଉତ୍ସାହ। ସେଠାରେ ପ୍ରବଳ ବାଣ ନ ରହିଲେ ସଭାର ବିନିମୟରେ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଉପଭୋଗର ଦିଗରେ ଝୋଟି ଯାଏ - ମଣିଷ ମଦ ଖାଏ, ଝିଅ ପିଲା ପଛରେ ବୋହେ, ଟଙ୍କା ପାଇଁ, ନାମ, ଯଶ ପାଇଁ ପାଗଳ ହୁଏ, ରସଗୋଲ୍ଲୁର ଲୋଭରେ ଅସ୍ଥିର ହୁଏ। ଏଭଳି ଭାବରେ ରସଗୋଲ୍ଲୁ ଖାଇଲା ଯେ ତା’ଫଳରେ ମରିଗଲା। ଉତ୍ସାହ ପ୍ରତି ମଣିଷ ରହିଲେ ରସଗୋଲ୍ଲୁ ଖାଏ, କିନ୍ତୁ ନଜର ରଖେ ଯେମିତି ରସଗୋଲ୍ଲୁ ତାକୁ ନଖାଏ।

ଅନ୍ୟ ଏକ ଜଣ କହିଲେ - ଉକ୍ତ ପ୍ରତି ମମତା ଅଛି, ଅଥଚ ଦେଖାଯାଏ ଶରୀର ଦୁର୍ବଳ ହୋଇଗଲା ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏହା ପଛରେ ଅନେକ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଓ ପରୋକ୍ଷ କାରଣ ମିଶି କରି ଅଛି, ପୁଣି ଉକ୍ତ ପ୍ରତି ମମତା ସବୁ ସମୟ all round (ସର୍ବତୋମୁଖୀ) ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ରାମକୃଷ୍ଣ ଦେବ ମଧ୍ୟ କ୍ୟାନ୍‌ସର ହୋଇ ଦେହ ତ୍ୟାଗ କଲେ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଉକ୍ତ ପ୍ରତି ମମତା ରହିଥିଲେ ବି ଏଭଳି କିଛି ignored (ଉପେକ୍ଷିତ) ହୋଇଥିଲା ଯାହାଦ୍ୱାରା ପ୍ରାଣ ବିସ୍ଫୋଗ ହୁଏ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ମହାପୁରୁଷ ହିଁ ତ ଉକ୍ତ ପ୍ରତି ମମତା ସମ୍ପନ୍ନ, କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କର ହିଁ ତ ଦେହପାତ ହୋଇଛି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପତନର କାରଣ ଥିଲା । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାରଣ ସଙ୍ଗରେ ପରିବେଶ ଅନ୍ୟତମ ପ୍ରଧାନ କାରଣ । ପ୍ରତିକୂଳ ପରିବେଶ ଠାରୁ ଅନେକ ସମୟ ଏପରି ସଂଘାତ ଆସେ ଯେ ତା'ଫଳରେ ବଞ୍ଚିବାର ଇଚ୍ଛାଟା ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଏ, ଉକ୍ତର କୋଳକୁ ଫେରିଯିବା ପାଇଁ ଇଚ୍ଛା ହୁଏ । ତଥାପି ସେମାନେ ପ୍ରତି ପଦକ୍ଷେପରେ ବଞ୍ଚିବାର ପଥ ହିଁ ଦେଖେଇ ଦେଇଯାଆନ୍ତି ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ସେମାନେ ତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅମୋଘଗତି ସମ୍ପନ୍ନ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେମାନଙ୍କର ଯାହା କରଣୀୟ, ତାହା ତ କରନ୍ତି । ତେବେ ମଣିଷର ଶରୀର ନେଇ ଆସନ୍ତିତ ! ତେଣୁ ମଣିଷ ଭଲିଆ ସୁଖ-ଦୁଃଖ ବୋଧ ପୁରା ମାତ୍ରାରେ ଥାଏ । ଯେମିତି ଧରନ୍ତୁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର କଥା, ଯାଦବମାନେ ଏପରି ହୋଇଗଲେ ଯେ, ଯାହାଫଳରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର ଅବସ୍ଥା ଶୋଚନୀୟ ହୋଇଗଲା । ମନ ଡାକ୍ତର ଭାଙ୍ଗିଗଲା, ଜୀବନ ପ୍ରତି ଆକର୍ଷଣ ରହିଲା ନାହିଁ, ହତାଶାରେ ଏଭଳି ଛିନ୍ନ ମର୍ମ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲେ ଯେ, ଶେଷରେ ବ୍ୟାଧିର ବାଣରେ ଜୀବନ ଲାଲାର ଅବସାନ ହେଲା । ପ୍ରକୃତ ପକ୍ଷେ ପାରିପାର୍ଶ୍ୱିକ ହିଁ ତାଙ୍କୁ ଏହି ପରିଣତିର ପଥରେ ଠେଲି ଦେଲା ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୩/୧.୮.୧୯୪୮

II ସନ୍ତୋଷର ସନ୍ଧାନ କାହିଁକି ମିଳେ ନାହିଁ ।।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ନିଜ ମନକୁ ମନ କହିଲେ - ଆମ୍ଭେମାନେ ଯେ କ'ଣ ଚାହୁଁ, ତାହା ଜାଣୁନା । ତେଣୁ ପରମପିତାଙ୍କର ଦୟା ସତ୍ତ୍ୱେ ବି ସନ୍ତୋଷର ସନ୍ଧାନ ଆମ୍ଭେମାନେ ଜୀବନରେ କମ ପାଇଥାଉ ।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଏହାର ପ୍ରତିକାର କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଇଷ୍ଟସାର୍ଥ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଛଡ଼ା ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଚାହିଁବାର ଆଉ କିଛି ନାହିଁ; କରିବାର ବି ଆଉ କିଛି ନାହିଁ । ତେଣୁ ସବୁ ଅବସ୍ଥା ଭିତରେ ନାମ ପରାୟଣ ହୋଇ ମନ ଓ ମଥା ଥଣ୍ଡା ରଖି ଭାବିଚିନ୍ତି ଦେଖିବାକୁ ହୁଏ ଏହି ଅବସ୍ଥାର ମଧ୍ୟରେ ଇଷ୍ଟସାର୍ଥ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ କି କରାଯାଏ, ଆଉ ସାଧ୍ୟମତ ତାହା ହିଁ କରିବାକୁ ହୁଏ । ସେତେବେଳେ ପ୍ରାଣେ ପ୍ରାଣେ ବୋଧ କରାଯାଏ ଏକମାତ୍ର ପରମପିତା ହିଁ ଆସିଛନ୍ତି ଆମ ଜୀବନରେ ନାନା ଭାବେ ନାନା ରୂପେ । ଆତ୍ମ ସମର୍ପଣ ସେତେବେଳେ ଆପେ ଆପେ ଆସିଥାଏ । ଦୁଃସ୍ଥିତା ଓ ଅଶାନ୍ତି ସେତେବେଳେ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ପାଖ ମାଡ଼ି ପାରେ ନାହିଁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୭/୪.୮.୧୯୪୮

II ସବୁ କିଛିର ସମାଧାନ-ମୂର୍ତ୍ତି କିଏ ।।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - Atheism ମାନେ କ'ଣ ?

ଜଣେ କହିଲେ - ଅନୀଶ୍ୱର ବାଦ

ଅନ୍ୟ ଆଉ ଜଣେ କହିଲେ - ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାର ଅଛି agnosticism ଅର୍ଥାତ୍, ଈଶ୍ୱର ଅଜ୍ଞାତ ଓ ଅଜ୍ଞେୟ । ଏହାକୁ କୁହାଯାଏ ଅଜ୍ଞେୟବାଦ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏହି ଦୁଇ ବାଦର ସମାଧାନ ବାସ୍ତବେକ୍ତ ଠାରେ । ସେ ହିଁ ଏବଂ ଆତ୍ମାର ଚେତନ ବିଗ୍ରହ । ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ହିଁ ସବୁ କିଛିର ସମାଧାନ - ମୂର୍ତ୍ତି ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୭/୪.୮.୧୯୪୮

II ସବୁ ଅନୁଭୂତିର ପରାକାଷ୍ଠା କ'ଣ ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ପଚାରିଲେ - ଗାତାରେ ଯେ ଅଛି 'ବାସ୍ତବେକ୍ତ ସର୍ମମିତି ସ ମହାତ୍ମା ସୁଦୂର୍ଲ୍ଲଭଃ' - ଆପଣ ଏହି କଥାର ଉପରେ ଏତେ ଜୋର ଦିଅନ୍ତି କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଗୋଟିଏ ମଜା ଅଛି । ଅନୁଭୂତିର କଥା ଏତେ ଯେ stage by stage (ସ୍ତରେ ସ୍ତରେ) description (ବର୍ଣ୍ଣନା) ଦେଇଛି, କିନ୍ତୁ ଏହା ପରେ concentrating pole (ଏକାକ୍ୟତା ମେରୁ) ଯେଉଁଠା, ସେ କିନ୍ତୁ ଏହି ରକ୍ତ ମାଂସ ସମ୍ବଳ ଇଷ୍ଟଦେବ । ବାସ୍ତବେଷ ସର୍ବମିତି - ଏହିଟା ହିଁ ଯେପରି consummation of all realisation (ସବୁ ଅନୁଭୂତିର ପରାକାଷ୍ଠା) । Both analytically and synthetically (ଉଭୟତଃ ବିଶ୍ଳେଷଣ ଓ ସଂଶ୍ଳେଷଣ ସହକାରେ) ଏହି ସତ୍ୟରେ ଉପନୀତ ହେବା ଦରକାର । ଏହି conception (ବୋଧନା)ଟା ଖାଲି କଥାର କଥା ହେଲେ ଚଳିବ ନାହିଁ । Realised conception (ଅନୁଭୂତ ଧାରଣା) ହେବା ଦରକାର । ତେଣୁ କହେ 'ବାସ୍ତବେଷ ସର୍ବମିତି' ହେଲା consummation of realising conception (ଉପଲବ୍ଧିଗତ ବୋଧ ଧୃତିର ଚରମ) । ଏହି ଉପଲବ୍ଧିର ପରେ ଜୀବନଟା ଇଷ୍ଟମୟ ହୋଇଉଠେ; ଇଷ୍ଟ ସର୍ବସ୍ବ ହୋଇ ଉଠେ । ସେଥିରୁ ତାର ଆଉ ବ୍ୟୁତି ହୁଏନାହିଁ । ତାଙ୍କର ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଆସି ମଣିଷ ନିଜର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଭଗବତ୍ତାର ସାଦ କିଛି ନା କିଛି ପାଇଥାଏ । ଶୁଭ ସଂସ୍କାରଖିଲା ମଣିଷ ତାଙ୍କୁ ତ ଛାଡ଼ିବାକୁ ଚାହେଁ ନାହିଁ । ଏହିଭଳି ମହାତ୍ମା କେବଳ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ନୁହନ୍ତି, ସୁଦୁର୍ଲ୍ଲଭ । ତାଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇ ବହୁ ମଣିଷ ବାସ୍ତବେଷମୁଖୀ ହୁଏ, ଅର୍ଥାତ୍ ଈଶ୍ବରମୁଖୀ ହୁଏ । ବୁଝି ଦେଖ ବ୍ୟାପାରଟା କ'ଣ ! - ଭକ୍ତିର କି ପ୍ରକାର ଶକ୍ତି ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୩/୫.୮.୧୯୪୮

II ଗୀତାର 'ମା' କଥାଟି ସାର୍ଥକ କାହିଁକି ।।

କଥାରେ କଥାରେ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଗୀତାର 'ମା' କଥାଟି ବଡ଼ ସାର୍ଥକ ।

ଜଣେ ପଚାରିଲେ - କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କେବଳ ଭଗବାନ ବା ଈଶ୍ବର ଇତ୍ୟାଦି କହିଲେ ଅନେକ ପରିମାଣରେ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଥାଏ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କାରଣ, ଈଶ୍ବର ବା ଭଗବାନ ଯେମିତି ଆତ୍ମମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଗୋଟିଏ ଅନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବିଶାଳ ଅସ୍ତ୍ର ବିଶେଷ । ଆତ୍ମା ବା ବ୍ରହ୍ମ କହିଲେ ସେ

ଯେମିତି ଆହୁରି ଅସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇ ଯାଆନ୍ତି ଏବଂ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ବୋଧ ଶକ୍ତି ତାଙ୍କୁ ନେଇ ବଢ଼ି ପାରେନାହିଁ । ମା' କହିବା ପରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ବର ଭିତର ଆତ୍ମା, ବ୍ରହ୍ମ, ଈଶ୍ବର, ଭଗବାନ ପ୍ରଭୃତି ସଂହତ ହୋଇ ଅଛନ୍ତି ଏହି ଭଳିଆ ବୋଧ ଗଜାଏ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଏଭଳି ହେବାର କାରଣ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବ୍ରହ୍ମ କହିଲେ ଆତ୍ମେମାନେ ବୁଝୁ ବର୍ତ୍ତନଶୀଳ, ବିଶ୍ବକାରଣ, ଆତ୍ମା କହିଲେ ଆତ୍ମେ ବୁଝୁ ସତତ ଗମନଶୀଳ ସଭା । ଈଶ୍ବର କହିଲେ ବୁଝାଯାଏ ଯାହାଙ୍କର ଐଶ୍ବର୍ଯ୍ୟର ଉପରେ ଆଧିପତ୍ୟ ଅଛି; ଭଗବାନ କହିଲେ ଆତ୍ମେମାନେ ବୁଝୁ କ୍ଷତ୍ର ଐଶ୍ବର୍ଯ୍ୟଶାଳୀ ପୁରୁଷଙ୍କୁ । ଏହି ସବୁଗୁଡ଼ିକ ଯେପରି ଆତ୍ମମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଉପଲବ୍ଧି ବହିର୍ଭୂତ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଧାରଣା ବିଶେଷ । କିନ୍ତୁ ମା' କହିଲେ ସହଜ ଭାବରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର ଅପାର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ବର କଥା ସିଧାସିଧି ମନେ ପଡ଼େ, ଯେଉଁଠାରେ ଏହି ସବୁ ବୋଧାତୀତ concept (ଧାରଣା) ଗୁଡ଼ିକ ଯେମିତି ମୂର୍ତ୍ତିମତ ହୋଇ ରହିଛି । ଅଥଚ ସେ ଏତେ ବଡ଼ ହେଲେ ବି ତାଙ୍କ ସହିତ ଯେମିତି ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଗୋଟିଏ ସ୍ଥୂଳ ଇନ୍ଦ୍ରିୟଗ୍ରାହ୍ୟ ବାସ୍ତବ ସମ୍ପର୍କ ବାନ୍ଧିବା ଅସମ୍ଭବ କିଛି ନୁହେଁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୪/୧୭.୮.୧୯୪୮

II ଚିତ୍ତ ବୃତ୍ତିର ନିରୋଧ କ'ଣ, ତାହା କି ଭାବରେ ହୁଏ ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ଈଶ୍ବରଙ୍କ ଠାରେ ଅନୁରାଗ ବା ଯୋଗ ହେଲେ ନା କ'ଣ ଚିତ୍ତ ବୃତ୍ତିର ନିରୋଧ ହୁଏ, କିନ୍ତୁ ଚିତ୍ତର ସଦବୃତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକ ଯଦି ନିରୁଦ୍ଧ ହୋଇଯାଏ, ତେବେ ସେ ଜୀବନ ତ ଗଛ ପଥର ସହିତ ସାମିଲ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଚିତ୍ତର ଯେ ବୃତ୍ତି ଇଷ୍ଟସାର୍ଥ ପ୍ରତିଷ୍ଠାରେ ନିଷ୍ଠାଜିତ-ହୋଇ ସାର୍ଥକତା ଲାଭ କରେ, ଅର୍ଥାତ୍ ଚିତ୍ତବୃତ୍ତି ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଚଳନାର ନିୟାମକ ନ ହୋଇ ଯେଉଁଠି ତାହା ଇଷ୍ଟସାର୍ଥ ପ୍ରତିଷ୍ଠାର ଆକୃତି ଦ୍ବାରା ପରିଚାଳିତ ହୋଇ ଇଷ୍ଟାର୍ଥୀ ସମାଧାନ ଲାଭ କରେ, ତାକୁ ହିଁ କୁହାଯାଏ ଚିତ୍ତବୃତ୍ତିର ନିରୋଧ । ଅର୍ଥାତ୍ ଚିତ୍ତବୃତ୍ତି ଦ୍ବାରା ପରାଭୂତ ନହୋଇ ତାକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଅଧିଗ୍ରହ କରିବା । (ପରେ ବାଣୀ ଆକାରରେ କହିଲେ) - ଇଷ୍ଟ ବା ଆଦର୍ଶରେ ଅନୁସୃତ ଆନନ୍ଦି ହେଉଛି ଯୋଗ / ଆଉ ଏହି ଯୋଗରେ ଚିତ୍ତବୃତ୍ତିର ନିରୋଧ ହୁଏ, ଅର୍ଥାତ୍ ବୃତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକ ସେମାନଙ୍କର ନିଜ ସ୍ବଆଲରେ ଚାଲିବାକୁ

ଚାହେଁ ନାହିଁ, ଚାଲେ ଇଷ୍ଟ ବା ଇସ୍ତିତଙ୍କୁ ପରିପୁରଣ କରିବାକୁ - ତେଣୁ 'ଯୋଗାନ୍ତର ବୃତ୍ତି ନିରୋଧ' - ମୁଁ କହେ ଯୋଗାତ୍ ଚିତ୍ତ ବୃତ୍ତି ନିରୋଧ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୪/୧୭.୮.୧୯୪୮

II ଈଶ୍ବର ଲାଭ କଥାର କଥା କେତେବେଳେ ।।

ଆଲୋଚନାକ୍ରମରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଏହି ବାଣୀଟି କହିଲେ - ବରଫର ପୁରୁଳା / ଜଳକୁ ଯେତିକି ଆଡୁବାନ କରିଲା - ସେ ସେତେତିକେ ଜଳ ହେଲା, ଆଉ ଜଳକୁ ପାଇଲା ବି ସେ ସେତେତିକେ, ଈଶ୍ବର-ସଂସ୍ଥ ଇଷ୍ଟଙ୍କଠାରେ ଆମ୍ଭେମାନେ ବି ସେମିତି ।

ଜଣେ ଭାଇ ବାଣୀଟିର ମାନେ ବୁଝିବାକୁ ଚାହିଁଲେ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ସେଥିରେ କହିଲେ - ଆଦୁଆର୍ଥୀ ହୋଇ ଆଦୁମନ୍ତ୍ରୀ ବୁଝିଲେ ଆମ୍ଭେମାନେ ତାଙ୍କ ପାଖରୁ ଯେତେ ନେଉ, ସେତେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ସାଥୀବୁଝି ହିଁ ପୁଷ୍ଟ ହୁଏ । ଆମ୍ଭେମାନେ ତାଙ୍କର ହେଉ ନା ବରଂ ବୃତ୍ତିସେବା ହୋଇଥାଉ । ଆମ୍ଭ ମାନଙ୍କର ଚରିତ୍ର ଏହି ଧାଂଜରେ ଗଢ଼ି ଉଠେ । ଅହଂକାର ଏବଂ ଆଦୃହ୍ୟ ପ୍ରାଚି କାମନାରେ ଶକ୍ତିମାନ ହେଉ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ମଣିଷ ହେଲେ ମଣିଷର ଚରିତ୍ର ତାଙ୍କ ରଙ୍ଗରେ ରଞ୍ଜିତ ହୋଇଉଠେ । ଏହି ଭଳିଆ ହେଲେ ମଣିଷ ଜାଣିପାରେ କ'ଣ ତାର ସରୁପ - କ'ଣ ତାର କାମ୍ୟ । ସେତେବେଳେ ସେ ତାଙ୍କ ଛଡ଼ା ଆଉ କିଛି ଚାହେଁନା । ଆଉ ନିଜକୁ ତାଙ୍କ ପାଦରେ ଖୋଳ ଅଣା ଉତ୍ସର୍ଗ କରିବାଟାକୁ ହିଁ ପରମସାଧ୍ୟ ବା ପୁରୁଷାର୍ଥ, ଗୋଟିଏ କଥାରେ ପରମାର୍ଥ ବୋଲି ମନେ କରେ ।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଏହି ବ୍ୟାପାରଟା କ'ଣ ଈଶ୍ବର ଲାଭ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ହିଁ ମୋଟାମୁଟି । ଆପଣ ଯଦି ଆପଣଙ୍କର କାମନା ପୂରଣ ପାଇଁ ଈଶ୍ବରଙ୍କ ଅନୁଗ୍ରହକୁ କର୍ମରେ ଲଗାଇବାକୁ ଚାହାଁନ୍ତି ତେବେ ଆପଣଙ୍କର ଶିଶ୍ନୋଦରପରାୟଣତା ସଭାପୋଷଣା ଓ ଇଷ୍ଟନୁପରଣା ହେବ ନାହିଁ । ବରଂ ଏ ଗୁଡ଼ିକ ଏବଂ ଏହାର ଆନୁସଙ୍ଗିକ ନାନା ଉପସର୍ଗ ବୃତ୍ତି ପାଇବ । ଏଥିରେ ଆପଣ ବୃତ୍ତି ବାହୁଲ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ଦାନବ ମଧ୍ୟ ହୋଇଉଠି ପାରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଆପଣଙ୍କର ଭଲମନ୍ଦ ସବୁକିଛି ଦେଇ ଆପଣ ଯଦି ତାଙ୍କର ସେବା କରନ୍ତି, ତାଙ୍କର ସନ୍ତୋଷ ବିଧାନ କରନ୍ତି, ତେବେ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଆପଣଙ୍କର ଈଶ୍ବର ବା ଆଧିପତ୍ୟ ଆସିଯିବ । ଏଗୁଡ଼ିକ ରହିଲେ ବି ଆପଣ ମହାବଶା ହୋଇ ଉଠିବେ । ଆପଣଙ୍କ ଭିତରର devil (ଶରତାନ୍)

ସେତେବେଳେ divine transformation (ଭାଗବତ ରୂପାନ୍ତର) ଲାଭ କରିବ । ଏହି ଚାରିତ୍ରିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ନ ହେଲେ ଈଶ୍ବର ଲାଭ ଗୋଟିଏ କଥାର କଥା ମାତ୍ର ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଆପଣଙ୍କର କଥା ଶୁଣିଲେ ମଝିରେ ମଝିରେ ଭୟ ହୁଏ । ଭାବେ ମୋର ବୋଲି ଯଦି କିଛି ନ ରହେ, ତେବେ ସେ ତ ଆତ୍ମ ବିନାଶରେ ସାମିଲ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସାଧାରଣତଃ ଆତ୍ମବିନାଶ ପଥରେ ହିଁ ମଣିଷ ଚାଲେ । ଆତ୍ମ ବିନାଶର ପଥରୁ ବଞ୍ଚେଇ ଆତ୍ମ ବିକାଶର ପଥ ଦେଖାଇବା ପାଇଁ ହିଁ ମହାପୁରୁଷମାନେ କରୁଣା ପରବଶ ହୋଇ ବାର ବାର, ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଆସି ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ପାଇଁ କେତେ କଷ୍ଟ ସହ୍ୟ କରନ୍ତି । ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ସଭା ସକ୍ତିଦାନଦମୟ । ସକ୍ତିଦାନଦସବୁକୁ ଭଲ ପାଇ, ତାଙ୍କୁ ଅନୁସରଣ କରି, ତାଙ୍କ ଚଳଣୀରେ ଚାଲି ତ ଆମ୍ଭେମାନେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ହଜି ଯାଇଥିବା ସାର୍ବତ୍ର ସରୁପକୁ ପୁନରୁଦ୍ଧାର କରିପାରିବୁ । ଧରନ୍ତୁ ଆପଣ ଆଜି ନିର୍ଦ୍ଦୟ ଅଛନ୍ତି । ନିର୍ଦ୍ଦୟତାର ପଥରେ ଆପଣ ଶାନ୍ତି ପାଇପାରୁ ନାହାନ୍ତି, ତଥାପି ଆପଣ ତାର ନାଗଫାଶରୁ ନିଜକୁ ମୁକ୍ତି କରିପାରୁ ନାହାନ୍ତି । ସେ ଅବସ୍ଥାରେ ଆପଣ ହୁଏତ ଜଣେ ଦୟାଳୁ ମଣିଷର ସଙ୍ଗ ପାଇଲେ, ଆପଣଙ୍କର ତା ପ୍ରତି ଭଲ ପାଇବା ଜାଗି ଉଠିଲା, ଆପଣ ଅଜ୍ଞାତ ସାରରେ ବା ସଚେତନ ହୋଇ ଚେଷ୍ଟା କରି ତାଙ୍କଭଳି ଦୟାବାନ ଚରିତ୍ରର ଅନୁଶୀଳନରେ ପ୍ରବୃତ୍ତ ହେଲେ । ଆପଣଙ୍କର ଚପା ପଡ଼ିଥିବା ଦୟାର ଉତ୍ସ ଖୋଲିଗଲା । ଆପଣ ବଦଳି ଗଲେ । ଆପଣଙ୍କର ଲୁପ୍ତ ଓ ସୁପ୍ତ ହୋଇଥିବା ଦୟାର ଉତ୍ସ ଖୋଲିଯିବା କାରଣରୁ ଆପଣ ସୁଖୀ ହେଲେ । ଏଥିରେ କ'ଣ ଆପଣଙ୍କର କୌଣସି କ୍ଷତି ହେଲା ? ରାହୁଗ୍ରସ୍ତ ଚନ୍ଦ୍ର ଯଦି ରାହୁମୁକ୍ତ ହୁଏ ସେତେବେଳେ ଚନ୍ଦ୍ରଗ୍ରହଣ କାଟିଯାଏ ଏବଂ ପୃଷ୍ଠିମାର ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନା ପୁରାପୁରି ଦେଖାଯାଏ । ଆମ୍ଭେମାନେ ତ ପ୍ରବୃତ୍ତିର ଦାସ ନୁହଁ, ଆମେ ହେଲୁ ପ୍ରବୃତ୍ତି - ପ୍ରଭୁ ସଭା । ପ୍ରବୃତ୍ତି-ଦାସ୍ୟର ଖୋଲପା ଖୋଲି ଯାଇ ସଭା ଯଦି ସ-ଐଶ୍ବର୍ଯ୍ୟରେ କାଗ୍ରତ ହୁଏ ସେଥିରେ କ'ଣ ସଭାର କୌଣସି ଦୁଃଖର କାରଣ ଅଛି ?

ଆ: ପ୍ର: ୧୪/୧୭.୮.୧୯୪୮

II ସାଧନ-ଭଜନ ଦାନା ବାନ୍ଧି ଉଠେ ନାହିଁ କେତେବେଳେ ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ପାତଞ୍ଜଳୀରେ ଜ୍ୟୋତିର୍ମୟ ଜିନିଷର ଧ୍ୟାନ କରିବାର କଥା ଅଛି । ଏହାଦ୍ୱାରା କ'ଣ ହୁଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଗୁରୁଭକ୍ତି ଯଦି spine (ମେରୁଦଣ୍ଡ) ନ ହୁଏ, ତେବେ କେବଳ ଏହି ରକମ ଧ୍ୟାନରେ unfoldment (ବିକାଶ), integration (ସଂହତି), adjustment (ବିନ୍ୟାସ) ଏବଂ concentration (ଏକାଗ୍ରତା) କେତେ ପରିମାଣରେ ହୁଏ ତା ଠିକ୍ ବୁଝିପାରେ ନାହିଁ। Concentration (ଏକାଗ୍ରତା)-concentration ହିଁ (ଏକାଗ୍ରତା ହିଁ)। ତାହା କିନ୍ତୁ କେତେବେଳେ fixation (ତ୍ରାଟକ) ଜାତୀୟ କିଛି ନୁହଁ। Centre (କେନ୍ଦ୍ର) ହିସାବରେ ଜଣେ ନରହିଲେ ସାଧନ-ଭଜନ କେନ୍ଦ୍ରୀଭୂତ ହୋଇ ଦାନା ବାନ୍ଧି ଉଠେ ନାହିଁ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୪/୧୭.୮.୧୯୪୮

II ଭାରତୀ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଉଗ୍ର ଆପତ୍ତି କାହିଁକି।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ଗୀତାରେ ଅଛି 'ବିଗତଭୀଃ' ହେବାର କଥା, 'ଭୟୋଦ୍‌ବେଶେନ୍ମୁକ୍ତ' ହେବାର କଥା, 'ବାତରାଗ-ଭୟକ୍ଳେଧଃ' ହେବାର କଥା। ଦୈବାସୁର ସମ୍ପଦ ବିଭାଗ ଯୋଗରେ ଦୈବଗୁଣର ଉଲ୍ଲେଖ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ସର୍ବପ୍ରଥମ ଉଲ୍ଲିଖିତ ହୋଇଛି 'ଅଭୟ'ର କଥା। ପୁଣି ଅର୍ଜୁନ ଯେତେବେଳେ ଯୁଦ୍ଧ ପାଇଁ ଅନିଚ୍ଛା ପ୍ରକାଶ କରିଲେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କହିଲେ - ବୈଦ୍ୟଂ ମାୟା ଗମଃ ପାର୍ଥ ନୈତତ୍, ତୟାପପଦ୍ୟତେ / କ୍ଷୁଦ୍ରଂ ହୃଦୟଦୌର୍ଲ୍ଲଭ୍ୟଂ ତ୍ୟଭୋତିଷ୍ଠ ପରତ୍ରପ।'

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆହ୍ୱାନ ସରୂପ ସମୟରେ ଯିଏ ସତେତନ ସେ ଅନୁଭବ କରେ ଯେ, ସେ ଅବିନଶ୍ୱର ଏବଂ ସର୍ବତ୍ର ଏକ ଅଦ୍ୱିତୀୟ ଆତ୍ମା ହିଁ ବିଦ୍ୟମାନ। ସେ ନିତ୍ୟ ବର୍ତ୍ତମାନ। ଅଛନ୍ତି କହିଲେ ଏକମାତ୍ର ସେ ହିଁ ଅଛନ୍ତି। ତେଣୁ ଏହି ଶାଶ୍ୱତ ସତ୍ୟ ସମୟରେ ଯାର ଅକାଂକ୍ଷ ପ୍ରତ୍ୟୟ ଜନ୍ମେ ପ୍ରାପ୍ତି ହିଁ ତାକୁ ପାଇ ବସେ। ମଣିଷ ନିଜକୁ ତ ନିଜେ କେତେବେଳେ ବି ଭୟ କରେ ନାହିଁ। ବରଂ ନିଜର ଯେପରି ଭଲ ହୁଏ ତାହା ହିଁ କରିବାଟା ହିଁ ତାର ଆତ୍ମ ସାଥୀରେ ସାମିଲ ହୋଇଉଠେ। ସେଥିପାଇଁ ସେ ଆତ୍ମଗୁଣ ଓ ଆତ୍ମୋପଲବ୍ଧିର ସାଧନାରେ ରତ ଥାଏ ଯାହାଦ୍ୱାରା କି ତାର ସରୂପ ସାକ୍ଷାତକାର ଦୂରାନ୍ୱିତ ହୋଇଉଠେ ଏବଂ ସାମାଜିକ ପରିବେଶକୁ ବି ଏପରି କରି ଗଢ଼ି ତୋଳିବାକୁ ବନ୍ଧ ପରିକର ହୁଏ ଯାହାଦ୍ୱାରା ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କର ବଞ୍ଚିବା ବଢ଼ିବାର ସାଧନା ଏବଂ ଈଶ୍ୱରୋପଲବ୍ଧିର ପଥ ଯଥା ସମ୍ଭବ ଅବସ୍ଥା ହୁଏ। କୁହନ୍ତି ସଭାବ ବଶତଃ କେହି ଯଦି ଏହି ମଙ୍ଗଳର ପଥ ଗୁଡ଼ି କରିବାକୁ ଚାହେଁ, ସେତେବେଳେ ତାର, ନିଜର ଓ ସମସ୍ତଙ୍କର କଲ୍ୟାଣର ଦିଗକୁ ଚାହିଁ ଈଶ୍ୱର ପ୍ରାତ୍ୟର୍ଥେ ନିର୍ଭର ଭାବରେ ବିହତ

ରକମରେ ତା'ର ନିରାକରଣ କରିବା ହିଁ ଦରକାର। ଏହିଟା ଧର୍ମର ହିଁ ଅଙ୍ଗ। ଏହିଟା ଯଦି ନ କରାଯାଏ, ତାହାଲେ ଅଧର୍ମ କରିବା ହୁଏ। ସମସ୍ତଙ୍କର ବଞ୍ଚିବା ବଢ଼ିବା ବ୍ୟାହତ କରାହୁଏ। ଅନ୍ୟାୟର ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆନ୍ଦୋଳନେ ଯେତେବେଳେ ଦୃଢ଼ ପ୍ରତିବାଦ କରିବୁ ସେତେବେଳେ ବି ଅନ୍ୟାୟକାରୀ ସମୟରେ ଯେପରି ଆନ୍ଦୋଳନେ ମଙ୍ଗଳ ବୁଝି ପୋଷଣ କରିଚାଲୁ। ସେଥିରେ ହୁଏତ ସେମାନଙ୍କର ଶୁଭ ବୁଝି ଜାଗ୍ରତ ହେବ, ଆଉ ଯଦି ତାହା ନହୁଏ, ପ୍ରବଳ ପ୍ରତିରୋଧ ଫଳରେ ଲୋକଙ୍କର କ୍ଷତି କରିବାର କ୍ଷମତା ସେମାନଙ୍କର କ୍ଷୀଣ ହୋଇଯିବ। ସବୁ କିଛିର ବିହତ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ଯାହାଦ୍ୱାରା ହୁଏ ତାହା ହିଁ କରିବାକୁ ହେବ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୪/୨୦.୮.୧୯୪୮

II ଭବ ସମୁଦ୍ର କାହିଁକି ବୋଲାଯାଏ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - କ୍ରମାଗତ ବାଧା ଆସେ, ଚାଲୁ ଚାଲୁ ପଡ଼ି ଯାଉ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପଡ଼ିଗଲେ ବି ପୁଣି ଉଠି ଠିଆ ହୋଇ ଧୂଳି ଝାଡ଼ି ଚାଲିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିବାକୁ ହୁଏ। ମହାଜନମାନେ କହନ୍ତି ଭବ ସମୁଦ୍ର ଅର୍ଥାତ୍ ଆନ୍ଦୋଳନେ ଯେପରି ହେବାର ସମୁଦ୍ର ମଧ୍ୟରେ ଅଛି - କ୍ରମାଗତ ଢେଉ, ଉଠା-ପଡ଼ା, ବାଧାବିଘ୍ନ ଅତିକ୍ରମ କରି ଆହୁରି ଆହୁରି ଆଗେଇବାକୁ ହୁଏ। ମୂଳ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଲା ଅହଂକାର ଏବଂ କ୍ଷୁଦ୍ରତାର ବନ୍ଧନ ତ୍ୟାଗ କରି ଈଶ୍ୱର ସର୍ବସ୍ୱ ହେବା। ସେଥିରେ ହିଁ ମୁକ୍ତି, ସେଥିରେ ହିଁ ଶାନ୍ତି, ସେଥିରେ ହିଁ ଆତ୍ମୋପଲବ୍ଧି। ସେଥିପାଇଁ ଦରକାର ଈଶ୍ୱରାନନ୍ଦି, ଈଶ୍ୱରାନୁସରଣ ଓ ନାମ ନିରତି। ସଦଗୁରୁଙ୍କ ଠାରେ ସକ୍ରିୟ ଅନୁରାଗ ହେଲା ଏହାର ସହଜ ପଥ। ସେଥିରେ କସରତ କରିବା ଦରକାର ପଡ଼େ ନାହିଁ। ସେତେବେଳେ ମଣିଷ ବୁଝେ ଯେ ପରମପିତାଙ୍କର ଏକ ଅପୂରୁତ ଲୀଳା ତା'ଭିତର ଦେଇ ଚାଲିଛି। ଶକ୍ତିଦାତା ଓ କର୍ତ୍ତା ସେ ହିଁ ସେ ଯେମିତି ଅକର୍ତ୍ତା ଓ ଆଧାରମାତ୍ର। ସେତେବେଳେ କେବଳ ଆନନ୍ଦ। ଭୟ, ଭାବନା, ଦୁଃସ୍ଥିତା ପ୍ରତି ଖାତିର ନଥାଏ। ଉଠା-ପଡ଼ା ସବୁ ତାଙ୍କରି କୋଳରେ। ସମୁଦ୍ରର ତରଙ୍ଗ ଯେତେ ଉଚ୍ଚାଳ ହେଉନା କାହିଁକି, ତାହା କେତେବେଳେ ସମୁଦ୍ର ଠାରୁ ଚିକ୍ତିନ୍ନ ହୁଏନାହିଁ। ସେମିତି ନାମ ନିରତି ରହିଲେ ପରମପିତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଯୋଗବା ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ହୁଏ ନାହିଁ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୪/୨୧.୮.୧୯୪୮

।। ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ କ'ଣ, ତାହା କି ଭାବରେ ଜାଗ୍ରତ ହୁଏ ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ଆପଣ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ମାନେ ଯାହା କହୁଛି ତାହା ଆପଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଯେପରି ସହଜ, ଅନ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଶତ ଚେଷ୍ଟା ସତ୍ତ୍ୱେ ବି ତାହା ଜାଗ୍ରତ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମଣିଷର ସରୂପ ଜ୍ଞାନ ହିଁ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ । ଏହା ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସୁପ୍ରଥାଏ । ଅନୁଶୀଳନର ଭିତର ଦେଇ ଅଜ୍ଞତା ଓ ଅଶୁଦ୍ଧତାକୁ ଅପସାରଣ କରିପାରିଲେ ମଣିଷ ତାର ନିତ୍ୟ ସତ୍ତା ବା ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ସକ୍ତିଦାନନ୍ଦର ସନ୍ଧାନ ପାଇଥାଏ । ଦରକାର, ଇଷ୍ଟଙ୍କ ଉପରେ ଅହେତୁକ ଗାଣା । ଯଜନ, ଯାଜନ, ଅଧ୍ୟୟନ, ଅଧ୍ୟାପନା, ଦାନ ଓ ପ୍ରତିଗ୍ରହ ହେଲା ବିପ୍ରର ନିତ୍ୟ କରଣୀୟ, ଏକ କଥାରେ ଏହିଟା ହେଲା ତାର କୁଳ ସଂସ୍କୃତି । ଏହିଟା ଏକାଧାରରେ ତା'ର ସାଧନା ଓ ଉପଜୀବିକା । କିନ୍ତୁ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କର ତାର ମତ କରି ଏହି ସାଧନା କରିବା ଦରକାର ଅଛି । ଯଦିଓ ଏହି ଷଟକର୍ମ ସବୁ ବର୍ଣ୍ଣର ଜୀବିକା ନୁହେଁ । ମୁଁ ଯେଉଁ ଯଜନ, ଯାଜନ, ଇଷ୍ଟଭୂତି, ସନ୍ତ୍ରାୟନା ଓ ସଦାଚାରର କଥା କହିଛି, ସାତୁତ କୁଳପ୍ରଥା, ବିବାହ ବିଧି ଓ ଜନ୍ମଗତ ସଂସ୍କାର-ସମ୍ମତ ଶିକ୍ଷା ଓ ଜୀବିକା ସହିତ ଏଗୁଡ଼ିକ ଯଦି ବଂଶ ପରମ୍ପରା କ୍ରମେ ମଣିଷର ଅଭ୍ୟାସଗତ ହୁଏ - ଇଷ୍ଟସାର୍ଥ ପ୍ରତିଷ୍ଠାକୁ ମୁଖ୍ୟ କରି, ତେବେ ଭାରତ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦେଶରେ ଭବିଷ୍ୟତରେ ବହୁ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନୀର ଆବିର୍ଭାବ ହେବା ଅସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ମୁଁ ଯାହା ଦେଇଛି, ତାର ମୂଳ ଜିନିଷ ଗୁଡ଼ିକ କ୍ରମାଗତ ଶତ ଶତ ବର୍ଷ ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ପରିବାରରେ ନିଷ୍ଠାର ସହିତ ପରିପାଳିତ ହେଲେ ମଣିଷ ଦେବତାରେ ପରିଣତ ହୋଇଯିବ । ତେବେ ଆମର ନିୟାମକ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଉପରେ ଅନେକ କିଛି ନିର୍ଭର କରେ । ଆଦ୍ୟୁଷାର୍ଥ ପ୍ରତିଷ୍ଠାର ବୁଦ୍ଧିକୁ ବିଦାୟ ଦେବାକୁ ହେବ ।

ଜଣେ ଭାଇ ପ୍ରଶ୍ନ କରିଲେ - ଆପଣ ବଂଶ ପରମ୍ପରା କ୍ରମେ ସାଧନାର ଉପରେ ଏତେ ଗୁରୁତ୍ୱ କାହିଁକି ଦିଅନ୍ତି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏହି ଭାବରେ ସାଧନା ଓ ବିବାହ ଯଦି ଇଷ୍ଟାନୁପୁରୁଣୀ ହୋଇଗଲେ, ତେବେ କାଳେ କାଳେ ଦୈବୀ ଜୈବୀ - ସଂସ୍କୃତି ଓ ସଂସ୍କାର ସମ୍ପନ୍ନ ସନ୍ତାନ ଜନ୍ମ ହେବାର ଆଶାଥାଏ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୪/୨୨.୮.୧୯୪୮

।। ତ୍ୟାଗ ଓ ଭୋଗ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟା ଦରକାର ।।

ଭକ୍ତବୃନ୍ଦ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ତ୍ୟାଗ ଓ ଭୋଗର ଦୃଢ଼ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଲୋଚନା କରୁଥିଲେ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ମୂଳକଥା ହେଲା ପରମପିତାଙ୍କୁ ଉପଲବ୍ଧି କରିବା, ଉପଭୋଗ କରିବା ଏବଂ ତାଙ୍କର ଇଚ୍ଛାକୁ ପରିପୁରଣ କରିବା । ତ୍ୟାଗ-ଭୋଗ ବୋଲି କୌଣସି କଥା ନାହିଁ, ଏଥିପାଇଁ ଯାହା ଯାହା କରିବା ଦରକାର ତାହା ହିଁ କରଣୀୟ ।

ତା'ପରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ବାଣୀଟି ଦେଲେ -

ଆମ୍ଭେମାନେ ତ୍ୟାଗ କରିବାକୁ ଜନ୍ମି ନାହିଁ କିନ୍ତୁ,
ବରଂ ଭୋଗ କରିବାକୁ ସମସ୍ତ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ଭିତରେ -
ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱର ଭିତର ଦେଇ ତାଙ୍କୁ,
ଆଉ ଏହି ଭୋଗର ଭିତର ଦେଇ
ସାର୍ଥକ କରି ତୋଳିବାକୁ ନିଜକୁ-

ସକ୍ତିଦାନନ୍ଦରେ;

ଆଉ ତାହାର ଅନ୍ତରାୟ ଯାହା,
ତାହା ଆମ୍ଭେମାନେ ତ୍ୟାଗ କରିବାକୁ ଚାହୁଁ
ବିଦାୟ ଦେବାକୁ ଚାହୁଁ

ଚିରଦିନ ପାଇଁ ।

ଜଣେ କହିଲେ - ଅନେକ ଜିନିଷକୁ ଅନ୍ତରାୟ ବୋଲି ବୁଝି ବି ତାହା ଆମ୍ଭେମାନେ ସହଜରେ ତ୍ୟାଗ କରିପାରୁ ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଅଭ୍ୟାସ ଏକବାରେ ପକ୍ୱ ହୋଇଗଲେ ତାହା ଛାଡ଼ିବା କଠିନ, ତେବେ ଇଷ୍ଟଙ୍କ ଉପରେ ଭଲପାଇବା ନିଶା ଜାଗିଲେ, ତାଙ୍କର ଅନିଷିତ (ଅନିଷ୍ଟ) କର୍ମ, ନିଜର ଯେତେ ହିଁ ପ୍ରିୟ ହେଉନା କାହିଁକି, କରିବାକୁ ଭଲ ଲାଗେ ନାହିଁ । ପୁଣି ତାଙ୍କର ଯାହା ପସନ୍ଦ, ତାହା କରିବାକୁ ଯେତେ ବି କଷ୍ଟ ହେଉନା କାହିଁକି, ନକରି ପରାଯାଏ ନାହିଁ । ଏହି କରିବାର ଭିତର ଦେଇ ସଦାଭ୍ୟାସ ଗୁଡ଼ିକ ଅଭ୍ୟାସ ହୋଇଉଠେ । ମୁଁ ତ ଭକ୍ତି ଛଡ଼ା ପଥ ଦେଖୁ ନାହିଁ । ଭକ୍ତିର ପଥରେ ଆଦ୍ୟୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ସହଜ ହୋଇ ଉଠେ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୪/୨୭.୮.୧୯୪୮

॥ କାରଣାତୀତର ନିଦର୍ଶନ କାହା ଭିତରେ ପାଇହୁଏ ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଭାଇ ଜିଜ୍ଞାସା କରିଲେ - କାରଣାତୀତର ନିଦର୍ଶନ ଆମ୍ଭେମାନେ କାହା ମଧ୍ୟରେ ପାଇବୁ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାହା କ'ଣ ଦୁନିଆରେ ଅଛି ? ସେ ହେଲେ ନା - ଶରୀର, ତାଙ୍କର ଶରୀର ନାହିଁ । ତେଣୁ କୁହାଯାଏ ଏକମେବାଦିତାୟମ୍ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୪/୨.୯.୧୯୪୮

॥ ସବୁ ଜାଣି ହୁଏ କେତେବେଳେ ॥

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ବାଣୀ ଦେଲେ - ଯାହା କ୍ଷୟଶୀଳ, ତା'ହିଁ କ୍ଷୟ, ନାନା ରକମରେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇ ବି / ଯାହା ତା'ହିଁ ରହେ - ଯେମିତି ମୌଳିକ ଉପାଦାନ - ତା'ହିଁ ଅକ୍ଷୟ, / ଆଉ ଏହି କ୍ଷୟ ଏବଂ ଅକ୍ଷୟକୁ ଅତିକ୍ରମ କରି ଯାହା ଅଛି / ସବୁ ଯାହା କିଛି ସବୁ ଓ ସଂସ୍କୃତ ହୋଇ ଅଛି ଏବଂ ଚାଲିଛି ଯାହାଦ୍ୱାରା, / ତାହା ହିଁ କ୍ଷୟକ୍ଷୟାତୀତ ।

ପରେ ପୁଣି କହିଲେ - ଏହି କ୍ଷୟକ୍ଷୟାତୀତ ପୁରୁଷ ହିଁ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ । ତାଙ୍କୁ ଜାଣିଲେ ସବୁ ଜାଣିବା ହୁଏ । ତାଙ୍କୁ ଜାଣିବାକୁ ହୁଏ ସତ୍ତା ଦେଇ ଅର୍ଥାତ୍ ତଦଗତଚିତ୍ତ ହୋଇ । ବାଣୀ ଯେମିତି ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ବିଷ୍ଣୁ ହୋଇଯାଏ, ସମଗ୍ର ସତ୍ତା ସେମିତି ତାଙ୍କ ଠାରେ ସର୍ବଦା ସକ୍ରିୟ ଭାବରେ ଚଳୁଅଛି ହୋଇ ରହିବା ଦରକାର । ସେତେବେଳେ ମଣିଷ ଏକମାତ୍ର ତାଙ୍କୁ ହିଁ ନାନା ଭାବରେ ଦେଖେ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୪/୨.୯.୧୯୪୮

॥ କୃତସ୍ତୁ, ଅକ୍ଷୟ ଇତ୍ୟାଦି କଥାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ କ'ଣ ॥

କୃତସ୍ତୁ, ଅକ୍ଷୟ ଇତ୍ୟାଦି କଥାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କଥା ଉଠିଲା ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କୃତସ୍ତୁ ମାନେ କେନ୍ଦ୍ରସ୍ତୁ, ଯାହା ନାନା ରକମ ସଂଯୋଗ, ବିଷୟୋଗ ଓ ବିନ୍ୟାସର ଭିତର ଦେଇ ନାନା ରୂପେ ରୂପାୟିତ ହେବା ସତ୍ତ୍ୱେ ବି ମୂଳତଃ ତାହା ହିଁ ରହିଥାଏ, ମୂଳର କୌଣସି ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୁଏ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ - ତେଣୁ ତାହା ଅକ୍ଷୟ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୪/୩.୯.୧୯୪୮

॥ ଧର୍ମର ଅଭ୍ୟୁଦୟ କି ଭାବରେ ହୋଇଛି ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଭାଇ ଜିଜ୍ଞାସା କରିଲେ - ତାଙ୍କର ପରିପୋଷଣ, ପରିପାଳନ, ପରିରକ୍ଷଣରୂପ ଧର୍ମ ସଙ୍ଗରେ କ'ଣ 'ମୋତେ ରକ୍ଷା କର' - ଏଇ ଭାବର କୌଣସି ସମ୍ପର୍କ ଅଛି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଓଲଟା (ବିପରୀତ) । ପ୍ରକୃତ ଭିତ୍ତିରେ ଉର୍ଦ୍ଧା ପରାକ୍ରମ ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ । ସବୁ କିଛିର ଭିତରେ ଦେଇ ଇଷ୍ଟଙ୍କର ପାଳନ, ପୋଷଣ, ରକ୍ଷଣର ଧନ୍ଦା ହିଁ ତା ମଧ୍ୟରେ ମୁଖ୍ୟ ହୋଇ କ୍ରିୟା କରେ । ସେହି ସମ୍ବେଗ ହିଁ ତାର ଅସ୍ତିତ୍ୱକୁ ସ୍ୱତଃ ସ୍ୱଦୃଢ଼ କରି ତୋଳେ । ନିଜ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଭାତ ଓ ଆର୍ତ୍ତ ହେବାର କାରଣ ତାର କମ ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ । ଜୀବର ଚିନ୍ତିତା ଜିନିଷ ଅଛି, ତାହା ହେଲା ଆତ୍ମରକ୍ଷା, ଆତ୍ମ ପୋଷଣ ଓ ଆତ୍ମବିସ୍ତାରର ପ୍ରବଣତା । ଏଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟାହତ ହେଲେ ଭୟ ଆସିଥାଏ । କିନ୍ତୁ ଇଷ୍ଟାନୁରାଗ ଯେଉଁ ପ୍ରକାର, ସେଠାରେ ଜୀବନୀୟ ସବୁଭାବ ହିଁ ଉଜ୍ଜଳ ହୋଇ ଉଠି ଥାଏ । ଅନନ୍ତ ଉଷ ସାଙ୍ଗରେ ଯୁକ୍ତ ଥିବା ହେତୁ ତାର ବୀର୍ଯ୍ୟ, ବିଶ୍ୱାସ ଓ ସାହାସ ଅଠେଇ ହୋଇ ଉଠେ । ଅଭୟର ଉଷ ଯିଏ ତାଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇଲେ ନିଜ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଭୟ ରହେନାହିଁ, ଦୁଃସ୍ଥିତି ରହେ ନାହିଁ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଭୟ ଠାକୁ ନିସ୍ତାର ପାଇବା ପାଇଁ ଧର୍ମ, ପ୍ରତିହିଂସାରୁ ଧର୍ମ, ଏହି ରକମ କେତେ ଭାବରେ ହିଁ ଧର୍ମର ଅଭ୍ୟୁଦୟ ହୋଇଛି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯାହା ଧାରଣ କରେ, ତାହାହିଁ ଧର୍ମ । ତାହା ଭୟରେ ନିର୍ଭୟରେ ସବୁ ସମୟରେ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଭୟର ଧର୍ମ, ପ୍ରତିହିଂସାର ଧର୍ମ, ପ୍ରଭୃତିର ସାଙ୍ଗରେ ଭଲ ପାଇବାର ଧର୍ମର ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ କେଉଁ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଗୋଟିଏ ଜିନିଷର ହିଁ ଓଲଟା ଦିଗ । ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗ ଯାହାର ଯେମିତି । ସେ ଆମ୍ଭ ମାନବ ଭିତରେ ଯେତେ ଆବିର୍ଭୂତ ହେବେ ସେତେ ପରିବେଶର ଧାରଣା ପାଳନର ଭିତର ଦେଇ ଆମ୍ଭେମାନଙ୍କର ସତ୍ତାକୁ ସଂରକ୍ଷଣ କରିବାର କ୍ଷମତା ବଢ଼ିବ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଭୟର କାରଣରୁ ତ ଏହି କ୍ଷମତା ଆସେ ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେ ଭିତରେ ଯେତେ ଜାଗ୍ରତ ହୁଅନ୍ତି, ସେତେ ପରାକ୍ରମ ଜାଗି ଉଠେ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଓଲଟା ରକମର ଚାଲି କ'ଣ ଭଲ ପାଇବା ଆସେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମଣିଷ ସେତେବେଳେ ଓଲଟା ଚଳଣରେ ଚାଲି ଅସ୍ତିତ୍ୱକୁ ବିପନ୍ନ କରିତୋଳେ, ସେତେବେଳେ ଦେଖେ ଯେ ତାଙ୍କ ପଥରେ ଚାଲିବା ଛଡ଼ା

ଗତ୍ୟନ୍ତର ନାହିଁ। ପ୍ରଥମେ ନିଜର ପ୍ରୟୋଜନରେ ତାଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ନଜର ଦିଏ, କିନ୍ତୁ ଯେତେବେଳେ ତାଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ନଜର ଯାଏ, ସେତେ ଭଲ ପାଇବା ବଢ଼ିଥାଏ। ଧର୍ମଭାରୁ କଥାଟା ବୋଧହୁଏ ଏହି ଭାବରେ ଆସିଛି। ଭୟ ଯେତେ ଭଲ ପାଇବାରେ ପରିଣତ ହୁଏ, ସେତେ ଧର୍ମର ଜାଗରଣ ହୁଏ। ଆତ୍ମରକ୍ଷା, ଆତ୍ମପୋଷଣ ଓ ଆତ୍ମ ବିସ୍ତାରର ପ୍ରୟୋଜନରୁ ଆସେ ଆହାର, ନିଦ୍ରା, ଭୟ, ମୈଥୁନ, ଅସ୍ଥିତା। ଏହି ଗୁଡ଼ିକର ଦୃଢ଼ ଭିତର ଦେଇ ଆସେ କାମ, କ୍ରୋଧ, ଲୋଭ, ମୋହ, ମଦ, ମାୟାଯ୍ୟମ୍। ଏହି ଗୁଡ଼ିକ ହେଲା ଗୁନ୍ତି ବା ବୃତ୍ତି। ଏହି ବୃତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଯାହାର ଆଧିପତ୍ୟ ଅଛି, ତାଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇଲେ ଏଗୁଡ଼ିକର ସତ୍ତା ପୋଷଣ ବ୍ୟବହାର ଶିଖା ଯାଏ। ଏଥିରେ ଧର୍ମ ବା ପରିବେଶର ବଞ୍ଚିବା ବଢ଼ିବା ସତତ ହୋଇଉଠେ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୪/୩.୯.୧୯୪୮

II ଏକ ଓ ବହୁତ ଅଞ୍ଚଳରେ କ'ଣ।।

ଏକ ଓ ବହୁତ ସମ୍ପର୍କରେ କଥା ଉଠିଲା।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବହୁତର କଥା ଭିତରେ ଅଛି ବହୁ ଏକତ୍ୱ। ଏକତ୍ୱର ହିଁ ବହୁତ୍ୱ, ବହୁତ୍ୱର ହିଁ ଏକ। ସବୁ ବହୁତ୍ୱ ହିଁ ଏକ - ଏକ Unit (ଏକକ), ପ୍ରତ୍ୟେକଟା ହିଁ ଗୋଟିଏ mathematically (ଗାଣିତିକ ଭାବରେ) ଏକର ହିଁ ରକମାର ପ୍ରକାଶ।

ଜଣେ ଭାଇ କହିଲେ - ମୋର ବୋଧର ଭିତର ଦେଇ ବହୁତ୍ୱ ଯଦି ଏକାକିତ ହୋଇ ନ ଆସେ, ତେବେ ଜ୍ଞାନ ହୁଏନାହିଁ। ଯେମିତି ଶରୀରର ପ୍ରତ୍ୟେକକି ଅଙ୍ଗ-ପ୍ରାଙ୍ଗର ନିଜସ୍ୱ କ୍ରିୟା ଓ ପାରସ୍ପରିକ କ୍ରିୟା ଦୁଃଖ ବା ଦରକାର ସମଗ୍ର ଶରୀରର ଏକତ୍ୱକୁ ଦୁଃଖ ପାଇଁ

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପରିବେଶ ସାଙ୍ଗରେ ଏହି ରକମ ସାମଗ୍ରିକ ଭାବରେ ଜାଣିଲେ ପ୍ରଜ୍ଞା ହୁଏ।

ଅନ୍ୟଜଣେ ଭାଇ କହିଲେ - ଇଉନିଭର୍ସିଟିରେ ବହୁ ବିଷୟ ପଢ଼ା ହୁଏ, କିନ୍ତୁ ଏକାକିତ ଜ୍ଞାନ ହୁଏ ନାହିଁ।

ପ୍ରଥମ ବ୍ୟକ୍ତି - ଯଦିଓ ଇଉନିଭର୍ସିଟି ତାହା ମାନେ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେଥିପାଇଁ ଇଉନିଭର୍ସିଟିର ପରୀକ୍ଷା ଏଭଳି ହେବା ଉଚିତ ଯାହାଦ୍ୱାରା ପରୀକ୍ଷା ହୁଏ ବହୁତ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କେତେ ପରିମାଣ ଏକତ୍ୱର ପର୍ଯ୍ୟବସିତ ହୋଇଛି।

ପ୍ରଥମ ବ୍ୟକ୍ତି - ଜ୍ଞାନରେ, ବରିତ୍ତରେ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ହଁ! Grand (ତମଜ୍ଞାନ)! ଏହିପରି ଆଉ ବର୍ତ୍ତମାନ ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୪/୨୪.୯.୧୯୪୮

II ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ କେଉଁଠି।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସୀ କଲେ - ସାଂଖ୍ୟରେ ବହୁ ପୁରୁଷବାଦ ଆଉ ବେଦାନ୍ତରେ ଅଦ୍ୱୈତ, ଏହାର ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ କେଉଁଠି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସାଂଖ୍ୟ ଓ ବେଦାନ୍ତ ଏକ। ସାଂଖ୍ୟ କଥା ଭିତରେ ସାଂଖ୍ୟ ଅଛି। ଏଠାରେ Mathematically (ଗାଣିତିକ ଭାବରେ) ଦେଖୁଛ। ଯେମିତି ବହୁ ପିତା ଅଛନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ପିତୃତ୍ୱ ଏକ। Fatherhood (ପିତୃତ୍ୱ) absolute (ଅଶ୍ୱତ୍ୱ) ଯେଉଁଠି, ସେହିଠି ଏକ। ପୁରୁଷ ବହୁ ହେଲେ ବି ପୁରୁଷତ୍ୱ ଏକ ଏବଂ ତାହା ଅଦ୍ୱିତୀୟ। ମୋର ପିଲାବେଳର ବୁଦ୍ଧି - ଭାର୍ତ୍ତୁଲି ପ୍ରତ୍ୟେକ ଭଗବାନ ରକମରେ ଏକ। ଦୁନିଆରେ ଏକ ଛଡ଼ା ଦୁଇ ନାହିଁ। ପ୍ରତ୍ୟେକ ଯାହା କିଛି ହିଁ ଏକ, ଅଦ୍ୱିତୀୟ, ଅତୁଳନୀୟ, ପ୍ରତ୍ୟେକବାର ହିଁ ଭଗବାନ ଏକବାର, ଭଗବାନ ଏଥର ଶରତ ଦା, ଭଗବାନ ଆଉ ଥରେ ପ୍ରମଥ ଦା'। ଏକର ଅବିକଳ ସମାନ ଆଉ ଜଣେ ନୁହେଁ, ସମାନ ହେଲେ ତ ଦୁଇଜଣ ଏକ ହିଁ ହୁଅନ୍ତି। ଦୁଇ କିପରି ହୁଏ ? ସ୍ୱଷ୍ଟାଙ୍କ ଭଳି ସୃଷ୍ଟିର ପ୍ରତ୍ୟେକଟା ଜିନିଷ ଏକ, ଅଦ୍ୱିତୀୟ। ଗୋଟିଏ ଏକ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଏକ ଦୁଇଟା ଏକ ହୋଇପାରେ। ଏହି ଭଳିଆ ମାଷ୍ଟର ମହାଶୟଙ୍କୁ ସ୍ମୃତିରେ କ'ଣ କହିଥିଲି। ମାଷ୍ଟର ମହାଶୟ ତ ମାରି ମୋତେ ବେଦମ କରିଦେଲେ। ସେବେଠାରୁ ମୋର ଅଙ୍କକ୍ଷା ଶେଷ ହୋଇଗଲା।

ଆ: ପ୍ର: ୧୪/୩.୧୦.୧୯୪୮

II ନିଷ୍ଠାମ କର୍ମ କି ପ୍ରକାର।।

ନିଷ୍ଠାମ କର୍ମ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କଥା ଉଠିବାରୁ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ନିଷ୍ଠାମ କର୍ମ କେମିତି, ଯେମିତି ପିଲାକୁ ଯେତେବେଳେ ଭୋକ ଲାଗେ ଏବଂ ବାବା ମା ଯେତେବେଳେ ତା ପାଇଁ କ୍ଷୀର ଆଣିବାକୁ ଯାଆନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ବାବା-ମା ଯେପରି ଏକବାରେ ପାଗଳ। କୌଣସି ମାନ-ଅଭିମାନ ରହେ ନାହିଁ। ଶତ୍ରୁତା ମିତ୍ରତା ରହେ ନାହିଁ, ଜଣେ ହୁଏତ କଥାରେ ଉତ୍ତର ଦିଏ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ତାକୁ ହୁଏତ ବାରବାର କ୍ଷୀରର କଥା ଜିଜ୍ଞାସା କରନ୍ତି। ମା-ବାପା ପିଲା ପାଇଁ ଯେତେବେଳେ ଆକୂଳତା ବୋଧକରେ,

ପିଲା କିନ୍ତୁ ନିଜର ଶୁଧା ସେତେବେଳେ ବୋଧ କରେ କି ନାହିଁ ସମୋହ। ଏହା ଦେଖି ଅନ୍ଧାଳ କରାଯାଏ, କୃଷ୍ଣେନ୍ଦ୍ରିୟ-ପ୍ରୀତି ଇଚ୍ଛାର କର୍ମ କିପରି ଏବଂ କାହାକୁ କୁହାଯାଏ। ଆମ୍ଭେମାନେ ସେତେବେଳେ ତଦଗତଚିତ୍ତ ହୋଇଥାଉ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୪/୯.୧୦.୧୯୪୮

II ଈଶ୍ଵରଙ୍କର ଭଲ ପାଇବା କିଏ ଧରିପାରେ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ଈଶ୍ଵରଙ୍କର ଭଲ ପାଇବାକୁ କ'ଣ ବେତାର ତରଙ୍ଗ ସଙ୍ଗରେ ତୁଲନା କରାଯାଏ? ଯେଉଁଠି ଯେପରି ସଙ୍ଗତି ଥାଏ, ସେଠାରେ ସେହିପରି ଧରାପଡ଼େ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଈଶ୍ଵରଙ୍କୁ ଭଲ ପାଅ କାହିଁକି? ମଣିଷର ଭଲ ପାଇବା ମଧ୍ୟ ଏହିପରି। ତୁମର ଯଦି ତୁମ ବାବା ସଙ୍ଗରେ ସଙ୍ଗତି ନଥାଏ, ତୁମ ବାବାର ଭଲ ପାଇବା କ'ଣ ତୁମେ ବୋଧ କରିପାରିବ?

ଆ: ପ୍ର: ୧୪/୧୦.୧୦.୧୯୪୮

II ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କର କରଣୀୟ କ'ଣ।।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ନିଜ ଚରମରୁ କହିଲେ - ନିତ୍ୟ ସାଧନା ଦରକାର। ପ୍ରଥମ ଜିନିଷ-ହେଲା ଯଜନ। ଭକ୍ତିର ସହିତ ଇଷ୍ଟଙ୍କର ମନନ, ନାମଜପ, ଧ୍ୟାନ, ତାଙ୍କର ନିତିବିଧିଗୁଡ଼ିକ ପରିପାଳନ କରିବା, ଚରିତ୍ରଗତ କରିବା। ଗୋଟିଏ କଥାରେ, ନିଜକୁ ଇଷ୍ଟଙ୍କ ଭାବରେ ଭାବିତ, ଅନୁରଞ୍ଜିତ ଓ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରିବା ହିଁ ଯଜନ। ଯଜନ ମାନେ ସେବା-ସାହଚର୍ଯ୍ୟ-ବାକ୍ୟ-ବ୍ୟବହାରରେ ଅପରକୁ ପ୍ରବୁଦ୍ଧ କରି ଇଷ୍ଟସାଥୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠାପ୍ରାଣ କରି ତୋଳିବା। ନିଜେ ଇଷ୍ଟସାଥୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠାପନ୍ନ ନ ହେଲେ କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟ ଭିତରେ ଏହି ଭାବଟା ସଞ୍ଚାରିତ କରାଯାଇପାରେ ନାହିଁ। ଇଷ୍ଟଭୂତି ହେଲା ନିତ୍ୟ ଅନୁଜଳ ଗ୍ରହଣ ପୂର୍ବରୁ ଇଷ୍ଟଙ୍କୁ ନିତ୍ୟ ବାସ୍ତବ ଭାବରେ ଯଥା ସମ୍ଭବ ନିବେଦନ କରିବା। ନିୟମିତ ଭାବରେ ତାଙ୍କୁ ଦେବା ଏବଂ ତାଙ୍କ ପାଇଁ କରିବା ଭିତରେ ଦେଇ ତାଙ୍କ ଉପରେ ଟାଣ ବା ଭଲ ପାଇବା ବଢ଼ାଇବା। ଦେଶ ଏବଂ ଦଶକୁ ଜାଗ୍ରତ କରେଇବାକୁ ଗଲେ ଆତ୍ମମାନଙ୍କୁ ଯାଜନ-ଚୈତ୍ର ହେବାକୁ ହେବ। ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ପ୍ରତିଟି ଚଳାବୋଲା ଯେମିତି ମଣିଷକୁ ଇଷ୍ଟଙ୍କ ଠାରେ ଉଦବୁଦ୍ଧ କରି ତୋଳେ। ମଣିଷ ହୁଏତ ଈଶ୍ଵରମୁଖୀ ହେବ, ନ ହେଲେ ପ୍ରବୃତ୍ତିମୁଖୀ ହେବ। ନିଜେ ଈଶ୍ଵରମୁଖୀ ହେବା ଏବଂ ଅପରକୁ ଈଶ୍ଵରମୁଖୀ କରି ତୋଳିବା ହିଁ ମଙ୍ଗଳର ପଥ। ଏହା ହିଁ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କର କରଣୀୟ।

ଜଣେ ଭାଇ କହିଲେ - ତା' ପାଇଁ ତ ଦରକାର ଅନୁଭୂତି ଓ ଚରିତ୍ର।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯଥା ସ୍ଥାନରେ ବାକ୍ଷା ନେଇ ଠିକ ଭାବରେ ଯଜନ, ଯାଜନ, ଇଷ୍ଟଭୂତି କରି ଚାଲିଲେ ନିଷ୍ଠା ଓ ଏହି ସବୁ ଆସିଥାଏ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ନିଷ୍ଠା ବି ତ ଅନୁଭୂତିର ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସହଜ ଭାବରେ ଚିନ୍ତାକର। ମୂଳ କଥା ଇଷ୍ଟ-ମଣିଷଟିକୁ ଭଲ ପାଇବା, ଆଉ ଭଲ ପାଇବା ରହିଲେ ଯାହା କରାଯାଏ, ତାହା ହିଁ କରିବା।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଭଲ ପାଇବା ତ ଜୋର କରି ହୁଏ ନାହିଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଭଲ ପାଇଲେ ଭଲ ପାଇବା ହୁଏ। ତା ଭିତରେ ଥାଏ ଭଲ ଲାଗିବା ଓ ପସନ୍ଦ ଏବଂ ସେହି ଅନୁଯାୟୀ କରିବା। ପୁଣି କାହାରି ପ୍ରତି ଭାବିବା, ବୋଲିବା, କରିବା ତା ହିଁ ଯଜନ, ଯାଜନ, ଇଷ୍ଟଭୂତି।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଇଷ୍ଟଙ୍କୁ ଭଲ ପାଏ, ନା ନିଜର ସାଥୀକୁ ଭଲ ପାଏ ବୁଝାଯାଏ ନାହିଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଇଷ୍ଟାର୍ଥ ଯେତେବେଳେ କାହାରି ନିଜର ସାଥୀ ହୋଇ ଉଠେ, ସେତେବେଳେ ହିଁ ସେ ଇଷ୍ଟପ୍ରାଣ ହୁଏ। ଆଉ ଯେତେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାର ନିଜର କାମନା ପୂରଣ ପାଇଁ ଇଷ୍ଟ, ସେତେବେଳେ ଯାଏଁ ସେ ଆର୍ତ୍ତ ବା ଅର୍ଥାଥୀ ଥାଏ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୪/୧୪.୧୦.୧୯୪୮

II ଗୁରୁ ହେବାର ଉପଯୁକ୍ତ କିଏ।।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ପରମଗୁରୁଙ୍କ ଠାରେ ବା ଯୁଗ ପୁରୁଷୋତ୍ତମଙ୍କ ଠାରେ ଆନତିର ଭିତରେ ଦେଇ ଯାହାଙ୍କ ଜୀବନରେ meaningful integrated solution (ସାର୍ଥକ ସଂହତ ସମାଧାନ) ଆସିଛି, ସେ ହିଁ ଗୁରୁ ହେବାର ଉପଯୁକ୍ତ ଅଟେ। ଏହି ପ୍ରକାର solved knowledge (ସମାହିତ ଜ୍ଞାନ)କୁ ହିଁ କୁହାଯାଏ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ। ଯୁଗପୁରୁଷୋତ୍ତମଙ୍କୁ ଯିଏ ପାଏ, ତାର ତ କଥା ହିଁ ନାହିଁ। ତାଙ୍କର ଧାରା ଯେତେ ଦିନ ଠିକ ଥାଏ, ସେତେଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୃଷ୍ଣର ଧାରା ଠିକ ଥାଏ। ଭେଦବାଦୀ ଗୁରୁ ପ୍ରକୃତ ଗୁରୁ ନୁହନ୍ତି ଏବଂ ତାଙ୍କର ଦାକ୍ଷାର ଭିତରେ ଦେଇ ଦାକ୍ଷାର ପ୍ରକୃତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସିଦ୍ଧ ହୁଏ କମ। ଖଣ୍ଡିତ ଜ୍ଞାନ ଯେଉଁମାନଙ୍କର, ସେମାନେ କୌଣସି ଖଣ୍ଡିତ ବିଷୟର ଶିକ୍ଷକ ହୋଇପାରନ୍ତି, ଯେମିତି Physics (ପଦାର୍ଥ ବିଦ୍ୟା),

Chemistry (ରସାୟନ ଶାସ୍ତ୍ର) ଇତ୍ୟାଦି । ସେମାନେ ଧର୍ମ, ଯାର କାରବାର ସମଗ୍ର ଜୀବନ ନେଇ - ସେ ବିଷୟରେ ଆତ୍ମାର୍ଥ୍ୟ ହୋଇପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ପ୍ରକୃତି ସେମାନଙ୍କୁ ସେ ଯୋଗ୍ୟତା ଦିଏ ନାହିଁ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଗୁରୁ ବ୍ୟତୀତ ବ୍ରହ୍ମୋପଲବ୍ଧି ହୋଇ ପାରେ ନାହିଁ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେହିଟା ହୁଏତ ଗାଣିତିକ ଭାବେ ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ସାଧାରଣତଃ ବାସ୍ତବରେ ସମ୍ଭବ କମ ହିଁ ହୁଏ ।

ପ୍ରଶ୍ନ କର୍ତ୍ତା - 'ଅହ' ବ୍ରହ୍ମାସ୍ତୁ' ଜପର ବିଧାନ ଅଛି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେହିଟା ବି ଉପଲବ୍ଧିବାନ ଗୁରୁ ହିଁ ଶିଖାନ୍ତି । ଗୁରୁ ବିନା ହୁଏ ନାହିଁ । Danger (ବିପଦ) ଅଛି । ପ୍ରବୃତ୍ତିର obsession (ଅଭିଭୂତି) ହୁଏ । ଅନେକ ସମୟରେ ପାଗଳ ହୋଇଯାଏ ।

ପ୍ରଶ୍ନକର୍ତ୍ତା - ବୌଦ୍ଧ ଗ୍ରନ୍ଥରେ ଅଛି ନିଜର ବନ୍ଧନ ଛିନ୍ନ କରିବାର କଥା ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାହାର easiest (ସହଜତମ) ପଥ ହେଲା unrepelling adheraence to Ista with active service (ସକ୍ରିୟ ସେବା ସହ ଇଷ୍ଟଙ୍କ ଉପରେ ଅତ୍ୟୁତ ଅନୁରାଗ) । ତାଙ୍କ ଉପରେ ଟାଣ ଥାଏ, ତେଣୁ ବୃତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନକୁ ଟାଣି ନେଇ ପାରେନାହିଁ । ସେଗୁଡ଼ିକ ଧୀରେ ଧୀରେ adjusted (ନିୟନ୍ତ୍ରିତ) ହୁଏ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୪/୧୭. ୧୦. ୧୯୪୮

II ପ୍ରେମଭକ୍ତି କି ଭାବରେ ହେବ ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ପ୍ରଶ୍ନ କରିଲେ - ପ୍ରେମଭକ୍ତି ହୁଏ ନାହିଁ କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପ୍ରେମଭକ୍ତି ନାହିଁ ଏଭଳି କଥା ଭାବିବା ଠିକ୍ ନୁହେଁ, କହିବା ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ ନୁହେଁ । ପ୍ରେମ ଅଛି ଭାବି, ପ୍ରେମ ବା ଭଲ ପାଇବା ରହିଲେ ଯେମିତି କରାଯାଏ, ସେହିପରି କରିବାକୁ ହୁଏ । ପ୍ରେମ ସବୁ ସମୟରେ ନିଜ ସମୟରେ ପ୍ରଶ୍ନଶୂନ୍ୟ । ଯାର ଅନ୍ତରରେ ଯେମିତି ଭକ୍ତି ଥାଏ ତାହା ହିଁ ଭଲ । ନାମ କରୁ କରୁ ସେବା କରୁ କରୁ ତାହା ବଢ଼ିଯାଏ, ଯେମିତି ସନ୍ତାନକୁ ଲାଳନ ପାଳନ କରୁ କରୁ ତା ପ୍ରତି ଟାଣ ବା ଭଲ ପାଇବା ବଢ଼ିଥାଏ, ଆକର୍ଷଣ ବଢ଼ିଥାଏ । ଆଉ ଗୁରୁଙ୍କ ନାମ ଯେତେ କରୁ, ଚଳା ଫେରାରେ ଜପ ଯେତେ କରାଯାଏ, ତାଙ୍କୁ ନେଇ ବ୍ୟାପୂତ ଯେତେ ରହିବୁ, ସେତେ ତାଙ୍କ ଉପରେ ନିଶା ବଢ଼ିଯାଏ । ଭକ୍ତିର ପ୍ରଧାନ ଅଙ୍ଗ ଇଷ୍ଟଭୂତି । ସକାଳେ ନାମ, ଜପଧାନ କରି ସାରି ନିଜର ଅର୍ଜନରୁ ପ୍ରତିଦିନ ତାଙ୍କୁ ନିବେଦନ କରିବାକୁ ହୁଏ ।

ଶରୀର ମନର ଆଗ୍ରହ ଏଠାରେ ସକ୍ରିୟ ଭାବରେ ଏକାଗ୍ର ହୋଇଥାଏ । ଏହାକୁ କୁହାଯାଏ pshycho physical conentrated service (ମାନସିକ ଓ ଶାରୀରିକ ଏକାଗ୍ର ସେବା) । ଯେମିତି ସନ୍ତାନକୁ ପୋଷଣ କରୁ, ଗୋଧୋଇ ପୋଛି, ଖୁଆଇ ଦେଉ । ଏହି ବାସ୍ତବ କରିବା ଭିତରେ ତା ଉପରେ ମମତା ଉଦ୍ଗ୍ର ହୋଇଉଠେ । ଗୁରୁଙ୍କ ଉପରେ ଏହି ରକମ ଯେତେବେଳେ ହାଡ଼ଭଙ୍ଗା ଟାଣ ଗଳାଏ, ସେତେବେଳେ ଆସିଥାଏ unrepelling adherence (ଅତ୍ୟୁତ ନିଷ୍ଠା) । ଏହାକୁ କହାଯାଏ ଯୋଗ । ଯୋଗ ଯାହାର ହୁଏ, ତାର ସବୁ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକ adjusted (ନିୟନ୍ତ୍ରିତ) ହୋଇଥାଏ, integrated (ସଂହତ) ହୋଇଥାଏ meaningful adjustment ରେ (ସାର୍ଥକ ବିନ୍ୟାସରେ) । ଏହି ରକମ ପ୍ରେମରେ ଜ୍ଞାନ ଶୁଦ୍ଧ ହୋଇଥାଏ । ଆଉ ଶୁଦ୍ଧ ଜ୍ଞାନରେ ଚଳଣି ବି ଶୁଦ୍ଧ ହୁଏ । ଏହା କିଛି ନୁହଁ, ଟିକିଏ ମାତ୍ର କୌଶଳ ଦରକାର ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୪/୨୦. ୧୦. ୧୯୪୮

II କେଉଁଥିରେ କର୍ମ କାଟେ ।।

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ପ୍ରଶ୍ନକଲେ - କର୍ମଫଳ କେଉଁଥିରେ କଟିଥାଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସମସ୍ତ କର୍ମ ତାଙ୍କରି ଖୁସି ପାଇଁ ହେଲେ କର୍ମ କଟିଯାଏ । ପ୍ରବୃତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକ ତାଙ୍କ ପାଇଁ ହେଲେ ରିପୁ ବନ୍ଧୁ ହୋଇଯାଏ, existence (ସତ୍ତା) exalted (ଉନ୍ନୀତ) ହୋଇଉଠେ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୪/୨୦. ୧୦. ୧୯୪୮

II ମନ ଆଉ ଆତ୍ମା ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ କ'ଣ ।।

ଜଣେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ମନ ଆଉ ଆତ୍ମା ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୋର ଆତ୍ମା ମାନେ existence (ଅସ୍ତିତ୍ବ) । ସେ ଚୈତନ୍ୟ ସରୂପ । ଚୈତନ୍ୟ ଉପରେ ପାରିପାର୍ଶ୍ବିକର ତରଙ୍ଗାଭିଯାତରେ ମନର ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ, ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ରକମର ତରଙ୍ଗରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ରକମର ବୃତ୍ତି ବା ଅବସ୍ଥାନ୍ତର ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ । ସବୁ ବୃତ୍ତି ଇଷ୍ଟଙ୍କଠାରେ concentrated (କେନ୍ଦ୍ରୀୟିତ) ହେଲେ ମନ ଏକ ମୁଖ୍ୟ ହୁଏ, ଚାଞ୍ଚଲ୍ୟ ଓ ବିକ୍ଷେପର ନିରସନ ହୁଏ । ଏହାର finer and finer (ସୂକ୍ଷ୍ମତର ଓ ସୂକ୍ଷ୍ମତର) ରୂପ ଅଛି । ସୃଷ୍ଟି ଯେଉଁଠୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି ସେହିଠୁଁ ମନର ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୪/୨୦. ୧୦. ୧୯୪୮

॥ ତ୍ରିଶକ୍ତି ଅଲଗା କି ନୁହଁ ॥

ଜଣେ ବ୍ରହ୍ମା, ବିଷ୍ଣୁ, ମହେଶ୍ୱରର କଥା ଉଠାଇଲେ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏହି ତ୍ରିଶକ୍ତି ଅଲଗା ନୁହେଁ । ଏକର ହିଁ ତିନୋଟି ଦିଗ । ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିରୋଧ ବି ନାହିଁ । ସମସ୍ତେ ମଙ୍ଗଳ କରନ୍ତି ନିଜର ରକମରେ । କେଉଁଠି ଆଲୁଅ ଦେଖାଯାଏ, ଗରମ ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ । କେଉଁଠି ଗରମ ଦେଖାଯାଏ ଆଲୁଅ ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ । ପୁଣି କେଉଁଠି ବି ଦୁଇଟି ସ୍ୱଷ୍ଟ ଭାବରେ ବୁଝାଯାଏ । ସବୁଗୁରୁ ସେହି concrete manifestation (ବାସ୍ତବ ପ୍ରକାଶ) । ଯାହାଙ୍କ ମଧ୍ୟ ଦେଇ heat wave, light wave (ତାପ ତରଙ୍ଗ, ଆଲୋକ ତରଙ୍ଗ) ଦୁଇଟା ହିଁ combined (ଏକ ସଙ୍ଗେ) ପାଇଥାଉ । ତ୍ରିଶକ୍ତିର ସୁସମନ୍ୱିତ ମଙ୍ଗଳମୂର୍ତ୍ତି ହେଲେ ସଦଗୁରୁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୪/୨୦.୧୦.୧୯୪୮

॥ ଭଗବାନଙ୍କ ସଞ୍ଜ୍ଞା କ'ଣ ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ପଚାରିଲେ - ଭଗବାନଙ୍କର definition (ସଞ୍ଜ୍ଞା) କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - His definition is He (ତାଙ୍କର ସଞ୍ଜ୍ଞା ସେହି) । ଯେଉଁଠି ତାଙ୍କ ଛାଡ଼ା କିଛି ନାହିଁ, ସେଠି ତାଙ୍କର definition (ସଞ୍ଜ୍ଞା) ଦେବ କିଏ ? ସେ କୌଣସି କିଛି ଦ୍ୱାରା limited ଓ determined (ସୀମାସ୍ଥିତ ଓ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ) ନୁହଁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୪/୨୦.୧୦.୧୯୪୮

॥ ଆତ୍ମା ଅବିନଶ୍ୱର କହିଲେ କି ବୁଝାଏ ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଜାଣିବାକୁ ଚାହିଁଲେ - ଆତ୍ମା ଅବିନଶ୍ୱର କହିଲେ କ'ଣ ବୁଝାଯାଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଅର୍ଥାତ୍ ତାର ବିନାଶ ହୁଏ ନାହିଁ । ଯେପରି ଗୋଟିଏ ଆଲୁଅରୁ ଲକ୍ଷେ ଆଲୁଅ ଜଳାଅ, ତା'ଦ୍ୱାରା ଆଲୁଅ ଆଲୁଅ ହିଁ ରହିବ । ଆତ୍ମା ଯେ କୌଣସି ରୂପ ପରିଗ୍ରହ କରୁନା କାହିଁକି, ତାର ଆତ୍ମାତ୍ୱ ରହି ହିଁ ଥାଏ । ମୋର ମନେ ହୁଏ, ପୃଥିବୀର ମାଲ (ସାମଗ୍ରୀକୁ) ନେଇ ପୃଥିବୀରେ ଯେତେ ଜିନିଷ ଗଢ଼ି ଉଠୁ, ସେଥିରେ ପୃଥିବୀର ଭାର ସବୁଟା ମିଶି ସମାନ ରହିଥାଏ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୪/୨୦.୧୦.୧୯୪୮

॥ ଅବତାର ଓ ଦାର୍ଶନିକ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଭେଦ କ'ଣ ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଜାଣିବାକୁ ଚାହିଁଲେ - ଅବତାର ଓ ଦାର୍ଶନିକ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଭେଦ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଅବତାର ସତ୍ୟସୂର୍ତ୍ତ ଭାବରେ ରଷି ଓ ମୁନି, ଦାର୍ଶନିକ ହେଲେ ଅନୁଶୀଳନର ଭିତରେ ଦେଇ ମନନଶୀଳ - ମୁନି ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୪/୨୨.୧୦.୧୯୪୮

॥ ନାସ୍ତିକ୍ୟବାଦ କ'ଣ ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଜାଣିବାକୁ ଚାହିଁଲେ - ନାସ୍ତିକ୍ୟବାଦ ଜିନିଷଟା କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ନାସ୍ତିକ କଥାଟା, ସୁନାର ପିତ୍ତଳରେ ଘୁ ଘୁ (ଏକ ପ୍ରକାର ପକ୍ଷୀ) - ମୋର ଏହି ଅସ୍ତିତ୍ୱ ନେଇ ମୁଁ ଅଛି । ମୁଁ ଚାଲୁଛି, ବୁଲୁଛି, କଥା କହୁଛି, ଖାଉଛି, ଅନନ୍ତକାଳ ଧରି ବଞ୍ଚିବାକୁ ଚାହୁଁଛି, ଅଥଚ କହୁଛି ନାସ୍ତିକ । ତାହା ହୁଏ କିପରି ? ଭଗବାନଙ୍କର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ନ ମାନିଲେ ବି ନିଜର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ତ ଅସ୍ୱୀକାର କରିବାର ଉପାୟ ନାହିଁ । ନାସ୍ତିକତାର କଥାଟା independence (ଅନଧ୍ୟାନତା) ଭଳିଆ । ଯେଉଁଠି ଜନ୍ମ ନେବାକୁ ଦୁଇ ଜଣ ଲାଗେ, ସେଠି independence (ଅନଧ୍ୟାନତା) କେଉଁଠି ?

ଆ: ପ୍ର: ୧୪/୨୮.୧୦.୧୯୪୮

॥ ପବିତ୍ର ମଣିଷ କାହାକୁ କୁହାଯାଏ ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ପଚାରିଲେ - ପବିତ୍ର ମଣିଷ କାହାକୁ କୁହାଯାଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Unrepelling adherence (ଅତ୍ୟୁତ ନିଷ୍ଠା) ଥିବା ମଣିଷ । ଭଗବତ interest (ଅନୁରାଗ) ଛାଡ଼ା ଯାର ଅନ୍ୟ କୌଣସି interest (ଅନୁରାଗ) ନାହିଁ । ଯିଏ ଯେଉଁ ବିଷୟରେ completely interested (ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଅନୁରକ୍ତ) ସେ ସେହି ବିଷୟରେ pure (ପବିତ୍ର) ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଭଗବତ interest (ଅନୁରାଗ) ତ positive (ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ) କିଛି ନୁହଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଗୁରୁ ତ positive (ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ), ତାଙ୍କର interest (ସାର୍ଥ) ବ୍ୟତୀତ ଯେ ଚାଲେନା, ସେ ପବିତ୍ର ହୋଇ ଉଠେ । ଯାହା ତାଙ୍କୁ fulfil (ପୂରଣ)

କରେ ନାହିଁ, ସେଥିରେ କୌଣସି affinity (ଆସକ୍ତି) ନାହିଁ - ଏହିପରି । ଏହାକୁ ଶୁଦ୍ଧ ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଏଥିରେ ତ ଜ୍ଞାନ ବି ଦରକାର ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଭଲପାଇବା ଭିତରେ ଜ୍ଞାନ ବଢ଼ିଥାଏ । ଯେତିକି ଜ୍ଞାନ ହୁଏ, ନିଜକୁ ସେତିକି ପରିମାଣରେ ସଂଶୋଧନ କରି ପବିତ୍ର ହୋଇ ପାରେ । ଜ୍ଞାନ କ୍ରମାନୁସାରେ ବଢ଼େ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଜ୍ଞାନ - ଅନୁପାତିକ ପବିତ୍ର ହୁଏ, ନା ପବିତ୍ରତା-ଅନୁପାତିକ ଜ୍ଞାନ ହୁଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଦୁଇ ପ୍ରକାରରେ ହୁଏ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ମଣିଷ ମନରେ ତ ପବିତ୍ରତା - ଅପବିତ୍ରତା ଦୁଇଟା ହିଁ ମିଶି ରହିଥାଏ । ଅପବିତ୍ରତା ନେଇ ତାଙ୍କ ଠାରେ ଅନୁରକ୍ତ କିପରି ହେଉ ଆଉ ଜ୍ଞାନ ବି କିପରି ହୁଏ, ପୁଣି ପବିତ୍ରତା ବି ବଢ଼େ କିପରି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପ୍ରବୃତ୍ତିପରାୟଣତା ସତ୍ତ୍ୱେ ବି ଆମ୍ଭେମାନେ ଇଷ୍ଟଙ୍କ ଠାରେ ଅନୁରକ୍ତ ହୋଇପାରୁ, ଯେମିତି ଗୋଳିଆ ଜଳରେ ବି କପଡ଼ା ଭିଜେ । ଆଦର୍ଶଙ୍କ ଠାରେ ଟାଣ ହେଲେ ପରେ ଅପବିତ୍ରତାର ଉପରୁ ପ୍ରଲୋଭନ କମିଥାଏ । ଫିଲଟର କାଗଜ ଦେଇ ଜଳଶୁଦ୍ଧ ହୁଏ । ଆଦର୍ଶାନୁଗ ହେଲା ଚରିତ୍ର-ଶୋଧନର ଫିଲଟର ପଛଟି । ପ୍ରବୃତ୍ତି ବିଶିଷ୍ଟ ଶତପାବିକ୍ଷିନ୍ ମଣିଷ ଇଷ୍ଟାନୁରାଗକୁ କେନ୍ଦ୍ର କରି ବିଶୁଦ୍ଧ ଅଶାସ୍ତ୍ର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱରେ ପରିଣତ ହୁଏ । ଆମ୍ଭେମାନେ ଗୁରୁଙ୍କୁ ଭଲ ପାଉ ଏବଂ ଗୁରୁଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇବା ଭିତର ଦେଇ ଈଶ୍ୱରଙ୍କୁ ଅନୁସରଣ କରୁ । ଏହିଟା ହିଁ ପଥ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୪/୩୧.୧୦.୧୯୪୮

II 'ଉତ୍ତମ ବହୁ ସଦଭାବ', ମାନେ କ'ଣ II

ଜଣେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - 'ଉତ୍ତମ ବହୁ ସଦଭାବ' ମାନେ କ'ଣ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବ୍ରହ୍ମମାନେ ବୁଝି । କେବଳ ବୁଝି ହେଲେ ହେବ ନାହିଁ, ତାହା ଇଷ୍ଟ କେନ୍ଦ୍ର ହେବା ଦରକାର, ସତରେ ସାର୍ଥକ ହେବା ଦରକାର ଅର୍ଥାତ୍ ଯାହା ହିଁ କରୁ ତାହା ଅନୁକୂଳ ହେବା ଦରକାର । ସବୁ ହିଁ ବ୍ରହ୍ମ । ବିଷୟ - ଚନ୍ଦନକୁ ସମ୍ପାଦନ କରି କଦାଚାର କରୁଛୁ, ତା କିନ୍ତୁ ହୁଏନା । ସଭାର ପରିପନ୍ଥା, ପ୍ରତିକୂଳ ଯେଉଁ ଭାବ ତାହା

ସଦଭାବ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ । ଯେମିତି ବିଷୟ ଖାଉଛି, ସଦାଚାର ମାନୁ ନାହିଁ - ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନର ଦୁହାଲ ଦେଇ, ତାହା ହେବ ନାହିଁ ।

ଜଣେ କହିଲେ - ତ୍ରେଲଙ୍ଗ ସାମା ତ କରୁଥିଲେ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆଶ୍ରମରେ ଏକ ସମୟରେ ଭଲ ପାଇଖାନା ନଥିଲା । ମୁଁ ମଧ୍ୟ କେତେ ପରିଷ୍କାର କରିଛି । ତା ବୋଲି ସେହିଟା ଗୋଟିଏ ବଡ଼ କର୍ମ ନୁହେଁ । ଏବଂ ଆପଣ ଯଦି କରିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ତା ବି ଠିକ୍ ହେବନାହିଁ । ମୋର ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ ହେବ ନାହିଁ । କାରଣ ପ୍ରୟୋଜନ ସମୟରେ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଛି । ତ୍ରେଲଙ୍ଗ ସାମା ମଧ୍ୟ ହୁଏତ ପ୍ରୟୋଜନ ବଶତଃ ବିଶେଷ କିଛି କରିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସେହିଟା ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନର ନିଦର୍ଶନ ନୁହେଁ । ବିଷୟ ଖାଇଲେ ଯେ ଆପଣ ଜଣେ ବିଶେଷ ମଣିଷ ହୋଇଗଲେ ତା ନୁହେଁ । ବିଷୟ ହିଁ, ବିଷୟର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ, ଖାଦ୍ୟର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ସମୟରେ ଯଦି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଜ୍ଞାନ ନରହେ, ଏବଂ ତାର ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ଯଦି ନକରି ପାରନ୍ତି ତେବେ କି ହେଲା ?

ସଂଶ୍ଳେଷଣ ଓ ବଶ୍ଳେଷଣ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ଗୋଟିକରେ ଯଦି ଫାଙ୍କ ରହେ ତାହେଲେ ହେବ ନାହିଁ । ଏହି ଦୁଇଟିକୁ ନେଇ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ । ସମ୍ପାଦନ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟଜ୍ଞାନ ବର୍ଜିତ ଜ୍ଞାନ ନୁହେଁ । ସମ ଆସିଛି ସମ୍ପାଦନ । ସମ୍ପାଦନ ଶୁଣିଛି - ବୈକଲ୍ୟ, ଅବୈକଲ୍ୟ, ବୈକଲ୍ୟଜ୍ଞାନ ଅଛି, ଅବୈକଲ୍ୟ ଜ୍ଞାନ ନାହିଁ, ସେଥିରେ ହେବ ନାହିଁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୪/୧.୧୧.୧୯୪୮

II 'ବହୁ ରୁହ' ମାନେ କ'ଣ II

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ମୁଁ ଯେତେବେଳେ କହେ ବହୁ ରୁହ, ତାର ମାନେ be motile ଅର୍ଥାତ୍ ଗତି ସମ୍ପନ୍ନ ହୁଅ । ଆବୁସ୍ତୁ ହୁଅ । ଜୀବନ ମାନେ ପ୍ରାଣନ, ପ୍ରାଣନ ମାନେ ବହୁବା, ବହୁବା ମାନେ ଗତିସମ୍ପନ୍ନ ହେବା । ଏହି ଗତି ଇଷ୍ଟଭିମୁଖୀ ହେଲେ ମଣିଷ ସୁଖ ସନ୍ତୋଷ ହୋଇଉଠେ । ଫଳକଥା ସକ୍ରିୟ ଇଷ୍ଟଯୋଗ ଯୁକ୍ତତା ହିଁ ସାର୍ଥକ ବହୁବା ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୪/୨୦.୧୧.୧୯୪୮

II ସ୍ଥିତିବ୍ୟୁତ୍ଥାଲିଜମ କ'ଣ II

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ସବା ଯେ ନିଃଶାସ - ପ୍ରଶ୍ନାସରେ ବହୁ ରହେ ତାହାରି ପରିପୋଷଣ ଓ ପରିଚାରଣ ହିଁ ହେଉଛି ସ୍ଥିତିବ୍ୟୁତ୍ଥାଲିଜମ

(ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା) । To maintain and nurture that which makes the existence breathe is spiritualism... ସଭାର ସୁଷ୍ଟ ଓ ସର୍ବାଙ୍ଗୀନ ସଂରକ୍ଷଣ ହିଁ ମୂଳ କଥା । ତା ପାଇଁ ଦରକାର ହୁଏ ଆଦର୍ଶ ନିଷ୍ଠା, ସ ସ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ପରିପାଳନ ଏବଂ ପାରିପାର୍ଶ୍ବିକ ସେବା । ଆମେମାନେ ଯାହା କିଛି କରୁ, ତାହା ସପରିବେଶ ସଭା ପୋଷଣା ହେବା ଦରକାର । ଏଇଥି ପାଇଁ ହିଁ ଯାହା କିଛି । ଏହାଦ୍ୱାରା ସାର୍ଥ ଓ ପରମାର୍ଥ ଦୃଢ଼ତା ହିଁ ଠିକ ଥାଏ । ସଭା ପୋଷଣା ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ ଚିନ୍ତା, ବାକ୍ୟ ଓ କର୍ମ ହିଁ ଧର୍ମ । ତେଣୁ ମୁଁ ଯଜନ, ଯାଜନ, ଇଷ୍ଟଭୂତିର କଥା କହିଥାଏ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୫/୭.୧.୧୯୪୯

II ସତ୍ୟଯୁଗର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ କ'ଣ ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଜାଣିବାକୁ ଚାହଁଲେ - ଏହିଟା ସତ୍ୟ ଯୁଗ ନା କଳି ଯୁଗ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସତ୍ୟଯୁଗ ମାନେ କୃତ ଯୁଗ, ଯେତେ କୃତ ଯୁଗର ଆବିର୍ଭାବ ହେବ, ସେତେ ସତ୍ୟଯୁଗ ଆସିବ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ସତ୍ୟ ଯୁଗର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯେଉଁ ଯୁଗରେ ବେଶାର ଭାଗ ଲୋକ ବିହିତ ଭାବରେ କର୍ମ କରି ପାଇବାକୁ ଚାହାନ୍ତି, ସଭା ପୋଷଣା କର୍ମରେ ଆନନ୍ଦ ପାଆନ୍ତି, ନ କରି କିଛି ପାଇବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ନାହିଁ, ଅଳସରେ ଜୀବନ ବିତାଇବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ନାହିଁ, ସତ କର୍ମମୁଖର ଶ୍ରେୟାର୍ଥୀ ଜୀବନ ଯାପନ କରନ୍ତି, ସେହିଟାକୁ ସତ୍ୟଯୁଗ କହନ୍ତି ବୋଲି ଜାଣିବେ । ଏହି ଗୁଡ଼ିକ ହେଲା ସତ୍ୟଯୁଗର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୫/୭.୧.୧୯୪୯

II ସାକାର ନିରାକାରରେ ସାର୍ଥକ ହୁଏ କେତେବେଳେ ।।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଅନୁଲେଖକଙ୍କୁ ସତ୍ୟ ଦେଇଥିବା ତାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ବାଣୀକୁ ପାଠ କରିବାକୁ କହିଲେ । ପାଠ କରାଗଲା - ଇଷ୍ଟ ବା ଆଦର୍ଶଙ୍କ ଠାରେ ଅତ୍ୟୁତ ଭାବରେ / ତୁମେ ଯେତେ ହିଁ କେନ୍ଦ୍ରୀୟତା ହୋଇ ଉଠିବ/ କର୍ମ ଓ ପ୍ରବୃତ୍ତିର ସାର୍ଥକ ଅନୁସରେ, /ସେତେ ହିଁ ଜ୍ଞାନ-ପ୍ରଭାନ୍ତରାଜିତାଲୋକରେ/ ସାକାର ତୁମର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ସାର୍ଥରେ/ ନିରାକାରରେ ସାର୍ଥକ ହୋଇ ଉଠିପାରିବ/ ଦେଖିବ ସେତେବେଳେ, ଏହି

ସାକାର ହିଁ /ଦେବୀପ୍ୟମାନ ହୋଇ ରହିଛି ଓତ ପ୍ରୋତ - ନିରାକାରରେ/ ପରା ଏହି ହିଁ -ଇଷ୍ଟସାର୍ଥ ଭକ୍ତି-ଆପୁତ ସେବା-ସଂହତି ।

ଜଣେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ବ୍ୟାପାରଟା କି ରକମ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯେମିତି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅର୍ଜୁନଙ୍କର ବିଶ୍ୱରୂପ ଦର୍ଶନ । ସାକାରତା ସାର୍ଥକ ହୋଇଗଲା ବିଶ୍ୱରୂପରେ । ସାକାର ମାନେ ଗୋଟିଏ ବିଶିଷ୍ଟ ଆକାର, ଆଉ ନିରାକାରମାନେ ସର୍ବ ଆକାରର ମୂଳ ଭିତ୍ତି ଯିଏ, ଉଷ୍ମ ଯିଏ, ଉପାଦାନ ଯିଏ, କାରଣ ଯିଏ, ଆଉ ଏହି ବର୍ତ୍ତମାନ କାଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯେତେ ଆକାର ହୋଇଛି, ତାର ବାହାରେ ଆହୁରି ଅନନ୍ତ ଆକାରର ତାଙ୍କ ସରୂପ ଯିଏ । ତେଣୁ କହାଯାଏ, ପୂରୁଷୋତ୍ତମ କ୍ଷରାକ୍ଷରାତୀତ । ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ଆକାର ହିଁ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ସମନ୍ୱିତ । ତେଣୁ ନିରାକାର ବା ନିର୍ବିଶେଷକୁ ପ୍ରତ୍ୟେକେ ତାହାର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ରକମରେ ଉପଲବ୍ଧି କରନ୍ତି । ପୁଣି ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ହେଲେ ସବୁ ଏକାକାର ହୋଇଯାଏ ନାହିଁ । ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ସାଙ୍ଗରେ ଥାଏ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଜ୍ଞାନ । ଏକ ଓ ଅଦ୍ୱିତୀୟ କେଉଁଠି କେଉଁ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ନେଇ ଅଛି ତାହା ଧରାପଡ଼େ । କେବଳ Philosophy (ଦର୍ଶନ ଶାସ୍ତ୍ର) ଆଲୋଚନାରେ ଏଠାକୁ ଆସି ହୁଏନାହିଁ । ଏଥିପାଇଁ ଦରକାର ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞ ଗୁରୁଙ୍କ ପ୍ରତି unrepelling adherence (ଅତ୍ୟୁତ ନିଷ୍ଠା) ।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ଜଣେ ସାମାବଦ୍ଧ ମଣିଷଠାରେ ବିଶ୍ୱରୂପ କି ଭାବରେ ଦେଖାଯାଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - 'ବାସୁଦେବ ସର୍ବମିତି' ହୋଇ ଉଠନ୍ତି । ପ୍ରଥମେ ଭକ୍ତି ତାଙ୍କ ଠାରେ concentric (କେନ୍ଦ୍ରୀୟତା) ହୁଏ, ସେହି concentric attachment (କେନ୍ଦ୍ରୀୟତା ଅନୁରାଗ) ପରେ sublimated (ଭୂମାୟିତ) ହୋଇଉଠେ । ସେତେବେଳେ 'ଯତ୍ର ଯତ୍ର ନେତ୍ର ପଡ଼େ, ତତ୍ର ତତ୍ର କୃଷ୍ଣସ୍ମରେ' - ଏହି ରକମ ହୋଇଉଠେ । କୃଷ୍ଣ ଯେ ଏକାଧାରରେ ସର୍ବମୟ, ସର୍ବସରୂପ ସର୍ବାତୀତ, ପୁଣି ଅର୍ଜୁନଙ୍କର ତାଙ୍କ ଉପରେ ଏ ଭଲିଆ ଭାବ ଥିଲା ଯେ, ଅର୍ଜୁନ ତାଙ୍କର ବିଶେଷ ପ୍ରୀତି ଓ ଅନୁଗ୍ରହ ଲାଭ କରିବାରେ ସମର୍ଥ ହୋଇଥିଲେ । ତେଣୁ ଏହି ଅନନ୍ୟ ସାଧାରଣ ବ୍ୟାପାରତା ସଂଘଟିତ ହୋଇ ପାରିଥିଲା । କିନ୍ତୁ ବେଶା ସମୟ ବିଶ୍ୱରୂପ ଦର୍ଶନକୁ ସହ୍ୟ କରି ନପାରି କହିଥିଲେ - ଆପଣ ଚତୁର୍ଭୁଜ ରୂପେ ଅର୍ଥାତ୍ ସାମାୟିତ ହୋଇ ଦେଖା ଦିଅନ୍ତୁ । ଆଉ ସେହିଟା ହିଁ ମଣିଷ ଚାହେଁ ।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ କହିଲେ - ଅର୍ଜୁନଙ୍କୁ ଏହିଟା ତ କୃଷ୍ଣ ଦୟାକରି ଦାନ କରିଥିଲେ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଗ୍ରହଣ ନକରିଥିଲେ କ'ଣ ଦାନ କରାଯାଏ ?

ପ୍ରଶ୍ନ - ସାକାର ମଧ୍ୟରେ ନିରାକାର ବୋଧ କିପରି ହୋଇଥାଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Concentrationରେ (ଏକାଗ୍ରତାରେ) sublimation (ଭୂମାୟିତ) ହୁଏ । ସେହିଟା ହିଁ ସର୍ବତ୍ର ପ୍ରସାରିତ ହୁଏ । ସେତେବେଳେ ସବୁକିଛିର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ନୀତିଟା, ତତ୍ତ୍ୱଟା, କାରଣଟା, ମରକୋଟଟା ଉଦ୍ଭାସିତ ହୋଇଉଠେ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୪/୧୭.୧.୧୯୪୯

II ମୁକ୍ତି କାହାକୁ କୁହାଯାଏ - ତାହା ଆସିଥାଏ କିପରି ।।

ବହିରାଗତ ଜଣେ ଭଦ୍ରଲୋକ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜାଣିବାକୁ ଚାହିଁଲେ - ମୁକ୍ତି କାହାକୁ କହନ୍ତି ? ମୁକ୍ତି ଆସିଥାଏ କିପରି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପ୍ରବୃତ୍ତି ଦ୍ୱାରା ଅଭିଭୂତ ଓ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ନ ହେବା, ସବୁ କିଛିକୁ ସଂହତ କରିବା - ତାକୁ ହିଁ କୁହାଯାଏ ମୁକ୍ତି । ଭକ୍ତି ହିଁ ସେହି ମୁକ୍ତିର ପଥ । ପ୍ରବୃତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକୁ ସମ୍ୟକ ଭାବରେ ଇଷ୍ଟପ୍ରତିଷ୍ଠାପନ୍ନ କରି ତୋଳିବା ହିଁ ମୁକ୍ତିର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ।

ଭଦ୍ରଲୋକ - ପ୍ରବୃତ୍ତି ତ ରହିବ ହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପ୍ରବୃତ୍ତି ରହିଲେ ବି ବଞ୍ଚିବାଟା ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ହେଉ ତାହା ତ ଚାହୁଁନା । ରସଗୋଲା ଖାଇବାକୁ ଚାହୁଁ କିନ୍ତୁ ଖାଇ ଅସୁସ୍ଥ ହେବାକୁ ଚାହୁଁନା, ଅସ୍ତ୍ରବୋଧ କରିବାକୁ ଚାହୁଁନା । ଅସ୍ତ୍ର ଠାରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇବାକୁ ଚାହୁଁ । ରସଗୋଲା ସଭାଗାକୁ କମିତ କରିଦିଏ - ତାହା ଚାହୁଁନା ।

ଭଦ୍ରଲୋକ - ପରିବେଶ ତ ଅଛି । ତା'ଛଡ଼ା ବଞ୍ଚିବାଟା ତ ହୁଏନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଛାଡ଼ିବାର କଥା ତ କହୁନାହିଁ । ଛାଡ଼ିବେ କାହିଁକି ? ସ୍ୱା-ପିଲା, ବ୍ୟବସାୟ-ବାଣିଜ୍ୟ କିଛି ହିଁ ଛାଡ଼ିବାକୁ ହେବନାହିଁ । ଏହାରି ଭିତର ଦେଇ ଧର୍ମ ଉପାର୍ଜନ କରିବାକୁ ହେବ । ଦରକାର ଇଷ୍ଟାନୁଗ୍ଠ ଆଦୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ । ପ୍ରବୃତ୍ତି ଉପରେ ଆଧିପତ୍ୟ ନ ରହିଲେ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ହୋଇଯାଏ । ସେତେବେଳେ ତୁମେ କାମର, ତୁମେ କ୍ରୋଧର, ତୁମେ ଲୋଭର, ତୁମେ ମନ୍ଦର, ତୁମେ ମୋହର, ତୁମେ ମାହର୍ଯ୍ୟର ହୋଇଥାଅ । ତୁମର କାମ, ତୁମର କ୍ରୋଧ, ତୁମର ଲୋଭ, ମୋହ, ମଦ, ମାହର୍ଯ୍ୟ

ତା'ନୁହେଁ । ଟିକିଏ ଦୁଇବେଳା ପୂଜା କଲି, ସମଗ୍ର ଜୀବନ ପ୍ରଭାବିତ ହେଲା ନାହିଁ । ସଂସାରର ପ୍ରତିଟି କର୍ମରେ ସେ ପୂଜା ଫୁଟି ଉଠିଲା ନାହିଁ, ସେଠି କିନ୍ତୁ ଧର୍ମ ହେଲାନାହିଁ । ପରିବେଶ ସହ ନିଜର ସତ୍ତା - ସମ୍ପର୍କନାକୁ ଧରି ରଖେ ଯାହା, ତାକୁ ହିଁ ଧର୍ମ କୁହାଯାଏ । ପୂଜା କରିବା ଭଲ, ଧର୍ମର ଅଭିନୟ କରିବା ବି ଭଲ, କିନ୍ତୁ ଧର୍ମକୁ କର୍ମର ଭିତର ଦେଇ ପରିପାଳନ କରିବାକୁ ହେବ ନଚେତ ତାହା ସାର୍ଥକ ହୋଇ ଉଠିବ ନାହିଁ ।

ଭଦ୍ରଲୋକ - ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଅଛି - 'ହରେନାମ, ହରେନାମ ହରେନାମେବ କେବଳମ୍ ।'

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାଙ୍କର ନାମ ସଦଗୁରୁଙ୍କ ପାଖରୁ ପାଇ ସାଧନା କରିବାକୁ ହୁଏ - ସଦଗୁରୁଙ୍କ ପ୍ରତି ଅନୁରାଗ ରଖି । ସଂସାରର ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଯଦି ଧର୍ମକୁ ମୂର୍ତ୍ତି କରି ତୋଳି ନପାରିଲୁ, ତେବେ କ'ଣ ହେଲା ? ଗାହିସ୍ନା - ଆଶ୍ରମରେ ଯେଉଁଟା ହୁଏ, ସେହିଟା ପକ୍ୱା ପୋଛ ହୁଏ, ଶକ୍ତ ହୁଏ । ଜୁଟାଜୁଟ ଧରି ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ସାଜି ଟିମୁଟା ନେଇ ବାହାରିଗଲି ଧର୍ମ ସାଧନାରେ, ସେଥିରେ ପ୍ରବୃତ୍ତିର କ'ଣ ହେଲା ? ପ୍ରବୃତ୍ତି-ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ହିଁ ତ ଅସଲ କଥା । ତା'ର କ'ଣ ହେଲା ? ମନରେ ରଖିଲି ମୁଁ ଜଣେ ଖୁବ ବଡ଼ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ । ସଂସାରର ଘାତ-ପ୍ରତିଘାତ ଭିତରେ ମଣିଷ ଠିକ ହୋଇଥାଏ, ଯଦି ଇଷ୍ଟାନୁଗ୍ଠ ଚଳନ ଥାଏ । ପୁଣି ବୈରାଗ୍ୟବାନ ପ୍ରକୃତ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ମଧ୍ୟ ଅଛି ।

ଭଦ୍ରଲୋକ - ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ହୋଇ ବନକୁ ଗଲେ ଏକାଗ୍ରତାର ସୁବିଧା ହୁଏ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏକାଗ୍ରତା ନା ବିଷେଷ କେଉଁଟା ହୁଏ ତାର ଠିକ କ'ଣ ? ସଂସାରର ସବୁକିଛି ଭିତରେ ଇଷ୍ଟମୁଖୀ ଚଳନ, ଚରିତ୍ର, ବ୍ୟବହାର ଯଦି ଫୁଟି ଉଠେ, ସେହିଟା କେତେ ଶକ୍ତ ଓ ସୁନ୍ଦର ହୁଏ । ଅବଶ୍ୟ ଚାରି ଦିଗରେ ପ୍ରଲୋଭନ, ଟଙ୍କାର ଲୋଭ, ହାମ ବଡ଼ାଇ କେତେ କ'ଣ ଅଛି । ଜିଦର ଚୋଡ଼ରେ କହି ଦେଲେ - ମୁଣ୍ଡଟା ତାର ନେଇ ନିଅ, ପଟାଗ ହଜାର ଦେବି । ଏହି ଭାବରେ ପ୍ରବୃତ୍ତିର ଟାକର ହୋଇ ତାର ପୋଷଣ ନ ଦେଇ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଯଦି ତୁମ ସଭାର ଖୋରାକ (ପୋଷଣ) ଯୋଗାଏ ସେତେବେଳେ କେମିତି ଲାଗେ !

ଭଦ୍ରଲୋକ - ଦୁନିଆରେ ସୁଖ ତ କାହାରିର ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ହେଲେ ସୁଖ କିପରି ହେବ ?

ଭଦ୍ରଲୋକ - ସମସ୍ତଙ୍କର ସୁଖ ନହେଲେ ତ ସୁଖ ହୁଏ ନାହିଁ । ତାହା ବି କିପରି ହେବ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସପରିବେଶ ଆମ୍ଭେମାନେ ଯେତେ ଇଷ୍ଟସାର୍ଥ ପ୍ରତିଷ୍ଠାପନ ହେବୁ, ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ଭିତରେ ସେତେ ଶାନ୍ତି ବିରାଜ କରିବ, ଆଉ ସପରିବେଶ ଉନ୍ନତି ବି ହୁଏ ସେମିତି । ପଲ୍ଲୀ ହେଲା - ଇଷ୍ଟସାର୍ଥ ଭକ୍ତି - ଆପୁତ ସେବା-ସଂହତି । ସବୁ ଜାଗାରେ ହିଁ ରାସ୍ତା ଏହି ଗୋଟିଏ ।

ଭଦ୍ରଲୋକ - ଦୁନିଆର ଅବସ୍ଥା ଦେଖିଲେ ଭଗବାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ବିଦ୍ରୋହ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହୁଏ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଭଗବାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ବିଦ୍ରୋହ କଲେ, ସେଥିରେ ତାଙ୍କର କୌଣସି କ୍ଷତି ହେବନାହିଁ । ଆମ୍ଭେମାନେ ବଞ୍ଚିବାକୁ ଚାହୁଁ, ବଢ଼ିବାକୁ ଚାହୁଁ, ଶାନ୍ତି ପାଇବାକୁ ଚାହୁଁ । ବିଦ୍ରୋହ କରିବା ଭିତରେ ଯଦି ଆମର ବଞ୍ଚିବା, ବଢ଼ିବାର ଅନ୍ତରାୟ ନହୁଏ, ତେବେ ଆମର ବି କ୍ଷତି ନାହିଁ । ତେବେ ଦେଖିବାକୁ ହେବ, ତାଙ୍କୁ ବାଦ ଦେଇ ଜୀବନ-ବୃତ୍ତି, ଶାନ୍ତି ନିରନ୍ତର ଚାଲିବ କି ନାହିଁ ।

ଭଦ୍ରଲୋକ - ରକ୍ଷିଆରେ ତ ହୁଏ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏଠାରେ ରହି ରକ୍ଷିଆର କଥା କହିବି । ଯେଉଁମାନେ ସେଠାରୁ ଆସନ୍ତି ବା ଦେଖୁ ଆସନ୍ତି, ସେମାନେ ତ ଭଲଟା କଥା କହନ୍ତି । ସେଠାରେ ନା କ'ଣ ଗାର୍ଜା ଓ ମସଜିଦ୍ ବହୁତ ଅଛି, ଶିକ୍ଷାକ୍ଷେତ୍ରରେ ନା କ'ଣ ପୁଅ-ଝିଅଙ୍କର ସହଶିକ୍ଷା ଉଠାଇ ଦିଆ ହୋଇଛି । ସେ ଅନେକ କଥା । ମୁଁ କହେ ଭୋକ ଅଛି ତ ଖାଇବା ଭଲ । ରକ୍ଷିଆ, ଭାରତ ବର୍ଷ, ବା ଆମେରିକା ଧର୍ମକୁ ଛାଡ଼ିବୁ ବା ନଛାଡ଼ିବୁ, ଭଗବାନ ଥାଆନ୍ତୁ ବା ନଥାଆନ୍ତୁ, ଦେଖିବାକୁ ହେବ ଏହି ସବୁ ବାଦ ଦେଇ ସଭା ସମ୍ପର୍କନା ଠିକ୍ ରହେ କି ନାହିଁ । ଭଗବାନଙ୍କୁ ବାଦ ଦେଇ ଯଦି ବଞ୍ଚି ପାରୁ ଓ ବଢ଼ି ପାରୁ, ତେବେ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଦରକାର କ'ଣ ପାଇଁ ?

ଭଦ୍ରଲୋକ - ଧର୍ମ ଓ ଭଗବାନଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଧାରଣା ତ କେତେ ଗୁଡ଼ିଏ ସଂସାରର ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ, ସେଗୁଡ଼ିକ ତ ଦୀର୍ଘସ୍ଥାୟୀ ହୁଏନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତୁମର ଶୁଭ ସଂସାର ବା ବୋଧ ଯଦି ବାହାରର ସଂସାରରେ ଶିଥିଲ ହୋଇଯାଏ, ତୁମର ବିଶ୍ୱାସ ଓ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ କେତେ କ୍ଷୁଦ୍ର, କେତେ ସଙ୍କଟ, କେତେ

ଭଙ୍ଗୁର ଭାବି ଦେଖ । ତାର ମାନେ ସମସ୍ତେ ତୁମକୁ ହଜମ କରି ପାରନ୍ତି, ତୁମେ କାହାକୁ ହଜମ କରିପାର ନାହିଁ । କେତେ ପରିମାଣରେ ତୁମେ ଦୂର୍ବଳ । ଅର୍ଥାତ୍ ଅଜୀର୍ଣ୍ଣତା ତୁମକୁ ପାଇ ବସିଛି । ଭଲ ଭାତ - ତରକାରୀ ଯାହା ଖାଅ ତାକୁ ଆତ୍ମିକୃତ କରିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ତାହା ଯଦି ତୁମର ଶରୀରର ଜୀବନୀୟ ରସ ନେଇ ବାହାରି ଯାଏ, ତାକୁ କୁହାଯାଏ ଅଜୀର୍ଣ୍ଣତା । ଆମ୍ଭେମାନେ ପରିବେଶ ଠାରୁ ନେଇ ବଞ୍ଚି ପାରିବୁ, ଯଦି ପରିବେଶରୁ ଯାହା ନେଉ ତାକୁ ଆତ୍ମିକୃତ କରି ପାରିବୁ । ଆଜି ଯଦି ସାମ୍ବ୍ୟ ଝଗଡ଼ା କରେ ବୋଲି ମୁଁ ତାହା କହିବି ନାହିଁ, ରୋଗର ଜୀବାଣୁ ଯଦି ପ୍ରବଳ ହୁଏ, ତାହେଲେ ତ ସଭା ବଞ୍ଚିବ ନାହିଁ । ଜୀବନ ବଞ୍ଚେଇବାକୁ ଗଲେ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇ ପରିବେଶର ସହଯୋଗିତା ନେଇ ଚାଲିବାକୁ ହେବ । ନିଜତ୍ୱ ହରେଇଲେ ପାରିପାର୍ଶ୍ୱିକ ଠାରୁ ପୁଷ୍ଟି ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇ ପାରେ ନାହିଁ । ପୁଣି ପାରିପାର୍ଶ୍ୱିକ ବାଦ ଦେଇ ବି ଜୀବନ ଚଳେ ନାହିଁ । ଜନ୍ମ ନେବାକୁ ଗଲେ ନିର୍ଭରଶୀଳ ହେବାକୁ ହୁଏ ମା' ବାପାଙ୍କ ଉପରେ, ନହେଲେ ଜନ୍ମ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଭଦ୍ରଲୋକ - ତାହା ହିଁ ହୁଏ । ଆଜିକାଲି ଟେଷ୍ଟଟିଉବ ପିଲା ହେଉଛି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେଥିରେ ବାଜ ରଜ କିଛି ଲାଗେ ନାହିଁ ?

ଭଦ୍ରଲୋକ - ତାହା ବୋଧ ହୁଏ ଲାଗେ ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆମ୍ଭେମାନେ କରି ଦେଖୁଛୁ, କିନ୍ତୁ ତାର ମାନେ ଏହା ନୁହେଁ ଯେ ମା'-ବାପା ଲାଗିବ ନାହିଁ ।

ଭଦ୍ରଲୋକ - ବାରମ୍ବାର ଜନ୍ମ ଗ୍ରହଣ କରିବାଟାକୁ କି ଭାବରେ ପରିହାର କରାଯାଇପାରେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପଲ୍ଲୀ-ଇଷ୍ଟସାର୍ଥ ଭକ୍ତି - ଆପୁତ ସେବା ସଂହତି । ଇଷ୍ଟଙ୍କ ଠାରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟତା ହୋଇ ତାଙ୍କର ସାର୍ଥକୁ ନିଜର ସାର୍ଥ କରି ଡୋଳିବା । 'ଛଣ୍ଡରେଇ ପ୍ରୀତି ଆର ଆରାଧନା ତରେ, ଯେ ସକଳ କର୍ମ ନରେ ଅନୁଷ୍ଠାନ କରେ । ତାହାଭିନ୍ନ ଅନ୍ୟ କର୍ମେ ବନ୍ଧନ ନିଷ୍ପୟ, ଛଣ୍ଡରେଇ ତରେ କର୍ମକର ଧନଷ୍ଟୟ ।'

ଯେଉଁମାନେ ଏହି ଭାବରେ ଇଷ୍ଟଙ୍କ ପାଇଁ କର୍ମ କରନ୍ତି, ସେମାନେ ବନ୍ଧନମୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି, ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରବୃତ୍ତି-କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କର୍ମର ଫଳ ଭୋଗ ପାଇଁ ବାର ବାର ଆସିବାକୁ ପଡ଼େ ନାହିଁ । ପୁଣି, ଏମିତି ଅନେକ ଭକ୍ତ ଅଛନ୍ତି ଯେ ସେମାନେ

ମୁକ୍ତ ହୋଇ ବି ଇଷ୍ଟଙ୍କ ସେବା ପାଇଁ ତାଙ୍କର ଆବିର୍ଭାବର ସମୟରେ ଲାଳାସହଚର ହୋଇ ଆସିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି । ଅନ୍ୟ ସମୟରେ ମଧ୍ୟ କେହି କେହି ଆସନ୍ତି ତାଙ୍କର ଇଷ୍ଟଙ୍କର ଉପସିତ କାର୍ଯ୍ୟ ସମାଧାନ କରିବା ପାଇଁ । ପ୍ରକୃତ ଭକ୍ତ ଯିଏ ସେ କେବେ ନିଜର କୌଣସି ଇଚ୍ଛାର ଦାସତ୍ୱ କରେ ନାହିଁ । ପ୍ରଭୁଙ୍କର ଇଚ୍ଛାଧୀନ ହୋଇ ଚାଲିବାଟା ହିଁ ତାର ଏକମାତ୍ର କାମନା ଥାଏ । ତେଣୁ କୁହାଯାଏ ଅହେତୁକା ଭକ୍ତି ମୁକ୍ତି ଠାରୁ ବି ବଡ଼ । ଆମ୍ଭେମାନେ ଧର୍ମ କରୁ, ଈଶ୍ୱର ଆରାଧନା କରୁ, ସାଧାରଣତଃ ତାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଲା ଶାନ୍ତି, ଅମୃତତ୍ୱ ଲାଭ ପାଇଁ । ଶାନ୍ତି ମାନେ ମୃତ ଭଳି ଚେତନାହୀନ ଅବସ୍ଥା ଲାଭ କରିବା ନୁହେଁ । ଶାନ୍ତି ହେଲା ଶାନ୍ତ ସମତାର ଭାବ, ସୁଖ-ଦୁଃଖ ସବୁ ଅବସ୍ଥାର ଭିତରେ ।

ଆ : ପ୍ର: ୧୫/୧୭. ୧. ୧୯୪୯

II ଧର୍ମ କରିବା ମାନେ କ'ଣ ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଧର୍ମ କରିବା ମାନେ ବଞ୍ଚିବାର ଫର୍ଯ୍ୟ କରିବା, ଯା'ଦ୍ୱାରା ବଞ୍ଚିବାଟା ବଢ଼ି ଉଠେ, ତାହା ହିଁ କରିବା । ଆମ୍ଭେମାନେ ସାଧାରଣତଃ ସଭାକୁ ଖରଚ କରି ଉପଭୋଗ କରିବାକୁ ଚାହୁଁ । କିନ୍ତୁ ଧର୍ମ କରିବା ମାନେ ସବୁ କିଛି ଭିତର ଦେଇ ସଭାକୁ ପୁଷ୍ଟ କରି ଚୋଳିବା, ଅଗୁଡ଼ କରି ଚୋଳିବା ।

ଆ:ପ୍ର: ୧୫/୧୮. ୧. ୧୯୪୯

II ନିବେଦନ କରି ଖୁଆଯାଏ କାହିଁକି ।।

ଜଣେ ଭାଇ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ନିବେଦନ କରି ଖାଆନ୍ତି କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) ହୁଏ । ନିବେଦନ କରିଲେ ସମଗ୍ର ଶରୀର ବିଧାନ ଓ ଅଙ୍ଗପ୍ରତ୍ୟଙ୍ଗ ଗୁଡ଼ିକ ଇଷ୍ଟଙ୍କ ଠାରେ ଏକତାନ ହୋଇ ଉଠି ଠିକ ଭାବରେ କର୍ମ କରେ । ତା'ଦ୍ୱାରା ହଜମ ଓ ପୁଷ୍ଟି ଭଲ ରକମରେ ହୁଏ । ଭାବିବାକୁ ହୁଏ ସଭା-ରୂପା ଠାକୁରଙ୍କୁ ଭୋଗ ଦେଉଛି ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଏକ ସଙ୍ଗରେ ଦେବାର ପ୍ରୟୋଜନୀୟତା କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ନିବେଦନ ମାନେ ଦେବା, ଜଣାଇବା । ଏକ ସଙ୍ଗରେ ନ ହେଲେ ହୁଏତ ଧାରଣା ବହିର୍ଭୂତ କେତେ ଗୁଡ଼ିଏ ଜିନିଷ ଆସି ହାଜର ହେଲା, ଯାହା ପାଇଁ ମନ ପ୍ରସ୍ତୁତି ନୁହେଁ ।

ଆ:ପ୍ର: ୧୫/୧୮. ୧. ୧୯୪୯

II 'ବୃଥା ମାଂସ ଖାଅ ନା' - ମାନେ କ'ଣ ।।

ଜଣେ ଭାଇ ପଚାରିଲେ - କୁହାଯାଏ - 'ବୃଥା ମାଂସ ଖାଅ ନାହିଁ' ଏହି କଥାର ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଜୀବନକୁ ବୃଥା କରି ଅର୍ଥାତ୍ ଗୋଟିଏ ଜୀବନର ଚେତନ - ପ୍ରଗତିକୁ ଗୁଞ୍ଜ କରି ମାଂସ ଖାଅ ନାହିଁ ।

ଆ:ପ୍ର: ୧୫/୧୮. ୧. ୧୯୪୯

II ଭଗବାନଙ୍କ ପାଇଁ ମରିବା ସହଜ ନା ବଞ୍ଚିବା ସହଜ ।।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଗୋଟିଏ ବାଣୀ ଦେଲେ - ଭଗବାନଙ୍କ ପାଇଁ ମରିବା ସହଜ, କିନ୍ତୁ ଭଗବାନଙ୍କ ପାଇଁ ଯେ ବଞ୍ଚିପାରେ, ସେ ହିଁ ସାବାସ ।

ଉପସ୍ଥିତ ଜଣେ ଦାଦା କହିଲେ - ଭଗବାନଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରାଣ ବିସର୍ଜନ ଦେବା କି ସହଜ କଥା ? ତାଙ୍କ ପାଇଁ ବଞ୍ଚିବା ହିଁ ତ ବରଂ ସହଜ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବାହାବା ପାଇବା ଲୋଭରେ ବା ଝୋଙ୍କର ତାଡ଼ନାରେ କୌଣସି ଏକ ମହତ ଆଦର୍ଶ ପାଇଁ ମୃତ୍ୟୁବରଣ ସତସାହସ ବା ଆତ୍ମତ୍ୟାଗର ଗୋଟିଏ ଐତିହାସିକ ଜ୍ୱଳନ୍ତ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ହୋଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ଲହମୀର ପରେ ଲହମୀ ଗୋଟିଏ ସମଗ୍ର ଜୀବନର ସମସ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପ୍ରବୃତ୍ତି, ଖୁଆଲ, କାମନା, ବାସନା, ଅର୍ଥ, ସ୍ୱାର୍ଥ, ପ୍ରଭୁତ୍ୱସ୍ୱଭାବ, ସଂସାର ଶତ ପ୍ରଲୋଭନ ଏବଂ ଆତ୍ମପ୍ରତିଷ୍ଠାର ଆକର୍ଷଣକୁ ଉପେକ୍ଷା କରି ନୀରବରେ ଈଶ୍ୱର ପରାୟଣ ହୋଇ ତାଙ୍କରି ସୁଖଶାନ୍ତି ପାଇଁ ତାଙ୍କ ଇଚ୍ଛା ପୂରଣ ପାଇଁ ସକ୍ରିୟ ଭାବରେ ବଞ୍ଚି ରହିବା ଜଣେ ଜୀବନ୍ତ ମହାପୁରୁଷଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ସମ୍ଭବ । ଭଗବାନଙ୍କ ପାଇଁ ବଞ୍ଚିବା ମାନେ ମୁଁ ଏହି ସବୁ ବୁଝେ । ଏହି ରକମ କେତୋଟି ଲୋକ ମୋତେ ଦିଅନ୍ତୁ । ଦେଖନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ପ୍ରଭାବରେ ବସୁନ୍ଧରା ଧନ୍ୟ ହୋଇଯିବ ।

ଆ:ପ୍ର: ୧୫/୧୯. ୧. ୧୯୪୯

II ସଦଗୁରୁଙ୍କ ଠାରେ ଆକର୍ଷଣ କି ଭାବରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟିତ ହୁଏ ।।

ଜଣେ ଭାଇ ଗନ୍ଧର୍ବରେ ଜଣେ ବିଶିଷ୍ଟ ଲୋକର କଥା ଉଲ୍ଲେଖ କଲେ ଯିଏ ନିଜର ପିତୃ ପରିଚୟ ଗୋପନ କରି ପରମପିତାଙ୍କୁ ନିଜର ପିତା ବୋଲି ପରିଚୟ ଦିଅନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୁଁ ବୁଝେ, ଯଦି ନିଜର ବାବାକୁ ନ ଚିହ୍ନେ, ତେବେ ପରମପିତାଙ୍କୁ କୌଣସି ଦିନ ଚିହ୍ନି ପାରିବ ନାହିଁ। ସୁକେନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଟାଣ ପିତା-ମାତାଙ୍କୁ ଅବଲମ୍ବନ କରି ଗଜେଇଥାଏ, ପରେ ତାହା ସଦଗୁରୁଙ୍କ ଠାରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟିତ ହୁଏ। ସଦଗୁରୁଙ୍କ ଠାରେ ଅନ୍ତରର ଟାଣ ଗଜେଇଲେ ପରେ ତାହା ବିଶ୍ୱମୟ ରୂପାୟିତ ବା ବ୍ୟାପ୍ତ ହୋଇପଡ଼େ। ସଦଗୁରୁଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ସମନ୍ୱିତ ଦେବତା, ପିତା-ମାତା ସମସ୍ତଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ସମନ୍ୱିତ ଠାକୁ ବଡ଼। ତା'ର କାରଣ, ଏଠାରେ ବାସ୍ତବରେ ଟାଣ ହେଲେ ସମସ୍ତେ fulfilled (ପରିପୁରିତ) ହୁଅନ୍ତି। ସତ୍ତା ଯେ ସଜ୍ଜିତାନନ୍ଦମୟ ସେହି ଉପଲବ୍ଧିର ପଥ ଖୋଲିଯାଏ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୫/୨୭.୧.୧୯୪୯

II ପରମ ଶାନ୍ତି କେଉଁଠି II

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ନିଜ ତରଫରୁ କହିଲେ - ସର୍ବଦା ସ୍ମରଣ ରଖି ଚାଲିବାକୁ ହୁଏ - 'ମୟ ସର୍ବାଣି କର୍ମାଣି ସାନ୍ୟସ୍ୟାଧାତୁ ଚେତସା, ନିରାଶାନିର୍ମୋମ ଭୃତ୍ୱାୟୁଷ୍ଟସ୍ତସ୍ତବିରାଜନ୍ତରଃ'। (ପରମେଶ୍ୱରଙ୍କ ପାଇଁ ଭୃତ୍ୟବତ୍ କର୍ମ ଏହି ବୁଦ୍ଧି ଦ୍ୱାରା ମୋ ଠାରେ ସମସ୍ତ କର୍ମ ସମର୍ପଣ କରି ଫଳାଭିସନ୍ଧି ରହିତ, ମମତ୍ୱହୀନ ଶୋକଶୂନ୍ୟ ହୋଇ ତୁମେ ଯୁଦ୍ଧ କର)।

ଜଣେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ଜଡ଼ କ'ଣ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୋର ପିଲା, ମୋର ସ୍ତ୍ରୀ, ମୋର ଭାଇ, ମୋର ମା', ମୋର ଚକ୍ରା-ପଇସା, ମୋର ଘରବାଡ଼ି, ମୋର ଲାଭ - ଲୋକସାନ, ଏହି ଭାବରେ ମୋର ଆତ୍ମ କେନ୍ଦ୍ରିକ ଭାବ ନେଇ ମତ୍ତ ରହିବା ହିଁ ଜଡ଼ ଅବସ୍ଥାରେ ରହିବା। ଭାବିବାକୁ ହୁଏ, ମୁଁ ଓ ମୋର ଯାହା କିଛି ସବୁ ହିଁ ପରମପିତାଙ୍କର ଅଟେ। ତାଙ୍କରି ସେବା ପାଇଁ ହିଁ ଯାହାକିଛି ଅଛି। ତାଙ୍କ ପାଇଁ ବା ପରିବେଶ ପାଇଁ କିଛି କରିପାରିଲେ, ସେହି ସୁଯୋଗ ପାଇବା ପାଇଁ ବିନମ୍ର ଓ କୃତଜ୍ଞ ରହିବାକୁ ହୁଏ। କୌଣସି ପ୍ରତ୍ୟାଶା ରଖିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ। କୌଣସି ଅହଂକାର କରିବା ଠିକ୍ ନୁହେଁ। ତାଙ୍କୁ ତୃପ୍ତ ଓ ପ୍ରୀତି କରିବା ହିଁ ଆମ ମାନଙ୍କର ପରମ ସାର୍ଥ। ଏହି ଭାବରେ ଚଳି ପାରିଲେ ହିଁ ପରମ ଶାନ୍ତି ଆସିଥାଏ।

ଆ:ପ୍ର: ୧୫/୨୭.୧.୧୯୪୯

II ଦେବ-ଦେବୀଙ୍କର ଅସ୍ତ୍ର ଥିଲି କି ନାହିଁ II

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଦେବ-ଦେବୀଙ୍କର କ'ଣ ଅସ୍ତ୍ର ଥିଲା ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଅଛି ନିଶ୍ଚୟ ଅଛି। ଆମେ ସରସ୍ୱତୀ ପୂଜା କରୁ। ସରସ୍ୱତୀ ଶବ୍ଦର ପଛରେ ଅଛି 'ସୂ' ଧାତୁ, ତା'ର ମାନେ ଗତି ଅର୍ଥାତ୍ motion. ବ୍ୟୋମତରଙ୍ଗ ଯେଉଁଠାରେ, ସ୍ୱଦନ ଯେଉଁଠାରେ, ସେଠାରେ ସେ ବାସ କରନ୍ତି। ତେଣୁ ତାଙ୍କର ରୂପ କଳ୍ପନାରେ ତାଙ୍କ ହାତରେ ଅଛି ବାଣୀ, ଯେଉଁଟା ସ୍ୱଦନ ଓ ଶବ୍ଦର ପ୍ରତୀକ। ତେଣୁ ତାଙ୍କର ଆଉ ଏକ ନାମ ବାଗ୍‌ଦେବୀ। ସେଥିପାଇଁ, ଭାବ ଅନୁଯାୟୀ ଦେବ ଦେବୀଙ୍କର ମୂର୍ତ୍ତି ଗଢ଼ାଯାଏ। ପୁଣି ଅନେକ ଦେବତା ଅଛନ୍ତି ଯେଉଁମାନେ hero (ବୀର)। ତୁମେ ଯଦି ତୁମର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସିଦ୍ଧ କରିପାର, ତୁମର ଆବିଷ୍କାରର ଭିତର ଦେଇ ମଣିଷର ଦୁଃଖ, ବ୍ୟଥା, ଯନ୍ତ୍ରଣା ପୋଛି ଦେଇପାର, କାହିଁ ନେଇପାର, ତୁମକୁ ହିଁ ମଣିଷ ଦେବତା ବୋଲି ପୂଜା କରିବେ। ଦେବତାମାନେ ଯାହାଙ୍କର ଔଜ୍ଜ୍ୱଲ୍ୟ ମଣିଷକୁ ଦାସ୍ୟମତ୍ତ କରି ତୋଲେ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୫/୫.୨.୧୯୪୯

II ଆତ୍ମସମର୍ପଣ ଜିନିଷଟି କ'ଣ II

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସୁ କଲେ - Surrender (ଆତ୍ମସମର୍ପଣ) ଜିନିଷଟି କ'ଣ? ଏହିଟା ଗୋଟିଏ ନିଶ୍ଚିତତା ନା something more (ଆଉ କିଛି) ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Infinitely (ଆହୁରି ଅନନ୍ତ)।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ନିଜକୁ ଛାଡ଼ି ଦେଲେ ହିଁ କ'ଣ ଛାଡ଼ି ଦେବା ହେଲା ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Surrender (ଆତ୍ମ ସମର୍ପଣ) ମାନେ to give myself up above ଅର୍ଥାତ୍ ମୋର ଯାହା କିଛି ସବୁର ଉପରେ ଗୁରୁକୁ ରଖିବା। ତାଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ଗୁଡ଼ିକ ପୂରଣ କରିବା। ଟାଣ ବା ଆକର୍ଷଣ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ନହେଲେ ତାହା କରିପାରିବ ନାହିଁ। ଗୁରୁଙ୍କ ଠାରେ ଯଦି ଶ୍ରଦ୍ଧା ନ ରହେ, ତାଙ୍କଠାରେ ଆତ୍ମ ସମର୍ପଣ କରି ପାରିବ ନାହିଁ। ଶ୍ରଦ୍ଧା ଯେତେ ବେଶୀ ହେବ, ସମେତ ସେତେ ବଢ଼ିଯାଏ, କିନ୍ତୁ ଅବସ୍ଥାରେ ଲୟ ହେବାକୁ ଦିଏ ନାହିଁ। ସାଧନ ଜଗତରେ ଦେଖାଯାଏ, ଗୁରୁଠାରେ ନିଷ୍ଠା ଯଦି

ଉନ୍ନତସ୍ତରର ଥାଏ, ଏକାଗ୍ରତା, ଭୂମାୟିତ୍ତି, ପ୍ରସାରଣା ଯେତେ ହିଁ ହେଉ, ସହଜରେ ସଚେତନତା ଲୋପ ପାଏ ନାହିଁ। ନାନା ଚରଙ୍ଗ ଆସେ, କେତେ ପ୍ରକାରର ବିଷେପ ଆସେ, ସେ ସବୁଥିରେ ନିଜକୁ ହଜେଇ ଦିଏ ନାହିଁ ବରଂ ସେ ଗୁଡ଼ିକୁ ଏକମୁଖୀ କରି ନିୟନ୍ତ୍ରିତ, ସଂହତ ଓ ସାର୍ଥକ କରି ତତ୍ତ୍ୱ ବସ୍ତୁରେ ଉପନୀତ ହୁଏ। ଜଳାଶୟ ଭିତରକୁ ଗୋଟିଏ ଢେଲା ବା ଇଟା ଫିଙ୍ଗିଲି, ସେ ଢେଉଟା କିନ୍ତୁ ବୃହତ୍ତର ଓ ବୃହତ୍ତର ବୃତ୍ତ ସୃଷ୍ଟି କରି କରି କୂଳରେ ଆସି ନ ପହଞ୍ଚିଲା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଥମେ ନାହିଁ। ପ୍ରତ୍ୟେକ ଯାହା କିଛି ହିଁ ଅନନ୍ତର ସାତ୍ର (ସସାମ) ବିଗ୍ରହରେ ସାର୍ଥକତା ଲାଭ କରି ଆତ୍ମମାନଙ୍କୁ ସାର୍ଥକ କରି ତୋଳିବାକୁ ଚାହେଁ। ଏହି କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତି ଦରକାର ଅକାନ୍ୟ ଟାଣ ବା ଆକର୍ଷଣ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ସବୁ ଅନ୍ତରାୟ ସତ୍ତ୍ୱେ ଗୋଟିଏ ମୁଖ୍ୟ ଭାବ ନେଇ ଲାଗି ରହିବା ହିଁ ତ ଦରକାର ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଭାବ ମଧ୍ୟରେ cohesive urge (ସଂସକ୍ତିମୂଳକ ଆକୃତି) ରହିବା ଦରକାର, ନଚେତ୍ scattered (ଛିନ୍ନ ଭିନ୍ନ) ହୋଇଯିବ। ସବୁ ବାଧାକୁ ଉପେକ୍ଷା କରି ବା ବାଧ୍ୟ କରି ମୂଳ ଧରି ରଖିବାକୁ ହେବ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ମନ ନିର୍ବାତ ନିଷ୍ପନ୍ନ ହୋଇଯିବା ଚାହୁଁତ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମନ ସାଧାରଣତଃ ନିର୍ବାତ ନିଷ୍ପନ୍ନ ହେବାକୁ ଚାହେନା, ତାହା ହେବାକୁ ଗଲେ ଦୁର୍ବି ଯାଏ, ଅଚେତନ ହୋଇ ପଡ଼େ। ଇଷ୍ଟଙ୍କୁ ନେଇ ଚେତନ ରହିବା ଦରକାର, ସେହିଟା ଅନୁରାଗ ଛଡ଼ା ଆଉ କେଉଁଥିରେ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ। ଇଷ୍ଟ ନିଷ୍ଠାରେ ମନର ସାର୍ଥକ ଓ ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ ବିବର୍ତ୍ତନ ଘଟେ। ସେତେବେଳେ ମନ ହୁଏ କଲ୍ୟାଣ-କଳ୍ପତରୁ ଭଲ। ସେ ହୁଏ ବିଶ୍ୱ ମନର ଦୋସର (ସହଚର)। ଏହାକୁ କୁହାଯାଏ ଶୁଦ୍ଧ ମନ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ମଣିଷର ସଂସାର ତ ଅଛି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Tendency towards unification (ମିଳନର ଝୋଙ୍କ) ଯଦି ନରହେ ତେବେ କି ପ୍ରକାର ସଂସାର ? ଚିତ୍ତର ଅସ୍ତ୍ରତ୍ୱ ଏହାରି ଭିତରେ ହିଁ । ସଂସାରର ଭିତ ଦୁର୍ବଳ ହୋଇଗଲେ, କୌଣସି ନିର୍ମାଣ ଦୀର୍ଘସ୍ଥାୟୀ ହୁଏନାହିଁ। ଇଷ୍ଟଙ୍କ ଉପରେ ଟାଣ ରହିଲେ ମଣିଷ ତାଙ୍କୁ ନେଇ ହିଁ ମର ରହିଥାଏ। କୌଣସି ମତଲବ ନେଇ ଭଲ ପାଇବା ଠିକ ନୁହଁ। କାହିଁକି ତୁମେ ଭଲ ପାଅ ? ମୁଁ ଭଲ ପାଏ କାରଣ ମୁଁ

ଭଲ ପାଏ। ଏହିପରି କରି ହିଁ ହୁଏ। ଅବଶ୍ୟ ଧର୍ମର ଭାନ ମଧ୍ୟ ଭଲ। କରୁ କରୁ ହୁଏ। ତେବେ ଲାଗି ରହିବାକୁ ହୁଏ। କୃଷ୍ଣ ଠାକୁରଙ୍କର ଗୁରୁ ତେଣୁ ତାଙ୍କୁ ଆଶୀର୍ବାଦ କରି କହିଥିଲେ 'ଅତ୍ୟୁତ ଭବ'।

ଆ : ପ୍ର: ୧୪/୪.୨.୧୯୪୯

II ଶାନ୍ତିର ପଥ କ'ଣ।

କଣେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ଶାନ୍ତିର ପଥ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଶାନ୍ତିର ପଥ ହେଲା ଇଷ୍ଟ ବା ସବୁଗୁରୁଙ୍କ ଠାରେ unrepelling adherence (ଅତ୍ୟୁତ ନିଷ୍ଠା) ରଖି କଞ୍ଚୁସ ଭଳିଆ ଜୀବନଯାପନ କରିବା ସବୁ ଦିଗରୁ ସବୁ ପ୍ରକାରରେ ପ୍ରବୃତ୍ତିର ପଛରେ ବୋଡ଼ିଥାଉ, ତାର ଗୋଟିଏ ସଙ୍ଗରେ ଆଉ ଗୋଟିକର ମେଲ ନାହିଁ, ତଥାପି ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ସମୟରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଜନିଷ୍ଟ ନେଇ ଆତ୍ମେମାନେ obsessed (ଅଭିଭୂତ) ହୋଇ ଥାଉ ଏବଂ ସତ୍ତାକୁ ଶୀର୍ଷ କରି ତୋଳୁ। କିନ୍ତୁ ନିଆର ପାଇବାକୁ ହେଲେ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ବାହାରେ କିଛି ଗୋଟିଏ ରହିବା ଦରକାର। ଜଳର ସ୍ରୋତ ଆତ୍ମମାନଙ୍କୁ ଟାଣି ନେଇଯାଉଛି। ପହଁରି ଜାଣିନି ପ୍ରବଳ ସ୍ରୋତ। ତେଣୁ ବାହାରେ ଏକ ଶକ୍ତ ଖୁଣ୍ଟ ସହିତ ତଙ୍ଗାଟିକୁ ଗୋଟିଏ ଲୁହାର ଶିକୁଳିରେ ଦୃଢ଼ ଭାବରେ ବାନ୍ଧି ଦିଆଯାଏ, ତେବେ ନିର୍ଭୟରେ ସନ୍ତରଣ କରିପାରିବୁ, ଜଳକୁ ଉପଭୋଗ କରିପାରିବୁ। ଖୁଣ୍ଟହେଲା - ଏହି ଇଷ୍ଟ - ସତ୍ତାସମର୍ଥନ-ସମକ୍ଷୟ ଜ୍ଞାନ ଯିଏ ଆଚରଣ କରି ଲାଭ କରିଛନ୍ତି। ତାଙ୍କରି ଉପରେ unrepelling (ଅତ୍ୟୁତ) ଟାଣ ଦରକାର, ଦଉଡ଼ି ଛିଣ୍ଡିଗଲେ ହେବନାହିଁ। ଆତ୍ମମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଅଛି libido (ସୁରତ) cohesive urge (ସଂସକ୍ତିର ଆକୃତି), ଅଛି ଆସକ୍ତି। ସେହିଟା ତାଙ୍କ ଠାରେ ଅତ୍ୟୁତ ହେଲେ, ଇଷ୍ଟସାର୍ଥ ପ୍ରତିଷ୍ଠାରେ ଉପଚୟା (ସହାୟକ) ହେଲେ ଆତ୍ମମାନଙ୍କ ଭିତରେ ତାଙ୍କର doctrine (ନୀତି)ଗୁଡ଼ିକ ମୂର୍ତ୍ତି ହୋଇଉଠେ। ତା'ଫଳରେ ଆତ୍ମେମାନେ ସପରିବେଶ ତାଙ୍କ ଠାରେ ଅନୁପ୍ରାଣୀତ ହୋଇଉଠେ। ସେତେବେଳେ complex (ପ୍ରବୃତ୍ତି) ଗୁଡ଼ିକ normally adjusted (ସାଧାରଣ ଭାବରେ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ) ହୁଏ, ଜ୍ଞାତସାରରେ ଏବଂ ଅଜ୍ଞାତସାରରେ experience (ଅଭିଜ୍ଞତା) ଗୁଡ଼ିକ meaningfully integrated (ସାର୍ଥକ ଭାବରେ ସଂହତ) ହୁଏ, unified (ଏକାଭୂତ) ହୋଇ ଉଠେ। ଆତ୍ମେମାନେ wise (ପ୍ରାଜ୍ଞ) ହୋଇଉଠେ। ଜ୍ଞାନ ହୁଏ, କିନ୍ତୁ ଜାଣିବାର ଅହଂକାର

ସେଥିରେ ନଥାଏ। ଆମ୍ଭେମାନେ ସର୍ବଦା ମନେକରୁ - ତାଙ୍କରି ଦୟାରେ ତାଙ୍କରି ରକ୍ଷଣ ଶକ୍ତିରେ ଯାହାକିଛି ହୋଇଛି।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ମହା ବୁଝି ମଧ୍ୟ ତାହା ଅନେକ ସମୟରେ ଆମେ ଛାଡ଼ି ପାରୁନା।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏହି ରକମ ଜଣକ ଉପରେ ଯଦି ଟାଣ ହୁଏ, ତା'ହାଲେ ତାହା ସହଜ ହୁଏ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - କି ଭାବରେ ଟାଣ ଆସିବ ? ସଦଗୁରୁ ବୁଝାଯିବ କିପରି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଟାଣ ବା ଭଲ ପାଇବା ରହିଲେ ଯେମିତି କରାଯାଏ, ସେମିତି କରୁ କରୁ ଟାଣ ବା ଭଲ ପାଇବା ହୁଏ, ସେହି ଅନୁଯାୟୀ କରିବାକୁ ହୁଏ, କହିବାକୁ ହୁଏ, ଭାବିବାକୁ ହୁଏ। ଆଉ ତାଙ୍କର ସଙ୍ଗ କରିବାକୁ ହୁଏ। ସଙ୍ଗାତ ସଞ୍ଜାୟତେ ଶ୍ରଦ୍ଧା, ଶ୍ରଦ୍ଧାୟା ଦୃଷ୍ଟିଶୁଦ୍ଧତା, ଦୃଷ୍ଟିଶୁଦ୍ଧେହି ବିଶ୍ୱାସ, ବିଶ୍ୱାସାତ ନିର୍ବିଚାରତା, ନିର୍ବିଚାରାତ ଭବେତ ପ୍ରେମ, ପ୍ରେମାଶ୍ୱାଦୁ ସମର୍ପଣମ୍। ତାଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ ନିଜର ଦୁର୍ବଳତା ଧରାପଡ଼େ, ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଭଲପାଇବା ରହିଲେ ସେହି ଦୁର୍ବଳତା ଗୁଡ଼ିକ ସୁଧାରିବାର ପ୍ରବୃତ୍ତି ହୁଏ। ଯେଉଁ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ପ୍ରତି ଟାଣ ଥାଏ ତାଙ୍କର subject (ବିଷୟ)ଟାକୁ ଭଲ କରି ପଢ଼ିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହୁଏ। ସଦଗୁରୁଙ୍କ ପ୍ରତି ଭଲ ପାଇବା ମୂର୍ତ୍ତି ହେବା ଦରକାର ଚଳଣରେ, ଚରିତ୍ରରେ, ଭାବରେ, ଭଙ୍ଗାରେ, କର୍ମରେ, ବାକ୍ୟରେ, ପ୍ରତିଟି ଶ୍ୱାସ ପ୍ରଶ୍ୱାସରେ, ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ପଦକ୍ଷେପରେ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଭଲ ବୁଝିଲେ ବି କରିହୁଏ ନା କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଧରନ୍ତୁ ଆପଣ ବେଶ୍ୟାସକ୍ତ, ଜୁଆଟୋର (ଜୁଆଡ଼ି), ଗୋର। କିନ୍ତୁ ଆପଣଙ୍କ ଉପରେ ଅନ୍ୟ କେହି ଜୁଆଟୋରା କରୁ, ଆପଣଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ଉପରେ ଲୋଭ କରି ଟାଣି ନେଇପାଉ, ତାହା କିନ୍ତୁ ଆପଣ ଚାହାନ୍ତି ନାହିଁ। ପୁଣି, ଆପଣ ନିଜେ ବି ବୁଝି ଯେ ଆପଣ ଯାହା କରନ୍ତି ତାହା ଖରାପ। ଦଶଜଣା ଲୋକ ମନ୍ଦ କହିଲେ ସେଥିରେ ମନ କେତେ ଅଶ୍ୱସ୍ତି, ଅଶାନ୍ତି ହୁଏ ତଥାପି obsessed (ଅଭିଭୂତ) ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି, ସେହି ଭାବରେ ଚାଲିଛନ୍ତି। Obsessionର (ଅଭିଭୂତିର) ଖାତିରରେ ତା'ଉପରେ ଏତେ ଟାଣ ଯେ ନିଜର ଭଲ ଯାହା କିଛି ଅଛି, ତାକୁ ignore (ଉପେକ୍ଷା) କରି ଚାଲିଛନ୍ତି। କିନ୍ତୁ ଏହି ଟାଣଟିକୁ ଯଦି ଇଚ୍ଛାକ୍ତ ଉପରକୁ ଘୁରେଇ ଦିଅନ୍ତି, ତେବେ

କିନ୍ତୁ ଚଳନ ବଦଳି ଯିବ। ସବୁ ଚଳଣଟା ଧୀରେ ଧୀରେ ଇଚ୍ଛାମୁଖୀ ହୋଇଯାଏ। ତେଣୁ କହେ - ପହଁରା ଶିଖିବାକୁ ଗଲେ ପାଣିକୁ ଓହ୍ଲାଇବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ। ଶଲା ଝାମ ଦେଇ ଦିଏ, ଯାହା ଥାଉ କପାଳରେ। ତାଙ୍କୁ ଧରି ଚାଲନ୍ତୁ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଧରନ୍ତୁ ଗୁରୁ ଗ୍ରହଣ କଲି। ପାଳନ କରିବାକୁ କ'ଣ ଇଚ୍ଛା ହେବ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମଦ ଖାଇବାଟା ବା କେତେ ଦିନରେ ଶିଖିଲି, ବେଶ୍ୟାବାଡ଼ି ଯିବାଟା ବା କେତେ ଦିନରେ ଏସାମାଲ (ଅଭ୍ୟାସ) ହେଲା ?

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - କାମିନୀ ଠାରେ ଆସକ୍ତି ଯାଏ କିପରି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଧନମଣି! ମନଟା ହିଁ ସେ ଆଡ଼କୁ ନେଇଯିବ। ମନଟା ଯଦି ତାଙ୍କୁ ଦିଆଯାଏ ସେତେବେଳେ ଆଉ ଚିନ୍ତା କ'ଣ ? କଥାଟା କହେ ରତିକ୍ରାଡ଼ା, ଏହାର ଭିତରେ ଦେଇ well-being (ସ୍ୱସ୍ଥତା) feel (ବୋଧ) କରାଯାଏ, ଯଦି ଏହାର ଉପରେ control (ଆଧିପତ୍ୟ) ଥାଏ। ଆଉ ଏହିଟାର enjoyment (ଉପଭୋଗ) ହୁଏ, ଯେତେବେଳେ ଏହାର above (ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ)ରେ ରହିଥାଉ। ଯାହା ବି କରୁ, ସବୁଠୁ ଆଗେ ଦେଖିବାକୁ ହେବ ସଭାକୁ। ତା'ର ପୁଣି କେତେ ଦିଗ ଅଛି। ଦରକାର self protection (ସଭା-ପାଳନ), self preservation (ସଭା ସଂରକ୍ଷଣ), self-production (ସଭାର ଜନନ)। ଏହି ପ୍ରବଣତା ଗୁଡ଼ିକକୁ ଆସେ କାମ, କ୍ରୋଧ, ଲୋଭ, ମଦ, ମୋହ, ମାୟାର୍ଯ୍ୟ। ଯାହା ସଭାକୁ ବ୍ୟାହତ କରେ, ତାକୁ ନିରୋଧ କରିଥାଉ। ସଭାକୁ ପୁଷ୍ଟ ଦିଏ ଯାହା, ତାକୁ କାମନା କରିଥାଉ। ପୁଷ୍ଟ, ପରିବର୍ଦ୍ଧନ ଦୁଇଟା ହିଁ ଚାହୁଁ। ପୁଷ୍ଟ ନହେଲେ ପରିବର୍ଦ୍ଧନ ହୁଏନାହିଁ। ଚାହୁଁ ସତ୍ ଅର୍ଥାତ୍ ସଭା ବା ଅସ୍ତ୍ର, ଚିତ୍ ଅର୍ଥାତ୍ ଚେତନା ଏବଂ ଆନନ୍ଦ ଅର୍ଥାତ୍ ବର୍ଦ୍ଧନ। ସମସ୍ତ ବୃତ୍ତି ଦେଇ ସତ୍, ଚିତ୍, ଆନନ୍ଦ ଅଷ୍ଟଶ୍ରୁ ରଖିବା ଦରକାର। ପୁଷ୍ଟ କରିବା ଦରକାର। ଲୋଭରେ ଅତିରିକ୍ତ ରସଗୋଲ୍ଲୁ ଖାଇ ଅସୁସ୍ଥ ହେଲେ। ଆପଣ ରସଗୋଲ୍ଲୁ ଖାଇଲେ ନାହିଁ, ରସଗୋଲ୍ଲୁ ଆପଣଙ୍କୁ ଖାଇଲା। କାମ, କ୍ରୋଧ, ଲୋଭ ଇତ୍ୟାଦି ସବୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହି ଗୋଟିଏ କଥା। ତେଣୁ ଧର୍ମ ତାହା ହିଁ ଯା'ଦ୍ୱାରା ସପାରିପାର୍ଶ୍ୱିକ ଆପଣଙ୍କର ସଭା ସୁସ୍ଥ ଓ ସମର୍ଦ୍ଧିତ ହୁଏ। ଯେଉଁ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ jurisdiction (ଇଲାକା)ର ବାହାରକୁ ଗଲେ, ପ୍ରବୃତ୍ତି ସେତେବେଳେ ଆପଣଙ୍କ ସଭାକୁ ଖାଇବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ସାମାରେଖା ଧରି ଚାଲିବା କଠିନ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସହଜ, ଅତି ସହଜ, କେତେ ଆରାମ । ଫର ଫର ହୋଇ ହାତ୍ରା ବୋହିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରେ । ଚାଲିଲେ ହିଁ ବୁଝାଯାଏ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୫/୯.୨.୧୯୪୯

II କେଉଁଟା ବଡ଼ - ଭକ୍ତି ନା ଜ୍ଞାନ ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଜାଣିବାକୁ ଚାହିଁଲେ - ଭକ୍ତି ନା ଜ୍ଞାନ କେଉଁଟା ବଡ଼ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଭକ୍ତି ଥିଲେ ଜ୍ଞାନ ଆପେ ଆପେ ଆସେ । ଭକ୍ତି ବିନା ପ୍ରକୃତ ଜ୍ଞାନ ହୁଏ ନାହିଁ । ଭକ୍ତିଟା ହେଲା ନିଶା । ନିଶାରେ interest (ଅନୁରାଗ) ଥାଏ । ଆଉ interestରେ (ଅନୁରାଗରେ) activity (କର୍ମ) ଓ observation (ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ) ଭଲ ହୁଏ । ସେଥିରୁ ଜ୍ଞାନ ସହଜରେ ଆସିଥାଏ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଭକ୍ତିରେ ତ ମୋହ ଆସିପାରେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଭକ୍ତିରେ ମୋହ ଆସେ କହୁଛନ୍ତି ? ଯଦି ତାକୁ ମୋହ ହିଁ କହନ୍ତି, ସେହି ମୋହ ସବୁ ମୋହକୁ ନଷ୍ଟ କରେ । ଭକ୍ତିରେ ଭଗବାନ ଓ ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱ ଆପଣାର ହୋଇ ଉଠେ । ସେତେବେଳେ ଆପଣାର ଲୋକ ପ୍ରତି ଯେଉଁ ଭଲ ପାଇବା ଥାଏ, ତାହା ବି ଭଗବତ ପ୍ରୀତିର ପରିପୋଷକ ହୋଇଉଠେ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୫/୨୫.୨.୧୯୪୯

II ସୃଷ୍ଟିର ମୂଳ ବାଜ ବା କାରଣ ବାଜ କ'ଣ ।।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ସଗତଭାବରେ କହିଲେ - ମୋର ମନେ ହୁଏ ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ମଣିଷ ହିଁ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଭାବ ତରଙ୍ଗ ବା ଭାବବାଦି ବିଶେଷ । ବାଟିବା ବିବର୍ତ୍ତିତ ହୁଏ ଇଷ୍ଟାନୁରୁ tuning (ଏକ ତାନତା) ମାଫିକ । କିନ୍ତୁ ତାର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଥାଏ । ଦୁଇଟା ଜିନିଷ କେତେବେଳେ ବି ଏକ ରକମ ହୁଏ ନାହିଁ । ଗଛର ଦୁଇଟା ପତ୍ର, ଦୁଇଟା ମଣିଷ, ଦୁଇଟା ଜୁଜୁର କେତେବେଳେ ବି ଏକ ରକମ ନୁହଁ । ସ୍ତର ସ୍ତରରେ ବାଟି ଅଛି - ଏକ ଏକ ଜାତିର, ଏକ ଏକ ଗୁଚ୍ଛର । ଏକ ଏକ ପ୍ରକୃତିର, ଏକ ଏକ ବିଶେଷର ଏକ ଏକ ବାଟି । ନିର୍ବିଶେଷ ultimate (ଚରମ) ସତ୍ତାଟା ବି ଗୋଟିଏ ବାଟି । ଯାହାଠାରୁ ସବୁ

ବିଶେଷର ଆବିର୍ଭାବ । ସେହିଟା ହିଁ ସୃଷ୍ଟିର ମୂଳ ବାଜ ବା କାରଣ ବାଜ ବା ସତନାମ । ଆମେମାନେ ତାକୁ ହିଁ ବାଜମସ୍ତ କହୁ ଯାହାକି ନା ଆଦିମ ତରଙ୍ଗର ଶାନ୍ତିକ ପ୍ରତିମୂର୍ତ୍ତି । ପ୍ରକୃତ ପକ୍ଷରେ ଏହିଟା ସତ୍ତାଗତ ଅନୁଭୂତିର ଶାନ୍ତିକ ପ୍ରତୀକ । ଆଦିମ ତରଙ୍ଗରେ ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ପ୍ରାଣ ମର୍ମ ଯେତେବେଳେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ବୋଧଗୋଚର ହୁଏ, ସେତେବେଳେ ଅପୁରତ ଶକ୍ତି ଓ ଜ୍ଞାନ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର କରତଳଗତ ହୁଏ । ଗୁରୁ ନିଷ୍ଠା ହିଁ ଏହି ପଥରେ ପ୍ରଧାନ ପାଥେୟ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୫/୨୫.୨.୧୯୪୯

II ହରିନାମର ମାନେ କ'ଣ ।।

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜାଣିବାକୁ ଚାହିଁଲେ - ହରିନାମ କେଉଁ ସମୟରୁ ଆସିଲା ? ହରିନାମର ଅର୍ଥ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କଥାଟା ହେଲା ହରିର ନାମ । ଯିଏ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ତ୍ରିତାପଜ୍ଞାନା ହରଣ କରନ୍ତି, ମନର ଇନ୍ଦ୍ରିୟମୁଖା, ପ୍ରବୃତ୍ତିମୁଖା ଭାବ ହରଣ କରନ୍ତି, ସେ ହିଁ ହରି । ସବୁ ଅବତାର ମହାପୁରୁଷ ହିଁ ସେହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ହରି । ହରିନାମ କଥାଟା ଗୌରାଙ୍ଗ ଦେବଙ୍କ ସମୟରେ ବୋଧ ହୁଏ ପ୍ରଥମ ଆସିଛି ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୫/୪.୩.୧୯୪୯

II 'ରାମନାମ ସତ୍ୟ' ମାନେ କ'ଣ ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଦାଦା ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - 'ରାମନାମ ସତ୍ୟ' - ଏ କଥାର ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୋର ମନେ ହୁଏ ଋଂ ବାଜର ସଙ୍ଗରେ ରାମ ନାମର ସମ୍ପର୍କ ଅଛି । ରାମ ନାମ ସତ୍ୟ ମାନେ ରାମ ନାମରେ ସତ୍ୟର ଭାବ ଅର୍ଥାତ୍ ସତ୍ତାର ଭାବ ଅଛି । ଏହି ନାମର ଅନୁଶାଳନରେ ସତ୍ତାପୁଷ୍ଟ ହୁଏ, ସମୃଦ୍ଧ ହୁଏ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୫/୪.୩.୧୯୪୯

II ସୁକେହିକତା କେତେ ବେଳେ ସ୍ତବ୍ଧ ହୋଇଉଠେ ।।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ନିଜ ଆତ୍ମ କହିଲେ - ମଣିଷ ଜୀବନରେ basic (ମୂଳ) ଜିନିଷ ହେଲା ପ୍ରେକ୍ଷ୍ୟକ ଠାରେ ସୁକେହିକ ହେବା । ଯେଉଁମାନେ ସୁକେହିକ ହୋଇପାରନ୍ତି ନାହିଁ, ସେମାନଙ୍କର ଭାବ, ବୋଧ, ଜ୍ଞାନ, ବା ଜାଣିବା ଗୁଡ଼ିକ ଭୂମାୟିତ

ହୋଇପାରେ ନାହିଁ। ସୁକେନ୍ଦ୍ର କହେବାଟା କେତେ ଗୁଡ଼ିଏ କରଣୀୟ ଭିତର ଦେଇ ହେଲେ ସେହିଟା ସ୍ଥାୟୀ ହୁଏ। ଏହି କରଣୀୟ ଗୁଡ଼ିକ ହେଲା ଆଚରଣୀୟ ନୀତି। ଯଜନ, ଯାଜନ, ଇଷ୍ଟଭୂତି ପାଳନ କରି ଚାଲିବାକୁ ଅଭ୍ୟସ୍ତ ହେଲେ ସୁକେନ୍ଦ୍ରକିତା ସତଃ ହୋଇଉଠେ। ଏହାରି ଭିତର ଦେଇ ଜୀବନ ସାର୍ଥକ ହୋଇ ଉଠେ। ମଣିଷର ଚରମ ସାର୍ଥକତା କ'ଣ ମଣିଷ ବୁଝେ ନାହିଁ। ରାମକୃଷ୍ଣ ଠାକୁରଙ୍କ ପାଖରେ କେହି କେହି ପ୍ରଶ୍ନ କରୁଥିଲେ ଜୀବନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କ'ଣ? ସେ କହୁଥିଲେ ଈଶ୍ବର ଲାଭ ହିଁ ମାନବ ଜୀବନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ। ଏହି ମୂଳ କଥାଟା ସମୟରେ ବୋଧ ଆସିଲେ ସବୁ ହୋଇ ଗଲା।

ଆ: ପ୍ର: ୧୫/୪.୩. ୧୯୪୯

II ଭଗବାନ, ଆତ୍ମା ଓ ବ୍ରହ୍ମ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପର୍କ କ'ଣ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଭଗବାନ ମାନେ ହିଁ ଭଗ ଅର୍ଥାତ୍ ଐଶ୍ବର୍ଯ୍ୟ, ବୀର୍ଯ୍ୟ, ଯଶ, ଶ୍ରୀ, ଜ୍ଞାନ, ବୈରାଗ୍ୟ ଏହି ଷଡ଼ୈଶ୍ବର୍ଯ୍ୟ ଯାହାଙ୍କ ଭିତରେ ଅଛି ଏହି ରକମର ମଣିଷ। ଭଗବାନଙ୍କ ଭିତରେ ଆତ୍ମା ଅଛନ୍ତି, ବ୍ରହ୍ମ ଅଛନ୍ତି। କିନ୍ତୁ ନିରାକାର ଆତ୍ମା ବା ବ୍ରହ୍ମ ଓ ଭଗବାନ ଏକ କଥା ନୁହେଁ। ଆତ୍ମାକୁ ଉପଲବ୍ଧି କରିଛନ୍ତି ଯିଏ, ବ୍ରହ୍ମକୁ ସାକ୍ଷାତକାର କରିଛନ୍ତି ଯିଏ, ତାଙ୍କୁ ହିଁ କହିଥାଉ ଭଗବାନ। ଭଗବାନ ଆତ୍ମା ବା ବ୍ରହ୍ମରେ ବିରାଜ କରନ୍ତି, ସେଥିରେ ବସବାସ କରନ୍ତି, ରହନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ଆତ୍ମା ବା ବ୍ରହ୍ମ ନୈର୍ବ୍ୟକ୍ତିକ। ଭଗବାନ କିନ୍ତୁ ବ୍ୟକ୍ତି। ତେଣୁ କହିଥାଉ, ଭଗବାନ ବଶିଷ୍ଠ, ଭଗବାନ ମନ୍ଥୁ, ଭଗବାନ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଇତ୍ୟାଦି। ଏହାଙ୍କ ଭିତରେ ଦେଇ ଆମ୍ଭେମାନେ ଦେହଧାରୀ ମଣିଷ ଆତ୍ମା ବା ବ୍ରହ୍ମକୁ ପାଇଥାଉ। 'ମୟା ତତମିଦଂ ସର୍ବଂ ଜଗତବ୍ୟକ୍ତମୂର୍ତ୍ତିନା । ସତସ୍ଥାନି ସର୍ବଭୂତାନି ନା ଚାହଂ ତେଷ୍ଟବସ୍ତୁତଃ।' (ମୁଁ ଇନ୍ଦ୍ରିୟର ଆଗୋଚର ଓ ଅବ୍ୟକ୍ତ ମୂର୍ତ୍ତି, ମୋ ଦ୍ବାରା ଏହି ସମଗ୍ର ବିଶ୍ବ ପରିବ୍ୟାପ୍ତ। ସମସ୍ତ ଭୂତ ମୋ ଠାରେ ଅବସ୍ଥିତ କିନ୍ତୁ ମୁଁ ସେ ସବୁଥିରେ ଅବସ୍ଥିତ ନୁହେଁ।) ଆତ୍ମା ବା ବ୍ରହ୍ମର ନିରପେକ୍ଷ ଅସ୍ଥିତ ଅଛି, କିନ୍ତୁ ଜଗତର କୌଣସି ବସ୍ତୁର ସାଧାନ ସତ୍ତା ନାହିଁ। ଜଳକୁ ଆଶ୍ରୟ କରି ହିଁ ନୌକା ଥାଏ ଓ ଚାଲେ, ପୁଣି ନୌକା ଭିତରେ ବି ଜଳ ରହେ, କିନ୍ତୁ ନୌକା ଜଳର ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ ଆଶ୍ରୟ ନୁହେଁ।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସୀ କଲେ - ଗାତାରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କହିଛନ୍ତି - ମୋର ଆତ୍ମା ଭୂତ ମାନଙ୍କର ଧାରକ ଓ ଉପାଦକ। କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କ ଠାରେ ଅବସ୍ଥିତ ନୁହେଁ। ଏ କଥାର ମାନେ କ'ଣ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର (ମୁଖରେ ହାତ ରଖି) - ଧର, ମୋର ଏହି ଗୌପ୍ୟ (ନିଶ) ତ ମୁଁ ନୁହେଁ। ମୋର ମୁଖ, ମୁଖ ତ ମୁଁ ନୁହେଁ। ମୋର ହାତରେ ବା ଆଉ କିଛି ଅଙ୍ଗ ପ୍ରତ୍ୟଙ୍ଗରେ ମୁଁ complete (ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ) ହୋଇନାହିଁ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୫/୪.୩. ୧୯୪୯

II 'ବ୍ରହ୍ମବିତ୍ ବ୍ରହ୍ମୈବ ଭବତି' ମାନେ କ'ଣ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜିଜ୍ଞାସୀ କଲେ - 'ବ୍ରହ୍ମବିତ୍ ବ୍ରହ୍ମୈବ ଭବତି'ର ମାନେ କ'ଣ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବ୍ରହ୍ମବିତ୍ ବ୍ରହ୍ମର ହିଁ ସାକାର ମୂର୍ତ୍ତି। ନିରାକାର ବ୍ରହ୍ମକୁ ପାଇବାକୁ ଗଲେ ତାଙ୍କୁ ଆଶ୍ରୟ କରି ହିଁ ପାଇବାକୁ ହୁଏ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ସେ କ'ଣ ସେହି?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେ ତତ୍-ସଂସ୍ଥ। ତେବେ ବ୍ରହ୍ମ ଏଠାରେ ହିଁ ଶେଷ ହେଲେ ନାହିଁ। ବ୍ରହ୍ମବିତ୍ ହେଲେ way to Brahma (ବ୍ରହ୍ମ ପ୍ରାପ୍ତିର ପଥ)। ନାହାରକଣାର ପ୍ରତିଫଳନର ମଧ୍ୟ ଦେଇ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଦେଖୁଥାଉ। ସୂର୍ଯ୍ୟ କିନ୍ତୁ ଏଠାରେ finished (ନିଃଶେଷ) ହୋଇ ଯାଉନାହିଁ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୫/୪.୩. ୧୯୪୯

II 'ସତ୍ୟଂ, ଶିବଂ, ସୁନ୍ଦରମ୍' ମାନେ କ'ଣ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - 'ସତ୍ୟଂ, ଶିବଂ, ସୁନ୍ଦରମ୍' କୁହାଯାଏ, ତାର ମାନେ ସପରିବେଶ ଅସ୍ଥିତ, ବିଦ୍ୟମାନତା ବା ସବାକୁ ଅକ୍ଷତ, ଅକ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣ, ସୁଷ୍ଟ, ଉନ୍ନତ, ଅବାଧ ଓ ସାର୍ଥକ କରି ଚୋଳିବା ହିଁ ମଙ୍ଗଳ ଜନକ ଓ ଆଦରଣୀୟ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୫/୪.୩. ୧୯୪୯

II ସଜ୍ଜିବାନନ୍ଦ ମାନେ କ'ଣ।।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ସଜ୍ଜିବାନନ୍ଦ କୁହାଯାଏ। ସତ୍ ମାନେ ଅସ୍ଥି, ବିଦ୍ୟମାନତା, ଚିତ୍ ମାନେ ବୋଧଶକ୍ତି, ସାତ୍ତା ଦେବା ଓ ନେବାର କ୍ଷମତା, ଆଉ ଆନନ୍ଦ ମାନେ ବୁଦ୍ଧି। ଏହି ଗୁଡ଼ିକର ଯୁଗପତ୍ ସମନ୍ବୟ ଓ ସଙ୍ଗତି ଦରକାର। ତେତନା ଓ ଆନନ୍ଦର ବିକାଶ ଓ ବିସ୍ତାରର ଭିତର ଦେଇ ସତ୍ତା ସାର୍ଥକତା ଲାଭ କରେ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୫/୪.୩. ୧୯୪୯

॥ ପ୍ରାଣାୟାମ ମାନେ କ'ଣ ॥

ପ୍ରାଣାୟାମ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କଥା ଉଠିଲା ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପ୍ରାଣାୟାମ ମାନେ ପ୍ରାଣର ଶାନ୍ତି । ନାକ ଚିପି ଧରିଲେ ପ୍ରାଣାୟାମ ହୁଏନାହିଁ । ଯଦି ବିଧିମତ କରା ନଯାଏ, ପ୍ରାଣାୟାମ ପରିବର୍ତ୍ତେ ବ୍ୟାୟାମ ହୁଏ । ଭକ୍ତିରେ ଆପେ ଆପେ ପ୍ରାଣାୟାମ ହୋଇଥାଏ । ଜୀବନାଶକ୍ତି ବଢ଼ିଥାଏ । ପ୍ରାଣାୟାମ କରି, ଯୋଗ କରି, ଭକ୍ତିଛଡ଼ା, ପ୍ରାଣାୟାମ କିମ୍ବା ଯୋଗ କିଛି ହୁଏନାହିଁ । ଯୋଗର ବଜ୍ରଲେପ ହିଁ ହେଲା ଭକ୍ତି । ଭକ୍ତିଯୋଗ ଯାହାର ଅଛି ଜ୍ଞାନ ତାହାର ସ୍ବାଭାବିକ । ଯେଉଁମାନେ ନିଃଶ୍ୱାସ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରି ପ୍ରାଣାୟାମ କରିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ଏବଂ ଜ୍ଞାନଯୋଗ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଗୁରୁ ଅଧ୍ୟୟନ ଓ ଆଲୋଚନା କରି ଯେଉଁମାନେ ମହାସମାଧି ଚାହାନ୍ତି, ଏହି ଦୁଇ ଦଳର ଫଳ ଏକ ରକମ ହିଁ ହୋଇଥାଏ । ଯେଉଁମାନେ ସଦଗୁରୁ, ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ ପୂର୍ବତନ ସଦଗୁରୁମାନେ ସକାଶ ଆଆନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ଯଦି ପୂଜା କରୁ ତେବେ ସମସ୍ତ ଦେବତାଙ୍କର ପୂଜା ହୋଇଥାଏ । ତାଙ୍କୁ ବାଦ ଦେଇ କାହାରି ବି ପୂଜା ହୁଏନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ଅଛି 'ସର୍ବଦେବମୟୋ ଗୁରୁଃ' ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୫/୬. ୩. ୧୯୪୯

॥ ଭଗବାନଙ୍କର ପ୍ରୟୋଜନୀୟତା କ'ଣ ॥

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଆମେରିକୀୟ ଭକ୍ତଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ - ମଣିଷ ଜୀବନରେ ଭଗବାନଙ୍କର ପ୍ରୟୋଜନୀୟତା କ'ଣ? ତୁମେ କ'ଣ ମନେ କର?

ଭକ୍ତ ଭକ୍ତ - ସେହିଟା ମଣିଷଟିର ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସାର୍ବଜନୀନ ପ୍ରୟୋଜନ କ'ଣ?

ଭକ୍ତ ଭକ୍ତ - ଚାଳକ ଏବଂ ଆଶ୍ରୟ ହିସାବରେ ପ୍ରୟୋଜନ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ହଁ ତାହା ଠିକ୍ । ତେବେ ବିବର୍ଣ୍ଣିତ ହେବା ପାଇଁ ମୋର ବାହାରେ କୌଣସି ଉପଯୁକ୍ତ କେନ୍ଦ୍ର ଯଦି ନ ରହେ ଏବଂ ତାଙ୍କଠି ଯଦି ମୋର ଆଗ୍ରହ ଓ କ୍ଷୁଧା ନରହେ, ସାଭାବିକ ବିବର୍ଣ୍ଣନ ବିକୃତ ହୋଇଯାଏ । ଏହା ହିଁ ହେଲା କେନ୍ଦ୍ର ଏବଂ ଆଶ୍ରୟର ଗୁରୁତ୍ୱ । ମୋର ମନେ ହୁଏ, ସବୁ ଜୀବ ମଧ୍ୟରେ ଏହିଟା ଅଛି । ପ୍ରବୃତ୍ତିର ଧରଣ ଅନୁଯାୟୀ ଏକ - ଏକ ଜୀବର ଏକ ଏକ ରକମର ଦେହ ହୋଇଛି । ତେଣୁ ସବୁ ଜୀବନର ବିବର୍ଣ୍ଣନ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକର ପ୍ରୟୋଜନ ଅଛି । ଏ ବିଷୟରେ ତୁମର କି ମତ ?

ଭକ୍ତ ଭକ୍ତ - ମଣିଷ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ଜୀବ ମାନଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରର ଏଭଳି ପ୍ରୟୋଜନର କଥା ମୁଁ ବୁଝି ପାରୁନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମଣିଷ ଭିତରେ ହେଲେ ସମସ୍ତ ଜୀବ ଭିତରେ ହିଁ ଅଛି । ତାହା ମଧ୍ୟ ଦେଖାଯାଏ ।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ ପଚାରିଲେ - ସଚେତନ ପ୍ରଚେଷ୍ଟାର ପୂର୍ବରୁ ହିଁ ତ ବିବର୍ଣ୍ଣନ ହୋଇ ଆସୁଛି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୋର ମନେ ହୁଏ ଗଛର ବି ଚେତନା ଅଛି ।

ଭକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଆତ୍ମମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଯେଉଁ ଭାବରେ ଚେତନା ଅଛି, ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ କ'ଣ ସେହି ପ୍ରକାର ଅଛି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ ସେମାନଙ୍କ ଭଳିଆ ଚେତନା ଅଛି ।

ଭକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଧୂଳି କଣାର ଜୀବନ ଅଛି ଯେତେବେଳେ କହୁଛୁ, ସେତେବେଳେ ସେହିଟା କ'ଣ ମଣିଷ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଜୀବର ଜୀବନ ରହିଲା ଭଳିଆ ବ୍ୟାପାର ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେ ମଧ୍ୟ ନିଜର ସଭାକୁ ବଞ୍ଚେଇ ରଖିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରେ । ଜୀବନର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ହିଁ ଅଛି, ତାର ମତ କରି ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୫/୬. ୩. ୧୯୪୯

॥ ତ୍ରିତାପଜ୍ଞାଳା ମାନେ କ'ଣ ॥

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜାଣିବାକୁ ଚାହିଁଲେ - ତ୍ରିତାପଜ୍ଞାଳା ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ, ଆଧିଭୌତିକ, ଆଧିଦେବିକ ଜ୍ଞାନ । ଇଷ୍ଟନିଷ୍ଠା ଅଛି, କିନ୍ତୁ ଏଭଳିଆ ଆଗ୍ରହ ନାହିଁ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ପୁରାପୁରି ତାଙ୍କ ଇଚ୍ଛାନୁଯାୟୀ ଚଳି ପାରେ । ତା ଦ୍ୱାରା ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାର ଜ୍ଞାନ ହୁଏ, ସେହିଟା ହେଲା ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଦୃଷ୍ଟି । ଶରୀରକୁ ଯଦି ଠିକ୍ ଭାବରେ ପରିଚାଳିତ କରି ନପାରେ, ମନକୁ ଯଦି ପରିଶୁଦ୍ଧ କରି ନପାରେ, ତାହାଲେ ଜ୍ଞାନ, ସେହିଟା ହେଲା ଆଧିଭୌତିକ ଜ୍ଞାନ । କର୍ମ ଦୋଷରୁ ବା ଚଳଣିର ଦୋଷରୁ ବ୍ୟାଗଟା ଚୋରି ହୋଇଗଲା । ସେହିଟା ଆଧିଦେବିକ ଜ୍ଞାନ, ଯେଉଁଠାର କାରଣ ହିସାବ ମଧ୍ୟରେ ନାହିଁ । ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଜୀବନରେ ଗଣ୍ଡଗୋଲ ହେଲେ,

ସବୁଟାର ମଧ୍ୟରେ ଗଣଗୋଳ ପଶିଯାଏ । ଏକ କଥାରେ ତ୍ରିତାପଦ୍ମାଳା ମାନେ ଶରୀର-ମନ-ଆତ୍ମାରର ଯାବତାୟ କ୍ଲେଶ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଆତ୍ମା ମାନେ କ'ଣ ଚୈତନ୍ୟ କୁହାଯାଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆତ୍ମାମାନେ ନିୟତ ଗମନଶୀଳ ସତ୍ତା । ଆଉ ଚିତ୍ ମାନେ ବେତନ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୫/୮.୩.୧୯୪୯

II ଭଗବାନଙ୍କୁ ପାଇବା କାହାକୁ କୁହାଯାଏ ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଜଣେ ମା'ଙ୍କୁ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଭଗବତ୍ ପ୍ରାପ୍ତି କାହାକୁ କୁହାଯାଏ ଜାଣତ ? ଯେତେବେଳେ ଆମେ ତାଙ୍କର ହୋଇଉଠୁ, ସେତେ ବେଳେ ତାଙ୍କୁ ପାଉ । ଭଗବତ୍ ପ୍ରାପ୍ତି ହେଲେ ତାର ଜ୍ୟୋତି ଫୁଟିଉଠେ । ଭଗବତ୍ ଅନୁଭୂତି ଚରିତ୍ରରେ ଫୁଟିଉଠେ । ପ୍ରାପ୍ତିର ଜୀବନ ଯେଉଁମାନଙ୍କର ରିଫ୍ରେନ୍ସ (ପ୍ରତିବର୍ତ୍ତ) ରହିଥାଏ । ଭଲ ମନ୍ଦ, ସୁଖ-ଦୁଃଖ ସବୁ କିଛି ତାଙ୍କର ଥାଏ, କିନ୍ତୁ କୌଣସିରେ ସେମାନେ ଆବଦ୍ଧ ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ । ସବୁକିଛି ନେଇ ଚାଲିପାରେ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୫/୧୦.୩.୧୯୪୯

II ମନର ଦୁର୍ବଳତା, ତଞ୍ଚଳତା ଠାରୁ ମୁକ୍ତିର ଉପାୟ କ'ଣ ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ମନର ଦୁର୍ବଳତା ତ ଖୁବ୍ ଖରାପ ଜିନିଷ । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମନର ଦୁର୍ବଳତା ଖୁବ୍ ଖରାପ । କିନ୍ତୁ ଅଛି ହଁ । ପ୍ରବୃତ୍ତି ଅଭିଭୂତି ରହେ ବୋଲି ମନ ଦୁର୍ବଳ ହୋଇଥାଏ । ଆକୃତି ଯାହାର ଯେତେ ବେଶି ତାର ଦୁର୍ବଳତା ସେତେ କମ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ମନର ତଞ୍ଚଳତା ତ ଯାଏ ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମନର ତଞ୍ଚଳତା ବରାବର ଥାଏ, କିନ୍ତୁ ମଣିଷର ମନ ଯେତେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟିତ ହୁଏ, ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୁଏ, ସଂହତ ହୁଏ, ସେତେବେଳେ ସାର୍ଥକ ବିନ୍ୟାସ ହୁଏ, ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ବ ଗଜାଏ । ଏ ସବୁର ଭିତ୍ତି ହେଲା ତାଙ୍କଠାରେ ଭକ୍ତି । ଭକ୍ତି ଦ୍ବାରା ମନ ସ୍ଥିର ହୁଏ । ମୁଁ ଅଦ୍ଭୁତବାଦୀ ହିଁ ହୁଏ, ଜ୍ଞାନବାଦୀ ହିଁ ହୁଏ ସାଂଖ୍ୟଯୋଗୀ ହିଁ ହୁଏ, ଭକ୍ତି ଛଡ଼ା ଉପାୟ ନାହିଁ । ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଟାଣା ଯେତେବେଳେ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଟାଣା ଠାରୁ ବଡ଼

ହୋଇଉଠେ, ସେତେବେଳେ ପ୍ରକୃତ କାର୍ଯ୍ୟ ହୁଏ । ଭକ୍ତି ଛଡ଼ା ପଥ ନାହିଁ । ତେଣୁ କଥା ଅଛି - 'ଅଦ୍ଭୂତ' ଟ୍ରିଷ୍ଟ ଲୋକେଷୁ, ନାଦ୍ଭୂତ' ଗୁରୁଣାଂ ସହ ।'

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ମୁକ୍ତି କିପରି ହେବ କୁହନ୍ତୁ ତ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏହି ହେଲା ମୁକ୍ତି, ବୃତ୍ତିଭେଦୀ ଭକ୍ତିର କୋଳରେ ହିଁ ମୁକ୍ତି ଥାଏ । ଭକ୍ତିରେ ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗ ଫଳ ଦାସୀ ଭଳିଆ ମଣିଷକୁ ଅନୁସରଣ କରେ । ଏହାଦ୍ବାରା ଗୋଟିଏ ଭଲ ପାଇବାର ଜୀବନ ଗଢ଼ି ଉଠେ । ଏହାଦ୍ବାରା ମଣିଷ ବି ଜ୍ଞାନଦୀପ୍ର ହୋଇ ଉଠେ । ତାର ସାମ୍ନିୟରେ ପରିବେଶ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁକ୍ତିର ଦିଗରେ ଚାଲେ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୫/୧୧.୩.୧୯୪୯

II ଭାବ ହେବା କାହାକୁ କୁହାଯାଏ ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଭାବ ମାନେ ଚିନ୍ତା ନୁହଁ । ଭାବ କି ରକମ ! ମୋର ଯେମିତି ରାମକୃଷ୍ଣ ଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରତି ଭାବ ହେଲା । ତା'ର ମାନେ ତାଙ୍କର ଗୁଣ ଗୁଡ଼ିକ ମୁଁ ଅନୁରାଗର ସହିତ ଭାବୁଛି ଏବଂ ସେ ଗୁଡ଼ିକ ମୋର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ ମୋର ଚରିତ୍ରରେ ମୁର୍ତ୍ତି କରି ଚୋଲୁଛି । ତାକୁ ହିଁ କୁହାଯାଏ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଭାବ ହେବା ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୫/୧୨.୩.୧୯୪୯

II ପ୍ରାରବ୍ଧ କରିଯାଏ କି ନାହିଁ ।।

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ପଚାରିଲେ - ପ୍ରାରବ୍ଧ କର୍ମର ଫଳ ତ ଭୋଗ କରିବାକୁ ହୁଏ, କିନ୍ତୁ ଏହି ଜୀବନରେ କି ବାହା କରିଯାଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଶୁଧୁ ତ ପ୍ରାରବ୍ଧର ଫଳ ଆମ୍ଭେମାନେ ଭୋଗୁ ନାହିଁ, ବର୍ତ୍ତମାନର କର୍ମଫଳ ମଧ୍ୟ ଭୋଗିଥାଉ । ପ୍ରାରବ୍ଧ କର୍ମଫଳ ସଞ୍ଚିତ ହୋଇ ରହିଥାଏ ପ୍ରବଣତା ହିସାବରେ । ସେହିତା ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ବର୍ତ୍ତମାନର କର୍ମକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥାଏ ଏବଂ ଏହି ଭାବରେ ଗଢ଼ି ଚାଲେ । ଏହିପରି ଜୀବନ ଚାଲେ । ତା'ଫଳରେ ଆସେ ସୁଖ-ଦୁଃଖ ଭୋଗ । ପୁଣି ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ମଧ୍ୟରେ ଅଛି ପାରିପାର୍ଶ୍ବିକ । ଯାହାର ଆକୃତି ଓ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଯେତେ ବେଶୀ, ସେ ପୁଣି ପାରିପାର୍ଶ୍ବିକକୁ ସେତିକି ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରାଇ ଅନୁକୂଳ କରି ତୋଳି ପାରେ । ଅବଶ୍ୟ ପରିବେଶ ଯଦି ଆଦୌ ସହଯୋଗିତା ନ କରେ, ସେଠାରେ

ସେ ଅପାରଗ। ମଣିଷ ଇଚ୍ଛା କଲେ ଅନୁଶୀଳନ କରି ଏହି ଜୀବନରେ ବି ତାର ପ୍ରବୃତ୍ତି ପ୍ରବଣତାକୁ ବଦଳେଇ ପାରେ। ମଣିଷ ପ୍ରାଣହତ୍ୟା ଜୟ କରିପାରେ ସେତେବେଳେ, ଯେତେବେଳେ ତାର ଇଷ୍ଟଙ୍କ ଉପର ଚାଣ, ପ୍ରବୃତ୍ତି ଚାଣ ଠାରୁ ଅଧିକ ହୁଏ। ଇଷ୍ଟଙ୍କ ପ୍ରତି ଯାହାର ସ୍ମରଣ ଆକୃତି ଜୋର ଥାଏ, ତାର ପ୍ରବୃତ୍ତିର ଉପରେ ଆଧିପତ୍ୟ ଆସିଥାଏ। ସେ କୌଣସି ପ୍ରବୃତ୍ତିର ଅଧୀନ ହୋଇ 'ଓ ଯା' କହି ଅବଶେଷ କରେ ନାହିଁ। ଏହିପରି ପରିବେଶର ଉପର ବି ତାର ଆଧିପତ୍ୟ ଆସିଥାଏ।

ଆ : ପ୍ର: ୧୫/୧୨.୩. ୧୯୪୯

II ଈଶ୍ବର - ଆନତି ବାଦ୍ ଦେଲେ କ'ଣ ହୁଏ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ନାସ୍ତିକ୍ୟବାଦର ମାନେ ମୁଁ ବୁଝେ ନାହିଁ। ମୁଁ ଅଛି ତେଣୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରଣ ସମ୍ପର୍କରେ ଅନେକ କିଛିର ଅସ୍ତିତ୍ବର ସଙ୍ଗେ ମୁଁ ଜଡ଼ିତ। ଈଶ୍ବର ହେଲେ ସେହି ପରମ ଅସ୍ତିତ୍ବ, ଯିଏ ସବୁକିଛି ଅସ୍ତିତ୍ବର ଉତ୍ସ। ସେହି ପରମ ଉତ୍ସକୁ ନ ମାନିଲେ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟ ହୋଇଯାଏ, ଜ୍ଞାନ ସୁବିନିଯୁକ୍ତ ହୁଏନାହିଁ, ବୋଧ ଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ଏକ ସ୍ବତନ୍ତ୍ର ସଙ୍ଗତ ହୁଏନାହିଁ। ବିଭିନ୍ନ ବିଷୟରେ ପାରସ୍ପରିକ ସମ୍ପର୍କ କ'ଣ, ସତ୍ତା ଓ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକର ସମନ୍ବିତ କ'ଣ ତାହା ପରିଷ୍କାର ବୁଝାଯାଏ ନାହିଁ। ତାପରେ ଆସେ ଶିଷ୍ଟାଦରପରାୟଣତାର ବାସ୍ତବ୍ୟ। ସେ ବୁଝିପାରେ ନାହିଁ ଯେ ଯୌନ ସମ୍ବେଗ ଓ କ୍ଷୁଧାର ଅସ୍ତିତ୍ବ ଅଛି ମଣିଷର ଅସ୍ତିତ୍ବକୁ ପୁଷ୍ଟ କରିବା ପାଇଁ। ମୁଁ ଯଦି ବାଦ ପଡ଼େ, ମୋର ଅସ୍ତିତ୍ବ ଯଦି ବାଦ ପଡ଼େ, ତେବେ ଉପଭୋଗ କେଉଁଠି ରହିବ ? ଈଶ୍ବର ଆନତି ବାଦ ଦେଲେ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଆନତି ପ୍ରବଳ ହୁଏ ଏବଂ ଶେଷରେ ତାହା ସତ୍ତାକ୍ଷୟା ହୋଇଉଠେ।

ଆ : ପ୍ର: ୧୫/୧୨.୩. ୧୯୪୯

II ଈଶ୍ବରଙ୍କ ପ୍ରୟୋଜନ ମଣିଷ ପାଇଁ କାହିଁକି ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ପଚାରିଲେ - ଜୀବଜନ୍ତୁର ଯଦି ଈଶ୍ବରଙ୍କର ପ୍ରୟୋଜନ ନାହିଁ, ତେବେ ମଣିଷର ପ୍ରୟୋଜନ ହେବ କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ ଅସ୍ତିତ୍ବ ସମନ୍ବିତ ଧାରଣା ଅଛି ସେଥିରେ ଜୀବନ ଚଳି ଯାଏ। ମଣିଷ ସବୁବେଳେ ତାହେଁ ଉନ୍ନତତର ଓ ସୁକ୍ଷ୍ମତର ବିନ୍ୟାସ, ସେଇଥି ପାଇଁ ଏହା ବିଶେଷ କରି ଦରକାର ହୁଏ। ଅବଶ୍ୟ ପଶୁମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ

ଏହି ଆକୃତି ଯେ ଆଦୌ ନାହିଁ, ତାହା କହିବା ଚଳିବ ନାହିଁ। ସେହିପରି ଯଦି ନଥାନ୍ତା ସେମାନଙ୍କର ବିବର୍ତ୍ତନ ହେଉଛି କିପରି ? ତେଣୁ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବି ସେମାନଙ୍କ ଭଳିଆ ହୁଏ ତ ଆସ୍ତିକ୍ୟବୁଦ୍ଧି ଅଛି, ଯାହା ଆତ୍ମେମାନେ ଧରି ପାରୁନାହାଁ।

(ଆ:ପ୍ର: ୧୫/୧୨.୩. ୧୯୪୯)

II ଧୂମ୍ରଲୋଚନ ବଧ କ'ଣ।।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଧୂମ୍ରଲୋଚନ ବଧ ସମ୍ପର୍କରେ କହିଲେ - ଧୂମ୍ରଲୋଚନ ମାନେ ଧୂଆଁଳିଆ ଦୃଷ୍ଟି, ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଦୃଷ୍ଟି। ଧୂମ୍ରଲୋଚନ ବଧ ମାନେ ଆବକ୍ଷା (ଅସ୍ପଷ୍ଟ) ଦୃଷ୍ଟିର ଅପସାରଣ।

ଆ : ପ୍ର: ୧୫/୧୪.୩. ୧୯୪୯

II 'ବେଦ କେତେବ ନ ତାହି ବିଚାରି' - ଏକଥାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ କ'ଣ।।

ଜଣେ ଜାଣିବାକୁ ଚାହିଁଲେ - ବେଦ କେତେବ ବ ନ ତାହି ବିଚାରି - ଏକଥାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପରମପୁରୁଷ ବେଦପୁରାଣୀ transcend (ଅତିକ୍ରମ) କରିକି ଅଛନ୍ତି, ତାକୁ ଉପଲବ୍ଧି କରିବାକୁ ଗଲେ କେବଳ ବେଦପୁରାଣୀ ଯଥେଷ୍ଟ ନୁହେଁ।

ଆ : ପ୍ର: ୧୫/୧୨.୩. ୧୯୪୯

II ଆବସୋଲ୍ୟୁଟ ବା ଅଖଣ୍ଡ କ'ଣ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ପଚାରିଲେ - Absolute (ଅଖଣ୍ଡ) କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯେମିତି ପିତା। ଅନେକ ପିତା ଅଛନ୍ତି। ତାଙ୍କ ଠାରୁ ପିତୃତ୍ବ draw out (ବାହାର) କରି ନିଆଯାଏ। ପିତୃତ୍ବ କିନ୍ତୁ ପିତାଙ୍କୁ transcend (ଅତିକ୍ରମ) କରି ଅଛି, କାରଣ ପିତୃତ୍ବ ହେଲା ପିତୃବୋଧର sublimation (ଭୂମାୟିତ)। ପିତା ହେଲା concrete (ବାସ୍ତବ), ପିତୃତ୍ବ absolute (ବ୍ୟକ୍ତି ନିରପେକ୍ଷ)।

ଆ : ପ୍ର: ୧୫/୧୨.୩. ୧୯୪୯

II ଗୁରୁମୁଖ ମାନେ କ'ଣ।।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଗୁରୁମୁଖ ସମ୍ପର୍କରେ କହିଲେ - ଗୁରୁମୁଖ ମାନେ ଯାହାର ସମସ୍ତ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଗୁରୁଙ୍କ ଠାରେ ସକ୍ରିୟ ଭାବରେ କେହିଭୂତ।

ଆ : ପ୍ର: ୧୫/୨୪.୩. ୧୯୪୯

॥ ପୁନର୍ଜନ୍ମ ନ ହେବା ସମ୍ଭବ କି ନୁହେଁ ॥

ଜଣେ ଭାଇ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ପୁନର୍ଜନ୍ମ ନ ହେବା ସମ୍ଭବ କି ନୁହେଁ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତୁମର ବୃତ୍ତିର ଗହ୍ୱରରେ ପଡ଼ିବାର ଯଦି ସମ୍ଭାବନା ନଥାଏ, ତେବେ ତୁମର ଆଉ ଜନ୍ମ ହେବ ନାହିଁ। ତୁମର ମାୟାଯୁକ୍ତ ସଂସ୍କାର ଓ ବନ୍ଧନ ଗୁଡ଼ିକ ଖସି ପଡ଼ିଲେ ତୁମର ପରାପ୍ରକୃତି ଉଦ୍‌ଭାସିତ ହୋଇ ଉଠିବ, ଯାହାକୁ କୁହାଯାଏ କୈବଲ୍ୟ-ମହାଚେତନ ସମୁଦ୍ରାନ, ବୃଷ୍ଟାର ନିର୍ବାଣ। ଏହି ଅବସ୍ଥାରେ ଆଇ ଗତ ହେଲେ ନିଜର entity (ସତ୍ତା) ନେଇ ରହିଥାଏ। ପରମ ପୁରୁଷଙ୍କର କର୍ମ ପାଇଁ ପ୍ରୟୋଜନ ହେଲେ ପୁଣି ଆସିପାରେ। ତାଙ୍କର ଆବିର୍ଭାବ ହେଲେ ଯାର ଯାର ପ୍ରୟୋଜନ ସେହି ସମସ୍ତେ ସେତେବେଳେ ଆସନ୍ତି। ସେ ଇଚ୍ଛା କଲେ ବିଶେଷ କାହାରିକୁ ଆଦୌ ନ ଆଣି ବି ପାରନ୍ତି।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ତାଙ୍କୁ ଯେଉଁମାନେ ଭଲ ପାଆନ୍ତି, ସେମାନେ ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ନ ଆସି ରହି ପାରନ୍ତି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଭଲ ପାଇବାର ପୁଣି ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଅଛି। ଯେତେବେଳେ ଯେଉଁ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟରେ ଆସନ୍ତି, ସେହି ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟର ସହାନୁଧ୍ୟାୟୀ ଯେଉଁମାନେ ସେମାନେ ଆସନ୍ତି।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ମହାପୁରୁଷମାନେ ଯେତେବେଳେ ଆସନ୍ତି ପ୍ରଥମରୁ ସେମିତି ପ୍ରବୃତ୍ତିଭେଦୀ ଟାଣବାଲା ମଣିଷ ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବୃତ୍ତି ନ ରହିଲେ ଯେ ଜନ୍ମ ହୁଁ ହେବନାହିଁ। କାହାରିକୁ ହୁଏତ ଦେଖାଗଲା ବୃତ୍ତି ଅଭିମୁଖୀ ଜୀବନ ଯାପନ କରୁଛି, କିନ୍ତୁ ମହାପୁରୁଷଙ୍କ ସନ୍ତୁଷ୍ଟରେ ଆସିବା ପରେ ସେ ଏମିତି turn (ମୋଡ଼) ନେଲା ଯେ, ତାର ଜୀବନଟା ଯେମିତି ଗୋଟିଏ ନୂତନ ଜୀବନ ହୋଇଗଲା। ସେତେବେଳେ ସେମାନେ ପୁଣି ପ୍ରବୃତ୍ତି ଆଜ୍ଞା ବହୁ ମଣିଷଙ୍କୁ ପ୍ରବୃତ୍ତିମୁଖୀ ଚଳନରୁ କିଛିଟା ପ୍ରତିନିବୃତ୍ତ କରି ଏହି ମହାପୁରୁଷଙ୍କ ସହିତ ଭଲ ପାଇବାର ଟାଣରେ ଯୁକ୍ତ କରି ଚୋଲନ୍ତି। ଏହି ଯେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୁଏ, ଏହାର ପଛରେ ଗୋଟିଏ କାରଣ ଅଛି ତ ! ଯେମିତି ଜଗାଇ - ମାଧାଇ ଭଳିଆ କେତେ ମଣିଷ ହୁଏତ ଥିଲେ, ତା' ଅପେକ୍ଷା କେତେ ଭଲ ମଣିଷ ବି ଥିଲେ, ସେମାନଙ୍କର ପରିବର୍ତ୍ତନ ନହୋଇ ଏମାନଙ୍କର ଯେ ଏହି ରକମ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେଲା, ତାର କାରଣ କ'ଣ ? କିଛି

ହଁ ତ ଦିନ। କାରଣରେ ଘଟେ ନାହିଁ। ଦସ୍ୟୁ ରତ୍ନାକର ଯେ ବାଲ୍ମୀକି ହେଲେ, ବାଲ୍ମୀକି ହୋଇ ଉଠିବା ଭଳିଆ ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ଯଦି ନଥାନ୍ତା, ତାହାଲେ କି ସେ ହୋଇ ପାରିଥାନ୍ତେ। ସତ୍ୟଦ୍ରଷ୍ଟା ଯେଉଁମାନେ ସେମାନେ ଅଗାଗୋଡ଼ା ସବୁଟା ଦେଖି ପାରନ୍ତି। ତେଣୁ ନାରଦ ରତ୍ନାକରକୁ ଏହି ଅବସ୍ଥାରେ ଦେଖି ହତାଶ ହୋଇନାହାନ୍ତି। ଗିରୀଶ ଘୋଷ ଥିଲେ ମାତାଲ। ତାହା ନେଇ କେତେ ଭକ୍ତ ଠାକୁରଙ୍କ ପାଖରେ ଅନୁଯୋଗ ଅଭିଯୋଗ କରୁଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ଠାକୁର ସେ ସବୁ କଥାର ପ୍ରଶ୍ନ ହୁଁ ଦେଉ ନଥିଲେ। ଭଲ-ମନ୍ଦ ଯାହାର ଯାହା ଥାଉନା କାହିଁକି, କେବଳ ଇଷ୍ଟଙ୍କ ଦିଗକୁ ମୋଡ଼ ଫେରାଇ ଦେଇ ପାରିଲେ ହେଲା। ଭଲଟା ବି ଭଲ ନୁହେଁ, ଯଦି ତାହା ଇଷ୍ଟଙ୍କ ଠାରେ ନିବେଦିତ ନ ହୁଏ, ଇଷ୍ଟ ସେବାରେ ଲାଗି ସାର୍ଥକ ନହୁଏ, ପୁଣି ମନ୍ଦ ବି ମହାମଙ୍ଗଳକର ହୋଇପାରେ ଯଦି ତାହା ଆତ୍ମସ୍ୱାର୍ଥଶୂନ୍ୟ ହୋଇ - ଇଷ୍ଟ ସ୍ୱାର୍ଥରେ ନିୟୋଜିତ ହୁଏ। ହନୁମାନ ଲଙ୍କା ଦହନ, ରାବଣର ମୃତ୍ୟୁ ବାଣ ହରଣ ଇତ୍ୟାଦି କେତେ କ'ଣ ତଥାକଥିତ ଅପକର୍ମ ପ୍ରଭୁ ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ପାଇଁ କରିଥିଲେ। କିନ୍ତୁ ହନୁମାନଙ୍କ ଭଳି ବୀରଭକ୍ତ କେତେ ଜଣ ମିଳେ ? ଯାହା ଈଶ୍ୱର ପ୍ରୀତିକର କର୍ମରେ ପ୍ରୟୁକ୍ତ ହୁଏ ନାହିଁ, ସେହିଭଳିଆ ସଦଗୁଣ ଓ ଅବଗୁଣ ମଧ୍ୟ ବନ୍ଧନ ସବୁପା। ତେଣୁ କୁହାଯାଏ, ଆତ୍ମସ୍ୱାର୍ଥୀ ଦୁର୍ନୀତି ବା ଅପରାଧ କେତେବେଳେ ସମର୍ଥନୀୟ ନୁହେଁ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୫/୭.୪.୧୯୪୯

॥ ସୃଷ୍ଟିର ମୂଳରେ କ'ଣ ଅଛି ॥

ସୃଷ୍ଟି ସମ୍ଭବରେ କଥା ଉଠିଲା।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ସୃଷ୍ଟିର ମୂଳରେ ରହିଛି ପଞ୍ଚଭୂତ ଅର୍ଥାତ୍ କ୍ଷିତି, ଆପ, ତେଜ, ମରୁତ, ବ୍ୟୋମ। ବ୍ୟୋମ ହିଁ ହେଲା ସୂକ୍ଷ୍ମତର, ବ୍ୟୋମର ପ୍ରାଣ ଶବ୍ଦ, ଶବ୍ଦର ପ୍ରାଣ ସ୍ୱଦନ, ସ୍ୱଦନ- ତରଙ୍ଗର ପ୍ରବାହ ଘାତ ପ୍ରତିଘାତ ଠାରୁ ସୂର୍ଯ୍ୟ, ଚନ୍ଦ୍ର, ଛାୟାପଥ ଇତ୍ୟାଦିର ସୃଷ୍ଟି ହେଲା। ଏହାଠାରୁ matter (ପଦାର୍ଥ) evolve କଲା (ଉଭୂତ ହେଲା)। ସୂର୍ଯ୍ୟଟା ବି matter (ପଦାର୍ଥ)। ଯେଉଁଟା ହିଁ matter ତାହା ହିଁ energy (ଶକ୍ତି)। ଶକ୍ତି ରୂପ କରି ବସିପାରେ ନାହିଁ। ଆବୃତ୍ତନ ପ୍ରସାରଣ, ବିରମଣ, ଆକର୍ଷଣ, ବିକର୍ଷଣ, ବିଚ୍ଛୁରଣ ହୋଇ ହିଁ ଚାଲିଛି। ସୂକ୍ଷ୍ମାତିସୂକ୍ଷ୍ମ ଆଦିମ ପରମାଣବିକ ଶକ୍ତି କଣିକାର ପାରସ୍ପରିକ ସଂକର୍ଷଣ ଓ ସଂଘାତର ନାନା ରକମାଦି ମଧ୍ୟ ଦେଇ

କେତେ କ'ଣ ସୃଷ୍ଟି ହେଲା । କେଉଁଟାକୁ କ'ଣ କୁହାଯାଏ ମୁଁ ଜାଣେ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ବିଚିତ୍ର ସୃଷ୍ଟିର କ୍ରମ ପର୍ଯ୍ୟାୟଟା ମୁଁ ମୋର ଚକ୍ଷୁରେ ଦେଖିବାକୁ ପାଏ । ସବୁଟା କିନ୍ତୁ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ସମନ୍ୱିତ । ପ୍ରତ୍ୟେକଟିର tune (ତାନ) ଓ potency (ଶକ୍ତି) ଭିନ୍ନ । ଅବ୍ୟକ୍ତର ବୁକୁରେ କେତେ ରକମାରିର ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ହେଲା କେତେ ସ୍ତର । କେତେ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଓ ପ୍ରଗତିର ଭିତରେ ଦେଇ ଶେଷରେ ମଣିଷର ସୃଷ୍ଟି ହେଲା । ମଣିଷ ହିଁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଜୀବ । ତା' ଭଳିଆ ଆଉ କିଛି ହିଁ ନାହିଁ । କେତେ ବିରୁଦ୍ଧତାକୁ ଅତିକ୍ରମ କରି ସୃଷ୍ଟି ଆଗେଇ ଚାଲିଛି । ଅଜ୍ଞତା ଓ ମୃତ୍ୟୁର ସଙ୍ଗେ ଲଢ଼େଇ କରି କରି ମଣିଷ କ୍ରମ ବିବର୍ତ୍ତନର ପଥରେ ଅଗ୍ରସର ହୋଇ ଚାଲିଛି । ତେଣୁ ଜୀବନଟା ତା ପାଖରେ ଏତେ ପ୍ରିୟ । ତା ସବୁେ ବି ଅଜ୍ଞତା ଓ ବୃତ୍ତି ଅଭିଭୂତିର ନିରାସନ ନ ହେବାକୁ ସେ ଅମୃତକୁ ଅଧିଗତ କରି ପାରୁନାହିଁ । ପାରସ୍ପରିକ ବିରୋଧ ବଞ୍ଚିବାର ପଥକୁ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ କରି ତୋଳୁଛି । ତେଣୁ ପରମ କରୁଣାମୟ ବାର ବାର ଜ୍ଞାନ ସରୂପ, ପ୍ରେମସରୂପ, ଜୀବନ ସରୂପ ରକ୍ତ, ମାଂସ ସଂକୁଳ ନର ନାରାୟଣ ରୂପରେ ଆବିର୍ଭାବ ହୁଅନ୍ତି ସୁଜନ ଧାରାକୁ ଉନ୍ନତ ପ୍ରଗତିପନ୍ନ କରି ତୋଳିବା ପାଇଁ । ଏମାନେ ବହୁତ ନୁହଁନ୍ତି, ଏମାନେ ସବୁ ଏକ ହିଁ । ଯୁଗ ପ୍ରୟୋଜନରେ ଏମାନଙ୍କର ଆବିର୍ଭାବ ହୁଏ । ତେଣୁ ଯୁଗ ପୁରୁଷୋତ୍ତମଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇ ଯେଉଁମାନେ ତାଙ୍କୁ କାୟମନୋ ବାକ୍ୟରେ ଅବଲମ୍ବନ ଓ ଅନୁସରଣ କରି ଚାଲନ୍ତି, ସେମାନେ ଅମୃତର ଅଭିଯାତ୍ରୀ ହୋଇ ଉଠନ୍ତି ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୨/୭.୪.୧୯୪୯

II ମୋହମେଘ କେଉଁଥିରେ କଟିବ ।।

ଜଣେ ବହିରାଗତ ମା' ଆସି କହିଲେ - ମୋର ଅନ୍ତରର ମୋହମେଘ କିପରି କଟିଯିବ କୁହନ୍ତୁ । ଆପଣ ମହାପୁରୁଷ, ଆପଣଙ୍କର ନାମ ଶୁଣିଛି, ତେଣୁ ଆପଣଙ୍କ ପାଖକୁ ଆସିଛି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ସହଜ ଭାବରେ କହିଲେ - ମହାପୁରୁଷ - ପୁରୁଷ ମୁଁ ବୁଝେ ନାହିଁ, ମୁଁ ଜଣେ ସାଧାରଣ ମଣିଷ । ତୁ ମା' ! ଯେମିତି ତୁ ନିଜର ଭଲ ଚାହୁଁ ମୁଁ ବି ସେମିତି ମୋର ଭଲଟା ଚାହେଁ । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ବୁଝେ ସପରିବେଶ ଉତ୍ତମୁଖୀ ନ ହେଲେ ମୁଁ ଏକା ଭଲ ରହିପାରିବି ନାହିଁ । ମୁଁ ଭାବେ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ମାୟାମୋହ ତାଙ୍କଠାରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟିତ ହୋଇ ତାଙ୍କରି ପ୍ରାତ୍ୟର୍ଥ୍ୟ ସମସ୍ତଙ୍କ ଠାରେ ବିସ୍ତାରିତ ହେଉ । ଏହି ଭାବରେ

ହିଁ ତ ମାୟାମୋହ ମୁକ୍ତିର କାରଣ ହୋଇଉଠେ । ଏହି ମୁକ୍ତିର କାରଣ ଜଣକ ପାଇଁ ନୁହଁ, ସମଗ୍ର ପରିବେଶର ବହୁଲୋକ ପାଇଁ ହୋଇଉଠେ । ତେଣୁ ନେତି ବାଚକ ଭାବରେ ଅଗ୍ରସର ନହୋଇ ଇତି ବାଚକ ଭାବରେ ଆଗେଇବା ଭଲ । ସେଥିରେ ଜସରତ କରିବାର ଭାବ ନଥାଏ । ସହଜରେ ହୁଏ । ଯେମିତି ବୁଝିଦେବ କହିଲେ - ତୃଷ୍ଣାର ଅପଳାପ କର, ତୃଷ୍ଣାକୁ ମେଷେଇ ଦିଅ । ଗୋରୁଙ୍କଦେବ କହିଲେ - ତୁମର ତୃଷ୍ଣାର ଏକମାତ୍ର କେନ୍ଦ୍ର ସେ ହିଁ ହୋଇଉଠନ୍ତୁ । କିଏ ସେ ?

ତାର ଉତ୍ତରରେ କହିଦେଲେ -

‘ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣର ଯେତକ ଲାଲା ସର୍ବୋତ୍ତମ ନରଲାଲା

ନରବପ୍ତ ତାଙ୍କର ସରୂପ

ଗୋପବେଶ ବେଣୁକର ନବ କିଶୋର ନଟବର

ନରଲାଲାର ହୁଏ ଅନୁରୂପ ।’

ଗୀତାରେ ପୁଣି ଅଛି -

‘ବହୁନାଂ ଜନ୍ମନାମତେ ଜ୍ଞାନବାନ୍ ମାଂ ପ୍ରପଦ୍ୟତେ ।

ବାସୁଦେବଃ ସର୍ବମିତ ସମହାର୍ତ୍ତା ସୁଦୁର୍ଲ୍ଲଭଃ ।।’

କି ମଧୁର ଭାବ ! ଏଥିରେ ମଣିଷ ନିଜ ଠାରେ ନିଜେ ରହେ ନାହିଁ, ତାର ସମସ୍ତ ମନ-ପ୍ରାଣ-ସର୍ବା ଇଷ୍ଟମୟ ହୋଇଯାଏ । ‘ଯତ୍ର ଯତ୍ର ନେତ୍ର ପଡ଼େ, ତତ୍ର ତତ୍ର କୃଷ୍ଣ ସ୍ମରେ’ - ଏହିପରି ହୋଇଉଠେ । ହିଁ ଟାଣଟା ପୁଣି ମୌଖିକ ଟାଣ ନୁହେଁ । ସକ୍ରିୟ ଟାଣ ଦରକାର । ବୃତ୍ତିଭେଦୀ ସକ୍ରିୟ ଟାଣ ହେଲେ ତୃଷ୍ଣା ସ୍ଥାନ ପାଏ ନାହିଁ । ତାଙ୍କରି ବିରହରେ, ତାଙ୍କରି ମିଳନରେ, ତାଙ୍କରି ଆଦରରେ, ଅନାଦରରେ, ତାଙ୍କରି ସେବାରେ ସମଗ୍ର ଜୀବନଟା କଟି ଯାଏ । ଅନ୍ୟ ତୃଷ୍ଣାର ଆଉ ଅବକାଶ ରହେ କେଉଁଠି ? ଅହରହ ତାଙ୍କୁ ନେଇ ପ୍ରାଣ ଭରି ରହିଥାଏ । ଏହାର କି କୌଣସି ତୁଳନା ଅଛି ? ତା'ପାଖରେ ତ୍ରିଲୋକର ଆଧିପତ୍ୟ ତୁଚ୍ଛ ଲାଗେ । ଏହାରି ନାମ ଭକ୍ତି ।

ଜଣେ କହିଲେ - ସମ୍ପର୍କଟା ଯେତେବେଳେ ତାଙ୍କ ଆଉ ମୋ ଭିତରେ, ସେତେବେଳେ ଦୁନିଆର ପାରିପାର୍ଶ୍ବିକର ସଙ୍ଗରେ ଏତେ ଜଡ଼େଇ ପଡ଼ିବା କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପାରିପାର୍ଶ୍ବିକ ମଧ୍ୟରେ ବି ସେ, ମୋ ମଧ୍ୟରେ ବି ସେ । ପାରିପାର୍ଶ୍ବିକକୁ ବାଦ ଦେଲେ ମୋର ମୁଁବିରୋଧ ଜାଗେ ନାହିଁ, ଅସ୍ତିତ୍ବ ବି ରହେ ନା,

କର୍ମଦକ୍ଷତା, ଜ୍ଞାନ ଓ ନାନା ବିଧି ଶକ୍ତିର ବିକାଶ ମଧ୍ୟ ଘଟେ ନାହିଁ । 'ବହୁରୂପେ ସମ୍ମୁଖେ
ତୋମାର ଛାଡ଼ି କୋଥା ଶୁଦ୍ଧି ଛାଡ଼ିବ ?' ସମସ୍ତଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ନାନା ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟରେ ତାଙ୍କୁ
ବୋଧ କରାଯାଏ । ସେ ହିଁ ତ ବହୁତ ହୋଇଛନ୍ତି । ତେବେ ଏହା ଭିତରେ ସେ ଫତୁର
(ଶେଷ) ହୋଇ ଯାଇ ନାହାନ୍ତି । ସେ ଯେପରି ମଦାତ୍ମା ଓ ସର୍ବଭୂତାତ୍ମା, ସେହିପରି ସେ
ସର୍ବାତୀତ । ସେହିତା ଉପଲବ୍ଧି ଭିତରକୁ ଆସିଥାଏ ଯୁଗପୁରୁଷୋତ୍ତମଙ୍କୁ ଗ୍ରହଣ ଓ
ଅନୁସରଣ କରିବା ମାଧ୍ୟମରେ । ନହେଲେ ସବୁ ହିଁ କଥାର କଥା ହୋଇ ରହିଥାଏ ।
ତେଣୁ ଗୀତାରେ ଅଛି -

‘ଯସ୍ମାତ୍ କ୍ଷରମତୀତୋହମକ୍ଷରାଦପି ଗୋଭମଃ ।

ଅତୋହମ୍ନି ଲୋକେ ବେଦେ ତ ପ୍ରଥିତଃ ପୁରୁଷୋତ୍ତମଃ ॥’

ତାଙ୍କ ଠାରେ ଯୁକ୍ତ ନହୋଇ କେବଳ ପାରିପାର୍ଶ୍ବିକ ନେଇ ରହିବାକୁ ଗଲେ
ମୋର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ବ ଛିନ୍ନ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ହୋଇ ଭିତରର ନାନା ପ୍ରବୃତ୍ତି ଓ ବାହାରର ନାନା ଆକର୍ଷଣ
ଓ ସଂଘାତ ମଧ୍ୟରେ ପଡ଼ି ଚୁକ୍କୁରା ଚୁକ୍କୁରା ହୋଇଯିବ । ମୁଁ ଦିଗହରା ହୋଇ ପଡ଼ିବି । ମୁଁ
ଅଛି, ମୋର ବ୍ୟଥା ଅଛି । ତେଣୁ ମଣିଷର କଷ୍ଟ ତା ବି ବୋଧ କରି ପାରେ ନିଜ
ଉପରେ ଠିଆ ହୋଇ । କେବଳ ବୁଝିଲି, ସାଧ୍ୟମତେ ପ୍ରତିକାରର ଚେଷ୍ଟା କରିଲି ନାହିଁ,
ସେବା ସହାନୁଭୂତିର ଗାତ ଗାଇ ଘୁରି ବୁଲିଲି । ତା’ଫଳରେ ମୁଁ କପଟୀ ହୋଇ ପଡ଼ିବି ।
ମୋର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ବ ଅସଙ୍ଗତି ବହୁଳ ହୋଇ ପଡ଼ିବ । ପୁଣି, ସେବା ଦେଲି, ଇଷ୍ଟପ୍ରତିଷ୍ଠା
କଲିନାହିଁ, ସେଥିରେ ଯିଏ ସେବା ପାଇଲା, ତାର ଆତ୍ମ ଶକ୍ତିର ଜାଗରଣ ହେଲନାହିଁ,
ପ୍ରକୃତ ପକ୍ଷରେ ତାର ମଙ୍ଗଳ ହେଲା ନାହିଁ । ପୁଣି ମୋ ମଧ୍ୟରେ ହୁଏତ ଆତ୍ମ ପ୍ରତିଷ୍ଠାର
ବୁଦ୍ଧି ମୁଣ୍ଡରେ ପଶିଲା । ସବୁକିଛି ହିଁ ଅନର୍ଥର କାରଣ ହୋଇ ଉଠିଲା । ଭଗବାନଙ୍କ
ପାଇଁ ଯାହା ନୁହେଁ, ତାହା ହିଁ ବ୍ୟର୍ଥ, କେବଳ ବ୍ୟର୍ଥ ନୁହେଁ, ଦୁର୍ଭୋଗ ଓ ବନ୍ଧନର ସ୍ରଷ୍ଟା
ହୋଇ ଉଠେ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୭/୮.୪.୧୯୪୯

॥ ଭକ୍ତର ସଙ୍ଗ କରିଲେ କ’ଣ ହୁଏ ॥

ଭକ୍ତ ସଙ୍ଗର ଉପକାରିତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ କଥା ଉଠିଲା ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପ୍ରକୃତ ଯିଏ ଭକ୍ତ, ସେ ଭଗବାନ ଛଡ଼ା କିଛି ଚାହେଁ ନାହିଁ,
ଆଉ କିଛି ବୁଝେ ନାହିଁ । ତାଙ୍କର ବିରହରେ ସେ ଚିରବ୍ୟଥୁତ । ଆମ୍ଭେମାନେ ଯାହାକିଛି

ପାଉନା କାହିଁକି, ତାଙ୍କ ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ କୌଣସିଥିରେ ପ୍ରାଣ ଭରେ ନାହିଁ । ଭରିବାର
ନୁହେଁ, ତେଣୁ ଭରେନାହିଁ । ମଣିଷର ସମଗ୍ର ଅନ୍ତରତା ଫାଙ୍କା । ତାହା କୌଣସିଥିରେ
ଭରେ କି ନାହିଁ, ସେହି ଚେଷ୍ଟାରେ ସେ କେତେ କ’ଣ କରେ ! କିନ୍ତୁ କିଛି ପ୍ରକାରରେ
ସେ ଶାନ୍ତି ପାଏ ନାହିଁ, ତୃପ୍ତି ପାଏ ନାହିଁ, ତାର ଅସ୍ଥିରତା ଯାଏ ନାହିଁ । ଭକ୍ତ କିନ୍ତୁ ତାର
ଇଷ୍ଟଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସବୁକିଛି ପାଇଥାଏ । ସେ ହିଁ ସାର ବସ୍ତୁ, ଏହି ମୁଖ୍ୟ କଥା ସେ ବୁଝିଥାଏ ।
ତେଣୁ କାମନା ବାସନାର ଜଞ୍ଜାଳରୁ ସେ ଅନେକ ରକ୍ଷା ପାଇଥାଏ । ଏହାଦ୍ୱାରା ସେ
ଶାନ୍ତି ପାଏ । ତେଣୁ ଅନ୍ୟମାନେ ବି ତାର ସଙ୍ଗ କରି ଶାନ୍ତି, ତୃପ୍ତି ଓ ଆନନ୍ଦ ପାଆନ୍ତି ।
ମଣିଷ ଜ୍ଞାତ ସାରରେ, ଅଜ୍ଞାତସାରରେ ଅହର୍ନିଶ ଏହା ହିଁ ଚାହିଁଥାଏ । ସତସଙ୍ଗ ମାନେ
ସଭାର ସଙ୍ଗ । ସଭା ସକ୍ତିବାନନ୍ଦମୟ । ସକ୍ତିବାନନ୍ଦ ବିଗ୍ରହ ଯିଏ, ତାଙ୍କୁ ମଣିଷ ଖୋଜେ
ନିଜର ସଭାକୁ ଅତୁଟ ଓ ବର୍ଦ୍ଧନଶୀଳ କରି ତୋଳିବା ପାଇଁ । ଯେତେବେଳେ ମଣିଷ
ଦେଖେ ଯେ ତାର ଚିତ୍ତଦିନର ନିଜର ବୋଲି କେହି ନାହିଁ, ସେ ଏକା ଓ ନିଃସଙ୍ଗ,
ସେତେବେଳେ ତାର କ୍ଷୁଦ୍ର ସଭା ଆଲିଙ୍ଗନ କରିବାକୁ ଚାହେଁ ମହାସଭାକୁ, ଅନାଦିର
ଆଦି ଗୋବିନ୍ଦଙ୍କୁ । ଆମ୍ଭେମାନେ ଭଗବାନଙ୍କୁ କହିଥାଉ ମଦନମୋହନ । ମଦନର
ଯେତେ ମଉତା ଓ ଦୌରାନ୍ତ୍ୟ ଅଛି, ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଗଲେ ସବୁ ମୋହିତ ହୋଇଯାଏ ।
ମଦନ ତାର ନିଜର ଚରିତାର୍ଥତା ଖୋଜି ପାଏ । ମଦନଙ୍କୁ ଭସ୍ମ କରି ଲାଭ କ’ଣ ?
ତାକୁ ବର ? ମଦନମୋହନର ସେବକ କରି ସାର୍ଥକ କରି ତୋଳିବା ହିଁ ତ ଭଲ । ସେ
ମୋର ମଦନମୋହନ, ସେ ମୋର ନଟବର, ସେ ମୋର ନବକିଶୋର, ଯେଉଁମାନେ
ଚାହାଁନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କର ବି ସେ ମଦନମୋହନ, ନଟବର ଓ ନବକିଶୋର । ଆଉ
ଯେଉଁମାନେ ନ ଚାହାଁନ୍ତି ସେମାନଙ୍କର ବି ମଦନମୋହନ, ସେମାନଙ୍କର ବି ସେ
ନଟବର, ସେମାନଙ୍କର ବି ସେ ନବକିଶୋର । ସେ ଦୁଇବାହୁ ବଢ଼େଇ ଅଛନ୍ତି ସମସ୍ତଙ୍କୁ
ଆଲିଙ୍ଗନ କରି କୋଳେଇ ନେବା ପାଇଁ । ମଣିଷ ଚାହେଁ ନାହିଁ ବୋଲି ବୁଝି ପାରେ
ନାହିଁ । ଏହାଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ଆଖିରୁ ବି ଅଶ୍ରୁ ଝରେ, ବିମୁଖ ମଣିଷମାନେ ବି ମର୍ମପାତ୍ରରେ
ମରେ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୭/୮.୪.୧୯୪୯

II ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଅନୁରାଗ କେତେବେଳେ ହୁଏ ।।

ଜଣେ ଭାଇ ଏକ ଜଣ ପଣ୍ଡିତ ଲୋକର କଥା କହିଲେ ଯା'ର କୌଣସି spiritual interest (ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଅନୁରାଗ) ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Spiritual interest (ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଅନୁରାଗ) ସେତେବେଳେ ହିଁ ହୁଏ, ଯେତେବେଳେ ଜାଣିବା ଗୁଡ଼ିକ ସଭାସଙ୍ଗରେ ଗୁଠି ହୋଇ ରହିଥାଏ, ଅର୍ଥାତ୍ ସଭାପୋଷଣା ହୁଏ । ସଭା କ'ଣ, ତାହା ମଣିଷ ବୁଝେ ନାହିଁ । ତୁମେ ଯେ ଯୁଆ ଲାଗିଲେ ଖାଅ, ତାହା ତୁମ spirit (ଆତ୍ମା)କୁ maintain (ପୋଷଣ) କରିବା ପାଇଁ ହିଁ ଖାଇଥାଉ । Spirit (ଆତ୍ମା) ମାନେ spirare to breathe (ନିଶ୍ୱାସ ନେବା) - ଅର୍ଥାତ୍ ଯାହା ଉପରେ ଆଶ୍ରୟ କରି ତୁମେ ବଞ୍ଚୁ ଅଛ । ଆତ୍ମା ବା ସଭାକୁ ସନ୍ତାପ ଗର୍ଭବା ପାଇଁ ଯାହା ଯାହା କରଣୀୟ, ତାର କୌଣସିଟା ବାଦ ଦେଲେ କିନ୍ତୁ ଚଳିବ ନାହିଁ । ସଭା ପାଇଁ ଯେ ସବୁ ଦରକାର, ସେ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବୋଧ ଥିଲେ, ତାହା ପାଇଁ ଯାହା ଯାହା ପ୍ରୟୋଜନ ସେ ଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ବିଧାନର ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ଥାଏ । ପୁଣି, ଆମ ମାନଙ୍କର ବଞ୍ଚବାଟା ସାର୍ଥକ ହୋଇ ଉଠେ, ଆଦର୍ଶଙ୍କ ଠାରେ । ଆମ ମାନଙ୍କର ଚଳଣିଟା, ଜୀବନଟା ଯେତେ ଆଦର୍ଶଙ୍କର ଉପଭୋଗ୍ୟ ହୋଇ ଉଠେ, ସେତେ ହିଁ ଆମ୍ଭେମାନେ ଜୀବନରେ ଗୋଟିଏ ସାର୍ଥକତା ବୋଧ କରିଥାଉ । ସତୀ ସ୍ତ୍ରୀ ଯେପରି ସାମାଜିକ ଶୃଙ୍ଖଳାରେ ଭରପୁର ହୋଇଉଠେ । ଏହି ଭଳିଆ ଜଣେ superior centre (ଉନ୍ନତ କେନ୍ଦ୍ର) ନ ରହିଲେ ଜୀବନରେ କୌଣସି ରସ ରହେନାହିଁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୭/୨.୫.୧୯୪୯

II କ'ଣ ଦେଖି ବୁଝାଯିବ ଇଶ୍ୱରତ୍ୱ ବା ଠାକୁରତ୍ୱ ଜାଣି ଉଠିଛି ।।

ଜଣେ ଭକ୍ତର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଲୋଚନା କରୁଥିଲେ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଭକ୍ତି ମଧ୍ୟରେ ଯାଜନ, ଇଷ୍ଟ ପ୍ରସଙ୍ଗ, ଇଷ୍ଟ ସ୍ମରଣ, ମନନ, ଇଷ୍ଟଙ୍କର ଗୁଣଗାନ ଇତ୍ୟାଦି ରହିଥାଏ । ଆଉ ଏହି ଗୁଡ଼ିକ ଯେଉଁଠି ଥାଏ, ସେହିଠି ତାଙ୍କର ଉପସ୍ଥିତି ବୋଧ କରାଯାଏ । ଭକ୍ତ ତାର ସମସ୍ତ ସଭା ଦେଇ ଇଷ୍ଟ ସେବାରେ ବିଭୋର ହୋଇ ରହିବାକୁ ଚାହେଁ । ଏହା ମାଧ୍ୟମରେ ଗୋଟିଏ ସାମୁକ୍ତି ସଙ୍ଗତି ଥାଏ । ଭକ୍ତର ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଆସିଲେ ଇଷ୍ଟଙ୍କର ଚାଲିଚଳଣ କଥାବାଣୀ, ବୋଧ ଏବଂ ଅନୁଭବର ଗୋଟିଏ ଅନୁକମ୍ପନ ସ୍ୱକ୍ଷଭାବରେ ବୁଝାଯାଏ । ଏହିଟା ଅବଶ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ଭିତରେ

ତାର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ ବୋଧ କରାଯାଏ । ଭକ୍ତକୁ ଦେଖିଲେ ତାର ଉପାସ୍ୟର ସୂଚି ଉଦାପନ ନିଷ୍ପନ୍ନ ହୁଏ । ତାର କାରଣ, ତାର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ହିଁ ପ୍ରେକ୍ଷକର ପରିପୋଷଣ, ପରିପୁରଣ ଓ ପରିରକ୍ଷଣ ନେଇ ବ୍ୟାପୃତ ରହିଥାଏ । ଭକ୍ତ ନିଜର ଜୀବନ ଦେଇ ଇଷ୍ଟଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ପରିପୁରଣ କରିବାକୁ ଚାହେଁ । ସାଧାରଣ ଭାବରେ ତା'ମଧ୍ୟରେ ସର୍ବ ଜୀବ ପ୍ରତି ଶତେକ୍ଷା ଓ ସମ୍ପ୍ରତିତି ଭାବ ପ୍ରବଳ ହୋଇ ଉଠେ । ସେ ଚାହେଁ ସମସ୍ତେ ବଞ୍ଚୁ ରହନ୍ତୁ, ପୁଷ୍ଟ ହୁଅନ୍ତୁ, ତୁଷ୍ଟ ହୁଅନ୍ତୁ । କାରଣ ତା ଦ୍ୱାରା ସଭାଗୁମା ପ୍ରିୟ ପରମ ଖୁସି ହୁଅନ୍ତି । ଖୁବ ଭଲ ପାଏ, ଅଥଚ ତଦନୁଯାୟୀ motor action (କର୍ମ-ପ୍ରବୋଧ-ସ୍ୱାୟତ୍ କ୍ରିୟା) ନାହିଁ, ତା' ମାନେ ସେଠାରେ ଭଲ ପାଇବା ନାହିଁ । ସ୍ତ୍ରୀ, ଛୁଆ ପିଲା ଯେଉଁ ମାନକୁ ଭଲ ପାଉ, ସେମାନଙ୍କ ବେଳକୁ କିନ୍ତୁ କେତେବେଳେ ବି inactive (ନିଷ୍ପନ୍ନ) ହୋଇ ବସି ରହନ୍ତା । ସେମାନଙ୍କର ଭଲ ପାଇଁ ଯାହା କରଣୀୟ ବୋଲି ମଥାରେ ଆସେ, ତା' ବାସ୍ତବରେ କରିଥାଉ । ଇଷ୍ଟଙ୍କ ପ୍ରତି ଭଲ ପାଇବା ରହିଲେ ଆମ ମାନଙ୍କର କାମ, କ୍ରୋଧ, ଲୋଭ, X, Y, Z ଯେତେ ରକମର ପ୍ରବୃତ୍ତି ହିଁ ଥାଉ ନା କାହିଁକି, ସେଗୁଡ଼ିକ ତାଙ୍କଠାରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟତା ହୋଇ ଅନୁତ ହୋଇଉଠେ । ସେତେବେଳେ ସେ ଗୁଡ଼ିକ ଆଉ ରିପୁ ହୋଇ ରହେ ନାହିଁ, ମିତ୍ର ହୋଇଯାଏ । ସୁକେନ୍ଦ୍ରୀକ ହୋଇ ସେଗୁଡ଼ିକ ପୋକ ଜୋକ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଇଷ୍ଟଙ୍କର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଓ ପ୍ରୀତି ପାଇଁ ଧାରଣ-ପାଳନରେ ସକ୍ରିୟ ହୋଇଉଠେ । ଏହା ଯାହା ମଧ୍ୟରେ ଯେତେଟା ହୁଏ, ତାହା ଦେଖି ବୁଝାଯାଏ ତାହାର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଈଶ୍ୱରତ୍ୱ ବା ଠାକୁରତ୍ୱ ସେତେ ଜାଣି ଉଠିଛି ଏବଂ ସେ ଈଶ୍ୱର ଲାଭର ପଥରେ ସେତିକି ଅଗ୍ରସର ହୋଇଛି । ଇଷ୍ଟଙ୍କର ଚରିତ୍ର ସ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ ଯାହା ଭିତରେ ଯେତିକି ସ୍ମରଣ ଘଟେ, ତାହା ଦେଖି ବୁଝାଯାଏ ତା' ଭିତରେ ଭକ୍ତି କେତେ ପରିମାଣରେ ଜାଗିଛି ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ନାରଦୀୟ ଭକ୍ତିସୂତ୍ର ଭିତରେ ଇଷ୍ଟଙ୍କ ଠାରେ ସାରସିକା ଭାବ ଭକ୍ତିର କଥା ଅଛି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କଥାଟି ଶୁଣି ହସି ହସି କହିଲେ - କଥାଟି ବଡ଼ ଭଲ । ଏହି ରକମ ଭାବଭକ୍ତି ରହିଲେ ହିଁ ତାଙ୍କୁ ପରିପୁରଣ, ପରିପୋଷଣ ଓ ପରିରକ୍ଷଣର ବୁଦ୍ଧି ପ୍ରବଳ ହୁଏ । ପ୍ରକୃତ ଭଲ ପାଇବା ଓ ସେବା ମଧ୍ୟରେ ଏହି ତିନୋଟି ଭାବ ହିଁ ରହିଥାଏ । ଏହି ତିନୋଟିର ସମ୍ମିଳନ ନ ହେଲେ ପ୍ରକୃତ ସେବା ହୁଏନାହିଁ । ଇଷ୍ଟଙ୍କ ଠାରେ ଟାଣ

ହେଲେ - 'ଭିନ୍ନରେ ହୃଦୟଗ୍ରନ୍ଥି ଛିଦ୍ୟତେ ସର୍ବସଂଶୟଃ' - ଏହି ଭଳିଆ ହୁଏ । ଏହାଦ୍ୱାରା ପ୍ରବୃତ୍ତିର ବନ୍ଧନ ଖସି ପଡ଼େ ଏବଂ ନିଶ୍ଚୟାତ୍ମିକା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷର ଆବିର୍ଭାବରେ ଅନ୍ତର ଜଗତ ଜ୍ଞାନାଲୋକରେ ଉଦ୍ଭାସିତ ହୋଇ ଉଠେ, ସେଠାରେ ଆଉ ସଂଶୟର ଲେଶ ମାତ୍ର ସ୍ଥାନ ପାଏ ନାହିଁ । ପ୍ରବୃତ୍ତି ତୃଷ୍ଣା ଓ ଆତ୍ମ ସ୍ୱାର୍ଥ ପ୍ରତିଷ୍ଠାର ବୁଦ୍ଧି ଯେତେ ଦିନ ଥାଏ, ସେତେ ଦିନ ଶରଣାଗତ ରୂପା ଶତ୍ରୁ ପକ୍ଷରେ ଲାଗି ରହିଥାଏ । ଏହି ଜଙ୍ଗଲ ରହିଲେ ତା' ମଧ୍ୟରେ ଶରଣାଗତ ଆସ୍ଥାନ ରହିଥାଏ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୭/୩.୫.୧୯୪୯

II ଶ୍ରୀରାଧା କିଏ ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କଣେ କହିଲେ - ବୈଷ୍ଣବମାନେ କହନ୍ତି - ପରମ ଭାବର ପ୍ରକାଶ ହେଲା ରାଧା ଠାକୁରାଣୀ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Super-conscious planeର (ମହାଚେତନ ସ୍ତରର) becoming (ପରିଣତି)ଟା ଶ୍ରୀରାଧା । ଶ୍ରୀରାଧା ହେଲେ ଉତ୍ସମୁଖୀ ଅନୁରାଗର ପରାକାଷ୍ଠା । ଏହାର ଓଲଟା ଅର୍ଥାତ୍ ଆତ୍ମସ୍ୱାର୍ଥ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଓ ପ୍ରବୃତ୍ତିମୁଖୀ ଆକର୍ଷଣଶୀଳ ହେଲା ମାୟା, ଅବିଦ୍ୟା ବା ଜଡ଼ବୃନ୍ଦନ ପ୍ରକୃତି ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଲଳିତା, ବିଶାଖା ସଙ୍ଗରେ ରାଧାର କ'ଣ ସମ୍ପର୍କ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ରାଧା ଅର୍ଥ uphill motion ର (ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱମୁଖୀ ଗତିର) ସଙ୍ଗରେ ଏମାନେ ଚିରକାଳ ରହନ୍ତି - ଏମାନେ ଏହି ଭାବକୁ ହିଁ ପୁଷ୍ଟ କରନ୍ତି ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୭/୩.୫.୧୯୪୯

II ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ କ'ଣ ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ କହିଲେ ଅନେକେ ମନେ କରନ୍ତି - ସବୁ ଯେମିତି ଏକାକାର ହୋଇଯାଏ, ବହୁବୃନ୍ଦାନ, ଏକବ୍ରହ୍ମାନ ବିରାଜ କରେ । କିନ୍ତୁ ଅସଲରେ ବ୍ୟାପାରଟା ତାହା ନୁହେଁ । ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନର ମଧ୍ୟରେ ବିଶ୍ଳେଷଣାତ୍ମକ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଜ୍ଞାନ ଏବଂ ସଂଶ୍ଳେଷଣାତ୍ମକ ଐକ୍ୟଜ୍ଞାନ ଦୁଇଟା ହିଁ ଏକ ସଙ୍ଗରେ ଥାଏ । ଗୋଟିଏ ଗଛ ଦେଖିଲେ ଯେପରି ପୁରା ଗଛର ବିବର୍ତ୍ତନ ଚେତନାରେ ଭାସି ଉଠେ - ତା' ଭିତରେ ବୀଜ, ବୀଜରୁ ଚାଲା, ଚାଲା ଠାରୁ ଗଛର ବୃଦ୍ଧି, ତା' ଠାରୁ ତାର ଫଳ,

ଫଳରୁ ବୀଜ ସବୁଟା ଦେଖାଯାଏ ଏବଂ ତା ଭିତରେ ମୂଳ ବ୍ରହ୍ମବସ୍ତୁ ଓ ତାର ଚୈତନ୍ୟଶକ୍ତିର ଗୋଟିଏ ବିଶେଷ ଲୀଳା ବୋଲି ମନେହୁଏ । - ସବୁକିଛି ସମନ୍ଧରେ ହିଁ ସେହି ପରି ଐକ୍ୟ ଓ ବୈଚିତ୍ର୍ୟର ନାନା ପ୍ରକାରର ଖେଳ ବୋଧ କରାଯାଏ ଏବଂ ସେହି ଖେଳ ସଙ୍ଗରେ ମୋର ସତ୍ତା ଯେ ଜଡ଼ିକରି ରହିଛି, ତାହା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କରି ଗୋଟିଏ ଗଭୀର ଆନନ୍ଦ ବୋଧ ଆସିଥାଏ । ମୁଁ ଯେ କେତେ ପ୍ରକାର ହୋଇ କେତେ ରକମ କରୁଛି, ପୁଣି ମୁଁ ଯେ ଏହା ଭିତରେ ଥାଇବି ଏହାର ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ ଅଛି, ଏହି ସବୁ ସିନେମାର ଚିତ୍ର ଭଳି ଅନୁଭବ କରାଯାଏ । ଟିକିଏ attention (ମନୋଯୋଗ) ଦେଲେ ହିଁ ଜଣାଯାଏ ଯେ, କାହାରିକୁ ବାଦ ଦେଇ ମୁଁ ନାହିଁ ଏବଂ କେହି ବା କିଛି ମୋତେ ବାଦ ଦେଇ ନାହିଁ । ସବୁଟା ମିଳିମିଶି ସେହି ଏକର ହିଁ ଖେଳ । ସେହି ଏକ ଯେପରି ଏକାଧାରରେ ବ୍ୟକ୍ତିଲୀଳା ପୁଣି ନୈର୍ବ୍ୟକ୍ତିକ ଲୀଳା, ପୁଣି ତାହା ବ୍ୟକ୍ତି ନୈର୍ବ୍ୟକ୍ତିର ପରେ ବି ଆହୁରି ଅନେକ କିଛି । ଏହାର ଯେପରି କୌଣସି ଆଦି ନାହିଁ, ପୁଣି ଅନ୍ତ ବି ନାହିଁ, ହୋଇ ହିଁ ଚାଲିଛି, କରି ହିଁ ଚାଲିଛି । ତେଣୁ କୁହାଯାଏ ପ୍ରକୃତି । ଏହି ସବୁ କଥା ଭାଷାରେ ବେଶୀ କୁହାଯାଏ ନାହିଁ । କହିବାକୁ ଗଲେ ମନେ ହୁଏ, ଏହି ସବୁ କହିବାକୁ ଗଲେ ଯେଉଁ ଭାଷାରେ କୁହାଯାଏ ସେ ଭାଷାର ଜନ୍ମ ଏବେ ବି ହୋଇନାହିଁ । 'ବୋଝେ ପ୍ରାଣ ବୋଝେ ଯାର' ତେଣୁ ବୋଧ ହୁଏ ରାମକୃଷ୍ଣ ଦେବ କହିଛନ୍ତି - ବ୍ରହ୍ମତତ୍ତ୍ୱ ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟ ହୋଇନାହିଁ । ଅନ୍ୟ କଥାରେ ସେ ବଚନାତୀତ-ଭାବାତୀତ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - କଥାତ ବ୍ରହ୍ମ ଜିଜ୍ଞାସା, ବେଦାନ୍ତରେ ଏହି କଥା ଆସେ କେଉଁ ସମୟ, କେଉଁ ଅବସ୍ଥାରେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୋର ମନେ ହୁଏ, ଦୁନିଆର ନାନା ରକମ ଘାତ ପ୍ରତିଘାତରେ ବିଧିସ୍ତ ହୋଇ ସତ୍ତାର ଏକ ସମୟରେ ଆବେଗ ଆସେ - ବୁଦ୍ଧି ପ୍ରବୃତ୍ତିର ଏତେ ଯେ ଉଠାତ, ଭୁଲ-ଭ୍ରାନ୍ତି ପାଇଁ ଏତେ ଯେ ବିଧିସ୍ତ - ଏହା ଭିତରେ ସୁଷ୍ଟ ଭାବରେ ଜୀବନ ଧାରଣା କିପରି କରାଯାଏ ? ବ୍ରହ୍ମ ଜିଜ୍ଞାସା ମାନେ ବୁଦ୍ଧିର ଜିଜ୍ଞାସା । ମଣିଷ କେବଳ ବଞ୍ଚୁ ରହି ଶୁଣି ହୁଏ ନାହିଁ । ସେ ଚାହେଁ ତାର ସତ୍ତାର ଚରମ ଓ ପରମ ସ୍ୱାର୍ଥକତା ଯାହା becomingର(ବିବୃଦ୍ଧିର)ମଧ୍ୟରେ ଅଛି, ସେ ଚାହେଁ ତାହା ନିଜ ଜୀବନରେ ଆୟତ୍ତ କରିବାକୁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୭/୩.୫.୧୯୪୯

II କୈବଲ୍ୟ ଅବସ୍ଥାଟା ବୁଝା ଯିବ କିପରି ଭାବରେ ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସୀ କଲେ - କୈବଲ୍ୟ ଅବସ୍ଥାଟା ବୁଝାଯିବ କିପରି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯେଉଁ ସଭାବୋଧର ଶେଷ ନାହିଁ, ଯିଏ ଅନୁଭବ କରେ ଯେ ସେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଯାହା କିଛିର ମଧ୍ୟରେ ଅଛି ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଯାହାକିଛି ତା' ମଧ୍ୟରେ ଅଛି, ଏହି ଭାବରେ ପ୍ରତ୍ୟେକର interest (ସାଥୀ)କୁ ଯିଏ ନିଜର interest (ସାଥୀ) ବୋଲି ମନେ କରେ - ସେହି ଅନ୍ତରାତ୍ମା ଏକାନ୍ତାବୋଧର ଅବସ୍ଥା ହିଁ କୈବଲ୍ୟ । ବ୍ରହ୍ମ ସ୍ବରୂପ ଗୁରୁକୁ ପାଇ, ଗୁରୁଗତ ପ୍ରାଣ ହୋଇ ଉଠିବା ଛଡ଼ା କେବଳ ଯୁକ୍ତି ବିଚାର ଭିତର ଦେଇ ଏହି ଭୂମିରେ ପହଞ୍ଚି ହୁଏନାହିଁ । ଏହିପରି ହେଲେ ତାର ଗାଳି-ଗୁଲଜ ଓ ଶାସନର ଧାରାଟା ଅନ୍ୟ ରକମ ହୋଇଯାଏ - ନିଜକୁ ନିଜେ ଗାଳି-ଗୁଲଜ କରିଲେ ବା ଶାସନ କଲେ ଯେମିତି ହୁଏ, ଏହିଟା ବି ସେହିପରି ହୁଏ । ଗାଳି-ଗୁଲଜ ଭିତର ଦେଇ ବି ଯେପରି ମଧୁ ଝରି ପଡ଼େ । ଯିଏ ଗାଳି ଗୁଲଜ ଶୁଣେ, ସେ ବି କାନ୍ଦି ଆକୁଳ ହୁଏ - ଭାବେ, ଏଭଳିଆ ଆପଣାର ଲୋକ ପୃଥିବୀରେ ମୋର ଆଉ କେହି ନାହିଁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୭/୩.୫.୧୯୪୯

II ଜନ୍ମ-ମୃତ୍ୟୁର ହାତରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବା ହୁଏ କେତେବେଳେ ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଯେତେବେଳେ ଆଉ କୌଣସି ବୃକ୍ଷ ନଥାଏ, ସେତେବେଳେ ଜନ୍ମ-ମୃତ୍ୟୁର ହାତରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବା ହୁଏ । ଆଉ କିଛି ଆଗ୍ରହ ବା ଚାହିଦା ଥାଉ ବା ନଥାଉ, with all our environment (ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ସମଗ୍ର ପରିବେଶ ସହ) ସୃତିବାହୀ ଚେତନା ନେଇ ବଞ୍ଚି ପାରୁକି ନାହିଁ - ସେହିଟା ହେଲା ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଚାହିଦା । ଜଡ଼ତ୍ବର conflict (ସଂଘାତ) ଯେଉଁଠାରେ ନାହିଁ, ସେଠାରେ ସବୁ ହିଁ ଚୈତନ୍ୟ । ପରିନିର୍ବାଣ ଚିର୍ବାଣ ଏହି ଅବସ୍ଥା ।

ଜଣେ କହିଲେ - ଆଜ୍ଞା ସଚେତନତା ପାଇଁ ତ ଅହଂ ଏବଂ ତାର ବାହାରେ କୌଣସି କିଛିର ସଙ୍ଗେ କ୍ରିୟା ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଦରକାର ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଚୈତନ୍ୟ ବା ଶକ୍ତି matter (ବସ୍ତୁ) ହୋଇ evolved (ବିବର୍ଦ୍ଧିତ) ହୁଏ । ଏହି relativity (ଆପେକ୍ଷିକତା) ଠାରୁ ଆସେ self consciousness (ଆଜ୍ଞା ସଚେତନତା) ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଶୁଦ୍ଧ ଚୈତନ୍ୟ ହୋଇ ରହିବା ତ ଭଲ, ଯେଉଁଠାରେ ଜଡ଼ର କୌଣସି ସର୍ଗ ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେଠାରେ ଚୈତନ୍ୟ ଥାଏ, କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଆଉ ରହେ ନାହିଁ ।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ ପଚାରିଲେ - ଜନ୍ମମୃତ୍ୟୁରହିତ ଅବସ୍ଥାଟି କ'ଣ ? କେଉଁ ପ୍ରକାର ରହିଥାଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏହି ଯେ ସଙ୍ଗାତ ଅଛି - 'ପ୍ରେମେ ଜଲ ହସେ ଯାଓ ଗଲେ, କଠିନେ ମିଶେନା ସେ ଯେ, ମିଶେ ତରଲ ହଲେ' - କିଛି ପରିମାଣରେ ଅବସ୍ଥାଟା ଏହି ପ୍ରକାର । ଚୈଷ୍ଟବ ମାନେ 'ମୁଁ ଦାସ' ଆଉ ଛାଡ଼ିବାକୁ ଚାହେଁ ନାହିଁ, ସୁକେନ୍ଦ୍ର କ ସମବାୟା ହୋଇ ରହିବାକୁ ଚାହେଁ - ଏହିଟା ହିଁ ଭଲ । ମୁଁ ଅଛି, କିନ୍ତୁ ମୁଁ ତାଙ୍କର, ତାଙ୍କ ପାଇଁ ହିଁ ମୋର ଅସ୍ତିତ୍ବ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୭/୪.୫.୧୯୪୯

II ପୂର୍ଣ୍ଣମତଃ ପୂର୍ଣ୍ଣମିତଂ.. ଇତ୍ୟାଦିର ମାନେ କ'ଣ ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ପଚାରିଲେ - 'ପୂର୍ଣ୍ଣମତଃ ପୂର୍ଣ୍ଣମିତଂ ପୂର୍ଣ୍ଣାତ୍ ପୂର୍ଣ୍ଣମଦୃତ୍ୟତେ, ପୂର୍ଣ୍ଣସ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣମାଦାୟ ପୂର୍ଣ୍ଣମେବାବଶିଷ୍ଟ୍ୟତେ' - ଏହାର ଅର୍ଥ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୁଁ ଯଦି ମୋର ପୂର୍ଣ୍ଣତା ଉପଲବ୍ଧି କରେ ସେତେବେଳେ ମୁଁ ବୁଝିବି ଯେ ଆପଣ ମଧ୍ୟ ତାହାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଆପଣ ଇଛାକରି ହୁଏତ ନିଜକୁ ଛୋଟ କରି ରଖୁଛନ୍ତି । ତେବେ ଉତ୍ସପ୍ରତି ଯଦି ଚିକିତ୍ସ ଅନୁରାଗ ରହିଥାଏ ଯା ଦ୍ବାରା ପ୍ରଭୃତିର ଯେଉଁ ସୀମା ଭିତରେ ନିଜକୁ ଗଣ୍ଡାବଦ୍ଧ କରି ରଖୁଛନ୍ତି - ତା' ଯଦି ଭାଙ୍ଗିଯାଏ - ତାହାଲେ ପଞ୍ଚଭୂତର ଫାଦେ, ବ୍ରହ୍ମ ପଡ଼େ କାଦେ - ଏହି ଭଳିଆ ଅବସ୍ଥା ଆଉ ରହେନାହିଁ ।

ଉକ୍ତବ୍ୟକ୍ତି - ବୁଦ୍ଧଦେବ ଯେପରି ବୁଦ୍ଧତ୍ବ ଲାଭ କରିଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ସମସ୍ତେ ବୁଦ୍ଧତ୍ବ ଲାଭ ନକରି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାଙ୍କର ସେହି ଜ୍ଞାନପ୍ରାପ୍ତି କି ସାର୍ଥକ ହେଲା ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବୁଦ୍ଧତ୍ବର ପ୍ରାପ୍ତି ପରେ ସେ ବୁଝିଲେ ଯେ, ପ୍ରତି ପ୍ରତ୍ୟେକ ପକ୍ଷରେ ଦିନେ ନା ଦିନେ ବୁଦ୍ଧତ୍ବ ଲାଭ ଅବଶ୍ୟମ୍ବାବ । ମୁଁ ଭଗବାନ ଆଉ ଏମାନେ ଅଲଗା, ମୁଁ ପାରିଲି, ଏମାନେ ପାରିବେ ନାହିଁ - ଏହି ଧାରଣାଟା ତାଙ୍କ ପାଖରୁ ଦୂରେଇ ଯାଇଥିଲା ।

ଉକ୍ତବ୍ୟକ୍ତି - ସମସ୍ତେ ଯେତେବେଳେ ଗୋଟିଏ ସଭା, ସେତେବେଳେ ଜଣକର ପୂର୍ଣ୍ଣତା କି କରି ହୁଏ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବ୍ୟକ୍ତିର ପୂର୍ଣ୍ଣତା ଯେ ଆସେ, ତା'ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ ସମସ୍ତଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପର୍କିତ ଓ ବାସ୍ତବୀୟତା କରିବାର ଚେଷ୍ଟା, ଆଉ ତାହା ନାନା ଭାବରେ ହୋଇ ଚାଲେ। ସେ କହିଛନ୍ତି - ମୁଁ ଆସି ନାହିଁ - ତୁମ୍ଭେମାନେ ଆଣିଛ, କ୍ଷାରୋଦ ସମୁଦ୍ର ପାଖରେ ଦେବତାମାନେ ଦାନବ ମାନଙ୍କର ଅତ୍ୟାଚାରରେ ଅତ୍ୟାଚାରିତ ହୋଇ ଯେତେବେଳେ ପ୍ରାର୍ଥନା ଆରମ୍ଭ କଲେ ସେତେବେଳେ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ଶରୀରରୁ ଜ୍ୟୋତି ନିର୍ଗତ ହୋଇ ଜଣେ ଦେବୀଙ୍କର ଆବିର୍ଭାବ ହେଲା। ଯିଏ ଦୁର୍ଗାମାମରେ ପରିଚିତ ହୁଅନ୍ତି, ସେ ଦେବତା ମାନଙ୍କର ପରିଣାୟନ ଛାଡ଼ା ଆଉ କିଛି ନୁହେଁ। ବୈଷ୍ଣବ ମାନଙ୍କର କଥା ଅଛି - 'ଅଦୈତ୍ୟଙ୍କର ଆକର୍ଷଣରେ ଚୈତନ୍ୟ ଦେବଙ୍କର ଆବିର୍ଭାବ ହୋଇଥିଲା। ଅଦୈତ ଯେ କି conscious representative of ignorant people (ଅଜ୍ଞ ଜନଗଣଙ୍କର ଚେତନ ପ୍ରତିନିଧି) ଆଉ ଚୈତନ୍ୟ ଦେବ ହେଲେ ତାଙ୍କରି ପ୍ରାର୍ଥନାର ମୂର୍ତ୍ତି ପରିପୂରଣ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ମୁକ୍ତି ଏବଂ ସମସ୍ତଗତ ମୁକ୍ତିର ରକମଟି କ'ଣ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୁଁ ନିର୍ବାଣ ଲାଭ କଲି ସେହିଟା ହେଲା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ମୁକ୍ତି ଏବଂ ସମସ୍ତେ ଯେତେବେଳେ କୌଣସି ଏକ ମୁକ୍ତ ପୁରୁଷଙ୍କୁ ଅନୁସରଣ କରିବା ଭିତର ଦେଇ ମୁକ୍ତିର ସାଦ ପାଇଲେ ତାକୁ କୁହାଯାଏ ସମସ୍ତଗତ ମୁକ୍ତି ବା ମହାପରି ନିର୍ବାଣ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ସମସ୍ତଙ୍କର ହୁଏ ନାହିଁ କାହିଁକି?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆପଣଙ୍କର ହୁଏତ ପାଞ୍ଚଟି ପିଲା ଅଛନ୍ତି। ତା'ମାନେ ତାହା ଆପଣଙ୍କର ପରିଣାୟନ, ଅର୍ଥାତ୍ ଆପଣଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଅବସ୍ଥାର ପରିଣତି। ଆପଣଙ୍କର ଯେଉଁ ଇଚ୍ଛା ଅଛି, କିନ୍ତୁ ଆପଣଙ୍କର ଆତ୍ମକ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କର ସେହି ଇଚ୍ଛା ଜାଗ୍ରତ ହେଉନାହିଁ। କିନ୍ତୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସନ୍ତାନ ଆପଣଙ୍କ ଭଳି ହୁଅନ୍ତେ, ଯଦି ସେମାନଙ୍କର ଉତ୍ତମ ପ୍ରତି ପ୍ରଗାଢ଼ ଅନୁରାଗ ଥାଆନ୍ତା। ଆପଣଙ୍କର ଇଚ୍ଛାଟା ହିଁ ସେତେବେଳେ ପାଞ୍ଚ ଜଣଙ୍କ ଭିତର ଦେଇ ପାଞ୍ଚ ରକମର fulfilled (ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ) ହୁଅନ୍ତା। ଯେତେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେହିଟା ନ ହେଉଛି, ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିଆର ନାହିଁ। ସେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ହିଁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଛନ୍ତି। କିନ୍ତୁ ଯିଏ ଯେମିତି ଗଣ୍ଡା ସୃଷ୍ଟି କରି ରଖିଛି,

ଇଚ୍ଛାନୁରାଗର ଭିତର ଦେଇ, ଯଦି ସେ ଏହି ପ୍ରବୃତ୍ତିର ଗଣ୍ଡା ଭେଦ କରିଯାଏ - 'ଭିଦ୍ୟତେ ହୃଦୟଗ୍ରନ୍ଥ' ଯଦି ହୁଏ, ତା'ହେଲେ ସମସ୍ତଙ୍କର ହୋଇ ଉଠିବାର ପଥ ଖୋଲିଯାଏ। ବ୍ୟକ୍ତିର ମୁକ୍ତି ହେଲା ଜୀବନ୍ତ ଏବଂ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ନେଇ ଯେଉଁ ମୁକ୍ତି ତା'ହେଲା ମହାପରିନିର୍ବାଣ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ମୁଁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲି, ଅମୁକ ଦାଦା ଯଦି ନହୁଏ, ମୋର ହିଁ ତ ଖାଁକତି।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆପଣ ନହେଲେ ଅମୁକ ଦାଦାକୁ କରିପାରିବେ ନାହିଁ। ଆପଣଙ୍କର ହୋଇ ଉଠିବାର ଅମୁକ ଦାଦାଙ୍କର ହୋଇ ଉଠିବାର ସମ୍ଭାବନାକୁ ସୁରାଟ କରିବ - ଅବଶ୍ୟ ଯଦି ତାର ଆପଣଙ୍କ ଉପରେ ଟାଣ ଥାଏ। ନିଜର ବୃଦ୍ଧିର ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ, ମୁକ୍ତିର ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଲୋକ କ୍ଷୁଧା, ଲୋକ ଲାଳସା ଅର୍ଥାତ୍ ଲୋକ ସଂଗ୍ରହର ଆକାଂକ୍ଷା ମଣିଷର ବଢ଼ିଯାଏ। ଲୋକଲାଳସା ଯେତେ ବଢ଼ିବ ଆପଣଙ୍କର ଏବଂ ଆପଣଙ୍କ ଶ୍ରଦ୍ଧାପୂର୍ଣ୍ଣ ଚରିତ୍ର ଦେଖି, ଆପଣଙ୍କ ଉପରେ ଲୋକଙ୍କର ଶ୍ରଦ୍ଧା ଯେତେ ବଢ଼ିବ, ସେତେ ଦୂଃିବେ ଆପଣଙ୍କ ଗଣ୍ଡିର ବାହାରକୁ ଆପଣଙ୍କର ହାତ ଯାଇଛି।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ - ଲୋକଲାଳସା ବଢ଼ିଗଲେ ତ ମଣିଷର ସାଧାବିକ ଭାବରେ ବାନପ୍ରସ୍ଥ ଆସେ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ହଁ! ସେତେବେଳେ ହୁଏ - ଅନ୍ୟର becoming (ବିବର୍ଦ୍ଧନ) ହେଲେ ଯେପରି ମୋର ହିଁ becoming (ବିବର୍ଦ୍ଧନ) ହେଲା।

ପ୍ରଥମ ବ୍ୟକ୍ତି - ତା'ହେଲେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ଇଚ୍ଛା ଉପରେ ସବୁ ନିର୍ଭର କରେ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାହା ହିଁ ତ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୭/୧୧.୫.୧୯୪୯

II ସବୁ କାହା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ଆପଣ କର୍ମଧାରୀ କଥା କହନ୍ତି କିନ୍ତୁ ଭାଗବତରେ ଅଛି - ଉର୍ଜିତା ଭକ୍ତି ଛାଡ଼ା କିଛି ହେବନାହିଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଅନୁରାଗ ଛାଡ଼ା କିଛି ଠିକ ଠିକ୍ କରାହୁଏ ନାହିଁ, ଅବଶ୍ୟ କରିବାଟା ପୁଣି ଅନୁରାଗ ବଢ଼େଇ ଦିଏ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ତା'ହେଲେ କି ତାଙ୍କ ଉପରେ ସବୁ ନିର୍ଭର କରେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ମାନେ - ଅନୁରାଗର ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ସେ ତ ଏକା ରହେନା ଭାଇ, ଯେତେବେଳେ ଯେଉଁଠି ଯାଏ ସଙ୍ଗେ ଥାଏ ଗୋ ରାଇ । ରାଇ ମାନେ ରାଧା - ସ୍ଥାନୀ ଶକ୍ତି ଅର୍ଥାତ୍ ବର୍ତ୍ତମାନ ଶକ୍ତି । ରାଧା ଆସନ୍ତି ରାଧାପୁରୀ । ରାଧାମାନେ ନିଷ୍କଳାଗିଣୀ ଶକ୍ତି - ପ୍ରକୃତି, ଗୋଟିଏ କଥାରେ କୁହାଯାଏ libido (ସୁରତ), ଯାହାର ସମେଶରେ ମଣିଷ କର୍ମ କରେ । ବାସ୍ତବିକ ପ୍ରତି ଆକୃଷ୍ଟ ନିଶ୍ଚୟେ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ସ୍ଥାନୀ ଶକ୍ତି ଜାଗି ଉଠିଲା ପରେ ସର୍ବଦା ହିଁ ସ୍ପୁର୍ତ୍ତ ଲାଗି ରହେ । ମୂଳ ଜିନିଷ ଉର୍ଜ୍ଜ୍ୱଳ - ବାସ୍ତବିକ ସକ୍ରିୟ ଅନୁରାଗ - ଯେଉଁଠା ପୁରୁଷ ଉଠେ - କଥାରେ କାର୍ଯ୍ୟରେ, ହାବଭାବରେ ଓ ବ୍ୟବହାରରେ । ମୂଳତଃ ଏହାହିଁ ଆଉ କିଛି କଥା ନାହିଁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୭/୧୭.୫.୧୯୪୯

II ବ୍ରହ୍ମ ଦର୍ଶନ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ-ଅନୁପାୟୀ ବିଶିଷ୍ଟ ରକମରେ ହୁଏ କି ନା ।।

ପ୍ରସଙ୍ଗକ୍ରମେ ଜଣେ ପଚାରିଲେ - ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ଲାଭ କରିବାକୁ ଗଲେ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟର ପଥରେ ଚାଲିବାକୁ ହୁଏ, ଏହିଟା ବୁଝିଲି । ତା'ହେଲେ ବ୍ରହ୍ମ ଦର୍ଶନର ଚରମ ଅବସ୍ଥାରେ ବି ତ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟର ରକମ ଥାଏ । ସୁତରାଂ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କର କ୍ଷେତ୍ରରେ ବ୍ରହ୍ମ ଦର୍ଶନ କ'ଣ ତାର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଅନୁପାୟୀ ବିଶିଷ୍ଟ ରକମରେ ହୁଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟର ଉପରେ ଦକ୍ଷାୟମାନ ହୋଇ ବ୍ରହ୍ମ ଦର୍ଶନ ହେଲେ ବ୍ରହ୍ମ limited (ସୀମିତ) ହୁଏ ନାହିଁ । ଆପଣଙ୍କର ଯେଉଁ କ୍ୟାମେରା ମାଧ୍ୟମରେ ଫଟ ତୋଳିଲେ, ସେ କ୍ୟାମେରା ସୀମିତ ହୋଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ଫଟ ଉଠିବ ବ୍ରହ୍ମର ହିଁ । ତା'ଛଡ଼ା ଉପାୟ ନାହିଁ । ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ବାଦ ଦେଇ କିପରି ପାରିବେ ? କିନ୍ତୁ ସେଥିରେ ପହଞ୍ଚିଲେ, ତାଙ୍କୁ ଠିକ ଠିକ ଜାଣିଲେ, ବ୍ୟକ୍ତି ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ତା ଦ୍ୱାରା ଉନ୍ନତ ହୁଏ । ତେଣୁ କୁହାଯାଏ - 'ବ୍ରହ୍ମବିତ୍ ବ୍ରହ୍ମେବ ଭବତି' (ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞ ବ୍ରହ୍ମ ହିଁ ହୁଅନ୍ତି) । ତେବେ ତାଙ୍କୁ ପାଇବାକୁ ଗଲେ, ତାଙ୍କୁ ପାଇଥିବା ଏଭଳି ଜଣେ ମଣିଷ ଉପରେ ଅତ୍ୟୁତ ଅନୁରାଗ ଦରକାର ।

ଉକ୍ତବ୍ୟକ୍ତି - ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟ ଯେଉଁ ନିର୍ବିଶେଷ ଅନୁଭୂତିର କଥା କହିଛନ୍ତି, ସେହିଟା ହିଁ ତ କାମ୍ୟ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେ ନିର୍ବିଶେଷର କଥା କହି ଥାଇ ପାରନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ତାହା ବି ଜୁରିଛନ୍ତି ନିଜର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟର ଉପରେ ଦକ୍ଷାୟମାନ ହୋଇ । ମୁଁ ମୋର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଦେଇ ଦେଖୁଛି ବୋଲି ଆପଣଙ୍କୁ କହି ପାରୁଛି । ଆପଣଙ୍କର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଦେଇ ପୁଣି ଯେତେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନ ଦେଖୁଛନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୋର ଦେଖାରେ ଆପଣଙ୍କ ଦେଖା ହେବନାହିଁ । ତେବେ ମୋର ଦେଖାଟା ପୁଣି ଆପଣଙ୍କୁ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଯଦି impulse (ପ୍ରେରଣା) ଦିଏ, ତେବେ ତାର ମୂଲ୍ୟ ଅଛି ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ମାନଙ୍କ ପାଖରେ । ସବୁ ଗଛ ହିଁ ଏହି ଆକାଶ ଆଡ଼କୁ ଉଠିଥାଏ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୭/୧୭.୫.୧୯୪୯

II ମୃତ୍ୟୁରେ କ'ଣ ସବୁ ଶେଷ ହୋଇଯାଏ ।।

ମୃତ୍ୟୁ ସମୟରେ କଥା ଉଠିଲା ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ମୃତ୍ୟୁରେ ମଣିଷର ସବୁ କିଛି ଶେଷ ହୋଇଯାଏ ନାହିଁ । ଯେଉଁ ଭାବ ନେଇ ବିଦାୟ ନିଏ, ସେହି ଭାବ ଗୋଟିଏ ସୂକ୍ଷ୍ମ ଦେହକୁ ଅବଲମ୍ବନ କରି ଡିସି ରହିଥାଏ । ଏହି ସୂକ୍ଷ୍ମ ଶରୀରକୁ ଆମେ କହୁ - ectoplasmic body ଏହି ଭାବ ପୁଣି ସ୍ଥୂଳ ଶରୀରର ଅବଲମ୍ବନ ଖୋଜେ, ଯାହା ଭିତରେ ଦେଇ ତାହା ପୁରାପୁରି ସକ୍ରିୟ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ଲାଭ କରିପାରେ । କୌଣସି ଦମ୍ପତି ଯେଉଁଠି ଏହି ଭାବରେ ଭାବିତ ହୋଇ ମିଳିତ ହୁଅନ୍ତି, ସେତେବେଳେ tuning (ଏକତାନତା)ର ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଗୋଟିଏ magnetic pull (ଚୈତ୍ସବ ଆକର୍ଷଣ)ରେ ଏହି ଭାବ ସେଠାରେ ସନ୍ତାନ ରୂପେ ଶରୀର ଧାରଣ କରିବାର ସୁଯୋଗ ପାଏ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୭/୧୭.୫.୧୯୪୯

II ମଣିଷ ବଡ଼ ଅସହାୟ କି ନୁହଁ ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ମଣିଷ ତ ବଡ଼ ଅସହାୟ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଭଗବାନ କାହାକୁ ଅସହାୟ କରି ସୃଷ୍ଟି କରିନାହାନ୍ତି । ଆତ୍ମମାନେ ଆତ୍ମମାନଙ୍କ ଟାଣର ନିୟୋଜନ ଭିତର ଦେଇ ଉପରକୁ ଉଠି ପାରୁ ପୁଣି ନିଜକୁ ଖସି ପାରୁ । 'ଏକ ତରା କରେ ପାରାପାର' । ଟାଣଟା ତାଙ୍କଠାରେ ରଖିପାରିଲେ ହେଲା । ତେବେ ସେ ମୋତେ କେତେ ପରିମାଣରେ ଭଲ ପାଆନ୍ତି

ତା'ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ ସବୁ ଓଲଟି ଯିବ। ମୋ ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ଭଲପାଇବାଟା ମୋର ସମ୍ପଦ ନୁହେଁ। ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଯେତିକି ଭଲ ପାଏ, ସେତେ ଟିକକ ସମ୍ପଦ ମୋର। ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ମୋର ଭଲପାଇବା ଯେତେ ହିଁ ବଢ଼ିଗଲେ, ସେତେ ହିଁ ତାଙ୍କର କରିବାଟା ଶତ ଗୁଣରେ ଗୁଣିତ ହୋଇ ମୋ ପାଖରେ ଦେଖାଦିଏ। ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କୁ ମନେହୁଏ ଅହେତୁକ କୃପାସିନ୍ଧୁ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୭/୨୬.୫.୧୯୪୯

।। ଭଗବାନ କାହିଁକି ଦରକାର ।।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ଦେଖନ୍ତୁ, ଭଗବାନ କାହିଁକି ଦରକାର ଏହି କଥାଟି କ'ଣ କେଉଁଠି ପାଇଛନ୍ତି? ମୁଁ ବୁଝେ, ମୋର ଆକୃତି ଯଦି ମୋର ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ କେଉଁଠି ନଥାଏ, ତାହେଲେ ମୋର ବିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ। ମୋର ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ, ମୋର ବାହାରେ ବି କାହାରି ପ୍ରତି ଟାଣ ରହିଲେ change (ପରିବର୍ତ୍ତନ)ଟା ତାଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ସେହିଭଳିଆ ହୋଇପାରେ। Libidoic urge (ସଭାଗତ ସମେଶ) କହିଲେ ଯାହା ବୁଝାଏ, ସେହିଟା ଯଦି ଖତମ ଓ ନିଷ୍ପତ୍ତି କରି ଦିଆଯାଏ, ତେବେ ଜଡ଼ ଭଳିଆ ହୋଇଯାଏ। ରୋଗୀ ଭଳିଆ ଖାଉଛି, ଅଛି, କୌଣସି କିଛି କରିବାର କ୍ଷମତା ନାହିଁ - ଏହି ରକମର ହୋଇଯାଏ। ସଭାଗତ ସମେଶ ଯାହାର ଯେତେ କମ, ତାର ବିବର୍ତ୍ତନ ବା ବିବର୍ତ୍ତନ ବା ପରିବର୍ତ୍ତନ ସେତେ କମ, ପଥର ବା ଲୁହାର ଯେମିତି ସ୍ଥିତି। ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟାଇବାକୁ ଗଲେ ସେତିକି ପରିମାଣରେ ତାପ ଅର୍ଥାତ ତପ ଲାଗେ। ଲୁହାର ରୂପ ବଦଳାଇବାକୁ ଗଲେ ନିଆଁର ତାପରେ ତରଳେଇଲେ ତେବେ ଯାଇ ବଦଳାଇ ହେବ। ସେଥିପାଇଁ ତପସ୍ୟା କୁହାଯାଏ। ଭଗବାନ ଲାଭର କଥା କହୁଥିଲି - ତାର ମାନେ, ଷଡ଼-ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟବାନ କୌଣସି ଜୀବନ୍ତ ମଣିଷ ଠାରେ ଯଦି ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ନିଶ୍ଚାର୍ଥପର ଭଲପାଇବାର ନିଶା ଜାଗି ଉଠେ ଏବଂ ଏହି ସମେଶ ନେଇ ଯଦି ତାଙ୍କର ମନେଜ୍ଞ ରକମର ଭାବିବା, କହିବା ଓ ଚାଲିବାର ତପସ୍ୟା ଚାଲେ - ତାଙ୍କର ସୁଖ, ସାର୍ଥ ଓ ପ୍ରତିଷ୍ଠାର ଧନ୍ଦା ନେଇ, - ତାହାଲେ ମଣିଷଟିର ବି ଏହି ଭଳିଆ ରୂପାନ୍ତର ହୋଇଥାଏ। ତାଙ୍କୁ ତତ୍ତ୍ୱତଃ ଜାଣିବା ପାଇଁ, ପୁଣି ତାଙ୍କର ଦୀକ୍ଷାରେ ଦୀକ୍ଷିତ ହୋଇ ତାଙ୍କର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ଆତ୍ମିକ ବିକାଶ ପାଇଁ ସାଧନା କରିବାକୁ ପଡ଼େ।

ଭଗବାନ ଲାଭ ମାନେ ପ୍ରତ୍ୟେକର ସ୍ୱ ସ୍ୱ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ ତାର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଭଗବତାକୁ ଜାଗ୍ରତ କରି ତୋଳିବା।

ଆ: ପ୍ର: ୧୭/୩୦.୫.୧୯୪୯

।। ସାଧନାରେ ଉନ୍ନତି କରିବା ପରେ ବି ପତନ ହୁଏ କାହିଁକି ।।

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ପଚାରିଲେ - ଜଣେ ସାଧନାରେ ଉନ୍ନତି ଲାଭ କରିବା ପରେ ବି ପତନ କିପରି ହୁଏ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୂଳ ଠାରୁ ଟାଣଟା କମିଗଲେ ଯାହା ହେବାର କଥା ତାହା ହୁଏ।

ଉଚ୍ଚ ବ୍ୟକ୍ତି - ସାଧନ-ଭଜନରେ ଏତେ ଉନ୍ନତି କରିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ବି?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସାଧନ-ଭଜନର ମୂଳରେ ଅନୁରାଗ ଥାଏ, ତାହା କଟି ଗଲେ ଯାହାହୁଏ।

ଉଚ୍ଚବ୍ୟକ୍ତି - ଏତିକି ହେବା ପାଇଁ ତ ଅନୁରାଗ ଲାଗିଥାଏ ତାହା ନଷ୍ଟ ହୁଏ କିପରି?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପ୍ରକୃତ ଅନୁରାଗ ହେଲେ ତାହାହୁଏ ନାହିଁ। ଅନୁରାଗ ବ୍ୟତୀତ କେବଳ କସରତରେ ବିଶେଷ କିଛି ହୁଏନାହିଁ।

ଉଚ୍ଚ ବ୍ୟକ୍ତି - ତା'ହେଲେ ତ ଆଶାର କୌଣସି କାରଣ ଦେଖୁନାହିଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଅନୁରାଗ ଯାହାର ଅଛି, ଆଶା-ଭରସା ତାର ଅଛି।

ଉଚ୍ଚ ବ୍ୟକ୍ତି - କିଛି ଅନୁରାଗ ନ ରହିଲେ ମଣିଷ ଏ ପଥରେ ଅଗ୍ରସର ହୁଏ କିପରି?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଭାବି ଦେଖିବାକୁ ହୁଏ ତାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କ'ଣ। ଅର୍ଥ ଲୋଭ, ଭଗବତ ପ୍ରାପ୍ତିର ଲୋଭ, ନାମ-ଯଶ ଇତ୍ୟାଦି କୌଣସିବାର ଲୋଭରେ ଅସଲ ଅନୁରାଗ ହୁଏନାହିଁ। ବ୍ରହ୍ମର ଲାଭ, ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ଲାଭ ଇତ୍ୟାଦି ଆକାଂକ୍ଷା ରହିଲେ ତାହା ପାଏନାହିଁ। କାରଣ, ସେତେବେଳେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ଏହି ଆକାଂକ୍ଷାର ସହିତ legared (ଯୁକ୍ତ) ରହିଥାଏ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୭/୭.୬.୧୯୪୯

।। ସତ୍ତା ଓ ଆତ୍ମା ମଧ୍ୟରେ ତପାତ୍ କ'ଣ ।।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ସତ୍ତା ଓ ଆତ୍ମା ମଧ୍ୟରେ ତପାତ୍ କ'ଣ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସତ୍ତା ମାନେ ବିଦ୍ୟମାନତା - ଅସ୍ତିତ୍ୱ । ଅସ୍ତିତ୍ୱର ଅଧିଗମନ ଯାହା ମାଧ୍ୟମରେ ହୁଏ ତାହା ହିଁ ଆତ୍ମା । ସତ୍ତାର conscious motive - power (ଚେତନ ଚାଳକ ଶକ୍ତି) ହିଁ ଆତ୍ମା ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୭/୮.୬.୧୯୪୯

II ହିରଣ୍ୟଲୋକ କ'ଣ ।

ଜଣେ ବହିରାଗତ ଭଦ୍ରଲୋକ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ହିରଣ୍ୟଲୋକ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ହିରଣ୍ୟ ଗର୍ଭ କୁହାଯାଏ । ଗୋଟିଏ region (ଲୋକ) ଅଛି, ଯେଉଁଠାରୁ ପ୍ରକୃତି ଓ ପୁରୁଷର ସଂଯୋଗରେ ସୃଷ୍ଟି ଉତ୍ପାଦିତ ହେଉଛି । ତ୍ରିକୃତି ଓ ଦଶମ ଦ୍ୱାରର ମଝିରେ dark stage (ଅନ୍ଧକାର ସ୍ତର) ଅଛି, ଯେଉଁଠାରେ ଅନେକେ merge କରିଯାଏ (ଲୟ ହୋଇଯାଏ) । ସେହିଟା ଅତିକ୍ରମ କରିଗଲେ ହିରଣ୍ୟ ଲୋକ, ସେହିଟା bright like morning sun (ପ୍ରାତଃ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଭଳି ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ) ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୭/୧୦.୬.୧୯୪୯

II ଭକ୍ତିଯୋଗ, ଜ୍ଞାନଯୋଗ, କର୍ମଯୋଗ ଏଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ ।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ପଚାରିଲେ - ଭକ୍ତିଯୋଗ, ଜ୍ଞାନଯୋଗ, କର୍ମଯୋଗ ଇତ୍ୟାଦି ଜିନିଷ ଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆମ୍ଭେମାନେ ଯାହା କିଛି କରୁ ଅସଲ ଜିନିଷଟି ହିଁ ହେଲା ଏହି ଅନୁରାଗ । ଯାହାକୁ ଭଲ ପାଉ ତାକୁ ଚାହୁଁ କରିବାର ପ୍ରବୃତ୍ତି ହୁଏ । ଏହିଥିରୁ ଆସିଥାଏ କର୍ମ । କର୍ମର ଭିତର ଦେଇ ଆସେ ଜ୍ଞାନ । ତା'ହେଲେ ଭକ୍ତିଯୋଗ, ଜ୍ଞାନଯୋଗ, କର୍ମଯୋଗ ପରସ୍ପର ଅଙ୍ଗାଙ୍ଗୀ ଭାବରେ ଜଡ଼ିତ । ମୂଳରେ ଦରକାର ଭକ୍ତି ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଭକ୍ତି ତ ଗୋଟିଏ emotion (ଆବେଗ) ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କେବଳ emotion (ଆବେଗ) ନୁହେଁ, active emotion (ସକ୍ରିୟ ଆବେଗ) । ଭକ୍ତି ଯଦି ସକ୍ରିୟ ନହୁଏ, ସେଥିରେ ଯଦି ସେବା ଉଛୁଳି ନ ଉଠେ, ତେବେ ତାହା ଭକ୍ତି ନୁହେଁ । ଭକ୍ତି ଆସିଛି ଭଲ ଧାତୁରୁ । ଭଜନ ଅର୍ଥାତ୍ ସେବା ଯେମିତି ଭାଗ୍ୟ ବି ସେମିତି । ଭକ୍ତିର ଭିତର ଦେଇ ଯାହାର ଯେପରି ଭାବ, ତାହା ଫୁଟି ଉଠେ ଗୋଟିଏ ସମନ୍ୱୟୀ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟରେ । ଅନୁରାଗ ହିଁ ହେଲା ଆମ ଜୀବନର ଅସଲ ସମ୍ପଦ । ସକ୍ରିୟ ଅନୁରାଗର ପାତ୍ର ଯାହା ଯେମିତି, ତାର ଚରିତ୍ର ବି ସେହି

ଭାବରେ ଅନୁରଞ୍ଜିତ ହୋଇଉଠେ । ଅସଲ କଥା - ଆକାଶର ଭଗବାନଙ୍କ ଠାରେ ଅନୁରାଗ ହେଲେ ଚଳିବ ନାହିଁ । ମୋର ବାହାରେ ଗୋଟିଏ ମଣିଷ ଦରକାର । ତାଙ୍କ ଠାରେ ଅନୁରକ୍ତ ହେଲେ ମୋ ଭିତରେ ଗୋଟିଏ adjustment (ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ଆସେ, ତା'ଠାରୁ ଆସେ ଜ୍ଞାନ ଓ ପ୍ରଜ୍ଞା । ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରବୃତ୍ତିର ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ସାଥକ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ନ ଆସିଲେ ପ୍ରଜ୍ଞା ଜିନିଷଟି ଗଜାଏ ନାହିଁ । କେଉଁଟା କେଉଁଠି ସାଥକ ହୁଏ, ସେ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଗୋଟିଏ ବିସ୍ତୃତ ଦର୍ଶନ ରହିବା ଦରକାର ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୭/୧୨.୬.୧୯୪୯

II 'ଭକ୍ତି ହେଲେ ଜ୍ଞାନ ଯାଣ ହୁଏ' ମାନେ କ'ଣ ।

ଶାସ୍ତ୍ରଲିଖକର ଭକ୍ତିସୂତ୍ର ବହିଟି ପାଠ ଓ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରା ହେଉଥିଲା । ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ ଅଛି - ଭକ୍ତି ହେଲେ ଜ୍ଞାନ ଯାଣ ହୁଏ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ସେହି ସମ୍ପର୍କରେ କହିଲେ - ଭକ୍ତି ହେଲେ ଜ୍ଞାନ ଯାଣ ହୁଏ ମାନେ, ଜ୍ଞାନାଭିମାନ ଯାଣ ହୁଏ । ପ୍ରକୃତ ଭକ୍ତ ବା ଜ୍ଞାନୀ ହେଲେ ତା'ଭିତରେ ହାନମନ୍ୟ ଅହଂକାର ସ୍ଥାନ ପାଏ ନାହିଁ । ହାନମନ୍ୟ ଅହଂକାର ହେଲା ସେହି ଜିନିଷ ଯାହା ମଣିଷକୁ ଇଷ୍ଟ ଓ ପରିବେଶ ଠାରୁ ଏବଂ ଆତ୍ମଜ୍ଞାନ ଠାରୁ ଦୂରେଇ ରଖେ । କିନ୍ତୁ ଭକ୍ତି ବା ଜ୍ଞାନ ହେଲେ ମଣିଷ ଯେପରି ଇଷ୍ଟ ବା ସ୍ୱରୂପର ସଙ୍ଗରେ ଯୋଗଯୁକ୍ତ ହୁଏ, ସେହିପରି ସେ ଏପରି ନିରଭିମାନ ହୁଏ ଯେ, ସର୍ବସାଧାରଣ ସଙ୍ଗରେ ସେ ସତଃ ହିଁ ଏକାତ୍ୱତା ବୋଧ କରିଥାଏ । ତା'ପାଖକୁ ମଣିଷ ଆସିଲେ ଆପେ ଆପେ ତା'ପ୍ରତି ଆକୃଷ୍ଟ ହୁଏ ଏବଂ କେବଳ ତା'ପ୍ରତି ଆକୃଷ୍ଟ ହୁଏ ନା, ସେ ଯେଉଁ ପରମ ଉକ୍ତ ଠାରେ ଯୋଗାନନ୍ଦ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ବି ସତଃ ସକ୍ରିୟ ଭାବରେ ଶ୍ରଦ୍ଧାନ୍ୱିତ ହୋଇ ଉଠେ । ତେଣୁ ଚରିତ୍ର ଭଳିଆ ଆଉ ଯାଜକ ନାହିଁ । ଆମ୍ଭ ମାନଙ୍କର ଦରକାର ସେହି ଚରିତ୍ର ଯାହା ନିୟତ ସର୍ବପ୍ରକାରରେ ଇଷ୍ଟଙ୍କୁ ପରିବେଶ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପାଦିତ ଓ ବିଦ୍ୟୋଷିତ କରି ଚାଲେ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୭/୧୪.୬.୧୯୪୯

II ବିବର୍ତ୍ତନର ବିଧି ଓ ମହାପୁରୁଷଙ୍କ ଜନ୍ମ ଏ ଦୁଇଟିର ସଙ୍ଗତି କେଉଁଠି ।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ବିବର୍ତ୍ତନର ବିଧି ଏବଂ ମହାପୁରୁଷଙ୍କର ଜନ୍ମ ଏହି ଦୁଇଟା ଭିତରେ ସଙ୍ଗତି କ'ଣ ? ମେନା ଓ ଯୋଗେଫ ଠାରୁ ଯାଶୁଶ୍ରୀଙ୍କୁ ଭଳି ମଣିଷର ଆବିର୍ଭାବ କିପରି ଭାବରେ ହୁଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମଣିଷର ଚାହିଦା ରହିଲେ ସେ ତାର ପରିପୂରଣା ଚାହେଁ। ଯାଶୁଙ୍କର ଆବିର୍ଭାବ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ବହୁ ମଣିଷର ମନରେ ଗୋଟିଏ ଆକୂଳ ସମସ୍ୟା ଜାଗି ଥିଲା ଯେ, ସେତେବେଳର ପ୍ରତିକୂଳ ରାଜନୈତିକ, ସାମାଜିକ, ଅର୍ଥନୈତିକ ଏବଂ ନୈତିକ ପରିସ୍ଥିତିର ମଧ୍ୟରେ କିଭାବରେ ବଞ୍ଚିବା ହେବ। କେହି ଜଣେ ଉଦ୍ଧାର ଆସି ସେମାନଙ୍କର ବଞ୍ଚିବାର ପଥ କରିଦେବେ ଏହିଭଳି ଗୋଟିଏ ପ୍ରାର୍ଥନା ଏବଂ ବିଶ୍ୱାସର ଆବହାଣ୍ଡି ସେତେବେଳେ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିଲା। ବହୁ ମଣିଷଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସେତେବେଳେ ଗୋଟିଏ ଆର୍ତ୍ତ ଭାବ ଦେଖା ଦେଇଥିଲା। ଯୋଗେଷ୍ଟ ଓ ମେରୀୟେପରି ସେହି ଭାବର ଗୋଟିଏ tuning centre (ସମତାନ କେନ୍ଦ୍ର) ହୋଇ ଉଠିଥିଲେ। ତେଣୁ ଯାଶୁ ସେଠାରେ ଆବିର୍ଭୂତ ହେବାର ସୁଯୋଗ ପାଇଲେ।

ଗୋଟିଏ ବିଶେଷ ସମୟରେ, ଗୋଟିଏ ବିଶେଷ ପରିବେଶରେ ଯେ ବିଶେଷ ଭାବ ଦାନା ବାନ୍ଧି ଉଠେ, ତାହା ଯେମିତି କୌଣସି ଉପଯୁକ୍ତ ମାଧ୍ୟମକୁ ଆଶ୍ରୟ କରି ଜୀବନରେ ବିବର୍ତ୍ତତ ହୋଇ ଉଠିବାକୁ ଚାହେଁ। ଏହି ଭାବରେ ସମ୍ପର୍କର ସମ୍ମେଶ କେନ୍ଦ୍ରୀଭୂତ ହୋଇ ଯେତେବେଳେ ରୂପ ପରିଗ୍ରହ କରେ, ସେତେବେଳେ କୌଣସି ମହାନ ପୁରୁଷଙ୍କର ଆବିର୍ଭାବ ହୁଏ, ଯିଏ ସାଧାରଣଙ୍କ ଠାରୁ ଅନେକ ବଡ଼। ମଣିଷ ଏହି ବ୍ୟାପାରଟାକୁ ଇଶ୍ୱରାୟ ଶକ୍ତିର ଅବତରଣ ବୋଲି ମନେକରେ। ଏହି ସବୁ ଅବତାର-ମହାପୁରୁଷ ମଣିଷ ମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଗୋଟିଏ ନୂତନ ଜୀବନର ଆବର୍ଣ୍ଣକୁ ଡାକି ଧରନ୍ତି। ମଣିଷ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଆକୃଷ୍ଟ ହୋଇ ଯେତେ ତାଙ୍କୁ ଅନୁସରଣ କରେ, ସେତେ ହିଁ ତାର ସଭ୍ୟତା, ସଂସ୍କୃତି ଓ କୃଷ୍ଣ ବିବର୍ତ୍ତତ ହୋଇଚାଲେ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ବିବର୍ତ୍ତନର ଯେଉଁ ସାଧାରଣ ବିଧି ତା' ମାଧ୍ୟମରେ ଅବତାର ମହାପୁରୁଷଙ୍କର ଆବିର୍ଭାବ କାରଣତା ଠିକ୍ ବୁଝାଯାଏ ନାହିଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବିବର୍ତ୍ତନର ବିଧି ପଛରେ ଯଦି urge ଓ energy (ଆକୃତି ଓ ଶକ୍ତି) ନଥାଏ, ତେବେ ତାହା effective (କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ) ହେବ କିପରି? ଯୋଗେଷ୍ଟଙ୍କର ବିବର୍ତ୍ତନ ତ ଚାଲିଥିଲା। ସେ ଯାହା ନେଇ ଜନ୍ମିଥିଲେ ତାହା ଉପରେ ଦଣ୍ଡାୟମାନ ହୋଇ ତାଙ୍କର ସାଧନା ବି ଚାଲିଥିଲା। ସେ ଯେଉଁ ପରିବେଶର ପ୍ରଭାବରେ ଏହି ଉଚ୍ଚ ଭାବଭୂମିରେ ଅଧିରୁଦ୍ଧ ହୋଇପାରିଲେ ସେହିଟା ହିଁ ହୋଇଉଠିଲା ତାଙ୍କର evolved form (ବିବର୍ତ୍ତତ ରୂପ)। ସେ ଯେ ଏହି ଭାବରେ tuned

(ସମତାନ) ହୋଇ ଉଠିଲେ, ତାହା ବି ସମ୍ଭବ ହେଲା ତାଙ୍କ ଭିତରେ ସେହି ଶକ୍ତି ଥିଲା ବୋଲି। ଚେତ୍ତିଓ ଯନ୍ତ୍ରରେ ବିଶେଷ tuning (ଏକତାନତା) ଥାଏ ବୋଲି ବିଶେଷ ତରଙ୍ଗ ଧରାପଡ଼େ। ଶୂନ୍ୟ ସ୍ଥାନରେ ତାହା କ'ଣ ଧରାପଡ଼େ?

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଏଥିରୁ ବୁଝାଯାଏ ଯେ ବିବର୍ତ୍ତନର କ୍ଷେତ୍ରରେ କେବଳ ଭୌତିକ ଶକ୍ତି କ୍ରିୟା କରେ ନାହିଁ, ତା'ପଛରେ ଗୋଟିଏ ମାନସିକତାର ଦିଗ ଅଛି।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Psychical (ମାନସିକ) ଟାକୁ ବାଦ ଦେଇ physical (ଭୌତିକ) ନାହିଁ। ଏହିଟା ଗୋଟିଏ lifeless (ପ୍ରାଣହୀନ) ବ୍ୟାପାର ନୁହଁ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ବୃକ୍ଷଲତାର କ୍ଷେତ୍ରରେ କି ଏକା କଥା?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଗଛ ଗୁଡ଼ିକର ବି ରାତିମତ feeling (ବୋଧ) ଅଛି, urge (ଆକୃତି) ଅଛି।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଟିକିଏ ପରେ କହିଲେ - ମରିବା ପରେ ପୁଣି ଜନ୍ମ ନହେଲେ ଯେ evolution (ବିବର୍ତ୍ତନ) ହୁଏ ନା, ତା'ର ମାନେ ହେଉଛି energy, intelligence ଓ muscleର (ଶକ୍ତି, ବୁଦ୍ଧି ଓ ପେଶା) ସଙ୍ଗରେ adjustment (ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ) ନହେଲେ activity (ସକ୍ରିୟ ଭାବରେ) progress (ଉନ୍ନତି) କରିପାରେ ନାହିଁ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୭/୧୫.୬.୧୯୪୯

II ମଣିଷର ଗୋଟାଏ ଉପାୟ କ'ଣ II

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ମଣିଷର ଗୋଟିଏ ଉପାୟ ଅଛି - ଅନୁରାଗ। ତା'ଛଡ଼ା ମଣିଷର ଉପାୟ ନାହିଁ। ତାହା ପୁଣି ଛାଡ଼ା ଛାଡ଼ି ହେଲେ ହେବନାହିଁ। ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ ଅବ୍ୟୁତ ଅନୁରାଗ ଦରକାର। ମାନ, ଅଭିମାନ, ଚାହିଦା ଇତ୍ୟାଦି ଦେଇ ଅନୁରକ୍ତ ହେଲେ ତାହା ସବୁବେଳେ ଚିଷ୍ଟ ରହେ ନାହିଁ। କିଛି ଚାହେଁ ନାହିଁ, ତୁମେ ଅଛ ଆଉ ମୁଁ ଅଛି, ମୁଁ ତୁମର ଉପଭୋଗ୍ୟ ହୋଇ ଜୀବନଟିକୁ ସାର୍ଥକ କରିବାକୁ ଚାହେଁ, ଆଉ କିଛି ଚାହେଁ ନାହିଁ - ଏହି ହେଲା ଠିକ୍ ଭାବ। ମୁଣ୍ଡିର କାମନା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରହିବ ନାହିଁ। ତେଣୁ କୁହାଯା-ମୁକ୍ତି ବାଞ୍ଛା କେତବ ପ୍ରଧାନ'। ପ୍ରବୃତ୍ତି, ଯଶ, ଲୋଭ ଇତ୍ୟାଦିର ଆକାଂକ୍ଷା ନେଇ ଭଲ ପାଇବାକୁ ଗଲେ ଇଷ୍ଟ, ଭଗବାନ ବା ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ସମ୍ପର୍କ ହୁଏନାହିଁ। ସମ୍ପର୍କ ହୁଏ ଏହି ସବୁ ସାଙ୍ଗରେ। ସେତେବେଳେ କାମନାର ବସ୍ତୁ ପ୍ରଧାନ ହୋଇ ଠିଆ ହୁଏ, ସେହିଟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭଲ କାମ କରେ। ସେ ହିଁ

ଏକମାତ୍ର କାମ୍ୟ ହେବା ଦରକାର। ସେବାମାନେ ତାଙ୍କୁ ପରିପାଳନ, ପରିପୋଷଣ, ପରିପୁରଣ କରିବା ଯାହାଦ୍ୱାରା ସେ ମୋ ମଧ୍ୟରେ ଜାଗ୍ରତ ରୁହନ୍ତି ଏବଂ ମୋ ଦ୍ୱାରା ପୁଷ୍ଟ ଓ ପରିପୁରିତ ହୁଅନ୍ତି, ତାହା କରିବା ହିଁ ସେବା। 'ସର୍ବ ଧର୍ମାନ ପରିତେଜ୍ୟ ମାମେକଂ ଶରଣଂ ବ୍ରଜ' - ତା'ମାନେ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଧର୍ମକୁ ବିସର୍ଜନ ଦେଇ ମୋତେ ରକ୍ଷା କରିବାର, ପାଳନ କରି ବାଳ, ପ୍ରବୃତ୍ତି ପ୍ରରୋଚନାରେ ମୋତେ ପରିତ୍ୟାଗ କରନାହିଁ। ଏହି ହେଲା ମୁକ୍ତିର ପଥ। ଏହା ହେଲା ବିଧି - ଏହା କରିଲେ ଏହା ହୁଏ। କେହି କେହି ଏହାକୁ contract (ବୁକ୍ତି) ବୋଲି ଭାବେ, କିନ୍ତୁ ତାହା ନୁହଁ। ଜିଭରେ ଲଙ୍କା ଲଗାଇ ଦେଲେ ଯେମିତି ରାଗ ଲାଗେ - ଯଦି ଜିଭର କୌଣସି ଦୋଷ ନଥାଏ ଏବଂ ଲଙ୍କା ଠିକ ରାଗ ଥାଏ - ଏହିଟା ବି ସେହିପରି। ବୈଷ୍ଣବମାନେ ଜ୍ଞାନର କଥା ବିଶେଷ ଶୁଣିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ନାହିଁ ମାନେ ସେମାନେ ଜ୍ଞାନାଭିମାନ ପସନ୍ଦ କରନ୍ତି ନାହିଁ। ଅନେକ ଲୋକ ଅଭିମାନରେ ଅଟକି ଯାଆନ୍ତି, ତେଣୁ ଅସଲ ବସ୍ତୁ ଲାଭ କରିପାରନ୍ତି ନାହିଁ। ଗାତାରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କହିଛନ୍ତି - 'ମନ୍ଥନା ଭବ ମଦଭକ୍ତୋ ମଦଯାଜୀ ମାଂ ନମସ୍କରୁ। ମାମେବୈଷ୍ଣବସ୍ୟ ସତ୍ୟତେ ପ୍ରତିଜାନେ ପ୍ରିୟୋହସ୍ୟ ମେ'।

ତାର ମାନେ ଇଷ୍ଟଗତ ପ୍ରାଣ ହୋଇ ଯଦି କେହି ସର୍ବତୋ ଭାବରେ ଇଷ୍ଟକୁ ନେଇ ବ୍ୟାପୃତ ରହେ, ତାହାଲେ ସେ ଯେ ତାଙ୍କୁ ପାଇବ ସେ ବିଷୟରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ। ତେଣୁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଏଠାରେ କହିଛନ୍ତି ଯେ - ଏହି ନିଶ୍ଚିତ ସତ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସେ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରି କହିଛନ୍ତି।

ଆ: ପ୍ର: ୧୭/୧୯.୬.୧୯୪୯

II କାଳୀ କିଏ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - କାଳୀ ମାନେ, କାଳ ବାରିଣୀ। ଗମନା ଗମନର ଧାରା ଯିଏ ନିଃଶେଷ କରନ୍ତି, କାଳର ହାତରୁ ଅର୍ଥାତ୍ ଜନ୍ମମୃତ୍ୟୁର ହାତରୁ ରକ୍ଷା ମିଳେ ଯାହାକୁ ଧରି, ସେ ହିଁ କାଳୀ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୭/୨୦.୬.୧୯୪୯

II ପରୀକ୍ଷା - ନିରୀକ୍ଷା କ'ଣ କରିବାକୁ ହୁଏ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ପରୀକ୍ଷା ନିରୀକ୍ଷା ଯେ ଆପଣ କରିବାକୁ କହନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ବଡ଼ଜୋର ପିଲାବେଳର ସ୍ମୃତି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୁଏତ ଯିବା ହେଲା, ତା'ପରେ ତ

ଅନ୍ଧକାର। ଅଥଚ ଗୁଡ଼ା ବା ମୂଳ ଧରି ନପାରିଲେ ତ ପରୀକ୍ଷା ନିରୀକ୍ଷା କରାଯାଇପାରେ ନାହିଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଚିକିତ୍ସା ସବୁ ଧରିବା ଦରକାର। ଯେତେ ଦୂର ଧରିଲେ, ସେତେଟା adjust (ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ। ଏହି ଭାବରେ ଚାଲିବାକୁ ଲାଗିଲେ ତା'ପକ୍ଷରେ ଯେଉଁଟା ଅଛି, ସେହିଟା ଧରିବାର କ୍ଷମତା ପୁଣି ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ କହିଲେ - (ସେ) କାଳର କଥା କହୁଥିଲେ - ପରୀକ୍ଷା ନିରୀକ୍ଷା କରିବା ମାନେ, ନିଜର ଖରାପଟା ଭାବିବା। ଆଉ ଖରାପଟା ଭାବୁ ଭାବୁ ତ ଖରାପ ହୋଇଯିବ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କେବଳ ଖରାପଟା ଭାବିଲେ ହୁଏତ ଏହି ଭଳିଆ ହୋଇପାରେ। କିନ୍ତୁ ଖରାପଟା ଧରି adjust (ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) କରିବାକୁ ସଚେତ୍ସ ହେଲେ ତାହା ହୁଏ ନାହିଁ।

ପ୍ରଥମ ବ୍ୟକ୍ତି - ପରୀକ୍ଷା ନିରୀକ୍ଷା କରି ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ ତ ଦେଖାଯିବ, ଭଲ ବୋଲି ଯେଉଁଟା ଭାବିଥିଲୁ, ସେହିଟା ବି ଭଲ ନୁହେଁ, ସେହିଟା ବି ମୂଳତଃ ଖରାପ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ହସି ହସି କହିଲେ - ତୋର ଠିକ ଜାଗାରେ ହାତ ପଡ଼ିଛି ବୋଧ ହୁଏ। ଏହିଟା ଗୋଟିଏ practical (ବାସ୍ତବ) କଥା କହିଛି। ପ୍ରାୟ ହିଁ ଏହି ରକମ ହୁଏ। ଭଲ ବୋଲି ମଣିଷ ଯାହା ଭାବେ, ତାହା ହୁଏତ ପ୍ରକୃତ ପକ୍ଷରେ ଖରାପ। ନିଜେ ଦେଖିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଛୁ ବୋଲି, ଏହିଭଳି ଖାଣ୍ଟି କଥାଟା କହି ପାରିଛୁ। ନହେଲେ ହୁଏତ philosophy (ଦାର୍ଶନିକତା) ଆସିଥାନ୍ତା, ଆଦତ କଥା ବାହାରି ନଥାନ୍ତା।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଖୁବ ଆଦୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବା ପରେ ବି ତ ଦେଖାଯାଏ - ବାସ୍ତବ ଅବସ୍ଥା ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଲେ ବିଚାର ବୁଦ୍ଧି ଧୋକା ଖାଏ, ପାଦ ଖସି ମୁହଁ ମାଡ଼ି ପଡ଼ିବାକୁ ହୁଏ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମନ୍ଦଟା ଧରା ପଡ଼ୁ ପଡ଼ୁ ମନ୍ଦଟାର ନିରସନ କରିବା ଓ ଭଲଟା ବଢ଼େଇ ତୋଳିବାର ଇଚ୍ଛା ହୁଏ। ନିଜକୁ ପଢ଼ୁ ପଢ଼ୁ, ଧରୁ ଧରୁ, ଦୁନିଆର ସମସ୍ତଙ୍କୁ ପଢ଼ାଯାଏ, ଧରାଯାଏ। ତତ୍ତ୍ୱ ଦେଖିଲେ ହିଁ ମଣିଷକୁ ଚିହ୍ନିଯାଏ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୭/୨୦.୬.୧୯୪୯

॥ ମଣିଷ ହେବା ପରେ ଆଉ ସ୍ତର ଅଛି କି ॥

ବହିରାଗତ ଜଣେ ଭାଇ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ମଣିଷର ପରେ ସ୍ତର କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମଣିଷର ପର ସ୍ତର ହେଲା ଶ୍ରେଷ୍ଠତର ମାନବ । ଭଗବାନ ମାନବ ଦେହ ମାଧ୍ୟମରେ ଆହୁରି ଆହୁରି ବିବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇ ଉଠନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ଅନୁସରଣ କରିବାକୁ ଯାଇ ମଣିଷ ଉନ୍ନତତର ହୁଏ ଏବଂ ତାର ବୋଧ ବଢ଼ିଯାଏ । ଗୋଟିଏ ଗୋରୁ ବା ଛେଳି ଠିକ ଆତ୍ମମାନଙ୍କ ଭଳି । ତା'ର ବି କ୍ଷୁଧା, ତୃଷ୍ଣା, ଭୟ, ମୈଥୁନ, ଅସ୍ମିତା, ସୁଖ, ଦୁଃଖ-ବୋଧ ସବୁ କିଛି ଅଛି । ତାର ପ୍ରବୃତ୍ତି ପାଇଁ ତାର ଏହି ଚେହେରା । ତେବେ ତାର ବିବର୍ତ୍ତନ ମଣିଷ ଭୂମିକାରେ ଅନେକ ସାମିତ ।

ଉକ୍ତ ଭାଇ - ପୂର୍ବ ଜନ୍ମର କଥା କିପରି ଜଣାଯାଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆତ୍ମାର୍ଯ୍ୟଙ୍କୁ ଗ୍ରହଣ କର । କର, ହୁଅ, ପାଅ ।

ଉକ୍ତ ଭାଇ - ଗୋଟିଏ ଜିନିଷ ଏକ ସମୟରେ ପାପ, ଅନ୍ୟ ଏକ ସମୟରେ ପୁଣ୍ୟ ହୋଇଥାଏ, ଏହାର ମାନବତ୍ତ୍ୱ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯାହା ମଣିଷର ବଞ୍ଚିବା ବଢ଼ିବାକୁ କ୍ଷୁର୍ଭ କରେ, ତା'ଠାରୁ ବଞ୍ଚିତ କରେ, ତାହା ହିଁ ପାପ । ସପାରିପାର୍ଶ୍ୱିକ ନିଜର ବଞ୍ଚିବା ବଢ଼ିବା ଯେପରି ଉନ୍ନତ ହୁଏ ତାହା ହିଁ ପୁଣ୍ୟ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୭/୨ ୧.୭.୧୯୪୯

॥ ଭଗବାନ କ'ଣ ॥

ଭଗବାନଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କଥା ଉଠିଲା ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେ ହିଁ ସବୁକିଛିର ମୂଳ ଉପାଦାନ । ତୁମେ, ମୁଁ, ସବୁ କିଛି ହିଁ ତାଙ୍କରି ପରିଣାମ । ଗୁଡ଼ିକୁ ଯଦି ମୂଳ କାରଣ ହିସାବରେ ଧରାଯାଏ, ତେବେ ତା'ଠାରୁ ମିଶ୍ରି, କଦମ୍ବା, ଚାତାସା (ଫେଣେଇ) ଯାହା ବି ହେଉ, ସବୁଜାଣ ମଧ୍ୟରେ ଗୁଡ଼ି କିଛି ଥାଏ । ପୁରୁଷ ଓ ପ୍ରକୃତିର ଆକର୍ଷଣ, ବିକର୍ଷଣ ଓ ସଂଘାତର ଭିତରେ ଦେଇ ଯାହାକି ବିବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇ ଉଠିଛି । ନାନା ଅବସ୍ଥାର ଭିତର ଦେଇ ତାହା ରଜମାରି ପରିଣାମ ନେଇଛି । ଯିଏ ଏହି ପରିଣାମ ନେଲା, ସେ କିନ୍ତୁ ସବୁ କିଛି ପରିଣାମର ଭିତରେ ରହିଗଲା । ପରିଣାମ ଗୁଡ଼ିକ ପୁଣି ନାନା ଭାବରେ ରୂପାନ୍ତରିତ ହେଉଛି । ଗୋଟିଏ ପରେ ଗୋଟିଏ ବଢ଼ି ଚାଲେ । ପରିଣାମ ଗୁଡ଼ିକ ଯଦି ବିକୃତ ଚଳନରେ ଚାଲେ, ତେବେ

ତାର ଫଳ ଯାହା ହେବା କଥା ତା'ହେବାକୁ ବାଧ୍ୟ । ପୁଣି, ଠିକ ପଥରେ ଚାଲିଲେ ତା'ର ଫଳ ମଧ୍ୟ ଅବଧାରିତ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୭/୨ ୧.୭.୧୯୪୯

॥ ସାଧକର କେଉଁଠାରେ ରହିବା ଭଲ ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସୀ କଲେ - ସାଧକର ଲୋକ ସଂସର୍ଗରେ ରହିବା ଭଲ, ନା ନିର୍ଜନରେ ରହିବା ଭଲ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ନିର୍ଜନ ବାସ, ପ୍ରିୟ ପରମଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ରହିବା, ପ୍ରିୟଜନଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ରହିବା, ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ପାଇଁ ଜୀବନ ଯାପନ କରିବା - ଏହି କେତୋଟି ଦିଗ ଠିକ ରଖିବା ଦରକାର । ଏଥିରେ କୌଣସିଟା ଚାପା ପଡ଼େ ନାହିଁ । କେହି ଯଦି ପ୍ରକୃତ ପ୍ରିୟପରମ ହୁଅନ୍ତି, ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗ ଯେ କି ଚମତ୍କାର - କହି ଶେଷ କରାଯାଇ ପାରେ ନାହିଁ । ତାହା ଯେପରି ଜୀବନର ଅମୃତ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ନିର୍ଜନରେ ରହିବା ତ ଭଲ । ବହୁ ପ୍ରକାରର ଲୋକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ରହିଲେ ତ ଭିତରର ଖରାପଟା ଜାରି ଉଠେ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବାହାରର ସଂସର୍ଗରେ ଓ ସଂଘାତରେ ନ ରହିଲେ, ଭିତରେ କି କି ପ୍ରବୃତ୍ତି ଚେର ମାରି ରହିଛି, ତାହା ଠଉର ପାଇବା ହୁଏନାହିଁ । ଯେମିତି ଗୋଟିଏ କାଗଜ ଗଦାରେ ନିଆଁ ଧରେଇ ଦେଇ ବାହାରୁ ଯଦି ଉତ୍ସାହ ଉତ୍ସାହ, ଓଲଟ ପାଲଟ କରି ଦିଆ ନଯାଏ, ତେବେ ବାହାରୁ ଦେଖି ମନେ ହେବ ଯେ କାଗଜ ଗୁଡ଼ାକ ପୋଡ଼ି ଯାଇଛି, କିନ୍ତୁ ଅସଲରେ ସବୁ ପୋଡ଼ି ନାହିଁ । ମଣିଷର ସଂସର୍ଗରେ ସେମିତି ନଗଲେ, ଭିତରର ପ୍ରବୃତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକ ଧରା ପଡ଼େ ନାହିଁ । ମଣିଷ ପାଖକୁ ଯିବା ଦରକାର, ତେବେ ସବୁ ସମୟରେ ଆତ୍ମ ବିଶ୍ଳେଷଣ ଓ ଆତ୍ମ ଶୁଦ୍ଧିର ଚେଷ୍ଟାରେ ରହିବା ଦରକାର । ପୁଣି ନିଜ ପାଖରେ ନିଜର ଦୋଷ ସବୁ ସମୟରେ ଧରା ପଡ଼େ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ସେହିଟା ଅନ୍ୟ ପାଖରେ ଧରାପଡ଼େ । ତେଣୁ ଅନ୍ୟ କେହି ଯଦି ଦୋଷ ଧରାଇ ଦିଏ, ସେଥିରେ ଲାଭ ହୁଏ । ସେଥିରେ ବିରକ୍ତି ପ୍ରକାଶ କରିବା ଠିକ ନୁହଁ, ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ନିଜକୁ ସଂଶୋଧନ କରିବାକୁ ହୁଏ । ମଣିଷ ଇଚ୍ଛା କରିଲେ ହିଁ ତାର ନିଜର ଚଳଣିର ମୋଡ଼ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିଦେଇ ପାରେ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୭/୨ ୧.୭.୧୯୪୯

॥ ନିର୍ଜଳା ଉପବାସ ଖରାପ କି ନୁହଁ ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ଶୁଣିଛି ନିର୍ଜଳା ଉପବାସ ଖରାପ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଅନେକ ସମୟରେ ଶରୀରରେ ଯେଉଁ ବେଶୀ ଜଳାୟ ଅଂଶ ଓ ରସ ଥାଏ, ନିର୍ଜଳା ଉପବାସରେ ତାହା ନିଷ୍କାସିତ ହୋଇ ଯାଏ । ତେଣୁ ନିର୍ଜଳା ଉପବାସ ଯେ ସବୁ ସମୟରେ ଖରାପ ତାହା ନୁହେଁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୭/୧୭.୭.୧୯୪୯

॥ କେଉଁ ବାଦ କେଉଁଠାରେ ସାର୍ଥକ ହୋଇଛି ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ସାଂଖ୍ୟରେ ବହୁ ପୁରୁଷବାଦ ସାର୍ଥକ ହୋଇଛି, ବେଦାନ୍ତରେ ଏକ ପୁରୁଷ । ପୁଣି ବେଦାନ୍ତର ଏକମେବାଦ୍ୱିତୀୟ ସାର୍ଥକ ହୋଇଛି, ସାଂଖ୍ୟରେ ପ୍ରତି ପୁରୁଷର ଅଦୈତ୍ୟାନୁକୃତିରେ ସାର୍ଥକ ହୋଇଛି ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୭/୨୩.୭.୧୯୪୯

॥ ମାନବ-ଜୀବନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କ'ଣ ॥

ଜଣେ ସାଧୁ ଏବଂ ତାଙ୍କର ଜଣେ ଶିଷ୍ୟ ଆସିଲେ । ପ୍ରାଥମିକ ଆଳାପ-ପରିଚୟ ପରେ ସାଧୁଜୀ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ମାନବ ଜୀବନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୁଁ ବୁଝେ, ସୁସ୍ଥ ଶରୀରରେ ସପରିବେଶ ଆମେ ବଞ୍ଚିବା-ବଢ଼ିବା ଓ ଆନନ୍ଦର ପଥରେ ଚାଲିବାକୁ ଚାହୁଁ ଏବଂ ସେହିଟା ଇଶ୍ୱର ପ୍ରାପ୍ୟର୍ଥେ । ନହେଲେ ମଣିଷ ପ୍ରକୃତିର ବନ୍ଧନରେ ପଡ଼ିଯାଏ । ମଣିଷ କହେ ଭବ ସମୁଦ୍ର । ଭବ ସମୁଦ୍ର ମାନେ ହେବାର ସମୁଦ୍ର । କେତେ ରକମର ଯେ ହେବା ହୁଏ ତା' ଠିକ ନାହିଁ । ଆମ୍ଭେମାନେ ହେବାର ସମୁଦ୍ର ମଧ୍ୟରେ ଅଛୁ । କିନ୍ତୁ ନଦୀ ମଧ୍ୟରେ ବାସ କରି ସ୍ରୋତକୁ ଅସାକାର କରି ଚାଲିବାର ଉପାୟ ନାହିଁ । ସ୍ରୋତରେ ଭସାଇ ନେଇଯିବ ହଁ । ତେଣୁ ସେତେବେଳେ ମଣିଷ ଅସହାୟ ହୋଇ ଭାବେ, ରେହାଇ (ରକ୍ଷା) କେଉଁଠି ? ଭାବେ ତଙ୍ଗାରେ କିଛି ଅଛି କି ନାହିଁ । ତଙ୍ଗାରେ ଯଦି ଗୋଟିଏ ଖୁଣ୍ଟ ଥାଏ, ଆଉ ଗୋଟିଏ ଶିକୁଳି ଦେଇ ସେହି ଖୁଣ୍ଟ ସାଙ୍ଗରେ ନିଜର କମର ବନ୍ଧାଥାଏ, ତାହାଲେ ସେ ବଞ୍ଚିପାରେ । କିନ୍ତୁ ତଙ୍ଗାରେ ଖୁଣ୍ଟ ଦରକାର ହଁ । ଖୁଣ୍ଟ ଖୁଣ୍ଟ ରହିଲେ ହେବ ନାହିଁ, ସେଥିରେ ନିଜକୁ ଶକ୍ତ ଭାବରେ ବାନ୍ଧିବା ଦରକାର । ସେତେବେଳେ ଯଦି କୁମ୍ଭାର ଦେଖା, ତେବେ ଶିକୁଳି

ଧରି ଉଠି ପଡ଼ି ପାରିବ । ତାକୁ ଏଡ଼େଇ ଚାଲିବାର ଗୋଟିଏ ଉପାୟ ତୁମ ହାତରେ ଥାଏ । ଏହି ଯେ ବାନ୍ଧିଲ, ଏକା ନିଜକୁ ବାନ୍ଧିଲେ ଚଳିବ ନାହିଁ । ସମସ୍ତଙ୍କ ସହିତ ବାନ୍ଧିବା ଦରକାର । ଲୋକ ସଂଗ୍ରହ ଦରକାର । ଏକା ତୁମେ ବଞ୍ଚି ପାରିବ ନାହିଁ । ତୁମେ ନିଜର ଖୋଳସ ମଧ୍ୟରେ ସାମାବଦ୍ଧ ନୁହଁ । ତୁମେ ସମସ୍ତଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅଛ । ସମସ୍ତଙ୍କୁ ନେଇ ତୁମେ । ଏହି ଦଉଡ଼ି ସମସ୍ତଙ୍କ ଅଞ୍ଚଳରେ ନ ବାନ୍ଧିଲେ ତ ତୁମେ ଏକା ନିଜ ଅଞ୍ଚଳରେ ବାନ୍ଧିଲେ କାମ ଚଳିବ ନାହିଁ । ତୁମର ନିଜର ଯେଉଁମାନେ, ସେମାନଙ୍କୁ ରକ୍ଷା କରିବାର ଉପାୟ ଆଉ ତୁମ ହାତରେ ରହିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ତାକ ଦେଇ ଯାଅ - 'ଆସରେ କିଏ ଅଛ ? ବଞ୍ଚିବାକୁ ଯଦି ଚାହଁ ଦଉଡ଼ି ଧର ।' ନଦୀଆର ଗୋରାଙ୍ଗ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କ ଭଳି ରାସ୍ତା-ଘାଟରେ ଘୁରି ଘୁରି ତାକି ତାକି ଚାଲୁଥାଅ । କାରଣ, ସେ ବୁଝେ ଯେ, ଏକ ହିଁ ଆମ୍ଭେମାନେ ବହୁ ହୋଇଛୁ - ଗୋଟିଏ ବାପ ଠାରୁ ହିଁ ଦଶ ଜଣ ହୋଇଛୁ । ଯେତେବେଳେ ବୁଝିପାରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଆମ୍ଭେମାନେ ଏକର ହିଁ ପରିଣତି, ସେତେବେଳେ ମନେ ହୁଏ, ସମସ୍ତେ ଯଦି ଭୁବି ଯାଆନ୍ତି, ବା ମରିଯାନ୍ତି, ତା'ହେଲେ ମୁଁ ଯେ ରହିଗଲି । ଆମ୍ଭେମାନେ ଯେ ଏକ ହିଁ ପୁରୁଷ-ପ୍ରକୃତିର ନାନା ରୂପ । ବାପ-ମା'କୁ ଯଦି କେହି ଭଲ ପାଏ, ତାହାଲେ କି ଭାଇ-ଭଉଣୀଙ୍କର ବ୍ୟାପାରରେ ସେ ଉଦାସୀନ ରହିପାରେ ? ତେଣୁ ଜଣାଙ୍କର ବଞ୍ଚିବାର ପଥ ଖୋଲିଗଲେ ଆଉ ଦଶ ଜଣାଙ୍କର ବଞ୍ଚିବାର ପଥ ସହଜ ହୋଇଉଠେ । ଜଣେ ଯଦି ସାଧୁ ପୁରୁଷ ଜନ୍ମ ନିଅନ୍ତି, ତେବେ କୋଟି କୋଟି ଲୋକଙ୍କର ଉଦ୍ଧାରର ପଥ ଖୋଲିଯାଏ ।

ସାଧୁଜୀ - ମାୟାରେ ଖଣ୍ଡ ହୁଏ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମାୟା ପରିମିତ କରେ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୮/୨୫.୭.୧୯୪୯

॥ ଅଜପା ସାଧନ କ'ଣ ॥

ଜଣେ ଦର୍ଶନାର୍ଥୀ ସାଧୁ ଅଜପା ସାଧନ-ସମ୍ବନ୍ଧରେ କଥା ଚୋଲିଲେ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ନିଃଶ୍ୱାସ - ପ୍ରଶ୍ୱାସରେ ଜପ ଅଜପା ନୁହେଁ । ଏହିଟା ଗୋଟିଏ mechanical (ଯାନ୍ତ୍ରିକ) ପଥ । Vital flow (ପ୍ରାଣାନ-ପ୍ରବାହ) ଯାହା ଚାଲିଛି - ଅନାହତ ଧାରାରେ, ସୁରତ ସମେଶ ନେଇ ନିରନ୍ତର ଇଷ୍ଟମୟ ହୋଇ ସେହି ପ୍ରାଣାନ

ପ୍ରବାହର ସତ୍ୟ ଅନୁଭବ ହିଁ ଅଜପା ସାଧନ । ଏହାର ମୂଳରେ ଥାଏ ସଭାର ଇଷ୍ଟମୁଖୀ ଚନ୍ଦ୍ରାୟତା, ନାମ ପରାୟଣତା ସେତେବେଳେ ସହଜ ହୋଇଉଠେ । ପ୍ରାଣାୟାମ ମାନେ ପ୍ରାଣର ବିରାମ । ନିଃଶ୍ୱାସ ବନ୍ଦ କରି ପ୍ରାଣାୟାମ ହୁଏ ନାହିଁ । ପୂରକ, ରେଚକ, କୁମ୍ଭକ କରୁ କିନ୍ତୁ ଏକମୁଖୀ ଅନୁରାଗ ମୁଖର ଚିତ୍ରରେ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱମୁଖୀ ଟାଣ ଯେତେ ହୁଏ, ଆପେ ଆପେ କୁମ୍ଭକ ସେତେ ହୁଏ । ପୂରକ, ରେଚକ ଇତ୍ୟାଦିର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଲା ବାହାରର କ୍ରିୟାକୁ ସଂଯତ କରି ଭିତରର ଭାବ ଜାଗ୍ରତ କରି ତୋଳିବା । ଅଜପା ଜପ ମାନେ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଜୀବନ କ୍ରିୟା ହେଉଛି ସେହି ପ୍ରାଣନ - ପ୍ରବାହକୁ ଅନୁଭବ କରିବା । ଏକ ଏକ ସ୍ତରରେ ଏକ ଏକ ତରଙ୍ଗ ଅଛି । ତା'ର ମୂର୍ତ୍ତି ଅଛି । ତାକୁ ଅଧିଷ୍ଠାତ୍ରୀ ଦେବତା କହୁ । ଯେଉଁ ଆକାରରେ ପ୍ରାଣ ତରଙ୍ଗ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଏହି ରୂପ ଧାରଣ କରିଛି, ତାହା ହିଁ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଅଧିଷ୍ଠାତ୍ରୀ ଦେବତା । ଯାର ଯେମିତି ବୃତ୍ତି, ରୂପ ବି ତାହାର ସେହିଭଳି । କାଟ-ପଟଙ୍ଗ, ବୃକ୍ଷ-ଲତା ଯାହା, ମୁଁ ବି ରକମମାର ଭାବରେ ତାହା ହିଁ । ଜଣକର ବାହାରର ଚେହେରା ଦେଖୁ ତାହାର ଗୁଣ ଓ କ୍ରିୟା ବୁଝାଯାଏ । ଯେ ନିଜକୁ ଜାଣେ, ସେ ସବୁ କିଛି ଜାଣିପାରେ । ତେଣୁ ଦରକାର ସକ୍ରିୟ ଇଷ୍ଟପ୍ରାଣତାର ଭିତର ଦେଇ ନିଜ ସତ୍ତାକୁ ଜାଣିବା ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୮/୨୫.୭.୧୯୪୯

II ଆତ୍ମା ବହୁତ ହୋଇ ପାରେ କି ନାହିଁ ।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ପଚାରିଲେ - ଜୀବାତ୍ମା ବହୁତ ହୋଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ଆତ୍ମା କ'ଣ ବହୁତ ହୋଇପାରେ ? ସାଂଖ୍ୟରେ ବହୁ ପୁରୁଷବାଦର କଥା ଅଛି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆତ୍ମା ବହୁତ ହେବ କିପରି ? ତେବେ ପ୍ରକୃତି eternal (ଚିରନ୍ତନ) ବୃତ୍ତ୍ୟଭିଧାନତପସ୍ୟାରେ ଏକ ଠାରେ ବହୁ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଥାଏ । ଗୋଟିଏ ଚଳଣର ହିଁ ବହୁଧା ବ୍ୟାପ୍ତି ପରି ଏହା ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ସୃଷ୍ଟି ପୂର୍ବରୁ ପରମ ସଭାର ଅବସ୍ଥାଟା କିପରି ଥିଲା ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାହା କ'ଣ କୁହାଯାଏ ? ଆକାଶର ନିବୃତ୍ତି ହେଲେ ଉପାଧି ଖସିଗଲେ ଯାହାହୁଏ ତାହା ହିଁ । ପ୍ରକୃତିର ଭିତର ଦେଇ ହିଁ ଉପାଧି ଯାହା କିଛି ହୋଇଛି । ତେବେ ଭକ୍ତର ଭଗବାନଙ୍କୁ ଉପଭୋଗ କରିବାର ପିପାସା ଯାଏ ନାହିଁ । ସେ ନିତ୍ୟ

ଦାସ ହିସାବରେ ସତ୍ତାକୁ ଧରି ରଖିବାକୁ ଚାହେଁ । ପୁରୁଷ ଓ ପ୍ରକୃତିର attraction (ଆକର୍ଷଣ), repulsion (ବିକର୍ଷଣ), Stagnation (ସଂସ୍ଥାୟନ) - ଏହି ତିନୋଟିର ଭିତର ଦେଇ ସୃଷ୍ଟି ଚାଲେ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ସାଂଖ୍ୟରେ କୁହାଯାଏ ପୁରୁଷ ଓ ପ୍ରକୃତି ଅଲଗା ! ବେଦାନ୍ତରେ କୁହାଯାଏ ଏକ ହିଁ ଅଛନ୍ତି । ଏହାର ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ କେଉଁଠି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏକର ହିଁ ଦୁଇ । Positive (ରଜା), negative (ରିଣୀ) - ଏକର ହିଁ ଦୁଇଟା ଦିଗ । ତେଣୁ Positive (ରଜା), negative (ରିଣୀ)କୁ ଯେତେବେଳେ ଅଲଗା କରି ଦେଖୁ ସେତେବେଳେ ଆସେ ସାଂଖ୍ୟର ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗ । ଯେତେବେଳେ ଏହାର ପଛରେ ଏକ ହିଁ ସତ୍ତାକୁ ଭାବୁ, ସେତେବେଳେ ବେଦାନ୍ତର ରକମରେ ଭାବୁ । ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଧାରଣା ପାଇଁ ବିରୋଧ ମନେ ହୁଏ । ନତେତ ବିରୋଧ ନାହିଁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୮/୩୦.୭.୧୯୪୯

II 'ରସୋ ବୈ ସଃ' ମାନେ କ'ଣ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ମୋର ମନେ ହୁଏ, ରସ ମାନେ cohesive urge (ସମ୍ମିଳନୀ ଆକୃତି) । ରସାୟନ ମାନେ cohesive urgeର (ସମ୍ମିଳନୀ ଆକୃତି)ର ଅୟନ, ପଥ ବା ପରିଣାୟନ । 'ରସୋ ବୈ ସଃ' ମାନେ ମୋର ମନେ ହୁଏ, ସେହି cohesive urge (ସମ୍ମିଳନୀ ଆକୃତି) ସରୂପ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୮/୩୧.୭.୧୯୪୯

II ବୌଦ୍ଧ ଦର୍ଶନ ଓ ବୈଷ୍ଣବ ଦର୍ଶନ ଭିତରେ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ କେଉଁଠି ।

ଜଣେ ପଚାରିଲେ - ବୌଦ୍ଧ ଦର୍ଶନ ଓ ବୈଷ୍ଣବ ଦର୍ଶନ - ଏହି ଦୁଇଟିର ମଧ୍ୟରେ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ କେଉଁଠି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏକ କଥାକୁ ବିଭିନ୍ନ ଭାବରେ କୁହାଯାଇଛି । Contradiction (ବିରୋଧ) ନାହିଁ । ଜଣେ କହେ ନେତି, ଆଉ ଜଣେ କହେ ଇତି । ଗୋଟିଏ ମନକୁ ଫାଙ୍କା କରିଦିଏ । ଆଉ ଗୋଟିଏ ମନକୁ ଫାଙ୍କା ହେବାକୁ ଦିଏ ନାହିଁ । ତେବେ ଉଭୟଙ୍କ ମଧ୍ୟ ଦେଇ ତୃଷ୍ଣାର ନିରାସନ ହୋଇଥାଏ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୮/୧୮.୮.୧୯୪୯

॥ ଦୈବ ଓ ପୁରୁଷକାର କ'ଣ ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ମଣିଷର ଦୁଇଟା ଦିଗ ଅଛି - ଗୋଟିଏ ଦିଗ ହେଲା ସମ୍ଭୂତ ଅର୍ଥାତ୍ ସେ ଯାହା ହୋଇଅଛି । ଏହାକୁ କୁହାଯାଏ ଦୈବ । ଆଉ ଗୋଟିଏ ହେଲା ସମ୍ଭାବ୍ୟତା । ଅର୍ଥାତ୍, ଏହି ହେବାର ଉପରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇ ଯାହା ସେ ପାଇପାରେ ବା ହୋଇପାରେ । ଏହାକୁ କୁହାଯାଏ ପୁରୁଷକାର । ଏହି ଦୈବ ଆଉ ପୁରୁଷକାରର ସମ୍ମିଳିତ ସହଯୋଗୀ ସଙ୍ଗତ ଯେପରି ହୁଏ, ସାଫଲ୍ୟ ବି ଆସେ ସେହିପରି । ଏହିଟା ହେଲା ବିଧି ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୮/୨.୮.୧୯୪୯

॥ ଇଶ୍ବରଙ୍କ ଇଚ୍ଛା ହିଁ ବିଧି କି ନୁହଁ ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ଇଶ୍ବର ସର୍ବଶକ୍ତିମାନ, ତେଣୁ ତାଙ୍କର ନିରଙ୍କୁଶ ସାଧାନ ଇଚ୍ଛା ହିଁ ତ ବିଧି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାଙ୍କର ସାଧାନ ଇଚ୍ଛା ତାଙ୍କ ଭଳି । ପ୍ରତିଟି ମଣିଷର ସାଧାନ ଇଚ୍ଛା ପୁଣି ତା'ଭଳି । ଏହିଟା ହିଁ ବିଧି । ନହେଲେ acquisition (ଅଧିଗମନ) ବୋଲି କିଛି ରହନ୍ତା ନାହିଁ । ଆଗେ ବାହାର କରିବା ଦରକାର ପାରିବାର, ହେବାର, କରିବାର ବିଧିଟା କ'ଣ । କିଭାବରେ ଏହିଟା ସଂଘଟିତ ହୋଇପାରେ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ସେ ତ ଇଚ୍ଛା ସରୂପ, ତା'ମାନେ କି ବୁଝିବାକୁ ହେବ ତାଙ୍କର କୌଣସି ଶରୀର ଅଛି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେ ସବୁ ସମୟରେ materially immaterial (ବସ୍ତୁଗତ ହୋଇ ବି ବସ୍ତୁର ଅତୀତ) । ଆମ୍ଭେମାନେ ଯେପରି materially condensed (ବସ୍ତୁଗତ ଭାବରେ ଘନୀଭୂତ) । ଏହାର ପଛରେ urge ଓ energy (ଆକୃତି ଓ ଶକ୍ତି) ଅଛି । Urge ଓ energy (ଆକୃତି ଓ ଶକ୍ତି)କୁ activate (ସକ୍ରିୟ) କରି ଏହା ହୋଇଛି - ପ୍ରକୃତି - ପୁରୁଷର ଭିତର ଦେଇ । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର ରୂପ ବି ଏହିପରି କରି ହୋଇଛି । God made man after His own image (ଭଗବାନ ତାଙ୍କର ପ୍ରତିକୃତି ଅନୁଯାୟୀ ମଣିଷ ସୃଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି) । ଅବ୍ୟକ୍ତ ମଧ୍ୟରେ ଯାହା ଅଛି ସୂକ୍ଷ୍ମାକାରରେ, ବ୍ୟକ୍ତର ମଧ୍ୟରେ ତାହା ହିଁ ଅଛି ସୂକ୍ଷ୍ମାକାରରେ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ସେ କ'ଣ କାର୍ଯ୍ୟକ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେ ଯେମିତି କାର୍ଯ୍ୟକ, ସେମିତି ଅକାର୍ଯ୍ୟକ । ମାୟାବୃତ୍ତ ଯେତେବେଳେ, ସେତେବେଳେ କାର୍ଯ୍ୟକ । ପ୍ରବୃତ୍ତିର ଉର୍ଦ୍ଧ୍ବରେ ଯେତେବେଳେ, ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ ଧାରଣା କରିପାରୁନା । ପୁଣି, ଭକ୍ତି ଯଦି ନଥାଏ, ତେବେ ତାଙ୍କର ମଣିଷ ତନ୍ମୁ ମଧ୍ୟରେ ଯେ ତାଙ୍କର ପରମ ଭାବ ବିଦ୍ୟମାନ ତାହା ମଧ୍ୟ ବୁଝିପାରୁନା । ତେଣୁ ଗୀତାରେ ଅଛି - 'ଅବଜାନନ୍ତି ମାଂ ମୁକ୍ତା ମାନୁଷ୍ୟାଂ ତନ୍ମୁମାଣ୍ଡିତମ୍, ପରଂଭାବମଜାନନ୍ତେ ମମଭୂତ ମହେଶ୍ବରମ୍ ।' କେତେ ଗୁଡ଼ିକ ହେବା ଅଛି, ତାର ରୂପ ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ । ବୋଧ କରାଯାଏ । ମୋର ମନରେ ଯେତେବେଳେ ଆନନ୍ଦ ଆସେ, ସେତେବେଳେ ମନେ ମନେ ବୋଧ କରେ । ଆନନ୍ଦର ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ଯେ ହୁଏ ଶରୀର ଭିତରେ । ସେହିଟା ଯେପରି ବୋଧ-ଭାବ । ତାର ନିଜସ୍ବ ରୂପ ଧରାଯାଇ ପାରେନା ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୮/୨.୮.୧୯୪୯

॥ ସବୁ ହିଁ ସତ୍ୟ, ଶିବ ଓ ସୁନ୍ଦର କି ନୁହଁ ॥

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ଦୁନିଆରେ ଯାହା କିଛି ତ ଭଗବାନଙ୍କର ସୃଷ୍ଟି, ତେଣୁ ସବୁ ହିଁ ତ ସତ୍ୟ, ଶିବ ଓ ସୁନ୍ଦର ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯାହା ସବୁ ଯେତେ ହିଁ ଜୀବନର ଅନୁକୂଳ, ସତ୍ୟ ଓ ସରାଉ ଅନୁକୂଳ, ତାହା ହିଁ ସେତିକି ପରିମାଣର ଶିବ ଓ ସୁନ୍ଦର । ଆଉ, ଯାହା ଯେତିକି ପରିମାଣରେ ପ୍ରବୃତ୍ତିର ଘେରରେ ଆବିଷ୍ଟ ହୋଇ ଜୀବନ ବିରୋଧୀ ହୋଇପଡ଼େ ତାହା ସୁନ୍ଦର ଠାରୁ ସେତିକି ଦୂରେଇ ଯାଏ । ଯାହାକୁ ଯେତିକି ପରିମାଣରେ ସରାସମର୍ଜନୀ କରି ନିଆଯାଇପାରେ, ତାହା ସେତେ ହିଁ ସୁନ୍ଦର ହୋଇଥାଏ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ବୈଦାନ୍ତିକ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଯଦି ଦେଖାଯାଏ, ସେତେବେଳେ ତ ସବୁ ହିଁ ସତ୍ୟ, ଶିବ ଓ ସୁନ୍ଦର ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବେଦାନ୍ତ ମାନେ ବେଦର ଅନ୍ତ । ସେଥିରେ ବେଦ ଦରକାର, ଯାହା କି ନା ବ୍ରହ୍ମତତ୍ତ୍ବର, ସରାତତ୍ତ୍ବର, ବୃଦ୍ଧିତତ୍ତ୍ବର । ଏସବୁ ବାଦ ଦେଇ ଯାହା ରହେ, ତାହା ବୈଦାନ୍ତିକ ଦୃଷ୍ଟି ନୁହେଁ, ମାର୍ଯ୍ୟକ ଦୃଷ୍ଟି । ସତ ପୋଷଣା, ଅସ୍ତ୍ରପୋଷଣା, ସରାପୋଷଣା, ସତ ତତ୍ତ୍ବର, ଅସ୍ତ୍ରତତ୍ତ୍ବର, ସରାତତ୍ତ୍ବର ଯାହା ନୁହେଁ, ତାହା ହିଁ ଅସତ୍ୟ, ଅଶୁଭ ଅସୁନ୍ଦର ।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ ପଚାରିଲେ - ସୁନ୍ଦର ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯାହା ଆଦରଣୀୟ, ଯାହା ସତ୍ତାକୁ ଉତ୍ତମକୁ କରିଚାଲେ, ତାହା ହିଁ ସୁନ୍ଦର ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ତାହାତ ବଦଳିଥାଏ । ଗୋଟିଏ ଜୀବ ପକ୍ଷରେ ଅନ୍ୟକୁ ମାରି ଖାଇବା ହୁଏତ ତା'ପାଖରେ ଆଦରଣୀୟ । ଏ ସୁନ୍ଦରର ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯାହାର ସତ୍ତାବୋଧ ବ୍ୟାପୂତ, ତା'ପାଖରେ କିନ୍ତୁ ଆଦରଣୀୟ ନୁହେଁ । କାହାରିକୁ କେହି ମାରିବାକୁ ଗଲେ ତାର ମନେହୁଏ ସେ ନିଜର ସତ୍ତାକୁ ହିଁ ନିଜେ ମାରୁଛି, ଆଉ ତା'ଦ୍ୱାରା ସେ ବୋଧ କରେ - ଏହି ଭାବରେ ମୁଁ ହିଁ ଯେପରି ମାରା ପଡୁଛି । ତେଣୁ, ତା'ପାଖରେ ଏହିତା କେତେବେଳେ ବି ପ୍ରୀତିପ୍ରଦ ହୁଏ ନାହିଁ । ତେଣୁ, ସର୍ବତ୍ର ସତ୍ତାବୋଧ ଯାର ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଛି, ଯାହାର ଚେତନା ଅନନ୍ତ ପ୍ରସାରିତ, ତା'ର ଦୃଷ୍ଟି ଭଙ୍ଗାରେ ସୁନ୍ଦରର ମାନଦଣ୍ଡ ନିରୂପଣ କରିବା ହିଁ ଶ୍ରେୟ ।

ପ୍ରଥମ ବ୍ୟକ୍ତି - ଯେନାଦୁନସ୍ଥାନେଷାଂ ଜୀବନଂ ବର୍ଦ୍ଧନସ୍ଥାପି ପ୍ରିୟତେ ସ ଧର୍ମଃ (ଯାହାଦ୍ୱାରା ନିଜର ଓ ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତଙ୍କର ଜୀବନ ଓ ବୃଦ୍ଧି ବିଧୂତ ହୁଏ, ତାହା ହିଁ ଧର୍ମ) । ବାଘ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଧର୍ମର ଏହି ସମ୍ମାନ ତ ପ୍ରକୃତ୍ୟ ନୁହେଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବାଘ ଦେଖିବ, ତା'ଭଳି ଅନ୍ୟ ବାଘମାନେ ଯେପରି ବଞ୍ଚନ୍ତି, ବଢ଼ନ୍ତି । ଆଉ, ତା'ଠାରୁ ଉନ୍ନତତର ବୋଧ ଓ ଚେତନା ଯେତେବେଳେ ଜାଗ୍ରତ ହେବ, ସେତେବେଳେ ଆଉ ସେ ବାଘ ହୋଇ ରହି ନଥୁବ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୮/୫.୮.୧୯୪୯

II ସାତ୍ତ୍ୱିକ ଭକ୍ତି କ'ଣ ।।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ସାତ୍ତ୍ୱିକ ଭକ୍ତି କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସତ୍ତା ସାଙ୍ଗରେ ସଂଗତି, ତାହା ହିଁ ସାତ୍ତ୍ୱିକ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ହନୁମାନର କି ପ୍ରକାର ଭକ୍ତି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାର ଉର୍ଜା ଭକ୍ତି । ତାମସିକ, ରାଜସିକ, ସାତ୍ତ୍ୱିକ, ଯେଉଁଠାରେ ଯେପରି ପ୍ରୟୋଜନ, ସେଠାରେ ସେହିପରି ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୮/୧୭.୮.୧୯୪୯

II ଆସନ-ମୁଦ୍ରାର ମାନେ କ'ଣ ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଜାଣିବାକୁ ଚାହିଁଲେ - ଆସନ ମୁଦ୍ରାର ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବିଶେଷ ବିଶେଷ ଆସନରେ, ବିଶେଷ ବିଶେଷ ମାନସିକ ଭାବର ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ । ଆଉ, ମୁଦ୍ରା ତ ଦରକାର । ଯେମିତି, ଲେଖିବାକୁ ଗଲେ ଗୋଟିଏ ମୁଦ୍ରାର ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି, ତାହା ଅବଶ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟେକର ତା'ଭଳି ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୮/୨୯.୮.୧୯୪୯

II ସମ୍ୟକ ଦୃଷ୍ଟି, ସମ୍ୟକ କରିବା କ'ଣ ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ଦୁଇଦେବଙ୍କର ଅଷ୍ଟାଙ୍ଗ ମାର୍ଗ ତ ଠିକ୍ ଦୁଃଖୀୟ ନାହିଁ । ସମ୍ୟକ ଦୃଷ୍ଟି, ସମ୍ୟକ କରିବା ଇତ୍ୟାଦିକୁ ମଣିଷ କ'ଣ ବୁଝିବ ? ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ମଣିଷ ତ ତାର ମତ କରି ଚେଷ୍ଟା କରେ । ଏ ବିଷୟରେ ତାଙ୍କର ବକ୍ତବ୍ୟ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସମ୍ୟକ କରିବାର ଗୋଟିଏ ଅର୍ଥ ଅଛି । ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାରର କରିବା ଅଛି, ତା ସତ୍ତା ପାଇଁ । ଆଉ ଏକ ପ୍ରକାରର କରିବା ଅଛି ପ୍ରବୃତ୍ତି ପାଇଁ । ବୃତ୍ତି ପାଇଁ କଲେ ସମ୍ୟକ କରିବା ହୁଏନାହିଁ, ଆଧିପତ୍ୟ ହୁଏ ନାହିଁ । ସତ୍ତା ପାଇଁ କରିବା ହେଲେ ହିଁ ସମ୍ୟକ କରିବା ହୁଏ । ଆଉ ଏକ କଥା - ଯାହା କରିବ thoroughly (ପୁରାପୁରି) କର । ତା'ଠାରୁ ଜ୍ଞାନ ଆସିବ, meaningful adjustment (ସାର୍ଥକ ବିନ୍ୟାସ) ହେବ । ତା'ଦ୍ୱାରା ଅଜ୍ଞତା ଓ ଦୁଃଖର ହାତରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୮/୨୯.୮.୧୯୪୯

II ସାଧୁଙ୍କର ପରିତ୍ରାଣ ପାଇଁ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଆସିବାକୁ ହୁଏ କାହିଁକି ।।

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ସାଧୁର ପରିତ୍ରାଣ ପାଇଁ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଆସିବାକୁ ପଡ଼େ କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯେତେବେଳେ ଅନେକଙ୍କ ଭିତରେ କୁପ୍ରବୃତ୍ତି ଦୁର୍ଦ୍ଦାତ ହୋଇ ଉଠେ, ସେତେବେଳେ ସାଧୁମାନେ ବେଶୀ ବିପର୍ଯ୍ୟସ୍ତ ହୁଅନ୍ତି । ଦୂର୍ଦ୍ଦିନର ପରିଚୟ ଏହି ଯେ, ସେଠାରେ ସତଲୋକ ନିପାଡ଼ିତ ହୁଅନ୍ତି, ଅସନ୍ମାନିତ ହୁଅନ୍ତି, ନିର୍ଯ୍ୟାତ୍ତିତ ହୁଅନ୍ତି । ସାଧୁର ଏହି ନିପାଡ଼ନର ପଥ ନିରୋଧ କରି ସିଦ୍ଧି ଓ ପ୍ରାପ୍ତିର ପଥ ଉନ୍ମୁକ୍ତ

କରିଦେବା ପାଇଁ ତାଙ୍କର ଆସିବା ଦରକାର ହୁଏ । ସାଧୁ ସାମନାରେ ଯଦି ଆଦର୍ଶ ନଥାନ୍ତି, ଯାହାକୁ ଦେଖି ସେ ତାହାର ଚଳଣି ଗୁଡ଼ିକ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରିବ, ତେବେ ଯେତେବେଳେ ସେ କରୁ, ତାହା ପ୍ରକୃତି ନିଷ୍ପେଷିତ ହୋଇ ଅଜ୍ଞତାରେ ବ୍ୟବହାର ହୋଇଯାଏ । ଆଉ, ସେ ଯେତେବେଳେ ଆଦର୍ଶ ରୂପେ ସମ୍ମୁଖରେ ଆସି ଛିଡ଼ା ହୁଅନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ସାଧୁର ପଥ ଖୋଲିଯାଏ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ତାଙ୍କୁ ପ୍ରାୟ ହେବାର ରକମଟା ବା କ'ଣ ! ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ଆଜ୍ଞାବନ ଅପେକ୍ଷା କରି କରି ଶବରାକୁ ଅନ୍ଧ ହେବାକୁ ପଡ଼ିଲା, ଆଉ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ମୁହୂର୍ତ୍ତର ପାଦସ୍ପର୍ଶରେ ଅହଲ୍ୟାର ପାଷାଣ ଉଦ୍ଧାର ହୋଇଗଲା, ବ୍ୟାପାରଟା କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଶବରାର ହେଲା ପ୍ରାପ୍ତି, ଆଉ ଅହଲ୍ୟାର ହେଲା ଜଡ଼ବୁଦ୍ଧିକୁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୮/୨.୯. ୧୯୪୯

II ରାମକୃଷ୍ଣ ଦେବଙ୍କର ମା'ଙ୍କୁ ଡାକିବା ଓ ତାଙ୍କୁ ପାଇବଟା କ'ଣ II

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସୀ କଲେ - ରାମକୃଷ୍ଣଦେବ ଯେ ଦୀର୍ଘଦିନ ଧରି ବ୍ୟାକୁଳ ଭାବରେ ମା'ଙ୍କୁ ଡାକିଲେ, ଏହିଟା ବା କ'ଣ, ଆଉ ତା'ପରେ ମା'ଙ୍କୁ ପାଇଲେ, ଏହି ମା'ଙ୍କୁ ପାଇବାଟା ବା କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେ ମାଆଙ୍କୁ ପ୍ରତୀକ ରୂପେ ଧରି ନେଇ ଅନ୍ତରର ସମସ୍ତ ଅନୁରାଗ ଦେଇ ତାଙ୍କୁ ଅନୁସରଣ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଏହି ଭାବରେ ତାଙ୍କର ଗୋଟିଏ concentric adjustment (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ ବିନ୍ୟାସ) ହେବାକୁ ଲାଗିଲା ମା'ଙ୍କୁ କେନ୍ଦ୍ର କରି । ମା'ଙ୍କୁ ସେତେବେଳେ ସେ ନାନା ରୂପରେ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲେ । ମା'ସେଠାରେ ଏହି ରୂପରେ ଆବିର୍ଭୂତ, ଏଠାରେ ଏହି ରୂପରେ ଆବିର୍ଭୂତ । ଏହି ଭାବରେ ପ୍ରତି ପ୍ରତ୍ୟେକର ଭିତରେ ମା'ଙ୍କୁ ଦେଖୁଥିଲେ ପ୍ରତିଟି ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ନେଇ - analytically ଓ synthetically (ବିଶ୍ଳେଷଣ ଓ ସଂଶ୍ଳେଷଣ ସହକାରେ) । ଏହି ରକମରେ ସବୁ କିଛି ଭିତର ଦେଇ ଚାଲିଥିଲା ମା'ଙ୍କୁ ପ୍ରାପ୍ତି ଅର୍ଥାତ୍ ଆପ୍ତି, ତା'ମାନେ ଆପଣାର କରିନେବା । ଏହି ପ୍ରକାର ହେଲେ, ଏହି ଆପଣାର ବୋଧ ଏବଂ ତଦନୁପାଦିକ ଚଳଣି ସେତେବେଳେ ଜୀବନରେ, ଚରିତ୍ରରେ, ବୋଧରେ, ସତ୍ତାରେ ସହଜ ଭାବରେ ଜୀବନ୍ତ ହୋଇଉଠେ । ଏହି ଭାବରେ ମା'ଙ୍କର concentric, condensed, absolute, sublime (କେନ୍ଦ୍ରାନ୍ତର,

ସଂହତ, ଅଖଣ୍ଡ, ମହାନ) ମୂର୍ତ୍ତି ପୂର୍ତ୍ତି ଉଠେ ମଣିଷ ପାଖରେ - ତାର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଐଶ୍ଵର୍ଯ୍ୟ ଓ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ନେଇ । ସେତେବେଳେ ସେ ବୋଧ କଲେ -

'ତୁମି ଆଛ ଅନଲେ ଅନିଲେ, ଚିରନଭୋନାଲେ

ଭୂଧର- ସଲିଲେ ଗହନେ,

ଆଛ ବିଟାଲତାୟ ଜଲଦେରଇ ଗାୟ,

ଶଶୀ-ତାରକାୟ-ତପନେ ।'

ସେତେବେଳେ ହୁଏ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଅନୁଭୂତି, ପ୍ରକୃତ ଜ୍ଞାନ - ବିଶେଷ ଏବଂ ନିର୍ବିଶେଷ ଦୁଇ ମିଳି ଏବଂ ସବୁକୁ ଅତିକ୍ରମ କରି ଜାଗି ଉଠେ ମାଆର ଅଖଣ୍ଡ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ମୂର୍ତ୍ତି । ତା'ମଧ୍ୟ ଦେଇ ବିଶ୍ଵତରାତରର ସବୁ କିଛି ଜ୍ଞାନ ଓ ବୋଧ ଚିକିନିଷ୍ଟ ଜାଗି ଉଠେ ମା'ଙ୍କ ଠାରେ । ଏହା ସଙ୍ଗରେ ବହି ପଢ଼ା ଜ୍ଞାନ ବା ଦୁର୍ଲ୍ଲଭତ ବୁଝା, ଯା'ମଧ୍ୟରେ ଅନୁଭୂତି ନାହିଁ, ତାର ଢେର ଫରକ ଅଛି । ସେହିଟା ଯେପରି ଦୂରରୁ ହାଟ ହୋ ହୋ ଶବ୍ଦ ଶୁଣିଲା ଭଳିଆ । ଦୂରରୁ ହାଟର ଶବ୍ଦ ଯେ ଶୁଣେ, ସେ ଗୋଟିଏ ଅନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କଲରବ ଶୁଣେ । ଏହି ହୋ ହୋର ପଛରେ ଯେଉଁ ସତତ ଶବ୍ଦ ଗୁଡ଼ିକ ରହିଛି, ତା' ସେ ଟେର (ସନ୍ଧାନ) ପାଏ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଯିଏ ବଜାର ଭିତରେ ଦେଇ ଯାଏ, ସେ ମଣିଷ ମାନଙ୍କର କିଣାବିକା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଦେଖେ - କିଏ କହୁଛି - ମାଛ ଦିଅ, କେହି କହୁଛି ଦହି ଦିଅ, ଲାଉ ଦିଅ । ସେଗୁଡ଼ିକକ ସେ ଅଲଧା କରି ସ୍ପଷ୍ଟଭାବରେ ଶୁଣିବାକୁ ପାଏ, ବୁଝି ପାରେ । ତେଣୁ ତା' ପାଖରେ ଶବ୍ଦ ଗୁଡ଼ିକ କେତେ ଅର୍ଥପୂର୍ଣ୍ଣ । ଦୁର୍ଲ୍ଲଭତ ବୁଝିବାଟା ଯାହା ସତ୍ତାରେ ଗ୍ରହ୍ୟ ହୋଇ ଉଠେନା, ଆଉ ପ୍ରକୃତ ଅନୁଭୂତିଲକ୍ଷ ବୋଧ ଓ ଜ୍ଞାନ, ଏହି ଦୁଇଟା ଭିତରେ ତେଣୁ ଏତେ ବ୍ୟବଧାନ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ବ୍ୟାକୁଳତା, ଆକୁଳତା, ନିଷ୍ଠା ଇତ୍ୟାଦି ଧରି ରଖିବା ପାଇଁ ତ ଯମ-ନିୟମ ଇତ୍ୟାଦିର ପ୍ରୟୋଜନ ଅଛି । ନଚେତ ଗୋଟିଏ ଭୂମି ଲାଭ କରିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ବି ତ ଅନେକ ସମୟ ଦେଖାଯାଏ, ଭିତରର ପ୍ରକୃତି ଜାଗି ଉଠିବା କାରଣରୁ ତାହା ସ୍ଥାୟୀ ହୁଏନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଦିଗରେ ଥାଏ ଇଷ୍ଟଙ୍କ ପ୍ରତି ନିଶା, ଝୋଙ୍କ, ପୁଣି ଥାଏ କେତେ ଗୁଡ଼ିଏ ପ୍ରକୃତି । ଇଷ୍ଟଙ୍କ ପ୍ରତି ସତ୍ୟକାର ଅନୁରାଗ ଏତେ ଚିକିଏ ଯଦି ଥାଏ, ଯମ-ନିୟମ ଇତ୍ୟାଦି ଆପଣା ଛାଏଁ ଆସିଥାଏ । ଆତ୍ମମାନେ

ସେତେବେଳେ ସଭାବତଃ ହିଁ ଚେଷ୍ଟା କରୁ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ବାସ୍ତବ ଝୋଁକ, ଟାଣ ଯା'ଦ୍ୱାରା ବଡ଼େ ତାହା ହିଁ କରିବାକୁ ଏବଂ ତା'ର ଅନ୍ତରାୟୀ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକ ଜୟ କରିବାକୁ। ଯମ-ନିୟମ ଇତ୍ୟାଦିର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ହିଁ ଏହିଠାରେ। ମୋର ଯଦି ଇଷ୍ଟଙ୍କ ପ୍ରତି ପ୍ରକୃତ ଟାଣ ଥାଏ, ଏବଂ ଗୋଟିଏ ଝିଅକୁ ଦେଖୁ ଅସଂଯତ ଭାବର ଉଦୟ ହୁଏ, ସେତେବେଳେ କିନ୍ତୁ ମନେ ହେବ, ଏହାଦ୍ୱାରା ମୋର ଇଷ୍ଟଙ୍କର କ'ଣ ସାର୍ଥ ପୂରଣ ହେବ? ଏହିଥିରୁ ଆସେ ବିଚାର, ବୁଦ୍ଧି, ସଂଯମ, ପ୍ରତ୍ୟାହାର ଇତ୍ୟାଦି। ସେତେବେଳେ ମୁଁ ଧର୍ମ ବିଗୁଣ କାମକୁ କାମ ବୋଲି ଚିହ୍ନି ପାରିବି ଏବଂ ତାକୁ ଅତିକ୍ରମ ବି କରିପାରିବି। ଏହି ଭାବରେ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଜ୍ଞାନବୋଧ ଫୁଟି ଉଠିଥାଏ। ଦୁନିଆର ପ୍ରତ୍ୟେକକଥା ଜିନିଷକୁ ସେତେବେଳେ ଏହି ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ ନେଇ, ଏହି ବିବେଚନା ନେଇ ମାପି ମାପି, ପରୀକ୍ଷା କରି କରି ଚାଲୁ। ସେତେବେଳେ ପ୍ରତ୍ୟେକକଥାର ସରୂପ ଆତ୍ମମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଉଦଭାସିତ ହୋଇଉଠେ। ଯାହା କିଛିକୁ ଇଷ୍ଟାପେକ୍ଷା ବ୍ୟବହାର କରିପାରିବୁ, କୌଣସି ଜିନିଷ ଆତ୍ମମାନଙ୍କୁ ଭାସେଇ ନେଇ ଯାଇପାରିବ ନାହିଁ। କିନ୍ତୁ ଆତ୍ମମାନେ ଯଦି ପ୍ରବୃତ୍ତି ଝୋଁକା ହୋଇ ପଡ଼ୁ, ପ୍ରବୃତ୍ତିର ଚାପରେ ଇଷ୍ଟ ଆତ୍ମମାନଙ୍କ ଜୀବନରେ ଅପ୍ରଧାନ ହୋଇପଡ଼ନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ଆତ୍ମମାନେ ବୃତ୍ତିସାରୂପ୍ୟ ଲାଭ କରିଥାଉ। ବିବେକ, ବିଚାର ବୁଦ୍ଧି, ଯମ-ନିୟମ ଇତ୍ୟାଦି ଆଉ ସେଠାରେ ଥାଏ ନାହିଁ। ତେଣୁ କୌଣସି ଗୋଟିଏ କିଛିରେ ସମଗ୍ର ସଭାର concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) ଝୋଁକ ନ ହେଲେ ଏହି ସବୁ ଆସେ ନାହିଁ। ଆଉ, ଏହିଟା କିନ୍ତୁ ଅତି ସହଜ। ଏହାପରି ସୁବିଧା ଜିନିଷ ଆଉ କିଛି ନାହିଁ। କୌଣସି ଅନୁରାଗ ସଭାକୁ ଯଦି ଥରେ ଅନୁରଞ୍ଜିତ କରି ତୋଳେ, ସେତେବେଳେ normally (ସହଜ ଭାବରେ) ଏହିଟା ହୁଏ। ସେତେବେଳେ ବାସ୍ତବିକ ହୋଇ ଉଠନ୍ତି ତା'ର ସବୁ କିଛି। ସେହି ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀରୁ ସେ ଦେଖେ, ବୁଝେ, ଭାବେ, ଚାଲେ, ନିଜକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରେ। ଏହିଟା ଯେହେତୁ ଇଷ୍ଟଙ୍କୁ ନେଇ concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) ହେବାର କଥା କହୁଛି, ତେଣୁ କଠିନ ମନେ ହେଉଛି। କିନ୍ତୁ ଜଣେ କୃପଣର କଥା ଧରନ୍ତୁ। ତା'ର ଅର୍ଥ ଲୋଭ ହିଁ ତାର ସମଗ୍ର ଚଳନ, ଚରିତ୍ର, ବୁଦ୍ଧି, ବିଚାରର ନିୟମକ ହୋଇରହିଛି। ତେଣୁ କହେ, ଏହା ଭଲିଆ ସହଜ ଆଉ କିଛି ନାହିଁ। ପ୍ରାଣର ଗଭୀରରେ ଏହିଟା ଥରେ ପାଇ ବସିଲେ ହୋଇଯାଏ। ଦେଖୁଛନ୍ତି ତ,

ଏପରିକି ଗୋଟିଏ ସପ୍ନ ବି ଯଦି ସଭାକୁ ଗଭୀର ଭାବରେ ସ୍ପର୍ଶ କରିଥାଏ, ତାହା ବି କେତେ ପରିମାଣରେ ସତ୍ୟ ହୋଇଉଠେ ଜୀବନରେ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୮/୭.୯.୧୯୪୯

II ସୁମତି-କୁମତି ଦୁଇଟାକୁ ହିଁ ଭଗବାନ ଦେଇଛନ୍ତି କି ନାହିଁ।

ଜଣେ ମା' କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ସୁମତି-କୁମତି ଦୁଇଟାକୁ ହିଁ ତ ଭଗବାନ ଦେଇଛନ୍ତି।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସୁମତି ସେ ଦେଇଛନ୍ତି, କୁମତି ଆତ୍ମମାନେ ସୃଷ୍ଟି କରିଛୁ। ଏହିଟା କାଳର କର୍ମ। ଶକ୍ତିତାନର କର୍ମ। ଆତ୍ମମାନେ ପ୍ରବୃତ୍ତି ସାର୍ଥବଶରେ ଉତ୍ସକୁ ଭୁଲି ଯାଇ ନିଜର ପ୍ରବୃତ୍ତି ପୂରଣର ପଥରେ ଛୁଟି ଥାଉ। ଏହିପରି ଭାବରେ କୁମତିକୁ ପ୍ରଶ୍ରୟ ଦେଉ, ପୁଷ୍ଟ କରୁ। ତୁମର ପୁଅ ତୁମର ଚୂଡ଼ି ପାଇଁ ଉଦଗ୍ର ଆଗ୍ରହ ରଖିପାରେ, ପୁଣି ନିଜର ଖୁଆଲ ପଛରେ ବି ବନ୍ଦିତ ପାରେ। ତୁମେ ତାର ଉତ୍ସ, ତୁମକୁ ଯଦି ମୁଖ୍ୟ କରି ଅଗ୍ରସର ହୁଏ, ତେବେ ସେ ବଡ଼ ହେବ ହିଁ। ତେଣୁ ଦେଶାତ୍ମ୍ୟ ବାସ୍ତବରେ ବଡ଼ ଯେଉଁମାନେ ହୁଅନ୍ତି, ନିଶ୍ଚିତ ସେମାନେ ମାତୃଭକ୍ତ, ଗୁରୁଭକ୍ତ ହୋଇଥାନ୍ତି। ଭକ୍ତି ଭିତରେ ସାର୍ଥପ୍ରାଣତାର ମନୋଭାବ ନଥାଏ। ଭକ୍ତି ଯେଉଁଠି ସେଠାରେ ଥାଏ ପ୍ରିୟଙ୍କୁ ସୁଖ, ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ଓ ସମର୍ଥନ କରିବାର ସକ୍ରିୟ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା। ଉତ୍ସ, ଇଷ୍ଟ ବା ଶ୍ରେଣୀକ ପ୍ରୀତି ଓ ଆରାଧନା ପାଇଁ ଯେଉଁ କର୍ମ, ସେ କର୍ମ ମଣିଷକୁ ମଙ୍ଗଳ ଆଡ଼କୁ, ମୁକ୍ତି ଆଡ଼କୁ ନେଇଯାଏ। ପ୍ରବୃତ୍ତି-ଜଡ଼ିତ କର୍ମରେ ବନ୍ଧନ ଆସିଥାଏ। ଜୀବନ ଦୁର୍ବହ କରି ତୋଳେ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୮/୭୭.୯.୧୯୪୯

II 'ନହେକସ୍ତାତ୍... ସୁସ୍ଥିରଂ ସ୍ୟାତ୍' ମାନେ କ'ଣ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ଜଣେ ଗୁରୁଙ୍କ ଠାରୁ ନା କ'ଣ ସୁସ୍ଥିର ଜ୍ଞାନ ପ୍ରାପ୍ତି ହୁଏନାହିଁ। ଭାଗବତରେ ଅଛି - ନ ହେକସ୍ତାତ୍ ଗୁରୋଞ୍ଜାନଂ ସୁସ୍ଥିରଂ ସ୍ୟାତ୍। ତାର ମାନେ କ'ଣ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଜଣଙ୍କ ପ୍ରତି concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) ହୋଇ ସେତେବେଳେ ଗୋଟିଏ meaningful adjustment (ସାର୍ଥକ ବିନ୍ୟାସ) ଆସେ, ସେତେବେଳେ ସେହିଟା ଉପରେ ଠିଆ ହୋଇ ସବୁ ଜାଗାରୁ meaningfully

(ସ୍ଵାର୍ଥକଭାବରେ) ଆହରଣ କରିପାରେ। କିନ୍ତୁ ସେହି କେହି ପ୍ରତି ଯଦି ଅତ୍ୟୁତ ଅନୁରାଗ ନଥାଏ, ତେବେ ସବୁଟା ସ୍ଵାର୍ଥକ ସମନ୍ବୟରେ ଏକାକୃତ ହୋଇ ଉଠେ ନାହିଁ। ପ୍ରକୃତ ଜ୍ଞାନ ମଧ୍ୟ ହୁଏନାହିଁ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଆତ୍ମ ସମର୍ପଣ କଲେ ଅନେକ ସମୟ ତ ନିରୋଧ କରିବାର ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ହେନାହିଁ । ଯେ ଅବସ୍ଥା ଆସିବ ଆସୁ ଏହି ପ୍ରକାରଟା ହୁଏ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯେ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ସେ ଆତ୍ମ ସମର୍ପଣ କରେ, ସେବେଠାରୁ ତାର ବଞ୍ଚିବାର ଇଚ୍ଛା ଖୁବ୍ ବଢ଼ିଯାଏ, ଯାହାଙ୍କଠାରେ ଆତ୍ମ ସମର୍ପଣ କରିଛି ତାଙ୍କରି ପାଇଁ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଆତ୍ମ ସମର୍ପଣ କଲେ କିଛିଟା ନିଶ୍ଚିତ ଭାବ ଆସେ ନାହିଁ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାକୁ ଆତ୍ମ ସମର୍ପଣ କୁହାଯାଏ ନାହିଁ। ଆତ୍ମସମର୍ପଣ ମଧ୍ୟରେ ରହିଛି ପ୍ରେମପୂରଣା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କର୍ମ ତତ୍ପରତା। ଆତ୍ମସମର୍ପଣ କଲେ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭତା ଓ ଅସାଫଲ୍ୟତାକୁ ଏତେ ସଜାଗ ଭାବରେ ନିରୋଧ କରାଯାଏ ଯେ ସେ ଗୁଡ଼ିକୁ ଆସିବାକୁ ସୁଯୋଗ ପାଏ ନାହିଁ। ଅକୃତକାର୍ଯ୍ୟ ହେବାର ତିଳେମାତ୍ର ରହୁ ସେ ରଖେ ନାହିଁ। ଆତ୍ମସମର୍ପଣରେ ଭକ୍ତିଟା ଉର୍ଜା ତେଜା ହୋଇ ଉଠେ। ଆତ୍ମସମର୍ପଣ ମାନେ ନିଶ୍ଚୟ ଯାହା କିଛି, ତୃତ୍ତିର ପ୍ରତି ଟାଣ ବା ଆସକ୍ତି ଯାହା କିଛି ଅଛି ତାକୁ ଏପରି ଭାବରେ ନିରୋଧ କରିବା ହେବ ଯେ, ସେଗୁଡ଼ିକ ଆଉ ତାକୁ ବିଧିସ୍ଥ କରି ନପାରେ, ଆଉ ତା'ସହିତ ନିଜେ ବି ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ ହୋଇ ଉଠିବ। ଆତ୍ମସମର୍ପଣ ଯାହା, ଆତ୍ମ ନିର୍ଯ୍ୟୋଗ ମଧ୍ୟ ତାହା। ଏହା ଭିତରେ ରହିଛି ସକ୍ରାନ୍ତ ଭାବ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୮/୧.୧୦.୧୯୪୯

II ଏତେ ମହାପୁରୁଷମାନଙ୍କ ଆସିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ମଣିଷ ଉନ୍ନତ ହୁଏନା କାହିଁକି।

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜାଣିବାକୁ ଚାହିଁଲେ - ଏତେ ମହାପୁରୁଷଙ୍କର ଆଗମନ ହେବା ସତ୍ତ୍ୱେ ବି ମଣିଷ ଉନ୍ନତ ହେଉ ନାହିଁ କାହିଁକି?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସକ୍ରିୟ ଟାଣ ନାହିଁ। ତାହା ଥିଲେ ଜୀବନ, ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ, ଉପଭୋଗ, ସତ୍, ଚିତ୍, ଆନନ୍ଦ ଯାହା କିଛି କାମ୍ୟ ସେ ସବୁକୁ ପାଉ, କିନ୍ତୁ ପ୍ରବୃତ୍ତି ମୁଖୀ ଚଳନ ପାଇଁ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ମାତ୍ରା ଠିକ୍ ରହେନାହିଁ। ତେଣୁ ଗୋଳମାଳ ହୋଇଯାଏ। ତେବେ

ସେମାନେ ଆସି ଯେଉଁ ପ୍ଲାନ ସୃଷ୍ଟି କରି ଦେଇଯାଆନ୍ତି, ସବୁ ବିକୃତି ସତ୍ତ୍ୱେ ବି ତାହା ଆତ୍ମମାନଙ୍କୁ ସତ ପ୍ରେରଣା ଯୋଗାଏ। ଅନେକ ପରିମାଣରେ ବଞ୍ଚିବାର ପଥ ପ୍ରଶସ୍ତ କରି ଦେଇଯାନ୍ତି।

ଆ: ପ୍ର: ୧୮/୩.୧୦.୧୯୪୯

II ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା ମାନେ କ'ଣ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା ଭିତରେ ଅଧି-ଆତ୍ମିକତା ଅଛି ଅର୍ଥାତ୍ ଅବଲମ୍ବନ କରି ଗାଳିବାର ସୁଯୋଗ ଅଛି। ସଦଗୁରୁ ବା ଆଦର୍ଶଙ୍କୁ ଅବଲମ୍ବନ କରି ଅତ୍ୟୁତ ଅନୁରାଗ ସହିତ ତତ୍ ସ୍ଵାର୍ଥ ପ୍ରତିଷ୍ଠାପନ୍ନ ହୋଇ ଗାଳିବାଟାକୁ କୁହାଯାଏ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା।

ଆ: ପ୍ର: ୧୮/୬.୧୦.୧୯୪୯

II ସଦାଚାର ଭିତରେ କେଉଁଟା ପ୍ରଧାନ।

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ, ମାନସିକ, ଶାରୀରିକ ସଦାଚାର, ଏହି ତିନୋଟି ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଧାନ କେଉଁଟା?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏହି ତିନୋଟି ନେଇ ହିଁ ଗୋଟିଏ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଖୁବ୍ କମ୍ ମଣିଷ ଭିତରେ ତ ଏହି ତିନୋଟି ଦେଖାଯାଏ। ଅଥଚ ତଥାକଥିତ ବିପ୍ରର ହାତରୁ ଆମେ ଖାଉ, କିନ୍ତୁ ତା'ଭିତରେ ଯେ ଏହି ତିନିଟା ଦିଗ ଠିକ୍ ଅଛି ତା ଦୃଷ୍ଟିକୁ କିପରି?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେହିଟା ତ ମୁସିଲ। ସେଇଥିପାଇଁ ତ କହେ, ଅଜ୍ଞାତକୁଳିଶାଳ କାହାରି ହାତରୁ ଖାଇବ ନାହିଁ। କୁଳ ଓ ଶାଳ ଦୁଇଟାକୁ ହିଁ ଜାଣିବାକୁ ହେବ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୮/୧୮.୧୦.୧୯୪୯

II ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ଲାଭ ପରେ ସଦଗୁରୁ ମୂର୍ତ୍ତି ଦର୍ଶନ ହୁଏ କାହିଁକି।

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ଲାଭ ପରେ ଯେ ମଣିଷ ସଦଗୁରୁଙ୍କର ମୂର୍ତ୍ତି ଦର୍ଶନ କରେ, ଅନେକ ଲୋକ କହନ୍ତି, anthropomorphic tendency (ଭଗବତ୍ଭାବେ ନରରୂପ ଆରୋପର ଦୃଷ୍ଟି) ଠାରୁ ଏହିଟା ହୁଏ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପ୍ରକୃତ ସଦଗୁରୁଙ୍କ ଦେହକୁ କୁହାଯାଏ ଭାଗବତୀ ତନ୍ମୁ। ସେ ସବୁ ସ୍ତରର ସବୁଟାକୁ concretely (ବାସ୍ତବରେ) ଓ absolutely (ଅଶ୍ୱଶ୍ଚ ଭାବରେ) ଜାଣନ୍ତି।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ପ୍ରକାଶାନନ୍ଦ ସରସ୍ବତୀ ଯେମିତି ଚୈତନ୍ୟଦେବଙ୍କ ଭିତରେ ଦେଖୁଥିଲେ, ଆପଣଙ୍କ ଅନୁଭୂତିରୁ ଯେମିତି ପାଉ, ସେହି ରକମ କି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଧରନ୍ତୁ, ମୋର ଜଣେ ଇଷ୍ଟ ଅଛନ୍ତି, ତାଙ୍କୁ ଦେଖୁଛି, ଶୁଣୁଛି, ତପ କରୁଛି । ତାଙ୍କୁ analytically ଓ synthetically (ବିଶ୍ଳେଷଣ ଓ ସଂଶ୍ଳେଷଣ ସହକାରେ) ଦୃଷ୍ଟିଲି । ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କର ମୂର୍ତ୍ତିଟା ମୋ ପାଖରେ ବ୍ରାହ୍ମାତନ୍ତୁ ହେଲା । ବାଷ୍ପଟା ଘନିଭୂତ ହୋଇ ଜଳ ହୁଏ, ଜଳ ଥଣ୍ଡା ହୋଇ ବରଫ ହୁଏ । ବରଫ ହେଲେ ତାର ବାଷ୍ପରୁ ଘୁଞ୍ଚି ଯାଏ ନାହିଁ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ସବୁ ଗୁରୁଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କ'ଣ ଏହିଟା ଥାଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯେଉଁ ମାନଙ୍କର ବାସ୍ତବରେ ବ୍ରହ୍ମଲୀଭ ହୁଏ, ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଏହିଟା ଜାଗ୍ରତ ଥାଏ ।

‘କୃଷ୍ଣର ଯେତକ ଲୀଳା ସର୍ବୋତ୍ତମ ନର ଲୀଳା

ନରବପୁ ଚାଁହାର ସରୂପ,

ଗୋପବେଶ ଦେଖୁ କର ନବକିଶୋର ନଟବର

ନରଲୀଳାର ହସ୍ତ ଅନୁରୂପ ।’

ତାଙ୍କର ଏହି ବିଶିଷ୍ଟ ରୂପ ଭକ୍ତର ବୋଧ ଭିତରେ ଜାଗ୍ରତ ଥାଏ । ଏହିଟା ନ ରହିବାଟା ତା’ପାଖରେ ମରଣ ତୁଲ୍ୟ । କାରଣ, ସେ ହିଁ ତା’ପାଖରେ concentric agent (କେନ୍ଦ୍ରୀୟତା ବୋଧାଧାନକାରୀ ବା ବୋଧାୟିତା) । ପ୍ରେକ୍ଷଣୀ ଅସ୍ତିତ୍ବ ତା’ପାଖରେ ଅକ୍ଷୟନାୟ । ତାହାର ପ୍ରତ୍ୟେକଟା cell (କୋଷ) ମଧ୍ୟରେ ଇଷ୍ଟ ଜାଗ୍ରତ ଥାନ୍ତି । ଏହି ଧରଣର ଭକ୍ତର ତନ୍ତୁ ମଧ୍ୟ ଭାଗବତୀ ତନ୍ତୁରେ ରୂପାନ୍ତର ଲାଭ କରେ । ତାଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ ହିଁ ଭଗବତ ବୋଧର ଉଦ୍‌ବୋଧନ ହୁଏ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ସେହିଥିପାଇଁ କ’ଣ ବୈଷ୍ଣବମାନେ କହନ୍ତି କୃଷ୍ଣପ୍ରେମ ହିଁ ସାର ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏହିଟା ଖୁବ accurate (ଯଥାର୍ଥ) ଓ practical (ବାସ୍ତବ) । ପରେ ଭାବ କାଳେ ଭାଙ୍ଗିଯିବ, ତେଣୁ ତଥାକଥିତ ଜ୍ଞାନର ଧାରଣାକୁ ପ୍ରଶ୍ନସ୍ବ ଦିଅନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୮/୨୦.୧୦.୧୯୪୯

।। ‘ନିୟତିଃ କେନ ବାଧତେ’ ମାନେ କ’ଣ ।।

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜାଣିବାକୁ ଚାହିଁଲେ - ‘ନିୟତିଃ କେନ ବାଧତେ’ କୁହାଯାଏ, ତାର ମାନେ କ’ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯେମିତି ଚାଲିବ, ସେମିତି ହେବ । ବିଧିକୁ କେହି ବ୍ୟାହତ କରିପାରେ ନାହିଁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୮/୨୧.୧୦.୧୯୪୯

।। ସାରୂପ୍ୟଲାଭ ମାନେ କ’ଣ ।।

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ସାରୂପ୍ୟ ଲାଭ ମାନେ କ’ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତୁମର ଯେ ଚିନ୍ତନ ରୂପ ସେହିରୂପ ଲାଭ କରିବା, ସେହି ରୂପରେ ରୂପାୟିତ ହେବା । ଇଷ୍ଟଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସେହି ରୂପଟା ପ୍ରକଟ ଓ ପ୍ରସ୍ତୁତିତ । ତେଣୁ, ତୁମେ ଯେତେବେଳେ ପୁରାପୁରି ତାଙ୍କର ହୋଇଗଲ, ସେତେବେଳେ ଧୀରେ ଧୀରେ ସାରୂପ୍ୟ ଲାଭର ଦିଗକୁ ଆଗେଇ ଚାଲିଲ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୮/୨୨.୧୦.୧୯୪୯

।। ପ୍ରତିମାର ପ୍ରାଣ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କଥା କ’ଣ ।।

ଜଣେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ- ପ୍ରତିମାର ପ୍ରାଣ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଜିନିଷଟା କ’ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆମ୍ଭେମାନେ ପ୍ରତିମାକୁ ଜୀବନ୍ତ ବୋଲି ଅନୁଭବ କରୁ, ଅନ୍ତରରେ ସେହି ଭାବ ଜାଗ୍ରତ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରତିମାର ପ୍ରାଣ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଏ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଜଡ଼ ବସ୍ତୁର ପୂଜା କ’ଣ ଠିକ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଜଡ଼ର ତ ପୂଜା ନାହିଁ । ତୁମେ ଯାହାକୁ ଜଡ଼ କହୁଛ, ତାହା ମଧ୍ୟ ଜାଗ୍ରତ, ଜୀବନ୍ତ, ଚେତନ । ତୁମର ଅନୁଭୂତି ଯେତେ ସୂକ୍ଷ୍ମ ହେବ, ସେତେ ହିଁ ସବୁ କିଛିର ଭିତରେ ଚେତନାର ବିକାଶ ଦେଖିବାକୁ ପାଇବ । ପ୍ରତିମା ପୂଜାମାନେ Hero-worship (ବୀରପୂଜା) । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦେବତା ହେଲେ ବିଶେଷ ବିଶେଷ ଗୁଣର ରୂପାୟିତ ବିଗ୍ରହ । ପୂଜା ଭିତର ଦେଇ ସେମାନଙ୍କର ସ୍ମୃତିର ଜାଗରଣ ହୁଏ ଏବଂ ତାଙ୍କର ଗୁଣାବଳୀ ସ୍ମରଣ, ମନନ ଓ ଅନୁସରଣ ଭିତର ଦେଇ ସେହି ଗୁଣ ଗୁଡ଼ିକ ଆମ୍ଭେମାନେ ଆୟତ୍ତ କରିଥାଉ । ଏହାକୁ ହିଁ କୁହାଯାଏ ପୂଜା । ପୂଜାମାନେ ସମର୍ପଣ ।

ଦେବତାଙ୍କର ଗୁଣକୁ ଯେତେବେଳେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ଚରିତ୍ରରେ ପ୍ରବୃତ୍ତିପର କରି ଚୋଲୁ, ସେତେବେଳେ ପୂଜା ସାର୍ଥକ ହୁଏ, ନ ହେଲେ 'ତବେ ମିଛେ ସହକାରଣାଶା, ତବେ ମିଛେ ମଙ୍ଗଳ କଳସ' ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ପ୍ରତିମାର ଭାବଟା ଯଦି କେଉଁଠି ମୂର୍ତ୍ତି ନ ଦେଖୁ ତେବେ ତାହା ଆୟତ୍ତ କରିବୁ କି ଭାବରେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତେଣୁ କୁହାଯାଏ, 'ସର୍ବଦେବମୟୋ ଗୁରୁଃ' । ସବୁଗୁରୁଙ୍କ ଭିତରେ ଆମେ ସମସ୍ତ ଦେବତାଙ୍କୁ ବୋଧ କରିପାରୁ । ତେଣୁ ଗୁରୁକରଣ ନ ହେଲେ ପୂଜା ବ୍ୟର୍ଥ । ତେବେ ନାହିଁ ମାମୁଁ ଠାରୁ ଜଣା ମାମୁଁ ଭଲ । ଭକ୍ତି, ବିଶ୍ୱାସ, ଅନୁରାଗମୁଖର ନୈଷ୍ଠିକ ଅନୁଷ୍ଠାନର ବି ମୂଲ୍ୟ ଅଛି, ସେଥିରେ ପଥ ଖୋଲା ଥାଏ । ସବୁଗୁରୁ ନପାଇଲେ ବି ଖୋଜି ସିଦ୍ଧଗୁରୁଙ୍କର ଶରଣାପନ୍ନ ହେବାକୁ ହୁଏ । ଏହାଦ୍ୱାରା ଅଭ୍ୟାସଗା ବଜାୟ ରହେ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ପୂଜାରେ ଲାଭ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମହାଜନଙ୍କର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପଥରେ ଚାଲିଲେ ଆମ୍ଭେମାନେ ମଧ୍ୟ ମହତ ଜୀବନର ପଥରେ ଆଗେଇ ଚାଲୁ । ମହାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଶ୍ରଦ୍ଧା ଓ ତାଙ୍କୁ ଅନୁସରଣ କରିବା ଭିତର ଦେଇ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଚରିତ୍ର, ଚଳଣୀ ଓ ମନ ସେହିପରି ମହତ୍ ହୋଇ ଉଠେ । ଏହିପରି କରି ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଜୀବନ ଗଢ଼ି ଉଠେ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା ତ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଜୀବନ ପାଇଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା କେବଳ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଜୀବନ ପାଇଁ କାହିଁକି, ଆମ୍ଭେମାନେ ଯାହାକିଛି କରୁ ତାହା ବର୍ତ୍ତମାନ ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଅନନ୍ତ ଜୀବନ ପାଇଁ ସାବୁତ ସମ୍ପର୍କନା ଉପଭୋଗ ପାଇଁ । ପ୍ରବୃତ୍ତି ଉପଭୋଗ ଯେତେବେଳେ ଜୀବନକୁ ଅବଶ୍ୟା କରେ ସେତେବେଳେ ଆମ୍ଭେମାନେ ସାବାଡ଼ ହୋଇଯିବାର ପଥରେ ଚାଲୁ । ଯାହା କିଛି କରୁ ତା' କରିବାକୁ ହେବ ସଭା ପାଇଁ, ସମ୍ପର୍କନା ପାଇଁ । ଧର୍ମମାନେ ହିଁ ତାହା, ଯାହା କରିଲେ ଯେ ଭାବରେ ଚଳିଲେ ସଭା ସମ୍ପର୍କନା ନିରନ୍ତର ହୋଇ ଆହୁରି ଆହୁରି ପଥରେ ଆଗେଇ ଚାଲେ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୮/୨୯.୧୦.୧୯୪୯

।। ଅନୁରାଗ କମିଯାଏ କାହିଁକି ।।

ଦହିରାଗତ ଜଣେ ଭାଇ ପଚାରିଲେ - ଇଷ୍ଟଙ୍କ ପ୍ରତି ଅନୁରାଗ କମି ଯାଏ କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମନ ଯେତେ ପ୍ରବୃତ୍ତିର ଦିଗକୁ ଯାଏ, ସେତେ ହିଁ ଏହି ରକମ ହୁଏ । ତୁମର ହୁଏତ ତାଡ଼ି ଖାଇବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହେଲା । ତୁମର ମା' ବିରୋଧ କଲେ । କିନ୍ତୁ ମା'କୁ ମାନେ କିଏ ? ତୁମ ପାଖରେ ମା' ଠାରୁ ତାଡ଼ି ବା କୁକୁଡ଼ାର ଗୋଡ଼ଟା ବଡ଼ ହୋଇ ଉଠିଲା । କିନ୍ତୁ ମା' ପ୍ରତି ଚାଣ ବା ଭଲ ପାଇବା ପ୍ରବଳ ହେଲେ ଏହି ପ୍ରଲୋଭନ ଜୟ କରିବାକୁ ତୁମକୁ କଷ୍ଟ ପଡ଼ନ୍ତା ନାହିଁ । ବାପା-ମା' ପ୍ରତି ଚାଣ ରହିଲେ ଅନେକ ମନ୍ଦରୁ ରକ୍ଷା ପାଇ ହୁଏ । ବାପା-ମା'ର କଥା ଶୁଣିବାକୁ ହୁଏ । ଅପଥୀ ପ୍ରବୃତ୍ତିର ଦିଗରେ ଝୁଙ୍କିବାଟା ଠିକ୍ ନୁହେଁ । ପ୍ରବୃତ୍ତିକୁ ପ୍ରଶ୍ରୟ ଦେବାମାନେ ନିଜର ସର୍ବନାଶକୁ ଡାକି ଆଣିବା, ନିଜ ପାଦରେ ନିଜେ କୁରାଡ଼ି ଗୋଟ ମାରିବା ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୮/୭.୧୧.୧୯୪୯

।। ଆତ୍ମସ୍ଥ ମାନେ କ'ଣ ।।

ଜଣେ ପଚାରିଲେ - ଆତ୍ମସ୍ଥ ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସତ୍ତ୍ୱାନୁକୂଳ ଯାହାକିଛି ସେଥିରେ ଦଣ୍ଡାୟମାନ ହେବା ଏବଂ ତା'ର ପରିପନ୍ଥା ଯାହା ତାକୁ ଏଡ଼େଇ ଚାଲିବା । ଆତ୍ମସ୍ଥ ମାନେ ଏକ କଥାରେ ଇଷ୍ଟସ୍ଥ ହେବା ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଇଷ୍ଟସ୍ଥ ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଇଷ୍ଟସ୍ଥ ମାନେ ଇଷ୍ଟସାର୍ଥ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଓ ଅସବ୍-ନିରୋଧରେ ସର୍ବଦା ସକ୍ରିୟ ଭାବରେ ବ୍ୟାପୁତ ରହିବା ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୮/୪.୧୨.୧୯୪୯

।। ଅଲୌକିକତ୍ୱ ମାନେ କ'ଣ ।।

ଜଣେ ଭାଇ ପଚାରିଲେ - ଅଲୌକିକତ୍ୱ ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯାହା ସାଧାରଣତଃ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେନା, ଆମ୍ଭେମାନେ ଯେତେବେଳେ ତାହା ଦେଖିବାକୁ ପାର, ସେତେବେଳେ ତାକୁ ଅଲୌକିକ ଘଟଣା

ବୋଲି ମନେକରୁ। କିନ୍ତୁ ତାର ମାନେ ଏହା ନୁହେଁ ଯେ, ତାର ପଛରେ କୌଣସି କାରଣ ନାହିଁ, ବିନା କାରଣରେ ତାହା ସଂଘଟିତ ହୋଇଛି। ଯେଉଁଠି ଯାହା କିଛି ଘଟେ ତା'ପଛରେ ବିହିତ କାରଣ ଥାଏ। ଆଉ, ସେହି କାରଣଟାକୁ ଆବିଷ୍କାର କରିବା ହିଁ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର କର୍ମ। ନହେଲେ ଅଜ୍ଞତ ସ୍ତ୍ରୋତାକୁତ ହୋଇ ରହେ। ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ମନ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଭାବରେ ଭାବିତ ନୁହେଁ ବୋଲି ଆତ୍ମେମାନେ ବହୁତ କିଛିକୁ ଅଲୌକିକ ଆଖ୍ୟା ଦେଇ ସବୁଷ୍ଟି ଥାଉ। ଏହିଟାକୁ ମୁଁ ଅଧର୍ମ ବୋଲି ମନେକରେ। ଯୁକ୍ତି-ବୁଦ୍ଧିକୁ ବିସର୍ଜନ ଦେଲେ ଧର୍ମହାନି ହୁଏ ବୋଲି ମୋର ଧାରଣା। ତେବେ କେବଳ ଯୁକ୍ତିବାଦୀ ହେଲେ ହୁଏ ନାହିଁ, ଭକ୍ତି ଓ ଯୁକ୍ତିର ମିଳନ ହିଁ ସୁସ୍ଥ ଜୀବନର ପଥ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୮/୪.୧୨.୧୯୪୯

।। ଦେହଟାକୁ ବଞ୍ଚେଇ ରଖିବାର ଏତେ ଚେଷ୍ଟା କାହିଁକି ।।

ଜଣେ କଥାପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଆତ୍ମା ଯେତେବେଳେ ଅମର, ସେତେବେଳେ ଆମେ ଏହି ଦେହଟାକୁ ବଞ୍ଚେଇ ରଖିବାକୁ ଏତେ ଚେଷ୍ଟା କରିବୁ କାହିଁକି? ଏହି ଦିଗକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଦେଲେ ଦେହାତ୍ମବୋଧ ଯିବ କି ଭାବରେ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପଞ୍ଚଭୂତ ମଧ୍ୟରେ ବି ଆତ୍ମା ଅଛି। କିନ୍ତୁ ତା'ବୋଲି ଆତ୍ମେମାନେ ଜଳ, ମାଟି ବା ପବନ ହୋଇଯିବାକୁ ଚାହୁଁନା। ଆତ୍ମେମାନେ ଚାହୁଁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଚେତନାକୁ ବଜାୟ ରଖି ଆହୁରି ବୁଦ୍ଧିର ପଥରେ ଚାଲିବାକୁ। ଏହି ଅସ୍ତି ଭାଙ୍ଗିଗଲେ କିନ୍ତୁ ଆଉ ତାହା ରହିଲା ନାହିଁ। ସତ୍ତା ଉପରେ ଦଣ୍ଡାୟମାନ ହୋଇ ଆତ୍ମେମାନେ ଆତ୍ମାକୁ ଉପଲବ୍ଧି କରିପାରୁ। ଏହା ବାଦ ଦେଲେ ଆମେ ଠିଆ ହୋଇ ପାରିବୁ ନାହିଁ କି ଆଗେଇ ପାରିବୁ ନାହିଁ। ସେ ଭଗବାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ସମ୍ପର୍କ କ'ଣ ଯା' ସାଙ୍ଗରେ ଆମର ଏ ଜୀବନର କୌଣସି ସମ୍ପର୍କ ନାହିଁ? ସତ୍ତାକୁ ବଜାୟ ରଖି ଅନନ୍ତ ବୁଦ୍ଧିର ପଥରେ ଯିବି ତାଲୁ - ଆଦର୍ଶିକ୍ଷ ଠାରେ ଅନୁରାଗ ନିବଦ୍ଧ ହୋଇ, କେତେ ଦୂର ଯେ ଯିବା ତାର ଠିକ ନାହିଁ। ଏହିପଥରେ ସବୁ କିଛି ପାଇବୁ। ଫଳରେ ସବୁ କିଛି ନେଇ ହିଁ ପରମ ସତ୍ତା ବା ଈଶ୍ଵରଙ୍କ ଠାରେ ପହଞ୍ଚି ହେବ।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ କହିଲେ - ଭାଇ ବୋଧ ହୁଏ ଏହି ପ୍ରକାର ମନେ କରୁଛନ୍ତି ଯେ ବଞ୍ଚିବା ବଢ଼ିବା ଉପରେ ଜୋର ଦେଲେ, ମଣିଷ ହୁଏତ ବେଶୀ ସ୍ଵାର୍ଥପର ହୋଇ ପଡ଼ିବ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୁଁ କହେ, ସ୍ଵାର୍ଥ ପାଇଁ ଯଦି କର ସେଥିରେ ବି କୌଣସି କ୍ଷତି ନାହିଁ। କିନ୍ତୁ ତୁମର ପ୍ରକୃତ ସ୍ଵାର୍ଥ କ'ଣ ତା' ବୁଝିବ ତ? ସ୍ଵାର୍ଥ ସାଧନ କରିବାକୁ ଗଲେ ପରାଧର୍ମ ଆସିଯାଏ, ଆଦର୍ଶ ଆସିଯାଏ, ଧର୍ମ ଆସି ହାଜର ହୁଏ। ତେଣୁ ଠିକ ଭାବରେ ସ୍ଵାର୍ଥପର ହେବାକୁ ଗଲେ ହିଁ ପରମାର୍ଥର ଦିଗକୁ ଯିବାକୁ ହେବ।

ପ୍ରଥମ ବ୍ୟକ୍ତି - ଏହି ଜୀବନଟା ଯଦି ନ ରହେ, ତା'ହେଲେ ଅନନ୍ତ ଜୀବନର ପକ୍ଷରେ କ୍ଷତି କ'ଣ? ଦେହ ନ ରହିଲେ ବି ତ ଆତ୍ମା ରହିବ, ଆଉ ସେ ଆତ୍ମା ଅମର।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଅନନ୍ତ ଜୀବନ ମଧ୍ୟରେ ଯଦି ସତ୍ତା ଆମିତ୍‌ବୋଧ ନ ରହେ ତେବେ ସେ ଅନନ୍ତ ଜୀବନର ଦାମ କ'ଣ? ମୁଁ କିପରି ବୁଝିବି ଯେ ମୁଁ ଅନନ୍ତ ଜୀବନର ଅଧିକାରୀ? ତେଣୁ ଏହି ଜୀବନଟାକୁ ହିଁ କ୍ରମାନ୍ୱୟରେ ନାନା ଶରୀର ଭିତରେ ଦେଇ ସୁଚିବାହୀ ଚେତନା ନେଇ ଅନନ୍ତଭାସାରୀ କରି ଚୋଲିବାକୁ ହେବ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୮/୧୪.୧୨.୧୯୪୯

।। ବ୍ୟାଧି ଓ ମୃତ୍ୟୁର ମୂଳ କାରଣ କ'ଣ ।।

ମୃତ୍ୟୁ ଓ ବ୍ୟାଧିର ମୂଳ କାରଣ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କଥା ଉଠିଲା।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଉତ୍ତରମୁଖ ହେଲେ ମଣିଷର ଜୈବା ସଂସ୍ଥିତିଟା ଧାରେ ଧାରେ କ୍ଷୀଣ ଆଡ଼କୁ ଆଗେଇଥାଏ। Cohesive structure of intercellular affinity (ଆନ୍ତଃ କୌଶିକ ସଂସ୍ଥିତିର ସମ୍ମିଳନୀ ଗଠନ) ଜିନିଷଟା ଦୁର୍ବଳ ହୋଇପଡ଼େ। ଭଲ ପାଇବା ଯେତେ ଉଭେଇଯାଏ, ମଣିଷର ଜୀବନୀ ଶକ୍ତି ସେତେ ହ୍ରାସ ପାଇବାକୁ ଲାଗେ।

ଜଣେ କହିଲେ - ମୃତ୍ୟୁ ତ ଅବଧାରିତ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୃତ୍ୟୁକୁ ଅବଧାରିତ ବୋଲି ମାନି ନେବା ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ପୌରୁଷତା ନାହିଁ। ତାକୁ ଜୟ କରିବା ଭିତରେ କୃତବ୍ଧ ଅଛି। ସୁଚିବାହୀ ଚେତନା ଲାଭ କଲେ ସେହିଟା ଗୋଟିଏ ଦିଗ ଦେଇ ମୃତ୍ୟୁକୁ ଜୟ କରିବା ସହିତ ସମାନ ହୁଏ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ସୁଚିବାହୀ ଚେତନାର ଶାରୀରତାତ୍ତ୍ଵିକ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କ'ଣ? ଶରୀର ଯେଉଁଠି ନାହିଁ, ମସ୍ତିଷ୍କ ଯେଉଁଠାରେ ଲୋପ ପାଏ ସେଠି ସୁଚି କେଉଁଠି ଥାଏ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଶାସ୍ତ୍ର ବୋଲେ, ମାୟା ଅନାଦ୍ୟତ ତାର ମାନେ ପରିମାପନ ଜିନିଷଟିର ଆଦି ବି ନାହିଁ ଅନ୍ତ ବି ନାହିଁ। କାରଣସତ୍ତାର ବି ରୂପ ଅଛି, ସେହିଟା ସ୍ଵକ୍ଷୁଦ୍ଧିସ୍ଵକ୍ଷୁ। ଆତ୍ମେମାନେ ଦେଖିବାକୁ ପାଉନାହିଁ ବୋଲି ତାର ଅସ୍ଥିତକୁ ଅଧିକାର

କରି ହେବନାହିଁ । ରେଡ଼ିଓର କଥା କେଉଁ ମୂଲକକୁ କେଉଁ ମୂଲକକୁ ଭାସି ଆସେ । ଏଠାରେ ଯଦି ତାକୁ ଧରିବା ଭଳି ଯାହା ନଥାଏ, ତାହାଲେ ଆମେ ବୁଝିପାରିବୁ ନାହିଁ ଯେ ଏହି ସୁଦୂରରେ ଧ୍ବନିତ ଶବ୍ଦ ତରଙ୍ଗର ସ୍ବୟନ ଏତେ ଦୂରକୁ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବହନ କରି ଆଣିଛି । ଏହି ସ୍ବୟନଟାକୁ ଏହି ଶବ୍ଦର ସୂକ୍ଷ୍ମ ଶରୀର ବୋଲି ଧରୁ ତାହେଲେ କି ଭୁଲ୍ ହେବ ? ଏହିଟା ବି ତ ଗୋଟିଏ ବସ୍ତୁ, ସେ ସୂକ୍ଷ୍ମ ହିଁ ହେଉ ଆଉ ଯାହା ବି ହେଉ । ଶବ୍ଦଟା ସେଠାରେ ଯେଉଁ ଢଙ୍ଗରେ, ଯେଉଁ ଗଳାରେ, ଯେଉଁ ସ୍ବରରେ ଉଚ୍ଚାରିତ ହୁଏ, ଧ୍ବନିତରଙ୍ଗ ମାଧ୍ୟମରେ ସେହି ଅବିକଳ ଜିନିଷଟା ଏଠାରେ ରୂପାୟିତ ହୁଏ । ଏହା ଯେପରି କଥା, ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ସବୁକିଛି ନହେଲେ ବି ପ୍ରଧାନ ଜିନିଷ ଗୁଡ଼ିକ ଲିଙ୍ଗ ଶରୀରରେ ଯେ ରହିପାରେ ନାହିଁ, ଏ କଥା ବିଜ୍ଞାନ ସମ୍ମତ କଥା ବୋଲି ମୋର ମନେ ହୁଏନାହିଁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୮/୧୭.୧୭.୧୯୪୯

II ଠାକୁର କିଏII

ଠାକୁର କଥାର ଅର୍ଥ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଯିଏ ସଂସାରର ଭିତରେ ଦେଇ ମଣିଷର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଶକ୍ତିକୁ ବିବର୍ତ୍ତିତ କରିଦିଅନ୍ତି ସେ ହିଁ ଠାକୁର । ଜ୍ଞାନ ଜିନିଷଟା ଭିତରେ ରହିଥାଏ । ସେହିଟାକୁ ଭିତରୁ ଜାଗ୍ରତ କରି ତୋଳିବାକୁ ହେବ । କେବଳ ବାହାରୁ ମଣିଷକୁ ବେଶି କିଛି ଶିକ୍ଷା ଦେଇ ହୁଏନାହିଁ । ଯଦି ତାର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଶକ୍ତିକୁ ଜାଗ୍ରତ କରି ତୋଳା ନଯାଏ । ତେଣୁ ମୁଁ ଦୀକ୍ଷା ହୀନ ଶିକ୍ଷାର ମାନେ ବୁଝେ ନାହିଁ । ଦୀକ୍ଷା ହେଲା ତାହା ଯା'ଭିତର ଦେଇ ଆତ୍ମେମାନେ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଶକ୍ତିକୁ କ୍ଷୋଧନ କଲାରେ ଜାଗ୍ରତ କରି ତୋଳିବାର କୌଶଳଟା ଜାଣି ପାରୁ । ଏହିଟା କେବଳ ଜାଣିଲେ ବି ହେବନାହିଁ । ନିଷ୍ଠା ସହକାରେ ପରିପାଳନ କରିବା ଦରକାର ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୮/୧୭.୧୭.୧୯୪୯

II ଜୀବନରେ କ'ଣ କଲେ କୃତକାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇହୁଏII

ଜଣେ ଭଦ୍ର ଲୋକ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ମୋର ଅନେକ କିଛି ଜାଣିବା ଅଛି, କିନ୍ତୁ କ'ଣ କଲେ ଜୀବନରେ କୃତକାର୍ଯ୍ୟ ହେବ, ତାହା ବୁଝିପାରୁ ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଜାଣିବାର ଜଟାଜୁଟ ମଧ୍ୟରେ ନିଜକୁ ହଜେଇ ଦେଇ ଲାଭ କ'ଣ ? ମୋ ଜୀବନରେ ଦରକାର ଇଷ୍ଟ ଏବଂ ମୋର ପ୍ରଧାନ କରଣୀୟ ହେଲା

ତାଙ୍କର ସାର୍ଥ ଓ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ସାଧନ । ଏହାରି ଭିତରେ ଦେଇ ଆସେ ନିଜ ଜୀବନର କୃତ କାର୍ଯ୍ୟତା । ଧର୍ମ, ଅର୍ଥ, କାମ, ମୋକ୍ଷର ଭିତର ଦେଇ ହିଁ ଗଜେଇ ଉଠେ । ଭଗବାନ ମଣିଷକୁ ଅସାମ ଶକ୍ତି ଦେଇଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଇଷ୍ଟଙ୍କ ଠାରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟତ ହୋଇ ଇଷ୍ଟାର୍ଥେ ତାର ସଦବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ହେବ । ନିଜର ଚରିତ୍ରଟାକୁ ଏପରି ଗଢ଼ି ତୋଳିବାକୁ ହେବ ଯେ, ମୋର ବାକ୍ୟ, ବ୍ୟବହାର, ଚାଲିଚଳନ ସବୁ କିଛି ଯେପରି ମଣିଷର ପ୍ରାଣ-ମନକୁ ସ୍ବର୍ଗ କରେ । ତୁମର ଚାଲିବାର ତାଳେ ତାଳେ ଯେପରି ତୁମର ଇଷ୍ଟପ୍ରାଣତା ଛବିକି ବାହାରେ । ତାହେଲେ ମଣିଷ ତୁମ ପାଖକୁ ଆସି ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ମଧ୍ୟରେ ଜୀବନୀୟ ପ୍ରେରଣାରେ ଭରପୁର ହୋଇଉଠିବ । ମଣିଷକୁ ଯଦି ତୁମ ଆପଣାର କରି ନେଇ ପାର ଏବଂ ତାକୁ ସର୍ବତୋଭାବରେ ଉଦବର୍ତ୍ତନ କରି ତୋଳିବାର ନିଶା ଯଦି ତୁମର ଥାଏ ତାହାଲେ ତୁମେ ତୁମର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ସମ୍ମତ କର୍ମଶକ୍ତିକୁ ଆବିଷ୍କାର କରିପାରିବ । ସେହି କର୍ମ ଓ ସେବା ହିଁ ତୁମକୁ କୃତକାର୍ଯ୍ୟ କରି ତୋଳିବ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୮/୨୦.୧୭.୧୯୪୯

II ଶୁଧୁ ଭାବଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ଉନ୍ନତ ଚଳଣରେ ଗାଳି ହେବ ନାହିଁ କାହିଁକିII

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଭାଇ କହିଲେ - ମୋ ମନରେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରଶ୍ନ ଜାଗେ ଆଦର୍ଶକୁ ବାଦ ଦେଇ ଶୁଧୁ ଭାବଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ଉନ୍ନତ ଚଳନରେ ଚଲା ଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆଦର୍ଶ ଯଦି ଥାଏ, ତାଙ୍କ ଠାରେ ଭାବମୁଗ୍ଧ ସକ୍ରିୟ ଅନୁରାଗ ଯଦି ହୁଏ ତେବେ ତା'ଭିତର ଦେଇ ମଣିଷ ମାନଙ୍କର ପ୍ରବୃତ୍ତିର ଗୋଟିଏ ସାର୍ଥକ ବିନ୍ୟାସ ହୋଇପାରେ । ନଚେତ ଶୁଧୁ ଗୋଟିଏ ହାଡ଼ା ଉପରେ ଠିଆ ହୋଇ ଏ ଜିନିଷଟା ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ମୂର୍ତ୍ତି ପୂଜାରେ ଏହି ଜିନିଷଟି କେତେ ଦୂର ହୁଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୂର୍ତ୍ତି ପୂଜା ପଛରେ ବି ଏହି ଏକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥାଏ । ତେବେ ଗୁରୁଗତ ପ୍ରାଣ ନହେଲେ ମୂର୍ତ୍ତିରେ ବା ନିଜ ଭିତରେ ପ୍ରକୃତ ପ୍ରାଣ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୁଏନାହିଁ । ତେଣୁ ପୂଜାର ଫଳ ବି ସେଥିରେ ମିଳେନାହିଁ । ବ୍ରହ୍ମବିଦକୁ ଉପେକ୍ଷା କରି ଯେତେବେଳେ ବ୍ରହ୍ମକୁ ଉପାସନା କରିବାକୁ ଚାହୁଁ ସେତେବେଳେ ଆତ୍ମେମାନେ ତମସାଜ୍ଞକୁ ହୋଇପଡ଼ୁ ।

କାରଣ, ବୋଧ ଥାଏ ନାହିଁ, ବାଦ ଥାଏ। ତା'ଠାରୁ ବୋଧବନ୍ଧ୍ୟା ବାଦବ୍ୟାହୃତିର ଉଦୟ ହୁଏ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ବାଦବ୍ୟାହୃତିର ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବାଦବ୍ୟାହୃତି ମାନେ ତଥାକଥିତ ଅନୁଭୂତିହୀନ ବାଗାଡ଼ମର।

ଆ: ପ୍ର: ୧୮/୨୧.୧୨.୧୯୪୯

II 'ଆବୃତ୍ତି...ଗରାୟସା' ମାନେ କ'ଣ।।

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଗୋଟିଏ କଥା ଅଛି, 'ଆବୃତ୍ତି ସର୍ବଶାସ୍ତ୍ରାଣାଂ ବୋଧାଦପି ଗରାୟସା' - ତାର ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆବୃତ୍ତି ମାନେ ଶାସ୍ତ୍ରର ପ୍ରତିପାଦ୍ୟ ବିଷୟରେ ସମ୍ୟକ ପ୍ରକାରରେ ବ୍ୟାପୃତ ରହିବା ଆଉ ସେଥିରେ ସର୍ବତୋଭାବରେ ରହିବାକୁ ଗଲେ ଅନୁରାଗ ଜିନିଷଟି ଦରକାର ହୁଏ। ନଚେତ ମନ କ'ଣ ଆଉ ସର୍ବଦା ଭଗବତ ବିଷୟରେ ଲିପ୍ତ ରହିପାରେ ? ନିରନ୍ତରତାର ସହିତ ଯୁକ୍ତ ରହିବା ବୁଦ୍ଧିଗତ ବୋଧ ଠାରୁ ବି ଶ୍ରେଷ୍ଠ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୮/୨୧.୧୨.୧୯୪୯

II ତିନୋଟି 'ସ'ର ମାନେ କ'ଣ।।

କଥା ଉଠିଲା - ରାମକୃଷ୍ଣ ଦେବ କହିଛନ୍ତି, ତିନୋଟି 'ସ' ଅଛି, ତାର ମାନେ ହେଉଛି ସହ୍ୟ କର, ସହ୍ୟ କର, ସହ୍ୟ କର।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ସେହି କଥା ଶୁଣି କହିଲେ - ମୁଁ ଏହାର ମାନେ ବୁଝେ ଚାଲୁଛି ସମରଣ କର, ମୂର୍ଦ୍ଧାକୁ ସମରଣ କର, ଦାନ୍ତକୁ ସମରଣ କର। ଅର୍ଥାତ୍ ଏଗୁଡ଼ିକୁ ସମରଣ କରି ଚାଲିଲେ ତୁମର ଜୀବନ ଚଳଣି ଗୁଡ଼ିକ ପରିବେଶ ସଙ୍ଗରେ ଅନେକ ପରିମାଣରେ ସଙ୍ଗତିଶୀଳ ହେବ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୮/୨୩.୧୨.୧୯୪୯

II ପିଣ୍ଡଦାନରେ ପ୍ରେତାତ୍ମାର ଉଦ୍ଧାର ହୁଏ କି ନାହିଁ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ପିଣ୍ଡଦାନରେ କି ପ୍ରେତାତ୍ମାର ଉଦ୍ଧାର ହୁଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Tune (ଏକତାନତା) ତ ହୁଏ। Tune (ଏକତାନତା) ନ ହେଲେ ଜନ୍ମ କିପରି ନିଏ ? ପିଣ୍ଡଦାନ ମାନେ tune (ଏକତାନତା) establish (ସଂସ୍ଥାପନ) କରିବା।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ ପଚାରିଲେ - ମନ୍ଦ ଭାବ ନେଇ ଯିଏ ଯାଏ, ତାର ଶ୍ରାଦ୍ଧ କଲେ ତାର ଭାବର ତ ଆଉ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୁଏନାହିଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯିଏ ମନ୍ଦ, ତାର ବି ଭଲ ଦିଗ ଥାଏ। ତୁମେ ହୁଏତ ତା'ଉପରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ପ୍ରୀତିପ୍ରସନ୍ନ ହେଲ। ତୁମର ସ୍ଵାଭାବିକ ହୁଏତ ଏହି ପ୍ରକାର ମନଭାବ ହେଲା ଏବଂ ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କ ଭିତର ଦେଇ ସେ ହୁଏତ ଶରୀର ପାଇଲା। ତାର ଭାବ ନେଇ ସେ ଆସିଲେ ବି ତୁମ୍ଭ ମାନଙ୍କର ସଂସ୍ରବରେ ଆସି ତାର ଭଲର ଦିଗଟା ହୁଏତ ବିକଶିତ ହୋଇ ଉଠିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇଲା। ଏହି ରକମ ହୁଏ ଆଉ କ'ଣ ?

ଆ: ପ୍ର: ୧୮/୪.୧.୧୯୫୦

II ଇଶ୍ଵରଙ୍କ ଇଚ୍ଛାରେ ସବୁକିଛି ହୁଏ କି ନାହିଁ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଭାଇ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଇଶ୍ଵରଙ୍କ ଇଚ୍ଛାରେ ହିଁ ତ ସବୁ କିଛି ହୁଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଇଚ୍ଛା କରି ହିଁ ଭଗବାନ ଆତ୍ମମାନଙ୍କୁ ଇଚ୍ଛା ଶକ୍ତି ଦେଇ ଦେଇଛନ୍ତି। ତେଣୁ ଆତ୍ମମାନେ ତାଙ୍କର ଦିଆ ଇଚ୍ଛାଶକ୍ତିକୁ ନେଇ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁ। କିନ୍ତୁ ସେ ଯେମିତି ସାଧାନ, ଆତ୍ମ ମାନଙ୍କୁ ବି ସେହିପରି ସାଧାନ କରି ପଠାଇଛନ୍ତି। ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଇଚ୍ଛାଶକ୍ତି ପ୍ରୟୋଗ କରିବାର ସାଧାନତାରେ ସେ କେବେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରନ୍ତି ନାହିଁ। ଆତ୍ମମାନେ ସ-ଇଚ୍ଛାରେ ଯେଉଁଠା କରୁ, ସେହିଠାର ଦାୟିତ୍ଵ ଭଗବାନଙ୍କ ଉପରେ ତପାଇବା ଭୁଲ ହେବ। କାରଣ ସେହି କର୍ମର କର୍ତ୍ତା ଆତ୍ମମାନେ। ଆତ୍ମମାନେ ଯଦି କର୍ତ୍ତା ହେଉ, ତେବେ ତା'ର ବିହିତ ଫଳ ଆତ୍ମମାନଙ୍କୁ ହିଁ ଭୋଗ କରିବାକୁ ହେବ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୮/୯.୧.୧୯୫୦

II ଭଗବାନ ହିଁ ଜଗତରେ ଉପାଦାନ କି ନୁହଁ।।

ଜଣେ ଭାଇ ପଚାରିଲେ - ଜଗତର ଉପାଦାନ ବି ତ ଭଗବାନ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାଙ୍କ ଛଡ଼ା ଆଉ ଆସିବ କେଉଁଠାରୁ? ସେ ହିଁ ତ ବିଶ୍ୱ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡରେ ଯାହା କିଛି ହୋଇଛନ୍ତି। କିନ୍ତୁ ଏହି ହେବାର ମଧ୍ୟରେ ସେ ନିଃଶେଷ ହୋଇ ପାଇ ନାହାନ୍ତି। ତାଙ୍କର ଅନନ୍ତଲାଳା ବୁଝିବା ସାଧ୍ୟ କାହାର।

‘କୃଷ୍ଣଙ୍କର ଯେତେକ ଲାଳା ସର୍ବୋତ୍ତମ ନୀର ଲାଳା

ନରବପୁ ତାଙ୍କର ସରପୁ,

ଗୋପ ବେଶ ବେଶୁକର ନବକିଶୋର ନଟବର

ନର ଲାଳାର ହୁଅଇ ଅନୁରୂପ।’

ବୈଷ୍ଣବମାନେ କହିଛନ୍ତି, ବ୍ରହ୍ମ ହେଲେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଅଙ୍ଗ ଜ୍ୟୋତି। ଗାତାରେ ଅଛି ‘ବ୍ରହ୍ମଣୋହି ପ୍ରତିଷ୍ଠାହମ୍ ଅମୃତସ୍ୟାବ୍ୟୟସ୍ୟ ଚ।’ ଚଣ୍ଡାଦାସ କହିଛନ୍ତି - ‘ଶୁଣା ହେ ମାନୁଷ ଭାଇ, ସବାର ଉପରେ ମାନୁଷ ସତ୍ୟ ତାହାର ଉପରେ ନାହିଁ।’

ଜନ୍ମ ଜନ୍ମାନ୍ତର, ଯୁଗଯୁଗାନ୍ତର ଧରି ଜୀବ କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କୁ ହିଁ ଖୋଜେ, ତାଙ୍କୁ ପାଇବା ପୂର୍ବରୁ ମଣିଷ ଜୀବନର ମର୍ମ ଓ ମାଧୁର୍ଯ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧି କରିପାରେ ନାହିଁ। ତାଙ୍କୁ ଯେଉଁମାନେ ପାଆନ୍ତି, ପାଇ ପ୍ରତ୍ୟାଶହୀନ ହୋଇ ଭଲ ପାଆନ୍ତି, ତାଙ୍କରି ମନୋଜ୍ଞ ଚଳଣରେ ଚାଲିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କର ଜୀବନ କୃତକୃତାର୍ଥ ହୋଇଯାଏ। ତାର ମାନେ, ସବୁ କିଛି କରିବା, ଚାଲିବାର ଭିତ୍ତି ହେଲେ ସେ। ତାଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇପାରିଲେ, ସେତେବେଳେ ମଣିଷର ସାର୍ଥପର କାମନାର ଅବସାନ ହୁଏ। ସେ କହେ ‘ତୁମର ଇଚ୍ଛାପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଉ ମୋର ଜୀବନ ମଝିରେ।’ ମୋର କହିବାକୁ ଇଚ୍ଛାକରେ ‘ତୁମର ଇଚ୍ଛା କରିବ ପୂର୍ଣ୍ଣ ମୋର ଜୀବନ ମଝିରେ।’ ତାଙ୍କୁ ଜୀବନରେ ମୁଖ୍ୟ କରି ଡୋଳି ପାରିଲେ ହିଁ ସବୁ କାମ ଫର୍ଯ୍ୟା।

ଆ: ପ୍ର: ୧୮/୨୧.୧.୧୯୪୦

II ଦୁନିଆର ମୁକ୍ତି ନ ହେଲେ ବ୍ୟକ୍ତିର ମୁକ୍ତି ନାହିଁ କାହିଁକି।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ଆପଣଙ୍କ କଥାରୁ ତ ମନେ ହୁଏ ଦୁନିଆର ମୁକ୍ତି ନହେଲା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିର ମୁକ୍ତି ନାହିଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସମସ୍ତେ ଯେ ଏକର ହିଁ ପରିଣତି। କେହି ଯେ କାହାରିକୁ ବାଦ ଦେଇ ନୁହଁ। ବୈଷ୍ଣବମାନେ କହିଛନ୍ତି ‘ମୁକ୍ତିବାସ୍ଥା କୈତବପ୍ରଧାନ।’

ଅନ୍ୟ ଜଣେ ପଢ଼ାରିଲେ - ଦୁନିଆର ଅନନ୍ତ କୋଟି ଜୀବ ଅନନ୍ତ କାଳ ଧରି ତାଳ - ବେତାଳ ହୋଇ ଅପକର୍ମ କରି ଚାଲିବେ, ଆଉ ସେତେ ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୋତେ ବାର ବାର ଆସିବାକୁ ହେବ, ଯେମିତି ପାଦରେ ବେଢ଼ି ଦେବାର ଅବସ୍ଥା, ମୋର କୌଣସି ସାଧାନତା ନାହିଁ, ସେହିଟା ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାର ଜୁଲୁମ୍ (ଶାସ୍ତ୍ର) ବିଶେଷ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୁକ୍ତିମାନେ ପ୍ରବୃତ୍ତିର ଅଧାନତା ଠାରୁ ମୁକ୍ତି, ଯାହାକୁ କୁହାଯାଏ ଜୀବନ୍ତୁକ୍ତି, ଅର୍ଥାତ୍ ନିତ୍ୟ କୃଷ୍ଣଦାସ ହୋଇ ରହିବା। ତା’ ନ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତୁମେ କର୍ମ କରିବାର ଯୋଗ୍ୟତା ଲାଭ କରିପାରିବ ନାହିଁ। ଜୀବନ୍ତୁକ୍ତି ହିଁ ତ ନିଶ୍ଚୟ ଦରକାର। ବନ୍ଧ ଜୀବର ପୁଣି ଉପଭୋଗ କେଉଁଠି? ମୁକ୍ତ ହୋଇଗଲେ ସେତେବେଳେ ଆସିବା-ଯିବା ହୋଇ ଉଠିବ ନିଜର ଇଚ୍ଛାଧୀନ। ଜେଲର ଯେମିତି ଜେଲ ଭିତରେ ରହିପାରେ, ଜେଲ ବାହାରେ ମଧ୍ୟ ରହିପାରେ, ସେହି ଭଳିଆ ସାଧାନତା ତ ଦରକାର ହିଁ। ପ୍ରବୃତ୍ତିର ବେଢ଼ୀ ବା ଶିକୁଳି ପିନ୍ଧିଥିଲେ ହେବନାହିଁ। ତା’ଠାରୁ ମୁକ୍ତ ହୋଇ ଇଷ୍ଟଙ୍କ ପାଇଁ ଆତ୍ମମାନଙ୍କୁ ବନ୍ଧୁ ରହିବାକୁ ହେବ ଏବଂ ଇଷ୍ଟ ସାର୍ଥ ପ୍ରତିଷ୍ଠାକର୍ତ୍ତା ପରିବେଶର ସେବା କରିବାକୁ ହେବ। ଏହିଟା ହିଁ ତ ଜୀବନ। ଏଭଳିଆ ଜୀବନକୁ କିଏ ବା ନ ଚାହେଁ?

ଆ: ପ୍ର: ୧୮/୨୪.୧.୧୯୪୦

II କେଉଁ ଦର୍ଶନ ବାସ୍ତବତା ସମ୍ପନ୍ନ ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ମୋର ମନେ ହୁଏ, ବୈଷ୍ଣବ ଦର୍ଶନ ହିଁ ଖୁବ୍ ବାସ୍ତବତା ସମ୍ପନ୍ନ। ତାଙ୍କର ସେବା ପାଇଁ ହିଁ ମୋର ଜୀବନ। ସେ ବି ଅନନ୍ତ, ମୁଁ ବି ତାଙ୍କୁ ଅନୁସରଣ କରିବ ଅନନ୍ତକାଳ ଧରି। ସେ ବି ଶେଷ ହେବେ ନାହିଁ, ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଶେଷ ହେବି ନାହିଁ। ଏହାଦ୍ୱାରା ଅନନ୍ତ କାଳ ଧରି ଉପଭୋଗ ଚାଲିବ।

ଜଣେ କହିଲେ - ଉପଭୋଗ ତ ଯେଉଁମାନେ ପ୍ରବୃତ୍ତିମୁକ୍ତ ହୋଇଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ସମ୍ଭବ। ସାଧାରଣ ମଣିଷ ତ ମନର ଘଣାରେ ଘୁରେ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଜନ୍ମ ନେଲେ ପୃଥିବୀରେ କଷ୍ଟ ଅଛି ହିଁ। କିନ୍ତୁ ଜୀବନ କାଳକ ଠିକ୍ ରହିଲେ ହେଲା। କାଳକ ଜୀବୁଡ଼ି ଧରିଲେ ଭୟ ନାହିଁ।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ କହିଲେ - କଥା ହେଉଥିଲା, ଆସିବା ଯିବା ମଧ୍ୟରେ ତ ଗୋଟିଏ ଦୁର୍ଭୋଗ ଅଛି।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ସେ ବାର ବାର ଆସନ୍ତି ଏହିତା ଯଦି ମୁଁ ବିଶ୍ୱାସ କରେ, ତେବେ ତାଙ୍କର କର୍ମ ପାଇଁ ଆମ୍ଭେମାନେ ଆସିବା ନାହିଁ କାହିଁକି ?

ଆ: ପ୍ର: ୧୮/୨୭.୧.୧୯୫୦

II କୃଷ୍ଣମାନେ କ'ଣ II

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - କୃଷ୍ଣ ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କୃଷ୍ଣ ମାନେ ବଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ବଢ଼ିବା ପାଇଁ ଯାହା ଯାହା ବୁଝିବାକୁ ହୁଏ, ଜାଣିବାକୁ ହୁଏ, କରିବାକୁ ହୁଏ, ସେ ଗୁଡ଼ିକର ଅନୁଶୀଳନ କରିବା ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଧର୍ମ ଓ କୃଷ୍ଣ ମଧ୍ୟରେ ତପାତ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଧର୍ମ ପରିପାଳନର ଧାରାବାହିକ ଐତିହ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ହିଁ କୃଷ୍ଣ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୮/୧.୨.୧୯୫୦

II ଯମ ମାନେ କ'ଣ, ତାକୁ ଧର୍ମରାଜ କାହିଁକି କୁହାଯାଏ II

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଯମ ମାନେ କ'ଣ ? ତାକୁ ଧର୍ମରାଜ କାହିଁକି କହନ୍ତି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯମ ମାନେ ସଂଯମ । ସଂଯତ ହୋଇ ନ ଚଳିଲେ ଧର୍ମ ପରିପାଳନ କରାଯାଏ ନାହିଁ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଧର୍ମରାଜଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଜୀବନର ପର ପାରିର ସମ୍ପର୍କ କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଧର୍ମରାଜ ମାନେ King of uphold i.e. uphold of supreme energy (ଧୃତିର ରାଜା, ଧୃତି କହିଲେ ବୁଦ୍ଧ, ପରମଶକ୍ତିକୁ ଧାରଣ କରି ଚାଲିବା) । ଧର୍ମକୁ ଯିଏ ଯେମିତି ପରିପାଳନ କରେ, ଧର୍ମ ତାକୁ ପୁରସ୍କୃତ କରେ ବି ସେହିପରି । ପୁଣି ଜୀବନ ସ୍ରୋତକୁ ଯିଏ ଦମିତ ଓ ଗୁଚ୍ଛ କରିଦିଏ ତାକୁ ବି କୁହାଯାଏ ଯମ ଅର୍ଥାତ୍ ଶମନ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଯମ କ'ଣ ତା'ହେଲେ ଆତ୍ମମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଶୁଭକାରୀ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଧର୍ମରାଜ ଯେତେବେଳେ, ସେତେବେଳେ ସେ ଶୁଭ । ଅର୍ଥାତ୍ ମଣିଷ ଯେତେବେଳେ ପ୍ରବୃତ୍ତି ସଂଯମର ପଥରେ ଚାଲି ଜୀବନକୁ ସଂହତି ଓ ଶକ୍ତିମାନ କରି ଚାଲେ, ସେହିତାକୁ କୁହାଯାଏ ଯମର ଶୁଭଶକ୍ତି । ପୁଣି ଯେତେବେଳେ

ମଣିଷ ପ୍ରବୃତ୍ତିମୁଖୀ ଚଳଣିରେ ଚାଲି ଚାର ଜୀବନକୁ ଅକାଳରେ ଖତମ କରି ଦିଏ ସେତେବେଳେ ତାହା ଶମନ ଭଳି କାମ କରେ ଏବଂ ତାହା ଅଶୁଭ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ମୃତ୍ୟୁରୁ ଅମୃତ ବହନ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରାଯାଏ, ତାହା କିପରି ଭାବରେ ସମ୍ଭବ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଗବେଷଣା ଦ୍ୱାରା, ଯଦ୍ୱାରା ମୃତ୍ୟୁକୁ ଯେତେବେଳେ ଅତିକ୍ରମ କରିପାରୁ, ସେତେବେଳେ ତା'ଠାରୁ ଆମ୍ଭେମାନେ ଅମୃତ ପାଉ । ମୃତ୍ୟୁକୁ ଯଥେଚ୍ଛା ରାଜତ୍ୱ କରିବାକୁ ଦେଲେ ତା'ଠାରୁ ଅମୃତ ଆହରଣ କରାଯାଇପାରେ ନାହିଁ । ମୃତ୍ୟୁକୁ ଜୟ କରିବାର ସମ୍ଭା, ଆଗ୍ରହ ବା ଇଚ୍ଛା ଯେତେ ବିଧି ମାପିକି ସକ୍ରିୟ ହୋଇଉଠେ, ସେତେ ହିଁ ଆମ୍ଭେମାନେ ଅମୃତ ଆହରଣର ପଥରେ ଚାଲି ଥାଉ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୮/୭.୨.୧୯୫୦

II ଚେତନା କ'ଣ ବାହାରେ ବ୍ୟାପ୍ତ ଅଛି II

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଚେତନା କ'ଣ ବାହାରେ ବ୍ୟାପ୍ତ ଅଛି ? ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଜୀବନର ସଙ୍ଗେ ତାର ସମ୍ପର୍କ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଜୈବୀ ସଂସ୍କୃତି ଅଛି, ସେହିଟା ହୁଏ ଜୀବନସ୍ରୋତର ଆଶ୍ରୟ । ତା' ମଧ୍ୟରେ ଅନୁସୂୟତ ଥାଏ ସତ୍-ଚିତ୍-ଆନନ୍ଦ-ଜୀବନ-ଯଶ-ବୁଦ୍ଧିର ଆକୃତି । ଜୀବନ ପ୍ରବାହ ସମନ୍ୱିତ ସଂସ୍କୃତି ଯେଉଁଠାରେ, ତାହାରି ସାତ୍ତା ଦେବା ନେବାର କ୍ଷମତା ଥାଏ । ତାକୁ ହିଁ କୁହାଯାଏ ଚେତନା । ଏହି ସଂସ୍କୃତିଟି ଭାଙ୍ଗିଗଲେ ଚେତନା କ୍ରିୟା କରିବାର ସୁଯୋଗ ପାଏ ନାହିଁ । ଯେମିତି, ବାହାରେ ତ କେତେ ଜାଗାରେ ବାସ୍ତ ଅଛି, ସେ ବାସ୍ତର ଶକ୍ତି ଆମ୍ଭେମାନେ ଅନୁଭବ କରି ପାରିବୁ ନାହିଁ ଯଦି ସେହି ବାସ୍ତକୁ ଗୋଟିଏ ଯନ୍ତ୍ର ଯଥା ଇଞ୍ଜିନ ଭିତର ଦେଇ ପରିଚାଳିତ କରାନଯାଏ । Electricity (ବିଦ୍ୟୁତ୍) ଯେମିତି ସର୍ବତ୍ର ଅଛି । କିନ୍ତୁ ଯେତେବେଳେ କୌଣସି ସୁପରିକଳ୍ପିତ ଆଧାର ମଧ୍ୟ ଦେଇ ପାଉ ସେତେବେଳେ ଆମ୍ଭେମାନେ ତାର କାର୍ଯ୍ୟ-କାରିତା ଅନୁଭବ କରିପାରୁ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଆତ୍ମା ଓ ଜୀବନ ପ୍ରବାହ କି ଏକ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆତ୍ମା କଥାର ଅର୍ଥ-ଯାହା ନିରନ୍ତର ଚାଲିଛି ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ମରିବା ପରେ ତ ସଂସ୍କୃତି ରହେନାହିଁ, ସେଠାରେ ଆତ୍ମାର ଉପାୟ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମଣିଷ ମରିବା ସମୟରେ ଯେଉଁ ଚିନ୍ତା ନେଇଯାଏ, ସେହି ଚିନ୍ତା ଓ ଚିତ୍-କଣାରେ ଆତ୍ମା ଆବଦ୍ଧ ଥାଏ । ନିଜ ସଙ୍ଗରେ ସଙ୍ଗତିଶୀଳ କିଛି ପାଇଲେ ସେଠାରେ ତାର ପୁନରାୟ ଆବିର୍ଭାବ ଘଟିପାରେ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଆତ୍ମମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ତ ବହୁ ରକମର ଭାବ ଅଛି । ମରିବା ସମୟରେ କେଉଁ ଭାବଟା ଥାଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯାହାପ୍ରତି ମୁଁ intensely attached (ଗଭୀର ଭାବରେ ଅନୁରକ୍ତ), ଯେଉଁ attachment (ଅନୁରାଗ) ମୋର ଆଉ ସବୁ ଭାବକୁ control (ନିୟନ୍ତ୍ରିତ) କରେ, ସେହି ଅନୁରାଗର ସହିତ ମୋର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ-ଅନୁଯାୟୀ ଜଡ଼ିତ ଭାବ ନେଇ ହିଁ ମୁଁ ଶେଷ ନିଃଶ୍ୱାସ ତ୍ୟାଗ କରିବି । ଆଉଥରେ ପୁଣି ତତ୍କାଳୀନ ଭାବ ନେଇ ପରେ ମୋର ଆସିବା ହେବ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୮/୭.୨.୧୯୫୦

II ସଞ୍ଜୟର ଦିବ୍ୟ ଦର୍ଶନ କ'ଣ ?

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ସଞ୍ଜୟଙ୍କର ଦିବ୍ୟ ଦର୍ଶନ ବ୍ୟାପାରଟା କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସଞ୍ଜୟ ମାନେ ଯିଏ ପ୍ରବୃତ୍ତିକୁ ସମ୍ୟକ ରୂପେ ଜୟ କରିଛି, ଯା'ର ମନର ଗଞ୍ଜଲ୍ୟ କମି ଯାଇଛି । ଯିଏ ଏହିଭଳି ଅବସ୍ଥା ଲାଭ କରେ, ତା'ର ସତ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟି, ଦିବ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟି ପୁରୀ ଉଠିଥାଏ । ଆପଣମାନଙ୍କର ବି ହୋଇପାରେ । ଏହିଟା ଚେଲିଭଜନ ଭଳିଆ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୮.୨.୧୯୫୦

II ଶତ୍ରୁ ଭାବରେ ଉପାସନା ହୁଏ କି ନାହିଁ ?

ଜଣେ ପଚାରିଲେ - ଶତ୍ରୁ ଭାବରେ ଉପାସନାଟା କି ରକମ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏହିଟା ଗୋଟିଏ ବାଜେ କଥା । ଯେଉଁମାନେ ନିଜେ ଅପକର୍ମ କରନ୍ତି, ଭଗବାନଙ୍କର ବିରୋଧୀ ଚଳନରେ ଚାଲନ୍ତି, ସେମାନେ ନିଜ ନିଜ ଚଳଣିର ସମର୍ଥନରେ ଏହି ପ୍ରକାର କଥାର ଅବତାରଣା କରନ୍ତି ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ସେମାନେ କହନ୍ତି, ଶତ୍ରୁ ଭାବରେ ତାଙ୍କର ସ୍ମରଣ ବେଶୀ ହୁଏ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସ୍ମରଣ କଲେ କ'ଣ ହେବ, ଅନୁସରଣ କରିବା ଦରକାର । ମୁଁ ବଞ୍ଚିଛି ଏହି କଥା ଯଦି ସ୍ମରଣ କରେ, ଅଥଚ ବଞ୍ଚିବାର ପଲ୍ଲୀ ଯଦି ଅନୁସରଣ ନକରେ ତେବେ କ'ଣ ବଞ୍ଚିପାରିବ ?

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଏହି କଥାର ଗୋଟିଏ ଦିଗ ଏହା ବି ହୋଇପାରେ ଯେ, ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ବୈରାଭାବରେ ମୋର ଖରାପଟା ଶାସ୍ତ୍ର ଶାସ୍ତ୍ର ପରାଭୂତ ହୋଇଯିବ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୂଳକଥା ହେଉଛି, ତାଙ୍କର ସବୁଗୁଣ ଗୁଡ଼ିକ ଯଦି ମୋର ସଭାରେ ଗୁନ୍ଥି ନଯାଏ, ତେବେ ମୋର ଉପକାର ହୋଇପାରେ ନାହିଁ । ତାଙ୍କୁ ଯଦି ଅଶ୍ରଦ୍ଧା କରେ ଏବଂ ତାଙ୍କର କ୍ଷତି ସାଧନ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରେ, ତାହେଲେ ମୋର ଅସତ୍ ଭାବଗୁଡ଼ିକ ମୋ ମଧ୍ୟରେ ପୁଷ୍ଟ ହୋଇ ମୋର ସର୍ବନାଶ ସାଧନ କରିବ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୯.୨.୧୯୫୦

II ଗ୍ରେସ୍ (grace) ମାନେ କ'ଣ ?

ଜଣେ ଆମେରିକୀୟ ଭକ୍ତ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - Grace (କୃପା) ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Grace (କୃପା) ମାନେ protected (ରକ୍ଷା) । ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଭଲ ପାଇବାଟା ମୋ ମଧ୍ୟରେ ଯେତିକି ପରିମାଣରେ ମୂର୍ତ୍ତି ହୋଇଉଠିବ, ମୁଁ ସେତିକି ପରିମାଣରେ grace (କୃପା) ପାଇବି ଅର୍ଥାତ୍ protected (ରକ୍ଷିତ) ହେବି । କାରଣ, protected (ରକ୍ଷିତ) ହେବାର law (ବିଧି) ମୁଁ fulfil (ପୂରଣ) କରିଛି ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୧୪.୨.୧୯୫୦

II ଭଲ ପାଇବାର ଇନ୍ଦ୍ରିୟ କ'ଣ ?

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଭଲ ପାଇବାର Organ (ଇନ୍ଦ୍ରିୟ) କ'ଣ ? ଯେମିତି - ନାକ ମାଧ୍ୟମରେ ଶୁଣିଥାଉ । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଶେଷ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ମାଧ୍ୟମରେ ବିଶେଷ ବିଶେଷ କାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥାଏ । ସେମିତି ଭଲ ପାଇବାର organ (ଇନ୍ଦ୍ରିୟ) କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପ୍ରତ୍ୟେକ କୋଷ ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ ଟାଣ ଅଛି, ଯାହା ଦ୍ୱାରା କୋଷ ଗୁଡ଼ିକ ସଂଲଗ୍ନ ରହି ଏହି ଦେହ ବିଧାନ ଗଢ଼ି ଉଠିଛି, ସେହି ଦେହ ବିଧାନ

ସମନ୍ୱିତ ସମଗ୍ର ସରାଗୀ ହିଁ ହେଲା ଭଲ ପାଇବାର organ (ଇନ୍ଦ୍ରିୟ) । ସରାର କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଅଂଶ ଯଦି ଇଷ୍ଟଙ୍କ ପ୍ରତି ବିମୁଖ ରହେ, ତା'ହେଲେ ସେଠାରେ ଭଲପାଇବାରେ ଖାଙ୍କଟି ଅଛି ଜାଣିବାକୁ ହେବ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୧୫.୨.୧୯୫୦

॥ ସତ୍ୟଯୁଗ କି ଭାବରେ ଆସିବ ॥

ଜଣେ ଭାଇ ସତ୍ୟ ଯୁଗ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠାଇଲେ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସତ୍ୟ ଯୁଗ ଆଣିବାକୁ ହୁଏ କର୍ମ ଭିତର ଦେଇ । ମଣିଷ ନିଷ୍ଠଳ ଅବସ୍ଥାରେ ରହିବାର ଉପାୟ ନାହିଁ । ହୁଏତ ସେ ଉପରକୁ ଉଠିବ, ନ ହେଲେ ନିମ୍ନକୁ ଯିବ । ପ୍ରତି ଯୁଗରେ ଉନ୍ନତ-ଅନୁନ୍ନତ ଏହି ଦୁଇ ଶ୍ରେଣୀର ଲୋକ ଥାଆନ୍ତି । ଗୋଟିଏ ଶ୍ରେଣୀ ହୁଏତ ଖୁବ୍ cultured (ପରିଶାଳିତ) ହୋଇଗଲା, କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟ ଶ୍ରେଣୀଟା ହୁଏତ ପଛରେ ପଡ଼ିଗଲା । ଅନ୍ଧକାର ଯୁଗରେ ଅନେକ ଥିଲେ, ଆମେମାନେ ହୁଏତ ଥିଲୁ, ସେହି ଅନ୍ଧକାର ଯୁଗରୁ କରି କରି, ଚାଲୁ ଚାଲୁ କୃତ ଯୁଗ ଆସିଥିଲା । କୃତ ଯୁଗକୁ ହିଁ କୁହାଯାଏ ସତ୍ୟଯୁଗ । ଏହି ଯୁଗରେ ମଣିଷ ସଭା ପ୍ରଧାନ ହୋଇଉଠେ । ତେଣୁ କୁହାଯାଏ ସତ୍ୟ ଯୁଗରେ ଧର୍ମ ଗରିପାଦ, ତ୍ରେତୟା ଯୁଗରେ ଧର୍ମ ଡିନିପାଦ, ଦ୍ଵାପରରେ ଦୁଇପାଦ, କଳିରେ ଏକ ପାଦ । ଏହିଠାରୁ ପୁଣି ଗରିପାଦକୁ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ସେ ଯାହା ହେବ ତାହା ଅପୂର୍ବ । ମଣିଷ ଯେତେବେଳେ ଆଗେଇ ପାରେ ନାହିଁ, ସେତେବେଳେ ତା'ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ଆଶୁପ୍ତି ବୋଧ ହୁଏ । ତା'ଭିତର ଦେଇ ଗୋଟିଏ ଅଗ୍ରଗତିର ଚେଷ୍ଟା ଆସେ । ଏହିପରି ଭାବରେ ମଣିଷ ଆଗେଇଥାଏ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୧୬.୨.୧୯୫୦

॥ ମନୁଷ୍ୟ ମାନେ କ'ଣ ॥

ମନୁଷ୍ୟର ସମ୍ବନ୍ଧରେ କଥା ଉଠିଲା ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମନୁଷ୍ୟ ମାନେ ମନନ ଧାରାର ପରିବର୍ତ୍ତନ । ଯେତେବେଳେ ଉନ୍ନତ ମନନଧାରା ଚାଲୁହୁଏ, ସେତେବେଳେ ବସ୍ତୁବାର ଆକୃତିରେ ମଣିଷ ସେହି ଦିଗରେ ଆଗେଇ ଥାଏ । ମହାପୁରୁଷ ମାନଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ମଣିଷ ପାଏ ଏହି ଜୀବନୀୟ ସମ୍ପଦ - Leaven to grow (ବିବର୍ତ୍ତନର ବୀଜ) ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୧୭.୨.୧୯୫୦

॥ ଈଶ୍ଵର ମଣିଷ ହୋଇ ଆସନ୍ତି କି ନାହିଁ ॥

ଜଣେ ଭାଇ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ଈଶ୍ଵର କ'ଣ ମଣିଷ ହୋଇ ଆସନ୍ତି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସମସ୍ତେ ହିଁ ଈଶ୍ଵର । ଈଶ୍ଵର ନୁହେଁ କିଏ ? ଈଶ୍ଵର ହିଁ ତ ମୂର୍ତ୍ତି ପରିଗ୍ରହ କରି ଯାହା କିଛି ହୋଇଛନ୍ତି । ତେବେ ମଣିଷ ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାର ଈଶ୍ଵରତ୍ଵ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସଚେତନ ନ ହୁଏ, ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାର ଈଶ୍ଵରତ୍ଵ ରହିବି ନରହିବା ସହିତ ସମାନ । କାରଣ, ତାର ଆଚାର ଆଚରଣ, ଚିନ୍ତା ଚଳନ ସବୁକିଛି ଘୋଷଣା କରେ ଯେ ଈଶ୍ଵରଙ୍କ ସହିତ ତାର ଯୋଗଯୁକ୍ତି ନାହିଁ । ସେହି ଜାଗ୍ରତ ବୋଧବାଲା ଯିଏ ସେ ଅନ୍ୟ ଭିତରେ ବି ସେହି ବୋଧକୁ ସଞ୍ଚାରିତ କରିପାରନ୍ତି । 'ବ୍ରହ୍ମବିତ୍ ବ୍ରହ୍ମେଭ ଭବତି' । ବ୍ରହ୍ମଙ୍କ ପୁରୁଷ ହେଲେ ଆତ୍ମମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଭଗବାନ ସଦୃଶ । ଯେମିତି ଆମେ କହୁ ଭଗବାନ ବଶିଷ୍ଠ । ବ୍ରହ୍ମଙ୍କ ଯିଏ, ତାଙ୍କର ସରାର ପ୍ରତିଟି ଅଶ୍ଵପରମାଣୁ ଈଶ୍ଵର-ତେଜନାରେ ସଚିତ୍ । ତାଙ୍କର ସଙ୍ଗ କଲେ ମଣିଷର ପ୍ରଭୃତ ଲାଭ ହୁଏ, ଅବଶ୍ୟ ଅନୁରାଗ ଓ ଅନୁସରଣ ଠିକ ଠିକ ରହିବା ଦରକାର ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୧୭.୨.୧୯୫୦

॥ ଅନାସକ୍ତ କର୍ମ ମାନେ କ'ଣ ॥

ଅନାସକ୍ତ କର୍ମ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କଥା ଉଠିଲା ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଅନାସକ୍ତ କର୍ମମାନେ ବିହିତ ଭାବରେ ଇଷ୍ଟପ୍ରତିକାମା କର୍ମରେ ରତ ରହିବା । କର୍ମର ଫଳ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବେଶୀ ଚିନ୍ତା ଭାବନା ନକରିବା । ଯେଉଁ ମାନଙ୍କର କାମନା ଅତ୍ୟଧିକ, କର୍ମର ଫଳ ଉପରେ ଯେଉଁମାନଙ୍କର ନିଶା ଅତ୍ୟନ୍ତ ବେଶୀ, ସେମାନେ ଫଳ ପ୍ରାପ୍ତି ପାଇଁ ପାଗଳ ହୋଇଥାନ୍ତି । ସେମାନେ ଠିକ ଠିକ କର୍ମ ସମ୍ପାଦନ ମଧ୍ୟ କରିପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ତେଣୁ ନିଜର ଆଶୁ ଫଳପ୍ରାପ୍ତିର ବ୍ୟଗ୍ରତା ହିଁ ବ୍ୟର୍ଥତାକୁ ଡାକି ଆଣିଥାଏ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୧୯.୨.୧୯୫୦

॥ କଲିରେ ନାମ କରିବାର ଫଳ କେତେବେଳେ ଫଳେ ॥

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - କଲିରେ ନାମ ହିଁ ନା କ'ଣ ସମ୍ବଳ ? କେତେ ଲୋକ କେତେ ରଜମରେ କରନ୍ତି, ସେହି କରିବାର ଫଳ କ'ଣ କିଛି ହେଉଛି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଦିହିତ ଭାବରେ କରି ଯଦି ଫଳେଇବାକୁ ଚାହୁଁ, ତେବେ ଫଳ ଫଳେ। ତା'ନକରି ଫଳେଇବାକୁ ଚାହିଁଲେ କିଛି ହିଁ ହୁଏନାହିଁ। ପଣ୍ଡାଗ୍ରମ ହୁଏ। ଗୋଟିଏ କଥା ଅଛି - 'କୋଟି ଜନ୍ମ କର ଯଦି ନାମ ସଂକୀର୍ତ୍ତନ, ତଥାପି ନପାଏ କେହି ବ୍ରଜେନ୍ଦ୍ର ନନ୍ଦନ'। ପୁଣି ଅଛି - 'ଏକବାର ହରିନାମେ ଯେତେ ପାପ ହରେ, ଜୀବର ନାହିଁକ ସାଧ ସେତେ ପାପ କରେ।'

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - 'ଏକବାର ହରିନାମେ ଯତ ପାପ ହରେ / ଜୀବେର ନାହିଁକ ସାଧ ତତ ପାପ କରେ' ଏବଂ 'କୋଟି ଜନ୍ମକରେ ଯଦି ନାମ ସଂକୀର୍ତ୍ତନ / ତଥାପି ନପାୟ କେହି ବ୍ରଜେନ୍ଦ୍ର ନନ୍ଦନ'। କଥା ଦୁଇଟା ତ ପରସ୍ପର ବିରୁଦ୍ଧ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏହା ଭିତରେ କୌଣସି ବିରୋଧ ନାହିଁ। ଏହାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ହେଉଛି ଏହି ଯେ, ଯାଦିକ ଭାବରେ ଅଜସ୍ର ନାମ କଲେ ବି ଈଶ୍ବର ଲାଭ ବା ଆତ୍ମଶୁଦ୍ଧି ହୁଏ ନାହିଁ। ପୁଣି, ଅନୁରାଗ ଓ ଏକାଗ୍ରତା ନେଇ ଯଦି କେହି ଥରେ ବି ପ୍ରାଣର ସହିତ ନାମ କରେ ତାହାଲେ ବି ସେହିଟା ମଣିଷକୁ ପରିଶୁଦ୍ଧ କରି ତୋଳି ପାରେ। ଅବଶ୍ୟ ଏ କଥା ବି ଠିକ ଯେ, କିଛିଟା ଆଗ୍ରହ ନେଇ ନାମ କରୁ କରୁ ନାମର ପ୍ରଭାବରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ଅନୁରାଗ ଗଜାଏ। ମୋଟ ଉପରେ ନାମ କରିବାଟା ହିଁ ଭଲ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୭୫.୭.୧୯୫୦

II ପରମ ପିତାଙ୍କୁ ପାଇବା ମାନେ କ'ଣ।।

ଜଣେ କହିଲେ - ମୋର ମନେହୁଏ, ତୁମ ପାଖରୁ କିଛି ଚାହିଁବି। କିନ୍ତୁ କ'ଣ ଯେ ଚାହିଁବି, କିଛି ଦୁଃସାଧୁ ନାହିଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପରମପିତାଙ୍କୁ ଚାହିଁବା ଭଲ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ପରମପିତାଙ୍କୁ ଚାହିଁବି କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କାମନା ଯଦି ରଖିବାକୁ ହୁଏ, ତେବେ ତାଙ୍କୁ ପାଇବାର କାମନା ରଖିବା ଭଲ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ତାଙ୍କୁ ପାଇବା ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପ୍ରାପ୍ତିମାନେ ଆପ୍ତି। ସେ ଯଦି ମୋର ଚରିତ୍ର ଚଳଣରେ ପ୍ରତି ପଦକ୍ଷେପରେ ବ୍ୟକ୍ତ ହୋଇଉଠି, ତାଙ୍କର ଚରିତ୍ର ଯଦି ମୋ ମଧ୍ୟରେ ମୋର ମତ କରି ସକ୍ରିୟ ଭାବରେ ଜାଗ୍ରତ ହୋଇଉଠେ, ତେବେ ତାଙ୍କୁ ହିଁ ପାଇବା କୁହାଯାଏ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୭୭.୭.୧୯୫୦

II ଯିଏ ଯାହା କିଛି ହୋଇ ବି ତାହା ହିଁ ଅଛନ୍ତି ତାଙ୍କର ନାମ ବ୍ରହ୍ମ - ମାନେ କ'ଣ।।

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଯିଏ ଯାହା କିଛି ହୋଇ ବି ତାହା ହିଁ ଅଛନ୍ତି - ତାଙ୍କର ନାମ ବ୍ରହ୍ମ - ଏହାର ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯେମିତି ଚିନିର ରଥ, ହାତୀ, ଗାଡ଼ି, ଘୋଡ଼ା ଇତ୍ୟାଦି ଆକାରରେ ଭିନ୍ନ ହେଲେ ବି ଉପାଦାନ ହିସାବରେ ଚିନି ଛଡ଼ା ଆଉ କିଛି ନୁହେଁ। ସେହିପରି ବିଭିନ୍ନ ନାମ ରୂପର ଖୋଲପା ଧାରଣ କଲେବି ମୂଳରେ ଯିଏ ଅଛନ୍ତି ସେ ହେଲେ ବ୍ରହ୍ମ। ଅବଶ୍ୟ, ବ୍ୟର୍ଷ-ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଅସାଧାରଣ କରି ହେବ ନାହିଁ। କିନ୍ତୁ ଅବ୍ୟୟୀ ପ୍ରକାର ଦିଗରୁ କହିବାକୁ ଗଲେ କହିବାକୁ ହୁଏ ଏକ ବ୍ରହ୍ମ ଛଡ଼ା ଆଉ କିଛି ହିଁ ନାହିଁ। ଏହିଟା ଉପଲବ୍ଧି କରିବାର ବିଷୟ। ଯିଏ ଏହି ସତ୍ୟକୁ ଉପଲବ୍ଧି କରେ, ସେ ସମସ୍ତଙ୍କ ଭିତରେ ନିଜକୁ ଦେଖେ ଏବଂ ନିଜ ମଧ୍ୟରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଦେଖେ। ପ୍ରେମ ଓ ସେବା ତାର ମଜାଗତ ହୋଇଉଠେ। ଯେଉଁ ମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଏହି ଚାରିତ୍ରିକ ଲକ୍ଷଣ ପ୍ରକାଶ ପାଏ ନାହିଁ ଅଥଚ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନର ଦମ୍ଭ କରେ, ସେମାନେ କିନ୍ତୁ ନକଲି ମାଲ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୯.୩.୧୯୫୦

II କୌଣସି ଦୁର୍ଦ୍ଦିଗରେ ଜଡ଼ିତ ସମସ୍ତଙ୍କର କ'ଣ ଗୋଟିଏ ପାପ ଥାଏ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ଧରନ୍ତୁ ଗୋଟିଏ ଟ୍ରେନ ଦୁର୍ଘଟଣା ହେଲା। ସେଥିରେ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନର ଲୋକ ଏକ ସଙ୍ଗରେ ଯାତ୍ରା କରୁଥିଲେ। ସେମାନଙ୍କର ସମସ୍ତଙ୍କର କ'ଣ ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାରର ପାପ ଥିଲା ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆମ୍ଭମାନେ ଅପକର୍ମ ଯାହା ବି କରିଥାଉ ତା ହୁଏତ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ସ୍ମରଣରେ ନଥାଏ। କିନ୍ତୁ ତାହା ଯେଉଁ ବ୍ୟୁତ୍ପତ୍ତି ସୃଷ୍ଟି କରେ ସେହିଟା ମଥାରେ ରହି ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ଚାଲିତ କରେ। ବହୁ ଲୋକର ସମାନ ପ୍ରକାରର ଅପକର୍ମ ଗୋଟିଏ ସାରାଘାତୀ common danger (ଅଭିନ୍ନ ବିପଦ) ହୁଏତ ଆମ୍ଭଙ୍କ କରେ। ଏହି ଭାବାପନ୍ନ ବହୁ ଲୋକ ହୁଏତ ଗୋଟିଏ ଦିନ ଗୋଟିଏ ଟ୍ରେନରେ ଯାତ୍ରା କଲେ, ସେମାନଙ୍କର କର୍ମ ଫଳର ଅଶୁଭ ପ୍ରଭାବ ପରିବେଶକୁ ମଧ୍ୟ ଭ୍ରାନ୍ତିର ପଥରେ ପରିଚାଳିତ କରି ଗୋଟିଏ ଦୁର୍ଘଟଣା ସୃଷ୍ଟି କରେ। ହୁଏତ ରେଲର ଲାଇନମ୍ୟାନ ଭୁଲ

କରି ବସେ। ପୁଣି ଅନେକ ସମୟ ଏହା ସାଙ୍ଗରେ ପ୍ରାକୃତିକ ଦୁର୍ଯ୍ୟାଗର ବି ସଂଘଟିତ ହୁଏ। ହୁଏତ ସେତେବେଳେ ଏଭଳିଆ କୁହୁଡ଼ି ଦେଖାଦେଲା ଯେ ପଥ ଆଉ ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ। ବହୁ ପ୍ରକାର ବ୍ୟାପାର ଜତିତ ଥାଏ, ଯାହା ଆମ୍ଭେମାନେ ଜାଣି ପାରୁନା। ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟିର ପରିଧି ବା କେତେ ? ଏହି ଦୃଷ୍ଟି ସଙ୍କଳ୍ପ ହୁଏ, ଯଦି ମଣିଷ ସ୍ବଜେନ୍ଦ୍ରିକ ଚଳନରେ ଚାଲେ। ସେତେବେଳେ ତାର ଦୁଇ ଗୋଟିଏ ସାଦୃଶ୍ୟ ଭାବ ନେଇ କ୍ରିୟା କରେ। ଭବିଷ୍ୟତ ଅମଙ୍ଗଳର କଥା ଅନେକ ଇଷ୍ଟପ୍ରାଣୀ ଭକ୍ତ ପୂର୍ବରୁ ଜାଣି ବୁଝି ପାରନ୍ତି। ତାର ହୁଏତ ସେହି ଗାଡ଼ିରେ ଯିବାର ଥିଲା, କିନ୍ତୁ ତାର ଶୁଦ୍ଧ ମନରେ ହଠାତ ଜାଗି ଉଠିଲା ଏହି ସମୟରେ ଯିବାଟା ମଙ୍ଗଳ ଜନକ ହେବନାହିଁ, ତେଣୁ ଯାଇ କାମ ନାହିଁ। ସେତେବେଳେ ଯାତ୍ରାକୁ ସୁଗତ କରି ସେ ବିପଦରୁ ରକ୍ଷା ପାଇଯାଏ। ଏହି ଭଳିଆ ପ୍ରାୟ ସବୁବେଳେ ଘଟିଥାଏ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୯.୩.୧୯୫୦

II ଅବତାର ପୁରୁଷଙ୍କର ପ୍ରକୃତ ପରିଚୟ କ'ଣ II

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଅବତାର ପୁରୁଷଙ୍କର ପ୍ରକୃତ ପରିଚୟ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟପାଳୀ ଆପୁରୟମାଣ ହୋଇଥାନ୍ତି। ପୂର୍ବତନ ଅବତାର ପୁରୁଷମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ଅକାଟ୍ୟ ଅନୁରାଗ ରହିଥାଏ। ଏବଂ ସେହି ମାନଙ୍କୁ ସେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ଚାଲନ୍ତି। ଉତ୍ତମୁଖାନତା ତାଙ୍କର ଚରିତ୍ରଗତ ଲକ୍ଷଣ। ସେମାନେ ଅନନ୍ତ ଜ୍ଞାନ ଓ ଗୁଣର ଭଣ୍ଡାର ହେବା ସତ୍ତ୍ୱେ ବି ସେମାନଙ୍କର କୌଣସି ହାନିମାନ୍ୟ ଅହଂକାର ନଥାଏ। ଦୃଢ଼ ପ୍ରବଣ ମନୋବୃତ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ। ଯଦିଓ ସେମାନେ ଅନ୍ୟାୟର ସାଙ୍ଗରେ କେବେ ବି ଆପୋଷରଫା କରନ୍ତି ନାହିଁ। ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କୁ ବଡ଼ କରି ଚୋଳି ହିଁ ସେମାନେ ଆନନ୍ଦ ପାଆନ୍ତି। କାହାରିକୁ ଛୋଟ କରିବାର ମନୋଭାବ ସେମାନଙ୍କ ଠାରେ ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ। ସେମାନେ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଭଗବତ ଚେତନା ଜାଗ୍ରତ କରି ଚୋଳିବା ପାଇଁ ସଚେଷ୍ଟ ଥାନ୍ତି। ସେମାନଙ୍କ ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ମଣିଷର ଆତ୍ମିକଚେତନା ସତ୍ୟ ହିଁ ଉଦବୋଧିତ ହୋଇଉଠେ। ସେମାନେ ନିଜେ ସମାହିତ ପ୍ରକୃତିର ମଣିଷ ବୋଲି ଯେ କୌଣସି ସମସ୍ୟାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇ ତାର ସମାଧାନ କି ଭାବରେ ହୋଇପାରେ ତାହା ହିଁ ସେମାନେ ଦେଖାଇ ଯାଆନ୍ତି।

ପ୍ରବୃତ୍ତି ପରାୟଣ ମଣିଷମାନେ ଯେଉଁଠି ଜଟିଳତା ଓ ବିଭେଦ ସୃଷ୍ଟି କରନ୍ତି, ସେଠାରେ ସେମାନେ ଜଟିଳତାକୁ ସରଳ କରନ୍ତି ଏବଂ ଭେଦ ବିଭେଦର ସ୍ଥାନରେ ଏକତା ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରନ୍ତି।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୨୬.୩.୧୯୫୦

II ଅଧାତୁ ଚେତନା ମାନେ କ'ଣ II

ଜଣେ ଦାଦା ଅଧାତୁ ଚେତନାର ମାନେ ଜାଣିବାକୁ ଚାହଁଲେ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଅଧାତୁଚେତନା ମାନେ ଜୈବା - ସଂସ୍କୃତିକୁ ଅଧିକାର କରି ଯେଉଁ ଆତ୍ମିକ ଚେତନା କ୍ରିୟା କରେ-ତାହାହିଁ। ଦେହଛଡ଼ା ଆତ୍ମା ରହିପାରେ, କିନ୍ତୁ ଆତ୍ମା ଯେତେବେଳେ ଦେହାୟିତ ହୁଏ ସେତେବେଳେ ଆତ୍ମିକ ଚେତନାର କ୍ରିୟାଶୀଳତା ଆମେ ଦେଖିବାକୁ ପାଉ। ଧରନ୍ତୁ, ଏମିତି ବାଷ୍ପ ହୁଏତ ବାୟୁମଣ୍ଡଳରେ କେତେ ଘୁରି ବୁଲୁଛି, ତାର ଶକ୍ତି ଭଲକରି ବୁଝି ପାରୁନା, କିନ୍ତୁ ସେହି ବାଷ୍ପ ଯେତେବେଳେ ଇଞ୍ଜିନ ଭଳି ବିଶେଷ ଯନ୍ତ୍ର ଭିତରେ ଦେଇ ଦିହିତ ଭାବରେ ଚାଳନା କରାଯାଏ, ସେତେବେଳେ ତାର ଶକ୍ତି ଆମ୍ଭେମାନେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କରିପାରୁ। ସେ ନିଜେ ତ ଚାଲେ ଏବଂ ଆହୁରି କେତେ କିଛିକୁ ଅନ୍ୟାୟରେ ଚଳାଇ ନେଇଯାଏ। ଅଧାତୁ ଚେତନା ସମ୍ପନ୍ନ ମଣିଷ ଯେଉଁମାନେ, ସେମାନେ ନିଜେ ତ ଧର୍ମ, ଇଷ୍ଟକୃଷ୍ଣର ପଥରେ ଚାଲନ୍ତି, ଅନ୍ୟକୁ ବି ସେହି ପଥରେ ଚାଲିବାକୁ ପ୍ରେରଣା ଯୋଗାନ୍ତି। ଯେଉଁମାନେ ଇଷ୍ଟସାଥୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପରାୟଣ ଜୀବନ ଯାପନ କରନ୍ତି, ସେମାନେ ପରିବେଶର ସାର୍ଥରେ ସାଧାନ୍ତି ହୁଅନ୍ତି ହିଁ ଏବଂ ଧର୍ମଦାନ ହୁଏ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରଧାନ କାର୍ଯ୍ୟ। ନିଜ ଘରେ ଖାଇ ବଣର ମଇଁଷି ଘରଡ଼ାଇବା ସେମାନଙ୍କର ହୁଏ ସଭାବଗତ ପ୍ରକୃତି।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୩୦.୬.୧୯୫୦

II ଇଶ୍ବରବୋଧ କିପରି ପରିପୁଷ୍ଟ ହୁଏ II

ଦୂରରେ ଗୋଟିଏ ପକ୍ଷୀ ଡାକୁଥିଲା।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ପଚାରିଲେ - ଏହିଟା କେଉଁ ପକ୍ଷୀ ?

କେହି ଠିକ ମତ କହି ପାରିଲେ ନାହିଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଜଣେ ଭାଇଙ୍କୁ କହିଲେ - ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକଙ୍କ ପାଖରୁ ଶୁଣି ଜାଣି ନେବେ। ଆପଣ ମାନଙ୍କର ଅନୁସନ୍ଧିଷ୍ଟା କମ, ତେଣୁ ମଥା ଖୋଲେ ନାହିଁ।

ଈଶ୍ଵର ସନ୍ନିହା ଅଛି, ଅଥଚ ବାସ୍ତବ ଜଗତ ସମୟରେ ଅନୁସନ୍ନିହା ଓ ଜ୍ଞାନ ରହିଲେ ଈଶ୍ଵରବୋଧ ମଧ୍ୟ ପରିପୁଷ୍ଟ ହୁଏ। ସବୁକିଛି ଏକର ହିଁ ରକମାରି ପରିପ୍ରକାଶ।

ଭକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ନାନା ଦିଗରେ ମନ ଦେବାକୁ ଗଲେ ମନ ତ ବିକ୍ଷିପ୍ତ ହୋଇପଡ଼େ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସବୁ କିଛି ଯେତେବେଳେ ଏକଙ୍କ ପାଇଁ ହୁଏ, ସେତେବେଳେ ନାନା ଆଉ ନାନା ପ୍ରକାର ହୋଇ ରହେନାହିଁ। ସବୁକିଛି ଏକ ସ୍ଵତଃ ସକ୍ଷାତ ହୋଇଉଠେ। ଯାର ମନ ଯେତେ କ୍ରିୟାଶୀଳ ସେ ସେତେ ସଚେତନ। ଚିର ଚେତନଙ୍କୁ ପାଇବାକୁ ଗଲେ ଚେତନାର ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ ବିସ୍ତାର ଓ ଗଭୀରତା ଏକାନ୍ତ ଭାବରେ ପ୍ରୟୋଜନ, ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ଇନ୍ଦ୍ରିୟକୁ ସଜାଗ କରି ତୋଳିବାକୁ ହେବ। ସାଧାରଣ ଇନ୍ଦ୍ରିୟଗୁଡ଼ିକର ସୁଷ୍ପ ଅନୁଶୀଳନର ଭିତର ଦେଇ ଧୀରେ ଧୀରେ ଅତିହିୟ ଶକ୍ତି ଲାଭ ହୋଇପାରେ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୨.୪.୧୯୫୦

II କେତେବେଳେ ଜଣାଯିବ ଜଣକର

ଭାଗବତ-ଜୀବନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଲାଭ କରିଛି।।

ଜଣେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - କେତେବେଳେ ବୁଝାଯିବ ଯେ ଜଣକର ଭାଗବତ ଜୀବନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଲାଭ କରିଛି ? ଆଉ ସେ କେତେବେଳେ ପଛକୁ ହଟିବ ନାହିଁ ବୋଲି ଧରି ନିଆ ଯାଇ ପାରେ ?

ଏହି ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତରରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ନିମ୍ନଲିଖିତ ବାଣୀଟି ଦେଲେ -

ତୁମର ଇଷ୍ଟ, ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ବା ସଦଗୁରୁଙ୍କ ପ୍ରତି

ଯେତେବେଳେ ହିଁ ଏପରି ଅନୁରାଗ ସୃଷ୍ଟି ହେବ -

ଯେ - ଅନୁରାଗ ତାଙ୍କର ଅବସ୍ଥା,

ଅବହେଳା, ଆଘାତ ବା ସଂଘାତରେ ବି

ଅଦୃଢ଼, ଅବାଧ ଓ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ତୁମକୁ

ତାଙ୍କଠାରେ ଏକାନ୍ତ ପ୍ରୀତିପ୍ରସନ୍ନ କରି ତୋଳିବ

ସତ୍ୟ ଆତ୍ମ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣରେ,

ଆତ୍ମ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ - ସମଜ୍ଞ ସାଥୀକ ସମାବେଶରେ

ସକ୍ରିୟ ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟରେ -

ସେତେବେଳେ ଠାକୁ ହିଁ ତୁମେ ତାଙ୍କଠାରେ

କେନ୍ଦ୍ରୀୟିତ ହୋଇ ଉଠିବ,

ତାଙ୍କର ଜୀବନ

ତାଙ୍କର ଚାହିଦାର ସମସ୍ତ ବୋଧ ନେଇ

ତୁମର ଚରିତ୍ରରେ ପ୍ରାଞ୍ଜଳ ହୋଇ ଉଠିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିଛି

ତୁମର ପ୍ରବୃତ୍ତିର କୌଣସି କିଛି ଚାହିଦା

ତାଙ୍କୁ ଚାହିଦାର ଅନ୍ତରାୟ ହୋଇ

କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇ ପାରୁନାହିଁ -

ପ୍ରବୃତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକ ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ ସାର୍ଥକ ସଂହତ ହେବାକୁ

ସେତେବେଳେ ଠାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିଛି,

ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଚିଲମାତ୍ର ବିରୁପ ବା

ବିଦ୍ଵେଷ ଭାବର କାରଣ ବି

ଯେତେବେଳେ ତାଙ୍କ ଠାରେ ଆହୁରି ଅନୁରାଗ ଉଦ୍ଘାପା

କରି ତୋଳିଛି -

ଗୋଟିଏ ସଂଘାତମଧ୍ୟ ପ୍ରୀତି ପ୍ରେରଣାର

ଉଦ୍ଘାପନାରେ ସତ୍ୟ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୋଇ -

ସେତେବେଳେ ଠାକୁ ତୁମର ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଜୀବନ

ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଛି,

ପୂର୍ବ ପୂର୍ବ କର୍ମଫଳ,

ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ଦୂରପନେୟ ତାହାଣୀ ଆକର୍ଷଣ

ସବୁଗୁଡ଼ିକ ହିଁ ବ୍ୟର୍ଥ ହେବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିଛି,

ଭାଗବତ ଜନ୍ମ ତୁମର ଆରମ୍ଭ ହେଲା

ଏହିଠାରୁ ହିଁ,

ତୁମେ ତାଙ୍କୁ ଲାଭ କରି ପାରିବ,

ଅଭୀଷ୍ଟ ଉଦ୍ଘାତା ହୋଇ ତୁମର ଜୀବନରେ

ସାମଗାତିର ସମ୍ମୋହନ ସରରେ

ଦିଗନ୍ତର ବିଜୟବାରି

ବହନ କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିଛି ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୭.୪.୧୯୫୦

II ଅବତାର ମହାପୁରୁଷମାନଙ୍କର ଆବିର୍ଭାବରେ କ'ଣ ହୁଏ ? II

ପୂର୍ବତନ ମହାପୁରୁଷ ମାନଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କଥା ଉଠିଲା ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପୂର୍ବତନମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଆପଣମାନଙ୍କର ଯେଉଁ ଅନୁରାଗ, ସେହିଟା କିନ୍ତୁ ଖୁବ ଆନ୍ତରିକ । ରାମକୃଷ୍ଣ ଦେବଙ୍କ କଥା ହିଁ ଧରନ୍ତୁ, ତାଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆପଣମାନେ ଯେତେଟା ଆଲୋଚନା ଚଳାଁ କରନ୍ତି ଏବଂ ତାଙ୍କର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଆପଣମାନେ ଯେତେଟା ବୁଝିଛନ୍ତି ତାହା କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟତ୍ର ଖୋଜି ପାଇବେ ନାହିଁ । ଋଷୁଲଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆପଣମାନେ ଢେର ଜାଣନ୍ତି, ଢେର ପଢ଼ନ୍ତି । ମୋର ଇଚ୍ଛା ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କୁ ମହାପୁରୁଷଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏହିପରି ଅନୁଶୀଳନ ଏଠାରେ ତାଲୁ ରହୁ । ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କୁ ଯଥାଯଥ ଭାବରେ ଜାଣିବା, ବୁଝିବା ଏବଂ ସେହି ଭାବରେ ତାଙ୍କୁ ତୋଳି ଧରିବା ସେହିଟା ଆପଣ ମାନଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ଜଣେ ମହାପୁରୁଷଙ୍କୁ ବୁଝିବାକୁ ଗଲେ ତାଙ୍କର ସ୍ଥାନ, କାଳ, ପରିବେଶ ଭଲ କରି ବୁଝିବା ଦରକାର । ପ୍ରତ୍ୟେକ ମହାପୁରୁଷ ହିଁ ତାଙ୍କ ଯୁଗ ଠାରୁ ଅନେକ ପରିମାଣରେ ଆଗରେ ଥାଆନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ ସମସାମୟିକ ଲୋକମାନେ ତାଙ୍କୁ ଭଲ କରି ବୁଝି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ତେଣୁ ମହାପୁରୁଷମାନଙ୍କ ଜୀବନ କାଳ ଭିତରେ ଅନେକ ଭିନ୍ନଭିନ୍ନ ସମାବେଶ ଯେପରି ହୁଏ, ସେହିପରି ବିରୋଧୀ ମାନଙ୍କର ବି ଗୋଟିଏ ଦଳ ଦେଖାଯାଏ । ସେମାନେ ନାନା ପ୍ରକାର ବାଧା ସୃଷ୍ଟି କରନ୍ତି । ଏହି ଭାବରେ ବାଧା ଦିଅନ୍ତି ଯେଉଁମାନେ, ସେମାନେ କିନ୍ତୁ ପରୋକ୍ଷରେ ମହାପୁରୁଷ ମାନଙ୍କ ପ୍ରତିଷ୍ଠାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରନ୍ତି । କାରଣ, ବିରୁଦ୍ଧତା ହିଁ ଆନ୍ଦୋଳନ ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ଗତିବେଗ ସୂଚାରିତ କରେ । ମୁଁ ଆନ୍ଦୋଳନ ନ କହି କହେ ଉଦ୍ଦୋଳନ (ଉର୍ଜ୍ଜ୍ୱମୁଖୀ ଦୋଳନ) । ମହାପୁରୁଷ ମାନଙ୍କର ଆବିର୍ଭାବରେ ସମାଜରେ ଗୋଟିଏ ଉର୍ଜ୍ଜ୍ୱମୁଖୀ ଦୋଳନ ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ । ତାଙ୍କର ଭାବଧାରା ଓ ଜୀବନ ଯେମିତି ଉର୍ଜ୍ଜ୍ୱମୁଖୀ, ଅନୁରାଗୀ ମାନଙ୍କର ଚରିତ୍ରରେ ଯଦି ତାର ଛାପ ନ ପଡ଼େ, ତାହେଲେ କିନ୍ତୁ ଜନଗଣ ମଧ୍ୟରେ ତାହା କମ ସଞ୍ଚାରିତ ହୁଏ ।

(ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୮.୪.୧୯୫୦)

II ଈଶ୍ବରୀୟ ସର୍ବଭୂତାନାମ...ମାୟା - ଏକଥାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ କ'ଣ II

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସୀ କଲେ - 'ଇଶ୍ବରୀୟ ସର୍ବଭୂତାନାମ' ହୃଦେଶେହଜୁନ ଚିନ୍ତା । ଭ୍ରାମ୍ୟନ୍ ସର୍ବଭୂତାନି ଯବାଗୁଡ଼ାନି ମାୟାୟା ।' (ହେ ଅର୍ଜୁନ, ଅତର୍ଯ୍ୟାମା ନାରାୟଣ ସର୍ବ ଜୀବର ହୃଦୟରେ ଅଧିଷ୍ଠିତ ହୋଇ ସର୍ବଭୂତକୁ ଯବାଗୁଡ଼ ପୁଣିକା ପରି ମାୟା ଦ୍ୱାରା ଚାଳିତ କରୁଛନ୍ତି) - ଏ କଥାଟାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମାୟା ମାନେ ପରିମାପନ । ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଜୈବୀ - ସଂସ୍କୃତିର ଭିତର ଦେଇ ଜୀବନ ସମେଶ ସୃଷ୍ଟିତ ହୁଏ । ଏହି କାଠମୋ (ଆଧାର) ଯାହାର ଯେପରି ତା' ଭିତର ଦେଇ ଈଶ୍ବରୀୟ ଶକ୍ତିର ବିକାଶ ସେହିଭଳିଆ ହୋଇପାରେ । ଏହିଟା ଗଛ ମଧ୍ୟରେ ତାହା ଗଛ ଭଳିଆ, ଗୋଟିଏ ଗୋରୁ ମଧ୍ୟରେ ଗୋରୁ ଭଳିଆ, ଗୋଟିଏ ମଣିଷ ଭିତରେ ତାହା ତାର ମତ କରି । ସବୁ ମଣିଷ ସମାନ ନୁହେଁ । ଯା'ର ଜୈବୀ-ସଂସ୍କୃତିର ସମାବେଶ ଯେଉଁ ଭଳିଆ, ତା' ଭିତର ଦେଇ ସେହିଶକ୍ତି ସେହି ଭାବରେ କ୍ରିୟା କରେ । ତେବେ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ହିଁ କିନ୍ତୁ ବିରାଟ । ମଣିଷ ଭିତରେ ଯେଉଁ ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ଲୁଚି ରହିଥାଏ, ସାଧନାର ସାହାଯ୍ୟରେ ସେ ତାକୁ ବିକଶିତ କରିପାରେ । ସେହିଟା ହିଁ ମାନବ ଜୀବନର ବିଶେଷ ମହାବ୍ୟୁତ । କିନ୍ତୁ ଜୈବୀ-ସଂସ୍କୃତି ଭଲ ନ ହେଲେ ମଣିଷ ପକ୍ଷରେ କୌଣସି ବଡ଼ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଖୁବ୍ କଠିନ ବ୍ୟାପାର । ତା'ବୋଲି ଏ କଥା ଆପଣମାନେ ମନେ କରିବେ ନାହିଁ, କେହି ଶୁଦ୍ର ହେଲେ ସେ ବଡ଼ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ସଦବ୍ୟସ୍ତ ଜାତ ଶୁଦ୍ରର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ବହୁତ । ପୁଣି ବିପ୍ଳ ପରିବାରରେ ଯଦି ବିବାହ ଆଦି ଗଣଗୋଲ ହେଲେ, ସେଠାରେ ସୁସନ୍ତାନ ଜନ୍ମ ନେବାରେ ଅସୁବିଧାର କାରଣ ହୋଇପାରେ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୮.୪.୧୯୫୦

II କାର୍ତ୍ତବ୍ୟ କରିବା କାହିଁକି II

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ଅନେକେ ଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ କିଛି କରନ୍ତି ନାହିଁ । ଶୁଧୁ ଖୋଳ - କରତାଳ ନେଇ ହରିନାମ କରି ଘୁରି ବୁଲନ୍ତି । ଏଥିରେ କ'ଣ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ହୁଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଖୋଳ - କରତାଳ ନେଇ ହରିନାମ କରେ ତା'ମାନେ କ, ଖ ପଡ଼େ, ବି ଏସ ଏ, ଢେଲ୍ ବିଏଲ୍ ଏ ଢେଲ୍ କରେ । ଏମିତି କରୁ କରୁ କେତେ ଲୋକ

ଗୁରୁନିଷ୍ଠାର ଭିତର ଦେଇ ତିଆରି ହୋଇଯାନ୍ତି । କାର୍ତ୍ତନ କରିବାମାନେ ଗାତ ଗାଇବା ଭିତର ଦେଇ ଭଗବାନଙ୍କ ନାମ କରିବା ଏବଂ ତାହା ଲୋକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଚାର କରିବା । ଗୌରାଙ୍ଗ ଦେବ ଏହିଟା ବିଶେଷକରି ପ୍ରଚଳନ କରିଥିଲେ । ଏହା ଭିତର ଦେଇ ଗୋଟିଏ ବୋଧ ଗଜାଧ, କରିବାର ଆବେଗ ଆସିଥାଏ । ସେହି ଆବେଗ ଅନୁଯାୟୀ କର୍ମ କରିବା ଦରକାର । ଏହାରି ଭିତର ଦେଇ ଭଲ ଭଲ ମଣିଷ ବାହାରି ପଡ଼ନ୍ତି । ସମସ୍ତେ ଏକ ଭାବ ନେଇ ଚାଲନ୍ତି ନାହିଁ, କରନ୍ତି ନାହିଁ । ଯାହାର ଯେପରି ସଂସ୍କାର ସେ ସେପରି କରେ । ଅନ୍ୟର କରିବାଟା, ଚାଲିବାଟା ଯଦି ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ପସନ୍ଦ ବି ନ ହୁଏ, ତା'ହେଲେ ବି ସତ୍ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନେଇ, ସତ୍ କୌଣସି କିଛି ଯେଉଁମାନେ କରନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ସମକ୍ଷରେ କୌଣସି ବିରୂପ ସମାଲୋଚନା କେବେ ବି କରିବା ଠିକ ନୁହେଁ, ବରଂ ଉତ୍ସାହ ଦେବାକୁ ହୁଏ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୮.୪.୧୯୫୦

॥ ସଦ୍‌ଗୁରୁ ତିଆରି କରାଯାଏ କି ନାହିଁ ॥

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - କାହାରିକୁ ସଦ୍‌ଗୁରୁ ରୂପେ ତିଆରି କରାଯାଏ ନାହିଁ । ପରମପିତାଙ୍କ ଦୟାରେ ଯା'ମଧ୍ୟରେ ଫୁଟି ଉଠେ - ଆପେ ହିଁ ଫୁଟି ଉଠେ । ସଦ୍‌ଗୁରୁ ଦୁଇ ରକମ । ଗୋଟିଏ ଦଳ ତପସ୍ବର୍ଯ୍ୟା ଦ୍ଵାରା ବସ୍ତୁ ଲାଭ କରନ୍ତି । ଆଉ ଏକ ରକମ ହେଉଛି ସେ ଯେତେବେଳେ ଉପରୁ ଜୀବ କଲ୍ୟାଣ ପାଇଁ ଅବତରଣ କରନ୍ତି ବା ଆବିର୍ଭୂତ ହୁଅନ୍ତି ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୧୦.୪.୧୯୫୦

॥ ମନର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ତର ଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ ॥

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ମନରେ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ତର ଅଛି । ଯେମିତି ପିଣ୍ଡା ମନ, ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡା ମନ, ନିର୍ମଳ ଚୈତନ୍ୟ ରାଜ୍ୟର ମନ । ପିଣ୍ଡାମନ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ଜଗତରେ ବାସ କରେ । ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡା ମନ ସମସ୍ତଙ୍କ ସ୍ଵାର୍ଥରେ ସ୍ଵାର୍ଥଭିତ୍ ହୁଏ । ତାର ସର୍ବତୋମୁଖୀ ଆଗ୍ରହ ଥାଏ । ଏହା ମଧ୍ୟରେ ବି କାମନା-ବାସନା ଥାଏ । ସେ କାମନା ଅପରର କଲ୍ୟାଣ ସାଧନ ପାଇଁ କାମନା । ନିର୍ମଳ ଚୈତନ୍ୟ ରାଜ୍ୟରେ ଯେ ମନ ବିରାଜ କରେ ତାହା ନାମନାମାୟ ହୋଇ ରହିଥାଏ । ତାର ନିଜସ୍ବ କୌଣସି କାମନା-ବାସନା ବା ଇଚ୍ଛା ଥାଏ ନାହିଁ । ପରମପିତା ତାକୁ ଯେତେବେଳେ ଯେ ଭାବରେ

ଚଳାନ୍ତି ସେତେବେଳେ ସେ ସେହି ଭାବରେ ଚଳେ । ସେ ମନ ଇଷ୍ଟାନତ ହୋଇ ପଡ଼ିରହେ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୧୦.୪.୧୯୫୦

॥ ସାଧକମାନେ କାର୍ତ୍ତନ କରନ୍ତି କାହିଁକି ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ବହିରାଗତ ଭଦ୍ରଲୋକ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ସାଧକମାନେ କାର୍ତ୍ତନ କରନ୍ତି କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମନକୁ କେନ୍ଦ୍ରୀଭୂତ କରିବା ପାଇଁ ମଣିଷ କେତେବେଳେ କାର୍ତ୍ତନ କରେ, କେତେବେଳେ ବି ଧ୍ୟାନ, ଭଜନ କରେ, କେତେବେଳେ ବି ବାଣୀ ପାଠ କରେ । କେତେବେଳେ ମଧ୍ୟ ଯାଜନ କରେ । କେତେବେଳେ ବାସ୍ତବ କର୍ମରେ ଲିପ୍ତ ରହେ । ଏ ସବୁକିଛି ନିଜକୁ ତିଆରି କରିବା ପାଇଁ କରେ । ଦୟାଲ ଦେଶକୁ ରାଷ୍ଟ୍ର ଚନ୍ଦ୍ରମାନ ଭିତର ଦେଇ ଥାଏ । ତା'ଭିତର ଦେଇ ରାଷ୍ଟ୍ର ନ ପାଇଲେ ସେଠାକୁ ଯିବାର ଉପାୟ ନାହିଁ । ଶରୀର-ମନକୁ ତେଣୁ ଶୁଦ୍ଧ କରିବା ଦରକାର, ଯା'ଦ୍ଵାରା ନାମ-ନାମାଙ୍କୁ ନିରନ୍ତର ଧାରଣା, ବହନ ଓ ପ୍ରକାଶ କରିପାରେ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୧୦.୪.୧୯୫୦

॥ ଜିଦ୍ ରହିବା ଭଲ କାହିଁକି ॥

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ହିନ୍ଦୁ ଯୁବକମାନେ ସାଧାରଣତଃ ଜିଦ୍ ଜିନିଷଟାକୁ ପସନ୍ଦ କରନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଜିଦ୍ ଯଦି ନରହେ ତେବେ ଆତ୍ମ ରକ୍ଷା କଠିନ ହୁଏ । ଶରୀରରେ ଯଦି ଚମଡ଼ାର ଆବରଣ ନ ରହେ ତା'ହେଲେ ଶରୀରରେ ପୋକ ପତଙ୍ଗ, ବାହା ପଡ଼ିଯାଏ । ଆମ୍ଭେମାନେ ବି ଆଜି ସେହିପରି ପଡ଼ି ଯାଇଛୁ । ମୁଁ କହେ, ତୁମେ ଉଦାର ହୁଅ, କିନ୍ତୁ କୃଷ୍ଣ ରକ୍ଷାରେ ଜିଦ୍ ରୁହ । ନ ହେଲେ ସତ୍ତା ରହିବ ନାହିଁ । ସୁକେନ୍ଦ୍ରକ ହେବାର କଥା ଆଜିକାଲି ମନୋବିଜ୍ଞାନ ମଧ୍ୟ କହେ । ସୁକେନ୍ଦ୍ରକତା ଓ ନିଷ୍ଠା ଦୁଇ ହିଁ ଦରକାର । ଏଥିପାଇଁ ଜଣେ ମଣିଷ ଦରକାର । କେବଳ ଗୋଟିଏ ଭାବ ବା ଧାରଣାରେ ମଣିଷ ସୁକେନ୍ଦ୍ରକ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୧୩.୪.୧୯୫୦

॥ ଇଷ୍ଟ କିଏ ॥

ଜଣେ ବହିରାଗତ ଭଦ୍ରଲୋକ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଇଷ୍ଟ କିଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯିଏ ନିଜ ଜୀବନ ଚଳଣି ଓ ଆଚରଣର ଭିତର ଦେଇ ଜୀବନ - ବୃତ୍ତିର ବିଧିକୁ ସମ୍ୟକ ଭାବରେ ଜାଣିଛନ୍ତି ତାଙ୍କୁ ଆତ୍ମାର୍ଥ୍ୟ କୁହାଯାଏ । ଆଉ ଆତ୍ମାର୍ଥ୍ୟ ଯିଏ, ସେହିଁ ଇଷ୍ଟ । ତାଙ୍କୁ ଅବଲମ୍ବନ କରି ଚାଲିଲେ ମଣିଷ ସପରିବେଶ ସର୍ବାଙ୍ଗୀନ ମଙ୍ଗଳର ଅଧିକାରୀ ହୁଏ । ସେ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କୁ ଚାଳନା କରନ୍ତି ତାଙ୍କର ନିଜସ୍ବ ରକମରେ । ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟାନୁଗ ପୋଷଣ ତାଙ୍କର ଚାରିତ୍ରିକ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ । ତାଙ୍କୁ କୁହାଯାଏ ପୁଣି ଆଦର୍ଶ; ଯାହାଙ୍କ ସାମ୍ନାରେ ଠିଆ ହୋଇ ମଣିଷ ନିଜକୁ ଦେଖିପାରେ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୧୭.୪.୧୯୫୦

॥ ମଣିଷ ହେବାକୁ ଗଲେ କ'ଣ କରିବାକୁ ହୁଏ ॥

ଜଣେ ଭାଇ ପଚାରିଲେ - ମଣିଷ ହେବାକୁ ହେଲେ କ'ଣ କରିବାକୁ ହେବ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମଣିଷ ହେବାକୁ ହେଲେ ପ୍ରଥମ ଦରକାର ଆଦର୍ଶକୁ ଅନୁସରଣ । ତାଙ୍କଠାରେ ସୁକେନ୍ଦ୍ର କି ହେବାକୁ ହୁଏ । ଏଥିପାଇଁ ଦରକାର ପ୍ରବୃତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକୁ ଆଦର୍ଶଙ୍କର ସାର୍ଥ ଓ ପ୍ରତିଷ୍ଠାରେ ନିୟୋଜିତ କରିବା, ଏବଂ ସକ୍ରିୟ ଭାବରେ ସେ ଗୁଡ଼ିକ ସାର୍ଥକ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ, ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ଓ ସମାଧାନ କରି ଚାଲିବା । ମୋଟ ଉପରେ, ତୁମର ବଞ୍ଚିବାଟା ଇଷ୍ଟଙ୍କ ପାଇଁ - ଏହି ବୋଧଟା ତୁମ ଭିତରେ ଗୁନ୍ଥି ଯିବା ଦରକାର । ଏହି ଭାବରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହୋଇ ଚାଲିଲେ ତୁମର nerve (ସ୍ନାୟୁ), muscle (ପେଶୀ), intelligence (ବୁଦ୍ଧି) ଆଦର୍ଶମୁଖୀ ହୋଇ ବିନ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଉଠେ । ଏହା ଫଳରେ ଇଷ୍ଟାନୁରାଗ ଗଭୀର ହୋଇଥାଏ । ଯେତେବେଳେ ଇଷ୍ଟପ୍ରାଣତା ସଭାର ଅଣ୍ଟା ପରମାଣୁରେ ଅନୁପ୍ରବିଷ୍ଟ ହୁଏ, ସେତେବେଳେ 'ଯତ୍ର ଯତ୍ର ନେତ୍ର ପଡ଼େ, ତତ୍ର ତତ୍ର ଇଷ୍ଟ ସ୍ବରେ' - ଏହି ପ୍ରକାର ହୁଏ । ପାରିପାର୍ଶ୍ବିକକୁ ବି ଇଷ୍ଟଙ୍କର ବିଭିନ୍ନ ମୂର୍ତ୍ତି ବୋଲି ବୋଧ କରାଯାଏ । ମଣିଷ ଯେତେବେଳେ ଏହି ଭାବରେ ମଣିଷକୁ ଦେଖେ ସେତେବେଳେ ତା'ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଆସି ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଦେବଭାବ ଜାଗ୍ରତ ହୋଇଉଠେ । ତାର ସମଗ୍ର ସଭା ସତ୍ୟ ଯାଜନଶାଳ ହୋଇଉଠେ । ସେତେବେଳେ ପରିବେଶ ପ୍ରତି ସହଯୋଗିତା ଓ ସେବା ତାର ସଭାବଧର୍ମ ହୋଇଉଠେ । କେବଳ ସହଯୋଗିତା ହେଲେ ହିଁ ହେବ ନାହିଁ, ସଭାନୁପାତିକ ସହଯୋଗିତା ହେବା ଦରକାର ।

କାହା ସଭାର କି ପ୍ରୟୋଜନ ତାହା ବୁଝି ସହଯୋଗିତା ଓ ସେବା କରିବା ଦରକାର । ସେଥିରେ ପ୍ରକୃତ କର୍ମ ହୁଏ । ଯେତେବେଳେ ଇଷ୍ଟପ୍ରାଣତା ମଣିଷର ନିୟାମକ ପ୍ରବୃତ୍ତି ହୋଇଉଠେ, ସେତେବେଳେ ମଣିଷର ଅନ୍ତର୍ଜଗତ ଓ ବହିର୍ଜଗତ ଏକାକୃତ ହୋଇଉଠେ । ସେହି ଏକ ହେଲେ ଆଦର୍ଶ, ତେଣୁ ଭିତର ଓ ବାହାରର ଚଳନ ଏକକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହେବା ଫଳରେ ତା'ଭିତରେ ଶାନ୍ତି, ସମତା ଜାଗି ଉଠେ ।

ଶରୀରର ଚର୍ଚ୍ଚା କରୁ-କରୁ ଯେମିତି ଶରୀର ବଡ଼େ, ସେହିପରି ଚକ୍ଷୁ, କାନ, ନାକ, ଜିହ୍ବା, ହୃଦ, ବୋଧ ଓ ମସ୍ତିଷ୍କର ଇଷ୍ଟାନୁଗ ତପପ୍ରାଣ ଅନୁଶାଳନର ଫଳରେ ପ୍ରତ୍ୟେକଟା କ୍ରିୟା ଓ ବୁଦ୍ଧି ବୃଦ୍ଧି ତୀବ୍ର ଭାବରେ ସାଦ୍ରାପ୍ରବଣ ହୋଇଉଠେ । ସାଧାରଣତଃ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ମନକୁ ନାନା ଦିଗରେ, ନାନା ଭାବରେ ଟାଣି ଧରେ । କିନ୍ତୁ ଯିଏ ଇଷ୍ଟଙ୍କୁ ଭଲ ପାଏ ସେ ପ୍ରତି ପଦକ୍ଷେପରେ ଭାବି ଦେଖେ କେଉଁଟା ଇଷ୍ଟାନୁଗ, କେଉଁଟା ସଭା ସମର୍ଥନା ଏବଂ ଏହି ମାପ କାଠିରେ ସେ ବିଚାର କରି କରି ଚାଲେ । ଯେତେବେଳେ ଏହି ଭାବ ମଣିଷ ଭିତରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଲାଭ କରେ, ସେତେବେଳେ ପ୍ରତିକୂଳ ଅବସ୍ଥାର ମଧ୍ୟରେ ପଡ଼ିବି ସେ ଅତ୍ୟୁତ ଥାଏ । ଏହି ଅତ୍ୟୁତ ଇଷ୍ଟାନୁରକ୍ତି ହିଁ ମନୁଷ୍ୟତ୍ବର ମାନଦଣ୍ଡ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୧୮.୪.୧୯୫୦

॥ ମୋ ପାଇଁ ଠାକୁର ଆଉ ଠାକୁରଙ୍କ ପାଇଁ ମୁଁ -

ଏ ଦୁଇଟା ଭିତରେ ତଫାତ୍ କ'ଣ ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଦୁଇଟି ଜିନିଷ ଅଛି । ଗୋଟିଏ - ମୋ ପାଇଁ ଠାକୁର, ଆଉ ଗୋଟିଏ - ଠାକୁରଙ୍କ ପାଇଁ ମୁଁ । ମୋ ପାଇଁ ଠାକୁର ହେଲେ ମଣିଷ ଠାକୁରଙ୍କ ଠାରେ ସୁକେନ୍ଦ୍ର କି ହୁଏ ନାହିଁ । ଠାକୁରଙ୍କ ଦ୍ବାରା ଆଦୁସାର୍ଥ, ଆଦୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କିପରି ହୁଏ, ସେହି ଧନ୍ଦା ନେଇ ଘୂରି ବୁଲେ । ସେଥିରେ ଫଳ କିଛି ହୁଏ ନାହିଁ । ଦୀକ୍ଷା କହିଲେ ମୁଁ ବୁଝେ Seal of God (ଭଗବାନଙ୍କର ଛାପ) ମଣିଷ ମଥାରେ ଆଙ୍କି ଦେବା । ତାର ଜୀବନ ଯେ ଇଷ୍ଟଙ୍କ ପାଇଁ - ଏହିଦ୍ବାରା ତା' ବୋଧ ଭିତରେ ଆଣିଦେବା ଦରକାର । ନାମ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ଯଜନ, ଯାଜନ, ଇଷ୍ଟଭୂତି କରୁ କରୁ - ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଯେ ମୁଁ ଏହି ବୋଧ ଗଜେଇବାର ସମ୍ଭାବନା ଥାଏ । ଅନେକ ସମୟରେ ସକାମରୁ ନିଷ୍ଠାମ ହୁଏ । ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଭଲ ପାଇବା ଯେତେବେଳେ ଗଜାୟ ଏବଂ ନିଃସାର୍ଥ

ସେବା ଦେଇ ମଣିଷ ଯେତେବେଳେ ଆନନ୍ଦ ପାଏ, ସେତେବେଳେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସ୍ୱାର୍ଥର ଧନ୍ଦା ତା'ପାଖରେ ଯନ୍ତ୍ରଣାଦାୟକ ମନେହୁଏ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୨୭.୪.୧୯୫୦

II ମଣିଷ କି ଭାବରେ ପୂର୍ଣ୍ଣତା ଲାଭ କରେ।।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ ମଣିଷ ପୂର୍ଣ୍ଣତା ଲାଭ କି ଭାବରେ କରିବ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆତ୍ମମାନଙ୍କ ଜୀବନରେ ରହିବା ଦରକାର ଜଣେ ପ୍ରେଷ୍ଟ। ଏବଂ ତାଙ୍କଠାରେ Concentric (ସୂକେନ୍ଦ୍ରିକ) ହେବା ଦରକାର with indomitable unrepelling adherence (ଅଦମ୍ୟ, ଅରୁପ୍ତ ନିଷ୍ଠା)। ସାଧାରଣତଃ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକ ଆତ୍ମମାନଙ୍କୁ ଟାଣି ନେଇ ଯିବାକୁ ଚାହେଁ ସେମାନଙ୍କର ଭୋଗ ଉପକରଣ ସଂଗ୍ରହ ଦିଗରେ। କିନ୍ତୁ ପ୍ରବୃତ୍ତିର ଉପରେ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଯେତେ ଟିକେ ଟାଣ, ଇଷ୍ଟଙ୍କ ଉପରେ ଯଦି ତା'ଠାରୁ ବେଶୀ ଟାଣ ଥାଏ, ତାହାଲେ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଟାଣି ଏବଂ ଇଷ୍ଟାନୁରାଗ ଏହି ଦୁଇଟା ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ ସଂଗ୍ରାମ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ, ସେଥିରେ ଇଷ୍ଟାନୁରାଗ ହିଁ ଜୟପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ ଏବଂ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକ ସଭାବତଃ ହିଁ ଇଷ୍ଟଙ୍କର ଅନୁଗତ ଓ ଅଧୀନ ହୋଇଉଠେ। ଏହି ଭାବରେ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକ ଯେତେବେଳେ ବଶତା ସାକାର କରେ ସେତେବେଳେ ମନୁଷ୍ୟତ୍ୱ ଜାଗି ଉଠେ। ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ସୁସ୍ଥ ଗୁଣ ଗୁଡ଼ିକ ବିକଶିତ ହୁଏ। ଅଖଣ୍ଡ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ଯାହାକୁ କୁହାଯାଏ ତାର ବି ଉଦବୋଧନ ହୁଏ ଏହି ପଥରେ। ଯିଏ ପୂର୍ଣ୍ଣ ତାଙ୍କୁ ଯେତେବେଳେ ଆତ୍ମେମାନେ ସର୍ବ ବୃତ୍ତି ଦେଇ ଭଲ ପାଇବୁ ଓ ପୂରଣ କରିବୁ, ସେତେବେଳେ ଆତ୍ମେମାନେ perfection ବା ପୂର୍ଣ୍ଣତା ଅଧିଗତ କରିପାରିବୁ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୧.୫.୧୯୫୦

II ଅବତାର ଓ ସଦଗୁରୁଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ କ'ଣ।।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଅବତାର ଓ ସଦଗୁରୁ ଭିତରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମଣିଷର ବଞ୍ଚିବାଟା ଯେତେବେଳେ ବିପନ୍ନ ହୁଏ ଏବଂ ଆତ୍ମ ରକ୍ଷା ପାଇଁ ଜନସାଧାରଣର ପ୍ରାଣରେ ଗୋଟିଏ ଆକୂଳ-ବିକୂଳ ଭାବ ଜାଗେ, ସେତେବେଳେ ସେହି ଭାବଟା ହୁଏତ କୌଣସି ପବିତ୍ର ଦମ୍ପତିର ପ୍ରାଣରେ ଦାନା ବାନ୍ଧି ଉଠେ, ଏବଂ ସେଠାରେ ପରିତ୍ରାତା ଆସନ୍ତି-ପୂର୍ବତନଙ୍କ ଭିତ୍ତିର ଉପରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇ ଯୁଗୋପଯୋଗୀ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ଦେବା ପାଇଁ। ଅବତାର ମହାପୁରୁଷ ମାନଙ୍କ

ମଧ୍ୟରେ ନୂତନତର ପରିପୁରଣ ପାଇବା ହୁଏ। କିନ୍ତୁ ସଦଗୁରୁ ଯେଉଁମାନେ, ସେମାନେ ସ୍ୱାଧୀନାର ଭିତର ଦେଇ ଆତ୍ମଜ୍ଞାନ ଲାଭ କରନ୍ତି। ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ further fulfilment (ଅଧିକ ପରିପୁରଣ) କମ ମିଳିଥାଏ। ଯାହା ଆଗରୁ ପାଇବା ହୋଇଛି, ତାହାର ବାସ୍ତବାୟନରେ ସେମାନେ ବ୍ରତା ଆସନ୍ତି।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୭.୫.୧୯୫୦

II କାଳ ମାନେ କ'ଣ।।

ଜଣେ ପଚାରିଲେ - କାଳ ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କାଳ ମାନେ ଗତି। ସଂସାର ମାନେ ଯାହା ସରି ସରି ଯାଏ। ପରିଣାୟନପ୍ରସ୍ତ ଗତି ହିଁ କାଳ। ଗତିଟା ଯେ ପରିଣତିର ଦିଗ ଆଡ଼କୁ ଯାଉଛି, ସେଥିପାଇଁ କାଳ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - 'ଯଶନ କାଳ ଆସେନି' - ତା'ର ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାର ମାନେ ପରିଣାୟନର ପ୍ରଶ୍ନ ଆସି ନାହିଁ, ବା ସୃଷ୍ଟି ସେତେବେଳେ ବି ହୋଇନାହିଁ। ସ୍ଥିତିଟା ଯେତେବେଳେ ଠାରୁ ଗତିର ଭିତରେ ଦେଇ ପରିଣାୟନର ପଥରେ ଚାଲିଛି ସେତେବେଳେ ଠାରୁ କାଳର ସୃଷ୍ଟି।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୧୦.୫.୧୯୫୦

II ଗୌଡ଼ାମି (Orthodox) ରହିଲେ କ'ଣ ହୁଏ।।

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ଆପଣ ଯେତେ ବି କୁହନ୍ତୁ, ମଣିଷର ଗୌଡ଼ାମି (orthodox) (ଗୁଡ଼ିବାଦୀ ଭାବ) ଯାଏ ନାହିଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଗୌଡ଼ାମି ନୁହେଁତ, ଗେରୋମି। ଗେରୋ ମାନେ knot (ଗୁନ୍ଥି)। They like their knot (ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କର ଗୁନ୍ଥିକୁ ପସନ୍ଦ କରନ୍ତି)। ପ୍ରକୃତ ଗୌଡ଼ାମି ରହିଲେ ମଣିଷ ସବୁ ଜିହ୍ୱର ତାପର୍ଯ୍ୟ ବୁଝିବାକୁ ଟେଷ୍ଟାକରେ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୧୧.୫.୧୯୫୦

II ଅଦ୍ୱୈତ ଅନୁଭୂତି କି ଭାବରେ ଜାଗେ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ ମୋର ଅଦ୍ୱୈତ ଅନୁଭୂତି ଲାଭ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହୁଏ - ତା'ତ ହୁଏ ନାହିଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଗୋଟିଏ ଦିନରେ କି ହୁଏ ? ପ୍ରଥମେ ଦରକାର ଇଷ୍ଟଙ୍କ ଠାରେ ବୃତ୍ତିଭେଦୀ ପ୍ରବଳ ଅନୁରାଗ । ସେହିଭଳିଆ ଅନୁରାଗ ନ ରହିଲେ ପ୍ରବୃତ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ଆତ୍ମମାନଙ୍କୁ ବିକ୍ଷିପ୍ତ କରିତୋଳେ ଏବଂ ମନକୁ ନିତ ଆଡ଼କୁ ଟାଣି ନିଏ । କିନ୍ତୁ ଏହି ଧରଣର ଇଷ୍ଟାନୁରାଗ ରହିଲେ ବୃତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକ ସତଃ ହିଁ ସଂହତ, ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ ଏବଂ ସୁନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୋଇଉଠେ । ସେତେବେଳେ ଜୀବନର ସବୁକିଛି ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ସାଥକ ଦିନାୟ ଆସେ । ଏହିପରି ଧୀରେ ଧୀରେ ସକ୍ରିୟ ଇଷ୍ଟାନୁରାଗକୁ ଆଶ୍ରୟ କରି ସତ୍ତା ସମକ୍ଷରେ ଯଥାଯଥ ଅନୁଭୂତି ଜାଗେ । ଏହିଟା ନିଜ ବୋଧରେ ବୋଧ କରିବାକୁ ହୁଏ । ମୁହଁରେ କୁହାଯାଏ ନାହିଁ । ଏକ କଥାରେ, ସରୂପରେ ସୁପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେଲେ ହିଁ ବ୍ୟାପାରଟା ବୁଝାଯାଏ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ତାହା ତ ହେବାକୁ ଚାହେଁ ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଇଷ୍ଟଙ୍କ ଉପରେ ନିଶା ବଢ଼େଇ ଦେବାକୁ ହୁଏ । ସେତେବେଳେ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକ ତାଙ୍କର (ଇଷ୍ଟଙ୍କର) ପରିପନ୍ଥା ହୋଇ କମ ମୁଣ୍ଡ ଟେକି ଥାଏ । ସେତେବେଳେ ଆମର ଚିତ୍ତିକୁ ବୋଧ ଗୁଡ଼ିକ ସଂହତ ହୋଇ ଉଠେ । ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ସ୍ୱାୟତ୍ତ, ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ଓ ମସ୍ତିଷ୍କକୋଷ ଗୁଡ଼ିକ ବି ସେତେବେଳେ ଏପରି ହୋଇଉଠେ ଯାହା ଏହି ଅନୁଭୂତିକୁ ଜଗାଇବାରେ ସହାୟକ ହୁଏ । ଏଥିପାଇଁ ଶୁଆ-ପିଆ ଆଦି ଠିକ ମତ କରିବା ଦରକାର ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୧୩.୫.୧୯୫୦

II କାହାର ଅଦୈତ ଠିକ୍ ।।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଶଙ୍କର ନା ରାମାନୁଜ - କାହାର ଅଦୈତ ଠିକ୍ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୁଁ ତ ଜାଣେନା କେଉଁଟା ଠିକ୍ ? ମୋର ମନେ ହୁଏ ସବୁ ହିଁ ଠିକ୍ । ଏକ ଏକ ଜଣା ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ aspect (ଦିଗ)କୁ କହିଛନ୍ତି । ମୁଁ ବୁଝେ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଆଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଠାରେ ଯୁକ୍ତ ହେବା ପ୍ରୟୋଜନ । ଆତ୍ମମାନେ ଯେତେବେଳେ ଇଷ୍ଟସାଥୀପ୍ରତିଷ୍ଠାପନ୍ନ ହୋଇ ଯା'କିଛି ଭାର୍ଯ୍ୟ ବୋଲିଥାଉ, କରିଥାଉ ସେତେବେଳେ ସବୁକିଛି ଭିତରେ ଗୋଟିଏ common factor (ଉପାଦାନ ସାମାନ୍ୟ) ଜାଗି ଉଠେ - ପ୍ରତ୍ୟେକ ଯା'କିଛିର ଦୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ସହ । ଏହା ଭିତର ଦେଇ 'ଯତ୍ର ଯତ୍ର

ନେତ୍ର ପଡ଼େ, ତତ୍ର ତତ୍ର କୃଷ୍ଣସୁରେ' - ରକମଟା ହୁଏ । ସେହି ଏକ କେଉଁଠି କି ଭାବରେ ଅଛନ୍ତି, ତାହା ଧରା ପଡ଼େ । ଯାହା କିଛି ସେହି ଏକର ହିଁ ରକମାରି ପ୍ରକାଶ । କୃଷ୍ଣ ଠାକୁରଙ୍କ ଗୁରୁ ତାଙ୍କୁ ଆଶୀର୍ବାଦ କରିଥିଲେ 'ଅରୂପତ ଭବ' । ସବୁ କିଛିର ମୂଳରେ ଏହି ଅରୂପତ ଇଷ୍ଟନିଷ୍ଠା ହିଁ ଦରକାର ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୧୭.୫.୧୯୫୦

II କେତେବେଳେ ଭାଗବତ - ସରୂପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇ ହୁଏ ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ଗାତାରେ ନିର୍ବାଣ ସମକ୍ଷରେ କଥା ଅଛି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କହିଛନ୍ତି, ନିରାଶା ଓ ନିର୍ମମ ହୋଇ ଚାଲିବାର କଥା । ପ୍ରତ୍ୟାଶା ଓ ପ୍ରବୃତ୍ତିମୂଳକ ଆସକ୍ତି ଓ କାମନା ଆତ୍ମମାନଙ୍କୁ ଭଗବାନଙ୍କ ଠାରୁ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ କରିତୋଳେ । ଯେତେବେଳେ ସେ ହିଁ ଏକମାତ୍ର ଆତ୍ମମାନଙ୍କର କାମନାର ବସ୍ତୁ ହୁଅନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଆତ୍ମସାଥୀ ଓ ଆତ୍ମପ୍ରତିଷ୍ଠାମୂଳକ କାମନା ଗୁଡ଼ିକ ନିର୍ବାଣ ଲାଭ କରେ, ଏବଂ ସେତେବେଳେ ଆତ୍ମମାନେ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଭାଗବତ ସରୂପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇପାରୁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୧୭.୫.୧୯୫୦

II ମଣିଷ କେତେବେଳେ ବୁଝିପାରେ ସେ କିଏ ।।

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ଗୋଡ଼ାରୁ ତ ମଣିଷ ମୁକ୍ତ ସରୂପ । କିନ୍ତୁ ସେ ସୃଷ୍ଟି ମଧ୍ୟରେ ପଡ଼ି ବନ୍ଧନ ଭିତରକୁ ଆସିଯାଏ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୁଁ 'ମାତୃକ' ଜଗତ କହେ । ସୃଷ୍ଟିର ମଧ୍ୟରେ ଅଛି ଯୌଗିକ ସଂସ୍କୃତି, ନାମ, ରୂପ, ଦେଶ, କାଳ ଓ କାର୍ଯ୍ୟକାରଣର ବନ୍ଧନ । ଏହିସବୁ ମଧ୍ୟରେ ପଡ଼ି ଜୀବର ଆତ୍ମବିସ୍ମୃତି ଘଟିଥାଏ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଗୋଡ଼ାରୁ ତ ସେ ନିଜ ଇଚ୍ଛା ଅନୁସାରେ ଆସିନାହିଁ, ସେଠାରୁ ଆସିଛି ଯାହାକିଛି ସବୁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କିନ୍ତୁ ମୂଳତଃ ସେ ହିଁ ଅଛନ୍ତି । ତେବେ ଉତ୍ତରିମୁଖତା ଏବଂ କାମନାର କାରଣରୁ ମଣିଷ ନିଜର ପ୍ରକୃତ ରୂପ ଭୁଲି ଯାଏ । ସାଧନାର କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରଥମରୁ ସୋହସ୍ତ କହିବା ମୁଷ୍ଟି ଅଛି । ପ୍ରବୃତ୍ତି-ଅଭିଭୂତିର ଭିତର ଦେଇ ବି ସୋହସ୍ତ

ଭାବ ପାରୁ। ତେଣୁ କହିବା ଭଲ, ଜୀବ କୃଷ୍ଣଙ୍କର ନିତ୍ୟ ଦାସ। ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଭକ୍ତି ଓ ଆନୁଗତ୍ୟ ଭିତର ଦେଇ ମଣିଷ ବୁଝିପାରେ ସେ କିଏ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୧୭.୫.୧୯୫୦

॥ ଧର୍ମ କଥା ଜାହା ପାଖରୁ ଶୁଣିବାକୁ ହୁଏ ॥

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ପ୍ରସଙ୍ଗତ କହିଲେ - ଯେଉଁମାନେ ଧର୍ମପ୍ରାଣ, ଧର୍ମକୁ ଅନୁସରଣ କରେ, ଯେଉଁ ମାନଙ୍କ ଜୀବନରେ ଧର୍ମ କିଛିଟା ପ୍ରସ୍ତୁତି, ଯଦି ଧର୍ମକଥା ଶୁଣିବାକୁ ହୁଏ, ତେବେ ସେମାନଙ୍କ ପାଖରୁ ଶୁଣିବା ହିଁ ଭଲ। ଧର୍ମ ବ୍ୟବସାୟୀ ମାନଙ୍କର ଭ୍ରାତ୍ର ପରିବେଶରେ ନିଜକୁ ଭସାଇ ଦେବା ଠିକ ନୁହେଁ। ସେଥିରେ ଭ୍ରାନ୍ତି ହିଁ ହୋଇ ଉଠେ ଧର୍ମର ପଥ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୨୮.୫.୧୯୫୦

॥ ବଞ୍ଚ ରହିବାଟା କେଉଁଥିରେ ସାର୍ଥକ ହୁଏ ॥

ବଞ୍ଚ ରହିବାର ସାର୍ଥକତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ କଥା ଉଠିଲା।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମଣିଷର ବଞ୍ଚ ରହିବାଟା ସାର୍ଥକ ହୋଇ ଉଠେ ଈଶ୍ବରଙ୍କ ଠାରେ ଅର୍ଥାତ୍ ବେଦାପୁରୁଷଙ୍କ ଠାରେ। ମୋର ଯାହା କିଛି ଅଛି ତାକୁ ଦେଇ ଯଦି ତାଙ୍କୁ ପରିପୁରଣ କରିପାରେ, ସେଥିରେ ହିଁ ଜୀବନ ସାର୍ଥକ ହୁଏ। ଆଉ ଏହା ଭିତର ଦେଇ ଆସେ ଅମୃତତ୍ବ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୨୮.୫.୧୯୫୦

॥ ଧର୍ମର ସ୍ବତଃସିଦ୍ଧ ପ୍ରମାଣ କ'ଣ ॥

ଧର୍ମର ସ୍ବତଃସିଦ୍ଧ ପ୍ରମାଣ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଉଠିଲା।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ସତ୍ତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର କୌଣସି ପ୍ରଶ୍ନ ନାହିଁ। ଆଉ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କର ସତ୍ତା ହିଁ ନିଜସ୍ବ ପ୍ରକୃତି ବା ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ନେଇ ରହିଥାଏ। ଏଥିରୁ ଅନୁମାନ କରାଯାଏ ଯେ, ଏହି ଭଲିଆ ରହିବାର କାରଣ ଅଛି। ସୃଷ୍ଟିର ପଛରେ ପ୍ରସ୍ଥା ଅଛନ୍ତି। ଆଉ ପ୍ରସ୍ଥାକୁ ଆମେ କହୁ ପରମାତ୍ମା ବା ପରମେଶ୍ବର। ଈଶ୍ବର ବା ଆଦର୍ଶରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟିତ ହୋଇ ସତ୍ତାକୁ ବଞ୍ଚିବା ବଢ଼ିବାର ପଥରେ ପରିଚାଳିତ କରିବା ହିଁ ଧର୍ମ। ଏହି ଚିରନ୍ତନ ଧର୍ମ ସ୍ବତଃସିଦ୍ଧ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୨୮.୫.୧୯୫୦

॥ ସନ୍ୟାସ ଭଲ ନା ଗାର୍ହ୍ୟସ୍ଥ ଭଲ ॥

ସନ୍ୟାସ ଏବଂ ଗାର୍ହ୍ୟସ୍ଥ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କଥା ଉଠିଲା।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆଦର୍ଶ ଗୃହୀ ହେବା ହିଁ ଭଲ, କିନ୍ତୁ ତାହା ସମସ୍ତେ ପାରି ଉଠନ୍ତି ନାହିଁ। ତେଣୁ ଆଦର୍ଶ ଗୃହୀ ତିଆରି କରିବା ପାଇଁ ଆଜିର ଦିନରେ ବହୁ ସନ୍ନ୍ୟାସୀର ପ୍ରୟୋଜନ ଅଛି।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସୀ କଲେ - ସନ୍ନ୍ୟାସୀ Ideal (ଆଦର୍ଶ) ତ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Ideal (ଆଦର୍ଶ) ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ନୁହେଁ, Ideal (ଆଦର୍ଶ) ଭଗବାନ। ତାଙ୍କରି ପଥରେ ଚାଲୁ ଚାଲୁ normally (ସହଜ ଭାବରେ) ଯେ ସନ୍ନ୍ୟାସ, ସଜେଇ ହେଲେ ତାହା ହୁଏ ନାହିଁ। ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ପକା ଗୃହସ୍ଥ। ସବୁ ଗୃହ ହୋଇ ଉଠେ ତାର ଗୃହ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୨୯.୫.୧୯୫୦

॥ ସଦଗୁରୁଙ୍କର କାମ୍ୟ କ'ଣ ॥

ଜଣେ ଦହିରାଗତ ଭଦ୍ରଲୋକ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ସଦଗୁରୁଙ୍କର କାମ୍ୟ ହେଲା ମଣିଷର ମୁକ୍ତି।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେମାନଙ୍କର ଦର୍ଶନ ହେଲା ସର୍ବତୋମୁଖୀ। ସେମାନେ ସବୁ ଜାଣନ୍ତି। ଏକ ତରଫା କଥା ସେମାନେ କହନ୍ତି ନାହିଁ। ଯେମିତି କଲେ ଯା'ହୁଏ, ତାହା ହିଁ ସେମାନେ କହନ୍ତି। ବର୍ଣ୍ଣାଶ୍ରମ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ, ବୁଝନ୍ତି ନାହିଁ, ତାହା କିନ୍ତୁ ନୁହେଁ। ଯେଉଁ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଯେଉଁ କଥା କହିଛନ୍ତି, ସେହିଟା ସେହି ଭାବରେ ନ ନେଲେ ଭୁଲ ହୁଏ। ଧର୍ମ ପଥରେ ଚାଲିବାର ଅଧିକାର ସମସ୍ତଙ୍କର ଅଛି। ତା'ବୋଲି ସାମାଜିକ ଜୀବନରେ ବିବାହ ଆଦି ବ୍ୟାପାରରେ ସବୁ ଏକାକାର କରିଦେବାକୁ ହେବ, ଏକଥା ସେମାନେ କହି ନାହିଁ। ଯେଉଁଠାରେ ଯେ ବିଧି ମାନ ଚଳିଲେ କଲ୍ୟାଣ ହୁଏ, ସେଠାରେ ତାହା ମାନିବା ଦରକାର। ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟସମ୍ମତ ସାତତ୍ତ୍ବ ଏବଂ ତାହାର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଐକ୍ୟ ଦୁଇଟା ଜାଣିବା ଦରକାର ଅଛି।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଅଛି ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନୀ ହିଁ ବ୍ରାହ୍ମଣ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏଥିରେ ବର୍ଣ୍ଣାଶ୍ରମ ବାଦ୍ ଯାଏ ନାହିଁ। ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଣ୍ଣର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ହୋଇ ଉଠିବା। ବର୍ଣ୍ଣ ଭିତରେ ଛୋଟ ବଡ଼ କଥା ନାହିଁ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଷ ଗୋଟିଏ ବିଶିଷ୍ଟ ରକମର ସଂସାର ବହନ କରିଥାଏ, ଆଉ ସମସ୍ତଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଥାଏ ଭଗବାନ । ପ୍ରତ୍ୟେକେ ହିଁ ସେହି ଦିଗରେ ଯାଇପାରନ୍ତି ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ସଦଗୁରୁମାନେ ତ ଜାତି-ଗାତି ଉପରେ ଜୋର ଦିଅନ୍ତି ନାହିଁ । ସେମାନେ ବିଶେଷକରି ପ୍ରେମ ଭକ୍ତିର କଥା କହନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କେହି ଯଦି କହେ ଗୁରୁ ନାନକ, କବୀର ସାହେବ, ସାମାଜୀ ମହାରାଜ, ହୁଜୁର ମହାରାଜ ବର୍ଷାଗ୍ରମର ବିରୁଦ୍ଧରେ କହିଛନ୍ତି, ତାହା କିନ୍ତୁ ଠିକ୍ ନୁହେଁ । ସେମାନେ ଭକ୍ତିର କଥା ଜୋର ଦେଇ କହିଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର କଥା - ତୁମେ ଯଦି ଜାତିର ବଡ଼ ପଣିଆ ନେଇ ଭକ୍ତି-ସାଧନାକୁ ବାଦ ଦିଅ, ତେବେ ହେବନାହିଁ । ସଦଗୁରୁ ଯଦି ଶୁଦ୍ଧ ବଂଶରେ ବି ଆସନ୍ତି, ତାଙ୍କୁ କିନ୍ତୁ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ହେବ । ନଚେତ୍, ବଞ୍ଚିତ ହେବାକୁ ହେବ । ଗୁହଁ ଦାସ ତମାର ଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ବ୍ରାହ୍ମଣ ତାଙ୍କର ଶିଷ୍ୟ ହୋଇଥିଲେ ।

II ଉପବାସରେ କ'ଣ ହୁଏ ।।

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଉପବାସ କ'ଣ self-development (ଆତ୍ମୋନ୍ନୟନ)ର ସହାୟକ କରେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଉପବାସରେ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକ ଦୂର୍ବଳ ହୁଏ, ତେଣୁ devotion (ଭକ୍ତି) ସେହି ପରିମାଣରେ develop କରେ (ବଢ଼ିଥାଏ) । ଅବଶ୍ୟ କେଉଁଟା ହିଁ ବେଶୀ ପରିମାଣରେ ଭଲ ନୁହେଁ । ତେଣୁ ଯୁକ୍ତସାର ବିହାରର କଥା ଉପରେ ଏତେ ଜୋର ଦିଆ ହୋଇଛି ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୮.୭.୧୯୪୦

II ଯାଶୁଶ୍ରୀଙ୍କର 'କୁଶ' କ'ଣ ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଯାଶୁଶ୍ରୀଙ୍କ କହିଛନ୍ତି - Take up the cross and follow me (କୁଶଟାକୁ ହାତରେ ନିଆ ଏବଂ ମୋତେ ଅନୁସରଣ କର) । Cross (କୁଶ) କଥାର ମାନେ ମୁଁ ଏହା ବୁଝେ ଯେ, ମୋର complex (ପ୍ରବୃତ୍ତି) ଯେତେବେଳେ ଇଷ୍ଟଙ୍କର ସାର୍ଥ ଓ ପ୍ରତିଷ୍ଠାର ବିରୋଧୀ ହୋଇ ଠିଆ ହୁଏ ଏବଂ ମୋର will (ଇଚ୍ଛା) ଯେତେବେଳେ ତାଙ୍କର ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ସରୂପ ସେହି ପ୍ରବୃତ୍ତିକୁ ଭେଦ କରି ଠେଲି ଉଠେ, ଏହି ଅବସ୍ଥା ହିଁ ହେଉଛି କୁଶ । ବେପରୁଆ ହୋଇ ଏହି ଭଳିଆ

ଚାଲିବା ଦରକାର । ଇଷ୍ଟାର୍ଥ ପୂରଣର ପଥରେ ଯେତେବେଳେ ଯେ ପ୍ରବୃତ୍ତି ବାଧା ହୋଇ ଠିଆ ହୁଏ, ସେହି ପ୍ରବୃତ୍ତିର ବିରୁଦ୍ଧରେ ଠିଆ ହୋଇ ଯେ କୌଣସି ପ୍ରକାରରେ ଇଷ୍ଟଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ପୂରଣ କରିବା ହିଁ ହେଲା ଜୀବନର ତପସ୍ୟା । ଏହି ସଂଗ୍ରାମ ହିଁ ହେଲା କୁଶ । କୌଣସି ପ୍ରକାରରେ କୌଣସି ଦୂର୍ବଳତାକୁ ପ୍ରଶ୍ରୟ ଦେବା ଠିକ୍ ନୁହେଁ । ମଣିଷ ଇଷ୍ଟାର୍ଥ ଇଚ୍ଛାଶକ୍ତି ଯେତେବେଳେ ପ୍ରତିଟି ପ୍ରବୃତ୍ତିର ବିରୁଦ୍ଧରେ ସଂଗ୍ରାମରତ ହୋଇ ଚାଲେ, ସେତେବେଳେ ତା'ସଙ୍ଗରେ ପାରି ଉଠିବାର ଶକ୍ତି ରହେ ନାହିଁ । ଏହି ସମେଗ ବଢ଼େଇବା ପାଇଁ ବିଧିବଦ୍ଧ ଭାବରେ ଯଜନ-ଯାଜନ-ଇଷ୍ଟଭୂତି କରି ଚାଲିବା ଦରକାର ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୨୪.୭.୧୯୪୦

II ପରଲୋକ ଓ ଇଶ୍ବରଙ୍କ ଠାରେ ବିଶ୍ବାସ ନ ରହିଲେ କ'ଣ ହୁଏ ।।

କଥାରେ କଥାରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ପରଲୋକ ଓ ଇଶ୍ବର ବିଶ୍ବାସ ନ ରହିଲେ ମଣିଷ ବିବର୍ତ୍ତନର ପଥରେ ଦେଶୀୟର ଆଗେଇ ପାରେ ନାହିଁ । ବିଶ୍ବାସ ଓ ଭଲ ପାଇବା ରହିଲେ ଅନାୟତ୍ତକୁ ଆୟତ୍ତ କରିବାର ଗୋଟିଏ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଆବେଗ ଜନ୍ମ ନିଏ ।

ଜଣେ ପଚାରିଲେ - ଦୁନିଆ କ'ଣ ବିବର୍ତ୍ତନର ପଥରେ ଚାଲିଛି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଉସ୍ତ ପ୍ରତି ଆକର୍ଷଣ ଭଲ ବିକର୍ଷଣ ଅଛି ବୋଲି ମଣିଷ ଅନେକ ସମୟରେ ନିମ୍ନଗାମୀ ହୋଇଯାଏ । ବ୍ୟକ୍ତି ବା କୌଣସି ଜାତି ଅଧୋଗତିର ଦିଗରେ ଗଲେ ବି ବିବର୍ତ୍ତନର ଆକୃତି କାହାରି ବି ଖତମ ହୋଇଯାଏ ନାହିଁ, ଏହିଟା ସୁସ୍ଥ ଥାଏ । ମଣିଷ ଯେତେ concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) ହୁଏ, ସେତେ ହିଁ becoming (ବୃଦ୍ଧି)ର ପଥରେ ଚାଲେ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଦୁନିଆରେ କି ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକତା ବଢ଼ୁଛି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଗୋଡ଼ାରେ ଗୋଟିଏ ଦୋଷ କରିଛି । ଆତ୍ମମାନଙ୍କ ଦେଶରେ material (ବସ୍ତୁ ତାତ୍ତ୍ୱିକ) ଓ spiritual (ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ) - ଜୀବନର ଏହି ଦୁଇଟି aspect (ଦିଗ)କୁ ଅଲଗା କରି ପକାଇଛି - ଯେମିତି ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ସମ୍ପର୍କ ନାହିଁ । ତା'ଫଳରେ ମଣିଷ କେତେବେଳେ କେତେବେଳେ materially (ବସ୍ତୁ ତାତ୍ତ୍ୱିକ ଭାବରେ) rich (ସମୃଦ୍ଧ) ହେବାକୁ ଯାଇ spiritually (ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଭାବରେ) weak (ଦୂର୍ବଳ) ହୋଇ ଯାଉଛି, ପୁଣି କେତେବେଳେ କେତେବେଳେ spiritually

rich (ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଭାବରେ ସମୃଦ୍ଧ) ହେବାକୁ ଯାଇ materially affected (ବହୁ-ତାତ୍ତ୍ୱିକ ଭାବରେ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ) ହେଉଛି, complete evolution (ସାମଗ୍ରିକ ଭାବରେ ବିବର୍ତ୍ତନ) ହେଉ ନାହିଁ। କିନ୍ତୁ ଯେତେ ହିଁ materially advancement (ଜାଗତିକ ଉନ୍ନତି), spiritual advancementରେ (ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଉନ୍ନତିରେ) ସାର୍ଥକ ହୋଇ ଉଠିଥାଏ, ସେତେ ହିଁ ଗୋଟିଏ integrated evolution (ସଂହତ ବିବର୍ତ୍ତନ) ହୁଏ। ଦୁନିଆର ବହୁ species (ପ୍ରଜାତି) ଯେ extinct (ନିଷ୍ପିନ୍ନ) ହୋଇଯାଇଛି, ତାର କାରଣ ସେମାନେ ପରିବେଶ ସାଙ୍ଗରେ ଖାପ ଖୁଆଇ ଚାଲିପାରି ନାହିଁ। ଏହାର ପଛରେ ବି ମୋର ମନେ ହୁଏ ମୂଳ କାରଣ ହେଲା ସୁକେନ୍ଦ୍ରକିତାର ଅଭାବ।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ କହିଲେ - ମନୁଷ୍ୟତର ଜୀବ ପକ୍ଷରେ ସୁକେନ୍ଦ୍ରକିତାର କଥା କିପରି ଆସେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜୀବ ମଧ୍ୟରେ ତାର ମତ କରି ସୁକେନ୍ଦ୍ରକିତା ଅଛି। କୁକୁର, ବିଲେଇ, ଗୋରୁ ଇତ୍ୟାଦି ବହୁ ଗୃହପାଳିତ ଜୀବ ମଧ୍ୟରେ ତା'ର ମତ କରି ସୁକେନ୍ଦ୍ରକିତା ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ। ପୁଣି ଏଭଳି କୌଣସି ଜୀବ ନାହିଁ ଯେଉଁମାନେ ପିତା-ମାତାଙ୍କୁ ଆଶ୍ରୟ କରି ଜନ୍ମ ନିଏ ନାହିଁ। ପଶୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସବୁ ସମୟରେ ପୈତୃକତାର ସୂତ୍ର ଜାଣି ହୁଏ ନାହିଁ। କିନ୍ତୁ ମା'ପେଟରେ ପଶୁଗୁଡ଼ିକୁ ଜନ୍ମ ନେବାକୁ ହୁଏ। ମା'ପ୍ରତି ଚାଣ, ସମଜାତୀୟ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଭଲ ପାଇବା ଓ ସହଯୋଗିତାର ଭାବ ଯେଉଁମାନଙ୍କର ଥାଏ, ମୋର ମନେହୁଏ, ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କେତେ ଗୁଡ଼ିଏ ସଦ୍‌ଗୁଣର ବିକାଶ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକ ସେମାନଙ୍କର ଆତ୍ମରକ୍ଷାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୨୭.୭.୧୯୫୦

II ଗୁରୁଙ୍କର ପ୍ରୟୋଜନ କାହିଁକି।।

ଗୁରୁଙ୍କର ପ୍ରୟୋଜନ ସମୟରେ କଥା ଉଠିବାରୁ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ମୁଁ ଯଦି ମୋ ଠାରେ concentric (କେନ୍ଦ୍ରାଂଶିତ) ହୁଏ, ତେବେ ମୋର libido (ସୁରତ) stunted (ଖର୍ବ) ହୋଇଯିବ, becoming (ବୁଝି) ହେବ ନାହିଁ। Stagnation (ସୁବିଚାର) ଆସିଯିବ। ବାହାରର ସେହି ଭଲିଆ ଉପଯୁକ୍ତ କାହାକୁ ଧରି

ଚାଲିଲେ libido (ସୁରତ) ତାହାରି ଅଭିମୁଖରେ ଆଗେଇ ଚାଲେ। ଏହିତାକୁ ବାଦ ଦେଇ କେତେବେଳେ ବି ସମେଶ ବଢ଼େ ନାହିଁ। ଶିବାଜୀଙ୍କର libido (ସୁରତ) attached (ଅନୁରକ୍ତ) ହେଲା ଗୁରୁ ରାମଦାସଙ୍କ ଠାରେ। ତେଣୁ ସେ ବଡ଼ ହୋଇ ଉଠିଲେ। ପ୍ରକୃତି ଗୁଡ଼ିକ ଯାଏନାହିଁ। କିନ୍ତୁ ପ୍ରେମଙ୍କ ପ୍ରତି ଅତ୍ୟୁତ ଅନୁରାଗ ଫଳରେ ସେ ଗୁଡ଼ିକର meaningful adjustment (ସାର୍ଥକ ବିନ୍ୟାସ) ହୋଇଥାଏ। ଗୀତା ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଅଛି -

‘ବହୁନା’ ଜନ୍ମନାମତେ ଜ୍ଞାନବାନ ମା’ ପ୍ରପଦ୍ୟତେ।

ବାସୁଦେବଃ ସର୍ବମିତି ସ ମହାତ୍ମା ସୁଦୂର୍ଲଭଃ।।’

(ବହୁ ଜନ୍ମପରେ ଜ୍ଞାନବାନ ମୋତେ ଏପରି ଭାବରେ ଲାଭ କରେ ଯେ ମୁଁ (ବାସୁଦେବ ହିଁ) ବିଶ୍ୱରେ ଯାହା କିଛି ହୋଇଅଛି, କିନ୍ତୁ ସେପରି ମହାତ୍ମା ସୁଦୂର୍ଲଭ)। Integration, consummation, sublimation, materialisation (ସଂହତି, ପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିଣତି, ଭୂମାୟିତ ଓ ବାସ୍ତବାୟନ) ଏହି ଗୁଡ଼ିକ ଭଲ, ନା ପ୍ରକୃତିର ବଶରେ ପଡ଼ି ଦିନକୁ ଦିନ ତଳିତଳାତ ହୋଇଯିବାଟା ଭଲ ? ତେଣୁ ଗୁରୁ ଛାଡ଼ା ଗତି ନାହିଁ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୮.୮.୧୯୫୦

II ପରମପିତା କିଏ, ତାଙ୍କର ସରୂପ କ’ଣ,

ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ସମ୍ପର୍କ କ’ଣ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ପରମପିତା କିଏ ? ତାଙ୍କର ସରୂପ କ’ଣ ? ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଆତ୍ମ ମାନଙ୍କର ସମ୍ପର୍କ କ’ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆଭିନିଷ୍ଟାଭିନ ନାକି କହିଥିଲେ, absolute intelligenceର (ଅଖଣ୍ଡ ବୋଧ୍ୟର) କଥା, ତାକୁ ପରାପ୍ରଜ୍ଞା ବି କୁହାଯାଏ। ସେ ପୁଣି ପରମ ପ୍ରେମସରୂପ। ସେ ଯେ କ’ଣ ତାହା ମୁହଁରେ କୁହାଯାଏନା - ‘ବୋହେ ପ୍ରାଣ ବୋହେ ଯାର’। ତାଙ୍କର ଜୀବନ୍ତ ସ୍ୱର୍ଗ ଯାହା ଭିତର ଦେଇ ପାଉ, ସେହି କିନ୍ତୁ ମୋର ସବୁ। Mathematics (ଗଣିତ)କୁ ଆତ୍ମେମାନେ ଉପଲବ୍ଧ କରିପାରୁ mathematician (ଗଣିତଜ୍ଞ)ର ଭିତର ଦେଇ। ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ସତ୍ତା ଅଛି। ସତ୍ତା ଅଛି ବୋଲି ବଞ୍ଚିଛୁ, ଚାଲୁଛୁ। ସତ୍ତାକୁ ଉପଭୋଗ କରିବା ହିଁ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର କାମନା। ବୁଦ୍ଧଦେବଙ୍କୁ କୁହାଯାଇଛି ବୋଧ୍ୟସତ୍ତା।

ତା'ମାନେ universal intelligenceର being (ସାର୍ବିକ ବୋଧର ସତ୍ତା) । ଆମେମାନେ କହୁ ତତ୍ତ୍ୱ । ତତ୍ତ୍ୱ ମାନେ ମୁଁ ବୁଝେ ତାହାକୁ । ଯାହା ଯାହା ନେଇ ସେ, ସେହିସବୁ aspect (ଦିଗ)କୁ ନେଇ ତାଙ୍କୁ ଜାଣିବା ମାନେ ହିଁ ତାଙ୍କୁ ତତ୍ତ୍ୱତଃ ଜାଣିବା । ଏହା ମଧ୍ୟରେ କିଛି ହିଁ ବାଦ ଯାଏ ନାହିଁ । ମୁଁ କୁଲିଗିରି କରେ, ଶିଖକତା କରେ ଆଉ ଗଭର୍ଣ୍ଣର ବୁ ହୋଇଥାଏ, ମୋର ସବୁ କିଛି ଦେଇ ତାଙ୍କୁ ସାର୍ଥକ କରି ତୋଳିବାକୁ ହେବ । ଏହା ହିଁ ତ ମୋର କାମ । ମୋର ସବୁ କିଛି ଯେତେବେଳେ ତାଙ୍କରି ସେବାରେ ଲଗାଏ, ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କୁ ମୋର ମତ କରି ତତ୍ତ୍ୱତ ଜାଣିପାରେ । ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କୁ ଚାଲିବାକୁ ହେବ ତାର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟର ପଥରେ । ସେହି ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟକୁ ତାଙ୍କର ସେବାରେ ଲଗାଇଲେ ଜୀବନ ସାର୍ଥକ ହୋଇଯାଏ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୮.୮.୧୯୫୦

II ପ୍ରବୃତ୍ତିମୁଖୀ ସାଧନା କାହିଁକି ।।

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ପ୍ରବୃତ୍ତିମୁଖୀ ସାଧନାରେ କ'ଣ ମଣିଷର ଉନ୍ନତି ହୁଏ? ଯେମିତି ପଞ୍ଚରସିକ ମଧ୍ୟ ଏକ ଧରଣର ତାତ୍ତ୍ୱିକ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଦେଖାଯାଏ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏହିଟା ହେଲା ନିମ୍ନସ୍ତରର ଲୋକମାନଙ୍କ ପାଇଁ । ଏହା ଭିତର ଦେଇ ଯେପରି ମଣିଷ ଉନ୍ନତିର ଦିଗରେ ପରିଚାଳିତ ହୁଏ, ସେହିଟା ହିଁ ଏହାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୯.୮.୧୯୫୦

II ମୁଁ ହିଁ ପଥ, ମୁଁ ହିଁ ସତ୍ୟ, ମୁଁ ହିଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ, ଇତ୍ୟାଦି କଥାର ମାନେ କ'ଣ ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଜାଣିବାକୁ ଚାହିଁଲେ I am the way, the truth, the goal, none can come to the father, but by me (ମୁଁ ହିଁ ପଥ, ମୁଁ ହିଁ ସତ୍ୟ, ମୁଁ ହିଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ମୋତେ ନଧରି କେହି ପରମପିତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇ ପାରିବେ ନାହିଁ) । ଏହି କଥାର ମାନେ କ'ଣ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - 'ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ ବ୍ରହ୍ମେବ ଭବତି' ଅର୍ଥାତ୍ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ ବ୍ରହ୍ମ ହିଁ । ତେଣୁ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ଙ୍କୁ ବାଦ ଦେଇ ବ୍ରହ୍ମକୁ ପାଇବା ହୁଏ ନାହିଁ । ବ୍ରହ୍ମ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଧର୍ମ-ଛୁଆଁର ବାହାରେ । କିନ୍ତୁ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ ଆତ୍ମମାନଙ୍କ ଭଳିଆ ଜଣେ ମଣିଷ । ତେଣୁ ତାଙ୍କୁ

ଆମେମାନେ ବୁଝିପାରିବା, ଅନୁସରଣ କରିପାରିବା, ଭଲ ପାଇ ପାରିବା । ଯେମିତି ଗଣିତଜ୍ଞଙ୍କୁ ଧରି ଆମେ ଗଣିତ ଶିକ୍ଷା କରିପାରିବା । ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ ଯେଉଁମାନେ ହୁଅନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପୂର୍ବର ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗତି ଦେଖାଯାଏ । ସେମାନେ ଭେଦ ସୃଷ୍ଟି କରନ୍ତି ନାହିଁ । ବରଂ ସେମାନଙ୍କ ଭିତର ଦେଇ ପରସ୍ପରର ପରିପୁରଣରେ ଐକ୍ୟଭାବ ଆଗେଇଥାଏ । ଯାହୁଁମାନଙ୍କୁ କହିଛନ୍ତି, I am come to fulfil, not to destroy (ମୁଁ ପରିପୁରଣ କରିବାକୁ ଆସିଛି, ଧ୍ୱଂସ କରିବାକୁ ଆସି ନାହିଁ) । ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ ପୁରୁଷଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏହି ପରିପୁରଣା ଲକ୍ଷଣାଟା ସାଂଭାବିକ ଭାବରେ ଥାଏ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୯.୮.୧୯୫୦

II ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ କାହାକୁ କୁହାଯାଏ ।।

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ସବୁ ହିଁ ତ ଏକ ବ୍ରହ୍ମ ବା ଇଶ୍ୱରଙ୍କର ପ୍ରକାଶ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଯଦି ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟର ଜ୍ଞାନ ନଥାଏ, ବ୍ୟକ୍ତି ସାତତ୍ୟର ଜ୍ଞାନ ନଥାଏ, ତାହାଲେ ସେହି ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନର କୌଣସି ମାନେ ନାହିଁ । ବ୍ରହ୍ମ ମାନେ ତ ସମସ୍ତଙ୍କ ଭିତରର common factor (ଉପାଦାନ-ସାମାନ୍ୟ), ଯାହାକୁ ସେହି universal absolute factor (ବିଶ୍ୱଜନାତ ପରମ ଉପାଦାନ) କହୁ । ତାହା କେଉଁଠି କି ଭାବରେ କାହା ଭିତରେ କି ପ୍ରକାର mechanism (କ୍ରିୟାବିଧି) ନେଇ କି ଭାବରେ ଆତ୍ମ ପ୍ରକାଶ କରିଛି, ତାହା ଜାଣିବା ଦରକାର । ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟର ବିଶେଷଜ୍ଞାନ ସମନ୍ୱିତ ଯେ ଏକାକୃତ ଜ୍ଞାନ, ସେହି ଜ୍ଞାନକୁ କୁହାଯାଏ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ । ନଚେତ୍ ସବୁ ସମାନ ଯଦି କହୁ, ତାର ମାନେ କିଛି ହୁଏନା, ଏହିଟା ଜ୍ଞାନର କଥା ନୁହେଁ । କାରଣ, ଗଛର ଦୁଇଟା ପତ୍ର ତ ସମାନ ନୁହେଁ, ମଥାର ଦୁଇଟା ଚୁଲି ବି ସମାନ ନୁହେଁ । ସବୁ ମଣିଷ ଏକ ଇତ୍ୟାଦି ଯଦି କହୁ ତାର ମାନେ ବୋଧ ନାହିଁ । ଯଦି ଆମେମାନେ ଟିକିଏ ବ୍ୟୁତ୍ପତ୍ତି ନେଇ ଟିକିଏ conscientiously adhered (ବିବେକସମ୍ମତ ଭାବରେ ଯୁକ୍ତ) ରହୁ, ତେବେ କୌଣସି ପ୍ରକାରରେ deluded (ବିଭ୍ରାନ୍ତ) ହେବୁ ନାହିଁ, ବରଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜନିଷକୁ ଯେ କୌଣସି ଦିଗ ଦେଇ explain (ବ୍ୟାଖ୍ୟା) କରିପାରିବୁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୧୦.୯.୧୯୫୦

॥ ସହଜ ଭକ୍ତି ଓ ଅନୁରାଗ କି ଭାବରେ ଜାରିବ ।।

ଜଣେ କହିଲେ - ମୋର ଜୀବନରେ ସହଜ ଭକ୍ତି ଓ ଅନୁରାଗ ଯେପରି ଜାଗେ, ଏହି ମୋର ପ୍ରାର୍ଥନା ।

• ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାହାହିଁ କର, ଯେପରି ଇଷ୍ଟଙ୍କ ପ୍ରତି ମମତା ଉଦ୍‌ଗ୍ରହ ହୋଇଉଠେ । ଇଷ୍ଟଙ୍କୁ ସବୁଠାରୁ ଆପଣାର ବୋଲି ଜାଣିବାକୁ ହୁଏ । ଏହାଦ୍ୱାରା concentration (ଏକାଗ୍ରତା) ସହଜ ହୋଇଉଠେ । ଛୁଆ ପିଲାଟି ପ୍ରତି ମଣିଷ ଯେପରି କରେ, ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ କ୍ରମାଗତ ଭାବେ, କହେ ଏବଂ ବାସ୍ତବ ଭାବରେ କରେ, ଇଷ୍ଟଙ୍କ ପାଇଁ ଏହି ରକମ କରିବା ଦରକାର, ଯାହାଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ଉପରେ ମମତା ଜାଗେ, ଟାଣ ଆସେ । ଶୁଧୁ ମନେ ମନେ ଭାବିଲେ ହୁଏନାହିଁ, ବାସ୍ତବରେ କରିବା ଦରକାର । ନାମ କରିବାକୁ ହୁଏ, କର୍ମ କରିବାକୁ ହୁଏ । ତାଙ୍କର ସାର୍ଥକ ମୁଖ୍ୟ କରି ଦେଖିବାକୁ ହୁଏ । ଆଉ ସେହି ଦିଗକୁ ନଜର ରଖି ଚାଲିବାକୁ ହୁଏ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୩.୯.୧୯୪୦

॥ ବିଶ୍ୱାସ ହୁଏ କିପରି ।।

ଜଣେ ଭାଇ ଆଉ ଜଣେ ଭାଇଙ୍କୁ ଦେଖାଇ କହିଲେ - ଏହି ଭାଇ ଜଣକ କହନ୍ତି, ମୋର ବିଶ୍ୱାସ ହୁଏ ନାହିଁ, ତାର ପ୍ରତିକାର କ'ଣ ? କ'ଣ କଲେ ବିଶ୍ୱାସ ହୁଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ଅନ୍ତରେ ଏମିତି ସମ୍ପଦ ଅଛି ଯେ, ଆମ୍ଭେମାନେ ମଣିଷକୁ ଭଲ ପାଇପାରୁ, ଶ୍ରଦ୍ଧା କରିପାରୁ । ମଣିଷ ଉପରେ ଅନୁରାଗ ଗଜେଇ ତୋଳିପାରୁ - ତାହାରି ଉପରେ ଠିଆ ହୋଇ ଯାହା ହୁଏ, ତା' ଏଭଳି ହୁଏ । ଭଲ ପାଉ ପାଉ ବିଶ୍ୱାସ ଗଜେଇ ଉଠେ । ଆଉ ଭଲ ପାଇବା ବା ବିଶ୍ୱାସର ଅନୁଶୀଳନ କରିଲେ ହିଁ ତାହା ବଢ଼ି ଉଠେ । ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ନିଜ ଇଚ୍ଛା ଉପରେ ସବୁ ନିର୍ଭର କରେ । ସାକୁ ଭଲ ପାଉ କିପରି ? ବିଶ୍ୱାସ କରୁ କିପରି ?

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୩.୯.୧୯୪୦

॥ ସୋହସ୍ତ ଜପରେ କ'ଣ ହୁଏ ।।

ପ୍ରସଙ୍ଗକ୍ରମେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଜଣାନ୍ତି କହିଲେ - ସୋହସ୍ତ କରୁ କରୁ ଗୋଟିଏ ଆକଳ୍ପ ଭାବ ଆସିଥାଏ - ଲୀନ ହେବାର ଭାବ ଆସେ । ତା'ର ପ୍ରତିକାର ହେଲା ଇଷ୍ଟଙ୍କ ଠାରେ ଅତ୍ୟୁତ ଟାଣ ବା ଭଲପାଇବା ରଖିବା ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ମୁଁ ଗୋଟିଏ ସମୟରେ ସୋହସ୍ତ - ସୋହସ୍ତ ଖୁବ କରୁଥିଲି - କିନ୍ତୁ ସେଥିରେ ମଥା ଗରମ ଛାଡ଼ା କିଛି ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସୋହସ୍ତ କିମ୍ବଦନ୍ତୀକୁ ହୁଏ - ଅର୍ଥ ଭାବନା କରିବାକୁ ହୁଏ, ଦୃଶ୍ୟମାନ ଯାହା କିଛିର ସଙ୍ଗରେ ନିଜକୁ identify (ଏକୀଭୂତ) କରି ତା'ର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ବୁଝିବା ଦରକାର । ତା'ଭିତର ଦେଇ common factor (ଉପାଦାନ-ସାମାନ୍ୟ)ରେ ଉପନୀତ ହେବାକୁ ହୁଏ । ଆଉ, ତାକୁ ସାର୍ଥକ କରି ତୋଳିବାକୁ ହୁଏ ଇଷ୍ଟଙ୍କ ଠାରେ । ଏହିଟା ନ ରହିଲେ ବୃତ୍ତି ସାରୂପ୍ୟ ଆସି ଯାଇ ପାରେ, ଅହଂ ସହିତ ସଂଘର୍ଷ ହୋଇଯାଏ ।

ମୋର ଏଭଳିଆ ହୋଇଥିଲା ଯେ ଶାଗୁଣୀ ହୋଇ ଯାଇଛି, ଶିଆଳ ହୋଇଯାଇଛି, ଏହି ଭଳିଆ କେତେ ଯେ ହୋଇଛି, ତାର ଇୟତା ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ସବୁ ସମୟ aboveରେ (ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ) ରହିବା ଦରକାର । Concentric (ସୂକେନ୍ଦ୍ରିକ) ଅବସ୍ଥା ମାନେ କିନ୍ତୁ fixation (ତ୍ରାଟକ) ନୁହେଁ । ଇଷ୍ଟହୀନ ଆଦୃତିତା କରୁ କରୁ ସମିତ fade (ବିଲୀନ) ହୋଇ ଆସେ - ବୋଧୁ ପ୍ରଦୀପ୍ତ ରହେନାହିଁ । ଯେତେ ଯାହା ହିଁ କୁହ, ତାଙ୍କ ପାଇଁ ବୈରାଗୀ ନହେଲେ ସୁଖ ନାହିଁ - ଏଥିରେ ଅବଶ୍ୟ ସୁଖ ବି ଯେମିତି, ଦୃଷ୍ଟି ବି ସେମିତି-ବିଷ୍ମାମୃତ ଏକତ୍ର ମିଳନ । ବ୍ୟାସଙ୍କର କଥା ଶୁଣିଛି, ସବୁ ଲେଖି ଶାନ୍ତି ପାଇଲେ ନାହିଁ, ଶେଷରେ ଭାଗବତ ଲେଖିଲେ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୧୩.୧୦.୧୯୪୦

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ସୋହସ୍ତ ସାଧନାରେ ବୃତ୍ତିସାରୂପ୍ୟ ଆସେ କେତେବେଳେ, କିପରି ଆସେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - 'ମୁଁ ସେହି', 'ମୁଁ ସେହି' ଭାବୁ ଭାବୁ ଅହଂ ବୃତ୍ତିରେ obsessed (ଅଭିଭୂତ) ହୋଇଯାଏ । ସେତେବେଳେ link (ସୂତ୍ର) କଟିଯାଏ, ହଜିଯାଏ । ସୋହସ୍ତ କରିବାକୁ ଗଲେ ଏହି ଯେ ଭାବରେ କହିଛି, ଏହି ଭାବରେ କରିବାକୁ ହୁଏ । 'ତୁମେ ପିତା, ମୁଁ ସନ୍ତାନ', 'ତୁମେ ପ୍ରଭୁ, ମୁଁ ଦାସ' - ଏହି ପ୍ରକାର ଭାବ ହିଁ ଭଲ । ଭକ୍ତି ହିଁ ଶ୍ରେୟ - ଅନ୍ୟ ଭାବରେ ଅଯଥା ଟାଣ-ଟଣି ହୁଏ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୧୪.୧୦.୧୯୪୦

II ନିତ୍ୟ ଜ୍ଞାନାଭ୍ୟାସ ହେଉଛି କି ନାହିଁ କି ଭାବରେ ବୁଝାଯିବ।।

ଜଣେ ପ୍ରସଙ୍ଗକ୍ରମେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ନିତ୍ୟ ଜ୍ଞାନାଭ୍ୟାସର କଥା ଆପଣ କହିଛନ୍ତି - ମୁଁ ଦିନ ଶେଷରେ କିପରି ବୁଝିବି ଯେ ନୂତନ ଜ୍ଞାନାଭ୍ୟାସ କରିଛି କି ନାହିଁ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Observation (ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ)ର ଗୋଟିଏ furtherance (ଅଗ୍ରଗତି) ରହିବା ଦରକାର। ଯେଉଁଦିନ ତା'ହେଲା ନାହିଁ, ବୁଝିବେ ଆଗେଇ ନାହାନ୍ତି।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - କିଛି ଗୋଟିଏ ମୁଖସ୍ଥ କରିବା ନୁହେଁ ତ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯାହା କରନ୍ତୁ ତା' ଭିତର ଦେଇ ଏହା ହେବାହିଁ ଦରକାର।

ଅନ୍ୟଜଣେ ପ୍ରଚାରିଲେ - ମନନର ଭିତର ଦେଇ ହୁଏନା ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଦର୍ଶନ, ମନନ, କରଣ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୧୫.୧୦.୧୯୫୦

II ମଣିଷ ଆଗେଇ ପାରେନା କାହିଁକି।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ମଣିଷ ନାମଧାନ କରେ, ଇଷ୍ଟଭୂତି କରେ, କିଛି ଗୋଟିଏ ଶବ୍ଦ ଜ୍ୟୋତି ଦେଖେ, ତା'ପରେ ଆଗେଇ ପାରେନା କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ନିଶା ନହେଲେ ଆଗେଇବା ହୁଏ ନାହିଁ। ନିଶା ହିଁ ତ ଉପରକୁ ଟାଣିଥାଏ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ତାଙ୍କର ଦାୟାଛାଡ଼ା ହୁଏନାହିଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଭଗବାନଙ୍କ ଦୟା ତ ଅଛି। ତା' ପାଇଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଭାବିବା ଦରକାର ନାହିଁ। ନିଜ ପ୍ରତି ଦୟା କରନ୍ତୁ - ତାହେଲେ ହେବ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୧୫.୧୦.୧୯୫୦

II କାହାକୁ ଅନୁସରଣ କରିବାକୁ ହେବ।।

ବହିରାଗତ ଜଣେ ଭାଇ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଆମ୍ଭେମାନେ ଜଣେ ମଣିଷକୁ ଅନୁସରଣ କରିବୁ ନା Ideal (ଆଦର୍ଶ)କୁ ଅନୁସରଣ କରିବୁ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Ideal (ଆଦର୍ଶ) କହିଲେ ହିଁ ବୁଝାଯାଏ ମଣିଷ - ଯା' ମଧ୍ୟରେ idea (ଭାବ) ଜୀବନ୍ତ ଅଛି। ମଣିଷ ନ ହେଲେ concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ)

ହୁଏନାହିଁ। ଯାହାକିଛି, ସବୁନେଇ ତାଙ୍କଠାରେ concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) ହେବା ଦରକାର। ସେଥିରେ ଆସେ adjustment (ନିୟନ୍ତ୍ରଣ)। ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଟାଣ ନେଇ କରିବା, ବୋଲିବା, ଚାଲିବା - ସବୁଟାର ଭିତର ଦେଇ ଗୋଟିଏ common factor (ଉପାଦାନ ସାମାନ୍ୟ) ବାହାର କରିବାକୁ ହୁଏ। ସେତେବେଳେ ନିଜକୁ ସର୍ବତ୍ର ବୋଧ କରାଯାଏ। ଫଳରେ ମୁଁ ହିଁ ବ୍ୟାପ୍ତ ହୋଇପଡ଼େ ଦୁନିଆ ସାରା।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୧୫.୧୦.୧୯୫୦

II ଭଗବାନ କୃପାମୟ ମାନେ କ'ଣ।।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - କୁହାଯାଏ ଭଗବାନ କୃପାମୟ, ତାର ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୁଁ କୃପା ମାନେ ବୁଝେ କରି ପାଇବା।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - Man proposes, God disposes (ମଣିଷ ପ୍ରତ୍ୟାଶା କରେ ଏକ, ଭଗବାନ କରନ୍ତି ଅନ୍ୟ ରକମ) - ଏହାର ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୁଁ ତା' ମାନେ ବୁଝେ, ମଣିଷ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଅନୁପାତିକ କରେ, ଭଗବାନ ତାର ଫଳ ନିଷ୍ପତ୍ତି କରନ୍ତି।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ସେ ଦୟାମୟ - ତାହା ବୁଝିବି କିପରି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଭଗବାନଙ୍କର ଦୟା ତ ଅଛି ହିଁ। ତାଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଯିଏ ଯେତେ ଆଗେଇ ଯାଏ, ସେ ତାହା ସେତେ ବୋଧ କରେ। ସେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ଯେତେ ଭଲ ପାଆନ୍ତୁ ନା କାହିଁକି, ଆମ୍ଭେମାନେ ତାଙ୍କୁ ଭଲ ନପାଇଲେ ହେବ ନାହିଁ। ଶିକ୍ଷକର ଛାତ୍ର ଉପରେ ଯେତେ ଟାଣ ଆଉନା କାହିଁକି, ଛାତ୍ରର ଯଦି ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ପ୍ରତି ଶ୍ରଦ୍ଧା ନଥାଏ ତେବେ କାର୍ଯ୍ୟ ହେବନାହିଁ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଭଗବାନ ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଭଗବାନ କହିଲେ ମୁଁ ବୁଝେ, ଷଡ଼-ଐଶ୍ଵର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପନ୍ନ ମଣିଷ। ଅନ୍ୟ ଜଣେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ଭଗବାନ ଯେ ଅଛନ୍ତି, ତାର ପ୍ରମାଣ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ଅଛି, ସେତେବେଳେ ମୋର ରହିବାର ଗୋଟିଏ କାରଣ ଅଛି - ଏହା ଭାବିଲେ ହିଁ ହେଲା।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୧୫.୧୦.୧୯୫୦

॥ ଧର୍ମର ଉଦୟ ଭୟରୁ କି ନୁହଁ ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ଅନେକ କହିଛି - ଭୟ ଠାରୁ ଧର୍ମର ଉଦୟ ହୁଏ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯାହା ହେଉନା କାହିଁକି, ବଞ୍ଚିବାର ଲୋଭରୁ ଧର୍ମର ଉଦୟ ହୋଇଛି । ମଣିଷ ଯାହା କରୁ, ମଣିଷ କିନ୍ତୁ ବଞ୍ଚିବାକୁ ବଢ଼ିବାକୁ ଚାହେଁ । ଆଉ ତାହାର ପଲ୍ଲୀ ହେଲା ଧର୍ମ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଅବତାର ମହାପୁରୁଷ ଏବଂ ଧର୍ମର ଏତେ ପ୍ରଚାର ପ୍ରସାର ସତ୍ତ୍ୱେ ବି ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଏ ପ୍ରକାର ଅବସ୍ଥା କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆତ୍ମମାନେ କରିବୁ ନାହିଁ, ମାନିବୁ ନାହିଁ, ସେ ଦୋଷ କାହାର ?

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ନାନା ପ୍ରକାର ଧର୍ମମତ ହୋଇ ତ ଯେତେ ସବୁ ଗଣଗୋଳ ହୋଇଛି - ବିବାଦ, ବିସମାଦ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବୁଝିବାରେ ଗୋଳମାଳ, ଏମିତି ତ ଗୋଳମାଳ କିଛି ନାହିଁ । ଯେଉଁଠି ଯେମିତି emphasis (ଜୋର) ଦରକାର, ତାହା ହିଁ ଦିଆ ହୋଇଛି । ମୂଳତଃ ଗୋଟିଏ କଥା - ଯେତେବେଳେ ଯେପରି ପ୍ରୟୋଜନ ହୋଇଛି ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - କି ଭାବରେ ଏହି ଭ୍ରାନ୍ତିର ପ୍ରତିକାର ହେବ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପ୍ରଥମେ ମୋର ବୁଝିବା ଦରକାର । ମୁଁ ବୁଝି ଆବରଣ କରିବା ପରେ ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ବୁଝାଇବାକୁ ହେବ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୧୫.୧୦.୧୯୫୦

॥ ଅଖଣ୍ଡ ବୋଧ ଫୁଟି ଉଠେ କେତେବେଳେ ॥

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଜଣକ ସହିତ ସୋହରୁ ସାଧନା ସମୟରେ ଆଲୋଚନା କରୁଥିଲେ । ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ସୋହରୁ ଯଦି କହେ ତା'ହେଲେ, ପ୍ରତ୍ୟେକଟା ଯାହା କିଛିର ମଧ୍ୟରେ ସେହି ସୋହରୁ ବୋଧ କରିବା ଦରକାର । ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ରକମରେ ମୋତେ ଉପଲବ୍ଧ କରିବାକୁ ହେବ ତାହାର ସବୁ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ସମନ୍ୱିତ ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ସହ । ଏହି ଭାବରେ ସବୁ କିଛି ମଧ୍ୟରେ Common factor

(ଉପାଦାନ ସାମାନ୍ୟ)ଟିକୁ ଅନୁଧ୍ୟାବନ କରିବା ଦରକାର । ଆଉ, ତାକୁ ହିଁ ସାର୍ଥକ କରି ତୋଳିବାକୁ ହେବ ଇଷ୍ଟକଠାରେ । ଏହି ଯେ ଇଷ୍ଟକଠାରେ concentric ହେଲେ, ଏଥିରୁ normally (ସାଧାରଣ ଭାବରେ) ଯେଉଁ sublimation (ଭୂମାୟିତ) ହେବେ ତା'ଭିତର ଦେଇ 'ଯତ୍ର ଯତ୍ର ନେତ୍ର ପଡ଼େ, ତତ୍ର ତତ୍ର ଇଷ୍ଟସ୍ମରେ' ଅର୍ଥାତ୍ 'ବାସ୍ତବେ ସର୍ବମିତି' କିମ୍ବା 'ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର ଯେତକ ଲୀଳା ସର୍ବୋତ୍ତମ ନରଲୀଳା, ନରବୟୁ ତାହାର ସରୁପ' ଏହି ପ୍ରକାର ବୋଧ ଜାଗ୍ରତ ହେବ । ଏହିପରି କରି ବୋଧ କରୁ କରୁ Absolute (ତରମ) ବୋଧ ଆସିବ । 'ସର୍ବଂଖଲ୍ଲିଦଂ ବ୍ରହ୍ମ' ଜପର ବ୍ୟାପାରରେ ମଧ୍ୟ ଏହି ଭାବରେ ଅଗ୍ରସର ହେବା ଦରକାର । ମଣିଷ ଏହି ପ୍ରକାର ବୋଧ କରେ, ମୋର ଇଷ୍ଟ ହିଁ ଯାହା କିଛି ହୋଇଛନ୍ତି - ତାଙ୍କୁ ଦୁନିଆର ଯାହା କିଛି ଭିତରେ ସେହି ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ରକମରେ ଅନୁଭବ କରିବାକୁ ହେବ । ସେତେବେଳେ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ବା ବ୍ୟକ୍ତି ସ୍ୱାତନ୍ତ୍ର୍ୟତାର ଜ୍ଞାନ ଲୋପ ପାଏ ନାହିଁ । ବରଂ ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ଯାହାକିଛି ସର୍ବବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟରେ ଉଦ୍ଭାସିତ ହୋଇ ଉଠେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ପରସ୍ପର ସହିତ ସମ୍ପର୍କ, ପାରସ୍ପରିକ ସଂଯୋଗ, ସମାବେଶ କ'ଣ ହୁଏ ନ ହୁଏ ଏବଂ ତା'ଭିତର common factor (ଉପାଦାନ ସାମାନ୍ୟ) କ'ଣ ଏବଂ ସେହି ଉପାଦାନ ସାମାନ୍ୟ ସଙ୍ଗରେ, ଇଷ୍ଟଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ, ମୋ ସଙ୍ଗରେ ଏବଂ ଯା'କିଛି ସାଙ୍ଗରେ ସମ୍ପର୍କଟା କି ପ୍ରକାର ସବୁ କିଛି ନେଇ ବ୍ୟଷ୍ଟ ଓ ସମଷ୍ଟର ଜ୍ଞାନ ସହ ଗୋଟିଏ absolute (ଅଖଣ୍ଡ) ବୋଧ ଫୁଟି ଉଠେ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୧୫.୧୦.୧୯୫୦

॥ ଏକାଗ୍ରତାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ କ'ଣ ॥

କେତେକଜଣଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଆଲୋଚନା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ମୋ ଜୀବନର ପ୍ରତ୍ୟେକଟି activity (କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ), ଆବ୍ରହ୍ମସ୍ତମ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସବୁକିଛି ଇଷ୍ଟାର୍ଥ-ପରିକ୍ରମାରେ ଚାଲିବ - ସେହି ହେଲା essence of concentration (ଏକାଗ୍ରତାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ) । କୌଣସି କିଛି ପ୍ରତି ଆଗ୍ରହ ଯିବା ମାନେ concentration (ଏକାଗ୍ରତା) । ଆଗ୍ରହ ରହିଲେ ବୋଧ impulse (ସାତ୍ତା) receive କରେ (ଗ୍ରହଣ କରେ) ତଦନୁଯାତ୍ମିକ । Common factor (ଉପାଦାନ ସାମାନ୍ୟ) ଧରିବାର କଥା ଯେ ମୁଁ କହେ - ସେହିଟା ହୋଇଉଠେ concentrating agent (ଏକାଗ୍ରତା ସାଧନା

ଉପାୟ) । ଖ୍ୟାପଲା ଜାଲର ସୂତା ଭଳି common factor କୁ ଇଞ୍ଜିଙ୍କ ଠାରେ ସ୍ୱାର୍ଥକ କରି ଚୋଳିଲେ ତା'ରି ଭିତରେ ଦେଇ ଯାହା କିଛି ଫୁଟି ବାହାରେ । ବାସୁଦେବ ହିଁ ସେ ସବୁ - ଏହିଟା ରକ୍ତ ମାଂସ ସଙ୍କୁଳ ସତ୍ୟ ହୋଇ ଧରାଦିଏ । କେଉଁଠାରେ, କେଉଁଟା, କାହିଁକି ହୁଏ ଚିକିନିଶୁ ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ଯାହା କିଛି ଧରା ପଡ଼େ । କୋକିଳର ଆଖି ଲାଲ ହେଲା କାହିଁକି - ଏତେ ଦୂର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକାରଣ ପରମ୍ପରାରେ ମୋ ପାଖରେ ଧରା ପଡ଼ିବ । ଆଉ ଏହି ସବୁ କିଛିର ମୂଳରେ ହେଲେ ତତ୍ତ୍ୱପୁରୁଷ ବାସୁଦେବ । ସବୁ କିଛି ମଧ୍ୟ ଦେଇ ସୁରଣ ହୋଇ ତତ୍ତ୍ୱଟା ସ୍ଵୋଚ୍ଚ-ଶରୀରରେ ପ୍ରକଟ ହୁଏ, ତା'ନହେଲେ ମିଶି ଯାଏ ।

ଜଣେ କହିଲେ - ଅନେକ ଲୋକ କହନ୍ତି ଆମ୍ଭମାନେ finite (ସସୀମ) ତେଣୁ infinite (ଅସୀମ)କୁ ଏହି ଭାବରେ ଭାବୁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Infinite (ଅସୀମ) ମାନେ ମୁଁ କହେ unbounded finite (ବନ୍ଧନହୀନ ସସୀମ) ।

ଅନ୍ୟଜଣେ କହିଲେ - ଅନେକେ କହନ୍ତି ନାମଟା ହିଁ (ସତନାମ) common factor (ଉପାଦାନ ସାମାନ୍ୟ) ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ହଁ ! ଏହିଟା ହେଲା abbreviated form of the whole structure (ସମସ୍ତ ଗଠନ ବା ନିର୍ମାଣର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ରୂପ) । କମ୍ପନ ଓ ଶବ୍ଦ-କମ୍ପନକୁ ବାଦ ଦେଇ ଶବ୍ଦ ହୁଏନାହିଁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୧୫.୧୦.୧୯୫୦

II ଭକ୍ତି-ବିଶ୍ୱାସର ପରିଚୟ କେଉଁଠାରେ ।।

ସମବେତ ସମସ୍ତଙ୍କ ସହିତ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଆମ୍ଭେମାନେ କରୁ ତା'ଉପରେ base କରି ପରମପିତା ଯାହା ଦେଇ ପାରନ୍ତି ବିଅନ୍ତି । ଆମ୍ଭେମାନେ ଯଦି ନକରୁ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଯୋଗ୍ୟତା ଯଦି ନବଢ଼େ, ସେଥିରେ ତାଙ୍କର ତୃପ୍ତି ନାହିଁ । ସନ୍ତାନ ଯଦି ସକ୍ଷମ ନହୁଏ, ପିତା ତା' ପାଇଁ କରି ସୁଖ ପାଆନ୍ତି ନାହିଁ । ଭଗବାନ ସବୁ ସମୟରେ ତାହାନ୍ତି ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ସାମର୍ଥ୍ୟର ଉଦ୍‌ବର୍ଦ୍ଧନ । ଭକ୍ତି-ବିଶ୍ୱାସର ପରିଚୟ ହେଲା ଏହି ଯୋଗ୍ୟତାରେ । ସେ କହିଛନ୍ତି -

‘ଆମାରେ ଇଶ୍ୱର ଭାବେ, ଆପନାରେ ହୀନ,
ତାର ପ୍ରେମେ କଭୁ ଆମି ନା ହଇ ଅଧୀନ,
ଏକ୍ଷର୍ଯ୍ୟ ଜ୍ଞାନେତେ ସବ ଜଗତ ମିଶ୍ରିତ
ଏକ୍ଷର୍ଯ୍ୟ ଶିଥିଲ ପ୍ରେମେ ନହେ ମୋର ପ୍ରୀତ ।’

ସେ ତାହାନ୍ତି ପ୍ରବୃତ୍ତି ମୁକ୍ତ ହୋଇ ଆମ୍ଭେମାନେ ନିର୍ଗୁଣ ଭାବରେ ତାଙ୍କର କର୍ମ ଯେପରି କରିପାରୁ । ଗୀତାରେ ସେହି କଥା ଜୋର ଦେଇ କୁହାଯାଇଛି । ପ୍ରବୃତ୍ତିମୁଖୀ ହେଲେ ତ ସେଠି ଆମର ବନ୍ଧନ ଆସିଗଲା । ସତ୍ତା ଅଭିଭୂତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲା । ଅଗ୍ରଗତି ରୁଦ୍ଧ ହୋଇଗଲା । ପୁଣି, ତାଙ୍କୁ ଭଲ ପାଏ, ଅଥଚ ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଯଦି କିଛି କରାନଯାଏ, ତା'ହେଲେ ସେ ଭଲ ପାଇବା ଗୋଟିଏ ସୁନାର ପିରଲରେ ଘୁ ଘୁ ଭଳି । ସେ ଭଲ ପାଇବା ଭଲ ପାଇବା ନୁହେଁ । ଏହିଟା ଗୋଟିଏ ପ୍ରବୃତ୍ତିର ନାମାନ୍ତର ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୧୬.୧୦.୧୯୫୦

II ଧର୍ମ ପାଇଁ ଗୃହତ୍ୟାଗ ଓ ସନ୍ନ୍ୟାସର ପ୍ରୟୋଜନ ଅଛି କି ନାହିଁ ।।

ଜନୈକ ବହିରାଗତ ଭଦ୍ର ଲୋକ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଧର୍ମ କରିବା ପାଇଁ ଗୃହତ୍ୟାଗ ଓ ସନ୍ନ୍ୟାସର ପ୍ରୟୋଜନ ହୁଏ କି ନାହିଁ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସନ୍ନ୍ୟାସ ଆପେ ହୁଏ । ବୃହତ୍‌ର୍ଯ୍ୟ, ଗାର୍ହସ୍ଥ୍ୟ, ସନ୍ନ୍ୟାସ ଆପେ ଆପେ ଆସେ, ଆଶ୍ରମ - ପରମ୍ପରାର ଭିତର ଦେଇ ସହଜ ଭାବରେ ଆସେ ।

ଉକ୍ତ ଭଦ୍ରଲୋକ - ଭାଗବତ ଉପଲକ୍ଷି ପାଇଁ ଗୃହତ୍ୟାଗ କରିବାକୁ ପଡ଼େନା ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମନେ ହୁଏ, କରିବାକୁ ପଡ଼େ ନାହିଁ ।

ଉକ୍ତ ଭଦ୍ରଲୋକ - ତା'ହେଲେ ବୁଦ୍ଧଦେବ, ଚୈତନ୍ୟ ଦେବ ପ୍ରମୁଖ କରିଲେ କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବ୍ୟାସ, ବଶିଷ୍ଠ ଗୃହତ୍ୟାଗ କରି ନାହାନ୍ତି । ଏହା ମଧ୍ୟ ପୁଣି ଦେଖାଯାଏ ଏହି ରକମ ସନ୍ନ୍ୟାସର ସୃଷ୍ଟି ବୌଦ୍ଧ ଯୁଗର ପର ଠାରୁ ହୋଇଛି । ସେତେବେଳେ ହୁଏତ ପ୍ରୟୋଜନ ଥିଲା । ଆମେ ଗୃହସ୍ଥ ମାନେ ବିଧିସ୍ଥ । ଏମାନଙ୍କର ବଞ୍ଚିବା, ବଢ଼ିବା ପାଇଁ କେତେକ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଦରକାର, ଯେଉଁମାନେ ମଣିଷକୁ ଧର୍ମ

ପଥରେ ପରିଚାଳିତ କରିବେ । ବାନପ୍ରସ୍ଥ ମାନେ ମୁଁ ବୁଝେ, ଜଙ୍ଗଲକୁ ଯିବା ନୁହେଁ । ଛୋଟ ସଂସାର ଠାରୁ ବଡ଼ ସଂସାରକୁ ଯିବା, ବୃହତ୍ତର ପାରିପାର୍ଶ୍ବିକର ଦାୟିତ୍ବ ନେଇ ବିସ୍ତାର ପଥରେ ଚାଲିବା ।

ଉକ୍ତ ଭଦ୍ରଲୋକ - ସଂସାରରେ ରହିବାକୁ ଗଲେ ତ ଲିପ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିବାକୁ ହୁଏ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସୁକେନ୍ଦ୍ର ହୋଇ ସରାନୁକୂଳ କର୍ମ କରିବା ଦରକାର । ନହେଲେ ହେବ ନାହିଁ । କର୍ମ କରିବା ଦରକାର ଇଷ୍ଟଙ୍କ ପାଇଁ, ପ୍ରବୃତ୍ତିର ଚାହିଦା ପୂରଣ ପାଇଁ ନୁହେଁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୨୩.୧୦.୧୯୪୦

II ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଓ ଜାଗତିକ ଐଶ୍ବର୍ଯ୍ୟ ଏକ ସଙ୍ଗରେ ସମ୍ଭବ କି ନୁହେଁ ।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ବହିରାଗତ ଭଦ୍ରଲୋକ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଆପଣ କ'ଣ ମନେ କରନ୍ତି spiritual (ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ) ଓ material prosperity (ଜାଗତିକ ଐଶ୍ବର୍ଯ୍ୟ) ଏକ ସଙ୍ଗରେ ସମ୍ଭବ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୁଁ ଚାହାଁ ହିଁ କହେ । ଆମ୍ଭେମାନେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଭାବରେ ଯେତେ ଉନ୍ନତି କରିବୁ, ଜାଗତିକ ଭାବରେ ମଧ୍ୟ ସେତେହିଁ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଦୃଷ୍ଟ ବଢ଼ିବ । ଶେଷରେ ଦେଖିବାକୁ ପାଇବୁ ଯେ spiritual prosperity (ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଐଶ୍ବର୍ଯ୍ୟ) ବାଦ ଦେଇ କୌଣସି prosperity (ଐଶ୍ବର୍ଯ୍ୟ) ହୁଏ ନାହିଁ । ପ୍ରକୃତ ପ୍ରସାବରେ spiritual and material (ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଓ ଜାଗତିକ), ଏ ଦୁଇଟି ଅଲଗା ନୁହେଁ । Matter (ବସ୍ତୁ)ର ପଛରେ spirit (ଆତ୍ମା) ଅଛି । ଆତ୍ମାର ପ୍ରକାଶ ହୁଏ ବସ୍ତୁ ଭିତରେ ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୨୪.୧୦.୧୯୪୦

II ସୁଦର୍ଶନ ଚକ୍ର କ'ଣ ।

ପ୍ରସଙ୍ଗତ ଜଣେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଟେଲିସ୍କୋପକୁ କ'ଣ ସୁଦର୍ଶନ କୁହାଯାଏ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସୁଦର୍ଶନ ମାନେ ସମ୍ୟକ ଦର୍ଶନ । କୃଷ୍ଣ ଠାକୁରଙ୍କର ଥିଲା ସୁଦର୍ଶନ ଚକ୍ର । ଚକ୍ର ମାନେ horizon (ଦିଗନ୍ତ), ଦୂରରେ ବା ନିକଟରେ ଯାହା କିଛି

ଅଛି, ଟେଲିସ୍କୋପ ଯାହା କିଛି penetrating vision (ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧେନୀ ଦୃଷ୍ଟି) ନେଇ ଦେଖୁଛନ୍ତି - କିଛି ହିଁ ତାଙ୍କର ଚକ୍ଷୁ ଏଡ଼ାଇ ଯାଏ ନାହିଁ । ଏ ଦର୍ଶନ ବିଧି ପ୍ରସ୍ତୁତ । ଆଉ ଟେଲିସ୍କୋପକୁ କହିପାର ତାର ଗୋଟିଏ instrument (ଯନ୍ତ୍ର) ।

ଆ: ପ୍ର: ୧୯/୨୫.୧୧.୧୯୪୦

II ଭଗବାନ ସର୍ବଶକ୍ତିମାନ କାହିଁକି ।

ଜଣେ ବିଦେଶୀ ଦର୍ଶନାର୍ଥୀ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ପ୍ଲାଟୋ କହିଛନ୍ତି ଯେ, ଭଗବାନ ସର୍ବଶକ୍ତିମାନ ନୁହଁନ୍ତି । କାରଣ ସେ force apply (ପ୍ରୟୋଗ) କରିପାରନ୍ତି ନାହିଁ - through persuasion (ବୁଝେଇବାର ମଧ୍ୟ ଦେଇ) ମଣିଷର ମନକୁ change (ପରିବର୍ତ୍ତନ) କରି ଯାହାକିଛି ତାଙ୍କୁ କରିବାକୁ ହୁଏ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୋର ମନେ ହୁଏ ଏହି ବୋଧରେ ସେ ସର୍ବଶକ୍ତିମାନ ଯେ, ସେ ଭଲ ପାଇବା ଦେଇ ଯାହା କରିପାରନ୍ତି, force (ଶକ୍ତି) ଦେଇ ତାହା ପାରାଯାଏ ନାହିଁ ଏବଂ force (ଶକ୍ତି) apply (ପ୍ରୟୋଗ) କରିବାକୁ ତାଙ୍କର ପ୍ରୟୋଜନ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଉକ୍ତ ଭଦ୍ରଲୋକ - ଦର୍ଶନୀୟ ସତ୍ୟତା force (ଶକ୍ତି)ର ଭିତ୍ତି ଉପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆମ୍ଭେମାନେ ଯାଗୁଣୀଷ୍ଟଙ୍କ ଠାରୁ ଯେତେ ଦୂରରେ ଯିବା ସେତେ ଏହିଭଳି ଚାଲୁଥିବା । ଭଲ ପାଇବା ସାଙ୍ଗରେ ଥାଏ ability (ଯୋଗ୍ୟତା) ଓ knowledge (ଜ୍ଞାନ), ଯେମିତି ନିଆଁ ସାଙ୍ଗରେ ଥାଏ heat ଓ light (ତାପ ଓ ଆଲୋକ) ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୨୬.୧୧.୧୯୪୦

II ଭୟରୁ ଭଗବାନଙ୍କର ଶରଣାପନ୍ନ ହେବା ଭଲ କି ନୁହେଁ ।

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଅନେକେ ଭୟ ପାଇ ଭଗବାନଙ୍କର ଶରଣାପନ୍ନ ହୁଅନ୍ତି, ସେହିତା କ'ଣ ଭଲ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମିଠାକୁ ଯେ ଭାବରେ ଖାଅ, ମିଠା ଲାଗିବ ହିଁ । ତେବେ ଭଲ ପାଇବା ପାଇଁ ଭଲ ପାଇବା ହିଁ ଶ୍ରେୟ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୨୭.୧୧.୧୯୪୦

॥ ମଣିଷ ତାର ପସନ୍ଦ ଓ ବୁଦ୍ଧି ମାର୍ଫିକ ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ ହୋଇ ପାରିବ କି ନାହିଁ ॥

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ମଣିଷ ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ ହେବ ତାର ପସନ୍ଦ ଓ ବୁଦ୍ଧି ମାର୍ଫିକ ତ ? ସେହି କେନ୍ଦ୍ର ତ ଜଣ ଜଣଙ୍କର ଏକ ଏକ ଜଣ ହୋଇପାରେ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ ହେବାମାନେ ସତ କେନ୍ଦ୍ରିକ ହେବା, ସଦଗୁରୁଙ୍କୁ ଧରିବା । ସଦଗୁରୁ, ସଦଗୁରୁହିଁ । ସେ X, Y, Z ଯିଏ ବି ହୁଅନ୍ତୁ - ସେ ମୋର ପସନ୍ଦର ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେନାହିଁ । ସଦଗୁରୁଙ୍କର ଲକ୍ଷଣ ଅଛି, ସେମାନେ ପୂରଣମାଣ ହେବେ ହଁ, ସେମାନେ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀଙ୍କୁ ପୂରଣ କରନ୍ତି ଆଉ ସବୁଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ସଙ୍ଗତି ସ୍ଥାପନ କରନ୍ତି । ତେଣୁ ଏହାକୁ କୁହାଯାଏ ବିଜ୍ଞାନ । ଆଇନଷ୍ଟାଇନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ନିଉଟନ ବ୍ୟାଖ୍ୟାତ ହୋଇଛନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ସେ ଉଡି ଯାଇ ନାହାନ୍ତି ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୩୦.୧୧.୧୯୫୦

॥ ଶୁଦ୍ଧାଭିଜ୍ଞ ଆଉ ଜ୍ଞାନମିଶ୍ରିତ ଭକ୍ତି କାହାକୁ କୁହାଯାଏ ॥

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଶୁଦ୍ଧାଭିଜ୍ଞ କାହାକୁ କୁହାଯାଏ ଆଉ ଜ୍ଞାନମିଶ୍ରିତ ଭକ୍ତି ବା କାହାକୁ କୁହାଯାଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଶୁଦ୍ଧାଭିଜ୍ଞ ହେଲା ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ହିଁ ଭଲ ପାଏ, ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଯାହା କିଛି କରେ, ମୋର ନିଜର ଅଲଗା କୌଣସି ବି ସ୍ଵାର୍ଥ ନାହିଁ । ତାଙ୍କର ପ୍ରୀତି କର୍ମ ହିଁ ମୋର ସ୍ଵାର୍ଥ । ଜ୍ଞାନମିଶ୍ରିତ ଭକ୍ତି ମଧ୍ୟରେ ଅନେକ ସମୟ consideration (ବିବେଚନା) ଥାଏ, କିନ୍ତୁ ଶୁଦ୍ଧାଭିଜ୍ଞରେ ତାହା ନଥାଏ । ଭକ୍ତିର ପଛରେ ଥାଏ କର୍ମ, ସେବା, ପରିପୁରଣ, ପରିପୋଷଣ, ପରିରକ୍ଷଣ । ତା'ଠାରୁ ଆସେ ଜ୍ଞାନ । ମହାପ୍ରଭୁ ଥିଲେ ପରମ ଭକ୍ତ, କିନ୍ତୁ ସେହି ଭକ୍ତିରେ ଥିଲା କି ବିପୁଳ ଜ୍ଞାନ ସମ୍ପଦ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୩୧.୧୨.୧୯୫୦

॥ ହରି ହରି କରିଲେ ସର୍ବନାଶ ହୁଏ କି ନାହିଁ ॥

ଜଣେ ତାତ୍ପର୍ୟ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଦର୍ଶନରେ ଆସିଲେ । ସେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ଯିଏ ଯେତେ ହରିହରି କରିବ - ତାର ସେତେ ସର୍ବନାଶ ହେବ । ଅଜ୍ଞାନଜନ ମାରା ପଡ଼ିବେ । କାରଣ, ହରି ଯିଏ, ସେ ସବୁ ହରଣ କରନ୍ତି । ଆପଣ କ'ଣ କହୁଛନ୍ତି ଠାକୁର ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେ ଅସତ୍ ଯାହା ତାହା ହରଣ କରନ୍ତି ।

ତାତ୍ପର୍ୟ ବାବୁ - ପୁତ୍ର ପରିବାର ଆଦି ତ ଅସତ୍ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯାର ସତ୍ତା ଅଛି, ସେ କି କେବେ ଅସତ୍ ହୋଇପାରେ ? ସତ୍ତାକୁ କ'ଣ ସେ ନଷ୍ଟ କରିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ? ଆପଣ କ'ଣ କେତେବେଳେ ଆପଣଙ୍କର ରୋଗୀକୁ ମାରିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ? ପ୍ରାଣପଣେ କ'ଣ ତେଷା କରନ୍ତି ନାହିଁ ତାକୁ ବଞ୍ଚେଇବା ପାଇଁ ?

ତାତ୍ପର୍ୟ ବାବୁ - ତା' ତ ଠିକ୍ ହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାଙ୍କର ବି ତ ପ୍ରକୃତି ତାହା ହିଁ । ସେ ତ ସମସ୍ତଙ୍କର ହିଁ ତାତ୍ପର୍ୟ । ତାତ୍ପର୍ୟ ହିଁ ସାବରେ ଆପଣଙ୍କର ଯେଉଁ ପ୍ରକୃତି - ସେହି ପରମଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ତାହା ହିଁ ଅଛି ଆହୁରି ଅଧିକ ଭାବରେ ।

ତାତ୍ପର୍ୟ ବାବୁ - ଆମେମାନେ ତ ନାମ-କାମନାର ଖାତିରରେ ରୋଗୀ ସୁସ୍ଥ କରିବାକୁ ଚାହୁଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯାହା ପାଇଁ ବି ହେଉ, ଯେପରି କରି ପାରନ୍ତି ସୁସ୍ଥ କରି ତୋଳି ପାରିଲେ ତ ଖୁସି ହୁଅନ୍ତି ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୧୯.୧୨.୧୯୫୦

॥ ଅସୀମକୁ ଧାରଣା କରାଯାଏ କେତେବେଳେ ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ମଣିଷର ଜୀବନ ତ ନଶ୍ଵର । ଏ ଜୀବନ ତ ରହେ ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମଣିଷ ନଶ୍ଵର । ତେବେ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ପୂର୍ବ ପୁରୁଷ କହିଛନ୍ତି, ଆତ୍ମେମାନେ ଅମୃତର ସନ୍ତାନ । ତାଲୁ ତାଲୁ ହୁଏତ ଆତ୍ମେମାନେ ଅମୃତକୁ ଲାଭ କରିବୁ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଏ ଜୀବନ ତ ରହିବ ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ସ୍ମୃତିବାହୀ ଚେତନା ଯଦି ଥାଏ, ତେବେ ମରିବାଟା ବି ମରିବା ନୁହେଁ । ଗାତାରେ ଯେପରି ଅଛି ମୃତ୍ୟୁଟା କେବଳ ଦେହର ଖୋଳପା ତ୍ୟାଗ କରିବା ଛାଡ଼ା ଆଉ କିଛି ନୁହେଁ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଆମ୍ଭେମାନେ ସସାମ, ସୁତି ଏବଂ ଶରୀର ନେଇ ଅସାମକୁ ଧାରଣା କରିବୁ କି ଭାବରେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସୁତି ବା ଶରୀର ଅନନ୍ତର ହିଁ ଗୋଟିଏ ସସାମ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି । ଅନନ୍ତର ବାଜ ଏଥିରେ ଅଛି । ଅନୁଶୀଳନ କରି ଚାଲିଲେ ଜାଗ୍ରତ ହୁଏ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ବେଦାନ୍ତ କହେ ସବୁ ମାୟା । ତେଣୁ ସସାମକୁ ବାଦ ଦେଇ ଅସାମକୁ ଯିବାକୁ ହେବ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମନ ଅସାମରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟିତ କରାଯାଇ ପାରେ ନାହିଁ, ତେଣୁ ଏପରି ଗୋଟିଏ ସସାମରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟିତ କରିବା ଦରକାର ଯା ଭିତର ଦେଇ ଭୂମା ଚେତନା ଉଦ୍ଭିନ୍ନ ହୋଇ ଉଠେ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - Renunciation of finite material life (କ୍ଷୁଦ୍ର ବୈଷୟିକ ଜୀବନ ତ୍ୟାଗ) ନହେଲେ ହେବ କିପରି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେହିଟା mathematically (ଗାଣିତିକ ଭାବରେ) ହୋଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ବାସ୍ତବରେ ହୁଏ ନାହିଁ । Finite (ସସାମ)କୁ ବାଦ ଦେଇ ପାରେ ନାହିଁ, ଏହା ଭିତର ଦେଇ evolve (ବିବର୍ତ୍ତନ ଲାଭ) କରେ ।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ କହିଲେ - ବ୍ରହ୍ମ ସତ୍ୟ, ଜଗତ ମିଥ୍ୟା - ତ କୁହାଯାଏ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବ୍ରହ୍ମ ଯଦି ସତ୍ୟହୁଏ, ଜଗତ ମିଥ୍ୟା ହେବ କିପରି ? ମୁଁ କହେ, ଜଗତ ପରିବର୍ତ୍ତନୀୟ ସତ୍, ବ୍ରହ୍ମ ଅପରିବର୍ତ୍ତନୀୟ ସତ୍ । ମୋତେ ଭକ୍ତିର ପଥଟି ହିଁ ଭଲ ଲାଗେ । ଏହାରି ଭିତର ଦେଇ ଚରମ ସତ୍ୟରେ ପହଞ୍ଚିବାକୁ ହୁଏ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୨୬.୧୨.୧୯୫୦

II ଜୀବନରେ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧନ ଜିଭାବରେ ହୋଇପାରେ ।।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ମଣିଷ ଏକକ ସାଧନାର ଭିତର ଦେଇ ଜୀବନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧନ କରିପାରେ, ନା ଜଗତର ଭିତର ଦେଇ କରିପାରେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବଞ୍ଚ ରହିବାକୁ ଗଲେ ହିଁ environment (ପରିବେଶ) ଦରକାର, ତା'ଠାରୁ nurture (ପୋଷଣ) ପାଉ । ଅସତ୍ ଅର୍ଥାତ୍ ସତ୍ତା ବିରୋଧ ଯାହା, ତାହା ପରିହାର କରି, ନିରୋଧ କରି । ସୁବିଧା ଯାହା ଗ୍ରହଣ କରୁ, ଯେପରି ଖାଦ୍ୟ

ଶରୀରକୁ ଯାଇ inherent cause (ଅନ୍ତର୍ନିହିତ କାରଣ)ରୁ ଉଦ୍ଭୂତ ସଂହତିକୁ ବଜାୟ ରଖିବାକୁ ଓ ପୁଷ୍ଟ କରିବାକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରେ । Existence (ଅସ୍ତିତ୍ୱ) ଯା'ଦ୍ୱାରା well nurtured (ସୁପୋଷିତ) ହୁଏ ସେହି ଚଳଣ ଟା ହିଁ ଧର୍ମ । ବଞ୍ଚିରହିବାକୁ ହେଲେ ଯାହା କରି ବଞ୍ଚ ରହିବାକୁ ହୁଏ, ତାହା ହିଁ କରିବାକୁ ହେବ । କୁକୁର, ବିଲେଇ, ମଣିଷ, ଗୋରୁ, ଗଛଲତା, ଯିଏ ବି ହେଉ ଆଉ ଯାହା ହେଉ ବଞ୍ଚିବାକୁ ଗଲେ ବଞ୍ଚିବାର ବିଧି ମାନିବାକୁ ହେବ, ଆଉ ସେହିଟା ହିଁ ତା'ପକ୍ଷରେ ଧର୍ମ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ତା'ହେଲେ ବଞ୍ଚ ରହିବାଟା କ'ଣ ଲକ୍ଷ୍ୟ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଲକ୍ଷ୍ୟ evolution (ବିବର୍ତ୍ତନ) । Evolution (ବିବର୍ତ୍ତନ) ପାଇଁ ଉକ୍ତ ଆଡ଼କୁ ଅର୍ଥାତ୍ ଯାହାଙ୍କ ଠାରୁ ଆସିଛି, ତାଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଆଗେଇ ଚାଲିବାକୁ ହେବ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଏହାର ସହଜ ପନ୍ଥା କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯାହା ପାଇବାକୁ ଚାହୁଁ ତା ପ୍ରତି ଅନୁରାଗ ଦରକାର ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ତା'ହେଲେ ଆମ୍ଭେମାନେ ଚାହୁଁ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆଗେ ମୁଁ ଚାହେଁ ମୋତେ । ମୋତେ ଚାହିଁବାକୁ ହେଲେ କରିବାକୁ ହେବ ତାହା, ଯେଉଁଥିରେ ମୁଁ ରହିଥିବି । ସେହିପରି ହେବାକୁ ହେବ, ସେହିପରି ପାଇବାକୁ ହେବ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ମୋତେ ମୁଁ ପାଇଲେ କ'ଣ ହେବ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆମ୍ଭେମାନେ ଚାହୁଁ ସେହି prime factor (ପ୍ରଧାନ ଜିନିଷ) ଅର୍ଥାତ୍ ବ୍ରହ୍ମରେ ଉପନୀତ ହେବାକୁ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - କଡ଼ ଜଗତ ବା ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଜଗତ କାହା ଭିତର ଦେଇ ଚାଲିଲେ ତାହା ପାରିହେବ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କଡ଼ ଜଗତ, ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଜଗତ, ଯେତେ ଜଗତ ଅଛି, ସବୁକୁ ନେଇ ଚାଲିବାକୁ ହେବ । କଡ଼ ବାଦ ଦେଇ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ନାହିଁ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଗୃହସ୍ଥ ଭାବରେ ନା ସାଧୁ ଭାବରେ, କେଉଁ ଭାବରେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଗୃହସ୍ଥ ଭାବ ମଧ୍ୟରେ ଯେ ସାଧୁ ଭାବ ନାହିଁ, ତା'ନୁହେଁ । ବରଂ ଗୃହସ୍ଥ ଭାବ ବାଦ ଦେଇ ସାଧୁଭାବ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଜାଗତିକ ଭାବ ବାଦ ଦେଇ ଯଦି ଚାଲିବାକୁ ଚାହୁଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କ, ଖ ବାଦ ଦେଇ ଯଦି ପଢ଼ିବାକୁ ଚାହୁଁ ତା'ହେଲେ ଯାହା ହୁଏ ଏଥିରେ ତାହା ହିଁ ହେବ।

ପ୍ରଶ୍ନ - Prime factor (ପ୍ରଧାନ ଜିନିଷ) ଆପଣ କହିଲେ, ଏହିଟା କି ପ୍ରକାର, କିପରି ପାଇବାକୁ ହେବ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୁଁ ଅଛି, ମୋର କାରଣ ଅଛି। ସେହି କାରଣକୁ ଯଦି conscious plane ରେ (ଚତନ ସ୍ତରରେ) ଆଣିବାକୁ ଚାହେଁ ତେବେ prime factorକୁ (ପ୍ରଧାନ ଜିନିଷକୁ) ଯିବା ଯାଏ। ସେଥିପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ଈଶ୍ବର କୁହାଯାଏ। ତାଙ୍କଠାରେ ଈଶ୍ବର ଅଛି। ଯାହା ହିଁ କର, ସତ୍ତାକୁ ବାଦ ଦେଇ କିଛି ବି କରି ପାରିବ ନାହିଁ। ଥିଏଟର କର, କ୍ରିକେଟ ଖେଳ, Philosophy (ଦର୍ଶନ ଶାସ୍ତ୍ର) ପଢ଼, ବ୍ୟବସାୟ କର, ଆଉ ଉତ୍ତାଜାହାଜରେ ଉଡ଼, ଯାହା ବି କର ସତ୍ତାକୁ ରକ୍ଷା କରି ତା'ଉପରେ ଠିଆ ହୋଇ କରିବାକୁ ହେବ। ଆଉ, କରିବାକୁ ହେବ ସତ୍ତା ପାଇଁ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୨୮.୧୨.୧୯୫୦

॥ ଶାନ୍ତି ମନର ଅବସ୍ଥା କିପରି ହୋଇଥାଏ ॥

ଜଣେ କହିଲେ - ମନରେ ଶାନ୍ତି ନାହିଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Peace (ଶାନ୍ତି) ମାନେ static condition of mind (ମନର ଗତିହୀନ ଅବସ୍ଥା) ନୁହେଁ। Concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) ହୋଇ actively (ସକ୍ରିୟ ଭାବରେ) ଚାଲିଲେ ମନର ଯେଉଁ condition (ଅବସ୍ଥା) ଆସେ, ତାହା ହିଁ peace (ଶାନ୍ତି)। Peace (ଶାନ୍ତି) ଏମିତି ଆସେ ନାହିଁ। ସେହିଟା ଆସେ concentric activity (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ କର୍ମ)ର ଭିତର ଦେଇ। Concentric activityର (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ କର୍ମର) ଭିତର ଦେଇ success (ସାଫଲ୍ୟ) ଯେତେ ଆସେ, ସେତେ ହିଁ ଶାନ୍ତି ଆସେ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୨୮.୧୨.୧୯୫୦

॥ ମନକୁ ସଂଯମ କରିବାର ଉପାୟ କ'ଣ ॥

ଜଣେ ଗୁଜରାଟୀ ଦାଦା ଆସି ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରଶ୍ନ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ମନ ସଂଯମ କରାଯାଏ କିପରି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେଥିପାଇଁ ବେଭାଗଗୁରୁଙ୍କର ପ୍ରୟୋଜନ। ବେଭା ମାନେ ଯିଏ ସବୁ ଜାଣନ୍ତି। ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍, ବ୍ରହ୍ମେବ ଭବତି। ବ୍ରହ୍ମଙ୍କ ଗୁରୁଙ୍କଠାରେ ଟାଣ ଦରକାର। ତାଙ୍କ ଠାରେ ଟାଣ ରହିଲେ ମୁଁ ଚୋର, ଡକାୟତ, ଭଲ-ମନ୍ଦ ଯାହା ବି ହୁଏନା କାହିଁକି, ସବୁକିଛି ନେଇ ହିଁ ମୁଁ ତାଙ୍କ ଠାରେ ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ ହୋଇଉଠେ ଏବଂ ସେଥିରେ ମୋର ଚରିତ୍ର ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୋଇଉଠେ। ଗୁରୁଙ୍କ ପ୍ରତି ଅନୁରାଗ ଛାଡ଼ା ମନ ବିକ୍ଷିପ୍ତ ହୋଇପଡ଼େ। ଆଉ ଅନୁରାଗରେ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ବ ବିକଶିତ ହୋଇଉଠେ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ମନ ନିଗ୍ରହ କରାଯାଏ କି ଭାବରେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମନ ନିଗ୍ରହ (ଦମନ) କରିବାର କୌଣସି ପ୍ରୟୋଜନ ନାହିଁ, ଏଥିରେ disease (ରୋଗ) ହୋଇପାରେ। ପାତଞ୍ଜଳୀରେ ଅଛି 'ଯୋଗଶ୍ଚିତ ବୃତ୍ତି ନିରୋଧଃ'। ମୋର ମନେହୁଏ 'ଯୋଗାତ୍ ଚିତ୍ତବୃତ୍ତି ନିରୋଧଃ'।

ପ୍ରଶ୍ନ - ସଦଗୁରୁ ବୋଲି ପ୍ରମାଣ କିପରି ପାଇବା ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାଙ୍କୁ ଯେତେ ଭଲ ପାଇବୁ, ଆପେ ଆପେ ପ୍ରମାଣ ହୋଇଯିବ। ଆପେ ଆପେ ଆସେ, କାହାରିକୁ ଜିଜ୍ଞାସା କରିବା ଦରକାର ନାହିଁ। ଭଲ ପାଇବା ହିଁ ଚିହ୍ନିକ ଦିଏ, ଚାକିକାଠି ଏହିଠାରେ। Love (ଭଲପାଇବା) ହିଁ concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) କରିତୋଳେ। ଭକ୍ତି କୁହ, ଜ୍ଞାନ କୁହ, ସବୁ ଏକ ହିଁ। Attitude (ଭାବ) ଅଲଗା, କିନ୍ତୁ ଜିନିଷ ଏକ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଆତ୍ମିକ ସମେଗ ଛାଡ଼ା କ'ଣ ଏହି ଭଲ ପାଇବା ଆସେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଭଲ ପାଇବାର ସମେଗ ଯେତେ ବଢ଼େ, ସେତେ ଆତ୍ମିକ ସମେଗ ବଢ଼େ। ଧୁବ ସେହି ଆତ୍ମିକ ସମେଗକୁ ନେଇ ଗଛପତ୍ର ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଜିଜ୍ଞାସା କରେ 'ତୁମେ କ'ଣ ତାଙ୍କୁ ଦେଖୁଛ ?' ସେତେବେଳେ ଭଗବାନ ଧୁବର ବ୍ୟାକୁଳତା ଦେଖୁ ନାରଦଙ୍କୁ ପଠାଇଲେ ନାମ ଦେବା ପାଇଁ। ଅର୍ଜୁନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଭଲ ପାଉଥିଲେ ସଖା ହିସାବରେ more than my body (ନିଜର ଶରୀର ଠାରୁ ବେଶୀ)। ପରେ ଦେଖୁ ଦେଖୁ ତାଙ୍କୁ ଗୁରୁବୋଲି ସାକାର କରନ୍ତି। ପରେ କେନ୍ଦ୍ରାନ୍ତ ଅନୁରାଗ ଫଳରେ ବିଶ୍ବରୂପ ଦର୍ଶନ ହେଲା ଏବଂ କହିଲେ - ମୁଁ ତୁମକୁ ସଖା କହି ଭୁଲ କରିଛି, କ୍ଷମା କର। ଏହାର ମାନେ out of concentric attachment (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ ଅନୁରାଗର ଭିତର ଦେଇ) complex (ପ୍ରବୃତ୍ତି) ଯେତେ adjusted (ନିୟନ୍ତ୍ରିତ) ହେବାକୁ ଲାଗିଲା,

ସେତେ ବିଶ୍ୱରୂପ ଦର୍ଶନ ହେଲା । ଚନ୍ଦ୍ରାକର ଦସ୍ୟୁ ଥିଲା, ତକାୟତି କରି ଖାଉଥିଲା । ଦିନେ ସେ ନାରଦଙ୍କର ସାକ୍ଷାତ ପାଇଲା । ନାରଦ ତାକୁ ପଚାରିଲେ - 'ତୁମେ ଏହି ପାପ କର୍ମ କର କାହିଁକି ? ଚନ୍ଦ୍ରାକର କହିଲା 'ସଂସାର ପ୍ରତିପାଳନ ପାଇଁ ଏସବୁ କରେ' । ନାରଦ କହିଲେ 'ସେମାନେ କି ତୁମ ପାପର ଭାଗୀ ହେବେ ?' ଚନ୍ଦ୍ରାକର କହିଲା 'କାହିଁକି ହେବେ ନାହିଁ ?' ପରେ ସେ ନାରଦର କଥା ମତ ଘରକୁ ଯାଇ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ପଚାରି ବୁଝି ଜାଣିଲା କେହି ତାର ପାପର ଭାଗ ନେବାକୁ ରାଜି ନାହିଁ । ସେତେବେଳେ ସେ ଦୋଡ଼ି ଆସି ନାରଦଙ୍କୁ କହିଲା - 'ଠିକ କହିଛନ୍ତି, କେହି ମୋର ଆପଣାର ନୁହେଁ, କେହି ପାପର ଭାଗ ନେବାକୁ ରାଜି ନୁହଁ । ମୋର କେହି ନାହିଁ । ନାରଦ କହିଲେ - 'କେହି ନାହିଁ କାହିଁକି ? ଭଗବାନ ଅଛନ୍ତି, ନବଦୁର୍ବାଦଳଶ୍ୟାମ ରାମ ଅଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ନାମ କର ।' ନାରଦ ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କୁ ଦାକ୍ଷା ଦେଲେ । ରାମ ନାମ ଜପ କରୁ କରୁ ତାର ଆତ୍ମା ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇଗଲା । ରାମଙ୍କର ଆବିର୍ଭାବ ନ ହେଉଣୁ ରାମାୟଣର ଅବତାରଣା କଲେ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୩୦.୧୨.୧୯୫୦

II ଯୋଗର ପ୍ରୟୋଜନ କ'ଣ ।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଦର୍ଶନାର୍ଥୀ ଜଣେ ଏମ.ପି. ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଲଢ଼େଇର କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯୋଗର ପ୍ରୟୋଜନ ଅଛି କି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମଣିଷ ଯଦି ଆତ୍ମାର୍ଥ୍ୟଙ୍କ ଠାରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟତା ନହୁଏ, ତେବେ ତାର କର୍ମର କିଛି ମାନେ ନାହିଁ । ତାର କର୍ମ ଗୁଡ଼ିକ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ । ଯୋଗମାନେ ପୂରାୟମାଣ ବେଳା ପୁରୁଷଙ୍କ ଠାରେ ଅବ୍ୟତ ନିଷ୍ଠା । 'ଯୋଗଃ କର୍ମସୁ କୋଶଳମ୍' । ଇଷ୍ଟାର୍ଥପୁରଣା ସତ୍ତାପୋଷଣା କର୍ମ ଯାହା ତାହା ହିଁ ଧର୍ମ । ରାଜନୀତି ମାନେ ମୁଁ ବୁଝେ ଯା'ଦ୍ୱାରା ପରିପୁରିତ ହୁଏ । ଇଷ୍ଟଙ୍କୁ କେନ୍ଦ୍ର କରି ମଣିଷ ସଂହତ ହୁଏ । ଆଉ ଗାଞ୍ଜ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ସଂହତି ଦରକାର ହୋଇଥାଏ । କେବଳ ନିଜକୁ ବଞ୍ଚେଇଲେ ହେବନାହିଁ, ପରିବେଶକୁ ବି ବଞ୍ଚେଇବା ଦରକାର ।

ଉପସ୍ଥିତ ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ମୂଳ ଜିନିଷଟା କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏହି ସତ୍ତା, ଇଶ୍ୱର, ଧର୍ମ ।

ଏମ.ପି. - ଧର୍ମରେ ତ ଅନେକ ସମୟରେ ଦଳ ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଧର୍ମ ଏପରି ଏକ ଦଳ ଯାହା ସତ୍ତା ସମ୍ବନ୍ଧନାର ଖାତିରରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ unify (ଏକୀକରଣ) କରିଚୋଲେ ।

ଏମ.ପି. - ସମାଜ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେ ବି ଏହି ସତ୍ତା ସମ୍ବନ୍ଧନାର ସାର୍ଥ ପାଇଁ ।

ଏମ.ପି. - ଲକ୍ଷ୍ୟ ସ୍ଥିର ହେଲେ ବି ମାର୍ଗର ଭୁଲ ପାଇଁ ଗୋଳମାଳ ହୋଇପାରେ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଦୁଇଟା ହିଁ ଦରକାର । ମାର୍ଗ ଲକ୍ଷ୍ୟର ବିରୋଧ ହେଲେ ହେବ ନାହିଁ ।

ଏମ.ପି. - ଗୁରୁ କାହିଁକି ଦରକାର ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସୁକେନ୍ଦ୍ର କି ହେବା ପାଇଁ ଗୁରୁ ଦରକାର । ସୁକେନ୍ଦ୍ର କି ଯେତେ ହେବୁ, ପ୍ରବୃତ୍ତିର ସାଥୀକ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ସେତେ ହେବ, ସେତେ ଜ୍ଞାନର ଅଧିକାରୀ ହେବୁ ।

ଏମ.ପି. - ଉପଲବ୍ଧି ହାତୀ ଭକ୍ତି କିପରି ହୁଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଭକ୍ତି ହେଲେ ସେହିଟା ଆସେ ହିଁ ।

ଏମ.ପି. - ମୋର ମନେହୁଏ ଧର୍ମଶାସ୍ତ୍ର ଆଦି ରାଜନୀତିକୁ ବାଦ ଦେଇଛି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏହିଟାକୁ ବାଦ ଦେଲେ ବଞ୍ଚିବା ଦୁଷ୍ଟର ହୋଇଯିବ ।

ଏମ.ପି. - ବଞ୍ଚାନ୍ତି ତ ସେ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେ ବଞ୍ଚାନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ଆତ୍ମମାନେ ବଞ୍ଚିବାର ପଥରେ ରହିଲେ ତ ।

ଏମ.ପି. - ତାଙ୍କ ଉପରେ ତ ନିର୍ଭର କରେ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପିଲାବେଳରେ ମୋର ମନେ ହେଉଥିଲା - ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ହାତ ନାହିଁ କାହିଁକି ? ଭାବୁଥିଲି, ତାଙ୍କୁ ଧରିବାକୁ ହେବ - ତେବେ ତାଙ୍କର ପାଦ ଅଛି, ସେ ଟାଣି ନେଇ ଯାଇପାରନ୍ତି । ବାପାଙ୍କୁ ଯଦି ଧରେ, ବାପା ତାଙ୍କର ଅଭିଜ୍ଞତା ଦେଇ ଟାଣି ନେଇ ଯାଇ ପାରନ୍ତି ।

ଏମ.ପି. - ଧର୍ମ ତ ବଞ୍ଚେଇବ ହିଁ - ଆତ୍ମମାନେ ଧର୍ମକୁ ଧରିଲେ ବଞ୍ଚିବୁ, ନଧରିଲେ ମରିବୁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୁଁ ଯଦି ଭଲ ଟାହେଁ - ଆଗେ ମୋତେ ଭଲର ଉପାସକ ହେବାକୁ ହେବ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୩୧.୧୨.୧୯୫୦

॥ ନିତ୍ୟ ସାତୁତ ସଭା ବୋଲି କିଛି ଅଛି କି ନାହିଁ ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ- ନିତ୍ୟ ସାତୁତ ସଭା ବୋଲି କିଛି ଅଛି କି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ହଁ, ତାହା ଅଛି ସର୍ବଗତ ଓ ଗତିଶୀଳ ହୋଇ । ମୁଁ ଏହାକୁ କିନ୍ତୁ ଅପରିବର୍ତ୍ତନୀୟ ସତ୍ତ୍ୱ ବୋଲି କହେ । ମଣିଷ ଯେତେବେଳେ ଇଷ୍ଟମୟ ହୋଇଉଠେ, ସେତେବେଳେ ସେ ତାହାର ଚିରନ୍ତନ ସଭା ସମ୍ପନ୍ନରେ ଅନେକ ପରିମାଣରେ ସତେଜନ ହୁଏ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୪.୧.୧୯୫୧

॥ ମଣିଷକୁ କିଏ କଥା କୁହା କରାଏ ॥

ଜଣେ ପଞ୍ଜାବୀ ଭଦ୍ରଲୋକ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ମଣିଷ ଯେ କଥା କୁହେ, କିଏ କରାଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଇଞ୍ଜିନ ଚାଲିଯାଉ ନାହିଁ, ଯଦି ତା'ପଛରେ ବାଷ୍ପ ନଥାଏ । ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଜୀବନ ପ୍ରବାହ ହିଁ ଯା କିଛି କରାଏ । ଏହି ଯେ କୁହାଯାଏ - 'ସଭା ସଜ୍ଜିତାନନ୍ଦମୟ' । ଏହାରି ଭିତରେ ହିଁ ସବୁ କିଛି ଅଛି ।

ଭଦ୍ର ଲୋକ - ସବୁ ହିଁ ତ ଏକ ସଭା, ତେବେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ବୋଧ କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏକର ହିଁ ବିଚିତ୍ର ପ୍ରକାଶ । ପ୍ରତ୍ୟେକର ହିଁ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଅଲଗା । ସବୁ ସଭା ଏକ ଜାଣିଲେ ହିଁ ହୁଏନାହିଁ । ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟକୁ ଅନୁଧ୍ୟାବନ କରିବା ଦରକାର । ପରସ୍ପରର ମେଳ ଓ ପାର୍ଥକ୍ୟ କ'ଣ ଅଛି ଜାଣିବା ଦରକାର । Common factor (ଉପାଦାନ-ସାମାନ୍ୟ) ବାହାର କରିବାକୁ ହୁଏ । ତାକୁ କେହି ଆହ୍ୱା, କେହି ବ୍ରହ୍ମ ଇତ୍ୟାଦି କହେ । ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କର ଚେତନା ଅଛି । ମୂଳ ଆଡ଼କୁ ଯେତେ ଆଗେଇବୁ, ସେତେ ହିଁ ଭଲ । ସେ ହେଲେ ପରମ ।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଆଉ ଗୋଟିଏ ସଭା, ଏହା ମଧ୍ୟରେ କେଉଁଟା ପ୍ରଧାନ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ନ ଜାଣି ଯିଏ ଏକ ସଭାର କଥା କୁହେ, ସେ କେତେଟା ଜ୍ଞାନୀ ତା' କହି ପାରେ ନାହିଁ । ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟର ଭିତର ଦେଇ ଦେଖିବାକୁ ହୁଏ ସେହି ଏକ ସଭା କେଉଁଠି କି ଭାବରେ ଆଡ଼ୁ ପ୍ରକାଶ କରେ । ସେତେବେଳେ ଜ୍ଞାନ

ଜନିଷ୍ଟତା ଆସେ । ପାର୍ଥକ୍ୟ ଏବଂ ଏକତା ଦୁଇଟା ହିଁ ଧରାପଡ଼େ । ତେବେ ପ୍ରତିଟି ସଭା ହିଁ ଅତୁଳନୀୟ । ସେହି ଏକରଇ ହିଁ ଅନନ୍ୟ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୧୮.୧.୧୯୫୧

॥ ବ୍ରହ୍ମକୁ ଜାଣିବାର ରକମଟା କି ପ୍ରକାର ॥

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - କଥା ଅଛି, ଯିଏ କହେ ବ୍ରହ୍ମକୁ ଜାଣିଛି, ସେ ଜାଣି ନାହିଁ । ଯଦି କହେ ଜାଣେ ନାହିଁ, ସେ ବରଂ ଜାଣେ, ଏହା କି ରକମ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମଣିଷର ସଭାଟା ଯେତେବେଳେ ବ୍ରହ୍ମ ହୋଇଯାଏ, ସେତେବେଳେ ସେହି ବ୍ରହ୍ମ ବୋଧର ସମ୍ପନ୍ନରେ କୌଣସି ହାନିମନ୍ୟ ଅହଂକାରପୂର୍ଣ୍ଣ ଚେତନା ରହେ ନାହିଁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୨୫.୧.୧୯୫୧

॥ ଅବ୍ୟୟୀ ପ୍ରଜ୍ଞା କି ଭାବରେ ଆୟତ୍ତ ହୁଏ ॥

ଜଣେ ଅବ୍ୟୟୀ ପ୍ରଜ୍ଞା ସମ୍ପନ୍ନରେ କଥା ବୋଲି ଧରିଲେ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସମାଧିର ଭିତର ଦେଇ ଏହା ଆୟତ୍ତ ହୁଏ । Common factor (ଉପାଦାନ-ସାମାନ୍ୟ) କି ଭାବରେ ସବୁ କିଛି ଧରି ଅଛି, ତାହା ଯେତେବେଳେ ସଭା ମାଧ୍ୟମରେ ଜାଣିବା ହୁଏ, ସେତେବେଳେ ସମାଧି ହୁଏ । ସେତେବେଳେ ଜ୍ଞାନ, ଜ୍ଞେୟ, ଜ୍ଞାତା ବୋଧ ଲୋପ ପାଏ । ଏକ ହିଁ ବିଭିନ୍ନ ରୂପରେ ଅନୁସୂୟତ ହୋଇଥାଏ । ଏହିଟା ସୂକ୍ଷ୍ମରୁ ସୂକ୍ଷ୍ମତର ଭାବରେ ଆଗେଇ ଚାଲେ । ଏହାର ଶେଷ ନାହିଁ । ମୂଳ ସୂତ୍ରଟା ପାଇବା ସତ୍ତ୍ୱେ ବି ଯେ ତାର ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେବ ନାହିଁ, ତା'ର ମାନେ ନାହିଁ । ତା'ର mechanism (ମରକୋଟ) ଆହୁରି unfolded (ବିକଶିତ) ହେଉଥାଏ । ନୂତନ ରୂପ ଧରି ଯାହା ହେଉଛି, ତାହା ବି ସେହି ସୂତ୍ରର ହିଁ ପରିଣାମନ । 'ତତ୍ତ୍ୱ ନିରିତିଶୟ' ସର୍ବଜ୍ଞଭୂବାଜଂ' ଏହି କଥାଟା ଖୁବ୍ ଠିକ୍ ବୋଲି ମନେହୁଏ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୨୫.୧.୧୯୫୧

॥ ଭକ୍ତିଟା କେତେବେଳେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସଭା ଦେଇ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ ॥

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ବ୍ରହ୍ମପୂତ୍ର ହେଲେ ଭକ୍ତି ହୁଏ, ସେ କେମିତି ? ଭକ୍ତିରୁ ତ ଏହିଟା ଆସେ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଇଷ୍ଟଙ୍କୁ କେନ୍ଦ୍ର କରି ଯେତେବେଳେ ସମଗ୍ର ସଭାଗା ସଂହତ ହୁଏ, ସେତେବେଳେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସଭା ଦେଇ ଭକ୍ତିଗା ଆରମ୍ଭ ହୁଏ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୨୪.୧.୧୯୪୧

॥ ଇଚ୍ଛାର ସରୂପ କ'ଣ ॥

ଜଣେ ଇଚ୍ଛାର ସରୂପ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କଥା ଉଠାଇଲେ -

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଇଚ୍ଛା ହେଲା ସତ୍ତ୍ୱାନୁସୃତ ପ୍ରବୃତ୍ତିର ଆପୁରଣୀ ଆବେଶ। ମଣିଷ ସତ୍ତ୍ୱାନୁପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବାକୁ ଚାହେଁ - ତାହା ମାରିକି ପାରୁ, କାଟିକି ପାରୁ; ଭଲ ଭାବରେ ପାରୁ, ମନ୍ଦ ଭାବରେ ପାରୁ, ଚୋରି କରିବି ପାରୁ, ଆଉ ଯେ ଭାବରେ ହୁଁ ପାରୁ। ଯେ ଯେପରି ପ୍ରବୃତ୍ତି-ଅଭିଭୂତ, ସେ ସେହି ଭାବରେ ଇଚ୍ଛା ପରିପୂରଣ କରିବାକୁ ଚାହେଁ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୨୨.୧.୧୯୪୧

॥ ସତ୍ତ୍ୱାକୁ କି ଭାବରେ ଉପଲବ୍ଧି କରାଯାଏ ॥

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ସତ୍ତ୍ୱାକୁ ଉପଲବ୍ଧି କରାଯାଏ କିପରି ଭାବରେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆଗେ ଦରକାର ବେତାପୁରୁଷ, ତାଙ୍କଠାରେ ସୁକେନ୍ଦ୍ର କ ହେବାକୁ ହେବ। ପ୍ରବୃତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକୁ ଇଷ୍ଟାର୍ଥପୋଷଣୀ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବାକୁ ହେବ। ମୋର ସବୁ କିଛି ଦେଇ ତାଙ୍କୁ ପରିପୂରଣ କରିବା ଦରକାର। ସାର୍ଥପର ହେବାକୁ ଚାହିଁଲେ, ପରାର୍ଥପର ହୋଇ ହେବ ନାହିଁ। ଆଉ, ଯେଉଁମାନେ ପରାର୍ଥପର, ସେହିମାନେ ହିଁ ପ୍ରକୃତ ସାର୍ଥପର।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୨୨.୧.୧୯୪୧

॥ ଜୀବନରେ ଧକ୍କାର ସମାଧାନ କେତେବେଳେ ଆପେ ଆପେ ହେବ ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ଜୀବନରେ ଯେତେବେଳେ ଧକ୍କା ଖାଏ, ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କ କଥା ମନେ ପଡ଼େ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଧକ୍କା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରି ଅତିକ୍ରମ କରିବା ଦରକାର। ସେଥିରେ ଆଜ୍ଞା ପ୍ରସାଦ ଆସେ। ଏଥିରେ ଅହଂକାର ନାହିଁ, ଅଭିମାନ ନାହିଁ, ପ୍ରବୃତ୍ତି ନାହିଁ। ଏହି ଜିନିଷଟା ଦକ୍ଷିଣା ହାତୁ ଭଲ ପୁରୁ-ପୁର ହେବା ଭଳିଆ। ଯାହା କିଛି ସକ୍ତିଦାନକ୍ଷମା। ସତ୍ ମାନେ ଅସ୍ଥିତ, ଚିତ୍ ମାନେ ସାତ୍ ପ୍ରବଣତା। ତୁମେ, ମୁଁ, ଆକାଶ, ବତାସ ଏହା

ଦେଇ ହିଁ ଗଢ଼ା। ବିବର୍ତ୍ତନ ଚାହିଁଲେ ସବୁ ପ୍ରବୃତ୍ତି ନେଇ ବେଭାଙ୍ଗ ଠାରେ ସୁକେନ୍ଦ୍ର କ ହେବାକୁ ହେବ। ଶ୍ରୀମ କାତର ହେଲେ ଚଳିବ ନାହିଁ। ବିହିତ ସମେଶ ନେଇ ଇଷ୍ଟସାର୍ଥ ପ୍ରତିଷ୍ଠାକୁ ମୁଖ୍ୟକରି ଚାଲିବାକୁ ହେବ। ସେତେବେଳେ solution (ସମାଧାନ) ଆପେ ଆପେ ଆସିବ। ଗାତାରେ ଅଛି -

‘ମନ୍ଥନାଭବ ମଦଭକ୍ତୋ ମଦଯାଜୀ ମାଂ ନମସ୍କରୁ।

ମାମେବୈଷ୍ୟସି ସତ୍ୟଂ ତେ ପ୍ରତିଜାନେ ପ୍ରିୟୋହସି ମେ॥

ସର୍ବଧର୍ମାନ ପରିତ୍ୟଜ୍ୟ ମାମେକଂ ଶରଣଂ ବ୍ରଜ।

ଅହଂଭାଂ ସର୍ବ ପାପେଭ୍ୟୋ ଯୋଷୟିଷ୍ୟାମି ମା ଶୁଚଃ॥’

ତଥାକଥିତ ଭଲ ମନ୍ଦ ବୋଲି କିଛି ନାହିଁ। ପାପପୂଣ୍ୟ ବୋଲି କିଛି ନାହିଁ। ଦରକାର ସବୁ କିଛିର ଭିତର ଦେଇ ଇଷ୍ଟଙ୍କୁ ରକ୍ଷା କରି ଚାଲିବା। ତାହା ହିଁ ହେଲା ଜୀବନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ। ସବୁ କିଛିକୁ ଠେଲି ନେଇ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚାଇବାକୁ ହେବ। କାରଣ, ସବୁ ହିଁ ତାଙ୍କର। ମୁଁ ତାଙ୍କର ହେଲି, ଆଉ, ମୋର ସବୁ କିଛି ତାଙ୍କର ହେବନାହିଁ ? ପିତାମାତାଙ୍କ ଠାରେ ଭକ୍ତି ରହିଲେ ହିଁ ହୁଏ। କିନ୍ତୁ ଏପରି ସଂସ୍କାର ଅଭିଭୂତ ହେବା ଭଲ ନୁହେଁ ଯେ, ସଦଗୁରୁଙ୍କୁ ପାଇବା ସତ୍ତ୍ୱେ ବି ଏହି ସଂସ୍କାର ହେତୁ ତାଙ୍କୁ ଧରାଗଲା ନାହିଁ। ସଦଗୁରୁ ଯିଏ ହେବେ, ସେ ହେବ ପୂର୍ବ ପୁରୁଷମାଣ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ତାଙ୍କୁ ଏହି ଭଳିଆ ମନେ ହେବା ଦରକାର।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମନରେ ଅନେକ କିଛି ହୋଇପାରେ। ବାସ୍ତବରେ ସେହି ଭଳିଆ ହେବା ଦରକାର।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ବୁଝିବୁ କିପରି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସଙ୍ଗାତ୍ ସଞ୍ଜାୟତେ ଶ୍ରଦ୍ଧା, ଶ୍ରଦ୍ଧାୟା ଦୃଷ୍ଟିଶୁଦ୍ଧତା, ଦୃଷ୍ଟିଶୁଦ୍ଧିହିଁ ବିଶ୍ୱାସ, ବିଶ୍ୱାସାତ୍ ନିର୍ବିଚାରତା, ନିର୍ବିଚାରାତ୍ ଭବେତ ପ୍ରେମ, ପ୍ରେମାତ୍ମାନ୍ତ୍ରସମର୍ପଣମ୍।’ ତାଙ୍କର ସଙ୍ଗ କଲେ ମଣିଷ ବୁଝିପାରେ, ଯଦି ସେମାନଙ୍କ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଥାଏ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୨୨.୧.୧୯୪୧

॥ ଈଶ୍ୱର ସର୍ବଭୂତାନାଂ... ଚିନ୍ତା - କଥାଟା କିପରି ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ‘ଇଶ୍ୱର ସର୍ବଭୂତାନାଂ ହୃଦେଶେ ଅର୍ଜୁନ ଚିନ୍ତା’ କଥାଟା କିପରି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କହିବାର ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଅଛି ତ ? ପ୍ରଥମେ ତ ନିଜକୁ ଈଶ୍ବର କହି ପାରିବେ ନାହିଁ - ଏହି ରକମ କରି କହି କହି ତିଆରି କରିଛନ୍ତି ଯେ, ସେ ସମସ୍ତଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅଛନ୍ତି । ସୂତରାଂ ମୋ ମଧ୍ୟରେ ବି ଅଛନ୍ତି । ହୃଦେଶେ ମାନେ ବୈଦ୍ୟ ସଂସ୍କୃତିର ଭିତରେ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୨୭.୧.୧୯୫୧

II ମାୟା କ'ଣ ।

ଜଣେ ମାୟା ବିଷୟରେ କଥା ଚୋଲି ଧରିଲେ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମାୟା ହେଲା ତାହା ଯାହା ପରିମିତ କରି ରଖୁଥାଏ । ସ୍ବ-ଅୟନସ୍ୱୀତ ବୃତ୍ତ୍ୟଭିଧାନ ତପସ୍ୟାରେ ଗତି ଓ ଅସ୍ତି ଅଭିଜାତ ହେଲା । ସତ୍ତା ଭିତରେ ଅଛି ବୃତ୍ତି ଯାର ଅଭିଧାନ ଦ୍ୱାରା ସାମାୟିତ ପ୍ରକାଶ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । ଅସ୍ତିତ୍ୱ ସର୍ବଦା ଆତ୍ମରକ୍ଷାରେ ଉନ୍ମୁଖ । ତେଣୁ, ଅସତ୍ ନିରୋଧା ପ୍ରସ୍ତୁତିହୀନ ହୋଇ ଗଲେ ଆତ୍ମ ବିଲୋପ ହୁଏ । ମଣିଷ ଏହି ପ୍ରସ୍ତୁତି ନେଇ ଜନ୍ମ ନିଏ । ଏହିତାକୁ କୁହାଯାଏ power of resistance (ପ୍ରତିରୋଧ କ୍ଷମତା) । ପ୍ରେମର କଥା କହୁ, ତା' ସାଙ୍ଗରେ ଅଛି ଅସତ୍ ନିରୋଧା ପରାକ୍ରମ । ଯାହାକୁ ଭଲ ପାଏ, ତାର ବିନାଶ ବାହେନା କୌଣସି ପ୍ରକାରରେ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୨୮.୧.୧୯୫୧

II ଷ୍ଟେସ୍ ବା ସ୍ଥାନ କ'ଣ ।

ଜଣେ ପ୍ରସଙ୍ଗ କ୍ରମେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - Space (ସ୍ଥାନ) କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବସ୍ତୁ ପାରମ୍ପରିୟର ଭିତର ଯା' କିଛି ତାହା ହିଁ space (ସ୍ଥାନ) । ଘଟଣାର ପାରମ୍ପରିୟକୁ କହୁ time (ସମୟ) ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୨୮.୧.୧୯୫୧

II ସତ୍ୟ କ'ଣ ।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ସତ୍ୟ ଜିନିଷଟା କ'ଣ ? ଜଣ - ଜଣଙ୍କର ସତ୍ୟବୋଧ ଏକ - ଏକ ରକମର ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସତ୍ୟମାନେ ସତର ଭାବ, ଯା' ସତ୍ତାପୋଷଣା ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ବିନାଶଶୀଳ ମଧ୍ୟରେ ଅବିନାଶୀ ଜିନିଷଟି କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଗୋଟିଏ ହେଉଛି ପରିବର୍ତ୍ତନୀୟ ସତ୍, ଆଉ ଗୋଟିଏ ହେଉଛି ଅପରିବର୍ତ୍ତନୀୟ ସତ୍ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଏହା କି ରକମ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସମସ୍ତ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇ ବି ସମସ୍ତ ସ୍ମୃତି ସଙ୍ଗେ ମୁଁ ରହିପାରେ । ମୁଁ ପିଲା କାଳରୁ ଏହା ହୋଇଛି - ଏହାର ଗୋଟିଏ କ୍ରମାଗତି ରହିଛି ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - କ୍ରମାଗତି ରହିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ବି ଛେଦ ଅଛି ତ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଛେଦ ରହିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ବି କ୍ରମାଗତି ଅଛି ସ୍ମୃତି ଭିତର ଦେଇ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ପାଗଳର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ତ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସବୁ ସମୟ ବିକେନ୍ଦ୍ରିକ ତ ସେଥିପାଇଁ । ପ୍ରବୃତ୍ତି - ଅଭିଭୂତ ହୋଇ ମୃତ୍ୟୁଟା ବି ବିପଦର କଥା । ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ ନ ହେଲେ ନିସ୍ତାର ନାହିଁ ।

ଉକ୍ତବ୍ୟକ୍ତି - ଅମୃତତ୍ୱ ଲାଭର ଚେଷ୍ଟା ବି ତ ବୃଥା ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏକ - ଏକ ଜଣର ଭିତରେ ଯେ ସ୍ମୃତିବାହୀ ଚେତନା ଜାଗି ଉଠେ, ସେଥିରେ ଭରସା ହୁଏ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୨୮.୧.୧୯୫୧

II ପିଣ୍ଡାମନ, ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡାମନ ଇତ୍ୟାଦି କାହାକୁ କୁହାଯାଏ ।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ପିଣ୍ଡାମନ, ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡାମନ ଇତ୍ୟାଦି କାହାକୁ କୁହାଯାଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପିଣ୍ଡାମନ ମାନେ ଆତ୍ମକେନ୍ଦ୍ରିକ ମନ । ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡାମନ ମୁଁ ତାକୁ କହେ, ଯାହା ଇଷ୍ଟଙ୍କ ଠାରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟତ ହୋଇ ବିସ୍ତାର ଓ ବ୍ୟାପ୍ତି ପରିକ୍ରମାର ପଥରେ ଚାଲେ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୩୦.୧.୧୯୫୧

II 'ଗୁରୁ ଧୋବା, ଶିଷ୍ୟ କପଡ଼ା.....' ବ୍ୟାପାରଟା କ'ଣ ।

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - କବୀର କହିଛନ୍ତି 'ଗୁରୁ ଧୋବା, ଶିଷ୍ୟ କପଡ଼ା । ଗୁରୁ କାଟି କାଟି ପରିଷ୍କାର କରନ୍ତି' - ବ୍ୟାପାରଟା କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଗୁରୁଙ୍କ ପ୍ରତି ଯଦି ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ନିଷ୍ଠାଥାଏ, ତେବେ ପ୍ରବୃତ୍ତି ନିଶା ଓ ଇଷ୍ଟନିଶା ଏହି ଦୁଇଟା ମଧ୍ୟରେ ଦୃଢ଼ ହୁଏ । କିନ୍ତୁ ଇଷ୍ଟାନୁରାଗ ପ୍ରବଳ ହେଲେ

ସେହିପରି ଜୟ ହୁଏ ଏବଂ ସେହି ଆଲୋକରେ ଆମେମାନେ ନିଜକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ଓ ନିର୍ମଳ କରି ଚୋଳିଥାଉ। ସେ ନିଜେ ହିଁ ତାର କୌଶଳ ବଢାଇ ଦିଅନ୍ତି ଏବଂ ସେହି ପ୍ରକାରରେ ପରିଚାଳିତ କରନ୍ତି। ଏହି ଭାବରେ ଗୁରୁଙ୍କୁ ଧୋବା କୁହାଯାଏ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଯେ କୌଣସି ଗୁରୁଙ୍କୁ ଗ୍ରହଣ କରିଲେ କ'ଣ ହେବ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେ ଗୁରୁଙ୍କର ପୁଣି ଜାଣିବା ଦରକାର, କିପରି ଭାବରେ କପଡ଼ା ସଫା କରିବାକୁ ହୁଏ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୩୧.୧.୧୯୫୧

II କେଉଁ ସମେଗରେ ସଂଶ୍ଳେଷଣ-ବିଶ୍ଳେଷଣ କଲେ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ହୁଏ।।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - କି ପ୍ରକାର ସମେଗ ନେଇ ସଂଶ୍ଳେଷଣ-ବିଶ୍ଳେଷଣ କଲେ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ହୁଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଇଷ୍ଟାନୁରାଗର ସମେଗ ନେଇ ଇଷ୍ଟସାର୍ଥ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ଏହା କରିବାକୁ ହୁଏ। ସେତେବେଳେ ନିରତିଶୟ ସର୍ବଜ୍ଞତ୍ବ ବାଜି ଜାରି ଉଠେ। ଭକ୍ତି ରହିଲେ ଜ୍ଞାନ ହୁଏ, କିନ୍ତୁ ଜ୍ଞାନର ଅହଂ ରହେ ନାହିଁ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୩୧.୧.୧୯୫୧

II କର୍ମ କେତେବେଳେ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ, କେତେବେଳେ ଶେଷ ହୁଏ।।

ଜଣେ ଜାଣିବାକୁ ଚାହିଁଲେ - ମଣିଷର କର୍ମ କେତେବେଳେ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଜୀବର ସତ୍ତାସଂସ୍କୃତିର ପୃଷ୍ଠ ପାଇଁ କର୍ମ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ। ସେତେବେଳେ ଚେଷ୍ଟା ଜିନିଷଟା ଆରମ୍ଭ ହୁଏ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - କର୍ମ ଖତମ ହୁଏ କେତେବେଳେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଖତମ ସେତେବେଳେ ହୁଏ, ଯେତେବେଳେ ମଣିଷ ପ୍ରାଣ ହୋଇ ଉଠେ। ସେତେବେଳେ କର୍ମ କରି ବି କର୍ମ କରାହୁଏ ନାହିଁ। ସେତେବେଳେ ମଣିଷ ଯାହା କିଛି କରେ ତାହା ଇଷ୍ଟଙ୍କ ପାଇଁ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୫.୨.୧୯୫୧

II ଜାବାବ୍ଲା କି ଭାବରେ ହେଲା ଏବଂ ସେ କି ଭାବରେ ଚାଲେ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଜାଣିବାକୁ ଚାହିଁଲେ - ଜାବାବ୍ଲା ହେଲା କି ଭାବରେ, ସେ କି ଭାବରେ ଜନ୍ମ ଜନ୍ମାନ୍ତର ଭିତର ଦେଇ ଚାଲେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୂଳ କାରଣର positive ଓ negative (ରଜା ଓ ରାଜା) pole (ମେରୁ) ଆନ୍ଦୋଳନର ଭିତର ଦେଇ ଅସ୍ଥିତର ଉଦ୍ଭବ ହେଲା। ପୁଣି, ପରସ୍ପରର କ୍ରିୟା ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଭିତର ଦେଇ ଚାଲେ ସୃଜନ ସ୍ରୋତ ଯିଏ ଯେତେ ପ୍ରବୃତ୍ତିର ଆବରଣ ଭିତରେ ପଡ଼େ, ତାର ଅଜ୍ଞତା ସେତେ ବଢ଼େ। ଆଉ ଯେତେ ମଣିଷ ଉତ୍ତମତ୍ୱ ହୁଏ, ସେତେ ତା'ର ସତ୍ତାବୋଧ ଜାରି ଉଠେ ଏବଂ ତାର ଚଳଣ ଶୁଦ୍ଧ ହୁଏ। ଯେ ଯେପରି ଭାବ ନେଇ ଦେହତ୍ୟାଗ କରେ, ସେହିପରି ଭାବ ନେଇ ପୁଣି ଆସିଥାଏ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ମଣିଷର ଶରୀର ନା କ'ଣ ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶରୀର ? ଏହା ନ ହୋଇଥିଲେ ନା କ'ଣ ଚରମ ଅନୁଭୂତି ହୁଏ ନାହିଁ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଅନୁଭୂତି ସମସ୍ତଙ୍କର ହୋଇପାରେ। ତେବେ ମଣିଷର ବେଶୀ ହୁଏ, ସର୍ବତୋମୁଖୀ ହୁଏ। କୁକୁର-ବିରାଡ଼ିର ବି ହୁଏ, ସେମାନଙ୍କ ଭଳିଆ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ସେମାନଙ୍କର ବି ଅନୁଭୂତି ହୁଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେମାନଙ୍କର ବି ଯଦି ଗୋଟିଏ ନାମ ଦିଅ ଏବଂ ସେହି ନାମରେ ତାଙ୍କ, ସେମାନେ ବୁଝି ପାରନ୍ତି। ସେମାନଙ୍କର ଜ୍ଞାନଟା ସେମାନଙ୍କ ଭଳିଆ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୫.୨.୧୯୫୧

II ଦେବତା-ପୂଜା ମାନେ କ'ଣ।।

ଜଣେ ପଚାରିଲେ - ଦେବତା ପୂଜାମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Hero worship (ବୀର ପୂଜା)। ତା'ମାନେ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଭଗବାନଙ୍କର ଆଶୀର୍ବାଦ ଯେମିତି ମୂର୍ତ୍ତି ହୋଇଥିଲା, ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅନୁଷ୍ଠାନର ଭିତର ଦେଇ - ନିଜ ଭିତରେ ସେହିପରି ଭାବକୁ ବଢ଼େଇ ଚୋଳିବା, ଜାଗେଇ ଚୋଳିବା ଯେମିତି କାର୍ତ୍ତିକଦେବ ସେନାପତି। ସେ ଲୋକ କଲ୍ୟାଣ ପାଇଁ ଯୁଦ୍ଧ କରି ଅସୁରଙ୍କୁ ପରାସ୍ତ କରିଥିଲେ। ଗଣେଶ ହେଲେ ଲୋକନାୟକ। ଯେଉଁମାନଙ୍କର ପୂଜା କରିବା, ସେମାନଙ୍କର ଗୁଣ ଆୟତ୍ତ କରିପାରିବା। ତେବେ ଗୁରୁଙ୍କ ଠାରେ ସୁକେନ୍ଦ୍ର ହୋଇ ଯାହାକିଛି କରିବାକୁ ହୁଏ। ସେଥିପାଇଁ ଅଛି ସବୁ ପୂଜାର ଆଗରୁ ଗୁରୁ ଓ ଗଣେଶର ପୂଜା ଦରକାର ତା'ନହେଲେ ସିଦ୍ଧି ହୁଏନାହିଁ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୫.୨.୧୯୫୧

॥ କୃପାମାନେ କ'ଣ ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - କୃପା ମାନେ ମୁଁ ବୁଝେ କରି ପାଇବା। ତୁମେ କର, ପାଇବ। ପାଳି ଚାଲ, ବଞ୍ଚି ରହିବ। କୃପା ଇତ୍ୟାଦି କଥାର ଅପବ୍ୟାଖ୍ୟା ହୋଇ ପାଇଛି। ତେଣୁ ଜାତି ହିସାବରେ ଆମ୍ଭେମାନେ ଜାଗି ପାରୁନାହିଁ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୧୧.୨.୧୯୫୧

॥ ମହାପୁରୁଷ ମାନେ ସାମାବକ୍ଷ କି ନୁହଁ ॥

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ମହାପୁରୁଷମାନେ ତ ସାମାବକ୍ଷ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବେତାପୁରୁଷ ପାଇଲେ ତାଙ୍କର ପରତାବ ନ ଜାଣିଲେ ବି ତାଙ୍କୁ ଅନୁସରଣ କରୁ କରୁ ସେହିଟା ଆତ୍ମମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଫୁଟି ଉଠେ। ବ୍ରହ୍ମବିତ୍ ବ୍ରହ୍ମ ହିଁ। ବ୍ରହ୍ମକୁ ପାଇବାକୁ ହେଲେ, ବ୍ରହ୍ମବିତଙ୍କୁ ଧରିବା ଦରକାର। ମହାପୁରୁଷମାନେ ହେଲେ ବୈଶିଷ୍ଣବପାଳୀ ଆପୁରୁଷମାଣ। ତାଙ୍କୁ କେନ୍ଦ୍ର କରି ଚାଲିଲେ ସଂହତି ଆସେ, କୃଷ୍ଣ ଜାଗେ, କୁଳସଂସ୍କୃତି ଫୁଟି ଉଠେ। ବଂଶଗତ ସଂସ୍କାର ଗୁଡ଼ିକୁ ଜାଗ୍ରତ କରି ଚୋଲିବାକୁ ହୁଏ। ପ୍ରବୃତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକର ସାର୍ଥକ ବିନିୟାସ ହେବା ଦରକାର। ସେ ଗୁଡ଼ିକ ସତ୍ତାସଙ୍ଗତ ହେବା ଦରକାର। ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ପରିବ୍ୟାପ୍ତ ହେବା ଦରକାର।

ଇଶ୍ୱର, ଆତ୍ମା ବା ବ୍ରହ୍ମ କହିଲେ ମଣିଷ କିଛି ବୁଝେ ନାହିଁ। ମହାପୁରୁଷ ଯଦି ଆତ୍ମମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଜୀବନ ସରୂପ ହୋଇ ଉଠନ୍ତି, ତାହେଲେ ମୂଳ ତତ୍ତ୍ୱ ସମକ୍ଷରେ ଆମେ ଜାଣି ପାରିବୁ। ଜୀବନର ପଥରେ ହିଁ ପରମ କାରଣକୁ ଉପଲବ୍ଧି କରି ପାରିବୁ। ତାଙ୍କର ଗୁଣକୁ ବୋଧ ମଧ୍ୟରେ ଆଣିବାକୁ ଗଲେ ଗୁପ୍ତ ଦରକାର, ସକ୍ତିଦାନଦ୍ୱୟ ବିଗ୍ରହ ଦରକାର।

ଆତ୍ମମାନଙ୍କ ଜୀବନରେ କେନ୍ଦ୍ରାୟନୀ ବିନ୍ଦୁ ହିଁ ହେଉଛନ୍ତି ଇଷ୍ଟ। ମୋର ଚଳଣି, ଚାହାଣୀ, ହସଖୁସି, ସବୁ କିଛି ହେବା ଦରକାର ଇଷ୍ଟାର୍ଥପୋଷଣୀ। ସେତେବେଳେ ସବୁ କିଛି ହିଁ ସାର୍ଥକ ହୋଇଉଠେ। ଏହି ଆଗ୍ରହ ଯେତେ ବଢ଼ିବ, ସେତେ ସବୁ କିଛି ବିକଶିତ ହୋଇ ଉଠିବ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୧୧.୨.୧୯୫୧

॥ ମହାପୁରୁଷ, ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ମାନେ କ'ଣ ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ମହାପୁରୁଷ ମାନେ fulfiller the great (ମହାନ ପରିପୁରକ), ଆଉ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ମାନେ fulfiller the best (ସର୍ବୋତ୍ତମ ପରିପୁରକ)। ମହାପୁରୁଷ ପୁରୁଷମାଣ ହେବା ଦରକାର। ତାଙ୍କର ଜୀବନ ବୃଦ୍ଧିର ବିଭିନ୍ନ ଦିଗ ପରିପୁରଣ କରିବା ଦରକାର। ଯିଏ ମହାପୁରୁଷ ନୁହେଁ, ତାଙ୍କୁ ମହାପୁରୁଷ ବୋଲି ଧରିଲେ କ୍ଷତି ହୁଏ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୧୫.୨.୧୯୫୧

॥ ଜଡ଼ ଆଉ ଚେତନ ଭିତରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ କ'ଣ ॥

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଜଡ଼ ଆଉ ଚେତନ ଭିତରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ କ'ଣ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସବୁ ହିଁ ଚୈତନ୍ୟ, ନ ହେଲେ ସବୁ ଜଡ଼। ଜଡ଼ ମଧ୍ୟରେ ଚୈତନ୍ୟ ଅଛି, ତାହା ଆମ୍ଭେମାନେ ବୋଧ କରି ପାରୁ ବା ନପାରୁ। ସବୁ ହିଁ ଗୋଟିଏ ମୂଳ କାରଣର ପରିଣତି। ତାହା ହିଁ ବିବର୍ଣ୍ଣତ ହୋଇ ହୋଇ ନାନା ରକମର ଭିତର ଦେଇ ଚାଲିଥାଏ। ଜଡ଼ ମାନେ ସକ୍ଷ ଚେତନଶାଳ। ମଣିଷ ଯେତେ ଆତ୍ମକେନ୍ଦ୍ରିକ ହୁଏ, ତାକୁ ସେତେ ହିଁ ସକ୍ଷଚେତା କୁହାଯାଏ। ଏହି ଭାବରେ ମଣିଷର ଜଡ଼ତ୍ୱର ଦିଗରେ ପରିଣତି ହୁଏ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୧୬.୨.୧୯୫୧

॥ ଠିକ୍-ଠିକ୍ ଭକ୍ତି ଆରମ୍ଭ ହୁଏ କେତେବେଳେ ॥

ଭକ୍ତି ସମକ୍ଷରେ କଥା ଉଠିଲା।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଭୂମା ବୁଦ୍ଧି ଗଜେଇ ଉଠିଲେ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକ ଇଷ୍ଟାର୍ଥ ପରାୟଣ ହେଲେ ଠିକ୍ ଠିକ୍ ଭକ୍ତି ଆରମ୍ଭ ହୁଏ। ତେଣୁ କୁହାଯାଏ, ବ୍ରହ୍ମଲୀଭ ପରେ ଭକ୍ତିର ଉଦୟ ହୁଏ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୨୧.୨.୧୯୫୧

॥ 'ମୁଁ' ବୋଲି ଜିନିଷଟା କ'ଣ ॥

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - 'ମୁଁ' ବୋଲି ଜିନିଷଟା କ'ଣ ଠିକ୍ ବୁଝାଯାଏ ନାହିଁ। ପ୍ରତି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ 'ମୁଁ' ତ ଅଲଗା।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - 'ଅହଂ' ସାଧୁରେ 'ନାହଂ' ଅଛି । ଯାହା ଦେଖୁଛି ସେ ଗୁଡ଼ିକ ସାଙ୍ଗରେ identified (ଏକାଭୂତ) ହେଉଛି ତା' ମୁଁ ନୁହେଁ, ଏହି ପ୍ରକାର ବୋଧର ନିରନ୍ତର ପ୍ରବାହଟା ହିଁ 'ଅହଂ' । କୌଣସି କିଛି ଦ୍ଵାରା ପ୍ରତିହତ ହେଲେ ଯାହା ନିଜକୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରିବାକୁ ଚାହେଁ, ତାହା ହିଁ 'ଅହଂ' । 'ଅହଂ'କୁ ଶକ୍ତ କରିବା ମାନେ ଅନ୍ୟକୁ ନ କାଣିବା । ଅହଂ elastic (ସ୍ଥିତି ସ୍ଥାପକ) ହେବା ଦରକାର । ନହେଲେ ସାତା ଗ୍ରହଣ କରିପାରେନା । ଯେମିତି କାଟର ଭିତର ଦେଇ ଶବ୍ଦ ଆସିପାରେ ନାହିଁ, କାଟ ଶକ୍ତ ହେବା ହେତୁ । Elastic (ସ୍ଥିତି ସ୍ଥାପକ) ହେଲେ ନିଜଦ୍ଵ ବ୍ୟାପ୍ତ ରଖି ଦେଖେବେଳେ ଯେମିତି ପ୍ରୟୋଜନ, ନିଜକୁ ସେମିତି କରି ନେଇପାରେ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୨୧.୨.୧୯୫୧

II ମନ କେତେବେଳେ ପିଣ୍ଡରୁ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡରେ ପ୍ରବେଶ କରେ ।।

ପ୍ରସଙ୍ଗ କ୍ରମେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ପରେ ଭକ୍ତି ଆରମ୍ଭ ହୁଏ । କଥାଟିର ମାନେ ଏହି ଯେ, ପ୍ରବୃତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକ ଯେତିକି ଇଚ୍ଛାର୍ଥ ପରାୟଣ ହୋଇଉଠେ, ଅନୁତ ଅନୁରାଗରେ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୋଇ ଉଠେ, ସେତିକି ମଣିଷ ଭକ୍ତିର ଅଧିକାରୀ ହୁଏ । ସେତେବେଳେ ମନ ପିଣ୍ଡ ଠାରୁ ଯାଇ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡରେ ପ୍ରବେଶ କରେ । ତା'ପରେ ଉଚ୍ଚତର ଲୋକରେ ଆଗେଇ ଚାଲେ ।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ତ୍ରିକୁଟା ଠାରୁ କ'ଣ ଭକ୍ତିର ଆରମ୍ଭ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ହଁ ! ତା'ର ଆଗ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟାଶା ପାଡ଼ିତ ଅନୁରାଗ ଥାଏ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୧୫.୩.୧୯୫୧

II ଆଧ୍ୟତ୍ମିକ ସାଙ୍ଗରେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକର ସମ୍ପର୍କ କ'ଣ ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଆନେକ ଲୋକ କହନ୍ତି ଆଧ୍ୟତ୍ମିକ ସାଙ୍ଗରେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକର କୌଣସି ସମ୍ପର୍କ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଆଧ୍ୟତ୍ମିକ ଯେତେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତାର ସାଙ୍ଗରେ ସାର୍ଥକ ଭାବରେ ବିନିମିତ୍ତ ହୋଇଥାଏ, ଅର୍ଥାତ୍ ଆଧ୍ୟତ୍ମିକ ଉନ୍ନତିଟା ଯେତେ ହିଁ ଶ୍ରେୟାର୍ଥେ ବିନିମିତ୍ତ ହୋଇ ସାର୍ଥକ ହୋଇ ଚାଲେ, ସେତେ ହିଁ ଆମେମାନେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତାର ପଥରେ ଅଗ୍ରସର ହେଉ, ଏବଂ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡରେ ପ୍ରବେଶ କରିଥାଉ । ଦୁଇଟା ଅଲଗା ନୁହଁ । ଅଲଗା ଭାବିଲେ ଅନିୟନ୍ତ୍ରିତ ରହିଯାଏ ।

କିନ୍ତୁ ସବୁଟା ଏକାଦୋଧି ହୋଇ ଏକରେ ସାର୍ଥକ ହୋଇ ଉଠିବା ଦରକାର । ଆଉ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ସାର୍ଥକ ଭାବରେ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୋଇ, ଇଚ୍ଛାର୍ଥ ପରାୟଣ ହୋଇ common factor (ଉପାଦାନ ସାମାନ୍ୟ)ରେ ଯେତେ ଏକାଭୂତ ହୁଏ, ସେତେ ହିଁ ଦୟାଲ ଦେଶରେ ପ୍ରବେଶର ପଥ ଖୋଲି ଯାଏ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୧୫.୩.୧୯୫୧

II ଏକ ସମୟରେ ଏକାଧିକ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞ ପୁରୁଷ ରହିପାରନ୍ତି କି ନାହିଁ ।।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଏକ ସମୟରେ ଏକାଧିକ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞ ପୁରୁଷ ରହି ପାରନ୍ତି

କି ନାହିଁ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ହଁ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ମହାପୁରୁଷ ମାନଙ୍କର ଏତେ ଉପଦେଶ ସତ୍ତ୍ୱେ ବି ମଣିଷର

ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୁଏ ନାହିଁ କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେମାନଙ୍କୁ ଅନୁସରଣ କରିବା ଦରକାର । ସେମାନଙ୍କୁ ଅନୁସରଣ କିରବା ନାମରେ ଯଦି ମଣିଷ ପ୍ରବୃତ୍ତିର ପଥରେ ଚାଲେ, ତାହାଲେ, କାମ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ପୃଥିବୀରେ ଏତେ ବୈଚିତ୍ର୍ୟ କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେ ଯେମିତି ଏକ ଏବଂ ଅଦ୍ୱିତୀୟ, ସୃଷ୍ଟିର ଭିତରେ ବି ସେମିତି ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଏକ ଏକରକମ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୩.୪.୧୯୫୧

II ମନ୍ଦିର ଛୁଆଁ କରାଯାଏ କାହିଁକି ।।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ମନ୍ଦିର ଗୁଡ଼ିକ ଛୁଆଁ କରାଯାଏ କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଚୁଆଁ କରିବା ମାନେ ଭଲପାଇବା ତୁମକୁ ସୁଖାନ୍ତ ଓ ବୃଦ୍ଧିମୁଖୀ କରି ତୋଳିବ । ମନ୍ଦିର କହି ଦିଏ, ସ୍ରୋତକ, ତୁମେ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଆଡ଼କୁ ଅବାଧ ଗତିରେ ଯାଅ । ମଣିଷ ଯଦି ଇଚ୍ଛାମୟ ହୋଇ ନ ପାରେ, ତା'ହେଲେ ସେ ପ୍ରବୃତ୍ତିର ଭାଲୁ ନିଷାର ପାଏନାହିଁ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଶରୀର ଥାଉ ଥାଉ ପ୍ରକୃତିର ଉପରକୁ କ'ଣ ଯିବା ସମ୍ଭବ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମଣିଷ ଯେତେ ସୂକ୍ଷ୍ମ ଆଡ଼କୁ ଆଗାଏ, ସେତେ ହିଁ ପ୍ରକୃତିର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ଉଦଘାଟିତ ହୁଏ। ମଣିଷ ଯେତେ ତଦର୍ଥ ପରାୟଣ ହୁଏ, ସେତେ ପରାପ୍ରକୃତିର କୋଳକୁ ଯାଏ। ବିଜ୍ଞାନର ଚର୍ଚ୍ଚା ଭିତର ଦେଇ ମଣିଷ ଆମେରିକାର ଶବ୍ଦ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏଠାରେ ବସି ତାର ଚେର ପାଏ। ଏହା ଏହି ସୂକ୍ଷ୍ମ ପ୍ରକୃତିକୁ ଧରିବା ଫଳରେ ହୁଏ। ମୁଁ କହେ, 'ଶଳା କର- ମାତେଇ ଦେ ମା ଆନନ୍ଦମୟା। ମୁଁ ଏ ଜନ୍ମରେ ମାତି ଯାଏ।' ତୁମେ ଆନନ୍ଦଘନଶାମ, ମୁଁ ପ୍ରେମ ପାଗଳିନୀ ରାଧା।

ଉଚ୍ଚ ବ୍ୟକ୍ତି - ରାସମଣ୍ଡଳର ବ୍ୟାପ୍ତି ବ୍ୟାପାରଟା କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେହି ମଣ୍ଡଳ କେନ୍ଦ୍ର ସହିତ ଯୋଗାଯୋଗ ଭିତର ଦେଇ ବଢ଼ି ବଢ଼ି ଯାଏ। ତେବେ ଯଦି ପରମଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ, କେନ୍ଦ୍ର ସାଙ୍ଗରେ ଯୋଗ ନରହେ, ତାଙ୍କଠାରେ ଯଦି ସଂହତି ନଥାଏ, ତେବେ ବଢ଼ି ଗଲେ ବି ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ହୋଇଯିବ। କେନ୍ଦ୍ରକୁ ଧରି ଚାଲିଲେ ଆହୁରି ଆହୁରି ହୁଏ। ବାଜ ଯେମିତି ଦୁଇ ଦିଗରେ ବଢ଼େ, ଭିତରଟା ଶିକତ୍ତମୁଖୀ, ବାହାରେ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱମୁଖୀ। ଗୋଟିଏ ସୃଷ୍ଟିମୁଖୀ, ଅନ୍ୟଟା ଉତ୍ସମୁଖୀ ହୁଏ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୭.୪.୧୯୫୧

II ସାଧନ-ଭଜନରେ ଗୁହା - ଗହ୍ୱର କେତେବେଳେ ଆସିଲା।

ପ୍ରସଙ୍ଗତ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ପୂର୍ବତନ ମୁନିରାଷ୍ଟ୍ର ମଧ୍ୟରେ ଗୁହା-ଗହ୍ୱରରେ ରହିବା ଲୋକ କମ ଥିଲେ। ସେମାନେ ସାଧନ-ଭଜନ କରିଛନ୍ତି, ହାତ-କଲମରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଛନ୍ତି, ଆଉ ତା'ମଧ୍ୟ ଦେଇ ନିଜକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିଛନ୍ତି - ଯେମିତି ଥିଲେ ବ୍ୟାସ, ବିଶିଷ୍ଟ, ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ପ୍ରଭୃତି। ଶୁଣିବାକୁ ପାଉ, ଗୁହା-ଗହ୍ୱରର ବ୍ୟାପାରଟା ଆସିଛି ବୁଝ ଦେବ ଓ ଶଙ୍କରଙ୍କର ପର ଠାକୁ।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ମଣିଷର ଗୋଟିଏ ଅବସ୍ଥାରେ ନିର୍ଜନ ସାଧନାର ପ୍ରୟୋଜନ ହୁଏ ନାହିଁ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଇଷ୍ଟସଙ୍ଗ, ନିର୍ଜନ ସାଧନ, ବୃହତ୍ତର ପରିବେଶର ସେବା, ପାରିବାରିକ ସଙ୍ଗ ଏହି ଚାରୋଟି ପାଖାପାଖି ରଖି ଚାଲିବା ଦରକାର। ତା'ଛଡ଼ା ଅଲଥା ପ୍ରୟୋଜନ ନାହିଁ। କ୍ଲୁଚ୍ଚି ଯେତେବେଳେ ଆସେ, ସେତେବେଳେ ମନ କେବଳ ନିର୍ଜନତା ଚାହେଁ। କିନ୍ତୁ ନିର୍ଜନ ସାଧନା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଜୋର କରି କର୍ମରେ ଲିପ୍ତ ରହିବାକୁ ହୁଏ। ତା'ନହେଲେ ସାଧନା ବି ଠିକ ମତ ହୁଏନାହିଁ। କର୍ମଭାଡ଼ା ଶୁଧୁ ନିର୍ଜନ

ସାଧନା କରି କାହାରିର କିଛି ହୁଏ ନାହିଁ। ତେବେ ଏହି ଚାରି ଧରଣର ଜୀବନ ବଜାୟ ରଖିବା ଭଲ। ଆଉ ଗୋଟିଏ କଥା ଏହି ଯେ, ତୁମେ ଯେତେ ଯାହା କରନା କାହିଁକି, ସବୁକିଛି ଇଷ୍ଟାର୍ଥେ ଉପଚୟା ହେବା ଦରକାର। ତୁମର ଯଦି ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୁଏ, ଅଥଚ ସେହି ପ୍ରତିଷ୍ଠାରେ ଯଦି ଇଷ୍ଟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ନହୁଏ, ଜାଣିବ ସେ ପ୍ରତିଷ୍ଠାର କୌଣସି ଦାମ ନାହିଁ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୭.୪.୧୯୫୧

II ଧର୍ମ, ଅର୍ଥ, କାମ, ମୋକ୍ଷର ଦୁଇଟା ରୂପ ମାନେ କ'ଣ।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଶୁଣିଛି ଧର୍ମ, ଅର୍ଥ, କାମ, ମୋକ୍ଷର ଦୁଇଟା ରୂପ ଅଛି। ଗୋଟିଏ ବ୍ୟବହାରିକ, ଆଉ ଗୋଟିଏ ପାରମାର୍ଥକ। ଏହାର ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଗୋଟିଏ ଅଛି ପ୍ରବୃତ୍ତି ପରିଚୟୀ ରୂପ। ଆଉ ଗୋଟିଏ ପରମାର୍ଥକ ରୂପ। ପ୍ରବୃତ୍ତି ପରିଚୟୀ ରୂପରେ ସତ୍ତା ସାର୍ଥକ ହୁଏ ନାହିଁ, ସତ୍ତା exploited (ଶୋଷିତ) ହୁଏ। ଆଉ, ପ୍ରବୃତ୍ତିକୁ ଜୟ କରି ଏହା ଯଦି ସତ୍ତା ହୋଇଉଠେ, ତେବେ ପାରମାର୍ଥକ ହେଲା। ପକେଟରେ ତୁମେ ପାଞ୍ଚ ଅଣା ପଇସା ନେଇ ଘୁରୁଛ ସିଗାରେଟ କିଣି ଖାଇବା ପାଇଁ। ସେ ଗୋଟିଏ ଜିନିଷ। ପୁଣି ହୁଏତ ପାଞ୍ଚଅଣା ପଇସା ନେଇ ଭାବୁଛ, କେହି ଯଦି ନ ଖାଇ ଥାଏ, ତେବେ ଦୁଇଟା ତାକୁ ମୁକ୍ତି ଖାଇବାକୁ ଦେବି। ସେତେବେଳେ ଏହି ପାଞ୍ଚ ଅଣାର ରୂପ ବଦଳି ଯିବ। ତୁମ ଭଳିଆ ଏମିତି ପାଞ୍ଚ ଅଣା ପକେଟରେ ରଖି ଯଦି ସମସ୍ତେ ଘୁରନ୍ତି, ବ୍ୟାପାର ଗୁରୁତର ହୋଇଯିବ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୭.୪.୧୯୫୧

II 'ମୁକ୍ତି ବାଞ୍ଛା କେତେବ ପ୍ରଧାନ' ମାନେ କ'ଣ।

ଜଣେ ଜାଣିବାକୁ ଚାହିଁଲେ - ମୁକ୍ତିବାଞ୍ଛାବି କେତେବ ପ୍ରଧାନ - ଏହାର ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୁକ୍ତି ବା ମୋକ୍ଷ ପାଇଁ କୃଷ୍ଣ ବାଞ୍ଛା କରିବା, ମାନେ ମୋକ୍ଷ ପ୍ରତ୍ୟାଶା ପାଡ଼ିତ ତୁମେ। ସେଥିରେ କୃଷ୍ଣ ତୁମର ଚାହିଁବାର ଜିନିଷ ହୋଇ ରହିଲେ ନାହିଁ। ଭଲ ପାଇବା ଆଉ ସେଠାରେ ରହିଲା ନାହିଁ। ମୋକ୍ଷର ପ୍ରତି ପ୍ରୀତି ହେଲା। ମୁଁ କହେ, ଏହା ଦେଇ କ'ଣ ହେବ ? ତାକୁ ଭଲ ପାଅ। ସେଥିରେ ମୋକ୍ଷ ହିଁ ହେଉ, ଧର୍ମ ହିଁ ହେଉ ବା ଯାହା ହେଉ ବା ନହେଉ, ସେଥିରେ ତୁମର କ'ଣ ଅଛି ?

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୭.୪.୧୯୫୧

II ଯୋଗମାୟା ମାନେ କ'ଣ ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ମାୟା ଠାରୁ ତ ମୋହ ଆସେ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମାୟା ମାନେ ଯାହା ପରିମାପିତ କରେ । ମୁଁ ଟଙ୍କା ଚାହେଁ । କାହିଁକି ଚାହେଁ ତାର ଠିକ ନାହିଁ । ତାର ମାନେ ଏହି ଆକାଂକ୍ଷାରେ ମୁଁ ପରିମାପିତ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଯୋଗମାୟା ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯୋଗମାୟା ମାନେ ଯାହା unify (ମିଳିତ) କରେ । ତୁମେ ସ୍ତ୍ରୀ ସହିତ ମିଳିତ ହେଲ, ତା ମଧ୍ୟ ଦେଇ ସନ୍ତାନ ହେଲା । ଏହିଟା ହେଲା ଏହି ଯୋଗମାୟାକୁ ଆଶ୍ରୟ କରି । ମହାମାୟା ମାନେ materialiser the great (ପରମ ବାସ୍ତବୀୟତା ଶକ୍ତି) ।

ପ୍ରଥମ ବ୍ୟକ୍ତି - ପୁଣି, ଅଘଟଣ-ଘଟଣ-ପଟିନ୍ଦ୍ରୀୟା କୁହାଯାଏ, ତା'ର ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଅଘଟଣ-ଘଟଣ -ପଟିନ୍ଦ୍ରୀୟା ମାନେ ତୁମେ ଥିଲ ନାହିଁ, ତୁମକୁ ଘଟାଇଛି, ଅଘଟଣକୁ ଘଟେଇଛି ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୨୫.୪.୧୯୫୧

II ଜୀବନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସୁଖୀ ହେବା କି ନୁହେଁ ।।

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ଜୀବନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ତ ସୁଖୀ ହେବା ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏହା ତ ହେଲା ନାହିଁ । ତୁମେ ଦୁଃଖୀ ବି ହୋଇପାର । Goal (ଗତବ୍ୟ) ହେଲା God (ଇଶ୍ଵର) । ଈଶ୍ଵରଙ୍କୁ ତ ଦେଖିପାରୁ ନାହିଁ, ତାଙ୍କୁ ଇଷ୍ଟଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଦେଖିବାକୁ ପାଉ । ଯେମିତି fatherhood (ପିତୃତ୍ଵ)କୁ ପାଇଥାଉ father (ପିତା) ମଧ୍ୟରେ । ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଯାହା କିଛି ତାହା ହିଁ କରିବି, ସେଥିରେ ଅଶେଷ ଦୁଃଖ ଆସି ପାରେ, ପୁଣି ସୁଖ ବି ଆସିପାରେ, ମୃତ୍ୟୁ ବି ଆସିପାରେ, କିମ୍ବା ଅନନ୍ତ ଜୀବନ ବି ପାଇପାରେ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଏହି ପଥରେ ଦୁଃଖ-କଷ୍ଟ ସହ୍ୟ କରାଯାଏ କି ଭାବରେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଅନୁରାଗ ରହିଲେ, ସେଥିରେ ଥାଏ କ୍ଳେଶ ସୁଖ ପ୍ରିୟତା । ହୁଏତ ତୁମେ ଡରିଶ ମାଇଲ ଚାଲି ଚାଲି ଆସିଛ, ଦେହ, ହାତ, ଗୋଡ଼ ବ୍ୟଥା ହୋଇଯାଇଛି, ତୃଷ୍ଣାରେ ଛାତି ଫାଟି ଯାଉଛି, ତଥାପି ମନ ପ୍ରାଣରେ ଆନନ୍ଦ ଭରି

ଯାଉଛି । ଦେହ ହାତ ଚିପି ଦେଲେ, ଯେମିତି ସୁଖ ଲାଗେ, ସେହିପରି ଆରାମବୋଧ ହେଉଛି । ଲଙ୍କା ଦହନ କରିବାକୁ ଯାଇ ହନୁମାନର ମୁହଁ ଘୋଡ଼ି ଗଲା, କିନ୍ତୁ ସେ ଦିଗରେ ଖୁଆଲ ନାହିଁ । ଗୋଟିଏ କାର୍ଯ୍ୟ ହାସଲ ହୋଇଛି ସେଥିରେ ଆନନ୍ଦରେ ମାରୁଆଲା ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଖରାପ ଚିନ୍ତା ଆସେ କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଖରାପ ଚିନ୍ତା ବି ଯଦି ଆସେ, ତା'ମଧ୍ୟରେ ଦେଖିବାକୁ ହୁଏ, କିପରି ତାକୁ ଇଷ୍ଟାର୍ଥପୋଷଣୀ କରାଯାଇପାରେ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଆମ୍ଭେମାନେ ତ ତାଙ୍କର ସୃଷ୍ଟି, ତେବେ ଖରାପଟା କିପରି ଆସିଲା ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆତ୍ମମାନଙ୍କର (ଖରାପ) ବି ଅଛି, (ଭଲ) ବି ଅଛି । କିନ୍ତୁ ଯାହାକୁ ଇଷ୍ଟାର୍ଥ ନିୟୋଗ କରିବା ତାହା ହିଁ ଭଲ ହୋଇ ଉଠିବ । Evil (ଖରାପ) କହିଲେ ମୁଁ ବୁଝେ, ଯାହା ସତ୍ତା ପ୍ରତି ବ୍ୟତିକ୍ରମ ନେଇ ଆସେ ସେହିଭଳିଆ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଅନୁରତି । ଯାହାହେଉ, ଇଷ୍ଟସେବାରେ ନିୟୋଜିତ ହେଲେ ଖରାପ ଆଉ ଖରାପ ହୋଇ ରହେନାହିଁ । ହନୁମାନ ଯେପରି ରାବଣର ମୃତ୍ୟୁ ବାଣ ଚୋରି କଲେ । ଏହିଟା ଚୌର୍ଯ୍ୟ କର୍ମ ହେଲେ ବି ଚୌର୍ଯ୍ୟନୁହେଁ । ମଣିଷ ଯଦି ସତ୍ୟକାରରେ ଇଷ୍ଟାର୍ଥପରାୟଣ ହୁଏ ତାର ନାକ, ମୁଖ, ଚକ୍ଷୁ, ଚାଲି-ଚଳଣ, ସବୁ କିଛିର ଭିତରେ ଦେଇ ତାହା ଫୁଟି ବାହାରେ । ତା'ର personality (ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ଵ) magnatised (ତୁମ୍ଭକାକୃତ) ହୋଇ ଉଠେ । ମଣିଷ ତାକୁ ଦେଖି ମୃଗ ହୁଏ । ସେ ଅନ୍ୟକୁ ତା ଭାବରେ ଭାବିତ କରି ତୋଳେ । କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟର ପ୍ରଭାବରେ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇ ନିଜର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟକୁ ବିସର୍ଜନ ଦିଏ ନାହିଁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୫.୫.୧୯୫୧

II ସାଂସାରିକ ଜୀବନରେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା କି ଭାବରେ ହେବ ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ସାଂସାରିକ ଜୀବନରେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା କିପରି ଭାବରେ ହେବ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଇଷ୍ଟ ବୋଲି ଯଦି କେହି ଥା'ନ୍ତି ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇ ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଯାହା କିଛି କରିଚାଲୁ, ତେବେ ସେହିଟା ହିଁ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଜୀବନ ହୋଇଥାଏ । ଇଷ୍ଟାନୁରାଗ ନ ରହିଲେ ଜଙ୍ଗଲକୁ ଯାଇ ବି ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ସେହି ଅନୁରାଗର ବୋଧ ଆସିବ କିପରି ଭାବରେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଭଲ ପାଇବା ଜିନିଷଟା ଆମ ଭିତରେ ଅଛି ହଁ। ଏହାକୁ scattered (ବିକ୍ଷିପ୍ତ) ନକରି concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) କରିବାକୁ ହେବ। ତା'ପାଇଁ ପୂରଣଯାଣ ଆଦର୍ଶ ଦରକାର। ତାଙ୍କୁ ଯିଏ ଭଲ ପାଏ, ତାର ହୁଏ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୨୫.୧୯୫୧

॥ ନିଷ୍ଠା କର୍ମ କିପରି ଭାବରେ ସମ୍ପଦ ॥

ଜନେକ ଭାଇ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ନିଷ୍ଠା କର୍ମ କିପରି ସମ୍ପଦ ହେବ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତୁମର ପ୍ରବୃତ୍ତିର ଖୋରାକ ଜୁଟେଇ ଯେତେବେଳେ କାର୍ଯ୍ୟ କର, ସେତେବେଳେ କର୍ମ ସମ୍ପାଦ ହୁଏ। ସବୁ ଗୁଡ଼ିକୁ ନେଇ ଇଚ୍ଛାର୍ଥ ସାଧନ କର, ତାଙ୍କର ସାର୍ଥକୁ ଯେତେବେଳେ ନିଜର ସାର୍ଥ ବୋଲି ଭାବିବ, ସେତେବେଳେ ହୁଏ ନିଷ୍ଠା। ଇଚ୍ଛାକ ପାଇଁ ସବୁ କିଛି ହେଲେ ହିଁ ସେଗୁଡ଼ିକ ସାର୍ଥକତାରେ ଉନ୍ନତ ହୋଇ ତୁମକୁ ଉନ୍ନତ କରି ତୋଳିବ। ଆଉ, ତାକୁ ହିଁ କୁହାଯାଏ ପରମାର୍ଥ। ଯାହାକୁ କୁହାଯାଏ meaningful adjustment (ସାର୍ଥକ ବିନ୍ୟାସ)।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୨୫.୧୯୫୧

॥ ମଦର୍ଥ କେତେବେଳେ ତଦର୍ଥ ହୁଏ ॥

ଜଣେ କହିଲେ - ମଦର୍ଥରେ କେଉଁଟା ତଦର୍ଥରେ କେଉଁଟା, ଏହା ନେଇ ଚିନ୍ତାରେ ପଡ଼ିଯାଉ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - 'ମତ୍' ଯଦି 'ତତ୍' ହୋଇଯାଏ, ତାହାଲେ ହିଁ ହୁଏ। ତଦର୍ଥେ ମାନେ ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଗମନ ବା ଗତିଶୀଳ କରାଏ ଯେ ବା ଯାହା। ଆପଣ ହୁଏତ ପଖାଳ ଭାତର ପାଣି ଟିକିଏ ଖାଇଲେ ଭଲ ରହନ୍ତି, ଶରୀରଟା ଟିକିଏ ସୁସ୍ଥ ରହେ। ଶରୀର ସୁସ୍ଥ ରହିଲେ ଇଚ୍ଛାକର୍ମ ଭଲ ଭାବରେ କରି ପାରନ୍ତି। ସେଥିପାଇଁ ପ୍ରତିଦିନ ହୁଏତ ତାହା ସଂଗ୍ରହ କରି ଖାଆନ୍ତି। ସେହିଟା ମଦର୍ଥ ହେଲେ ବି ତାହା ତଦର୍ଥ। ଆପଣ ହୁଏତ ଦେଖୁଛନ୍ତି, ଗୋଟିଏ ଶିଶୁର ଅସୁଖ ହେଲା। ତାଙ୍କର ତାର ମା'କୁ କହିଗଲେ, ଏହି - ଏହି ଖାଦ୍ୟ ଖାଇବେ ନାହିଁ, ସେଥିରେ ପିଲାଟର ଏହି - ଏହି ଉପସର୍ଗ ବଢ଼ିପାରେ। ସେତେବେଳେ ଦେଖିବେ ମା' କୌଣସି ପ୍ରକାରରେ ସେ ଖାଦ୍ୟ ଖାଇବ ନାହିଁ, ସେ ସବୁପ୍ରତି ହଜାରେ ଝୋଙ୍କ ରହିଲେ ବି ଏହି ରକମ ହିଁ ହୁଏ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୧୭.୫.୧୯୫୧

॥ କାହାର କ'ଣ ମାନେ ॥

ପ୍ରଶ୍ନୋତ୍ତର ଛଳରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଅବତାର ମାନେ ଯିଏ ଅବତରଣ କରନ୍ତି-ତଥାଗତ। ଆଉ ଏକ ଅର୍ଥ, ବଞ୍ଚିବାକୁ ଯିଏ ତ୍ରାଣ କରନ୍ତି। ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ମାନେ fulfiller the best (ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ପୁରଣକାରୀ)। ସବୁକୁ ମାନେ ବଞ୍ଚିବାର ଉପଦେଶ ଯିଏ ଦିଅନ୍ତି ନିଜ ଉପଲକ୍ଷି ଉପରେ ଠିଆ ହୋଇ ବା ଉପଲକ୍ଷିକୁ ଭୁଲି କରି। ରବିକମାନେ vanguard of prosperity (ଉନ୍ନତିର ଅଗ୍ରଦୂତ)।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୧୭.୫.୧୯୫୧

॥ ମଣିଷ ପ୍ରକୃତ ଭୋଗର ଅଧିକାରୀ ହୁଏ କେତେବେଳେ ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଜନ୍ମ ପାଖକୁ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଅନୁରାଗ ଅଛି। ପିତା ଓ ମାତାର ଯେଉଁ ସମ୍ମିଳନୀ ଆବେଗ ହେତୁ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଶରୀର ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ, ତାକୁ ହିଁ କୁହାଯାଏ ଅନୁରାଗ। ସେହିଟାକୁ ପ୍ରବୃତ୍ତିର ପଥରେ ଚଳାଇ କ୍ଷୁର୍ଭ କରିଥାଉ। ଯେତେବେଳେ ଏହାକୁ ନେଇ ଇଚ୍ଛାର୍ଥ ପରାୟଣ ହେଉ, ସେତେବେଳେ ଭଲ ମନ୍ଦର ନବୀନ ଧାରାରେ ବିନ୍ୟାସ ହୁଏ। ଅନ୍ତର ଭିତରର ଏହି ପ୍ରେରଣାରେ ଆମ୍ଭେମାନେ ଯେତେବେଳେ ଆତ୍ମଜିତ୍ ହେଉ, ଲୋକଜିତ୍ ହେଉ, ଯାଜନଜୈତ୍ର ହେଉ, ସେତେବେଳେ ଆମେ ସତ୍ତ୍ୱାନ୍ତର କଥା କହିବାକୁ ଶିଶୁ, ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ଶିଶୁ, ତେଣୁ ଲୋକ ମୁଗ୍ଧ ହୁଅନ୍ତି। ମଣିଷ ବଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ଯାହା କିଛି କରେ, ଭୋଗ ମଧ୍ୟ ଏଇଥି ପାଇଁ। ପାଞ୍ଚ ସେର ରସଗୋଲା ଖାଇ ପେଟ ଖରାପ ହେଲା, ସେହିଟା ହେଲା ଦୁର୍ଭୋଗ। କିନ୍ତୁ ପାଞ୍ଚଟା ରସଗୋଲା ଖାଇ ହଜମ କରିପାରିଲେ, ସେହିଟାକୁ କୁହାଯାଏ ସତ୍ତ୍ୱାପୋଷଣା ଭୋଗ। ମଣିଷ ଯେତେ ଇଚ୍ଛାନ୍ତର ଚଳଣରେ ଚାଲେ, ସେତେ ହିଁ ପ୍ରକୃତ ଭୋଗର ଅଧିକାରୀ ହୁଏ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୨୭.୫.୧୯୫୧

॥ ଅସୁଖ-ବେସୁଖରେ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଡାକିଲେ

କେତେବେଳେ ଫଳ ହୁଏ କେତେବେଳେ ହୁଏ ନାହିଁ ॥

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ମଣିଷ ଯେ ଅସୁଖ-ବେସୁଖ ସମୟରେ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଡାକେ, ସେଥିରେ କିଛି ଫଳ ହୁଏ ନାହିଁ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାଙ୍କେ ମାନେ ଯଦି concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) ହୁଏ, ତେବେ ତା'ଭିତର ଦେଇ vitally axalted (ପ୍ରାଣ ଶକ୍ତିରେ ଉଜ୍ଜିବାତ) ହୁଏ। ଏଥିରେ curative force (ଆରୋଗ୍ୟ ଶକ୍ତି) ବଢ଼ିଯାଏ। ସେଥିରେ ହିଁ ଶାନ୍ତ ଶାନ୍ତ ଆରୋଗ୍ୟ ହୋଇ ଉଠେ। କିନ୍ତୁ ଅନେକ ଅଛନ୍ତି ତାଙ୍କିଲେ ବି concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ, ଭିତରେ ସେମାନଙ୍କର ଆତ୍ମା ସୃଷ୍ଟ ହୁଏ ନାହିଁ। ସେମାନଙ୍କର ସେ ତାଙ୍କରେ କାର୍ଯ୍ୟ ହୁଏ ନାହିଁ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୨୬.୫.୧୯୫୧

II ଯୋଗତ୍ତ୍ୱ କାହିଁକି ମଣିଷ ହୁଏ।।

ଜଣେ ଭାଇ ଯୋଗତ୍ତ୍ୱ ମଣିଷ ସମୟରେ କଥା ତୋଳି ଧରିଲେ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମଣିଷ ଯୋଗତ୍ତ୍ୱ ହୁଏ ପ୍ରବୃତ୍ତିର କାରଣରୁ। କିନ୍ତୁ ଯୋଗତ୍ତ୍ୱ ହେଲେ ବି ମଥାରେ ଗୋଟିଏ ଛାପ ଥାଏ। କଷ୍ଟ ସମୟରେ ସେହିଟା ଆହୁରି ବେଶୀ କରି ମନରେ ଜାଗି ଉଠେ। ଅନୁକୂଳ ପୋଷଣ ପାଇଲେ ପୁଣି ସେହି ଅନୁରାଗ ଜାଗି ଉଠେ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୨୮.୫.୧୯୫୧

II ଧ୍ୟାନରେ କେତେବେଳେ ଇଷ୍ଟମୂର୍ତ୍ତି ଦର୍ଶନ ହୁଏ।।

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ଧ୍ୟାନରେ ଇଷ୍ଟମୂର୍ତ୍ତି ଦର୍ଶନ ହେଲେ ହିଁ ତତ୍ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ ଅନେକ କିଛି ଜାଗେ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଇଷ୍ଟମୂର୍ତ୍ତି ଦର୍ଶନ ସହଜରେ ହୁଏ ନାହିଁ। ଅନ୍ୟ କେତେକ କ'ଣ ଆସେ, କିନ୍ତୁ ଏହି ଜିନିଷ ଆସିବାକୁ ଚାହେ ନାହିଁ। ଏହିଟା ଆସିବାକୁ ହେଲେ ବୃତ୍ତି ପ୍ରବୃତ୍ତି ସହ ସମସ୍ତ ମନଟାକୁ ଇଷ୍ଟସାର୍ଥ ପରାୟଣ କରି ତୋଳିବାକୁ ହେବ, ତା'ପରେ analytically ଓ synthetically (ବିଶ୍ଳେଷଣାତ୍ମକ ଓ ସଂଶ୍ଳେଷଣାତ୍ମକ ଭାବରେ) ତାଙ୍କୁ ବୋଧ କରିବାକୁ ହୁଏ। ଆଉ, ଏହି ବୋଧ ହିଁ ଫୁଟି ଉଠେ ଏହି ସଂହତ ମୂର୍ତ୍ତିରେ। ଏହା ସହଜ କଥା ନୁହେଁ। ପ୍ରବଳ ଅନୁରାଗ ଛଡ଼ା ହୁଏ ନାହିଁ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୧୦.୬.୧୯୫୧

II ପ୍ରୟୋଜନ ପୂରଣ ପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ତାଙ୍କିବା ଖରାପ କି ନୁହଁ।।

ଜଣେ ପଚାରିଲେ - ମଣିଷ ଯଦି ଆଉଁ ହୋଇ ତା'ର ପ୍ରୟୋଜନ ପୂରଣ ପାଇଁ ଇଷ୍ଟଙ୍କୁ ତାଙ୍କେ, ସେହିଟା କ'ଣ ଖରାପ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - 'ମାମେକ' ଶରଣ ବୁଝ, ଅର୍ଥାତ୍ ମୋତେ ରକ୍ଷା କରି ଚାଲ। ଆମ୍ଭେମାନେ ଯଦି ତାଙ୍କୁ ରକ୍ଷା କରି ଚାଲିବାକୁ ଚାହିଁବୁ, ତାଙ୍କର ଚୋଷଣ-ପୋଷଣ ଯଦି ଆମର କାମ୍ୟ ହୁଏ, ତେବେ ଦେଖିବାକୁ ପାଇବୁ, ତା' ଭିତର ଦେଇ ଆତ୍ମିକଶକ୍ତି ଓ ଯୋଗ୍ୟତା ବଢ଼ି ଯାଇଥିବ। ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଯେଉଁମାନେ ଆସିବେ, ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଭାବିତ ହେବେ। ଆମ୍ଭେମାନେ ଯଦି ଇଷ୍ଟସାର୍ଥ ପ୍ରତିଷ୍ଠାରେ ନିଜକୁ ସକ୍ରିୟ ଭାବରେ ନିୟୋଜିତ କରୁ, ସବୁ ସହଜ ଭାବରେ ଆସିଯିବ। ପ୍ରବୃତ୍ତିର ପଥରେ ଚାଲିବା ମାନେ ଠକି ଯିବାକୁ ହେବ। ତାଙ୍କ ପଥରେ ଚାଲିବା ମାନେ ସରା ସମର୍ଥନାର ପଥରେ ଚାଲିବା। ଅତି ସହଜ ବ୍ୟାପାର, ଗୋଟିଏ ଲହମାରେ ହୋଇଯାଏ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୧୧.୬.୧୯୫୧

II ପ୍ରୀତି ସନ୍ଦେହଯୋଗ୍ୟ କେଉଁଠାରେ।।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ପ୍ରସଙ୍ଗତ କହିଲେ - ଅସଲ ଜିନିଷଟା ହେଲା ଏକମୁଖୀ ଭକ୍ତି। ଭକ୍ତିମାନେ ପାଦ ନଚେଇବା ନୁହେଁ, ହାତ ହଲାଇବା ନୁହେଁ ବା ଆଖିରୁ ପାଣି ନିଗାଡ଼ିବା ନୁହେଁ। ପୁଣି ଏଗୁଡ଼ିକ ଯେ ଅନ୍ୟାୟ ତା' ମଧ୍ୟ ନୁହେଁ। ଭକ୍ତି ଜିନିଷଟା ଭିତରେ ସକ୍ରିୟତା ଥାଏ। ପ୍ରିୟଙ୍କୁ ପ୍ରୀତ କରିବାର ଆଗ୍ରହ ସଦାସ୍ତ ବୋଧ, ବିବେଚନା, ବିବେକ ଓ କର୍ମ ତାର ବାକ୍ୟ, ବ୍ୟବହାର, ଚାଲିଚଳଣ ସବୁରି ମଧ୍ୟରେ ଫୁଟି ଉଠେ। ଆଉ ଭକ୍ତି ରହିଲେ ପରାକ୍ରମ ଥାଏ। ଯେଉଁଠି ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ମାଫିକ ପରାକ୍ରମ ବା ବିକ୍ରମ ନାହିଁ, ସେଠାରେ ପ୍ରୀତି ସନ୍ଦେହ ଯୋଗ୍ୟ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୧୫.୬.୧୯୫୧

II ପୁରୁଷୋତ୍ତମଙ୍କୁ ଧରି ପାରେନା କାହିଁକି।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ଅନେକ ମୁନି, ରାଷ୍ଟ୍ର, ସାଧକ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପୁରୁଷୋତ୍ତମଙ୍କୁ ଧରି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ, ତାର ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କୌଣସି ପ୍ରକାରର ଗ୍ରନ୍ଥି ରହିଲେ ମହାପୁରୁଷଙ୍କୁ ଅନୁସରଣ କରିବାର ପଥରେ ବାଧା ହୋଇ ଛିଡ଼ା ହୁଏ। ଭୀଷ୍ମଙ୍କର ଯେମିତି ଧାରଣା ଥିଲା, ସେ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନର ଅନୁବାସ, ତାର ପକ୍ଷ କିପରି ସେ ତ୍ୟାଗ କରିବେ। କିନ୍ତୁ ତା'ର ଏହି ବୋଧ ଯେ କେତେ ଲୋକଙ୍କୁ ନିରନ୍ତ କରି ତୋଳିଲା, ତା'ର ଇୟତା ନାହିଁ। ବଡ଼

ଯେଉଁମାନେ, ସେମାନେ ବି ପୁରୁଷୋତ୍ତମଙ୍କୁ ଧରି ପାଉଛନ୍ତି ନାହିଁ। ତାର କାରଣଟା ଏହି ଗୁନ୍ତି ବା ଗଣ୍ଡି ଆଉ ସେହିଟା ପ୍ରାୟ ହିଁ ପ୍ରବୃତ୍ତିର ଗୁନ୍ତି।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୧୫.୬.୧୯୫୧

॥ ବିଧାୟକ କେଉଁମାନେ, ନିର୍ଦ୍ଧାୟକ କେଉଁମାନେ ॥

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ଯେଉଁମାନେ ଯୁଗୋପଯୋଗୀ ବିଧାନ ଦିଅନ୍ତି, ସେହି ସବୁ ମହାପୁରୁଷମାନେ ହେଲେ ବିଧାୟକ। ଆଉ ତାଙ୍କ ଠାରେ ଅନୁରକ୍ତ ରହି ଯେଉଁମାନେ ଏହି ବିଧାୟକ ପ୍ରଦତ୍ତ ବିଧାନକୁ ରୂପାୟିତ କରି ତୋଳନ୍ତି, ସେମାନେ ହେଉଛନ୍ତି ନିର୍ଦ୍ଧାୟକ। ଏହି ବିଧାୟକ ଓ ନିର୍ଦ୍ଧାୟକର ସୁଷ୍ଟ ସଂଯୋଗ ଓ ସମାବେଶ ଯେତେବେଳେ ହୁଏ, ସେତେବେଳେ ହିଁ ମାନବ ସମାଜ ପ୍ରକୃତରେ କଲ୍ୟାଣର ଅଧିକାରୀ ହୁଏ। ଏହି ପ୍ରକାର ବିଧାୟକ ଓ ନିର୍ଦ୍ଧାୟକର ସମାବେଶ ହୋଇଥିଲା ରାମଚନ୍ଦ୍ର-ହନୁମାନ, ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ-ଅର୍ଜୁନ, ବୁଦ୍ଧଦେବ-ଆନନ୍ଦ ଇତ୍ୟାଦିଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୧୫.୬.୧୯୫୧

॥ ଭଗବାନଲାଭ କାହାକୁ କହନ୍ତି ॥

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସୀ କଲେ - ଭଗବାନଲାଭ କାହାକୁ କହନ୍ତି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଇଷ୍ଟାର୍ଥକୁ ଯେତେ ଆପଣେଇ ନେବ, ତାଙ୍କର ଯେତେ ଯାହା କିଛିକୁ ଚରିତ୍ରତା କରିନେଇ ପାରିବ, ଈଶ୍ଵର ସେତେ ଫୁଟି ଉଠିବ। ଯେତେ ହିଁ ତୁମର ଟାଣ ବଢ଼ି ଚାଲିବ, ସେତେ ହିଁ ତାଙ୍କର ରୂପ ତୁମ ପାଖରେ ଫୁଟି ଉଠିବ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୧୬.୬.୧୯୫୧

॥ ପ୍ରତ୍ୟାଦେଶ କାହାକୁ କୁହାଯାଏ ॥

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ପଚାରିଲେ - Revelation (ପ୍ରତ୍ୟାଦେଶ) କାହାକୁ କୁହାଯାଏ ? ଏହାକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଦେଶ କାହିଁକି କୁହାଯାଏ ? ନିଜେ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କେହି କହି ଦିଅନ୍ତି କି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପାତଞ୍ଜଳିରେ ଅଛି, 'ତସ୍ମିନ୍ ନିରତିଶୟଂ ସର୍ବଜ୍ଞତ୍ଵ ବାଜନ' - ବିଷୟର ମଧ୍ୟରେ ପଡ଼ିଲେ ସେ ସେହିଟା ଜାଣିପାରେ, ବୁଝିପାରେ, ବୋଧକରି ପାରେ, ଯେମିତି ମୋର ହୁଏ। ଗୋଟିଏ affair (ବ୍ୟାପାର)ର ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଯେମିତି

କେହି ଜଣେ କହି ଦେଇ ଯାଉଛି, ଯାହାକୁ ଦୈବ ବାଣୀ କୁହାଯାଏ, ଏମିତି ଶୁଣି ନାହାନ୍ତି ? କଥା ଗୁଡ଼ିକ ଠିକ ଯେପରି ସ୍ପଷ୍ଟ ଶୁଣାଯାଏ। ଯିଏ କହୁଛି ସେ ଯେପରି other than me, but in me (ମୋ ଠାରୁ ଅଲଗା ଅଥଚ ମୋ ଭିତର)। ଏହା ବିଭିନ୍ନ ଧରଣର ଅଛି। ତା'ପୁଣି ବିଷୟ ଓ ମଣିଷର ମାନସିକ ଅବସ୍ଥା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ। ଭାଗବତ ବାଣୀ ଯାହାକୁ କୁହାଯାଏ, ତାହା ସବୁ ଯୁଗରେ ସର୍ବତ୍ର ସମାନ ଭାବରେ ପ୍ରୟୁଜ୍ୟ। ଭାଗବତ ବାଣୀ ମଣିଷର ପ୍ରବୃତ୍ତି ଦ୍ଵାରା ରଙ୍ଗିନ ହୁଏ ନାହିଁ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୨୨.୬.୧୯୫୧

॥ ମୂଳ ଜିନିଷ କ'ଣ ॥

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ଶୁଦ୍ଧା, ଭକ୍ତି, ଟାଣ ହିଁ ମୂଳ ଜିନିଷ। ରାମକୃଷ୍ଣଦେବ କହିଛନ୍ତି, ମା'ର ସନ୍ତାନ ପ୍ରତି ଟାଣ, ସତୀ ସ୍ଵାମୀ ସାମା ପ୍ରତି ଟାଣ, ବିଷୟର ବିଷୟପ୍ରତି ଟାଣ - ଏହି ତିନି ଟାଣ ଏକତ୍ର ହେଲେ ଯେତିକି ଟାଣ ହୁଏ, ଇଷ୍ଟଙ୍କ ପ୍ରତି ଯଦି ସେତିକି ଟାଣ ହୁଏ, ତେବେ ତାଙ୍କୁ ଲାଭ କରି ହୁଏ। ସେତେବେଳେ ପ୍ରବୃତ୍ତି ନିୟନ୍ତ୍ରଣୀ ସତ୍ୟ ହୋଇଉଠେ। ତାଙ୍କର ପରିପତ୍ନୀ କିଛି ହିଁ ଭଲ ଲାଗେ ନାହିଁ। ଏହି ଟାଣର ଉଦବୋଧନ ଯଦି ନ ହୁଏ, ତେବେ ତୁମେ ଲକ୍ଷେ ଶାସ୍ତ୍ର ପଢ଼, ବିଜ୍ଞାନ ପଢ଼, ଗବେଷଣା କର, ଜାଣିଥାଅ - ତାର କୌଣସି ମାନେ ହୁଏନା, ସେ ଗୁଡ଼ିକ ଚରିତ୍ରରେ ଫୁଟି ଉଠେ ନାହିଁ। ଜାଣିବା ଗୁଡ଼ିକ ଯଦି ଭକ୍ତି ଭିତର ଦେଇ, କର୍ମ ଭିତର ଦେଇ, ଚରିତ୍ରରେ ମୂର୍ତ୍ତି ହୋଇ ଇଷ୍ଟଙ୍କଠାରେ ସାର୍ଥକ ନ ହୋଇଉଠେ - ପରସ୍ପର ସଙ୍ଗତି ନେଇ - ତେବେ ଜାଣିବାର କୌଣସି ବାମ ନାହିଁ। ଏଥିରେ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ପ୍ରବୃତ୍ତିର ଦେହରେ ହାତ ପଡ଼େ ନାହିଁ। ଅନୁରାଗ ଆସିଲେ ଲୁହାକୁ ସୁନା କରେ। 'କୟଲା କି ମୟଲା ଛୋଟେ ଯବ ଆଗ କରେ ପରବେଶ'।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୨୬.୬.୧୯୫୧

॥ ସଗୁଣ-ନିର୍ଗୁଣର ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ କେଉଁଠି ॥

ଜଣେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ସଗୁଣ-ନିର୍ଗୁଣର ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ କେଉଁଠି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ନିର୍ଗୁଣ ଯେତେବେଳେ ପ୍ରକୃତି-ଅନୁସାଧ୍ୟା ହୋଇ ଉଠେ, ସେତେବେଳେ ହିଁ ସଗୁଣ ହୁଏ। ପରମାତ୍ମାଙ୍କ ଠାରେ ଅନୁସ୍ଵାଦ ଅଛି ପରାପ୍ରକୃତି। ପରମାତ୍ମାଙ୍କର ପରାପ୍ରକୃତିର ଅନୁଧ୍ୟାନକୁ ସୃଷ୍ଟି ଆରମ୍ଭ ହେଲା। ଆମେମାନେ ସଗୁଣ

ଭିତର ଦେଇ ଗଲେ ହିଁ ନିର୍ଗୁଣକୁ ଧରି ପାରିବୁ । ବାପ ପାଖକୁ ଯିବାକୁ ହେଲେ ହିଁ ମାଆ ମାଧ୍ୟମରେ ଯିବାକୁ ହୁଏ । ମାଆ ଚିହ୍ନେଇ ଦେବେ ସେହିଁ ତୋର ବାବା, ତେବେ ତ ଯାଇ ହେବ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୩.୭.୧୯୫୧

॥ ସୁକର୍ମ କାହାକୁ କୁହାଯାଏ ॥

ଜଣେ ପଚାରିଲେ - ସୁକର୍ମ କାହାକୁ କୁହାଯାଏ ? ଅନ୍ୟକୁ ତୁମ୍ଭ ଦେବାକୁ କ'ଣ ସୁକର୍ମ କୁହାଯାଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସୁକର୍ମ ତାହା, ଯାହାଦ୍ୱାରା ମଣିଷର ସୁହୁଏ । ସଭାପୋଷଣା ଯାହା କିଛି ଚିନ୍ତା, ବ୍ୟବହାର, ତାହାହିଁ ସୁକର୍ମ । ଯଦି ଏଭଳି କିଛି ଅସତ କର୍ମ ଥାଏ, ଯାହା ମାଧ୍ୟମରେ ଲୋକଙ୍କର କଲ୍ୟାଣ ହୁଏ, ତାହା ବି ସତ୍ କର୍ମ । ସତ୍ୟ ମାନେ ହିଁ ତାହା । ସତ୍ୟ ଲୋକହିତପ୍ରେମୀ ନ ଯଥାର୍ଥ ଭାଷଣୀ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୩.୭.୧୯୫୧

॥ ସୃଷ୍ଟି ତ ଗୋଡ଼ାରେ ଏକା, ତେବେ ସୃଷ୍ଟି ହେଲା କିପରି ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଗୋଡ଼ାରେ ତ ସେ ଏକାଥିଲେ, ତେବେ ତା'ଭିତର ଦେଇ ସୃଷ୍ଟି ହେଲା କିପରି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସ-ଅସ୍ତନସ୍ତୁତ ଚୂର୍ଣ୍ଣାଭିଧାନ ତପସ୍ୟାରେ ଗତି ଓ ଅସ୍ତି ଅଧିକାର ହେଲା । Material World ମାନେ motherial world । (ବସ୍ତୁ ଜଗତ ମାନେ ମାତୃକ ଜଗତ) । ଯେମିତି ମୁଁ ଥିଲି, ବଡ଼ ବୋହୂର ଭିତର ଦେଇ ବଡ଼ ଖୋଳା, ମଣି ଇତ୍ୟାଦିକୁ ପାଇଲି । ଏମାନେ ହୋଇ ବି ମୁଁ ମୁଁ ହିଁ ଅଛି, ମୁଁ ଶେଷ ହୋଇ ଯାଇନାହିଁ । ଯେମିତି ଗୋଟିଏ ଦୀପରୁ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଦୀପ ଜାଳି ନେବା ହୁଏ, ସେଥିରେ ତାର କିଛି ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଆପଣ ତ ଅଦୈତବାଦ ମାନନ୍ତି । ପ୍ରକୃତି କେଉଁଠୁ ଆସିଲା ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାଙ୍କର ହିଁ ପ୍ରକୃତି, ପ୍ରକୃତି ତାଙ୍କଠାରେ ଅନୁସ୍ଥାପିତ । ବୈଷ୍ଣବ ମାନେ ଖୁବ୍ ସୁନ୍ଦର ଭାବରେ କହନ୍ତି, 'ସେ ଯେ ଏକା ଆକେ ନା ଭାଇ, ଯଶନ ଯେଖାନେ ଆକେ ସଙ୍ଗେ ଆକେ ଗୋ ରାଇ ।' ସେ ଏକା ରହନ୍ତି ନାହିଁ ଭାଇ, ଯେତେବେଳେ

ଯଉଁଠି ଥାନ୍ତି, ସଙ୍ଗରେ ରାଇ ମାନେ ରାଧା ଥାଆନ୍ତି । ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ପରି ଏତେ ଜଡ଼ାଜଡ଼ି ନାହିଁ, ଏକଦମ ସହଜ କଥା ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଶଙ୍କର ଓ ବୈଷ୍ଣବଙ୍କର ଦୁଇଟା ଅଲଗା ବାଦ ହୋଇଗଲା ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଠିକ ଭାବରେ ନଜାଣି ଆମ୍ଭେମାନେ ଅଲଗା କରି ପକାଉ । ଯେମିତି ଧର୍ମ ରାଜନୀତିକୁ ଅଲଗା କରି ପକାଏ, କିନ୍ତୁ politics ମାନେ - that which fulfils Dharma (ରାଜନୀତି ମାନେ ଯାହା ଧର୍ମକୁ ପରିପୂରଣ କରେ) । ଯେଉଁ politics ତା'ଜଣେ ନାହିଁ, ତାହା politics ନୁହଁ, pollitics (ରାଜନୀତି ନୁହଁ ଦୂଷଣ ନୀତି) ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - କୌଣସି ବାଦ ଏକବାରେ ଚାଲିଯାଏ ନାହିଁ । ଚାର୍ବକଙ୍କୁ ବେଶୀ ଲୋକ ଗ୍ରହଣ କରିନାହାନ୍ତି, ତେବେ ବି ତାହା ଅଛି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କାରଣ, ଚାର୍ବକ ଆତ୍ମମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ରହିଛି ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୪.୭.୧୯୫୧

॥ ସୃଷ୍ଟିର ପଛରେ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କ'ଣ ॥

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ସୃଷ୍ଟିର ପଛରେ ବ୍ରହ୍ମର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବୈଷ୍ଣବମାନେ କହନ୍ତି ଲାଲା । ମୁଁ ଅଛି, ତୁମେ ନ ରହିଲେ ଉପଭୋଗ ହୁଏ ନାହିଁ । ପରାପ୍ରକୃତି ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ଠାରେ ଅନୁସ୍ଥାପିତ ଅଛି, ତାକୁ ଅବଲମ୍ବନ କରି ଏକ ବହୁ ହେଲା ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୪.୭.୧୯୫୧

॥ ଶିବ-କାଳୀଙ୍କର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ କ'ଣ ॥

ଶିବ-କାଳୀଙ୍କର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ସମକ୍ଷରେ କଥା ଉଠିଲା ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କାଳୀ କଳା, negation of all colours (ସମସ୍ତ ରଙ୍ଗର ବିରୁଦ୍ଧ) । ଶିବ ସାଦା, combination of all colours (ସମସ୍ତ ରଙ୍ଗର ସମାବେଶ) । ଶିବଙ୍କର ବୃକ୍ଷରେ ଶ୍ୟାମା ଅର୍ଥାତ୍ କାଳୀ । କାଳୀ ହେଲେ negative aspects of existence (ସୃଷ୍ଟିର ନେତି ବାଚକ ଦିଗ) । ସୃଷ୍ଟିର ମୂଳରେ ଅଛି କମ୍ପନ । ଏହି କମ୍ପନସୃଷ୍ଟି ଶବ୍ଦ ଯେତେବେଳେ କହିଲା, ଆଲୋକ ହେଉ, ସେତେବେଳେ ଆଲୋକର ସ୍ଫୁରଣ ହେଲା । ଶବ୍ଦ ଜ୍ୟୋତିକୁ ଆହ୍ୱାନ କଲା । ଆଲୁଅର ଯେତେ ଟିକେ ସ୍ଫୁରଣ ହେବ,

ଅନ୍ଧକାର ସେତିକି ପରିମାଣରେ ଘୁଞ୍ଚି ଯିବ । ଏହା ମଧ୍ୟରେ ଅଛି ସତ୍ୟ, ଶିବ, ସୁନ୍ଦର । ଶୁଭ ସାତ୍ତ୍ବିକ ଯାହା ତାହା ହିଁ ସୁନ୍ଦର । What is good to us is true to us (ଯାହା ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଶୁଭ, ତାହାହିଁ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ପାଖରେ ସତ୍ୟ) । Beauty is truth, truth is beauty (ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ହିଁ ସତ୍ୟ, ସତ୍ୟ ହିଁ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ) । ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଚରମ ଉପଲବ୍ଧି ହୁଏ, ଯେତେବେଳେ ଆମ୍ଭମାନେ ଇଷ୍ଟଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସବୁ କିଛି ଖୋଜି ପାଇଥାଉ । ଆମ୍ଭମାନେ ସେତେବେଳେ ଦେଖୁ, ସେ ହିଁ ଯାହା କିଛି ହୋଇଛନ୍ତି । ଏହି ପ୍ରକାର ଉପଲବ୍ଧିର ଭିତର ଦେଇ ପୃଥ୍ବୀର ସବୁ କିଛି explained (ବ୍ୟାଖ୍ୟାତ) ହୁଏ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୪.୭.୧୯୫୧

॥ ଧର୍ମ କ'ଣ କହେ ॥

ଜଣେ 'The challenge of Russia' ବହିଟିରୁ ଧର୍ମ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଲେଖିକାର ଆପରିତ ବିଷୟ ପଢ଼ି ଶୁଣାଉଥିଲେ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେ ଯାହାକୁ ଧର୍ମ ବୋଲି କହିଛନ୍ତି, ତାହା ଧର୍ମ ନୁହେଁ । ଯାଗ୍ରାଣ୍ଡ ଯାହା କହିଛନ୍ତି, ସେଥିରେ clumsy (ଅସ୍ପଷ୍ଟ) କିଛି ନାହିଁ ।

ଜଣେ ଆମେରିକୀୟ ଭକ୍ତ - Clumsy (ଅସ୍ପଷ୍ଟ) ନଥାଇପାରେ । କିନ୍ତୁ ଧର୍ମ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ଜୀବନର ଅନେକ ବାସ୍ତବ ପ୍ରୟୋଜନକୁ ପୂରଣ ନକରି ଉପେକ୍ଷା କରେ ବା ଏଡ଼େଇ ଯାଏ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଧର୍ମ କହି ତୁମେ ପ୍ରବୃତ୍ତି ବଶରେ ଅପଥା ଜଞ୍ଜାଳ ବଢ଼େଇବାକୁ ଯାଅ ନାହିଁ । ସେ ଗୁଡ଼ିକୁ avoid କର (ଏଡ଼ାଅ), ତୁମେ true love and serviceର (ପ୍ରକୃତ ଭଲପାଇବା ଏବଂ ସେବାର) ପଥରେ ଚାଲ । ସେଥିରେ ହିଁ ତୁମ ଜୀବନର ବାସ୍ତବ ପ୍ରୟୋଜନ ପୂରଣ ହେବ । ନ ହେଲେ ତୁମର ଜୀବନ haggard (ହତଶକ୍ତି) ହୋଇପଡ଼ିବ । ଧର୍ମ କହି ଅପଥା ଜଞ୍ଜାଳ ନେଇ ନିଜକୁ ଭାରାକ୍ରାନ୍ତ କରନାହିଁ, ବରଂ ତାକୁ adjust (ନିୟମିତ) କର ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଧର୍ମ-ଜୀବନରେ ଅନେକ ତ୍ୟାଗ ସାକାର କରିବାକୁ ହୁଏ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାହା ହିଁ ତ୍ୟାଗ କରିବାକୁ ହୁଏ, ଯାହା ମୋର ଏବଂ ଅନ୍ୟର ଜୀବନ ପକ୍ଷରେ କ୍ଷତିକାରକ ହୁଏ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୧୩.୭.୧୯୫୧

॥ ଧର୍ମକୁ ଅର୍ଥମ କୁହାଯାଏ କାହିଁକି ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଧର୍ମ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ଫାକ୍ତିବାଜିର କଥା ନାହିଁ, do this and have this (ଏହା କର ଏବଂ ଏହା ପାଅ) । ଧର୍ମକୁ ଯିଏ Opium (ଅର୍ଥମ) କହେ, ତାର ମାନେ ଅର୍ଥମର ନିଶା ଯେପରି ତ୍ୟାଗ କରାଯାଏ ନାହିଁ, ବସ୍ତୁବାକୁ ଗଲେ ବି ସେହିପରି ଧର୍ମକୁ ବାଦ ଦେଇ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୧୩.୭.୧୯୫୧

॥ ମଣିଷ ବସ୍ତ୍ରବା ପାଇଁ ପାପ କରେ କି ନାହିଁ ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ମଣିଷ ବସ୍ତ୍ର ରହିବା ପାଇଁ ତ କେତେ ପାପ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୁଏ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବସ୍ତ୍ରବା ପାଇଁ ପାପ କରେ ନାହିଁ । ଅବୈଧ ଭୋଗର ପ୍ରଲୋଭନରେ ପଡ଼ି ପାପ କରେ । ଅବୈଧ ଭୋଗ ହିଁ ହେଲା ପାପ । ଅନ୍ୟକୁ ବସ୍ତ୍ରତ କରି ଯେଉଁ ଭୋଗାକାଂକ୍ଷା, ତାହା ହିଁ ପାପ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଅନେକ ସମୟରେ ଜଣେ ବସ୍ତ୍ରବା ପାଇଁ ଅନ୍ୟ ଜଣକର ଜିନିଷଟା ଚୋରି କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୁଏ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଗତ୍ୟନ୍ତରବିହୀନ ହୋଇ ପ୍ରାଣ ଧାରଣ ପାଇଁ କୌଣସି ସମୟରେ ଯଦି କିଛି ଅନ୍ୟାୟ କରେ, ସେଥିରେ ଦୋଷ କମ ହୁଏ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୧୩.୭.୧୯୫୧

॥ ଈଶ୍ବର କାହାରିକୁ ଶାନ୍ତି ଦିଅନ୍ତି କି ନାହିଁ ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଈଶ୍ବର କାହାରିକୁ ଶାନ୍ତି ଦିଅନ୍ତି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ବିଧି, ଯାହା ଭିତର ଦେଇ ଜଗତ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି, ଜଗତ ଚାଲିଛି, ତାକୁ ଉଲ୍ଲଂଘନ କଲେ ତଦନୁପାତିକ ନିଷ୍ଠୁର ପଳ ପ୍ରସବ କରିବ । ବିଧି ଯେଉଁ ମୁହିଁରୁ ବ୍ୟତିକ୍ରାନ୍ତ ହୁଏ, ସେହି ମୁହିଁରୁ ବେ ସେ ଅବିଧିକୁ ତଡ଼ି ଦେଇ ନିଜକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବାକୁ ଚାହେଁ । ଜଳଠାରୁ ଆହୁରି ପତଳା ଜିନିଷ ଯଦି କିଛି ଜଳ ମଧ୍ୟରେ ପକାଇବେ, ତେବେ ସେ ଭସେଇ ଦେବ, ଆଦ୍ଭୁତ କରି ନେବ ନାହିଁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୧୩.୭.୧୯୫୧

॥ ଭକ୍ତି କେତେବେଳେ ଆସେ ॥

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ନିଜକୁ ନିଜେ କହିଲେ - ଉପଭୋଗ କିନ୍ତୁ ଭକ୍ତି ମଧ୍ୟରେ ଅଛି । ଆଉ, ଯାହାକିଛି ଗଜାଏ ଏହାରି ଭିତର ଦେଇ । ଏତେ କଥା ଯେ କହିଲି, ତାହା ବି ଏହା ଉପରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇ କହିଲି । ଭକ୍ତି ଛାଡ଼ା କୌଣସି କିଛିର ସାର୍ଥକତା ନାହିଁ ।

ଜଣେ କହିଲେ - କଥା ଅଛି ବୈଧା ଚଳଣରେ ମୁକ୍ତି ହୋଇପାରେ କିନ୍ତୁ ଭକ୍ତି ହୁଏନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୁକ୍ତି ନହେଲେ ପୁଣି କୃଷ୍ଣପ୍ରେମ ଆସେ ନାହିଁ । ଯେତେବେଳେ ସମସ୍ତ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଇଚ୍ଛାର୍ଥପ୍ରାଣ ହୋଇ ସାର୍ଥକତାରେ ଉପନୀତ ହୁଏ, ସେତେବେଳେ ଭକ୍ତି ଆସେ, କିମ୍ବା ଭକ୍ତି ଆସିଲେ ଏଗୁଡ଼ିକ ଆସେ । ପୁରୁଷକାର ଭିତର ଦେଇ ଅଗ୍ରସର ହେଲେ ଭକ୍ତି ଆସେ । ହୁଏତ ଏକ ଘଟି କାନ୍ଦେ, କିନ୍ତୁ କରିବାର ସମୟରେ କିଛି କରେ ନାହିଁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୧୭.୭.୧୯୪୧

॥ ପୂର୍ଣ୍ଣତା ବୋଲି କିଛି ଅଛି କି ନାହିଁ ॥

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ମଣିଷ ପକ୍ଷରେ perfection (ପୂର୍ଣ୍ଣତା) ବୋଲି କି କୌଣସି କଥା ନାହିଁ ?

ଉତ୍ତରରେ ଅନ୍ୟ ଜଣେ କହିଲେ - Perfection (ପୂର୍ଣ୍ଣତା) ଜିନିଷଟା ସ୍ଥିତିଶୀଳ ନୁହେଁ । ମଣିଷ ଯେତେବେଳେ ଭକ୍ତିର ଭିତର ଦେଇ କୌଣସି ଆଦର୍ଶଙ୍କ ଠାରେ ଯୁକ୍ତ ହୁଏ, ଏବଂ ତାଙ୍କରି ପରିପୁରଣ ପାଇଁ ପାରିପାର୍ଶ୍ଵିକର ସେବା ନେଇ ନରିତର ଆଗେଇ ଚାଲେ, ସେତେବେଳେ ସେ perfectionର (ପୂର୍ଣ୍ଣତାର) ପଥରେ ଚାଲେ, ଏହାର ଶେଷ ନାହିଁ ଆହୁରି ଆହୁରି ଥାଏ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୁଁ ଯେ କ'ଣ, ମୁଁ କହି ପାରେ ନାହିଁ । କହି ପାରେନା ମୁଁ ଏହା ହିଁ । ଯନ୍ତ୍ର ଥାଏ ଆଉ ଯନ୍ତ୍ରୀ ଥାଏ । ଯନ୍ତ୍ର ଯିଏ, ସେ କହିପାରେନା ସେ କିଏ । ଯନ୍ତ୍ର ଜାଣେ ଯେ ତାର ଯନ୍ତ୍ର କି ଭାବରେ କେତେବେଳେ ବାଜିବ । ଯନ୍ତ୍ରର ନିଜ ଉପରେ ନିଜର କୌଣସି ଆଧିପତ୍ୟ ନାହିଁ ।

ପ୍ରଥମ ବ୍ୟକ୍ତି - ଯନ୍ତ୍ରୀ କିଏ ?

ଦ୍ଵିତୀୟ ବ୍ୟକ୍ତି - ଠାକୁର ତ ଏକାନ୍ତ ଭାବରେ କହିଲେ ।

ପ୍ରଥମ ବ୍ୟକ୍ତି - ଏକାନ୍ତ କାହାକୁ କୁହାଯାଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯାହାଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ମୋର କିଛି ହିଁ ନାହିଁ, ମୋର ସବୁ କିଛି ଯାହା ଠାରୁ ଏହି ସବୁ ବ୍ୟାପାରରେ ନିର୍ବାକ ରହିବା ଛାଡ଼ା କଥା କହିବା ଚଳେ ନାହିଁ । ବୁଦ୍ଧଦେବ କାହିଁକି ଯେ ନାରଦ ଥିଲେ ଏବେ ମୁଁ ବୁଝି ପାରେ । ମୋର ବାଳ ସ୍ଵଲଭ ସଭାବ ହେତୁ କହିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରେ, କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତ ପକ୍ଷରେ କଥାରେ ପ୍ରକାଶ କରାଯାଏନା ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୧୭.୭.୧୯୪୧

॥ ନିଜର ଭାବ ଠିକ୍ ରଖିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିବାକୁ ହୁଏ କାହିଁକି ॥

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣକୁ କହିଲେ - ସଂସାରକୁ ଭବ ସମୁଦ୍ର କୁହାଯାଏ । ନାନା ପ୍ରକାର ଦ୍ଵେଷ ସେଥିରେ ଅଛି । ସବୁ ଭାବର ମଧ୍ୟରେ ଯଦି ଏକ ଭାବ ଠିକ୍ ରଖି ନପାରି, ତେବେ ମରଣର ସମୟରେ କେଉଁ ଭାବ ଆସି ଟାଣି ନେଇଯିବ, ତାର କି କିଛି ଠିକ୍ ଅଛି ? କଥାରେ କୁହାଯାଏ, ଜପ-ତପ ଯେତେ ହିଁ କର ମରଣେ ହୁଏଆର । ତେଣୁ ଓଲଟ-ପାଲଟ ଭିତରେ ନିଜର ଭାବକୁ ଠିକ୍ ରଖିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କର ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୨୪.୭.୧୯୪୧

॥ ଉନ୍ନତି ଓ ବିବର୍ତ୍ତନର ଏକମାତ୍ର ପଥ କ'ଣ ॥

ଜଣେ ଦେଶୀୟ ଖ୍ରୀଷ୍ଟିଆନ ମିଶନାରୀ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ଆଜି ମଣିଷ ଈଶ୍ଵରଙ୍କୁ ତ୍ୟାଗ କରି ଦୁନିଆକୁ ଏବଂ ନିଜ ମାନଙ୍କୁ ଅଶେଷ ଦୁଃଖ-କଷ୍ଟ ମଧ୍ୟକୁ ଠେଲି ଦେଇଛି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଈଶ୍ଵର-ଅନୁରାଗ ହିଁ ହେଲା ଉନ୍ନତିର ଓ ବିବର୍ତ୍ତନର ଏକମାତ୍ର ପଥ । ପ୍ରବୃତ୍ତି ଓ ଶକ୍ତିତାନକୁ ଏଡ଼େଇ ଯେତେ ଆତ୍ମେମାନେ ଈଶ୍ଵର - ଅନୁରାଗୀ ହୋଇ ପାରିବୁ, ସେତେ ହିଁ ଭଲ । ତାକୁ ହିଁ କୁହାଯାଏ ଧର୍ମ । ଧର୍ମର କୌଣସି ଭେଦ ନାହିଁ । ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ସ୍କୁଲ । ପ୍ରେରିତପୁରୁଷମାନେ ଏକ ବାର୍ତ୍ତାବାହୀ । ଧର୍ମର ଗୁଣି ଯେତେବେଳେ ଆସେ, ଯେଉଁଠାରେ, ଯେ ଅବସ୍ଥାରେ, ଯେଉଁ ଭାବରେ ଆବିର୍ଭାବର ପ୍ରୟୋଜନ ହୁଏ, ସେହି ଭାବରେ ସେମାନେ ଆସନ୍ତି । ବିଶେଷ ଜାତି, ବର୍ଣ୍ଣ ବା ଶ୍ରେଣୀ ମଧ୍ୟରେ ସେମାନଙ୍କର ଆଗମନ ସାମାବଦ୍ଧ ନୁହେଁ ଏବଂ ବିଶେଷ

ଶ୍ରେଣୀ ପାଇଁ ସେ ଆସନ୍ତି ନାହିଁ। ଯେଉଁଠାରେ ଆସନ୍ତି, ଭାଗବତ ନାତିର ସଂସ୍ଥାନ କରିବାକୁ ଆସନ୍ତି। ତେଣୁ ଶ୍ରୀକ୍ଷୁଆନ, ହିନ୍ଦୁ, ମୁସଲମାନ, ଜୈନ ଏ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଫରକ ବା ତଫାତ୍ ନାହିଁ। ଯଦି କେହି ଭାବେ ଯାଶୁ ମୋର ନୁହେଁ, ଶ୍ରୀକ୍ଷୁ ମୋର ନୁହେଁ, ବୁଝ ମୋର ନୁହେଁ ସେ ବଞ୍ଚିତ ହେବ। ପୁଣି ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପୂର୍ବତନ ବ୍ୟାଖ୍ୟାତ ଓ ପରିପୁରିତ ହେବେ। ଯାଶୁ କହିଛନ୍ତି I am come to fulfil, not to destroy (ମୁଁ ପୂରଣ କରିବାକୁ ଆସିଛି, ଧ୍ଵଂସ କରିବାକୁ ନୁହେଁ)। ଜଣେ ଶ୍ରୀକ୍ଷୁଆନ ଧର୍ମଗୁରୁ ସମସ୍ତଙ୍କର ଧର୍ମଗୁରୁ। ତାଙ୍କୁ ଅଲଗା ଭାବି ନେବା ମାନେ ସେହି ଭାଗବତ ଉପ ଯାହାଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ସଂହତ ହେବ, ତାଙ୍କୁ ଅସଂଜ୍ଞା କରିବା। ସେମାନେ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟକୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରନ୍ତି, ଧ୍ଵଂସ କରନ୍ତି ନାହିଁ। ସେହିମାନେ ଧ୍ଵଂସ କରନ୍ତି, ଯେଉଁ ଗୁଡ଼ିକ ଶୁଦ୍ଧତା ସହିତ ଯୁକ୍ତ। ଜୀବନକୁ ଯେଉଁମାନେ ଭଲ ପାଆନ୍ତି ରୋଗ-ବ୍ୟାଧିକୁ ସେମାନେ ଭଲ ପାଇ ପାରନ୍ତି ନାହିଁ। ଭଲକୁ ଯେତେବେଳେ ଭଲ ପାଉ, ଅସତକୁ ସେତେବେଳେ ଭଲ ପାଇପାରୁନା। ଯେଉଁଠାରେ ଅସତ ପ୍ରତି ଭଲ ପାଇବା ଅଛି, ସେଠାରେ ଭଲ ପ୍ରତି ଭଲ ପାଇବା ନାହିଁ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୨୫.୭.୧୯୫୧

II ଚାରିଯୁଗର ପୁନଃ ପୁନଃ ଆବର୍ତ୍ତନ ଘଟେ କି ନାହିଁ।

ଜଣେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ଷଡ଼ରତ୍ନ ଭଳି ଚାରି ଯୁଗର ପୁନଃ ପୁନଃ ଆବର୍ତ୍ତନ ଘଟେ କି ନାହିଁ? ଦ୍ଵାପରରେ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଆସିଥିଲେ, ପୁଣି ଦ୍ଵାପରରେ ସେହି କ'ଣ ଆସିବେ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ ଶାତ ଯେପରି ଆଉ ଏକ ବର୍ଷର ଶାତ ଭଳି ନୁହେଁ, ସେମିତି ବିଭିନ୍ନ ଯୁଗର ବାରମ୍ବାର ଆବର୍ତ୍ତନ ହେଲେ ବି ଗୋଟିଏ ସତ୍ୟ ବା ଦ୍ଵାପର, ଆଉ ଗୋଟିଏ ସତ୍ୟ ବା ଦ୍ଵାପର ଭଳି ନୁହେଁ। ତେଣୁ ପୂର୍ବ ଦ୍ଵାପରରେ ପୁରୁଷୋତ୍ତମଙ୍କର ଆବିର୍ଭାବ ହୋଇଥିଲା ବୋଲି ଯେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଦ୍ଵାପରରେ ତାଙ୍କର ଆବିର୍ଭାବ ହେବ, ତାର କୌଣସି ମାନେ ନାହିଁ। ପୁଣି, ଦ୍ଵାପର ବୋଲି ଯେ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଆସିଥିଲେ, ସେ କଥା ବି ନୁହଁ। ଯା'ହେଉ, ଯେ କାରଣରେ, ଯେ ଅବସ୍ଥାରେ ତାଙ୍କର ଆବିର୍ଭାବ ହୋଇଥିଲା, ସେହି ଭଳିଆ ଅବସ୍ଥା ଏବଂ ପ୍ରୟୋଜନର ସମାବେଶ ହେଲେ ପୁଣି ତଦନୁରୂପ ଆବିର୍ଭାବ ଘଟିପାରେ, ସେ ଯେତେବେଳେ ହିଁ ହେଉ ନା କାହିଁକି?

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୨୮.୭.୧୯୫୧

II ମୁଁ କିଏ।

ଜଣେ ମା' ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ମୁଁ କିଏ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପରମକାରୁଣିକ ଯିଏ, ପରମ-ଉଷ ଯିଏ ତାଙ୍କର ହିଁ ଉତ୍ତୁଷ୍ଟ ମୁଁ। ତାଙ୍କରି ଗୋଟିଏ କିରଣ ତୁମେ, ଗୋଟିଏ କିରଣ ମୁଁ, ଗୋଟିଏ କିରଣ ଏହି ଛାୟାପଥ, ଏହି ତାରା, ଏହି ସବୁ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୭.୮.୧୯୫୦

II ଅସୁର ସୃଷ୍ଟି ହେଲା କାହିଁକି।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଦେବାସୁରର କଥା ଶୁଣିଛି। ଅସୁର ହୋଇ ଜନ୍ମ ନେବାର ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ ଅସୁରର ହେଲା କାହିଁକି?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଦେବତାମାନେ ଯେତେବେଳେ ପ୍ରବୃତ୍ତିର କବଳରେ ପଡ଼ିଲେ, ସେତେବେଳେ ଅସୁର ହୋଇ ଉଠା ହେଲେ। ତୁମ୍ଭର ଦେବତ୍ଵ ଯେତେବେଳେ ପ୍ରବୃତ୍ତି ସେବା ହୋଇ ଉଠିଲା, ସେତେବେଳେ ଶୁଦ୍ଧତାସେବା ହୋଇ ଉଠିଲା। ପ୍ରବୃତ୍ତି ହେଲା ସଭାପୋଷଣ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ। ସଭାର ବିନିମୟରେ ପ୍ରବୃତ୍ତି ପୋଷଣ ପାଇଁ ନୁହେଁ କିନ୍ତୁ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୧୮.୯.୧୯୫୧

II କୃପାରେ ସବୁ ହୁଏ କେତେବେଳେ।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ମା' କହିଲେ - ଆପଣଙ୍କ କୃପା ହେଲେ ସବୁ ହେବ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କୃପା ମାନେ, କରି ପାଇବା। ତାଙ୍କର କୃପା ସ୍ରୋତ ତ ବହି ଚାଲିଛି। ଯେମିତି କରିବି ସେମିତି ପାଇବି। ଯେପରି ଭାବରେ ଗୋଟେଇ ନେଇ ପାରିବ, ସେହିପରି ପାଇବ।

ଉକ୍ତ ମା' - ମୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନ କ'ଣ କରିବି?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଶୁଣିବ ଦୋକାନକୁ ଗଲେ ସେ ମଦ ଖାଇବାକୁ କହେ। ମୁଁ କହେ ଖୁବ୍ ନାମ କର, ତାଙ୍କୁ ଖୁବ୍ ଭଲପାଅ। ଏହି ଭଲ ପାଇବା ହିଁ ସମ୍ପଦ। ଆଉ ତାଙ୍କର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଯେପରି ହୁଏ, ତାହା ହିଁ କର। ଏହା କରିବାକୁ ଗଲେ ଯାହା କରିବା ଦରକାର ତାହା ହିଁ କର।

ଉକ୍ତ ମା' - ଏହି ଟାଣ ହୁଏ କ'ଣ କଲେ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯେତେବେଳେ ପିଲା ହୁଏ, ସେତେବେଳେ ବାପ-ମା ପିଲାକୁ କେତେ ଯତ୍ନ ନିଅନ୍ତି, ତା' ପାଇଁ କେତେ କରନ୍ତି, ତା' ବିଷୟ ଭାବନ୍ତି, ତା' କଥା କହନ୍ତି । ଏହି ସବୁ କରୁ କରୁ ଟାଣ ବଢ଼ିଯାଏ । ଇଷ୍ଟଙ୍କ ପାଇଁ ଏହିପରି ଯେତେ କରାଯାଏ, ସେତେ ହୁଏ । ଯେଉଁ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଦାକ୍ଷା ନେଲି, ସେହି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ମନେ କରିବାକୁ ହୁଏ, ମୋର ନୂତନ ଜନ୍ମ ହେଲା ।

ଉକ୍ତ ମା' - ମୁଁ ଧ୍ୟାନ କରିବାକୁ ବସିଲେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର ମୂର୍ତ୍ତି ଆସେ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାହା ଆସୁ, ସେଥିରେ କ୍ଷତି ନାହିଁ ।

ଉକ୍ତ ମା' - ଦୁଇ - ତିନିଟା ନାମ ଆସେ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏହି ଗୋଟିଏ ନାମ କରିବାକୁ ହୁଏ ।

ଉକ୍ତ ମା' - ସାଧନା କରିବାକୁ ଗଲେ ଆବହାଂ ଶୁଦ୍ଧ କରିବାକୁ ହେବ କିପରି ଭାବରେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୁଁ ଯାହାକୁ ଭଲ ପାଏ, ତାକୁ ସମସ୍ତେ ଯେପରି ଭଲ ପାଆନ୍ତି, ତାହା ହିଁ କରିବାକୁ ହେବ । ମୁଁ ଏପରି ଭାବରେ ଚାଲିବି, ଯେପରି ମୋର ପରିସ୍ଥିତି ମୋ ପ୍ରତି ସମ୍ପ୍ରତି ହୋଇ ମୋର ଇଷ୍ଟଙ୍କ ଠାରେ ଆଗ୍ରହଶୀଳ ହୋଇଉଠେ । ଯେପରି ସମସ୍ତେ concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) ହୋଇଉଠନ୍ତି । ପୁଣି ସମସ୍ତେ ସମସ୍ତଙ୍କର ହୋଇ ଉଠନ୍ତି, ତାହା ହିଁ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ପ୍ରଧାନ କରଣୀୟ । ବିରୁଦ୍ଧ ପରିବେଶ ମଧ୍ୟରେ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଭାବ ଯେତେ ଠିକ୍ ରହେ, ସେତେ ବୁଝିବାକୁ ହେବ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଭାବ ପକ୍ଷ ହୋଇଛି ।

ଉକ୍ତ ମା' - ଏହି କର୍ମ ପାଇଁ ଶକ୍ତି ତ ଆପଣ ଦେବେ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯେତେ କରିବ, ସେତେ ଶକ୍ତି ଆସିଯିବ । 'ତୁମର ପତାକା ଯାହାକୁ ଦିଅ, ତାକୁ ବୋହିବାର ଦିଅ ଶକତି ।'

ଜଣେ ଭାଇ ପଚାରିଲେ - ଅନେକେ ଅଛନ୍ତି, ସାଧୁ-ସନ୍ଥ ଦେଖିଲେ ହିଁ ସେଠାକୁ ଯାଏ, ଶ୍ରଦ୍ଧା ନିବେଦନ କରେ, ସେ କିପରି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯିବାର ଦୋଷ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଭକ୍ତି ବ୍ୟଭିଚାରୀ ହେଲେ ଭଲ ହୁଏନାହିଁ ।

ପୂର୍ବୋକ୍ତ ମା' - ସାଂସାରିକ ସମସ୍ୟାର କଥା ଯେତେବେଳେ ମନକୁ ଆସେ, ସେତେବେଳେ ମନ ଚଞ୍ଚଳ ହୋଇଉଠେ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯେତେ ଚଞ୍ଚଳ ହେଉ, ଲକ୍ଷେ ଚଞ୍ଚଳର ମଧ୍ୟରେ ଆତ୍ମ ମାନଙ୍କର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଓ ଇଷ୍ଟାନୁଗ୍ରହ ଗତି ଯଦି ଠିକ୍ ଆଏ, ତାହେଲେ ଆଉ ଭାବନା ନାହିଁ । ନଦୀ ତ ଅଙ୍ଗୀବଙ୍କା ପଥ ଦେଇ ଆଗେଇ ଚାଲେ, କିନ୍ତୁ ଚାରି ଗତି ସାଗରମୁଖୀ ।

ଅ: ପ୍ର: ୨୦/୯.୧୦.୧୯୫୧

।। ମଣିଷର ସମ୍ଭଳ କ'ଣ ।।

ହାତ୍ତାର ଜଣେ ହେତୁମାତ୍ସର ଆସି ପ୍ରଣାମ କରି ବସିଲେ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ନିଜ ତରଫରୁ କହିଲେ - ଆତ୍ମମାନଙ୍କ ଦେଶରେ ପୂର୍ବତନ ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀଙ୍କୁ ମାନିବାର ଗୋଟିଏ ଐତିହ୍ୟ ଥିଲା । ସେହି ଐତିହ୍ୟ ନଷ୍ଟ ହେବା ପରେ ନାନା ପ୍ରକାର ଦଳର ସୃଷ୍ଟି ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । ଆତ୍ମମାନେ ଯଦି ପୁରୁଷମାଣ ବର୍ତ୍ତମାନଙ୍କୁ ନ ମାନୁ, ତା'ହେଲେ ବଞ୍ଚିତ ହେବୁ । ଆଗେ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଦେଶରେ ଅନୁଲୋମ ଅସବର୍ଣ୍ଣ ବିବାହର ପ୍ରଚଳନ ଥିଲା । ସେଥିରେ ବିଭିନ୍ନ ବର୍ଣ୍ଣ ଐକ୍ୟବଦ୍ଧ ରହୁଥିଲେ ।

ହେତୁ ମାତ୍ସର - ଧର୍ମ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଧର୍ମ ମାନେ ଯାହା ସତ୍ୟକୁ ଧାରଣ କରେ ସେହି ଗତିବିଧି ।

ହେତୁ ମାତ୍ସର - ସତ୍ୟମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଅସ୍ଥିତ୍ୱ, ବିଦ୍ୟମାନତା ।

ହେତୁ ମାତ୍ସର - ମୋର ଜୀବନଟା କି ଭାବରେ ଶାନ୍ତିରେ କାଟି ପାରିବି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆପୁରୁଷମାଣ କୌଣସି ଆବର୍ଣ୍ଣକ ଠାରେ ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ ହୋଇ ତାଙ୍କରି ଅନୁବର୍ତ୍ତନରେ ନିଜକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରି ଚାଲନ୍ତୁ । କେନ୍ଦ୍ରାଂଶିତ ପ୍ରାତି ହିଁ ହେଲା ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ସମ୍ଭଳ ।

ଅ: ପ୍ର: ୨୦/୧୫.୧୦.୧୯୫୧

।। ଭବିଷ୍ୟତ-ଦୃଷ୍ଟି, ତ୍ରିକାଳଜ୍ଞ କି ଭାବରେ ହୋଇ ଉଠେ ।।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଜଣଙ୍କ ସଙ୍ଗର କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଯଦି ମନଟା ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ ନ ହୁଏ, ତାହାଲେ ଅତୀତ ସାଙ୍ଗରେ ସଙ୍ଗତି ରଖି ବର୍ତ୍ତମାନଙ୍କ ଠାରେ ସଂସ୍ଥ ହୋଇ ଭବିଷ୍ୟତ ଆଡ଼କୁ ଚାଲି ପାରିବୁ ନାହିଁ । ଏହି ଭଲିଆ ନ ହେଲେ ପାରିପାର୍ଶ୍ୱିକକୁ ବି adjust (ନିୟନ୍ତ୍ରିତ) କରି ପାରିବୁ ନାହିଁ । ଅତୀତଟା ହିଁ ବର୍ତ୍ତମାନରେ ପର୍ଯ୍ୟବେଶିତ ହୁଏ । ପୁଣି, ବର୍ତ୍ତମାନ ହିଁ ଭବିଷ୍ୟତରେ ପରଶିତି ଲାଭ କରେ । ଯାହାର

ସଂଶ୍ଳେଷଣା ଓ ବିଶ୍ଳେଷଣା ଦୃଷ୍ଟି ଯେତିକି ପରିମାଣରେ ଆଗେଇଥାଏ, ସେ ସେତିକି ପରିମାଣରେ ଭବିଷ୍ୟତ ଦ୍ରଷ୍ଟା ହୁଏ। କ୍ରମେ କ୍ରମେ ମଣିଷ ତ୍ରିକାଳୀୟ ହୋଇ ଉଠେ। ଭୂତ, ଭବିଷ୍ୟତ ଓ ବର୍ତ୍ତମାନ ତିନିଟାକୁ ଅନ୍ଧେଦ୍ୟ ସଙ୍ଗତିରେ ଜାଣିପାରେ। ମୁଁ ଖୋଲା ଆଖିରେ ଯାହା ଦେଖୁଛି, ତାକୁ ସବୁ ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ଧରେଇ ଦେଇ ଯାଉଛି। ତୁମ୍ଭମାନେ ଏହାକୁ ଦେଖୁ ଠିକ କରିନିଅ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୧୭.୧୦.୧୯୪୧

II ଅଖଣ୍ଡ କ'ଣ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ଏକକୁ ଯଦି ଜାଣନ୍ତି, ସେ ଜାଣିବା ଭିତରେ ଯଦି ବହୁ ନଥାଏ, ଆଉ ବହୁକୁ ଯଦି ଜାଣନ୍ତି ଅଥଚ ଏକକୁ ନ ଜାଣନ୍ତି, ସେ ଜାଣିବାଟା ଜାଣିବା ନୁହେଁ। ଦୁଇଟାକୁ ନେଇ absolute (ଅଖଣ୍ଡ)। Absolute is an eternal process, it is dynamic (ଅଖଣ୍ଡ ଗୋଟିଏ ଚିରନ୍ତନ ପଛନ୍ତି, ଏହା ଗତିଶୀଳ)। ଆଜି ଯୋଥ absolute (ଅଖଣ୍ଡ ଏକ) କାଲି ସେହିଟା ଭାଙ୍ଗି ଯାଇ ଆହୁରି ସୂକ୍ଷ୍ମତର କିଛି absolute (ଅଖଣ୍ଡ) ହୋଇ ଦେଖାଦେଇପାରେ, ଏହାର କେଉଁଠି ପୂର୍ଣ୍ଣଛେଦ ନାହିଁ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୧୮.୧୦.୧୯୪୧

II ସଦଗୁରୁଙ୍କୁ ପାଇ ମଧ୍ୟ ଜୀବନ ଫୁଟି ଉଠେନା କାହିଁକି ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ସଦଗୁରୁଙ୍କୁ ପାଇ ମଧ୍ୟ ଅନେକଙ୍କର ଜୀବନ ସେଭଳିଆ ଫୁଟି ଉଠେ ନାହିଁ। ସେଠାରେ କ'ଣ ବୁଝିବାକୁ ହେବ, ସେ ଠିକ ମତ ଧରି ନାହିଁ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାର ମାନେ ସେ ପାଇନାହିଁ, ସଦଗୁରୁ ତାର ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ନାହିଁ। ଆସ୍ତ ହୋଇ ନ ଉଠିଲେ ସେ ଇଷ୍ଟାର୍ଥ ପରାୟଣ ହୋଇ ଉଠେନା।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଅନୁରାଗ ଛାଡ଼ା ସେ କ'ଣ ଅନ୍ୟ ଭାବରେ ଆସ୍ତ ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ? କେହି ଯଦି ଆର୍ତ୍ତ ହୁଏ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯେମିତି କଲେ ଆସ୍ତ ହୁଏ, ସେମିତି ନ କଲେ କି ଆସ୍ତ ହେବ? ଆର୍ତ୍ତ ହୋଇ ଆସ୍ତ ମନେ କଲେ ଦୁଇ ପଇସା ପାଇ ହିଁ ଖୁସି ହୋଇଯାଏ। ତାଙ୍କ ପାଇଁ କରିବାର ନିଶା ହୁଏ ନାହିଁ। ଅନୁରାଗ ବ୍ୟତୀତ କ'ଣ ହୁଏ? କାହାର ଅନୁରାଗ ଯଦି ଗଜାଏ, ଆଉ ସେ ଯଦି ଜଣେ ବିରାଟ ମଣିଷ ବି ହୁଏ, ଏବଂ ତିନି

ବେଳା ଯଦି ସେ ଜୋଡ଼ା ବି ଖାଏ, ତଥାପି ତାର ମନ ଚଳେନା, ସେ ନଡ଼େ ନାହିଁ। ଦ୍ଵିଷଣ ଯେ ଏତେ ବଡ଼ ମଣିଷ, ସେ ଯେତେବେଳେ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ପାଖରେ ଥିଲେ କେତେ ଲୋକ ତାଙ୍କୁ କେତେ ଲାଞ୍ଛନା, ଅପମାନ କରିଛନ୍ତି। କେତେ ସନ୍ଦେହ କରିଛନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ସେ ତାଙ୍କର ଇଷ୍ଟାର୍ଥପରାୟଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରୁ ଏକ ଚଳ ବି ନଡ଼ି ନାହିଁ। ଏହାକୁ କୁହାଯାଏ ଆସ୍ତ ହେବା। ଏହାକୁ କୁହାଯାଏ ଅନୁରାଗ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୨୨.୧୦.୧୯୪୧

II ଆଉଥରେ ଦୀକ୍ଷାର ପ୍ରୟୋଜନ କାହିଁକି।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ବ୍ରାହ୍ମଣ ମାନଙ୍କର ତ ସାବିତ୍ରୀ ଦୀକ୍ଷା ନେବାକୁ ହୁଏ। ତା'ପରେ ପୁଣି ଦୀକ୍ଷାର ପ୍ରୟୋଜନ କାହିଁକି?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଦୀକ୍ଷା ନେବାକୁ ହୁଏ ଆଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ପାଖରୁ। ସେ ଆଚରଣ କରି ଜାଣନ୍ତି। ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟପାଳୀ ଆପୁରଣ୍ୟମାଣ ବେଦାପୁରୁଷ ହିଁ ଗୁରୁ ହେବାର ଉପଯୁକ୍ତ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ମଣିଷ ସୃକେନ୍ଦ୍ରିକ ହେବାକୁ ଯାଇ ତ ଭାଙ୍ଗିପଡ଼େ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବାଧାବିଘ୍ନ ତ ରହିଥାଏ। କିନ୍ତୁ ଆଗ୍ରହ ରହିଲେ ସବୁ ଅତିରାୟକୁ ଅତିକ୍ରମ କରି ପାରେ, ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିପାରେ। ତା'ଭିତର ଦେଇ ପୁଣି experience (ଅଭିଜ୍ଞତା)ର ଅଧିକାରୀ ହୁଏ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୯.୧୧.୧୯୪୧

II ଦେଶ-ଦଶ-ଦୁନିଆ କେତେବେଳେ ବଞ୍ଚିଯାଏ, ଉନ୍ନତ ହୁଏ।।

ପ୍ରସଙ୍ଗତ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ହେଲେ World teacher (ବିଶ୍ଵ ଶିକ୍ଷକ)। ତାଙ୍କ ଠାରେ integrated (ସଂହତ) ହୋଇ ସମସ୍ତେ ଯଦି ଚାଲନ୍ତି, ସବୁ ସାଧୁ ମହାପୁରୁଷମାନେ ବି ତାଙ୍କର ଅନୁବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ଚାଲନ୍ତି, ତେବେ ଦେଶ-ଦଶ-ଦୁନିଆ ବଞ୍ଚି ଯାଏ, ଉନ୍ନତ ହୁଏ।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ମହାପୁରୁଷମାନେ ତ ବହୁଦିନ ପରେ ଆସନ୍ତି। ସେମାନେ ଯେତେବେଳେ ନ ଥାଆନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ଉପାୟ କ'ଣ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେ ବାଲିଗଲେ ବି, ତାଙ୍କର ଗଢ଼ା ମଣିଷ ଥାଆନ୍ତି। ସେମାନେ ଧରି ରଖନ୍ତି। ସେହିଟା ଯେତେବେଳେ ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଏ, ପୁଣି ଆସନ୍ତି। ପୁରୁଷୋତ୍ତମ

ତ ସଦଗୁରୁ ଏହା ନିଶ୍ଚିତ । କିନ୍ତୁ ସେ ସର୍ବତୋମୁଖୀ ପଥ ବଦେଇ ଦେଇ ଯାଆନ୍ତି । ଯେ କୌଣସି ସଦଗୁରୁ ବା ପାବକ ପୁରୁଷ ହିଁ ହୁଅନ୍ତୁ ନା କାହିଁକି, ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ପୁରୁଷୋତ୍ତମଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ସଙ୍ଗତି ରହିବା ନିତ୍ୟାନ୍ତ ଦରକାର । ତେଣୁ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟପାଳୀ ଆପୁରୁଷମାଣର କଥା ଏତେ କରି କୁହାଯାଇଛି । ପୁରୁଷୋତ୍ତମଙ୍କୁ ପୂରଣ ଓ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରେନାହିଁ ଯେଉଁ ବାଦ ସେଥିରେ ସେ ବାଦ ପଡ଼ିଯାନ୍ତି ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୯.୧୧.୧୯୫୧

॥ ଇଷ୍ଟ କିଏ ॥

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ଗୋଟିଏ common factor (ଉପାଦାନ ସାମାନ୍ୟ) ବିଭିନ୍ନ ପରିସ୍ଥିତିର ଭିତରେ ଦେଇ, ବିଭିନ୍ନ ସାଦୃଶ୍ୟ ଭିତର ଦେଇ ଯାହାକିଛି ହୋଇ ଉଠିଛି । ଯଦି ଆତ୍ମା କୁହ ସବୁ ହିଁ ଆତ୍ମା, ଯଦି ବସ୍ତୁ କୁହ ତେବେ ସବୁ ହିଁ ବସ୍ତୁ । ସାକାରତା ଯାହା ଆକାର ନଥିଲା ତାହାର ହିଁ ପରିଣାମ । ଈଶ୍ବରଙ୍କର ଜୀବନ୍ତ ବେଦୀ ହେଲେ ଇଷ୍ଟ । ବେଦୀ ମାନେ ଯା ଉପରେ ସେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ । ପୁଣି ଯାହା ଭିତର ଦେଇ ତାଙ୍କୁ ଜାଣି ହୁଏ । ଗୁରୁ କହିଲେ ହିଁ ସଦଗୁରୁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୧୨.୧୧.୧୯୫୧

॥ ଆରାଧ୍ୟ ଦର୍ଶନର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ କ'ଣ ॥

ଆରାଧ୍ୟ ଦର୍ଶନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କଥା ଉଠିଲା ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏହାର ଗୋଟିଏ ବିରାଟ ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ଅଛି, ତାହା ମଣିଷର ସମଗ୍ର ସତ୍ତାକୁ ଅନୁରଞ୍ଜିତ କରି ତୋଳେ- ସୁକେନ୍ଦ୍ରୀକ, ସଂହତ, ଅନୃତ ଜ୍ଞାନରେ, ପ୍ରେମରେ, ଶକ୍ତିରେ, କର୍ମରେ ସଂସ୍କୃତନା ସୌକର୍ଯ୍ୟରେ । ଏହା ମଧ୍ୟରେ ସଂଶ୍ଳେଷଣ ଓ ବିଶ୍ଳେଷଣ ଦୁଇଟା ହିଁ ଥାଏ । ଏହାର ମୂଳ ହେଲା ଇଷ୍ଟଙ୍କ ଠାରେ ସୁକେନ୍ଦ୍ରୀକ ଟାଣ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୫.୧୨.୧୯୫୧

॥ ବ୍ରହ୍ମଦର୍ଶୀ ନୁହେଁ କିଏ ॥

ଜଣକ ସାଥିରେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟକୁ ଯିଏ ନଜାଣେ ସେ ବ୍ରହ୍ମଦର୍ଶୀ ନୁହେଁ । ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟକୁ ଅବଲମ୍ବନ କରି ହିଁ ସବୁ କିଛିର ଅସ୍ତିତ୍ବ ଓ ବୃଦ୍ଧି ବଜାୟ ରହେ । ପୁଣି ବ୍ରହ୍ମ ମଧ୍ୟରେ ଅଛି ବୃଦ୍ଧି । ତେଣୁ ବୃଦ୍ଧିର ଜ୍ଞାନ ଆହରଣ କରିବୁ, ଅଥଚ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟକୁ ଜାଣିବୁ ନାହିଁ, ମାନିବୁ ନାହିଁ - ତାହା ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଗଛର ଦୁଇଟି ପତ୍ର ଏକ ରକମ ନୁହେଁ । ସବୁ ପତ୍ରକୁ ଯଦି ଏକ ରକମ କରିବାକୁ ଯାଉ, ତେବେ ସତ୍ୟରୁ ବଞ୍ଚିତ ହେବୁ । ସତ୍ୟ ସେହିଠାରେ, ଯେଉଁଠାରେ ଆମେ ପ୍ରାଚୀନର ସୁସଙ୍ଗତି ନେଇ ଜୀବନରେ ଉଭିନ୍ନ କରି ଭବିଷ୍ୟତକୁ ସୃଷ୍ଟି କରିଚାଲୁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୫.୧୨.୧୯୫୧

॥ ମହାଚେତନ ସମୁଦ୍ଧାନ କି ଭାବରେ ହୋଇପାରେ ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ମନଟା adjust (ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) କରିପାରୁ ନାହିଁ, ନାନା ପ୍ରକାର ବିକ୍ଷିପ୍ତ ଚିନ୍ତା ଆସୁଛି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମଣିଷ ଚେତନ ଜୀବ । ନାନା ପ୍ରକାରର ଚରଙ୍ଗ ତ ଆସିବ । ଫଳରେ ମଞ୍ଚିକ୍ଷରେ ଚିନ୍ତାର ଛାପ ପଡ଼ିଥାଏ । ଆଉ ସେହି ପ୍ରକାରର ବୋଧ ପ୍ରଣାଳୀର ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥାଏ । ସାଧାରଣତଃ ଏହି ଗୁଡ଼ିକ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ଥାଏ, ତେଣୁ ସଂହତ ପ୍ରଜ୍ଞାର ଉଦୟ ହୁଏ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ସୁନ୍ଦ୍ରିକ ହେଲେ ସବୁ ଗୁଡ଼ିକ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୋଇ ପ୍ରଜ୍ଞାର ଅଭ୍ୟୁଦୟ କରି ତୋଳେ । ଏହିପରି ତାଲୁ ତାଲୁ ମହାଚେତନ ସମୁଦ୍ଧାନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇପାରେ ।

ଆ: ପ୍ର: ୫.୧୨.୧୯୫୧

॥ ନାରାୟଣ ପୂଜା କାହାକୁ କୁହାଯାଏ ॥

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ଆମ୍ଭେମାନେ ନାରାୟଣଙ୍କୁ ବାଦ ଦେଇ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କୁ ଚାହିଁଥାଉ । କିନ୍ତୁ ସେଥିରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କର ମନ ଜନ୍ୟ କରାଯାଏ ନାହିଁ । ନାରାୟଣଙ୍କୁ ଚାହିଁଲେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଆପେ ଆପେ ଆସନ୍ତି । ନାରାୟଣମାନେ ବୃଦ୍ଧିର ପଥ । ତାଙ୍କରି ମୂର୍ତ୍ତି ପ୍ରତୀକ ଯିଏ ତାଙ୍କୁ ଏବଂ ଯାହାଦ୍ୱାରା ମଣିଷର ବୃଦ୍ଧି ହୁଏ, ସେହିଭଳି ପଥକୁ ଅବଲମ୍ବନ କରିବା ଦରକାର । ତାକୁ ହିଁ କୁହାଯାଏ ନାରାୟଣ ପୂଜା । କଥାଟା ଆମେ ବୁଝୁନା । ଆମ୍ଭେମାନେ ଲୋକ ଉପାୟ ନ କରି ଟଙ୍କା ଉପାୟ କରିବାକୁ ଚାହୁଁ । କିନ୍ତୁ ଟଙ୍କା ଆସେ ଲୋକଙ୍କ ଭିତରେ ଦେଇ । ତାହା ଆମେ ବୁଝୁନା । ଅନ୍ୟକୁ ଠକିବାକୁ ଯେତେ ଯିବୁ, ସେତେ ନିଜକୁ ଠକାଇବୁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୧୨.୧୨.୧୯୫୧

॥ ନିର୍ବିଶେଷ କ'ଣ ॥

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ପଚାରିଲେ - ସବୁ ହିଁ ତ ବିଶିଷ୍ଟ, ଏହା ମଧ୍ୟରେ ନିର୍ବିଶେଷ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବିଶେଷର ଉକ୍ତ ଯେଉଁଟା, ସେହିଟା ହିଁ ହେଲା ନିର୍ବିଶେଷ।
ବିଶେଷତ୍ୱ ସେଠାରେ ଯେପରି ନିର୍ବିଶେଷ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୨୭.୧୨.୧୯୫୧

॥ ସାଧୁ କେଉଁଥିରୁ ହୁଏ ॥

ଜଣେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଶକ୍ତି ଠାକୁ ଜଣେ ସାଧୁ ହୁଏ, ନା ସାଧନା
ବଳରେ ସାଧୁ ହୁଏ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଶକ୍ତି ସମସ୍ତଙ୍କର ଅଛି, ସାଧନା କରି ପୁରେଇ
ତୋଳିବାକୁ ହୁଏ। ସାଧୁ କଥାର ଅର୍ଥ ନିଷ୍ପନ୍ନକାରୀ। ଯେଉଁମାନେ ଅସାଧୁ ସେମାନେ
ବି ଚେଷ୍ଟା କରି ସାଧୁ ହୋଇପାରନ୍ତି।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ କହିଲେ - ଅସାଧୁ ଯିଏ, ତାର ଚେଷ୍ଟା କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହୁଏ
ନାହିଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କରିଲେ ହିଁ ହୁଏ। ସତ୍ତା ଯେତେବେଳେ ଅଛି, ଆଉ ସତ୍ତା
ପ୍ରତି ଯେତେବେଳେ ଭଲ ପାଇବା ଅଛି, ସେତେବେଳେ ହେବାଟା ଅସାଧାରଣିକ ନୁହେଁ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୨୭.୧୨.୧୯୫୧

॥ ବିଶ୍ୱାସ ଆସେ କିପରି ॥

ଜଣେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ବିଶ୍ୱାସ ଆସିବ କିପରି?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଅନୁରାଗ ଆସିଲେ ହିଁ ବିଶ୍ୱାସ ଆପେ ଆପେ ଆସେ। ବିଶ୍ୱାସ
ସେତେବେଳେ ହେବ, ଯେତେବେଳେ ପ୍ରଶ୍ନଶୂନ୍ୟ ହୋଇଯିବ। All solved (ସବୁ
ସମସ୍ୟା ସମାହିତ)।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୨୯.୧୨.୧୯୫୧

॥ ସମାଧି କିପରି ଭାବରେ ହୁଏ ॥

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ସମାଧି କିପରି ଭାବରେ ହୁଏ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଅନୁରାଗ ବହୁ ବହୁ ଆପେ ହିଁ ସମାଧି ଆସେ। ସମାଧିକୁ
ତାକି ଆଣିବାକୁ ପଡ଼େ ନାହିଁ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୨୯.୧୨.୧୯୫୧

॥ ଶାନ୍ତି ମାନେ କ'ଣ ॥

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ଶାନ୍ତି ମାନେ ସାମ୍ୟହରା
ଅବସ୍ଥାରେ ନ ପଡ଼ିବ। ଶାନ୍ତି ନିନତ୍ ଅବସ୍ଥା ବା ଜଡ଼ ଅବସ୍ଥା ନୁହେଁ। ପରିବର୍ତ୍ତନର
ମଧ୍ୟରେ ବି ସମତା ରହିବ, ତେବେ ଯାଇ ଶାନ୍ତି। ଅତୁଟ ଭକ୍ତି ଓ ଅନୁରାଗ ଆମ୍ଭ
ମାନଙ୍କୁ ଶାନ୍ତି ଦେଇପାରେ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୩୦.୧୨.୧୯୫୧

॥ ଜନ୍ମ ଓ ମୃତ୍ୟୁ ମଧ୍ୟରେ କି ରକମ ବ୍ୟବଧାନ ଥାଏ ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଜନ୍ମ ଓ ମୃତ୍ୟୁ ମଧ୍ୟରେ ବ୍ୟବଧାନ
କି ରକମ ଥାଏ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବ୍ୟବଧାନ ମୃତ ଆତ୍ମା ସାଙ୍ଗରେ କୌଣସି ସାମା-ସ୍ୱାର
ମିଳନ କାଳାନ ଭାବ ସଙ୍ଗତି ପାଇବାର ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୩୦.୧୨.୧୯୫୧

॥ ଜ୍ଞାନ ହେଲେ କର୍ମ ନାଶ ହୁଏ ମାନେ କ'ଣ ॥

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଜ୍ଞାନ ହେଲେ କର୍ମ ନାଶ ହୁଏ, କର୍ମନାଶ ହେଲେ
ଶରୀର ରହେ ନାହିଁ, ତେବେ ଜନକ ଇତ୍ୟାଦିଙ୍କର ଶରୀର ଥିଲା କିପରି?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କର୍ମର ନାଶ ହୁଏ ମାନେ, ବିଚ୍ଛିନ୍ନ କର୍ମର ନାଶ ହୁଏ। ଏହି
ଧରଣୀର କର୍ମ ନାଶ ହେଲେ ଜୀବନ ନାଶ ହୁଏ ନାହିଁ, ବରଂ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ସତ୍ତା
ଅନନ୍ତ କାଳ ଧରି ଚାଲେ। ଆତ୍ମେମାନେ ଅମୃତର ସନ୍ତାନ। ଆତ୍ମେମାନେ ଚାହୁଁ ଆତ୍ମ
ମାନଙ୍କର ସ୍ମୃତି ନେଇ ଚାଲିବାକୁ। ତାହା ଏହି ଶରୀର ନେଇ ହେଉ ବା ଅନ୍ୟ ଶରୀରରେ
ହେଉ - ଜ୍ଞାନ ଚାହୁଁ ଏଥିପାଇଁ ଯା'ଦ୍ୱାରା ବେଘୋରରେ ନ ପଡ଼ି, ଭଲ ମନ୍ଦ ସ୍ଥିର କରି
ସେହି ଭାବରେ ଚାଲିଯାନ୍ତି। ନିଜେ ବଞ୍ଚିବାକୁ ଗଲେ ପରିବେଶକୁ ବଞ୍ଚେଇବାକୁ ହୁଏ।
ପରିବେଶ ଓ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ପୋଷଣ ନେଇ ଓ ତାକୁ ପୋଷଣ ଦେଇ ଚାଲିଲେ
ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ବଞ୍ଚିବାଟା ଅବ୍ୟାହତ ହୁଏ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୨.୧.୧୯୫୨

॥ ଶ୍ରେଷ୍ଠଦାନ କ'ଣ ॥

ଜଣେ ଆଉ ଜଣକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କହିଲେ - ସେ ଖୁବ ଜନସେବା କରନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଧର୍ମଦାନ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଦାନ । ତାହା ବାଦ ଦେଇ କୌଣସି ସେବାର କିଛି ହୁଏ ନାହିଁ । ମଣିଷକୁ ମଣିଷ କରି ତିଆରି କରିବା ହିଁ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ସେବା ଏବଂ ତା' ପାଇଁ ଦରକାର ସଦଗୁରୁ ଗ୍ରହଣ । ତା' ଭିତର ଦେଇ ମଣିଷର ପ୍ରବୃତ୍ତି ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ହୁଏ ଏବଂ ଯୋଗ୍ୟତା ବଢ଼େ । ମଣିଷର ଚରିତ୍ର ଗଠନ ନ ହେଲେ କୌଣସି ସେବାରେ କିଛି କାର୍ଯ୍ୟ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୨.୧.୧୯୫୭

॥ ପଥର ପୂଜା, ଗୁରୁବାଦ ଇତ୍ୟାଦି କାହିଁକି ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ପଚାରିଲେ - ମଣିଷ ମଧ୍ୟରେ downward tendency (ଅଧୋମୁଖୀ ପ୍ରବୃତ୍ତି) କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମଣିଷ ଭିତରେ ସମସ୍ତ ପ୍ରବୃତ୍ତି ବିକଶିତ ହୋଇଅଛି । ତାକୁ ଉନ୍ନତ କରି ତୋଳିବାର ଭିତ୍ତି ହିଁ ହେଲା । ତାକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ପ୍ରତି ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ କରି ଗଢ଼ି ତୋଳିବା ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ବୋଧହୁଏ ଏଇଥିପାଇଁ ପଥର ପୂଜା, ଗୁରୁବାଦ ଇତ୍ୟାଦିର ପ୍ରଥା ରହିଛି ଭାରତରେ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପଥର ପୂଜା ମାନେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରତୀକ ହିସାବରେ ଗ୍ରହଣ କରି ମଣିଷକୁ ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ କରି ଗଢ଼ିବା । ତା' ପଛରେ ମଧ୍ୟ ଅଛନ୍ତି ଗୁରୁ ମଣିଷ । ଗୁରୁବାଦ ସମସ୍ତଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ନା କୌଣସି ଭାବରେ ଅଛି । ଶ୍ରୀକ୍ଷୀୟାନ - ମୁସଲମାନ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କି କ'ଣ ଗୁରୁବାଦ ନାହିଁ ? ଧୂଳିକଣା ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଏତେ ଦୂର ଯେ ହୋଇଛି, ସେ ସବୁ ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଅଛି । ତୁମ୍ଭମାନେ downward (ଅଧୋମୁଖୀ) ବି ଯେମିତି ଯାଇ ପାର, upward (ଉର୍ଦ୍ଧ୍ବମୁଖୀ) ବି ସେହିପରି ଯାଇପାର ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୨.୧.୧୯୫୭

॥ ମୁକ୍ତି ହିଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କି ନୁହଁ ॥

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସୀ କଲେ - ମଣିଷର ଲକ୍ଷ୍ୟ କ'ଣ ମୁକ୍ତି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବୈଷ୍ଣବମାନେ କହନ୍ତି 'ମୋକ୍ଷ ବାଞ୍ଛା କୈତବ ପ୍ରଧାନ' । ମଣିଷର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଲା ତାଙ୍କର ଲାଳା ଉପଭୋଗ କରିବା । ମୁକ୍ତି ଏହାର ଅନେକ ତଳେ ଅଛି । ସୁତିବାହୀ ଚେତନା ଯଦି ଥାଏ, ଏବଂ ଇଷ୍ଟାର୍ଥପରାୟଣତା ଯଦି ପ୍ରଧାନ ହୁଏ, ତେବେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଥର ଜନ୍ମ ନେଲେ ବି କିଛି ଯାଏ ଆସେ ନାହିଁ । ପ୍ରବୃତ୍ତି ସେତେବେଳେ ମୋତେ ନାକରେ ଦଉଡ଼ି ଦେଇ ଘୁରେଇ ପାରେ ନାହିଁ । ମୁଁ ସବୁ ଅବସ୍ଥାର ମଧ୍ୟରେ ଥାଇ ବି ତା'ର ଉର୍ଦ୍ଧ୍ବରେ ଥାଏ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୨.୧.୧୯୫୭

॥ ଅନୁରାଗ ଠିକ ଥାଏ କେତେବେଳେ ॥

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ଭଗବାନଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ଅନ୍ୟ କିଛିର ପ୍ରୟୋଜନ ଯେତେବେଳେ ପ୍ରବଳ ହୁଏ, ସେତେବେଳେ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଅନୁରାଗ କମିଯାଏ । ପୁଣି, ମୋର ଯାହା କିଛି ସବୁ ଯେତେବେଳେ ଭଗବାନଙ୍କ ପାଇଁ ହୁଏ, ସେତେବେଳେ ଅନୁରାଗ ଠିକ ଥାଏ । ଅକାତ୍ୟ ଅନୁରାଗ ନ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତା ଢେଉ ଭଳିଆ ଉଠିବା ପଡ଼ିବା ଭିତର ଦେଇ ଚାଲେ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୫.୧.୧୯୫୭

॥ ଅନ୍ତରସ୍ଥ ଶିବ କି ଭାବରେ ଜାଗ୍ରତ ହେବେ ॥

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ପ୍ରସଙ୍ଗତଃ କହିଲେ - ଶିବସୁନ୍ଦର ତୁମ ଭିତରେ ଯୋଗନିଦ୍ରାକୁ ନ ହୋଇ ନିଦ୍ରିତ ଅବସ୍ଥାରେ ଅଛନ୍ତି । ଯେତେ ହିଁ ତପଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟାର ଭିତର ଦେଇ ତାଙ୍କୁ ସୁତି କରିବ, ସେତେ ହିଁ ତୁମର ଅନ୍ତରସ୍ଥ ଶିବ ଜାଗ୍ରତ ହେବେ । ଅର୍ଥାତ୍ ତାଙ୍କର traits (ଗୁଣ) ଗୁଡ଼ିକ ତୁମ ଠାରେ materialised (ବାସ୍ତବୀକୃତ) ଓ ଜୀବନ୍ତ ହୋଇ ଉଠିବ । ତା'ଭିତର ଦେଇ ତୁମର intelligence (ବୁଦ୍ଧି) ଓ ability (ସାମର୍ଥ୍ୟ) ତଦନୁଯାୟୀ ବଢ଼ିଯିବ । ସ୍ବଭାବିକ ଦେଇ ତାଙ୍କର ଗୁଣ ଗୁଡ଼ିକ ତୁମ ଭିତରେ function (କାର୍ଯ୍ୟ) କରି ପ୍ରଥମେ ତୁମ ଭିତରେ ବିସ୍ତାର ଲାଭ କରିବ । ପରେ ସେହିଟା ଅନ୍ୟ ଭିତରେ ବି ସଞ୍ଚାରିତ ହେବ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୧୯.୧.୧୯୫୭

II ଭଗବାନ କିପରି, ଶରତାନ କ'ଣ କରେ ।।

ପ୍ରସଙ୍ଗକ୍ରମେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଭଗବାନ ଜୀବନ ସରୁପ। ଶୁଭ ସରୁପ। ସେ ମଙ୍ଗଳମୟ, ଶିବ ସୁନ୍ଦର। ଶରତାନ ହେଲା ତାହା ଯାହା ଭଗବାନଙ୍କ ସାଥରେ ବିଚ୍ଛେଦ ଘଟାଏ। ସେ ଯେ ମୋର ଅସ୍ଥି। ତାଙ୍କ ଛାଡ଼ା ଯେ ଆମର ଅସ୍ଥି ନାହିଁ, ତାହା ଭୁଲି ଯାଉ। Complex (ପ୍ରବୃତ୍ତି) ଦ୍ଵାରା obsessed (ଅଭିଭୂତ) ଆଉ ତେଣୁ ବିଚ୍ୟୁତ ହୋଇପଡ଼ୁ। ମୋ ପଛରେ ଅଛି ମୋର ସତ୍ତା। ସେତେବେଳେ ମୋର complex (ପ୍ରବୃତ୍ତି)ର ପୂଜା ହୁଏ, ସତ୍ତାର ପୂଜା ହୁଏ ନାହିଁ। Complex (ପ୍ରବୃତ୍ତି)କୁ ଏମିତି ଭାବରେ adjust (ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) କରିବାକୁ ହୁଏ ଯେପରି ସତ୍ତା-ପରିପୋଷକ ହୁଏ, ଶୁଭ ସନ୍ନିପାତ ହୁଏ। Complex (ପ୍ରବୃତ୍ତି)ର ଅଧୀନ ହେଲେ ଶରତାନର ଅଧୀନ ହେବା ହୁଏ। ଶରତାନ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ସତ୍ତାକୁ ବଧ କରିବାକୁ ଚାହେଁ, ଜୀର୍ଣ୍ଣ-ଶୀର୍ଣ୍ଣ କରିବାକୁ ଚାହେଁ। ଶରତାନମୁଖୀ ହେଲେ ସେତେବେଳେ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଆଉ ଭଲ ଲାଗେ ନାହିଁ, ଭଲ ପାଇବା ହୁଏ ନାହିଁ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୧୭.୨.୧୯୫୭

II ସଦଗୁରୁଙ୍କ ଠାରେ ସୁକେନ୍ଦ୍ରୀକ ହେବା ହୁଏ ନା କେତେବେଳେ ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ସଦଗୁରୁଙ୍କ ପ୍ରତି depth of interst (ଅନୁରାଗର ଗଭୀରତା) ଯେତେ ପରିମାଣରେ, ମୋର ଭଲ ମନ୍ଦ ସବୁକିଛି readjusted (ପୁନର୍ନିୟନ୍ତ୍ରିତ) ସେତିକି ପରିମାଣରେ ହେବ। ତାଙ୍କଠାରେ concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରୀକ) ଓ adhered (ଶ୍ରଦ୍ଧାନ୍ବିତ) ହେଲେ ତାଙ୍କୁ ଖୁସି କରିବାଟା ହିଁ ମୋର ଏକ ମାତ୍ର ଖୁସିର ବ୍ୟାପାର ହୋଇ ଉଠେ। ଗୁରୁଙ୍କୁ ଭଲପାଏ, ତାଙ୍କର ଦୈବଶକ୍ତି ଦ୍ଵାରା ମୋର ପ୍ରତ୍ୟାଶା ସିଦ୍ଧ ହେବ ବୋଲି - ସେଥିରେ କିନ୍ତୁ concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରୀକ) ହେବା ହୁଏନାହିଁ, ଚରିତ୍ର ବି ବଦଳେ ନାହିଁ। ସେଠି ପ୍ରତ୍ୟାଶାଟା ହିଁ କାମନାର ବସ୍ତୁ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୧୮.୨.୧୯୫୭

II ଦୁନିଆରେ ରହିବି ସାରୁଗଛ ପତ୍ର ଭଳି

ଦେହରେ ଜଳ ଲାଗିବ ନାହିଁ କେତେବେଳେ ।।

ବହିରାଗତ ଜଣେ ବୃଦ୍ଧ ଭଦ୍ରଲୋକ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ମୁଁ କିଏ? ତ୍ରିତାପରେ କଷ୍ଟ ପାଉଛି କାହିଁକି? ସାଧବସ୍ତୁ କ'ଣ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୁଁ କିଛି ବୁଝେ ନାହିଁ, ମୂର୍ଖ ମଣିଷ। ଏତିକି ବୁଝେ, ଯଦି କିଛି ଚାହେଁ, ତେବେ ଚାହିଁବା ମାର୍ଯ୍ୟକ କରିବାକୁ ହେବ। ଆତ୍ମମାନଙ୍କୁ ଇଷ୍ଟାର୍ଥପରାୟଣା ହେବା ଦରକାର। ସେତେବେଳେ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକ ଟାଣି ନେଇ ଯାଇ ପାରେ ନାହିଁ। ସବୁ ଗୁଡ଼ିକ ଅନିତ ହୋଇଉଠେ। ଆତ୍ମମାନେ ତଦୁପଚୟୀ ଚଳଣିରେ ଚାଲୁ। ସେତେବେଳେ ଚୁପ୍ଟି ଆସିଥାଏ। ଦୁନିଆ ମଧ୍ୟରେ ରହିବି ସାରୁପତ୍ର ଭଳି ଦେହରେ ଜଳ ଲାଗେ ନାହିଁ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୧୮.୨.୧୯୫୭

II ସେବା ମାନେ କ'ଣ, ସେବା ସାର୍ଥକ ହୁଏ କେଉଁଥିରେ ।।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ସେବା ମାନେ ପରି ପାଳନ, ପରିପୋଷଣ, ପରିପୂରଣ, ପରିରକ୍ଷଣ। ଏହି ଗୁଡ଼ିକ ଭିତର ଦେଇ ସେବା ସାର୍ଥକ ହୁଏ। ସେବା ଭିତର ଦେଇ ଇଷ୍ଟସାର୍ଥ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେବା ଦରକାର। ନଚେତ୍ ସେବା ସାର୍ଥକ ହୁଏ ନାହିଁ। 'ସତ୍ୟମ ଶିବମ୍ ସୁନ୍ଦରମ୍'। ଯାହା ସତ୍ତାପୋଷଣ, ତାହା ହିଁ ଶୁଭ, ତାହା ହିଁ ସୁନ୍ଦର। ଯିଏ ସତ୍ୟ, ସେ ହିଁ ଶିବ, ସେ ହିଁ ସୁନ୍ଦର।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୧୮.୨.୧୯୫୭

II ସାଧୁସଙ୍ଗ ମାନେ କ'ଣ ।।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ମୁହୂର୍ତ୍ତ ମାତ୍ର ସାଧୁସଙ୍ଗରେ ମଣିଷ ପ୍ରାଣ ପାଏ, ମାନେ କ'ଣ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସାଧୁ ମାନେ ଯିଏ successful (ସଫଳ)। ତାଙ୍କର ସଙ୍ଗ କରିବା ମାନେ ତାଙ୍କଠାରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହେବା। ତାହାହେଲେ ଯାହା ହେବାର କଥା ତାହା ଆପେ ଆପେ ହେବ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୧୮.୨.୧୯୫୭

II ସଂସାରରେ କି ଭାବରେ ଚାଲିବାକୁ ହୁଏ ।।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ସଂସାରରେ କି ଭାବରେ ଚାଲିବାକୁ ହୁଏ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସଂସାରର ସବୁ କାର୍ଯ୍ୟ-କର୍ମ-ଆଚାର-ବ୍ୟବହାର, ଜପ-ତପ, ସବୁରି ଭିତର ଦେଇ ଇଷ୍ଟଙ୍କୁ ଉପଚୟୀ (ବର୍ଦ୍ଧନ ମୁଖର) କରି ଚୋଲିବାକୁ

ହେବ । ଆଉ ମୋର ଯାହା କିଛି ଅଛି ତାକୁ meaningful (ସାର୍ଥକ) କରି ଚୋଳିବାକୁ ହେବ ତାଙ୍କଠାରେ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଏହି ଭାବରେ ଚାଲିଲେ କ'ଣ ମଣିଷ ଶାନ୍ତି ପାଇବ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ନିର୍ଦ୍ଦୀତ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ତାହାଲେ ମୂଳ କଥା ହିଁ ତ ଭକ୍ତି, ବିଶ୍ୱାସ, ଭଲ ପାଇବା - ଏହା ହେଲେ ସବୁ ହୋଇଯିବ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏହା ହେଲେ ସବୁ ହିଁ ଆସେ, ଏହା ମଧ୍ୟରେ ଅନେକ କିଛି ଅଛି ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୨୦.୨.୧୯୫୭

॥ ମନ୍ତ୍ର ମାନେ କ'ଣ, ମନ୍ତ୍ରର ପ୍ରୟୋଜନ କାହିଁକି ॥

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ମନ୍ତ୍ର ମାନେ କ'ଣ ? ମନ୍ତ୍ରର ପ୍ରୟୋଜନ କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମନ୍ତ୍ର ମାନେ ମନକୁ ଯିଏ complex (ପ୍ରବୃତ୍ତି) ଠାରୁ ଟ୍ରାଣ କରେ । ଆଉ ମନ୍ତ୍ର ମାନେ clue of life (ଜୀବନର ସଙ୍କେତ) । ସବୁ କିଛି ମଧ୍ୟ ଦେଇ ସେହିଟାକୁ work out (କାର୍ଯ୍ୟରେ ପରିଣତ) କରିବା ଦରକାର । ପ୍ରବୃତ୍ତିଚଳନ ହେତୁ ନାନା ପ୍ରକାର ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ବୋଧପ୍ରଣାଳୀ, ଯାହା ସୃଷ୍ଟି ହୋଇ ଆମ ଭିତରେ ଅଛି, ମନ୍ତ୍ରର ପ୍ରତୀକ ଯିଏ ତାଙ୍କଠାରେ concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) ହେଲେ ସେଗୁଡ଼ିକ adjusted (ନିୟନ୍ତ୍ରିତ) ହୁଏ । ଆନନ୍ଦମୁଖର ଅର୍ଥ-ଭାବନା- ସମନ୍ୱିତ ମନ୍ତ୍ର ଜପର ଭିତର ଦେଇ ମଣିଷ ଅବଚେତନ ମନର ଅନିୟନ୍ତ୍ରିତ ବହୁ କିଛି ଉଦଭାସିତ ହୋଇ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୋଇ ଉଠିପାରେ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ବାଜ ଜପ କରିବା ସାଙ୍ଗରେ କ'ଣ ତାର ଶକ୍ତିର ସନ୍ଧାନ ପାଇବା ହୁଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) ହୋଇ କରିଲେ ହିଁ ହୁଏ । ଆମ୍ଭେମାନେ ଅନେକ ସମୟରେ ଫାଙ୍କା ଫାଙ୍କା କରିଥାଉ, ସେଥିରେ ବୁଝାଯାଏ ନାହିଁ । Concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) ହୋଇ କରିଲେ ହିଁ flash (ଆଲୁଅ) ଆସେ । ସେହିଟା କାହାର ବି inner vision (ଅନ୍ତର୍ଦୃଷ୍ଟି)ର ଭିତର ଦେଇ ବାହାରେ, କାହାର ବି endowment (ବିଶେଷ ଶକ୍ତି)ର ଭିତର ଦେଇ ବାହାରେ । ଗୋଟିଏ ହେଲା ଅନୁଭୂତି, ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏକୁ କୁହାଯାଏ ବିଭୂତି । କାହାର ବି ଦୁଇଟା ଏକ ସଙ୍ଗରେ ହୁଏ । ପୁଣି

ଏଭଳି ହୁଏ, ମୁଁ ହୁଏତ କଥା କହି ଜାଣିନି, ଏପରି କଥା କହୁଛି, କିଭଳି କହୁଛି ତାହା ଜାଣିନାହିଁ । ଯେଉଁମାନେ ଶୁଣନ୍ତି ସେମାନେ spell bound (ମନ୍ତ୍ରମୁଗ୍ଧ) ହୋଇଯାଆନ୍ତି ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଅନୁଭୂତିଟା ହିଁ ତ ଦରକାର, ବିଭୂତିର ତ ଦରକାର ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କୌଣସିଟା ପକେଇ ଦେବାର କଥା ନୁହଁ । ପୁଣି, ମୋର କୌଣସି ହିଁ ଦରକାର ନାହିଁ । ଦରକାର କେବଳ ତାଙ୍କୁ । ତାଙ୍କ ଛାଡ଼ା ଯାହା ଦରକାର ବୋଲି ମନେ କରିବ, ମୋର ମନ ବି ସେହି ଦିଗକୁ ଯିବ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୦/୨୦.୨.୧୯୫୭

॥ ଭକ୍ତି ରହିଲେ ବି ରୁଦ୍ଧ ପ୍ରକୃତି ହୁଏ କାହିଁକି ॥

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଭକ୍ତି ରହିଲେ ବି ମଣିଷ cynic (ରୁଦ୍ଧ ପ୍ରକୃତି) ହୁଏ କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଭକ୍ତି ରହିଲେ ପୁଣି cynic (ରୁଦ୍ଧ ପ୍ରକୃତି) ହୁଏ କିପରି ? ଭକ୍ତି ନ ରହିଲେ ବରଂ cynic (କଠୋର) ହୋଇପାରେ । କଠୋର ହୁଏ ତାର ମାନେ ଭକ୍ତି ନଥାଏ, ଲକ୍ଷ୍ୟ ଥାଏ ଅନ୍ୟ କିଛି ଉପରେ । ଆଉ, ତାହାର ପାଇଁ ଭକ୍ତିର ବାହାନା ନେଇ ଚାଲେ । ଯାହା ସେ ପାଇବାକୁ ଚାହେଁ, ତାହା ନପାଇଲେ କଠୋର ହୋଇ ଉଠେ । ଭକ୍ତି ନ ରହିଲେ ଓଲଟା ହୁଏ । ହୁଏତ ମଣିଷ ସେତେବେଳେ ମନ୍ତ୍ର ଭିତରେ ବି ଭଲ ଦେଖେ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୨.୩.୧୯୫୭

॥ ମହାପୁରୁଷମାନେ ସଦଗୁଣ ସମ୍ପାରିତ କରିଦେଇ ପାରନ୍ତି କି ନାହିଁ ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ ମହାପୁରୁଷମାନେ induction (ଆବିଷ୍କରଣ) ଶୁଦ୍ଧା, ଭଲପାଇବା ସମ୍ପାରିତ କରିଦେଇ ପାରନ୍ତି ନାହିଁ ମଣିଷଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - By induction (ଆବିଷ୍କରଣ) କରି ଦେଲେ ବି ତାହା ରହେ ନାହିଁ । ମହାପୁରୁଷ ମାନଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଲା, ମଣିଷର ସରାକୁ ଉନ୍ନତ କରି ଚୋଳିବା, ଭିତରୁ ଏହା ନହେଲେ ମଣିଷର କଲ୍ୟାଣ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ କହିଲେ - ଅନେକେ କହନ୍ତି ସାଧନା କରିବାର ଶକ୍ତି କ'ଣ ମୋର ଅଛି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସାଧନା କରିବି ତାଙ୍କ ପାଇଁ, ମୋ ପାଇଁ ନୁହଁ । To befit for him (ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ହେବାକୁ ହେବ) । ମୁଁ ତାହେଁ, ତାଙ୍କର ସେବା କରିବି ଅନନ୍ତକାଳ ଧରି - ସେଥିପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟତା ଦରକାର, ସେଥିପାଇଁ ଅନୁଶୀଳନ ଦରକାର । ମୁଁ ଭାବେ, ମୋର ତପସ୍ବର୍ଯ୍ୟା ତୁମଠାରେ ପରିପୁଷ୍ଟ ହେଉ, ତୁମ ଠାରେ ଆପୂରିତ ହେଉ । ତାଙ୍କର ପ୍ରୀତି ହିଁ ମୋର ସାର୍ଥ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧୧.୩.୧୯୫୭

II ଭକ୍ତିର ଚର୍ଚ୍ଚା କରିବାକୁ ହୁଏ କାହିଁକି ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଭକ୍ତିର ଚର୍ଚ୍ଚା ଛାଡ଼ା - ଅବଶ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିତାଗଣ ଭକ୍ତି ନୁହଁ, ସେ ଭକ୍ତି ଅତ୍ୟୁତ ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ ହେବା ଦରକାର-ମଣିଷର ସୁଖ ବି ହୁଏନାହିଁ, ଉପଭୋଗ ମଧ୍ୟ ହୁଏନାହିଁ, ଜ୍ଞାନ ମଧ୍ୟ ହୁଏନାହିଁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧୭.୩.୧୯୫୭

II ଅସଙ୍ଗତି ନାହିଁ କାହା ମଧ୍ୟରେ ।।

ପ୍ରସଙ୍ଗତଃ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ସାଂଖ୍ୟର ବହୁ ପୁରୁଷବାଦ ଏବଂ ବୈଷ୍ଣବ ମାନଙ୍କର ଦ୍ବୈତବାଦ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ଅସଙ୍ଗତି ନାହିଁ । ତାର ମାନେ, ଈଶ୍ବର ବି eternal (ଚିରନ୍ତନ) । ଜୀବ ତାହେଁ ଅନନ୍ତକାଳ ତାଙ୍କୁ ଉପଭୋଗ କରିବାକୁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୨୩.୩.୧୯୫୭

II ଚିତ୍ତସ୍ଥିର ହେବା ମାନେ କ'ଣ ।।

ଜଣେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ଚିତ୍ତ ସ୍ଥିର ହୁଏ କିପରି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଚିତ୍ତ ସ୍ଥିର ହେବା ମାନେ Static (ସ୍ଥିତିଶୀଳ) ହେବା ନୁହଁ । ଆମ୍ଭେମାନେ ଏକଙ୍କୁ କେନ୍ଦ୍ର କରି ଯେତେବେଳେ ଚାଲୁ, ସେତେବେଳେ ଚିତ୍ତ ସ୍ଥିର ହୁଏ । ଚିତ୍ତ dynamic (ଗତିଶୀଳ), active (ସକ୍ରିୟ), sharp (ତୀକ୍ଷ୍ଣ) ଓ responsive (ସାତ୍ତ୍ବୀ ପ୍ରବଣ) ରହିବ concentric ହେଲେ - ଏହା ହେଲା ଚିତ୍ତ ସ୍ଥିରତା ମୂଳ କଥା । ଯେ ଯେତେ ସମ୍ବେଦନ - ସମ୍ବୁଦ୍ଧ, ଯେ ଯେତେ ଅନୁରାଗୀ, ତାର ସେତେ ଏହି ପ୍ରକାର ହୁଏ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ତା' ହେଲେ vacuity (ଶୂନ୍ୟତା) ପ୍ରୟୋଜନ ନାହିଁ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାହା ମୁଁ ବୁଝେ ନାହିଁ । ଯେତେ vacuity (ଶୂନ୍ୟତା) ହେବ, ସେତେ sanity (ସସ୍ଥିର) ଅଭାବ ହେବ । ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ ଅନୁରାଗ ଭିତର ଦେଇ adjusted (ନିୟନ୍ତ୍ରିତ) ହୁଏ, ଧୀରେ ଧୀରେ ସମାଧି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୁଏ । ସମାଧି ମାନେ ସମ୍ୟକ ଧାରଣ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୨.୪.୧୯୫୭

II ଠାକୁର ଦରକାର କାହିଁକି ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଭାବ ଭକ୍ତିର ଗୋଟିଏ ବାସ୍ତବ ଅବଲମ୍ବନ ଦରକାର । ପୁଣି, ଯେଉଁଠି ଭକ୍ତି, ସେଠି ସକ୍ରିୟତା, ବୀର୍ଯ୍ୟ, ପରାକ୍ରମ, କ୍ଳେଶ ସୁଖପ୍ରିୟତା ରହିବ ହିଁ । ଆକାଶର ଭଗବାନଙ୍କ ପାଖରେ ହୁଏ ନାହିଁ । ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ କୌଣସି conflict (ଲଢ଼େଇ) ହୁଏ ନାହିଁ । ତେଣୁ adjustment (ନିୟନ୍ତ୍ରିତ) ହୁଏ ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ଜୀବନ୍ତ ଠାକୁର ଦରକାର ହୁଏ । ଠାକୁର ମାନେ ଯିଏ ଠାକୁର ଦିଅନ୍ତି । Concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) ହେବୁ, କିନ୍ତୁ କେଉଁଠାରେ ହେବୁ । ସେଥିପାଇଁ ଜୀବନ୍ତ ପୁରୁଷମାଣ ଆଦର୍ଶ ବା ଠାକୁର ଦରକାର ହୁଏ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧୪.୪.୧୯୫୭

II ଶାନ୍ତି ମିଳେ ନାହିଁ କାହିଁକି ।।

ଜଣେ କହିଲେ - ମନରେ ଶାନ୍ତି ପାଏ ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ ନ ହେଲେ ମନ ସତଃ ହିଁ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ହୋଇଯାଏ, ଭାଙ୍ଗି ଯାଏ, ପାଗଳ ଭଳି ହୁଏ । ସେଥିରେ ଶାନ୍ତି ମିଳେ ନାହିଁ । ଶାନ୍ତିର ଏକମାତ୍ର ପଥ ହେଲା ଏକାଗ୍ରତା ଇଷ୍ଟାର୍ଥପରାୟଣ ହେବା ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧୪.୪.୧୯୫୭

II ସାର୍ଥକତାର ପ୍ରଥମ କଥା କ'ଣ ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଯଦି କେହି ବିକେନ୍ଦ୍ରିକ ହୁଏ, ଆଉ ସେ ଯଦି ଅତି ପରାକ୍ରମୀ ବି ହୁଏ, ବା ଗୁଣବାନ ବି ହୁଏ, ତାହାଲେ ବି ସେ down (ଅଧୋଗାମୀ) ହେବହଁ । ସାର୍ଥକତାର ପ୍ରଥମ କଥା ହେଲା ଇଷ୍ଟସାର୍ଥୀ ହେବା, ଇଷ୍ଟଙ୍କୁ ନିଜର ସାର୍ଥ କରିନେବା । ଏତେ ମଣିଷ ଅଛନ୍ତି ଅଳ୍ପ କେତେ ଜଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଯଦି

ସେଇ ଜିନିଷଟି ରହେ, ସେଥିରେ ଯେ କ'ଣ ହୋଇପାରେ କୁହାଯାଏ ନାହିଁ। ସ୍ବର୍ଗମାନ, ଉତ୍ତମ, ଉତ୍ତମାନ, ଆଦୁବକର ଇତ୍ୟାଦିଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏହି ଜିନିଷଟି ଥିଲା। ଏହି ଜିନିଷଟି ରହିଲେ ଦୂରଦୃଷ୍ଟି, ଅନ୍ତର୍ଦୃଷ୍ଟି, ବୁଦ୍ଧି, ଚାତୁର୍ଯ୍ୟ, ସାହସ୍ୟ ବୀର୍ଯ୍ୟ, ସବୁକିଛି ବଢ଼ିଯାଏ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧୭.୪.୧୯୫୭

II ପ୍ରେମର ଲକ୍ଷଣ କ'ଣ II

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ଯେଉଁଠି ପ୍ରେମ ଅଛି, ସେଠି ପରାକ୍ରମ ଅଛି। ଯେଉଁଠି ପରାକ୍ରମ ଅଛି, ସେଠାରେ ଯୋଗ୍ୟତା ଅଛି। ଯେଉଁଠି ଯୋଗ୍ୟତା ଅଛି, ସେଠାରେ ସମ୍ପଦ ସତଃ ହୋଇଉଠେ। ପ୍ରେମ ଅଛି ପରାକ୍ରମ ନାହିଁ, ତା'ମାନେ ସେଠାରେ ପ୍ରେମ ନାହିଁ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧୭.୪.୧୯୫୭

II ଚରମ ବା Absolute କ'ଣ II

Absolute (ଚରମ) ସମ୍ବନ୍ଧରେ କଥା ଉଠିଲା।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଏହି ଯେପରି ତୁମେ। ତୁମେ ଗୋଟିଏ ଚକ୍ରର ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି। ଅର୍ଥାତ୍, ଯାହା ଯାହା ଦେଇ ତୁମେ, ତାହାର ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ତୁମେ। ଚକ୍ରମାନେ ମୁଁ ବୁଝେ ତାହାକୁ। ଯାହା ଯାହା ଦେଇ ଯାହା ଯେମିତି, ସେହି ଜିନିଷଟି। ଚକ୍ରର ପଛରେ ବି ପୁଣି ଚକ୍ର ଅଛି। ଅର୍ଥାତ୍, ଚକ୍ରର ପଛରେ ଅଛି ଯାହା ଯାହା ଦେଇ ଏହି ଚକ୍ର ସଂପର୍କିତ ହୋଇଛି ତାହା। ଏହି ଭାବରେ ଯାଇ ଯାଇ ସେହି ଏକରେ ପହଞ୍ଚିବା ହୁଏ। ଚାହୁଁ ହିଁ କୁହାଯାଏ Absolute (ଚରମ)। ତାଙ୍କୁ entity (ସତ୍ତା) ଛାଡ଼ା ଭାବି ପାରୁନା। ସେତେବେଳେ ଆସେ ସେହି ପୁରୁଷ 'ଗୋପବେଶ ବେଶୁକର, ନବକିଶୋର ନଟବର, ନର ଲାଲାର ହୁଏ ଅନୁରୂପ'। Absoluteରେ (ଚରମରେ) reach କରିବାର (ପହଞ୍ଚିବାର) ବୁଦ୍ଧି ଅଳ୍ପ ବେଶା ସମସ୍ତଙ୍କର ଅଛି। ଗୋଟିଏ ପୋଇ ଜୋକ ଠାକୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଯାବତାୟ ଯାହା କିଛିର ମଧ୍ୟରେ ଆହୁରି ଆହୁରି ହେବାର ବୁଦ୍ଧି ଦେଖିବାକୁ ପାଇବେ। ଏହିଟା ହେଲା becoming (ବିବର୍ତ୍ତନ)ର urge (ଆକୃତି)। ଆନନ୍ଦ ଜିନିଷଟା ବି ଏହା। ସତ୍ତା ତାହେଁ ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏ ସତ୍ତାକୁ ଧରି ରଖିବାକୁ। ଏହା ହିଁ ସତ୍ତା ଭିତରର ଚାହିଦା।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୨୧.୪.୧୯୫୭

II ଇଷ୍ଟ କିଏ, ଗୁରୁମାନେ କ'ଣ II

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଯିଏ ସର୍ବତୋ ଭାବରେ ମୋର ମଙ୍ଗଳ କରନ୍ତି ସେହିଁ ମୋର ଇଷ୍ଟ। ଗୁରୁମାନେ ଯିଏ ଶ୍ରେୟଙ୍କଠାରେ, ଶ୍ରେଷ୍ଠରେ ବା ଉଚ୍ଚରେ ଉଦ୍ୟତ ବା ନିୟୋଜିତ କରି ତୋଳନ୍ତି।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୨୧.୪.୧୯୫୭

II ଭବିଷ୍ୟତ ଜଗତର ଛବିଟା କିପରି II

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ଭବିଷ୍ୟତ ଜଗତ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆପଣଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟରେ ଗୋଟିଏ ଛବି ଭାସି ଉଠେ ତ ? ସେହିଟା କିପରି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତା' ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ 'ଯଦି' ଅଛି। କିଛି କରିବାକୁ ଗଲେ କେତେ ଗୁଡ଼ିଏ ଉପକରଣର ବିନିୟାସ ଦରକାର। ଉପକରଣର ସେହି ଭଳିଆ ସମାବେଶ ନ ହେଲେ ହୁଏ ନାହିଁ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଯଦି ନ କରି ପାରୁ, ତେବେ କି ଦେଶ ଧ୍ୟାନ ପଥରେ ଚାଲିଯିବ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଧ୍ୟାନପ୍ରାପ୍ତି ବର୍ତ୍ତମାନ ଯେ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଅଛି, ତାର ନିରାକାରଣ ପାଇଁ ଉପକରଣର ବିହିତ ବିନିୟାସ ଦରକାର।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ବିହିତ ବିନିୟାସ ଯଦି ନ କରାଯାଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାହା ଯଦି ନ କରି ପାରୁ ନିଶ୍ଚୟ ହୋଇଯିବୁ। ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ନିଜସ୍ବ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ବୋଲି କିଛି ରହିବ ନାହିଁ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୨୨.୪.୧୯୫୭

II ଭକ୍ତ, ଭଗବାନ, ଭାଗବତ ଏ ତିନି ଏକ, ମାନେ କ'ଣ II

ଜଣେ କହିଲେ - ରାମକୃଷ୍ଣଦେବ କହିଛନ୍ତି ଭକ୍ତ, ଭଗବାନ, ଭାଗବତ - ତିନି ଏକ। ତା'ର ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଈଶ୍ଵରଙ୍କ ସ୍ମରଣ ହୁଏ ଭକ୍ତ ଭିତର ଦେଇ। ପରିଶୁଦ୍ଧ ଭକ୍ତ ଯେଉଁଠି, ସେ ହିଁ ଭାଗବତ ମଣିଷ ହୋଇଥାଏ। ଭାଗବତ ମଣିଷ ସତ୍ତ୍ବେଷ୍ଟ୍ୟଶାଳୀ ହୋଇ ଉଠେ। ଆଉ ଭାଗବତ ମଣିଷର ବଚନ ହିଁ ଭାଗବତ ଗ୍ରନ୍ଥ। ଭକ୍ତ ଭିତର

ଦେଇ ଭଗବାନଙ୍କର ଉନ୍ନେଷ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ଭଗବାନଙ୍କର ବାଣୀ ହିଁ ଭାଗବତ। ଯିଏ ଭଗବାନ, ସେ ବି ଭକ୍ତ, ଏହି ହିସାବରେ ତିନି ଏକ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୨୩.୪.୧୯୫୭

II ମନ କାହାକୁ କୁହାଯାଏ II

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ବୋଧ ଉପରେ impulse (ସ୍ବାହ୍ନ) ପଡ଼ିଲେ ସେଥିରୁ ଭାବ ହୁଏ। ଏହି ଭାବ ତେତନାକୁ ଆମ୍ଭେମାନେ ମନ କହିଥାଉ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୨୩.୪.୧୯୫୭

II ଈଶ୍ବର ଲାଭ କରିବାକୁ ହେଲେ କି ଭାବରେ ଚାଲିବାକୁ ହେବ II

ଜଣେ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଜିଜ୍ଞାସୀ କଲେ - ମୁଁ ଈଶ୍ବର ଲାଭ କରିବାକୁ ଚାହେଁ। କି ଭାବରେ ଚାଲିବା ଦରକାର ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଦୀକ୍ଷା ଗ୍ରହଣ କରି ଯଜନ, ଯାଜନ, ଇଷ୍ଟଭୂତି ପାଳନ କରିଚାଲ। ଆଉ, ମଣିଷ ଭିତରେ, ହିନ୍ଦୁ ସମାଜ ଭିତରେ, ବିଶେଷକରି ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଧର୍ମ ଓ କୃଷ୍ଣର ବାଣୀ ସମ୍ପାରିତ କରେଇ ସେମାନଙ୍କୁ ଇଷ୍ଟଙ୍କ ଠାରେ ସୁସଂହତ କରି ତୋଳ, ନିଷ୍ପାଦନ କରି ତୋଳ, ଯାହାରା ନାନା ପ୍ରକାର ism (ବାଦ)ରେ ସେମାନେ ଭାସି ନଯାଆନ୍ତି। ପୁରୁଷ-ନାରୀ, ସର୍ବେଶିଷ୍ୟ ଉପରେ ଠିଆ ହୋଇ ଉଦବର୍ଦ୍ଧନ ମୁଖର ହୋଇ ଉଠନ୍ତି। ଧର୍ମ ଭାବରେ ଉଦବୃଦ୍ଧ ହୋଇ ମଣିଷର ଧର୍ମଭାବକୁ ଉଦ୍ଧାପିତ କରି ଲୋକକଲ୍ୟାଣରେ ବ୍ରତୀ ହେବାକୁ ହିଁ ସନ୍ନ୍ୟାସ କୁହାଯାଏ। ଆମ୍ଭେମାନେ ଯଦି ଇଷ୍ଟପ୍ରାଣ କର୍ମର ଭିତର ଦେଇ ଅଗ୍ରସର ନ ହେଉ, ତାହାଲେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ବୋଧ ବିକଶିତ ହୁଏନାହିଁ, ପ୍ରବୃତ୍ତି ସୁନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୁଏ ନାହିଁ, ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ବ ସଂହତ ହୋଇ ଉଠେ ନାହିଁ। ଆମ୍ଭେମାନେ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ଓ ସ୍ତମ୍ଭିତ ହୋଇପଡ଼ୁ। ତା'ଛଡ଼ା ପରିବେଶକୁ ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ ଓ ସୁବିନ୍ୟସ୍ତ କରି ତୋଳି ନପାରିଲେ ଧର୍ମର ଭିତ୍ତି ବି ପକ୍କା ହୁଏନାହିଁ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୨୩.୪.୧୯୫୭

II ଦେହ ବାଦ୍ ଦେଇ 'ମୁଁ'ର କୌଣସି ରୂପ ଅଛି କି ନାହିଁ II

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ପଚାରିଲେ - ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଦେହ ବାଦ୍ ଦେଇ 'ମୁଁ' ବୋଲି ଯେଉଁ ଜିନିଷଟା ଅଛି, ତାର କି କ'ଣ ରୂପ ଅଛି ? ତାକୁ ବୋଧ କରାଯାଏ କି ଭାବରେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ବାଜ ଦେହରେ ଯେଉଁ ସମାବେଶ ନେଇ ଯେଉଁ ସଂହତିର ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି, ତାହାରିର କ୍ରମାନ୍ୱୟୀ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିର ଭିତର ଦେଇ ଆମିତ୍ବକୁ ବୋଧ କରିପାରୁ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୨୪.୪.୧୯୫୭

II ଅସ୍ତିତ୍ବ ପାଇଁ, ଧର୍ମ ପାଇଁ

ରାଜସିକ ଓ ତାମସିକ କର୍ମ କରିବା ଠିକ୍ କି ନୁହଁ II

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସୀ କଲେ - ମଣିଷର ଅସ୍ତିତ୍ବର ପାଇଁ, ଧର୍ମର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ଯଦି ରାଜସିକ ଓ ତାମସିକ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଦରକାର ହୁଏ, ତାହା କ'ଣ ଠିକ୍ ହେବ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଅସ୍ତିତ୍ବ ଚାହେଁ ନିଜକୁ ବଞ୍ଚେଇବାକୁ, ପୃଷ୍ଠ କରିବାକୁ। ଏହା ସାଙ୍ଗରେ ଅଛି ଅସତ ଯାହା, ବିଦ୍ୟମାନତାର ବିରୋଧୀ ଯାହା ତତ୍ ନିରୋଧୀ ପ୍ରବୃତ୍ତି। ଗୋଟିଏ ପୋକ ପାଖକୁ ଗଲେ ହୁଏତ ସେ ପଳାଇ ଯାଏ, ନହେଲେ କାମୁଡ଼ି ଦେବାକୁ ଚାହେଁ। ଧର୍ମାର୍ଥରେ ଯାହା କରିଥାଉ, ତାହା ହିଁ ସତ୍ତ୍ବ। ସେଠାରେ ରଜଶ ବି ସତ୍ତ୍ବ, ତମୋ ବି ସତ୍ତ୍ବ। ସାତ୍ତ୍ବିକ ମଣିଷ ଯିଏ, ସେ ହତ୍ୟାର କଥା ଚିନ୍ତା କରେନାହିଁ। ହତ୍ୟାର ମଧ୍ୟରେ ଜୀବନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୁଏ କି ନାହିଁ ସେହିଟା ହିଁ ତାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଥାଏ। ଯେମିତି ଡାକ୍ତରମାନେ ଯଦି ଦେଶାନ୍ତ୍ର ଫୋଡ଼ାଟିକୁ ନ କାଟିଲେ ଜୀବନ ବିପନ୍ନ ହୁଏ, ସେ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଫୋଡ଼ାଟାକୁ କାଟି ଜୀବନ ବଞ୍ଚାନ୍ତି। ତେଣୁ ରାଜସିକ ହେଲେ ବି ସେହିଟା ସାତ୍ତ୍ବିକ କର୍ମ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ସୁତିଶାସ୍ତ୍ରୋକ୍ତ ଉପନୟନ ଆଦି ଅନୁଷ୍ଠାନ ଧର୍ମ ନା କର୍ମର ଅନ୍ତର୍ଗତ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କର୍ମ ଭିତର ଦେଇ ହିଁ ଧର୍ମ ହୁଏ। ଧର୍ମାନ୍ତର କର୍ମ ହେବା ଦରକାର।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୨.୪.୧୯୫୭

II ଆତ୍ମା କ'ଣ, ବ୍ରହ୍ମ କ'ଣ II

ଜଣେ ଆତ୍ମା, ବ୍ରହ୍ମ ଇତ୍ୟାଦି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠାଇଲେ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆତ୍ମା ହେଲା ଜୀବନ ସମ୍ବେଗ, ଗତି ସରୂପ, ଯାହା ସବୁ ପରିବର୍ତ୍ତନର ଭିତର ଦେଇ ଆଗେଇ ଚାଲେ। ବୃଦ୍ଧିମୁଖୀ ଯେଉଁ ଭାବ, ତାହା ହିଁ ବ୍ରହ୍ମ। ମଣିଷ ଯେତେବେଳେ ପ୍ରବୃତ୍ତିମୁଖୀ ହୁଏ, ସେତେବେଳେ ଅଜ୍ଞାନ ଦ୍ବାରା ଆଚ୍ଛନ୍ନ

ହୋଇଥାଏ। ମଣିଷ ଯେତେ ଗୁରୁମୁଖୀ ହୁଏ, ସେତେ ହିଁ ତାର ପ୍ରବୃତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୁଏ, ଆତ୍ମଶକ୍ତି ସେତେ ସ୍ୱରିତ ହୁଏ। ଗୁରୁମାନେ ସଦଗୁରୁ। ଧର୍ମ ତାହା, ଯାହା ସବାକୁ ଧାରଣ, ପୋଷଣ ଓ ବୃଦ୍ଧିମୁଖୀ କରେ। ନିଜର ସାର୍ଥ ଛାଡ଼ି ଗୁରୁଙ୍କର ସାର୍ଥକୁ ସାର୍ଥ କରିନେବା ଦରକାର। ସେତେବେଳେ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକ ଆଉ ଆତ୍ମମାନଙ୍କୁ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ କରି ତୋଳିପାରେ ନାହିଁ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୩.୫. ୧୯୫୭

II ମାଆ ମାନେ ବେଦପାଠ କରିପାରନ୍ତି କି ନାହିଁ।

ଜଣେ ପ୍ରସଙ୍ଗତ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ମାଆମାନେ ବେଦ ପାଠ କରି ପାରିବେ ? ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯେଉଁମାନେ ଉପଯୁକ୍ତ, ସେମାନେ ପାରିବେ। ମୈତ୍ରେୟା, ଗାର୍ଗୀ ଇତ୍ୟାଦିଙ୍କର କଥା ତ ଶୁଣାଯାଏ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୩.୫. ୧୯୫୭

II ଶୁଦ୍ର ବ୍ରାହ୍ମଣ ହୋଇପାରେ କି ନାହିଁ।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଶୁଦ୍ର କ'ଣ ସାଧନା ଭିତରେ ଦେଇ ବ୍ରାହ୍ମଣ ହୋଇପାରେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନୀକୁ ହିଁ ବ୍ରାହ୍ମଣ କୁହାଯାଏ। ବହୁ ଶୁଦ୍ର ରକ୍ଷିକର ଉଲ୍ଲେଖ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ମିଳେ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୩.୫. ୧୯୫୭

II ଜୀବନର ନାନା ଦିଗର ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ କି ଭାବରେ ହେବ।

ଜଣେ ବହିରାଗତ ଭଦ୍ରଲୋକ ଜୀବନର ନାନା ଦିଗର ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପ୍ରଶ୍ନ ତୋଳିଲେ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଜାଲର ମୁଠି ଧରି ଯଦି ଟଣା ଯାଏ, ତେବେ ସବୁ ଗୁଡ଼ିକ କାଠି ଧାରେ ଧାରେ ଉଠି ଆସିବ। ଅଲଗା ଅଲଗା ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ କାଠି ଧରି ଟାଣିବାକୁ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ। ତେଣୁ, ମୂଳ ଜିନିଷ ହେଲା ଇଷ୍ଟସାର୍ଥ ପରାୟଣତା। ସବୁକିଛି ନେଇ ଇଷ୍ଟାର୍ଥପରାୟଣ ହୋଇ ଉଠିଲେ ହିଁ ଯାହା ଯାହା ହେବାର କଥା ହୋଇଥାଏ। ମୋର ହୃଦୟରେ ଭଲ ପାଇବା ଅଛି। ତାକୁ ଯଥାଯଥ ସ୍ଥାନରେ ନ୍ୟସ୍ତ କରି ଆଗେଇଲେ ହିଁ ହୁଏ।

ଭଦ୍ରଲୋକ - ମୋକ୍ଷ ତ ଚାହେଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୋକ୍ଷ ଯଦି ହୁଏ ତା'ଭଲ। ନ ହେଲେ ବି ସେଥିରେ କ'ଣ ଅଛି ? ଜୀବ ଭୋଗ-ବିଧିର। ତାକୁ ଯଦି ଉପଭୋଗ କରି ନପାରିଲି, ତେବେ କି ହେଲା ?

ଭଦ୍ରଲୋକ - ସୁଖ ଦୁଃଖରେ ସମବୋଧ ଜିନିଷଟା ତ କାମ୍ୟ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଦୁଃଖ ମାନେ ଯା'ଦ୍ୱାରା ବଞ୍ଚିବା, ବଢ଼ିବା ହୁଏ, ତାର ବ୍ୟତିକ୍ରମ। ସୁଖ ହେଲା ତାର ପ୍ରତୀପନା (ପ୍ରତୀକ୍ଷା କରି ତୋଳିବାର କର୍ମ)। କାହାରି ପ୍ରତି ଯଦି ଭଲ ପାଇବା ଥାଏ, ତେବେ ତା'ଭିତର ଦେଇ ଆସେ ତଦର୍ଥୀ କ୍ଲେଶ ସୁଖପ୍ରୟତା। ଦୁଃଖଟା ସେଠି ଦୁଃଖ ବୋଲି ମନେହୁଏ ନାହିଁ।

ଭଦ୍ର ଲୋକ - ଆନନ୍ଦ ଜିନିଷଟା ତ ଆମେ ଚାହୁଁ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆନନ୍ଦମାନେ ହିଁ ବର୍ଦ୍ଧନ। ସତ୍ତା-ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନୀ ଯାହା, ତାହା ହିଁ ଆନନ୍ଦ। ସବାକୁ ସଂକ୍ଷୋଭିତ କରେ ଯାହା, ତାହା ହିଁ ଦୁଃଖ। ଭଗବାନଙ୍କୁ ସଜ୍ଜିବାନନ୍ଦ କହୁ। ସତ୍ ମାନେ ଅସ୍ଥିତ୍ୱ, ଚିତ୍ ମାନେ ଚେତନା, ଆନନ୍ଦ ମାନେ ବର୍ଦ୍ଧନ। ତେଣୁ being and becoming (ସତ୍ତା ଏବଂ ବିବର୍ଦ୍ଧନ) ସଜ୍ଜିବାନନ୍ଦଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଓତପ୍ରୋତ ଭାବରେ ଜଡ଼ିତ ଅଛି।

ଭଦ୍ର ଲୋକ - ଯେଉଁ ଶାନ୍ତି ବା ଆନନ୍ଦ ସମସ୍ତ ଅବସ୍ଥାର ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ, ବାହାରର ଅବସ୍ଥା ଯାହାକୁ ଟଳେଇ ପାରେନାହିଁ, ସେହିଟା କି ଦରକାର ନାହିଁ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଶାନ୍ତି ମାନେ ସାମ୍ୟଭାବ। ସେ ଅବସ୍ଥାରେ ସୁଖରେ ବି ଯେ ମଣିଷ ସ୍ୱର୍ଗ ପାଏନାହିଁ, ଦୁଃଖରେ ବି ଯେ କଷ୍ଟ ପାଏ ନାହିଁ, ତାହା ନୁହଁ। ସୁଖ-ଦୁଃଖ ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଯେ ସମଞ୍ଜସୀ ଚଳଣ, ତାହା ହିଁ ଶାନ୍ତି।

ଭଦ୍ର ଲୋକ - ଈଶ୍ୱର ଲାଭ ସମ୍ଭବରେ କଥା ଉଠାଇଲେ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୋର କଥା ହେଲା ଆତ୍ମା, ଅର୍ଥାତ୍ ଚଳଚଳାଳତାର ଉପରେ ଆଧିପତ୍ୟର ଭାବ ହିଁ ହେଲା ଈଶ୍ୱର - ଏହାର ସମନ୍ୱୟୀ ସମ୍ଭବ ସାରୂପ୍ୟ ଯେତେବେଳେ ଆପଣଙ୍କର ବୋଧ୍ୱ (Intelligences) ପାଖରେ ଉଦଭାଷିତ ହୋଇଉଠେ, ସେତେବେଳେ ହିଁ ହୁଏ ଈଶ୍ୱର-ଅନୁଭୂତି। ଆଉ, ତା'ର ଜୀବତ ବେଦୀ ହେଲେ ଇଷ୍ଟ। ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟର ସାର୍ଥକ ସମାବେଶ ନେଇ ସେ ସେତେବେଳେ ବୋଧ୍ୱ

(intelligence) ପାଖରେ ଫୁଟି ଉଠି । ଏହା ହିଁ ମୋର ସାଧାରଣ ବୁଦ୍ଧିର କଥା । ମୁଁ ଶାସ୍ତ୍ର-ଚାନ୍ଦ କାଣେ ନାହିଁ । ମୋର ଚୂତି ଧରିବେ ନାହିଁ ।

ଉଦ୍‌ଭଲୋକ - ଆପଣ ଏପରି ଭାବରେ କହିଲେ ମୁଁ ଲଜା ପାଏ । ମୁଁ ଏଠାକୁ ଡର୍କ କରିବାକୁ ଆସି ନାହିଁ, ଶୁଣିବାକୁ ଆସିଛି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଡର୍କ କରିବାକୁ ଗଲେ ମୋ ଭଳିଆ ମଣିଷ କ'ଣ ପାରିବ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ନିଜ ଆତ୍ମା କହିଲେ - ଯାହା କହିଲି ତାହା ହିଁ ଯଦି ସଜ୍ଜିବାନନ୍ଦ ହୁଏ, ତେବେ ସଜ୍ଜିବାନନ୍ଦମୟ ନୁହେଁ, ଏଭଳି କିଛି ନାହିଁ । ତାକୁ Matter (ବସ୍ତୁ) ଅଥବା spirit (ଆତ୍ମା) ଯାହା ବି କୁହନ୍ତୁ, କିଛି ଯାଏ ଆସେନା । ତାହା ବସ୍ତୁ ନୁହଁ ତାହାକୁ କୁହାଯାଏ ନା, ଆତ୍ମା ନୁହେଁ, ତା' ବି ବୋଲାଯାଏନା । Matter ହେଲେ ସବୁ ହିଁ Matter, Spirit ହେଲେ ସବୁ ହିଁ Spirit.

ଉଦ୍‌ଭଲୋକ - ସେହି ମୂଳ ଜିନିଷ ଲାଭ ହେବ କି ଭାବରେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯାହା ବି କରୁ, ସଦଗୁରୁଙ୍କୁ ନ ଧରିଲେ କିଛି ହେବନାହିଁ । ତାଙ୍କୁ ହିଁ କୁହାଯାଏ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ, fulfiller the best.

ଉଦ୍‌ଭଲୋକ - ତାଙ୍କ କୃପା ଭିତର ଦେଇ ଅନୁଭବ କରିବା ଦରକାର ଯେ ସେ ହିଁ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କୃପା ମାନେ ମୁଁ ବୁଝେ କରି ପାଇବା । ଛୋଟ ବେଳରେ ମୁଁ ଶୁଣିଥିଲି ଥୁଣ୍ଡା ଜଗନ୍ନାଥ । କର୍ତ୍ତାମା'ଙ୍କୁ ଜିଜ୍ଞାସା କଲି, ପାଦ ଅଛି ? ସେ କହିଲେ ଅଛି । ସେତେବେଳେ ବୁଝିଲି, ହାତ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ପାଦ ଅଛି । ତାଙ୍କୁ ଧରିଲେ ନେଇ ଯାଇପାରନ୍ତି । ବାପ-ମା'ର ବି ତ ଛୁଆପିଲାଙ୍କ ଉପରେ ହାତ ନାହିଁ । ବାପା-ମା'କୁ ଯଦି ପିଲା ଧରେ, ତେବେ ଟାଣି ନେଇ ଯାଇପାରନ୍ତି । ନଚେତ ଆରେ ବାବା ଆୟ, ଆୟ ଏହି କରିବା ଛଡ଼ା ସେମାନଙ୍କର ଆଉ ପଥ ନାହିଁ ।

ଉଦ୍‌ଭଲୋକ - ସଦଗୁରୁଙ୍କର ସରୂପ କ'ଣ ? ତାଙ୍କର ରକ୍ତ ମାଂସର ଶରୀର ତା' ହିଁ ତ ସବୁ କିଛି ନୁହେଁ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସରୂପ ମାନେ ଯଦି କହିବି ରକ୍ତମାଂସ ଶରୀର ନୁହେଁ, ତା' ନୁହେଁ । ପୁଣି ଯଦି କହେ ଶୁଷ୍କ ଏହି ରକ୍ତମାଂସର ଶରୀର, ତା' ବି ନୁହେଁ ।

ଉଦ୍‌ଭଲୋକ - ଉପଲବ୍ଧିର ଆକାଂକ୍ଷା କାହାର ଯଦି ଥାଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆକାଂକ୍ଷା ଯାହାର ଅଛି, ତା'ର ଅନୁରାଗର ପଥରେ ଚାଲିବା ଛଡ଼ା ବାଟ ନାହିଁ ।

ଉଦ୍‌ଭଲୋକ - ଅନ୍ତରଙ୍ଗ, ବହିରଙ୍ଗ, ଦୂର ପ୍ରକାରର ଭକ୍ତ ଅଛନ୍ତି ତ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ସେ ହିଁ ଯାର ଅନ୍ତର ବଦର୍ଥପରାୟଣ । ବହିରଙ୍ଗ ସେହି ଯିଏ ଆତ୍ମସ୍ବାର୍ଥ ପୂରଣ ପାଇଁ ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଏ । ଆର୍ତ୍ତ, ଅର୍ଥାର୍ଥୀ, ଜିଜ୍ଞାସୁ, ଜ୍ଞାନୀ ଏହି ଚାରି ଧରଣର ଭକ୍ତ ଅଛନ୍ତି ।

ଉଦ୍‌ଭଲୋକ - ମୋର ମନେହୁଏ, ଏହି ଚାରୋଟି ଏକ ହିଁ ଜିନିଷର ବିଭିନ୍ନ stage (ପର୍ଯ୍ୟାୟ) ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏହା ବି ଯେମିତି ହୁଏ, ଅଲଗା ଅଲଗା ବି ହୁଏ ।

ଉଦ୍‌ଭଲୋକ - ମୂଳ ତତ୍ତ୍ୱରେ କିପରି ପହଞ୍ଚିବା ହୁଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୁଁ ଜାଣେ, ମୁଁ ତୁମକୁ ଭଲ ପାଏ, ତୁମକୁ ଛାଡ଼ି ମୋର ଚଳିବ ନାହିଁ । ଭାବେ ତୁମେ ସୁଖରେ ଥାଅ, ବଞ୍ଚ ରୁହ, ଭଲରେ ରୁହ । ଏହି ବୋଧ ନେଇ ମୁଁ ଭଲ ପାଏ । ଆଉ, ସମସ୍ତ ପରିବେଶରୁ ତୁମର ସନ୍ତୋଷମର୍ଦ୍ଦନୀ, ସନ୍ତୋଷଗ୍ରନ୍ଥଣୀ ଉପାଦାନ ଯାହା କିଛି ଅଛି, ତାହା ସଂଗ୍ରହ କରେ । ଏହି ପ୍ରକାରରେ ମୋର ଅତୁଳ ଅଭିଯାନ ଚାଲିଥାଏ । ଏହି ଯେ ଟାଣ ବା ଭଲପାଇବା - ବାବା, ତୁମେ ବଞ୍ଚୁରୁହ, ସୁସ୍ଥୁରୁହ, ତୁମର ରୋଗ-ବିରାଗ ଯେପରି ନହୁଏ, ତୁମର ଚାହିଦା ଗୁଡ଼ିକ ମୋ ମାଧ୍ୟମରେ ପୂରଣ ହେଉ - ଏହି ଆଗ୍ରହ ଓ ସକ୍ରିୟ ଚଳଣି ହିଁ ହେଲା ସାଧନା । ଗୋଟିଏ ମା' ଚାର ପିଲା ପାଇଁ ଯାହାକରେ ଉଦଗ୍ର ଆଗ୍ରହ ନେଇ, ସେହିପରି କରିଲେ ହିଁ ହୁଏ । ନ ହେଲେ ଅବାନ୍ତର ବହୁ ଜିନିଷ ଆସି ଯାଇ ପାରେ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୭.୫.୧୯୫୭

II ସଦଗୁରୁ ମାନେ କ'ଣ ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ସଦଗୁରୁ ମାନେ, He who knows the mechanism of existence (ଯିଏ ବଞ୍ଚିବାର ମରକୋଟ (କୌଶଳ) ଜାଣନ୍ତି) ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୭.୫.୧୯୫୭

II ପାର୍ଶ୍ୱଦମାନଙ୍କର କଥା କେତେଟା ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ହେବ ।।

ଜଣେ ଆମେରିକୀୟ ଭକ୍ତ ବାଲବେଲରୁ ସେଷ ପାଠଲଙ୍କର ଗୋଟିଏ କଥା ପଢ଼ି ଶୁଣାଇଲେ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Apostle (ପାର୍ଶ୍ୱଦ) ମାନଙ୍କର କଥା ଆମ ମାନଙ୍କୁ ସେତିକି ନେବାକୁ ପଡ଼ିବ, ଯେତିକି କଥା ଶ୍ରୀବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ମେଳ ଖାଏ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଶ୍ରୀବିଷ୍ଣୁଙ୍କର ସବୁ ବିଷୟ ବୋଲା ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯାହା ଅଛି, ସେଥିରୁ ଧରାଯାଏ । ସେ fundamentals (ମୂଳକଥା) ଯାହା କିଛି କହିଛନ୍ତି । ମଣିଷର becoming (ବିବର୍ତ୍ତନ) ଯା'ଦ୍ୱାରା ହୁଏ, ସେହି କଥା ହିଁ ସେ କହିଛନ୍ତି । ମଣିଷ ଯା'ଦ୍ୱାରା deteriorate କରେ (ଅପକର୍ଷ ଲାଭ କରେ), ଏମିତି କୌଣସି କଥା ସେ କହି ନାହାନ୍ତି ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧୦.୫.୧୯୫୭

II ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ନାମରେ କିଭଳି ଭୟ ଭଲ ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ନାମରେ ମଣିଷର ଆନନ୍ଦ ହୁଏ । କିନ୍ତୁ ସେହି ନାମର ଜିଗାର ଧରି ମଣିଷ ଯେତେବେଳେ ଦଳବଦ୍ଧ ଭାବରେ ଅନ୍ୟାୟ-ଅତ୍ୟାଚାର କରେ, ସେତେବେଳେ ସେଠି ଭୟ ଆସେ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଈଶ୍ୱରଙ୍କୁ ଆମ୍ଭେମାନେ ଜାବନ ସରୂପ ବୋଲି କହୁ । କିନ୍ତୁ ଈଶ୍ୱରଙ୍କୁ ଯଦି ଭାବିସରୂପ କରି ତୋଳି, ତା'ହେଲେ ଭଲ ଲାଗେନା । ବଞ୍ଚିବା-ବଢ଼ିବା ପାଇଁ ଈଶ୍ୱରଙ୍କର ପ୍ରୟୋଜନ ଥାଏ ।

ଉଦ୍‌ବ୍ୟକ୍ତି - ଭୟର ବି ତ ପ୍ରୟୋଜନ ଅଛି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଭଲ ପାଇବା ପାଇଁ ଭୟ ରହିବା ଭଲ, ପଛରେ ସେ ମନରେ କଷ୍ଟ ପାଆନ୍ତି । ଧର୍ମ ମାନେ ଯା'ଦ୍ୱାରା ସତ୍ତାର ଆପୁରଣ, ଆପୋଷଣ ହୁଏ, ସଂରକ୍ଷଣ ହୁଏ । ଯାହା ମୋର ଅସ୍ତିତ୍ୱକୁ ଖତମ କରେ, ତାକୁ ଅସତ୍ କୁହାଯାଏ । ସେ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଭାବି ଓ ବିଚିନ୍ତା ଥାଏ ହିଁ । ବଞ୍ଚିବାକୁ ଗଲେ ଅସତ୍‌କୁ, ଅଜ୍ଞାନକୁ ଅତିକ୍ରମ କରି ଅସ୍ତିତ୍ୱ ରକ୍ଷଣା ଜ୍ଞାନକୁ ଆଶ୍ରୟ କରି ଅମୃତ ଉପଭୋଗ କରିବାକୁ ହେବ । 'ଅବିଦ୍ୟାୟା ମୃତ୍ୟୁଃସ୍ତ୍ରୀ' ବିଦ୍ୟାୟାୟାମୃତମଶ୍ୱତେ ।'

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧୦.୫.୧୯୫୭

II ଦୀକ୍ଷା କାର୍ଯ୍ୟକି ନେବାକୁ ହୁଏ ।।

ଜଣେ ଦାଦା ଏବେ ବି ଦୀକ୍ଷା ନେଇ ନାହାନ୍ତି । ସେହି ସମ୍ପର୍କରେ ସେ କହିଲେ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ ସମାଧାନ ପାଇ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଜିଜ୍ଞାସା କରୁଛି, ମୋର କରଣୀୟ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଶୁଣି ଦୋକାନକୁ ଯାଇ ଯଦି ଜିଜ୍ଞାସା କର, ମଦ ଖାଇବି କି ନାହିଁ, ସେ ତ ନିଷ୍ଠୁର କହିବି ଗୋଟିଏ ଗ୍ଲାସ ଖାଆ । ମୁଁ ତ ଜାଣେ ଏହା ହିଁ ହେଲା ମହାମଙ୍ଗଳ । ମୁଁ ପ୍ରତ୍ୟୟଦାତ୍ରୀ, ଏହାଛଡ଼ା ପଥ ନାହିଁ । ତେଣୁ ମୋତେ ଜିଜ୍ଞାସା କରି ଲାଭ ନାହିଁ । ତୁମକୁ ସମାଧାନ ଭିତରକୁ ଆସିବାକୁ ହେବ ।

ନାନା ପ୍ରକାର ପ୍ରବୃତ୍ତି ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ଅଟକାଇ ରଖେ । ସମାଧାନ କରିବାକୁ ଦିଏ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଜାବନ ତ ଅଟକି ରହେ ନାହିଁ । ସେ ତ ଚାଲିବ ହିଁ । ଏହି ଚାଲିବାଟା ଯେପରି ସୁସ୍ଥ ସୁନ୍ଦର ହୁଏ, ତାହା ହିଁ କରିବା ଦରକାର । ପ୍ରବୃତ୍ତିର କାରଣରୁ ଯେତେ ପ୍ରତିରୋଧ ଆସୁ, ତାକୁ ଜୟକରି ଆଗେଇବା ଦରକାର । କୂଅ ଖୋଳିବା ସମୟରେ କେତେ ପଥର କାଟିବାକୁ ହୁଏ । ଠାକୁର କହନ୍ତି, ତାର କାରଣ, ସେ ବୃତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକରେ ଠକ୍କର ଦିଅନ୍ତି । ଠକ ଠକ କରି ଲାଗେ । କିନ୍ତୁ ଅନୁରାଗ ନେଇ ତାଙ୍କ ପଥରେ ଚାଲିଲେ ସେ ଗୁଡ଼ିକ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୁଏ । ଦୁନିଆର ଯାହା କିଛି ଛାପ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ମଥାରେ ଛାପ ପକାଏ । ବହୁ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ଛାପର ସୃଷ୍ଟି ହୋଇ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ଭାବର ସୃଷ୍ଟି କରେ । ସେ ଗୁଡ଼ିକ କେତେ ବାଟରେ ଯେ ଟାଣେ, ତାର ଇଚ୍ଛା ନାହିଁ । ଇଷ୍ଟଙ୍କୁ ଗ୍ରହଣ କଲେ ଏଗୁଡ଼ିକ ପୁନର୍ବିନ୍ୟାସ ହୋଇଥାଏ । ଏହାକୁ କୁହାଯାଏ ଦ୍ୱିଜତ୍ୱ, ଦ୍ୱିତୀୟ ଜନ୍ମ । ବାଲବେଲରେ ପୁନର୍ଜନ୍ମର କଥା ଅଛି । ଆମ୍ଭେମାନେ ଯେ ଶ୍ରେୟଙ୍କୁ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଚାହୁଁନା, ଏହା କିନ୍ତୁ ଗୋଟିଏ ଅରିଷ୍ଟର ଲକ୍ଷଣ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧୦.୫.୧୯୫୭

II କେଉଁ ହିସାବରେ ବ୍ରହ୍ମ ସତ୍ୟ ଜଗତ ମିଥ୍ୟା ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ବ୍ରହ୍ମ କଥାର ମାନେ ଯାହା ବୁଦ୍ଧିପାଏ ଓ ଦାସ୍ତ ପାଏ । ହିନ୍ଦୁମାନେ କହନ୍ତି 'ବ୍ରହ୍ମ ସତ୍ୟ ଜଗତ ମିଥ୍ୟା' ଅର୍ଥାତ୍ ବସ୍ତୁ ଜଗତର ଯାହା କିଛି ଏହି ବର୍ତ୍ତମାନ ଶକ୍ତିର ହିଁ ପରିଣତି । ତେଣୁ ଏହି ବୁଦ୍ଧି ପରାୟଣତା ହିଁ ସତ୍ୟ । କିନ୍ତୁ ଏହି ବୁଦ୍ଧି ପରାୟଣ ଶକ୍ତିର ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ଓ ପରିଣତି ଛାଡ଼ା ଯଦି ଜଗତ

ବୋଲି ଅଲଗା କୌଣସି ସତ୍ତା ବା ଶକ୍ତି ଧରିବାକୁ ଯାଉ, ତେବେ ସେହିଠା ଠିକ୍ ହେବ ନାହିଁ । ଏହାଠାରୁ ବଞ୍ଚି ନୁଁ ଅଲଗା ଜଗତର ଅସ୍ତିତ୍ବ ନାହିଁ, ସେହି ହିସାବରେ ଜଗତ ମିଥ୍ୟା ।

‘ଏକମେବାଦିତାୟମ୍’ ମାନୁ - ଏହି ହିସାବରେ ଯାହାକିଛି ସବୁ ହିଁ ସେହି ଶକ୍ତିର ପରିଣତି । ‘ଏକମେବାଦିତାୟମ୍’ ମାନେ ସେହି ଶକ୍ତିର ହିଁ ପରିଣାମ ଓ ପରିଣାତ ଛଡ଼ା ଆଉ କିଛି ନୁହଁ । ଯେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା ଯେ ବ୍ରହ୍ମତତ୍ତ୍ବ ବାସ୍ତବରେ ଜଗତକୁ ସମ୍ବନ୍ଧିତ କରି ତୋଳି ପାରେ ନାହିଁ, ତାହା ପ୍ରକୃତ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା ବା ବ୍ରହ୍ମତତ୍ତ୍ବ ନୁହେଁ । ଯାହାକୁ ଅଧିକାର କରି, ଅବଲମ୍ବନ କରି ଚଳତଶାଳିତା ବ୍ୟାପ୍ତ ରହେ ନାନା ଭାବରେ ଆବର୍ଜିତ ହୋଇ ହୋଇ, ତାହାହିଁ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା । ଏହି ଆଧିପତ୍ୟର ଦିଗ ଦେଇ ଆତ୍ମାକୁ ଈଶ୍ବର କହିଥାଉ ।

ଯେଉଁମାନଙ୍କର ବୋଧୁତାପନା ଏହି ସତ୍ୟକୁ ବୋଧାୟତ କରି ନେଇ ପାରୁଛି ସେହିମାନେ ହିଁ ଅବତାର ବା ପ୍ରେରିତ ପୁରୁଷ । ଆଉ, ସେମାନେ ସତ୍ୟ ହିଁ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟପାଳୀ ଆପୂରଣ୍ୟମାଣ । କାରଣ, ଏକ ହିଁ ଶକ୍ତି ନାନା ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟରେ ବିବର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇ ଚାଲିଛି ଏବଂ କାହାର ପରିପୂରଣ କରିବା ଦରକାର ହେଲେ ତାକୁ ତାର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ ପରିପୂରଣ କରିବାକୁ ହେବ । ନଚେତ୍ ସେ ଆପୂରିତ ହେବନାହିଁ । ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ରହିଲେ ହିଁ ସେହି ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟର grouping (ଭାଗ) ନେଇ ବର୍ଣ୍ଣ ଅଛି । ତଦନୁପାତିକ କର୍ମ ବିଭାଗ ଅଛି । ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ରହିଲେ, ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଅନୁପାତିକ ଯୋଗ୍ୟତା ଅଛି । ସେହି ଯୋଗ୍ୟତାର ତାରତମ୍ୟ ଅନୁସାରେ ମଣିଷ ସାନ-ବଡ଼, ଧନୀ-ଦରିଦ୍ର ହୋଇଥାଏ । କିନ୍ତୁ ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପୁଣି ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟାନୁଯାୟୀ ପରିବେଶର ଭିତର ଦେଇ । ପୋଷଣ ଓ ଶୋଷଣର balance (ସମତା) ଯେଉଁଠି, ସେହିଠାହିଁ Economy (ଅର୍ଥନୀତି) । ଜନ୍ମ ପାଖରୁ ମା’କୁ exploit (ଶୋଷଣ) କରି ବଞ୍ଚିଥାଉ । ସେତେବେଳେ ମା’ ଶୋଷିତ ହେଲା । ମୁଁ ପୁଷ୍ଟ ହେଲି । ପରେ ବଡ଼ ହୋଇ ମୁଁ ପୁଣି ମା’କୁ ଦିଏ, ତାକୁ ପୁଷ୍ଟ କରେ । ଏହି ଦେବା-ନେବାର balance (ସମତା)ଟା ହିଁ economy (ଅର୍ଥନୀତି) । କାହାରିକୁ ଦେବାକୁ ଗଲେ, ପୁଣି ମଣିଷ ପାଖରୁ ନେବାକୁ ହୁଏ । ଯେଉଁମାନଙ୍କ ପାଖରୁ ନେବ, ସେମାନଙ୍କୁ ପୁଣି service (ସେବା) ଦେବାକୁ ହେବ । ଏହି balance (ସମତା)ଟା ଭାଙ୍ଗିଲେ ହିଁ ସର୍ବନାଶ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧୯.୫.୧୯୫୭

II ଭକ୍ତିରେ କ’ଣ ହୁଏ II

ଭକ୍ତି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କଥା ଉଠିବାରୁ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଭକ୍ତିରେ ଗୋଟିଏ ଲହମୀରେ ମଣିଷର ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇଯାଏ; ରାତାରାତି ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାର ମଣିଷ ହୋଇଯାଏ । କିପରି କରି କେଉଁ ସମୟରେ ଯେ ହୁଏ, ତାହା କହି ହୁଏ ନାହିଁ । ସେତେବେଳେ ଇଷ୍ଟ ଏକମାତ୍ର ସ୍ୱାର୍ଥ ହୁଅନ୍ତି, ତା ଛଡ଼ା ଅଲଗା କୌଣସି ସ୍ୱାର୍ଥ ରହେନାହିଁ । ତାଙ୍କର ସ୍ୱାର୍ଥ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହେବ, ସେ ଦୁଃଖ ପାଇବେ, ଏଭଳି କୌଣସି କର୍ମ ସେ କରି ପାରେ ନାହିଁ । ବିଶେଷ ଫିଲୋସଫି ଟିଲୋସଫି ଖଟେଇବାର ଧାର ଧାରେ ନା ସେ । ସେ ନିଜକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରିଗଲେ । ଅବଶ୍ୟ ଯଦି ଖାଣ୍ଟି ଭକ୍ତି ହୁଏ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଦାନ ନକରିଲେ ନା କ’ଣ ଭକ୍ତି ହୁଏ ନାହିଁ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଭକ୍ତର ଅନୁତର୍ଯ୍ୟା କରିବାକୁ ହୁଏ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଭକ୍ତର ଅନୁତର୍ଯ୍ୟା କରିବାକୁ ହୁଏ, ନା ଇଷ୍ଟଙ୍କର ଅନୁତର୍ଯ୍ୟା କରିବାକୁ ହୁଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଦୁହଁଙ୍କର ହିଁ କରିବାକୁ ହୁଏ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଭକ୍ତି ଦାନ କରାଯାଏ ନା ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସୂର୍ଯ୍ୟ ଯେମିତି କିରଣ ଦାନ କରେ, ଭକ୍ତି ମଧ୍ୟ ସତ୍ୟ ହିଁ ସେହି ରକମ କରେ । ତେବେ ପ୍ରତିଫଳିତ ହେଲା ଭଳି ଜାଗା ଦରକାର ।

ପ୍ରଶ୍ନକର୍ତ୍ତା - ସବୁ ହିଁ ତ ବିଧାତାଙ୍କର ଇଚ୍ଛାଧୀନ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସମ୍ୟକ ଭାବରେ ଧାରଣା କରନ୍ତି ଯିଏ ଯାହା କିଛିକୁ ସେ ହିଁ ବିଧାତା । ତାଙ୍କର ହିଁ ବିଧି । ତେବେ ମଣିଷ ଇଚ୍ଛା ନକରିଲେ ହୁଏ ନାହିଁ । ପାଇବାକୁ ହେଲେ ବିଧିକୁ ଅନୁସରଣ କରି ପାଇବାକୁ ହେବ । ତାଙ୍କର ଦୟାକୁ ଯଦି ପ୍ରତିହତ କରିଦିଏ, ତେବେ ତାହା ପାଇବି କିପରି ?

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୨୫.୫.୧୯୫୭

II ଭକ୍ତ-ଚରିତ୍ର କିପରି ହୁଏ II

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ଭକ୍ତ ଯିଏ, ସେ ଶୁଧୁ abstract conception (ନୈର୍ବ୍ୟକ୍ତିକ ଧାରଣା) ନେଇ ଶୁଦ୍ଧ ରହିବାକୁ ଚାହେଁନାହିଁ । ସେ ଚାହେଁ ତାଙ୍କର material manifestation (ବାସ୍ତବ ପ୍ରକାଶ) । ତାଙ୍କୁ ପ୍ରାପ୍ତ କରି ହିଁ

ପ୍ରାତଃ ସେବାକୁ ଚାହେଁ । ଏହାରି ଭିତର ଦେଇ ଜୀବନର ସମୋଗ। ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ବାସୁଦେବ ହିଁ ସବୁ । ସବୁକିଛି ତତ୍ତ୍ୱ ଓ ବସ୍ତୁର ସଂହତ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣତା ଯାହା, ତା'ଠାରୁ କିଛି ହିଁ ବାଦ ଦେବାକୁ ଚାହେଁ ନାହିଁ । ତେଣୁ, ସେମାନେ ବାସୁଦେବକୁ ହିଁ ଜାବୁଡ଼ି ଧରନ୍ତି । କାରଣ, ତାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ହିଁ ଅଛି ସବୁ କିଛି ତତ୍ତ୍ୱ ଓ ବସ୍ତୁର ସୁସଙ୍ଗତ କେନ୍ଦ୍ରାନ୍ତର ସମାବେଶ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧.୬.୧୯୫୭

II ମାୟା, ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ମାନେ କ'ଣ ।।

ମାୟା, ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ଇତ୍ୟାଦି ସମୟରେ କଥା ଉଠିଲା ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମାୟାମାନେ ଯାହା ପରିମାପିତ କରେ । ମୁଁ କହେ କିଛି ହିଁ ମିଥ୍ୟା ନୁହେଁ । ଏହି ଯେ ବରଗଛ । ଏହିଟା ସେହି prime cause (ମୂଳ କାରଣର) ଏକ ବିଶେଷ ଉଦ୍ଭବ । ଯେମିତି ତୁମେ, ମୁଁ, ସମସ୍ତେ, ପ୍ରତି ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସେ ବିଶେଷ ଭାବରେ ଉଦ୍ଭିନ୍ନ ହୋଇ ଅଛନ୍ତି । ଏହି ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ନେଇ ପୁଣି ଗୋଟିଏ ଗୁଣ । ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ମାନେ ବୃଦ୍ଧିର ଜ୍ଞାନ । କି ଉପକରଣ ଓ ଉପାଦାନର ସମାବେଶ କେଉଁଠାରେ କି ଭାବରେ ଉଦ୍ଭିନ୍ନ ହୋଇ ଉଠିଛି, ତା'ର ବୃଦ୍ଧିର ପଥ ହିଁ ବା କ'ଣ, ତାହା ଜାଣିବା ହିଁ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ । ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟକୁ ବାଦ୍ ଦେଇ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନରେ କୌଣସି ଦାମ୍ ନାହିଁ । ପୁଣି ବିଭିନ୍ନ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ common factor (ଉପାଦାନ ସାମାନ୍ୟ) ଯଦି ଆବିଷ୍କାର କରାନଯାଏ, ତେବେ ସେ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ବି ଠିକ୍ ନୁହଁ । ତେଣୁ ଏହି ଭଳିଆ ଜ୍ଞାନ ଯେଉଁ ମାନଙ୍କର ନାହିଁ, ସେମାନେ ବିଧାୟକ ହୋଇ ପାରନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୮.୬.୧୯୫୭

II ସୃଷ୍ଟି ମଧ୍ୟକୁ ଆସି ପୂର୍ଣ୍ଣର ପୂର୍ଣ୍ଣତା ଖର୍ବ ହୁଏ କି ନାହିଁ ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ସୃଷ୍ଟି ମଧ୍ୟକୁ ଆସି ପୂର୍ଣ୍ଣର ପୂର୍ଣ୍ଣତା ତ ଖର୍ବ ହୁଏ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେ ଯେଉଁଠାରେ ଯା' ଭିତରେ ଯେ ଭାବରେ ହିଁ ଭିଦ୍ଧ ହୋଇ ଉଠୁ ନା କାହିଁକି, ସେଠାରେ ସେ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ସେହି ପ୍ରକାରରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ । ତୁମ ଭିତରେ ବି ସେ ପୂର୍ଣ୍ଣ, ମୋ ଭିତରେ ବି ସେ ପୂର୍ଣ୍ଣ, ବରଗଛ ଭିତରେ ବି ସେ ପୂର୍ଣ୍ଣ, 'ଓଁ ପୂର୍ଣ୍ଣମଦଃ ପୂର୍ଣ୍ଣମିଦଂ ପୂର୍ଣ୍ଣାତ୍ ପୂର୍ଣ୍ଣମୁଦତ୍ୟତେ, ପୂର୍ଣ୍ଣସ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣମାଦାୟ ପୂର୍ଣ୍ଣମେବାଶିଷ୍ୟତେ' ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୮.୬.୧୯୫୭

II 'ସର୍ବ ଧର୍ମାନ୍ ପରିତ୍ୟଜ୍ୟ...' ଶରଣ ବ୍ରଜ'ମାନେ କ'ଣ ।।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - 'ସର୍ବଧର୍ମାନ୍ ପରିତ୍ୟଜ୍ୟ ମାମେକଂ ଶରଣ ବ୍ରଜ' କଥାଟିର ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତା'ର ମାନେ ତୁମର ସମସ୍ତ ପ୍ରବୃତ୍ତିର ଧର୍ମକୁ ତ୍ୟାଗ କରି ମୋ ପଥରେ ଚାଲ, 'ଶରଣ ବ୍ରଜ' ମାନେ ରକ୍ଷା କରି ଚାଲ । ତାର ମାନେ ମୋର interest (ସ୍ୱାର୍ଥ) ଯେପରି କୌଣସି କାରଣରୁ ignored (ଅବହେଳିତ) ନ ହୁଏ । କୌଣସି ପ୍ରୟୋଜନରେ ମୋତେ ଯଦି ତ୍ୟାଗ କର, ତା'ହେଲେ ସୁକେନ୍ଦ୍ର କି ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ, ତୁମର ପ୍ରବୃତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହେବ ନାହିଁ, ତୁମେ ପ୍ରକାର ଅଧିକାରୀ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ସବୁ ସମୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖିବ, ଯେପରି ତୁମର ସବୁ କିଛି ହିଁ ମୋ ଠାରେ ସାର୍ଥକ ହୋଇଉଠେ । ମୋର ସାର୍ଥକୁ କୌଣସି ପ୍ରକାରରେ ହେୟ ଅବସ୍ଥା ନ କରି ଯଦି ଏପରି ଭାବରେ ଚାଲ, ତେବେ ତୁମେ ସମସ୍ତ ପାପରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧୦.୬.୧୯୫୭

II ସଦଗୁରୁଙ୍କର ଦୟା କେତେବେଳେ ହୁଏ ।।

ବହିରାଗତ ଜଣେ ମା' ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କୁ କହିଲେ - ମୋର ସଦଗୁରୁଙ୍କୁ ପାଇବାକୁ ଓ ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗ କରିବାକୁ ଖୁବ୍ ଇଚ୍ଛା ଅଛି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଖୁବ୍ ଭଲ ।

ଉକ୍ତା ମା' - ତାଙ୍କ ଦୟା ନହେଲେ ତ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତୋର ସନ୍ଧାନ ହିଁ ତାଙ୍କର ଦୟାକୁ ସଂଗ୍ରହ କରି ନେବ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧୦.୬.୧୯୫୭

II ନିର୍ଗୁଣ ନିରାକାର, ନିର୍ଗୁଣ ସାକାର, ଆଉ ସଗୁଣ ସାକାର -

ଏହି ତିନୋଟିର କି ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ।।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ନିର୍ଗୁଣ ନିରାକାର, ନିର୍ଗୁଣ ସାକାର ଆଉ ସଗୁଣ ସାକାର - ଏହି ତିନୋଟିର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସଗୁଣ ମଧ୍ୟରେ ନିର୍ଗୁଣ ଥାଏ, ଆଉ ନିର୍ଗୁଣର ପରିଣତି ସଗୁଣ ଓ ସାକାର । ତେଣୁ ଗାତାରେ ଅଛି - 'ଅବଜାନନ୍ତି ମା' ମୁକ୍ତା ମାନୁଷ୍ୟ' ତନ୍ମୁମାଣ୍ଡିତମ୍ । ପରଂଭାବମଜାନନ୍ତୋ ମମଭୂତ ମହେଶ୍ୱରମ୍ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧୧.୬.୧୯୫୭

II ବୁଦ୍ଧଜ୍ଞାନର ଉପଯୋଗିତା କ'ଣ ?

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ବୁଦ୍ଧଜ୍ଞାନର ଉପଯୋଗିତା କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବୁଦ୍ଧଲୀଭ ହୁଏ ବିଶ୍ୱେଷଣାତ୍ମକ ଏବଂ ସଂଶ୍ଳେଷଣାତ୍ମକ ଭାବରେ common factor (ଉପାଦାନ ସାମାନ୍ୟ) ବାହାର କରିବା ଭିତର ଦେଇ । ବୁଦ୍ଧଜ୍ଞ ଯେ, ସେ ସବୁକିଛିର mechanism (ମରକୋଟ)ଟା ବୁଝେ । ତେଣୁ ତାର mastery (ଆଧିପତ୍ୟ) ଥାଏ । ସେତେବେଳେ ସେ 'ଟିକାର୍ଷୁ ଲୋକ ସଂଗ୍ରହମ' ହୋଇ କର୍ମ କରେ । ସେତେବେଳେ ମୁଁଟା sublimated (ଭୂମାୟିତ) ହୋଇଯାଏ, ସମସ୍ତଙ୍କର ସାର୍ଥଟା ନିଜର ସାର୍ଥ ହୋଇଯାଏ । ଏହି ପ୍ରକାର ଜ୍ଞାନ ଲାଭ ହେଲେ ମଣିଷ ସେତେବେଳେ ନିଜକୁ ନେଇ ବିବ୍ରତ ରହେନାହିଁ । ସେ ସେତେବେଳେ ବୃହତ୍ତର ପରିବେଶକୁ ସୁସ୍ଥ, ସଜ୍ଜ ଓ ଜ୍ଞାନମୟ କରିବାର ଧନ୍ଦା ନେଇ ଚାଲେ । ସେ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଓ ଅଜ୍ଞାନତାର ଅଧାନ ହୋଇ ରହେନାହିଁ । ଏହି ଅବସ୍ଥାରେ ମଣିଷର ଆଉ ଭାବନା କ'ଣ ? ଆଉ ଏହି ଜାଣିବାର ପଥ ହେଲା - ତାଙ୍କର ଶରଣାପନ୍ନ ହେବା । ତେଣୁ ଭଗବାନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କହିଛନ୍ତି - 'ସର୍ବଧର୍ମାନ୍ ପରିତ୍ୟଜ୍ୟ ମାମେକଂ ଶରଣଂ ବ୍ରଜ' ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧୫.୬.୧୯୫୭

II ସର୍ବଧର୍ମ କଥାର ମାନେ କ'ଣ ?

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ସର୍ବ ଧର୍ମ ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତୁମର ଯା'କିଛି, ପ୍ରବୃତ୍ତି ଇତ୍ୟାଦି । ଶରୀରର ଧର୍ମ, ପ୍ରବୃତ୍ତିର ଧର୍ମ, ମନର ଧର୍ମ, ଚାହିଦାର ଧର୍ମ, କର୍ତ୍ତବ୍ୟର ଧର୍ମ, ଲୋକାଚାରର ଧର୍ମ ଇତ୍ୟାଦି ଯାହା କିଛି ଏହି ହେଲା ସର୍ବଧର୍ମ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧୫.୬.୧୯୫୭

II କାହାକୁ ମାନିବା - ଇଶ୍ବରଙ୍କୁ ନା ଗୁରୁଙ୍କୁ ।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଇଶ୍ବରଙ୍କୁ ମାନିବି ନା ଗୁରୁଙ୍କୁ ମାନିବି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆମ୍ଭେମାନେ ଇଶ୍ବରଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ପାଉନା, ବାବା, ମା, ଗୁରୁଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ପାଉ । ସେହିମାନେ ହିଁ ଶ୍ରେୟ ହୁଅନ୍ତି, ଯେଉଁମାନଙ୍କର ସାର୍ଥ

ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଜୀବନ ଓ ବଞ୍ଚିବା ବଢ଼ିବା । ଆମ୍ଭେମାନେ ଯେତେ ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ ହେଉ, କେନ୍ଦ୍ରୀୟିତ ହେଉ ସବୁଗୁରୁଙ୍କ ଠାରେ, ସେତେ ହିଁ ଇଶ୍ବରଙ୍କର ମାହାତ୍ମ୍ୟ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଉଦଭାସିତ ହୋଇ ଉଠେ । Mathematics (ଗଣିତ) ଶିଖିବା ପାଇଁ ଯେପରି mathematician (ଗଣିତଜ୍ଞ)ର ଶରଣାପନ୍ନ ହେବାକୁ ହୁଏ, ଭଗବାନଙ୍କୁ ପାଇବାକୁ ଗଲେ ସେମିତି ସବୁଗୁରୁଙ୍କର ଶରଣାପନ୍ନ ହେବାକୁ ହୁଏ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧୬.୬.୧୯୫୭

II ଇଶ୍ବର ଅଛି କି ନାହିଁ ।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଇଶ୍ବର ଥାଆନ୍ତୁ ବା ନଥାଆନ୍ତୁ, ପ୍ରଥମ କଥା ହେଲା ଆମ୍ଭେମାନେ ବଞ୍ଚିବାକୁ ଚାହୁଁ କି ନାହିଁ, ବଢ଼ିବାକୁ ଚାହୁଁ କି ନା ! ଆଉ ତାହା କିପରି ହେବ ? ବଢ଼ିବାକୁ ହେଲେ ତାହାର ହିଁ ପ୍ରତୀକ ସରୂପ କିଛି ଦରକାର ଯାହାଠାରେ ସଂହତ ହେବାକୁ ହେବ, ଆଉ ସଂହତ ହୋଇ ଆଜଣାକୁ ଜାଣିବା ଚେଷ୍ଟା କରିବାକୁ ହେବ, ଏହା ଭିତର ଦେଇ ମଣିଷ evolved (ବିବର୍ତ୍ତିତ) ହେବ । Electricity ଯେତେବେଳେ ଆବିଷ୍କାର ହୋଇ ନଥିଲା, ସେତେବେଳେ କ'ଣ electric (ବିଦ୍ୟୁତ) ଥିଲା ନାହିଁ ? କିନ୍ତୁ ଆବିଷ୍କାର ପରେ ସେହିଟା ବୁଝାଗଲା । ଇଶ୍ବରଙ୍କର ଅସ୍ତିତ୍ବ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଖରେ ହୁଏତ ଧରାପଡ଼େ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ସବୁଗୁରୁଙ୍କ ପାଖରେ ତା'ଧରାପଡ଼େ । ତାଙ୍କ କଥା ଉପରେ ବିଶ୍ବାସ ରଖି ମଣିଷ ଯେତେ ଆଗେଇ ଯାଏ, ସେମାନଙ୍କର ବୋଧ ମଧ୍ୟ ସେତେ ହିଁ ବଢ଼ିଥାଏ । ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଶିକ୍ଷା ବି ଏହି ଅସ୍ତିତ୍ବବୁଦ୍ଧିର ଭିତ୍ତି ଉପରେ ହେବାଟା ହିଁ ଭଲ । ଆମ୍ଭେମାନେ ବିସ୍ତାର ଚାହୁଁ, କିନ୍ତୁ ବିସ୍ତାରରେ ଯେପରି ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ହୋଇ ନପଡ଼ୁ, ସେଥିପାଇଁ ଇଷ୍ଟମୁଖୀ ହେବାକୁ ହୁଏ, ଇଶ୍ବରାନିଷ୍ଠ ହେବାକୁ ହୁଏ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧୬.୬.୧୯୫୭

II ଇଶ୍ବର କାହାକୁ କହୁ ।

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ଇଶ୍ବର ମାନନ୍ତି ନାହିଁ, ପ୍ରକୃତିକୁ ମାନନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଇଶ୍ବର ତାଙ୍କୁ କହିଥାଉ ଯାର ଆଧିପତ୍ୟର ଉପରେ ପ୍ରକୃତି ଦଣ୍ଡାୟମାନ ହୋଇଛି ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧୮.୬.୧୯୫୭

॥ ଫ୍ରି ଭଲ ବା ସ୍ବାଧୀନ ଇଚ୍ଛା କାହାକୁ କୁହାଯାଏ ॥

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ମଣିଷର କ'ଣ Free will (ସ୍ବାଧୀନ ଇଚ୍ଛା)

ଅଛି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Concentric will (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ ଇଚ୍ଛା)କୁ ହିଁ free will (ସ୍ବାଧୀନ ଇଚ୍ଛା) କୁହାଯାଏ । Free will (ସ୍ବାଧୀନ ଇଚ୍ଛା) ମାନେ କୌଣସି complex (ପ୍ରବୃତ୍ତି) ଦ୍ବାରା biased (ପକ୍ଷପାତିତ୍ବ) ବା coloured (ରଙ୍ଗିନ) ହୋଇ ନ ଉଠିବାର ଯେଉଁ will (ଇଚ୍ଛା) ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧୮.୬.୧୯୫୭

॥ ଅଦୃଷ୍ଟ ବୋଲି କିଛି ଅଛି କି ନାହିଁ ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଅଦୃଷ୍ଟ ବୋଲି କିଛି ଜିନିଷ ନାହିଁ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଅଦୃଷ୍ଟ ମାନେ ଯାହା ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ । ଯେତେ ବୁଦ୍ଧି ବଢ଼େ, ବିବେଚନା ବଢ଼େ, ଜ୍ଞାନ ବଢ଼େ, ସେତେ ଅଦୃଷ୍ଟ ପଛେଇଯାଏ । ଆଗେ ଯେଉଁଟା ଅଦୃଷ୍ଟ ଥିଲା, ସେହିଟା ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ବର୍ତ୍ତମାନ ଦେଖା ଭିତରକୁ ଆସିବ, ତେଣୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ସେହିଟା ଆଉ ବିଭ୍ରାଟ ସୃଷ୍ଟି କରିପାରେ ନାହିଁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧୮.୬.୧୯୫୭

॥ 'ଶ୍ରଦ୍ଧାବାନ ଲଭତେ ଜ୍ଞାନମ୍' - କାହିଁକି ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଗାତାରେ ଅଛି 'ଶ୍ରଦ୍ଧାବାନ ଲଭତେ ଜ୍ଞାନମ୍' - ତାର ମାନେ ଶ୍ରଦ୍ଧା ରହିଲେ ମଣିଷ ସେହି ଦିଗକୁ ଉନ୍ମୁଖ ହୋଇ ରହିଥାଏ । ତା' ପାଇଁ ଏଭଳି ଗୋଟିଏ physical ଓ mental adjustment (ଶାରୀରିକ ଓ ମାନସିକ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ହୁଏ, ଯେଉଁଥିପାଇଁ ଠିକ ଭାବରେ receive (ଗ୍ରହଣ) କରିପାରେ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୨୨.୬.୧୯୫୭

॥ 'ଜନ୍ମ କର୍ମ ତ ମେ ଦିବ୍ୟ' - ମାନେ କ'ଣ ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଯେ କହିଛନ୍ତି, 'ଜନ୍ମ କର୍ମ ତ ମେ ଦିବ୍ୟ' - ଏହାର ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଜନ୍ମ ଦିବ୍ୟ ନହେଲେ କର୍ମ ଦିବ୍ୟ ହୁଏ ନାହିଁ । ତାର ମାନେ ମୋର ଦେବୀ ସଂସ୍ଥିତି ଏପରି ବିଶେଷ ଭାବରେ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ, ଜନ୍ମ କାଳରେ ମୋର

ମାଆ ବାବାର ମାନସିକ ଓ ଶାରୀରିକ ସଙ୍ଗତି ଏମିତି ଥିଲା, ଯାହା ପଲରେ ଦିବ୍ୟ କର୍ମ ହେବା ଛଡ଼ା ହିଁ ପଥ ନାହିଁ । ଦିବ୍ୟ କର୍ମମାନେ ପ୍ରକାଶମାନ କର୍ମ, ଦୀପ୍ତ କର୍ମ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧୬.୬.୧୯୫୭

॥ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ଭଙ୍ଗ କରିଲେ କାହିଁକି ॥

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଅସ୍ଥ ଧାରଣ କରିବେ ନାହିଁ ବୋଲି ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରି ପରେ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ଭଙ୍ଗ କଲେ କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏହା ଦେଖୁ ଭୀଷ୍ମ ପୁଣି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଭଗବାନ ବୋଲି ସ୍ତବ୍ଧ କରିଥିଲେ । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଭଗବାନ ! ତେଣୁ ସେ ଆଶ୍ଚିତ-ରକ୍ଷଣର ଅନ୍ତରାୟ ସବୁପ୍ର ଯେଉଁ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ତାହା ମୁହୂର୍ତ୍ତ ମଧ୍ୟରେ ଭାଙ୍ଗି ଦେଇଥିଲେ । ଭୀଷ୍ମ ଏହାଦେଖି ବୁଝିଲେ ଏବଂ କହିଲେ - ଆମ୍ଭେମାନେ କେତେ ପରିମାଣରେ limitation (ସୀମା) ମଧ୍ୟରେ ଅଛୁ । ତୁମେ ଭଗବାନ, ତେଣୁ ତୁମେ ସବୁ ସମର୍ଥନା ପାଇଁ ଯେଉଁଠି ଯାହା କରଣୀୟ ତାହା କରିପାର, କିନ୍ତୁ ଆମ୍ଭେମାନେ ପାରୁନା ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧୬.୬.୧୯୫୭

॥ କେଉଁଟା ଧର୍ମ ॥

ଜଣେ ଜାଣିବାକୁ ଚାହିଁଲେ - ଆମିତ୍ଭକୁ ବଜାୟ ରଖିବା ବା ନଷ୍ଟ କରିଦେବା - କେଉଁଟା ଧର୍ମ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆମିତ୍ଭକୁ ଭୂମାୟିତ କରିବାଟା ହିଁ ଧର୍ମ । ମୁଁ ତ ବଞ୍ଚିବାକୁ ଚାହେଁ । ମୋର ଅସ୍ତିତ୍ବକୁ ତ ମୁଁ ଲୁପ୍ତ କରିବାକୁ ଚାହେଁ ନାହିଁ । ସେହିଟାକୁ ସମସ୍ତଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବ୍ୟାପ୍ତ କରି ଦେବା ହିଁ ଧର୍ମ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧୮.୬.୧୯୫୭

॥ ବେଦାନ୍ତର ମାନେ ନାହିଁ କେତେବେଳେ ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଗାତାରେ ଯେ ଅଛି - 'ବହୁନା'ଜନ୍ମନାମତେ ଜ୍ଞାନବାନ୍ ମାଂ ପ୍ରପଦ୍ୟତେ, ବାସୁଦେବଃ ସର୍ବମିତି ସ ମହାତ୍ମା ସ୍ବହୃଦ୍ଭୂଃ' - ଏହି କଥାଟା ମୋତେ ଖୁବ ଭଲ ଲାଗେ । ଆଉ, ସେ ନହେଲେ ହୁଏ ନାହିଁ । ବେଦାନ୍ତ ମାନେ ଜାଣିବାର ଅନ୍ତ । ଜାଣିବାର ଶେଷରେ ଥାଏ ମଣିଷ । ମଣିଷଟାକୁ ବାଦ ଦେଇ ବେଦାନ୍ତର କୌଣସି ମାନେ ଅଛି କି ନା ଦୁଝେ ନାହିଁ ।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଗାତାରେ ଅଛି, ମୁଁ ବେଦାନ୍ତ କୃତ, ଏହାର ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେହି ମୁଁ ମାନେ I, the son Lord or man-Lord Srikrishna (ମୁଁ ଇଶ୍ଵରନାଥ ଓ ମାନବ- ପ୍ରଭୁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ) ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୨୫.୭.୧୯୫୭

II ଭଗବାନଙ୍କୁ ଖୋଜି ପାଇବ କେଉଁଠି ।।

ପ୍ରସଙ୍ଗକ୍ରମେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଭଗବାନଙ୍କୁ ଆକାଶରେ ଖୋଜିଲେ ବି ପାଇବାର ନୁହେଁ, ବତାସରେ ଖୋଜିଲେ ବି ପାଇବାର ନୁହେଁ, ମାଟିରେ ଖୋଜିଲେ ବି ପାଇବାର ନୁହେଁ, ଏକମାତ୍ର ସେହି ମଣିଷଟି ଯାହାଙ୍କର ବିଜ୍ଞାନ ବହୁ ଦର୍ଶିତାରେ ଆକାଶ, ବତାସ, ଜଳ, ମାଟି, ନାହାରିକା ଯାହା କିଛି ସବୁ ଏକାୟତ ହୋଇ ଉଦ୍‌ଭିନ୍ନ ହୋଇ ଉଠିଛି-ସବେଶିଷ୍ୟରେ - ବୈଦ୍ୟା ବିଧ୍ୟାୟନରେ, ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ସୁକେନ୍ଦ୍ରୀକ ଅନୁରାଗ ଛଡ଼ା । ତଥା ବାସ କହିଛନ୍ତି 'ସମସ୍ତଙ୍କ ଉପରେ ମଣିଷ ସତ୍ୟ, ତାହା ଉପରେ ନାହିଁ' ସେହିପରି ମଣିଷ ହିଁ 'ସତ୍ୟ', ଶିବ', ସୁନ୍ଦରମ - ସେହି ସତ୍ୟ, ଅସ୍ତିତ୍ଵର ସ୍ତମ୍ଭ, ମଙ୍ଗଳମୟ, ଆଦରଣୀୟ । ସାର୍ଥକ, ସଙ୍ଗତିଶୀଳ ତତ୍ତ୍ଵ ସମାହୂତ, ବିନ୍ୟାସ-ବିଦାସ ମୂର୍ତ୍ତି ପ୍ରତୀକ ଯିଏ ସେହି ଭଗବାନ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧୮.୧୯୫୭

II ଅବତାର ପୁରୁଷଙ୍କୁ ବୁଝିବାକୁ ଅସୁବିଧା ହୁଏ କାହିଁକି ।।

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ସୃଷ୍ଟି ଅନାଦି, ତା ମଧ୍ୟ ଆମ୍ଭେମାନେ ଗୋଟିଏ ଆଦି କଳ୍ପନା କରୁ । ପୁଣି ଅବତାର ପୁରୁଷ ସବୁ ଜାଣନ୍ତି, ବୁଝନ୍ତି, ଏହା ଧରାଯାଏ, କିନ୍ତୁ ସେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯାହା କିଛି ସୃଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି, ଏହିତାକୁ ବୁଝିବାକୁ ଅସୁବିଧା ହୁଏ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - 'ଅବତାନନ୍ତି ମାଂ ମୁକ୍ତା ମାନୁଷିଂ ତନ୍ମୁମାଶ୍ରିତଂ' । ଯାହା କିଛି ଅଛି, ତାହାର ଗୋଟିଏ ସଂହତି ଓ ସଂକଳନ ଦେଇ ଗୋଟିଏ ବିଶେଷ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟର ସୃଷ୍ଟି ହେଲା । ସେହି ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟର ଭିତରେ ଯାହା କିଛି ସବୁ ଅଛି, ଅଶୋରଣୀୟାନ୍ ମହୋତ ମହାୟାନ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଅନେକ ଏହାକୁ ସାକାର କରିବାକୁ ତାହାନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଗୋଟିଏ ଏକାଟମକୁ ଭାଙ୍ଗିଲେ ଯଦି ଏହା ହୁଏ, ତେବେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଆଉ ଏହାକୁ ସାକାର କରିବାକୁ ବାଧା ନାହିଁ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ସେ ହିଁ ତ ସବୁ କରନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେ କରନ୍ତି ମାନେ ହୁଅନ୍ତି ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଭଗବାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ତ ଜୀବର ତୁଳନା ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଗାତାରେ ଅଛି - ତୁମ ଭିତରେ ମୋ ଭିତରେ ତଫାତ ନାହିଁ, ତଫାତ ତୁମେ ଜାଣ ନାହିଁ, ମୁଁ ଜାଣେ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଜୀବର କରିବା ଗୁଡ଼ିକ ତ ହେବା ନୁହଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାହା ହେବ ନାହିଁ କାହିଁକି ? କରିକି ତ ହୁଅନ୍ତି ? ତାଙ୍କୁ ଆପଣ କହି ପାରନ୍ତି ଗୋଟିଏ ବିଶେଷ ଜୀବ । (ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କେତେ ଜଣଙ୍କର ନାମ ଧରି କହିଲେ) - ଏମାନେ ଆଉ ଗୋଟିଏ କିନ୍ତୁ ନାହିଁ । ସେମଧ୍ୟ ସେମିତି ଗୋଟିଏ ବିଶେଷ, ଯେଉଁ ବିଶେଷର ମଧ୍ୟରେ ନିର୍ବିଶେଷ ଅଛି ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ତାଙ୍କ ପାଖରେ ସବୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟାତ, କିନ୍ତୁ ସେ ସୁଷ୍ଟ-ଏହିତା ମଥାରେ ଆସେ ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାଙ୍କ ପାଖରେ ସବୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟାତ ହେଲେ ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ତାଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ସୁବିଧା ହୁଏ । ଫଳକଥା, ସେ ଯେମିତି unique (ବିଶେଷ), ପ୍ରତ୍ୟେକ ବି ସେମିତି unique (ବିଶେଷ) ।

ଉକ୍ତବ୍ୟକ୍ତି - ବୋଧାତା ଆବୃତ ହୋଇଥାଏ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବୈଷ୍ଣବ ମାନଙ୍କର ଲୀଳା କଥାଟା ଭଲ ଏମିତି ସୁନ୍ଦର କଥା ଆଉ ନାହିଁ । ଏତେ ଭଲ ଯେ ତାହା ଆଉ କୁହାଯାଏ ନାହିଁ । ଲୀଳା ମାନେ ଆଲିଙ୍ଗନ ଆଉ ଗ୍ରହଣ ।

ଉକ୍ତବ୍ୟକ୍ତି - ଲୀଳାଟା ରହସ୍ୟମୟ ଭାବରେ ନୁହେଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କିନ୍ତୁ ବୁଝିବାକୁ ହେବ, ଲୀଳା କଥାଟା ଯେଉଁମାନେ ଆଣିଛନ୍ତି, ଏହିତାକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ପାଇଁ ସେମାନେ ଲୀଳା କଥାଟାର ସାର୍ଥକତା ଜାଣିଛନ୍ତି । ଖାଦ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକୁ ଆମ୍ଭେମାନେ କ'ଣ କରୁ ? ଜୀବନ - ଉପାଦାନରେ ଆବର୍ତ୍ତତ କରୁ ତ ?

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ହଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆବର୍ତ୍ତିତ କରୁ ମାନେ convert (ପରିବର୍ତ୍ତିତ) କରୁ। ଭାତ ଖାଉ, ତାଲି ଖାଉ, ନିଃଶ୍ୱାସ ନେଉ ଅର୍ଥାତ୍ ଜୀବନ ଉପାଦାନରେ ଆବର୍ତ୍ତିତ କରୁ। ତେଣୁ ବସ୍ତୁବାକୁ ହେଲେ ଅନ୍ୟକୁ ପରିବର୍ତ୍ତିତ କରିବାକୁ ହେବ to my conception (ମୋର ଧାରଣାରେ)।

ଅନ୍ୟଜଣେ - ପରିତ୍ୟକ୍ତ ଗୁଡ଼ିକୁ ଆମେ ବର୍ଜନ କରୁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Unprofitable (ଅନୁପ୍ରସାଦୀ) ଯାହା ତାକୁ ବି ଉପକାରୀ କରି ଚୋଳିବାକୁ ହେବ।

ପ୍ରଥମ ବ୍ୟକ୍ତି - ଭଗବାନଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇଲେ ହିଁ ସୁଖ ଲାଗେ, ଆଉ ବୁଝିବା କ'ଣ ଦରକାର ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏହିଟା ବଡ଼ କାୟିଦା। ଭଲପାଇବା ମାନେ ଭଲରେ ରହିବା। ସେଥିରେ ବୁଝିବାଟା ଏହି ଭଲିଆ ହୁଏ। କିନ୍ତୁ ବୁଝିବାର ଅହଂ ରହେନା। ବୁଝିଛି ବୋଲି ସାକାର କରିବାକୁ ଚାହେଁ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ବୁଝେ ବେଶୀ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୪.୮.୧୯୫୭

II ସୃଷ୍ଟିତତ୍ତ୍ୱରେ କୌଣସି ଅମେଳ ଅଛି କି ନାହିଁ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ସୃଷ୍ଟିତତ୍ତ୍ୱ ସମ୍ବନ୍ଧରେ West (ପଶ୍ଚିମ)ର ଧାରଣାଟା କ'ଣ ଏବଂ ତାହା receive (ଗ୍ରହଣ) କରାଯାଏ କି ଭାବରେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - In the beginning there was word, word was with God, and word was God. Let there be light and there was light (ପ୍ରଥମରେ ଶବ୍ଦ ଥିଲା, ଶବ୍ଦ ଉତ୍ତରକ ସାଙ୍ଗରେ ଥିଲା, ଏବଂ ଶବ୍ଦ ହିଁ ଉତ୍ତର। ଆଲୁଅ ହେଉ ଏହି କଥା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ହିଁ ଆଲୁଅ ହେଲା)। ତେଣୁ ଆତ୍ମମାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ କୌଣସି ଅମେଳ ନାହିଁ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୬.୮.୧୯୫୭

II ଜୀବର କଲ୍ୟାଣ କିପରି ହୁଏ।।

ଜଣେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ଜୀବର କଲ୍ୟାଣ କିପରି ହୁଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପରମପିତାଙ୍କ ଉପରେ ଚାଣ ଯେତେ ବଢ଼ିଯାଏ, ସେତେ ହିଁ ଜୀବର କଲ୍ୟାଣ ହୁଏ। ଦୁଇଟା ଜିନିଷ ଦରକାର, ଇଷ୍ଟଙ୍କ ସାର୍ଥକୁ ମୋର ସାର୍ଥ

କରିନେବା ଦରକାର ଏବଂ ଇଷ୍ଟପୂତ ହୃଦୟ ବ୍ୟବହାରରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ତୃପ୍ତ ଓ ସନ୍ତୋଷ କରି ଇଷ୍ଟପ୍ରତିଷ୍ଠାର ସହାୟକ କରି ଚୋଳିବାକୁ ହେବ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ସଂସାରରେ ରହି ଆତ୍ମୋନ୍ନତି କରିହୁଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଖୁବ୍ ହୁଏ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ସଂସାରର ଏତେ ଝଞ୍ଜଟ ମଧ୍ୟରେ ହେବ କିପରି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଇଷ୍ଟଙ୍କ ଠାରେ ମନ ରଖି ସବୁ ଝଞ୍ଜଟକୁ ଯେତେ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରି ଚାଲିପାରିବ, ସେତେ ହିଁ ଭିତରଟା ଉନ୍ନତ ହୋଇ ଉଠିବ। ତେଣୁ ତାଙ୍କର ଦାସ ହେବା ଦରକାର, ପ୍ରେମର ଦାସ ହେବା ଦରକାର, ଅନୁରାଗର ଦାସ ହେବା ଦରକାର। ସ୍ୱା-ପୁତ୍ର ସମସ୍ତଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଏହି ଭଳି ବ୍ୟବହାର କରିବା ଦରକାର। ସଂସାରରେ ରହି ସବୁ କିଛିକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରି ଯିଏ ଚାଲିପାରେ, ତା'ପାଖରେ ଜଙ୍ଗଲର ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଠିଆ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ସଂସାରରେ ରହି ହୋଇ ପାରେ, ଏହାର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ କେଉଁଠି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଭଗବାନ ରାମଚନ୍ଦ୍ର, ଭଗବାନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ, ରାଜର୍ଷି ଜନକ, ହନୁର ମହାରାଜ, ସାମାଜୀ ମହାରାଜ ଆହୁରି କେତେ ଅଛନ୍ତି।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୭.୮.୧୯୫୭

II ଜୀବନରେ ସୁଖୀ ହେବାର ପଥ କ'ଣ।।

ଏକ ଇଟାଲିୟନ ଦମ୍ପତି ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ପାଖକୁ ଆସି ଅନେକ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଲେ। ଜୀବନରେ ସୁଖୀ ହେବାର ପଥ କ'ଣ ସେହି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସେମାନେ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିଲେ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସଂଗ୍ରାମ ହିଁ ଜୀବନ। ସଂଗ୍ରାମ ଦେଖି ଭୟ କରନାହିଁ। ଭଗବାନଙ୍କୁ ଭଲ ପାଅ। ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ ହୋଇ ଉଠ। ତୁମର ସମସ୍ତ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଦେଇ ତାଙ୍କ ଠାରେ ସଂହତ ହୁଅ। ପୁଣି ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତାଙ୍କର ସୃଷ୍ଟି ଏହି ଦୁନିଆକୁ ଭଲ ପାଅ। ମଣିଷକୁ ସେବା ଦିଅ। ସେବା ଦେବ କ'ଣ ଦେଇ ? ସେବା ଦେବ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇବାର ଭିତର ଦେଇ। ତେଣୁ ଇଷ୍ଟାନୁଗ ସେବା ଦରକାର, ସା'ଦ୍ୱାରା ସେମାନେ ତୁମର ଆଦର୍ଶଙ୍କ ଠାରେ, ଭଗବାନଙ୍କ ଠାରେ ସଂହତ ହୋଇ ଉଠନ୍ତି। ଯେପରି, ତୁମେ ତାଙ୍କଠାରେ ସଂହତ ଅଛ।

ସେମାନେ ନିଜ ଜୀବନର ବ୍ୟାକୁଳତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ କଥା କହିଲେ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ସେମାନଙ୍କୁ କହିଲେ - ଭଗବାନଙ୍କ ପାଇଁ ଯେଉଁମାନେ କାନ୍ଦନ୍ତି, ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଯେଉଁମାନେ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କର ସେହି unhappiness ହିଁ (ଦୁଃଖ ହିଁ) ସେମାନଙ୍କୁ ଧନ୍ୟ କରି ତୋଳେ । ତୁମ୍ଭେମାନେ ଭଗବାନଙ୍କ ପାଇଁ ଭିତରେ ଭିତରେ କାନ୍ଦ, ଆଉ ହସ ହସ ମୁହଁ ନେଇ ଦୁନିଆର ସମସ୍ତଙ୍କ ମୁହଁରେ ହସ ଫୁଟାଇ ଚାଲ । ତୁମ୍ଭ ମାନଙ୍କର କୌଣସି ଭାବନା ନାହିଁ । ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କର ଅନ୍ତରର ଆକୃତି ହିଁ, ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କର ଅତ୍ୟୁତ ଅନୁରାଗ ହିଁ ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ଠିକ ପଥରେ ପରଚାଳିତ କରିବ । ଆଉ, ଚଲା ପଥରେ ଭୁଲ ଡୁବି ବି କିଛି ହୁଏ, ସେଥିପାଇଁ ଘାବରେଇ ଯାଆନାହିଁ । ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କର ଆନ୍ତରିକତା ଥିଲେ, ସେହି ଆନ୍ତରିକତା ନିଜର ତାଗିତରେ ହିଁ ତାହା ସଂଶୋଧନ କରିନେବ । ଅବଶ୍ୟ ଆତ୍ମସମାକ୍ଷୀକୁ ବାଦ ଦିଆନାହିଁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧୦.୮.୧୯୫୭

II ଈଶ୍ବର ଲାଭ କେତେବେଳେ ହୁଏ II

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ଈଶ୍ବରଙ୍କର ଧାରଣା ଅନେକଙ୍କର ଅନେକ ରକମର । କେହି ହୁଏତ ସପ୍ନରେ ମା'ଙ୍କର ମୂର୍ତ୍ତି ଦେଖିଲା, କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଦେଖିଲା, ଏହିତା କିନ୍ତୁ ଈଶ୍ବର ଦର୍ଶନ ନୁହେଁ । ଯେତେବେଳେ ଇଷ୍ଟଙ୍କୁ କେନ୍ଦ୍ର କରି ସଂଶ୍ଳେଷଣ ବିଶ୍ଳେଷଣର ଭିତରେ ଦେଇ ଦୁନିଆର ଯାହା କିଛିକୁ ଜାଣୁ ସବୁ କିଛିର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଉପାଦାନ ସାମାନ୍ୟ ଓ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟକୁ ଆବିଷ୍କାର କରି, ସେତେବେଳେ ହିଁ ଈଶ୍ବର ଲାଭ ହୁଏ । ତାଙ୍କର ତତ୍ତ୍ୱ ମୂର୍ତ୍ତି ସେତେବେଳେ ଫୁଟି ଉଠେ । ପ୍ରାପ୍ତି ମାନେ ଆସି । ସେ ଯେତେ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଆପଣାର ହୋଇ ଉଠନ୍ତି, ସେତେ ହିଁ ତାଙ୍କୁ ପାଇଥାଉ । ଆପଣାର ହେବା ମାନେ ସେ ଆତ୍ମ ମାନଙ୍କର ଚରିତ୍ରରେ ଫୁଟି ଉଠିବେ ।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - କେଉଁ ପଥରେ ତାଙ୍କୁ ଲାଭ କରାଯାଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଅସଲ କଥା ଅନୁରାଗ, ଭକ୍ତି । ଭକ୍ତି ଚୁଷ୍ଟି ନିଏ ଅସଲ ଜିନିଷ । ମହୁମାଛି ଗୃହରେ ବସିଲେ ବି ନା କ'ଣ ତା ଠାରୁ ମଧୁ ଟାଣି ବାହାର କରି ଛାଡ଼େ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କୁ ଯଦି ଉପସନା କରେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କର ଉପସନା ସେତେବେଳେ ହେବ, ସୂର୍ଯ୍ୟର

ମରକୋଟ (ଗଠନ ଓ କ୍ରିୟା ପ୍ରକ୍ରିୟା) ଜାଣନ୍ତି ଏଭଳି ମଣିଷଙ୍କୁ ଯେତେବେଳେ ଧରି ଚାଲିବା ହେବ । ଅଙ୍କ ଶିକ୍ଷା କରିବାକୁ ହେଲେ ଗଣିତଙ୍କୁ ଧରିବାକୁ ହେବ । 'ବ୍ରହ୍ମବିତ୍ ବ୍ରହ୍ମେବ ଭବତି' । ବ୍ରହ୍ମବିତ୍ ଛାଡ଼ା ବ୍ରହ୍ମକୁ ପାଇ ପାରିବୁ ନାହିଁ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ସମସ୍ତଙ୍କ ଉପରେ ମଣିଷ ସତ୍ୟ, ଏ କଥା କ'ଣ ଠିକ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୂଳ ମଣିଷକୁ ବାଦ ଦେଇ ଯଦି ଆଉ ସବୁ ମଣିଷକୁ ଧରୁ, ସେଥିରେ ହେବ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କୁ ଅବଲମ୍ବନ କରି ଯଦି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ନେଇ ଚାଲୁ, ତେବେ ଠିକ ହେବ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଭଗବାନ ଯଦି ଅଛନ୍ତି, ଆପଣ ଯଦି ପାଇଥାନ୍ତି, ତେବେ ବର୍ତ୍ତମାନ ହିଁ ତାଙ୍କର ଆସ୍ବାଦନ କରାଇ ଦିଅନ୍ତୁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ରସଗୋଲ୍ଲାର ଆସ୍ବାଦ ଯଦି ପାଇବାକୁ ଚାହୁଁ, ତେବେ ଚମଡ଼ାରେ ଘଷିଲେ ତାହା ପାଇବା ହେବ ନାହିଁ । ଜିଭରେ ଦେବା ଦରକାର । କରିବାକୁ ଗଲେ ବିଧି ମାଫିକ କରିବାକୁ ହେବ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ସେ ତ ସବୁ ନିୟମର ଉପରେ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେ ବିଧାତା, ତେଣୁ ବିଧିକୁ ବାଦ ଦେଇ ସେ ରହନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୨୯.୮.୧୯୫୭

II ସବୁକିଛି ଭଗବାନଙ୍କ ଇଚ୍ଛାରେ ଘଟିଥାଏ କି ନୁହଁ II

ଜଣେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ପାଖରେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଦୁନିଆରେ ଯା'କିଛି ଘଟେ ସବୁ ହିଁ କି ଭାଗବାନଙ୍କ ଇଚ୍ଛାରେ ଘଟିଥାଏ, ନା ମଣିଷର ଏହା ମଧ୍ୟରେ କିଛି ହାତ ଅଛି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତୁମର ପିଲା ତୁମର ଇଚ୍ଛାରେ ହୁଏ । କିନ୍ତୁ ପିଲା ଯେତେବେଳେ ହେଲା, ତାର ଗୋଟିଏ ଅଲଗା ଇଚ୍ଛା ହୋଇଯାଏ । ଏହିତା ବି ସେହି ପରି । ଈଶ୍ବରଙ୍କ ଠାରୁ ଦୁନିଆର ଯାହା କିଛି ସୃଷ୍ଟ ହେଲେ ବି, ସୃଷ୍ଟର ପ୍ରତ୍ୟେକ ତାଙ୍କର ଅନୁଗାମୀ ହୋଇ ଚାଲି ବି ପାରେ, କିମ୍ବା ତାଙ୍କର ଧାର ନ ଧରି ବି ପାରେ । ଆତ୍ମେମାନେ ଅନେକ ତାଙ୍କର ଧାର ଧରୁ ନା । ସେହିତା ଉପରେ ତାଙ୍କର ହାତ ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ କୁହାଯାଏ ଜଗନ୍ନାଥ ଥୁଣ୍ଡା । ଅନେକ ଲୋକ ନିଜ ନିଜ ଚଳଣିର ଦୋଷରେ ଦୁଃଖ ବାରିତ୍ରୀ ଭୋଗ କରେ, ଆଉ କହିଥାଏ ଭଗବାନଙ୍କ ଇଚ୍ଛାରେ ହିଁ ଏହିପରି ହେଉଛି ।

ଆମ୍ଭେମାନେ ଅଜ୍ଞତା ପାଇଁ ଦୁଃଖ ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ କଷ୍ଟ ପାଇଥାଉ, ତାହା କିନ୍ତୁ ସେ ଚାହାନ୍ତି ନାହିଁ। ସେ ଚାହାନ୍ତି ଆମ୍ଭେମାନେ ତାଙ୍କ ସମ୍ପଦରେ ସମ୍ପଦଶାଳୀ ହୋଇ ଜୀବନକୁ ଉପଭୋଗ କରୁ। କଷ୍ଟ ଯେ ଆମ୍ଭେମାନେ ପାଉ, ତାହା ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ପ୍ରବୃତ୍ତି - ଆସକ୍ତି ପାଇଁ ପାଇଥାଉ। ପୁଣି, ପାରିପାର୍ଶ୍ବିକକୁ ବି ଯଦି ଆମ୍ଭେମାନେ ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ ଓ ସୁନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରି ତୋଳି ନପାରୁ, ତାହେଲେ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ଦୁର୍ଭୋଗ ଭୋଗିବାକୁ ହେବ।

ଆ:ପ୍ର: ୨୧/୩୦.୮.୧୯୫୭

II କାଳୀ ମାନେ କ'ଣ II

ମା' କାଳୀଙ୍କର ପ୍ରସଙ୍ଗ ଉଠିବାରୁ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - କାଳୀ ମାନେ ସଂଖ୍ୟାୟନୀ ଗତି। ଯେଉଁ ଗତି ଦ୍ବାରା ସଂଖ୍ୟା ଅର୍ଥାତ ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ। କଳା negation of all colours (ସମସ୍ତ ବର୍ଣ୍ଣର ଅନୁପସ୍ଥିତି)। ଶିବ Combination of all colours (ସମସ୍ତ ବର୍ଣ୍ଣର ସମାବେଶ)। ଶିବଙ୍କର ବିପରୀତ ମେରୁ କାଳୀ। ମା' ମାପି ଦିଅନ୍ତି, ପରିମାପିତ କରି ଦିଅନ୍ତି, ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କୁ ତାର ମତ କରି ସୃଷ୍ଟି କରନ୍ତି। କେଉଁଠି ବି ଗୋଟିକ ଭଳି ସମାନ ଆଉ ଗୋଟିଏ ନାହିଁ। ପ୍ରତ୍ୟେକ ହିଁ ଅଲଗା। ଗୋଟିଏ ବାପର ପାଞ୍ଚ ପିଲା, ପ୍ରତ୍ୟେକ ହିଁ ଅଲଗା। ମା' ହିଁ ଯେମିତି ଅଲଗା କରି ମାପି ଦିଅନ୍ତି। ନିଜର ମା'କୁ ବାଦ ଦେଇ ଯିଏ କାଳୀ ପୂଜା କରେ, ଶ୍ୟାମା ପୂଜା କରେ, ଜଗନ୍ନାଥା ପୂଜା କରେ, ସେ ପୂଜା ସାର୍ଥକ ହୁଏନା। ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କର ମା' ଓ ବାପା ତାର ଜୀବନ୍ତ ଗୃହ ଦେବତା ବିଶେଷ। ମା' ଉପରେ ଟାଣ ରହିଲେ ସଦଗୁରୁଙ୍କ ପ୍ରତି ଟାଣ ଆପେ ଆପେ ହୋଇ ଉଠେ।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - କାଳୀ କଳା କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେ ଶ୍ୟାମା, ଆଉ ଶିବ ହେଲେ ଶ୍ବେତ - white, କାଳୀ negative (ରଙ୍ଗ), ଶିବ positive (ରଙ୍ଗ)। Negative, positive (ରଙ୍ଗ, ରଙ୍ଗ)ର interactionର (ପାରସ୍ପରିକ କ୍ରିୟାର) ଭିତର ଦେଇ ହିଁ ଶକ୍ତିର ଉଦ୍ଭବ। ଶିବଙ୍କୁ ବାଦ ଦେଇ ଶ୍ୟାମା ରହନ୍ତି ନାହିଁ, ଶ୍ୟାମାକୁ ବାଦ ଦେଇ ଶିବ ବି ରହନ୍ତି ନାହିଁ। ଆପଣ ଅଛନ୍ତି, ଆପଣ ବାପା-ମା ଦୁହଁଙ୍କର ହିଁ product (ଫଳ)।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ - ଶିବଙ୍କ ଛାତିରେ ଶ୍ୟାମା କଳ୍ପନା କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କର ସୃଷ୍ଟି କିନ୍ତୁ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କର ପେଟ ଭିତରୁ ନୁହେଁ, ନାରାୟଣଙ୍କର ନାଭି ପଦ୍ମରୁ ତାଙ୍କର ସୃଷ୍ଟି। Positive, negative (ରଙ୍ଗ, ରଙ୍ଗ) ଯେମିତି ଆସି ସଂଯୋଗ ହେଲା, ତାର central point (କେନ୍ଦ୍ର ବିନ୍ଦୁ) ଠାରୁ ଚିତ୍-ଅଣୁର ସ୍ବରଣ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୩୧.୮.୧୯୫୭

II ଏକାଗ୍ରତା କିପରି ହୁଏ II

ବହିରାଗତ ଜଣେ ଭଦ୍ରଲୋକ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - Concentration (ଏକାଗ୍ରତା)

କିପରି ହୁଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Concentration (ଏକାଗ୍ରତା) କରିବାକୁ ଗଲେ concentration (ଏକାଗ୍ରତା) ହୁଏ ନାହିଁ। ଏହାର ସବୁଠାରୁ ସହଜ ପଥ ହେଲା ଆଦର୍ଶନିଷ୍ଠ ହୋଇ ଚାଲିବା। ଆଉ, ବୁଦ୍ଧି ରଖିବାକୁ ହୁଏ ମୋର ଭଲ ମନ୍ଦ ଯାହାକିଛି ଦେଇ ତାଙ୍କୁ ଉପଚୟା (ଲାଭଦାନ) କରି ତୋଳିବି। ସେତେବେଳେ ଆଉ କସରତ କରିବାକୁ ପଡ଼େ ନାହିଁ। ନହେଲେ, ମନର ଢେଉକୁ ଚାପି ଦେବାକୁ ଗଲେ, ତାହା ଆହୁରି ଫାଟି ଉଠେ, ବ୍ୟର୍ଥ ପରିଶ୍ରମ ହିଁ ସାର ହୁଏ, ମନ କ୍ଳାନ୍ତ ଓ ବିଚିତ୍ର ହୋଇପଡ଼େ। ଅନେକ ଲୋକ ମନେ କରନ୍ତି, concentration ମାନେ fixation (ସ୍ଥିରୀକରଣ)। Fixation (ସ୍ଥିରୀକରଣ) ଭଲ ନୁହଁ, concentration (ଏକାଗ୍ରତା) ଭଲ। Concentration (ଏକାଗ୍ରତା) ମାନେ ଯାହା କିଛି ଅଛି, ତାହା ରହିବ with centre for centre (କେନ୍ଦ୍ର ସହ କେନ୍ଦ୍ର ପାଇଁ)। ଏଥିରେ ବୋଧ ଗୁଡିକ adjusted (ନିୟନ୍ତ୍ରିତ) ହୁଏ, ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ବକୁ ବଢ଼ାଏ, nerve (ସ୍ନାୟୁ)ର capacity (କ୍ଷମତା) ବଢ଼ିଯାଏ।

ଉକ୍ତ ଭଦ୍ର ଲୋକ - ଆଦର୍ଶମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆଦର୍ଶ ମାନେ ସଦଗୁରୁ।

ଉକ୍ତ ଭଦ୍ର ଲୋକ - ଏମିତି Concentration (ଏକାଗ୍ରତା) ଆସେ ନାହିଁ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏମିତି କିପରି କରି ଆସିବ ? ମନ ଯେ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ହୋଇ ରହିଥାଏ। ନାନା ପ୍ରକାର ପ୍ରବୃତ୍ତି ତ ଅଛି ? 'ବାସୁଦେବ ସର୍ବମିତି' (ବାସୁଦେବ ହିଁ ସବୁ) ହେଲେ concentration (ଏକାଗ୍ରତା) ସହଜ ହୁଏ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧.୯.୧୯୫୭

॥ ଆଦର୍ଶ, କୃଷ୍ଣ ନ ରହିଲେ କ'ଣ ହୁଏ ॥

ଜଣେ ବହିରାଗତ ଭଦ୍ରଲୋକ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ମୁଁ ତ ପୈତା-ପୈତା ଫିଙ୍ଗି ଦେଇଛି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପୈତା ରଖିବା ଭଲ । ମୁଁ ବୁଝିନାହିଁ ବୋଲି ପୂର୍ବ ପୁରୁଷର ଧାରାକୁ ଅବଜ୍ଞା କରି ଚାଲିବି, ଏହା ଠିକ୍ ନୁହେଁ । ଏହିତାକୁ ଦେଖିଲେ ସେମାନଙ୍କର ସ୍ମୃତି ମନେ ପଡ଼େ । ପୂର୍ବ ପୁରୁଷ ଉପରେ ଭିତ୍ତି କରି ଆତ୍ମସମ୍ବଳ ଜାଗ୍ରତ ହୁଏ ।

ଉକ୍ତ ଭଦ୍ରଲୋକ - ଜଣେ ଯଦି ପୈତା ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ବି କିଛି ନକରେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ନ କରିଲେ ବି ସ୍ମୃତିର ଉଦ୍ରେକ ମଝିରେ ମଝିରେ ଯଦି ହୁଏ ସେ ବି ଭଲ । ଶିଖ ମାନଙ୍କର ବଳା ପିନ୍ଧିବାଟା ଗୁରୁ ନାନକଙ୍କର କଥା ମନେ ପକେଇ ଦିଏ । ଦିନରେ ଥରେ ଯଦି ମନେ ପକାଇ ଦିଏ, ତାହା ବି ମଙ୍ଗଳ । ଅସଲ ଜିନିଷ, ଆଦର୍ଶ ନରହିଲେ କୃଷ୍ଣ ବଞ୍ଚିରହେ ନାହିଁ । କୃଷ୍ଣ ନ ରହିଲେ ଧର୍ମ ରହେନାହିଁ । ଧର୍ମ ମାନେ ବଞ୍ଚିବା ବଢ଼ିବାର ଆଚରଣ । ଆଦର୍ଶ ନରହିଲେ ଏ ସବୁ ହିଁ ଯାଏ । ଏ ସବୁ ଯଦି ନ ରହେ ତାହାଲେ ଆମେ ପର ଆଶ୍ରୟ ହୋଇପଡୁ । ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ କହିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଛି ଯେ, ଆପଣ ହବିଷ୍ୟ-ଚବିଷ୍ୟ କରି ପୈତାଟା ଆଉ ଥରେ ନିଅନ୍ତୁ ।

ଉକ୍ତ ଭଦ୍ରଲୋକ - ହବିଷ୍ୟ କରବାକୁ ହେବ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ ହିସାବରେ ହବିଷ୍ୟ କରିବା ଭଲ । ଆପଣ ଥରେ ନେଇ ଅବଜ୍ଞା କରି ଫିଙ୍ଗି ଦେଇଛନ୍ତି । ସେହି ହିସାବରେ ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ ମାନେ ଚିତ୍ତରେ ଗମନ କରିବା । ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ ଆଉ ଦଣ୍ଡ ଏକା କଥା ନୁହଁ । ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତକାଳୀନ ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଶରୀର ଓ ମନର ଅଭାବକୁ ପୂରଣ କରେ । ସକ୍ଷୟ-ଶ୍ରୋତା ହୋଇ ଯେଉଁ ଜୀବନ ଚାଲେ, ତାହା ଯା'ଦୂରା ବିକାରଗ୍ରସ୍ତ ହୁଏ ତାକୁ କୁହାଯାଏ ବ୍ୟାଧି । ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତରେ ସେହି ବ୍ୟାଧିର ବି ପ୍ରତିକାର ହୁଏ । ପ୍ରତି ମାସରେ ଗୋଟିଏ କରି ଶିଶୁ - ପ୍ରାଜାପତ୍ୟ କଲେ ଶରୀର ପକ୍ଷରେ ଭଲ ହୁଏ, ରୋଗ-ବିରାଗ ଅନେକ କମିଯାଏ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧.୯.୧୯୫୭

॥ ଈଶ୍ବରଙ୍କ ଅସ୍ତିତ୍ୱ ବୋଧ କରାଯାଏ ନାହିଁ କାହିଁକି ॥

ଜଣେ ବିହରାଗତ ତାନ୍ତ୍ରବାଦୀ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ଈଶ୍ବରଙ୍କର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ରହିଥିଲେ ତାଙ୍କୁ ବୋଧ କରାଯାଏ ନାହିଁ କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଗ୍ରନ୍ଥ ରହିଲେ ସେ ପ୍ରତିଭାତ ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ । ଭକ୍ତି ଥିଲେ ସେ master-complex (ପ୍ରଭୁ-ପ୍ରବୃତ୍ତି) ହୋଇ ଉଠନ୍ତି । ଲକ୍ଷେ complex (ପ୍ରବୃତ୍ତି) ଥାଉନା କାହିଁକି ତାହା ଆଉ ତାର ଉପର ଦେଇ କାମ କରେନାହିଁ । ସେତେବେଳେ ଆମ୍ଭେମାନେ ସାତ୍ତ୍ୱିକ ଭାବରେ ସୁକେନ୍ଦ୍ର କ ହୋଇ ଉଠୁ । ସେତେବେଳେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଆଚାର-ବ୍ୟବହାର-ଚଳନ-ଚରିତ୍ରରେ ସେ ଫୁଟି ଉଠନ୍ତି । ତାକୁ ହିଁ କୁହାଯାଏ ପ୍ରାପ୍ତି ।

ତାନ୍ତ୍ରବାଦୀ - ତାଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଯେ ବିଶ୍ୱାସ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଜାଣି ନାହାନ୍ତି ବୋଲି ତ ବିଶ୍ୱାସ ହୁଏନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଆପଣ ଯେପରି ତାନ୍ତ୍ରୀ ଜାଣି ନଥିଲେ, ଗୋଟିଏ ଆଗ୍ରହ ନେଇ ଲାଗିଥିଲେ । ତେଣୁ ଶିଖିଛନ୍ତି, ଜାଣିଛନ୍ତି । ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ଅଛି, ହୋଇଛି ଏହାର ପଛରେ ଗୋଟିଏ କାରଣ ଅଛି ତ ? - ମୁଁ ଆସାଦନଟିକୁ ପାଇବାକୁ ଚାହେଁ । ଥରେ ମୁଁ ରସଗୋଲ୍ଲା ଖାଇବି । ତା'ପରେ ରସଗୋଲ୍ଲା ଖାଇବାକୁ ଗଲେ ଯେତେ ଟିକେ କରିବା ଦରକାର, ତାହାତ କରିବାକୁ ହେବ । ଯେପରି ଭାବରେ ତାଙ୍କୁ ପାଇପାରେ, ସେପରି ଭାବରେ ତାହା କରିବା, ତାଙ୍କଠାରେ ଅନ୍ତରାସା (ଆଗ୍ରହ) ହେବା, ଏହିତା ହିଁ ସାଧନା । କୃପାସିନ୍ଧୁ କୁହାଯାଏ । ତାର ମାନେ, ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଏଭଳି ଅନୁରାଗ ରହିବ ଯେପରି ସେ ସହଜରେ ପ୍ରତିଭାତ ହୁଅନ୍ତି ।

ତାନ୍ତ୍ରବାଦୀ - ସେ ଯଦି ସର୍ବଶକ୍ତିମାନ ହୁଅନ୍ତି ତେବେ ସେ ମୋର ସାଧନାର ଅପେକ୍ଷାରେ ବସି ରହିବେ କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେ ବସି ରୁହନ୍ତି ନାହିଁ ତ । ସେ ତାଙ୍କର କର୍ମ କରି ଯାଆନ୍ତି । ମୁଁ ଯଦି କରେ, ତେବେ ଅନୁଭବ କରିପାରିବି । ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ବିଶ୍ୱାସ କରେ ବା ନକରେ, ସେଥିରେ ତାଙ୍କର କିଛି ଯାଏ ଆସେ ନାହିଁ । ସେ ବାୟ ତାଙ୍କର ନୁହଁ । ମୋର ବାୟ ରହିଲେ ମୋର ଯାହା କରିବାର କଥା କରିବି ।

ତାନ୍ତ୍ରବାଦୀ - ବାପା - ଜେଜେବାପାକୁ ଯଦି ବା ନଦେଖିଥାଉ, ତାହାଲେ ବି ସେମାନଙ୍କୁ ମାନି ନେବାକୁ ଅସୁବିଧା ନଥାଏ । କିନ୍ତୁ ଈଶ୍ବରଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ପ୍ରକାର ମନ ହୁଏନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୋ ସମକ୍ଷରେ ପ୍ରଶ୍ନ ନାହିଁ । ମା, ବାପା ବା ଜେଜେବାପା ସମକ୍ଷରେ ପ୍ରଶ୍ନ ନାହିଁ । ସେହି ଭଳିଆ ଭାବିଲେ ହୁଏ । ମୁଁ ଯେ ଅଛି, ମୋର ଜଣେ ସ୍ତ୍ରୀ ଅଛନ୍ତି ତ ?

ତାତ୍ତ୍ୱରବାରୁ - ମୁଁ କହେ, ସେ ଯଦି ଅଛନ୍ତି, ବିଶ୍ୱାସରୂପ ପ୍ରତାପଟା ସେ ଜାଲି ଦିଅନ୍ତୁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବିଶ୍ୱାସରୂପ ପ୍ରତାପ ସେ ଜଳାନ୍ତି, ଏବଂ ଜାଲିଦେବୁଁ । ମୁଁ ପ୍ରବୃତ୍ତିରେ ଅଭିଭୂତ ହୋଇ ରହିଲେ ବି ବିଧି ବଶରେ ତାହା ଭାଙ୍ଗିବ, ଆଲୁଅ ଜଳିବ ହିଁ । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କହିଛନ୍ତି 'ତୁମେ ମୋ ଭିତରେ କୌଣସି ଭେଦ ନାହିଁ, ତୁମେ ଜାଣ ନା, ମୁଁ ଜାଣେ ।'

ତାତ୍ତ୍ୱରବାରୁ - ଯଦି ଆପଣ ଈଶ୍ୱର ଜାଣିବା ବ୍ୟକ୍ତି ହୁଅନ୍ତି, ତେବେ ମୋର ଅବିଶ୍ୱାସ ଭାଙ୍ଗି ଦିଅନ୍ତୁ । ମୁଁ ଯୁକ୍ତି-ତର୍କ କଥା ଶୁଣିବାକୁ ଚାହେଁ ନାହିଁ । ମୋର କଥା ଗୁଡ଼ିକ ହୁଏତ ଅଭଦ୍ରୋଚିତ ହେଉଛି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆପଣ ଲକ୍ଷେ ଭଦ୍ରୋଚିତ କଥା କୁହନ୍ତୁ ବା ଲକ୍ଷେ ଅଭଦ୍ରୋଚିତ କଥା ହିଁ କୁହନ୍ତୁ, ମୁଁ ମୁଁହିଁ ଅଛି । ମୁଁ ଯେତେ ଚିନ୍ତେ ଜାଣେ, ସେତେବେଳେ ହିଁ ଜାଣେ । ମୋର ମନେହୁଏ, ଆପଣ ଯାହା, ମୁଁ ବି ତାହା ହିଁ । ବରଂ ମନେ ହୁଏ, ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ଠାରୁ inferior (ନିମ୍ନତର) । ଆପଣଙ୍କ କଥା ଶୁଣି ମନେହୁଏ, ଆପଣଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଜଳନ୍ତ ଚାହିଦା ଅଛି । ସେହିଟା ଆପଣଙ୍କୁ ବାରବାର ଚେତଇ ଦେଉଛି । ସେଥିପାଇଁ ମଝିରେ ମଝିରେ କହୁଛନ୍ତି ଈଶ୍ୱର ନାହିଁ । ତେଣୁ ଆପଣ ହିଁ ଆପଣଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସ-ଭକ୍ତିର ପଥ ପ୍ରଶସ୍ତ କରି ଦେବେ । ଆପଣ ପାଇବେ । ଭିତରର ଚାହିଦା ଟାପ ଦେଉଛି । କହୁଛି - 'ତୁମେ ଶୁଧୁ ଏଠାକାର ନୁହଁ' । ଭିତରର ଅସନ୍ତୋଷ ହିଁ ଶୁଭ ଲକ୍ଷଣ ।

ତାତ୍ତ୍ୱରବାରୁ - ଯେଉଁମାନେ ଈଶ୍ୱରଙ୍କୁ ମାନନ୍ତି ନାହିଁ, ସେମାନେ ଭଲ ଅଛନ୍ତି । ଯେଉଁମାନେ ମାନନ୍ତି ସେମାନେ ବି ଭଲ ଅଛନ୍ତି । ମୋର ବଡ଼ ଦୁରବସ୍ଥା ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମାନେ ନା ଏଭଳି ଲୋକ ତ ଦେଖୁ ନାହିଁ ।

ତାତ୍ତ୍ୱରବାରୁ - ମୁଁ ଦେଖୁଛି, ତାହାଲେ ଏ ଦୁନିଆର ବୁଦ୍ଧରେ ମୋତେ ଏକୃତିଆ ଚାଲିବାକୁ ହେବ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପ୍ରତ୍ୟେକେ ହିଁ ଏକଲା । ସେ ମଧ୍ୟ ଏକଲା । ଗଛର ଦୁଇଟା ପତ୍ର ଏକ ରକମ ନୁହେଁ । ମଥାର ଦୁଇଟା ରୁକ ବି ଏକ ରକମ ନୁହେଁ ।

ତାତ୍ତ୍ୱରବାରୁ - ଇଚ୍ଛା କରିଲେ ବି ଯେତେବେଳେ ଉପାୟ ନାହିଁ, ସେତେବେଳେ କ'ଣ କରାଯିବ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଇଚ୍ଛା କରିବା ମାନେ ପୁନଃ ପୁନଃ କରିବା । ଆମ୍ଭେମାନେ ଯେ ମଣିଷ, ସେହିଟା ଏହିପରି ହିଁ ହୋଇଛି ।

ଉପସ୍ଥିତ ଜଣେ ଦାଦା କହିଲେ - ସେ କହୁଛନ୍ତି, ଏକ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ହୁଏ କି ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏକ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ହେବାର ହେଲେ ଏକ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ହୁଏ । ଏକ ଲହମୀରେ ହୁଏ । ଝୋଙ୍କଟା ବଦଳେଇ ଦେଲେ ହିଁ ହୁଏ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୩.୯.୧୯୫୨

।। ଈଶ୍ୱର କି ଭାବରେ କାହାର ତାକ ଶୁଣନ୍ତି ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ସେ ପିମ୍ପୁଡ଼ିର ତାକ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶୁଣନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେ ପିମ୍ପୁଡ଼ିର ତାକ ଶୁଣି ପାରନ୍ତି ପିମ୍ପୁଡ଼ି ହୋଇ, ଗଛର ତାକ ଶୁଣି ପାରନ୍ତି ଗଛ ହୋଇ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୩.୯.୧୯୫୨

।। ଶାନ୍ତି, ଆନନ୍ଦ, ସୁଖ କେଉଁ ପଥରେ ପାଇ ହୁଏ ।।

ଜଣେ ବହିରାଗତ ଭଦ୍ରଲୋକ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କୁ କହିଲେ - ମୁଁ ନାନା ସମସ୍ୟାରେ ପାଡ଼ିତ । ମୁଁ ଆପଣଙ୍କର ଶରଣାପନ୍ନ । ଆପଣ ମୋତେ ପଥ କହିଦିଅନ୍ତୁ । ମୁଁ ଚାହେଁ ଶାନ୍ତି, ଆନନ୍ଦ, ସୁଖ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୋର କଥା abrupt (ତରବରିଆ, ଆକସ୍ମିକ) କଥା । ମୁଁ ଯୁକ୍ତି-ତର୍କ ଜାଣେନା । ସହଜ କଥା ମୋର, ଆପଣ ଉପଯୁକ୍ତ ଜାଗାରେ ଦାକ୍ଷୀନ୍ୟ ସୂକ୍ଷ୍ମଦିକ ହୋଇ ଉଠନ୍ତୁ, ନିଜେ କରନ୍ତୁ, ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଦେଇ କରାନ୍ତୁ । ଆପଣ ବି ସୁଖ ହେବେ, ଉପକୃତ ହେବେ ମଣିଷ ବି ସୁଖ ହେବେ, ଉପକୃତ ହେବେ । ସୁଖ ମାନେ କ୍ଲେଶସୁଖପ୍ରିୟତା । ତାଙ୍କ ପାଇଁ କ୍ଲେଶ ହିଁ ସୁଖବାୟକ ହୋଇ ଉଠିବ । ଏହି ହିଁ ଏକମାତ୍ର

ପଥ। ଆଉ ଏକ ଲକ୍ଷ୍ମୀରେ ସୁକେନ୍ଦ୍ର କହେବା ଯାଏ। କହୁଥିବେ, ମୁଁ ସୁକେନ୍ଦ୍ର।
ଆଉ ସେହି ଭାବରେ ଭାବିବା ଓ କରିବା - ଏହି ଟିକକ ବ୍ୟାପାର।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୭.୯.୧୯୫୭

II ପ୍ରଶ୍ନ କରିବାର ଅଧିକାରୀ କିଏ II

ଜଣେ ଭଦ୍ରଲୋକ ଆସିଲେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଦେଖା କରିବାକୁ। ସେ କହିଲେ
- ଆପଣ ଏତେ ମହାନ ଯେ ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ ଆମ୍ଭମାନେ କୌଣସି ପ୍ରଶ୍ନ କରିବାର
ଅଧିକାରୀ ନୁହଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ବଞ୍ଚିବାର ଅଧିକାର ଅଛି ତ, ସେଥିପାଇଁ
ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଯାହା ଅନୁକୂଳ ତାହା ଆମେ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଖରୁ ନେଇପାରୁ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୭.୯.୧୯୫୭

II ପୂର୍ଣ୍ଣ କିଏ କେତେ II

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଭଦ୍ରଲୋକ କହିଲେ-ଆପଣ ତ ପୂର୍ଣ୍ଣ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସମସ୍ତେ ପୂର୍ଣ୍ଣ। ସେ ଅପୂର୍ଣ୍ଣ କାହାକୁ ରଖିନାହାନ୍ତି।
ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଅଭାବ ଥାଏ, ଆମ୍ଭମାନେ ଦୁଃଖ ପାରୁନା ଶକ୍ତିର ଉତ୍ସ କେଉଁଠି।
ତେଣୁ ଗୋଟିଏ ଭୂମିକା ନେଇ ଆମ୍ଭମାନେ ଚାଲୁ। କେହି ତାହାର ହୁଏ, କେହି ମୁକ୍ତାର
ହୁଏ। କେହି ଓକିଲ ହୁଏ, କେହି ଜଜ ହୁଏ। କେହି ହୁଏତ ଆଂଶିକ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ବ ନେଇ
ରହିଥାଏ। ତାହାହିଁ ପସନ୍ଦ କରେ। କେହି ହୁଏତ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ବ ନେଇ ଚାଲିବାକୁ ଚାହେଁ।
ସେ କାହାକୁ ଛୋଟ କରି ନାହାନ୍ତି କିମ୍ବା ବଡ଼ କରି ନାହାନ୍ତି। ଯାହାର ଯେମିତି ଆଗ୍ରହ,
ସେ ତା'ଭଳି ସେମିତି ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ଉଠିପାରେ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୭.୯.୧୯୫୭

II ଦୁଃଖ ଯିବ କି ଭାବରେ II

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ପଚାରିଲେ - ମାନବ-ସମାଜର ଦୁଃଖ ଯିବ କି
ଭାବରେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମାନବ ସମାଜ ଗଠିତ ପ୍ରତ୍ୟେକଟା ମଣିଷ ନେଇ, ଶରୀର
ଯେମିତି ଗଠିତ ପ୍ରତ୍ୟେକଟା କୋଷ ଦ୍ବାରା। ଶରୀରକୁ ସୁସ୍ଥ ରଖିବାକୁ ଗଲେ
ପ୍ରତ୍ୟେକଟି କୋଷକୁ ସୁସ୍ଥ ରଖିବା ପାଇଁ culture (ଅନୁଶୀଳନ) କରିବା ଦରକାର।

ତାହା ନହେଲେ ହେବ ନାହିଁ। ସେହି ରକମ ମାନବ ସମାଜକୁ ସୁସ୍ଥ ରଖିବାକୁ ଗଲେ
ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ସୁକେନ୍ଦ୍ର କରା ତୋଳିବାର culture (ଅନୁଶୀଳନ) କରିବାକୁ
ହେବ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ସମସ୍ତେ ତ ଲେଖାପଢ଼ା ଜାଣି ନାହାନ୍ତି, culture (ଅନୁଶୀଳନ)
କରିବେ କି ଭାବରେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ସମସ୍ତଙ୍କ ଭିତରେ ଜନ୍ମଗତ ଜିନିଷ ଭଲ
ପାଇବା, ଶ୍ରଦ୍ଧା ଇତ୍ୟାଦି ଥାଏ। ଏହିଟା ସମସ୍ତଙ୍କ ଭିତରେ ଅଛି। କୌଣସି
ବୋହାପୁରୁଷଙ୍କୁ ଯଦି ଏହି ଶ୍ରଦ୍ଧା, ଭଲ ପାଇବା ଦିଆଯାଏ, ତାହାଲେ ଧୀରେ ଧୀରେ
ଆମ୍ଭମାନେ ତାଙ୍କ ଭଳି ହୋଇ ଉଠିବୁ। ଏହାପାଇଁ ଲେଖାପଢ଼ା ଦରକାର ନାହିଁ।
ଲେଖାପଢ଼ାରେ ଜ୍ଞାନ ହୁଏନାହିଁ। ସୁସଙ୍ଗତ ବୋଧ ହିଁ ଜ୍ଞାନ। ସେଥିରେ ହିଁ ତ ଲାଭ
ହୁଏ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୭.୯.୧୯୫୭

II ଈଶ୍ବର ଲାଭର ସହଜ ପଥ କ'ଣ II

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଈଶ୍ବର ଲାଭର ସହଜ ପନ୍ଥା
କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଇଷ୍ଟ ନିଷା। ଆମ୍ଭମାନେ ନିଆଁ ହେବାକୁ ଚାହୁଁନା। ନିଆଁ
ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ଚାହୁଁ। ମିଠା ହେବାକୁ ଚାହୁଁନା, କିନ୍ତୁ ମିଠା ଖାଇବାକୁ ଚାହୁଁ। ଈଶ୍ବର
ଯାହାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଉଦ୍ଭାସିତ ହୋଇ ଉଠିଛି, ଭଗବତ୍ତା ଯାହାଙ୍କ ଚରିତ୍ରରେ ମୂର୍ତ୍ତି, ସେ ହିଁ
ଭଗବାନ। ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଅନୁରାଗ ଦରକାର। କଠିନ କିଛି ନୁହଁ। ଭଲ ପାଇବା ଥିଲେ
କରିବା ଥାଏ। ଏହା ମଧ୍ୟରେ କୈଫିୟତ-ଯୁକ୍ତି-ବର୍ଣ୍ଣ ନାହିଁ। I love because I love
him- (ମୁଁ ଭଲ ପାଏ, କାରଣ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଭଲ ପାଏ ବୋଲି)।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଈଶ୍ବର ଲାଭ ହେଲେ ତ ଶୋକ-ତାପ କିଛି ରହେନାହିଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଶୋକତାପ କିଛି ନଷ୍ଟ ହୁଏ ନାହିଁ। ସଙ୍ଗତି ହୁଏ, balance
(ସାମ୍ୟ) ହୁଏ। ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ମଧ୍ୟ ଦୁଃଖରେ ପଡ଼ି ଲୋତକ ଭରା ନୟନରେ କାନ୍ଦିଛନ୍ତି,
କିନ୍ତୁ balance (ସାମ୍ୟ) ହରେଇ ନାହାନ୍ତି। ମଣିଷର ଯେତେବେଳେ ସବୁ ମମତା
ବା ଆସକ୍ତି ତାଙ୍କ ଉପରେ ଯାଇ ପଡ଼େ, ସେତେବେଳେ ଏହି stand point (ଦୃଷ୍ଟି)ରୁ

ସେ balanced (ସାମ୍ୟଦାୟ) ହୋଇ ଉଠେ । ତାଙ୍କର ପରିପନ୍ଥୀ କେତେବେଳେ ବି କିଛି କରେ ନାହିଁ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ମୁଁ ଯଦି ଜାଣିଥାଏ, ବୁଝିଥାଏ, ଲିଖିବି ଏହିପରି - ତାହାଲେ କି ହେବ ନାହିଁ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଶାସ୍ତ୍ର ପଢ଼ି ବା ଶୁଣି ହେବ ନାହିଁ । ଦର୍ଶନ-ସଞ୍ଚାର ବାସ୍ତବ ସାକ୍ଷାତକାର ଓ ଜ୍ଞାନ ହେବା ଦରକାର । ମାନଚିତ୍ରରେ ଇଂଲଣ୍ଡ ଦେଖିବା ଆଉ ବାସ୍ତବ ଇଂଲଣ୍ଡ ଦର୍ଶନ, ଏ ଦୁଇ ମଧ୍ୟରେ ଢେର ତଫାତ ଅଛି । ତେଣୁ କହେ, ଯଦି ତାହା ତ କର । ଆଉ କରିବ ତ ଏହି କ୍ଷଣି ହିଁ କର । ତେରା କରନାହିଁ । ତେରା କଲେ ହାତ ବାହାରକୁ ଚାଲିଯିବ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୭.୯.୧୯୫୭

II ଭଗବାନଙ୍କ ଚକ୍ଷୁରେ ସ୍ତ୍ରୀ-ପୁରୁଷ ଅଲଗା କି ନୁହଁ ।।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସୀ ପଚାରେ - ଭଗବାନଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ ସ୍ତ୍ରୀ-ପୁରୁଷ କ'ଣ ଅଲଗା ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଭଗବାନ ସ୍ତ୍ରୀ-ପୁରୁଷ ଦୁଇ ହିଁ ହୋଇଛନ୍ତି । ତେବେ ଏମିତି ଭେଦ ଅଛି । ସମବିପରୀତ ସତ୍ତା । ସ୍ତ୍ରୀ-ପୁରୁଷର କୋଷ ହିଁ ଅଲଗା । ନାରୀ ପୁରୁଷର ସବୁ କିଛିକୁ sprout କରାଏ (ଗଜେଇ ତୋଳେ) । ପୁରୁଷଠାରେ ଥାଏ ଜୀବନ - ଗୁଣ ସମୂହ । ନାରୀମାନେ ସେହି ଗୁଣ ଓ ସମ୍ପାଦନାକୁ ଦେହରେ ଉଦ୍ଭିନ୍ନ କରିତୋଳେ । ଆଗେ ଅର୍ଦ୍ଧନାରୀଶ୍ଵର ଥିଲେ । ପରେ ସଂଘାତର ଭିତର ଦେଇ ଅଲଗା ହୋଇ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୭.୯.୧୯୫୭

II ଇଚ୍ଛା ମାତ୍ରେ ହିଁ ସବୁ ହୋଇପାରେ କି ନାହିଁ ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ଅବତାର - ମହାପୁରୁଷ ମାନଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ମାତ୍ରେ ହିଁ ତ ସବୁ ହୋଇପାରେ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେ ପ୍ରକୃତିକୁ ଆଶ୍ରୟ କରି ଯାହା କିଛିରେ ଉଦ୍ଭିନ୍ନ ହୋଇଛନ୍ତି, ଆକୃଷ୍ଟିନ, ପ୍ରସାରଣ, ତରଙ୍ଗ, ଶବ୍ଦ, ଜ୍ୟୋତି, ଜମ୍ପନର ଭିତର ଦେଇ । ତାଙ୍କ ଇଚ୍ଛାର ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ହିଁ ଏହି ଜଗତ । ଆପଣ - ମୁଁ କି ଇଚ୍ଛା କରି ଏହା ହୋଇଛି । ମୁଁ ଇଚ୍ଛା ନକଲେ ମୋର ପରିବର୍ତ୍ତନର ସାଧ୍ୟ ନାହିଁ, ଥୁଣ୍ଟା ଜଗନ୍ନାଥ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୭.୯.୧୯୫୭

II ତ୍ୟାଗ-ଭୋଗ ବ୍ୟାପାରଟି କ'ଣ ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ତ୍ୟାଗ-ଭୋଗ ଦୁଇର ବିଭିନ୍ନ । 'ତୁମେ ମୋର' କହିଲେ ଛୋଟ କରିବା ହୁଏ । ସେ ତ ସମସ୍ତଙ୍କର । 'ମୁଁ ତୁମର' ଏହିବା ହିଁ ଭଲ । ଏଥିରେ ଆତ୍ମଦାନର ସ୍ୱରୂପ ଅଛି । ଶିଶିର ବିନ୍ଦୁ ଯଦି ଶୁଖିଯାଏ, ତେବେ ତା' ମଧ୍ୟରେ ତାର ଲାଭ ନାହିଁ । ଶିଶିର ଥାଇ ଯଦି ତା' ବୁକୁରେ ସୂର୍ଯ୍ୟକୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରିପାରେ, ସେହି ହେବ ତାର ଗୌରବ । ମୁଁ କହେ - ତୁମେ ଅନନ୍ତକାଳ ଧରି ଥାଅ, ମୁଁ ମଧ୍ୟ ତୁମକୁ ଅନନ୍ତ କାଳ ଧରି ଭୋଗ କରେ । ମୋର ବ୍ୟବସାୟ, ବାଣିଜ୍ୟ, କର୍ମ-ଧନ୍ଦା, ଆଚାର-ଆଚରଣ ସବୁ କିଛି ଦେଇ ହିଁ ତୁମର ପୂଜା କରିବି, ତୁମକୁ ହିଁ ଉପଚୟା (ପୋଷଣ ଓ ବର୍ଦ୍ଧନ ଯୁକ୍ତ) କରି ତୋଳିବି । ସେତେବେଳେ ଏହି ଦୁଇ ନେଇ ହିଁ ମଣିଷ ସବୁ କିଛି କରେ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୭.୯.୧୯୫୭

II ପୂର୍ବନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ବୋଲି କିଛି ଅଛି କି ନାହିଁ ।।

ଜଣେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ମଣିଷ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପୂର୍ବନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ବୋଲି କିଛି କି ନାହିଁ ଯେ ଏପରି ଏପରି ହେବ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପୂର୍ବନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଆମ୍ଭେମାନେ କରିଥାଉ । ସତ୍ୟକାରରେ ପୂର୍ବନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ବୋଲି କିଛି ନାହିଁ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଦୁନିଆରେ କି ଏମିତି କୌଣସି ଦିନ ଆସିବ ଯେତେବେଳେ ଅସୁରଭାବ ବୋଲି କିଛି ରହିବ ନାହିଁ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସତ୍ୟ କଥାର ମାନେ ସତ୍ୟର ଭାବ । ସତ୍ ମାନେ ଅସ୍ଥିତ୍ୱ, ବସ୍ତ୍ରବା-ବଢ଼ିବା । ସତ୍ୟ ମାନେ ବସ୍ତ୍ରବା-ବଢ଼ିବା । ଏହିବା ସୁରଭାବ । ଆଉ ଅସୁର ଭାବ ତାହା ଯେ ପ୍ରବୃତ୍ତି-ଅଭିଭୂତ ଭାବ ସତ୍ତାକୁ ଶୋଷଣ କରେ । ଅସୁରଭାବ ସତ୍ୟ ହିଁ ଅସୁରାପରବଶ ହୋଇଉଠେ ସତ୍ତା ପୋଷଣା ଯାହା ତା'ପ୍ରତି ।

ଅନ୍ୟଜଣେ - ମଣିଷ କାର୍ଯ୍ୟ-କାରଣ ସମ୍ପର୍କରେ ଭଲ କରି ବୁଝିଲେ ସେତେବେଳେ ସେ ନିଜକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରିପାରେ । କିନ୍ତୁ mass (ଜନଗଣ) କ'ଣ ଏ ସବୁ ବୁଝିବେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏହି ସବୁ ଶିକ୍ଷା ଦେବାକୁ ହୁଏ। ବ୍ରାହ୍ମଣମାନେ ହିଁ ଏଇଥିପାଇଁ ଅଛନ୍ତି। ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କର ଜନ୍ମ ହିଁ ଏଇଥି ପାଇଁ ଅର୍ଥାତ୍ to educate people with your character and infusion of your conception. (ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କର ଚରିତ୍ର ଓ ଧାରଣା ସମ୍ପର୍କରେ ଭିତର ଦେଇ ଜନଗଣଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷିତ କରିବା ପାଇଁ)।

ପ୍ରଥମ ବ୍ୟକ୍ତି - ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଶିକ୍ଷା ଆକ୍ଷରିକ ଶିକ୍ଷା ନଥିଲା। ପ୍ରଧାନ ଜିନିଷ ଥିଲା ମନର ଉନ୍ନତି ଏବଂ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଓ ପୁରୋହିତ ଏହିତା କରିବେ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କେବଳ ମନର ଉନ୍ନତି ନୁହେଁ, ଯୋଗ୍ୟତା ଓ ଚାରିତ୍ରକ ଉନ୍ନତି ମନୋବିନ୍ୟାସର ଭିତର ଦେଇ ବାସ୍ତବ ଭାବେ ଓ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଭାବରେ କରିବାକୁ ହେବ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ବ୍ୟକ୍ତି - ଦୁନିଆ ତ ପ୍ରଗତିର ଦିଗରେ ଆଗେଇ ଚାଲିଛି। ଆଉ, କୌଣସି ଜିନିଷ ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ ସାମାନ୍ୟ ରହେ ନାହିଁ। ବର୍ତ୍ତମାନ କ'ଣ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ପୂର୍ବର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ନେଇ ଚାଲିବା ସମ୍ଭବ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତୁମେ ଭାତ, ତାଲି, ମାଛ, ମାଂସ, ଯାହାହିଁ ଖାଅ, ସେଥିରେ ତାହା ହୋଇ ଯାଅ ନାହିଁ। ସେ ଗୁଡ଼ିକ ହଜମ କରି ସରାକୁ ପୋଷଣ ଦିଅ, ବଢ଼ାଅ। ପ୍ରାଚୀନର ଭିତର ଦେଇ revealed (ପ୍ରକାଶିତ) ହୋଇଛି ଯାହା, ଯେଉଁଥିରେ ଅଭ୍ୟାସ ଆମ୍ଭମାନେ, ତା'ଉପରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇ ଯାହା କିଛିକୁ ଆତ୍ମିକୃତ କରିବା ଦରକାର। ସରାକୁ ଅବଜ୍ଞା କରି ଯେତେ ହିଁ ଅନ୍ୟରତା ଆୟତ୍ତ କରିବାକୁ ଯିବୁ, ସେତେ ହିଁ ଅସଙ୍ଗତି ଦେଖାଦେବ। ସେତେବେଳେ ସେହିତା ବି ହଜମ କରିପାରିବୁ ନାହିଁ। ଗୋଟିଏ ଚପଳ ଉଷାହ ଦେଖୁ ମାତି ଉଠିବୁ। ଆଜି ରକ୍ଷିଆ, କାଲି ଇଂଲଣ୍ଡ, ଏହିପରି କରି ଛୁଟିବୁ। ଅଥଚ ବାପ, ବଡ଼ବାପାଙ୍କୁ ଅଗ୍ରଣା ଛଡ଼ା ଶ୍ରଦ୍ଧା କରିପାରିବୁ ନାହିଁ। ଏହିତା ଆଡ଼ୁଘାଟା ବ୍ୟାପାର। ଆମକୁ ଯଦି ଅବଜ୍ଞା କରି ତାକୁ ଅନାରସ ବା ପିନ୍ଧୁଳି କରିବାକୁ ଚାହିଁ, ତେବେ ଆମକୁ ପାଇବ ନାହିଁ। ବରଂ ଆମକୁ ଆମ ରଖୁ ପିନ୍ଧୁଳି-ଅନାରସର ଗନ୍ଧ ନେଇପାର।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧୭.୯.୧୯୫୭

II ବିଦେହ ଆତ୍ମାର କ'ଣ ହୁଏ।।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - କଥାର ଯେମିତି ଗୋଟିଏ ମୂର୍ତ୍ତି ଅଛି, ମଣିଷ ଯେତେବେଳେ ମରିଯାଏ, ତାର ଭାବଦେହର ବି ସେମିତି ଗୋଟିଏ ମୂର୍ତ୍ତି

ଅଛି। କଥାର ମୂର୍ତ୍ତି ଯେମିତି tuning (ସଙ୍ଗତି) ବାଲା receiving centre (ଗ୍ରହକ କେନ୍ଦ୍ର)ରେ reproduced (ପୁନଃ ସୃଷ୍ଟ) ହୁଏ, ବିଦେହ ଆତ୍ମାର ଭାବମୂର୍ତ୍ତି ବି ସେହିପରି ସଙ୍ଗତି ଥିବା ଜାଲଗାରେ ରୂପ ପରିଗ୍ରହ କରେ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧୭.୯.୧୯୫୭

II ସୁକେନ୍ଦ୍ର କଥାର ମାନେ କ'ଣ।।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ସୁକେନ୍ଦ୍ର କଥାଟିର ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସୂର୍ଯ୍ୟର ପ୍ରତ୍ୟେକଟି କିରଣର ସାର୍ଥ ହିଁ ସୂର୍ଯ୍ୟ। ସୂର୍ଯ୍ୟ ଯଦି ଡାକି ହୋଇଯାଏ, ତାହାଲେ କିରଣର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ରହେନାହିଁ। ସେହିପରି ଜୀବନରେ ପରିପୁରଣା ଶ୍ରେୟ କାହାରିକୁ ଧରିବାକୁ ହୁଏ। ଆଉ, ଯାହାକିଛି କରିବାକୁ ହୁଏ, ତାଙ୍କରି ସାର୍ଥ ପାଇଁ। ତାଙ୍କୁ ଉପଚୟା (ଲାଭପ୍ରଦ) କରିବା ପାଇଁ ବେଳୁବ ଭଳିଆ କରିଯିବାକୁ ହୁଏ। ବେଶି ହିସାବ କିତାବ କରି ଲାଭ ହୁଏନାହିଁ, ଏହି ଭାବରେ ସେ ଯେତେବେଳେ ମୋର ସର୍ବସ୍ୱ ହୋଇ ଉଠନ୍ତି, ତାକୁ ହିଁ କୁହାଯାଏ ସୁକେନ୍ଦ୍ର କହେବା। ଦୟାବୁକ ବୁଦ୍ଧି ଯେତେ ଖଟମ ହୁଏ, ବୋଧୁ ସେତେ ଭିତ୍ତି ହୋଇ ଉଠେ, ପ୍ରାତି ସେତେ ପ୍ରସାର ଲାଭ କରେ। ଗଣଜୀବନର ମାଲିକ ହୋଇଉଠେ ସେ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧୮.୯.୧୯୫୭

II ପରିତ୍ରାଣ କ'ଣ ସମସ୍ତେ ପାଇପାରନ୍ତି।।

ଜଣେ ବିକଳାଙ୍ଗ ଭଦ୍ର ଲୋକ ଆସି ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ମୋ ଭଳିଆ ଲୋକର କ'ଣ ପରିତ୍ରାଣର କୌଣସି ରାସ୍ତା ଅଛି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସୁକେନ୍ଦ୍ର ହୋଇ ଖୁବ କରି ଭଗବାନଙ୍କର ନାମ କରିବାକୁହେବ। ପରିତ୍ରାଣର ରାସ୍ତା ଯେ କାହାର ନାହିଁ ସେହିତା ଦୁଃଖରେ ନାହିଁ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧୯.୯.୧୯୫୭

II ସବୁକିଛି ଭଗବାନଙ୍କ ଇଚ୍ଛାରେ ହିଁ ଭଲ ପାଇଁ ଘଟେ କି ନାହିଁ।।

ଜଣେ ଆମେରିକୀୟ ଭକ୍ତ କେତୋଟି ପ୍ରଶ୍ନ ଅବତାରଣା କଲେ - ଦୁନିଆରେ ଯାହା କିଛି ଘଟେ ତାହା ଭଗବାନଙ୍କ ଇଚ୍ଛାରେ ହିଁ ଘଟେ କି ନା, ଏବଂ ସେହିତା ଭଲ ପାଇଁ କି ନୁହଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଅନେକେ ହିଁ ଏହି ରକମ ମନେ କରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ମୋର ଧାରଣା ଯେ, ଜଗତରେ ଭଲ ଯାହା ଘଟେ, ତାହା ଇଶ୍ଵରଙ୍କର ଇଚ୍ଛାରେ ଘଟେ ଏବଂ ଖରାପ ଯାହା ଘଟିଥାଏ ତାହା ଶତ୍ରୁତାନ୍ତର ଇଚ୍ଛାରେ ଘଟିଥାଏ । ତେଣୁ ଦେବତ୍ଵର ଉଚିତ ଶତ୍ରୁତାନ୍ତକୁ ନିରୋଧ କରିବା ଏବଂ ଅସ୍ତିତ୍ଵର ଉଚିତ ଅସତ୍ତ୍ଵକୁ ନିରୋଧ କରିବା । ଆତ୍ମମାନେ ଯଦି ଶତ୍ରୁତାନ୍ତକୁ ନିରୋଧ ନକରୁ, ବରଂ ଯାଗୁଣୀଷ୍ଠକୁ କୁଶଳିତ କରୁ, ସେହିତା ଦେବତ୍ଵ ନୁହଁ । ତା'ଦ୍ଵାରା ଭଗବାନଙ୍କୁ ଉପେକ୍ଷା କରିବା ହେଲା । ଭଗବାନ ହେଲେ ବଞ୍ଚିବାର ଆକୃତିର ପ୍ରତୀକ । ଶତ୍ରୁତାନ୍ତ ଶକ୍ତିମାନ ହୋଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ବଞ୍ଚିବାର ଆକୃତିକୁ ପୁରାପୁର ନିରୁଦ୍ଧ କରିପାରେ ନାହିଁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୨୨.୯.୧୯୫୭

II ବୀଜ ମନ୍ତ୍ର ମାନେ କ'ଣ ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ବୀଜ ମାନେ ଯାହା ଦୁଇ ଦିଗରେ ଗଲାଏ । ତେଣୁ ବୀଜମନ୍ତ୍ର ମାନେ ଯାହା ବାସ୍ତବ ଭାବରେ ଓ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଭାବରେ ଦୁଇ ଦିଗକୁ ଉନ୍ନତ କରାଏ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୨୨.୧୦.୧୯୫୭

II ଅବତାର ପୁରୁଷ ଆଉ ପାବକ ପୁରୁଷ ଏକ କି ନୁହଁ ।।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସୀ କଲେ - ଅବତାର ପୁରୁଷ ଓ ପାବକ ପୁରୁଷ କ'ଣ ଏକ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଅବତାର ପୁରୁଷ-ଯିଏ evolve କରେ (ବିବର୍ତ୍ତିତ ହୁଏ) ସମୟରେ । କିନ୍ତୁ ପାବକ ପୁରୁଷ ହେଲେ ତାଙ୍କୁ ଆଶ୍ରୟ କରି ଯେଉଁମାନେ ବିଶେଷ ବିଶେଷ ସମୟରେ ଏକ ଏକ ଦିଗର ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଓ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରନ୍ତି । ଅବତାର ପୁରୁଷଙ୍କ ଠାରେ ଅର୍ଥାତ୍ ପୁରୁଷୋତ୍ତମଙ୍କ ଠାରେ ସର୍ବ ଦିଗର ସର୍ବାଙ୍ଗୀନ ସୁସଙ୍ଗତି ଦେଖାଯାଏ ।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସୀ କଲେ - ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ଯେଉଁମାନେ ଆସନ୍ତି ସେମାନେ କ'ଣ ଏକ ହିଁ ସତ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - 'ତଦାତ୍ମନଂ ସୂକ୍ଷ୍ମାତ୍ମନଂ' ।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ କହିଲେ - ଧର୍ମର ଗ୍ଲାନ୍ତି ହେଲେ ତ ସେ ଆସନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଧର୍ମର ଗ୍ଲାନ୍ତି ଅର୍ଥାତ୍ ସତ୍ତାର ଗ୍ଲାନ୍ତି ଅର୍ଥାତ୍ ସତ୍ତାର ଧୃତି ଯେଉଁଠି ବ୍ୟାହତ ହୁଏ, ସେତେବେଳେ ସମସ୍ତଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ତ୍ରାହି ତ୍ରାହି ଡାକ ଶୁଣାଯାଏ ।

Urge (ଆକୃତି) ଗୁଡ଼ିକ ସେତେବେଳେ concentric (ସୂକ୍ଷ୍ମକେନ୍ଦ୍ରିକ) ହୋଇ ଉଠେ । ଯେଉଁଠି ଯେ pair (ଯୋଡ଼ି)ରେ ସେହିତା ସଂହତ ହୋଇ ଉଠେ, ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟ ଦେଇ ସେ ଆବିର୍ଭୂତ ହୁଅନ୍ତି ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧୦.୧୦.୧୯୫୭

II ଜ୍ଞାନ ବଢ଼ିଲେ ଦୁଃଖ ବଢ଼େ କି ନାହିଁ ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ଜ୍ଞାନ ବଢ଼ିବା ମାନେ ତ ଦୁଃଖ ବଢ଼ିବା ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେ ଦୁଃଖ ଏ ଦୁଃଖ ନୁହେଁ । ସେ ଦୁଃଖ ନିଜକୁ ବିବର୍ତ୍ତିତ କରେ । ଏହିପରି କରି ହିଁ ମଣିଷ ବିବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇଥାଏ । ଦୁଃଖ କ'ଣ ତାହା ବୁଝିବା ଦରକାର । ପ୍ରକୃତ ଦୁଃଖ ହେଲା କୌଣସି ଅବସ୍ଥାରେ ପଡ଼ି ତାର ନିସ୍ତାରର ପଥ କ'ଣ ତାର ସନ୍ଧାନ ନପାଇବା । ଖ ମାନେ ଆକାଶ । ଦୁଃଖ ହେଲା ତାହା ଯା'ଦ୍ଵାରା ବିସ୍ତାର ବିକାଶର ସକ୍ଷୟ ଗତି ଦୁରୁହ ହୋଇ ଉଠେ । ପଥ ଜାଣିବା ଥିଲେ, ଜ୍ଞାନ ଥିଲେ, ମଣିଷ ସେହିଭାବରେ ଚେଷ୍ଟା କରିପାରେ । ସେତେବେଳେ ଏତେ ଦୁଃଖ ରହେନାହିଁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧୫.୧୦.୧୯୫୭

II ସାଧୁମାନେ ଗୃହ ନା ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ବେଶିର ଭାଗ ଲୋକଙ୍କର ଧାରଣା, ସାଧୁମାନେ ଗୃହୀ ନୁହଁ, ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଆଦର୍ଶ ଯେଉଁମାନେ, ସମସ୍ତେ ଗୃହୀ । ଗାମତନ୍ତ୍ର ଗୃହୀ, କୃଷ୍ଣ ଗୃହୀ, ବଣିଷ୍ଠ ଗୃହୀ, ବ୍ୟାସ ଗୃହୀ । ସାଧୁ ହେବାକୁ ଗଲେ ଘର ଛଡ଼ା ହେବାକୁ ହେବ, ଏକଥା ଠିକ୍ ନୁହଁ, ଏକଥା ଏହା ଭିତରେ ଭୁବେଲ ଦିଆଯାଇଛି, ଏହା ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ନିଜସ୍ଵ କଥା ନୁହଁ । ଚୈତନ୍ୟ ଦେବ କହିଛନ୍ତି 'ସନ୍ନ୍ୟାସଲଭନୁ ଯବେ ଛନ୍ନ ହଲଲ ମନ, କି କାଜ ସନ୍ନ୍ୟାସେ ମୋର ପ୍ରେମ ପ୍ରୟୋଜନ ।'

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧୨.୧୦.୧୯୫୭

II ସତ-ଅସତର ଉର୍ଦ୍ଧ୍ଵରେ ଚରମ ଅବସ୍ଥା କିଛି ଅଛି କି ନାହିଁ ।।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସୀ କଲେ - ସତ-ଅସତର ଉର୍ଦ୍ଧ୍ଵରେ absolute state (ଚରମ ଅବସ୍ଥା) ବୋଲି କିଛି ଅଛି କି ନାହିଁ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେହିଟା ହେଲା primitive stage (ଆଦିମ ଅବସ୍ଥା), ଯେଉଁଠାରୁ ସୃଷ୍ଟି ଭିତ୍ତି ହୋଇ ଉଠିଲା । କିନ୍ତୁ ଆମ୍ଭେମାନେ ତାହା ହେବାକୁ ଚାହୁଁନା, ଆମ୍ଭମାନେ ସେହିଟା ଉପଭୋଗ କରିବାକୁ ଚାହୁଁ । ମୋର ମଧ୍ୟ ମନେ ହୁଏ ମୁକ୍ତି-ବାଞ୍ଛା କେତେବ ପ୍ରଧାନ । ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ଭିତରେ ନିଆଁର constitution (ଗଠନ) ଅଛି । ଆମ୍ଭେମାନେ ନିଜକୁ ଏଭଳି ଭାବରେ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିପାରୁ, ଯା'ଦ୍ୱାରା ହୁଏତ ନିଆଁ ହୋଇ ଉଠିପାରୁ । ଏହି ଭାବରେ ଜଳ, ମାଟି, ତେଜ, ବାୟୁ ଅର୍ଥାତ୍ ଯାହା କି ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର constituent factor (ଗଠନାତ୍ମକ ଉପାଦାନ), ତାର ଯେ କୌଣସି କିଛିରେ ହିଁ ପରିଣତ ହୋଇପାରୁ । କିନ୍ତୁ ତାହା ହୋଇ କିଛି ଲାଭ ନାହିଁ । ସେଗୁଡ଼ିକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ ରଖି ଉପଭୋଗ କରିବାରେ ହିଁ ଲାଭ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧.୨୧.୧୦.୧୯୫୭

II ପରମପିତା କିଏ ।।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ପରମପିତା, ପରମପିତା କହନ୍ତି, ପରମପିତା କିଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯେ ଆତ୍ମିକ ସମେଶ, ଯେ ଆତ୍ମିକ ଶକ୍ତିର ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ମୁଁ ସ୍ୱରୂପ ହୋଇ ଉଠିଛି, ସେ ହିଁ ପରମପିତା, ଆଉ ସେ ହିଁ ସମସ୍ତଙ୍କର ପିତା ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୨୧.୧୦.୧୯୫୭

II ସଦଗୁରୁଙ୍କର ପ୍ରୟୋଜନ କାହିଁକି ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ମଣିଷ ଚେଷ୍ଟାର ମଧ୍ୟ ଦେଇ ତ ସବୁ ପାଇପାରେ । କିନ୍ତୁ ଏହା ମଧ୍ୟରେ ସଦଗୁରୁଙ୍କର ପ୍ରୟୋଜନ କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଜୀବନ୍ତ ଆଦର୍ଶକୁ ଧରିଲେ ତୁମର ବୃତ୍ତି-ସଂହତି ହେବ, ତୁମେ ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ ହୋଇ ଉଠିବ । ବୋଧ-ସଙ୍ଗତି ବି ହେବ । ତାହାଲେ ଏହି ମଣିଷଟା ହିଁ ଆଉ ଏକ ମଣିଷ ହୋଇ ପଡ଼ିବ । ସେହିଟା ହିଁ ବିବର୍ତ୍ତନର ପଥ । ଏଥିରେ ଯେ କି ଆନନ୍ଦ କୁହାଯାଏ ନାହିଁ । Normally (ସାଧାରଣ ଭାବରେ) ଗୋଟିଏ vital elation (ପ୍ରାଣର ଉଲ୍ଲାସ) ଆସିଥାଏ । ରେହାଉକାର ମ୍ୟାନ-ଆମେରିକାନ ଭକ୍ତ କହେ As if I am floating in the air (ଯେମିତି ମୁଁ ପବନରେ ଭାସୁଛି) । ଏହି ଆନନ୍ଦର ସାଙ୍ଗରେ ପ୍ରବୃତ୍ତି-ଉପଭୋଗର ସୁଖ ସହିତ ତାର ତୁଳନା କରିହୁଏ ନାହିଁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୨୧.୧୦.୧୯୫୭

II ପରବର୍ତ୍ତୀ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ମାନସିକ ବିବର୍ତ୍ତନ ହେବ, ନା ଶାରୀରିକ ହେବ ।।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ବିବର୍ତ୍ତନର ପରବର୍ତ୍ତୀ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ମାନସିକ ବିବର୍ତ୍ତନ ହେବ, ନା ଶାରୀରିକ ବିବର୍ତ୍ତନ ହେବ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମାନସିକ ବିବର୍ତ୍ତନ ହେଲେ, ଶାରୀରିକ ବି ହୁଏ ।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ କହିଲେ - ଅନେକ ମନେ କରନ୍ତି, ଆତ୍ମିକ ଶକ୍ତି ଦିନେ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଗବେଷଣା ମାଧ୍ୟମରେ ମଣିଷର ନିୟନ୍ତ୍ରଣକୁ ଆସିବ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୋର ଯାହା କିଛି ଦେବା ହୋଇଛି ତାହା ଆତ୍ମାନୁ-ପ୍ରଣିତ ପାଇଁ ତ । ଏହିଟା ଗୋଟିଏ scientific process (ବୈଜ୍ଞାନିକ ପଦ୍ଧତି) । ନିଜର ଜୀବନ ହେଉଛି ଏହାର laboratory (ଗବେଷଣାଗାର) ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୨୧.୧୦.୧୯୫୭

II ତତ୍ତ୍ୱତଃ ଜାଣିବା ମାନେ କ'ଣ, ତାର ଲକ୍ଷଣ କ'ଣ ।।

ଜଣେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ତତ୍ତ୍ୱତଃ ଜାଣିବା ମାନେ କ'ଣ ? ସେ ଜାଣିବାର ଲକ୍ଷଣ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତତ୍ତ୍ୱ ମାନେ ତାହାତ୍ । ଯାହା ଯାହା ଦେଇ ଯେମିତି କରି ସେ ହୋଇଛନ୍ତି, ତାହା ଜାଣିବା । ସଂଶ୍ଳେଷଣାତ୍ମକ ଓ ବିଶ୍ଳେଷଣାତ୍ମକ ଭାବରେ ଉଭୟତଃ ଜାଣିବା ଦରକାର, ଦୁଇ ଦିଗ ଦେଇ ଗୋଟିଏ ଫଳରେ ପହଞ୍ଚିବାକୁ ହୁଏ । ତାକୁ କୁହାଯାଏ ତତ୍ତ୍ୱତଃ ଜାଣିବା । ସେହିପରି ଜାଣିଲେ ସବୁ କିଛିର ସମାଧାନ ହୋଇଯାଏ, କିଛି ଅସମାହିତ ରହେ ନାହିଁ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଏହି ଜାଣିବାକୁ କ'ଣ intuition (ଅନ୍ତର୍ଦୃଷ୍ଟି) କୁହାଯାଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାକୁ intuition (ଅନ୍ତର୍ଦୃଷ୍ଟି) କୁହାଯାଏ ନାହିଁ । ଧର, ଏହି ଗଛଟିର ହୁଏତ ପାଞ୍ଚଶହ ପତ୍ର ଅଛି । ତୁମେ ଗଣିଲ । ଏହି ଭାବରେ ପାଞ୍ଚଶହ ଗଛର ପତ୍ର ଆଦାନ କରି ଗଣିଲ । ଏହି ଭାବରେ ହୁଏତ ଗୋଟିଏ ଗଛ ଦେଖିଲେ ହିଁ ସେତେବେଳେ କହି ଦେଇପାରିବ କେଉଁ ଗଛରେ କେତେ ପତ୍ର ଅଛି ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ବହିରିନ୍ଦ୍ରିୟର ସାହାଯ୍ୟରେ କ'ଣ ତତ୍ତ୍ୱ ଜ୍ଞାନ ଲାଭ କରାଯାଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବହିରିହିୟ ଓ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଇହିୟ ଦୁଇଟା ମଧ୍ୟ ଦେଇଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ । Impulse (ସାହା) ଧରେ ତ ଇହିୟ, ତାକୁ ବାଦ ଦେଲେ ଚଳିବ କେମିତି ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଅନ୍ତରିହିୟ କାହାକୁ କୁହାଯାଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବହିରିହିୟ ଦେଇ ଦେଖୁ, ସେହିଟା ଅନ୍ତରିହିୟରେ ଫଳେ । ବାହାରରୁ ଭିତରେ ଛାପ ପଡ଼େ, ସେହି ଛାପ ପଡ଼ିବା ଫଳରେ ଦେଖୁ । ସହିପରି ଅନେକ ଅଛି ଯାଉ impulse (ସାହା) ଏହି ଇହିୟ ପାଖରେ ଧରାପଡ଼େ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ nerve ଗୁଡ଼ିକ ଖୁବ sensitive (ସଂବେଦନଶୀଳ) ହେଲେ ଧରାପଡ଼େ । ମୋର ଖୁବ୍ ହୋଇଥିଲା-ପଦ୍ମାନଦୀରେ ଗୋଟିଏ ମହିଷ ଭାସି ଯାଉଥିଲା । ଆଶ୍ରମରେ ଥାଇ ମୁଁ ସେହିଟା ଦେଖୁ ପାରିଥିଲି । ନାକ-କାନ ସବୁ କିଛିର ହିଁ sensitiveness (ସଂବେଦନଶୀଳତା) ଏହି ଭାବରେ ବଢ଼ିଯାଏ । Concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) ହୋଇ ଅନୁରାଗର ସହିତ ନାମ କଲେ ସବୁହିଁ ଭାସି ଉଠେ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୨୨.୧୦.୧୯୫୭

॥ ସଦଗୁରୁଙ୍କର ଦୀକ୍ଷା ନେବା ଓ ସଦଗୁରୁ ଲାଭ -

ଏ ଦୁଇଟା ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ କ'ଣ ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସୀ କଲେ - ସଦଗୁରୁଙ୍କ ପାଖରେ ଦୀକ୍ଷା ନେବା ଓ ସଦଗୁରୁ ଲାଭ - ଏ ଦୁଇଟି ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ପାର୍ଥକ୍ୟ ଅଛି କି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଦୀକ୍ଷା ନେବା ମାନେ ଗ୍ରହଣ କଲି । ସଦଗୁରୁ ଲାଭ ମାନେ ତାଙ୍କଠାରେ ଯୁକ୍ତ ହେବା । ତାଙ୍କର ଚରିତ୍ର ସେତେବେଳେ ମୋ ମଧ୍ୟରେ ଫୁଟି ଉଠେ, ଯେମିତି ଶିଶିରବିନ୍ଦୁ ବୁକୁରେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଫୁଟି ଉଠେ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୨୪.୧୦.୧୯୫୭

॥ ଜୀବନ ପରିପୁଷ୍ଟ ହେବ କିପରି ।।

ଜଣେ ଭଦ୍ରଲୋକ କହିଲେ - କର୍ମଧନ୍ଦାରେ ବ୍ୟାପ୍ତ ରହୁଥିବାରୁ ଧର୍ମ ଦିଗରେ ମନ ଦେବାର ସମୟ ପାଏ ନାହିଁ ।

ଭଗବାନ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଅନୁକୂଳଚନ୍ଦ୍ର - ଯା'ଦ୍ୱାରା କର୍ମ କରିବୁ, ତାକୁ ଯଦି ପୋଷଣ ନ ଦେଉ, ତେବେ କର୍ମ କରିବୁ କ'ଣ ?

ଭଦ୍ର ଲୋକ - ଖଟିବାକୁ ଯାଇ ସମୟ ଚାଲିଯାଏ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଖଟିବାକୁ ହେଲେ ତ ଜୀବନ ଦରକାର । ଆଉ, ଜୀବନ ଯା'ଦ୍ୱାରା ପରିପୁଷ୍ଟ ହୁଏ, ତାହାତ କରିବା ଦରକାର, ନଚେତ୍ ଶୁଧୁ ଖଟିଲେ, ଖଟି ବି ପାରିବ ନାହିଁ ।

ଭଦ୍ରଲୋକ - ଜୀବନ ପରିପୁଷ୍ଟ ହେବ କିପରି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପ୍ରଥମେ ଦରକାର ଇଷ୍ଟାର୍ଥ ପରାୟଣ ହେବା ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ ହୋଇ । ଶରୀର କୋଷ ଗୁଡ଼ିକ ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ ଅଛି ବୋଲି ହିଁ ଶରୀର ଠିକ ଅଛି । ଆମ୍ଭେମାନେ ଯଦି ସାମଗ୍ରିକ ଭାବରେ ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ ହେଉ, ସେତେବେଳେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଶକ୍ତିର ସ୍ଫୁରଣ ହେବ, ଆମ୍ଭେମାନେ ଆହୁରି ଭଲ କରି କର୍ମ କରିପାରିବୁ, ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ବୁଦ୍ଧି ବିକଶିତ ହେବ, ନାଭି ଗୁଡ଼ିକ ଚାଷ୍ଟ ହେବ ।

ଉକ୍ତ ଭଦ୍ରଲୋକ - ଧର୍ମ ପଥରେ ଚାଲିବାକୁ ଗଲେ ପ୍ରଧାନ କରଣୀୟ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଧର୍ମ ପଥରେ ଚାଲିବା ମାନେ ଇଷ୍ଟାନୁଗ୍ରହ ହୋଇ ଚାଲିବା । ଇଷ୍ଟମାନେ ଆଦର୍ଶ, ସଦଗୁରୁ । ଯିଏ ବଞ୍ଚିବା ବଢ଼ିବାର ସୂତ୍ର ଜାଣନ୍ତି, ସେହି ସଦଗୁରୁ ।

ଉକ୍ତ ଭଦ୍ରଲୋକ - ଏହି ଦୁର୍ଦ୍ଦିନରେ କେଉଁ ରାସ୍ତାରେ ଚାଲିଲେ ଆମ୍ଭେମାନେ ସବୁ ଦିଗ ବଜାଇ ରଖି ଚାଲି ପାରିବୁ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଯେଉଁ ରାସ୍ତା, ସେହି ରାସ୍ତା ଧରି ଚାଲିଲେ ହିଁ ହେବ । ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ପୂର୍ବ ପୁରୁଷ ଯେଉଁ ରାସ୍ତା ଦେଖେଇ ଦେଇ ଯାଇଛନ୍ତି, ସେହି ରାସ୍ତାରେ ଚାଲିବାକୁ ହେବ । ଆମ୍ଭେମାନେ ଆଜି ପଥଭ୍ରଷ୍ଟ ହୋଇଛେ ।

ଉକ୍ତ ଭଦ୍ରଲୋକ - ସେମାନେ କ'ଣ କିଛି ଭୁଲ କରି ନାହାନ୍ତି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆଗରୁ ଭୁଲ କରି ନାହାନ୍ତି, ପରେ ହୁଏତ ଭୁଲ ମଧ୍ୟରେ ପଡ଼ିଯାଇଛନ୍ତି ।

(ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୨୪.୧୦.୧୯୫୭)

॥ ଦେବଲୋକ ଏହି ଜୀବନ ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ କିଛି କି ନୁହଁ ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସୀ କଲେ - ଦେବଲୋକ କହିଲେ କ'ଣ ଏ ଜୀବନ ଛଡ଼ା ଆଉ କିଛି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଜୀବନ ବିଷୟର ଅନେକ ପରିମାଣରେ । ଆତ୍ମମାନେ ବିବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇ ହୋଇ ଚାଲିଛନ୍ତି, ଏବଂ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଗଠନ ବି ଏହିପରି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଣୁ ଭିତରେ ସବୁ ଅଛି । ଆତ୍ମମାନେ ଇଚ୍ଛାଶକ୍ତି ଦ୍ଵାରା ଅଗ୍ରସର ହେଉ । Affinityରେ (ଟାଣରେ) ମିଶିଥାଏ, ତା'ନହେଲେ ଛିଟିକି ଯାଏ । ଆତ୍ମମାନେ ପ୍ରାକ୍ ଜୀବନରୁ ଯେ ଏତେ ଦୂର ଆସିଛନ୍ତି, ସେପରି adjustment (ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ଥିବା ହେଉ । ଗୋଟିଏ ଶାରିରୀକ କୋଷ ମଧ୍ୟରେ ବି ସେ ଉପାଦାନ ଅଛି । Sperm, ova (ଶୁକ୍ରକୀଟ, ଡିମ୍ବାଣୁର) ମଧ୍ୟରେ ବି ଅଛି । ଜୀବନାୟ ଗୁଣ ଗୁଡ଼ିକ ଯେପରି sperm (ଶୁକ୍ରକୀଟ) ମଧ୍ୟରେ ଅଛି, ova (ଡିମ୍ବାଣୁର) ମଧ୍ୟରେ ସେହିଟା sprout କରିବାର (ଗଜେଇବାର) କ୍ଷମତା ଅଛି । ବରଗଛର ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ଦାନା ଭିତରେ ଏତେ ବଡ଼ ବରଗଛ ଥାଏ । ତାର potency (ଶକ୍ତି) ଏତେ ପରିମାଣରେ ଥାଏ । ଆତ୍ମମାନେ ଏଠାରେ ଯାହା କଲୁ, ଏହିଠି ତାହା ଶେଷ ହୋଇଗଲା ତା'କିନ୍ତୁ ନୁହେଁ ।

ପ୍ରଶ୍ନକର୍ତ୍ତା - ମୋର ଜୀବନ ତ ପିଲାପିଲି ମଧ୍ୟରେ ରହିଲା, ମୁଁ ତ ଗଲି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆଲୁଅରୁ ଆଲୁଅ ଯେମିତି ଜଳା ଯାଏ, ଏହା ମଧ୍ୟ ସେହିପରି । ଯିବାଟା ହିଁ full stop (ଇତି) ହେବା ନୁହେଁ । ମୁଁ ମରିଗଲେ ବି ପୁଣି ଆସିପାରେ, ସଙ୍ଗତ ଯେଉଁଠି ପାଇବି, ସେହି ପ୍ରକାର ସ୍ଥାନରେ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଦେବଲୋକରେ ସମସ୍ତେ ଏହି ରକମ ହୁଅନ୍ତି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାର ମାନେ ନାହିଁ । ଯାହାର ଯେଉଁ ଭଲିଆ ସଙ୍ଗତି, ସେ ସେହିଭଲିଆ ହୁଏ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଏଠାରେ ତ ନାନା ମତବାଦର ଲୋକ ଅଛନ୍ତି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେଠାରେ ବି ଏହି ରକମ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ମତବାଦ ବି ତ ବଦଳୁଛି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବଦଳିଲେ ସେହି ରକମ ହୁଏ । ମରିବା ସମୟରେ ଯେଉଁ ସବୁ ଇଚ୍ଛା ଓ ବୃତ୍ତି ଥାଏ, ତା' ମଧ୍ୟରେ ଗଭୀରତମ ଯେଉଁ ଗୁଡ଼ିକ, ସେହି ଗୁଡ଼ିକ ଜୀବନ ହୋଇ ପଡ଼େ । ଗୋଟିଏ ତରଙ୍ଗ ଭଳି ଦେଖାଯାଏ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଗୋଟିଏ ବିଶିଷ୍ଟ ମତବାଦରେ ବିଶ୍ଵାସର ସଙ୍ଗରେ ଏହି ପର-ଜନ୍ମର ସମ୍ପର୍କ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଗୋଟିଏ ଭିତ୍ତି ଥାଏ, ସେହିଟା ହେଲା ପ୍ରବୃତ୍ତି, ତାହାରି ଉପରେ ଠିଆ ହୋଇ ସଂଗ୍ରହ କରେ, ଯେଉଁ ବୃତ୍ତି ଦ୍ଵାରା ଯେପରି ପ୍ରଭାବିତ ହୁଏ, ସେହି ପ୍ରକାର ଜୀବନ ପାଏ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଅନେକ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଲୋକ ତ ଭଗବାନଙ୍କୁ ମାନନ୍ତି ନାହିଁ । ସେମାନେ ମରିଗଲେ, ସେମାନଙ୍କର କ'ଣ ହେବ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଭଗବାନଙ୍କୁ ମାନେ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ସତ୍ତାକୁ ତ ମାନେ, ବସ୍ତୁ ରହିବାକୁ ମାନେ, ଚାଲିବାକୁ ମାନେ, ବିବର୍ତ୍ତନକୁ ମାନେ, ଯେ ism (ବାଦ) ହିଁ ହେଉନା କାହିଁକି ।

ଦେବଲୋକ ମାନେ ଦୀପ୍ତିମତ ହୋଇ ଉଠିବା ହୁଏ ଏହିଭଳି ଏକ ସ୍ତର । ସର୍ଗମାନେ ସ୍ଵ-ରଜ-ସୁଖରେ ଗମନ କରାଯାଏ ଯେଉଁଠାକୁ । Soul (ଆତ୍ମା) ମାନେ ସମେଗ - ଯେ affinity (ଟାଣ) ଦ୍ଵାରା ଯାହା କିଛି ହେଉଛି । ଆତ୍ମା କଥାର ମାନେ ଗମନଶୀଳ ସତ୍ତା । ଈଶ୍ଵର ମାନେ, ଯେଉଁ ଆତ୍ମିକ ସମେଗର ଆଧିପତ୍ୟରେ ଏହି ସବୁ ସଂଘଟିତ ହୁଏ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୨୨.୧୦.୧୯୪୭

II ଏକହିଁ ପ୍ରେରିତପୁରୁଷଙ୍କୁ ନେଇ ନାନା ବିରୋଧୀ ଦଳ କାହିଁକି ହୁଏ ।।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସୀ କଲେ - ଏକହିଁ ପ୍ରେରିତପୁରୁଷଙ୍କୁ ନେଇ ତାଙ୍କର ଅବର୍ତ୍ତମାନରେ କେତେ ସବୁ ବିରୋଧୀ ଦଳର ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ । ଏହାର କାରଣ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯେତେବେଳେ ଗୋଟିଏ ବାପର ପାଞ୍ଚ ଜଣ ପିଲା ହୁଏ, ବାପର ସମ୍ପତ୍ତି ଭାଗାଭାଗି କରିବାକୁ ନେଇ ଝଗଡ଼ା କରେ, ବାପର ସାର୍ଥ ନ ହୋଇ । ବାପକୁ ଯଦି ଶୋଷଣ କରିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି, ତା'ହେଲେ ଏହିପରି ହେବ । ଈଶ୍ଵର ଆତ୍ମମାନଙ୍କୁ ଭଲ ପାଆନ୍ତି, ସେଥିରେ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଯେମିତି ବାହାବା ନାହିଁ, ଆଉ ସେଥିପାଇଁ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଭାବିବାର ମଧ୍ୟ କିଛି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଆତ୍ମମାନେ ଯଦି ତାଙ୍କୁ ଭଲ ପାଉ, ତାହେଲେ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର କଲ୍ୟାଣ ହୁଏ, ଆତ୍ମମାନେ ବଢ଼ି ଉଠୁ । ତୁମେ ଯଦି ଈଶ୍ଵରଙ୍କୁ ଭଲ ନ ବି ପାଆ, ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ତତ ପାଞ୍ଚଥର କହିବା ଭଲ - 'ଈଶ୍ଵର ! ମୁଁ ତୁମକୁ ଭଲ ପାଏ ।' ଆଉ, କର୍ମରେ ବି ତାହା ହିଁ କର । ଏହି ଭାବରେ ଚାଲ । ତୁମେମାନେ ତାହାଲେ North pole, South pole (ଉତ୍ତର ମେରୁ, ଦକ୍ଷିଣ ମେରୁ)

ସବୁ ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ ଆସି ଉପସ୍ଥିତ ହେବେ ପ୍ରତିନିବନ୍ଧ ହୋଇ, ଅବଶ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟେକର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟକୁ ବଜାୟ ରଖୁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୪.୧୧.୧୯୪୭

॥ ପ୍ରକୃତ ପ୍ରେରିତ ପୁରୁଷ ଓ ନକଲ ପ୍ରେରିତ ପୁରୁଷ ଭିତରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ କ'ଣ ॥

ଜଣେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ପ୍ରକୃତ ପ୍ରେରିତ ପୁରୁଷ ଓ ନକଲ ପ୍ରେରିତ ପୁରୁଷ ଭିତରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - 'ଅବତାର କହେ ନାହିଁ, ମୁଁ ଅବତାର' । ସେ ନିଜେ ପ୍ରେରିତ ପୁରୁଷ ବୋଲି ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ । ଆଉ, ସେ କହନ୍ତି ବି ନାହିଁ । ସେ ତାଙ୍କର ଭକ୍ତ ବା ସତ୍ତାନରୂପେ ଚାଲନ୍ତି । ସର୍ବ ଓ ମହାନ ଯେଉଁଠି ଯାହା ବା ଯିଏ, ତାଙ୍କଠାରେ ସେମାନେ ସାଧାରଣ ଭାବରେ interested (ଅନ୍ତରାସୀ) ହୋଇଉଠନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତ୍ୟେକରେ ସବୁ ମଣିଷ ଯେପରି ଗୋଟିଏ ମଣିଷ ହୋଇ ପଡ଼ନ୍ତି । ସେହିତା ଯେଉଁମାନେ କରନ୍ତି ନାହିଁ, ସେମାନେ ଅନ୍ୟ ରକମର ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୪.୧୧.୧୯୪୭

॥ ଯୋଗ୍ୟତା ବଢ଼ିଲେ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ବି କୌଣସି କିଛି ସୁବିଧା ଅଛି କି ନାହିଁ ॥

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ମଣିଷର ଯୋଗ୍ୟତା ଯଦି ବଢ଼େ ତେବେ ଇହ ଜୀବନରେ ସୁବିଧା ହୋଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ କି କୌଣସି ସୁବିଧା ଅଛି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯୋଗ୍ୟତାର ଗୋଟିଏ ବୋଧ (ଯେଉଁ ବୋଧ ବାସ୍ତବ ଅନୁଶୀଳନର ଭିତର ଦେଇ ଭ୍ରମାୟିତ ହୋଇଛି) ଅଛି । ଯୋଗ୍ୟତା ଅନୁପାତିକ ସେହି ପ୍ରକାର ବୋଧ-ସଂଗ୍ରହ ହୁଏ, ସମାବେଶ ହୁଏ । ପୁଣି ବୈଧାନିକ ବିନ୍ୟାସ ଓ ସଂହତି ବି ସେହି ପ୍ରକାର ହୋଇଥାଏ । ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଯେତେବେଳେ ମୃତ୍ୟୁ ହୁଏ, ସେତେବେଳେ ଆତ୍ମେମାନେ ଗଭୀରତମ ବୃତ୍ତିରେ ବିଲୀନ ହୋଇଥାନ୍ତି । ସେହିତା ହେଲା ସବୁ କିଛିର ସମବେତ ଫଳ । ତା'ମଧ୍ୟରେ ସବୁ ରହିଥାଏ । ଯାହା-ନେଇ ଆମେ ଯାଉ, ତାହା ନେଇ ପୁଣି ଆସିଥାଉ । ତେଣୁ ଅନେକଙ୍କର ଦେଖାଯାଏ, ପିଲାବେଳୁ କେମିତି ଗାତ ଗାଇ ପାରେ, କେତେ ରକମ ଭାଷା କହି ପାରେ । ଆଉ, ବିଶେଷ-ବିଶେଷ ବ୍ୟାପାରରେ ବିଶେଷ ଝୋଙ୍କ ବି ଖୁବ୍ ଦେଖାଯାଏ । ତେଣୁ, ଯୋଗ୍ୟତା ଯଦି ବଢ଼େ, ତେବେ ତାହା

ପରବର୍ତ୍ତୀ ଜୀବନକୁ ମଧ୍ୟ ସମ୍ଭବ କରିତୋଳେ । ଅବଶ୍ୟ ସୁକେନ୍ଦ୍ର କି ନ ହେଲେ ଯୋଗ୍ୟତା ବଢ଼ି ବି ଦାମ ନାହିଁ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଯିଏ ଜନ୍ମ ନେବାକୁ ଚାହେଁ ନା ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଜନ୍ମ ନେବ ନାହିଁ କାହିଁକି ? ଯେତେବେଳେ ବି ଜନ୍ମ ନେବ, ସେତେବେଳେ ତାର ସୁବିଧା ପାଇବ । କେହି ଯଦି ପାବକ ପୁରୁଷ ହୋଇ ବି ଜନ୍ମ ନିଏ, ତାହା ବି ଦକ୍ଷତାର ସହିତ କାମ କରି ପାରନ୍ତି ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୬.୧୧.୧୯୪୭

॥ ଭଜନା ମାନେ କ'ଣ ଜପଧାନ, ଯୋଗ ॥

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଭଜନା ମାନେ କ'ଣ ଜପଧାନ, ଯୋଗ ଇତ୍ୟାଦି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସବୁ ହିଁ ତ ଯୋଗ । ଯୋଗ ଯୁକ୍ତ ରହି ଯାହା କରାଯାଏ ତା'ହିଁ ଭଜନ । ସେତେବେଳେ ସବୁ କିଛି ହିଁ ତାଙ୍କ ପାଇଁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୬.୧୧.୧୯୪୭

॥ ଜୀବନ୍ତ ଆଦର୍ଶ ଛଡ଼ା କେବଳ Idea (ଭାବ) ନେଇ ଚଳାଯାଏ କି ନାହିଁ ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ଜୀବନ୍ତ ଆଦର୍ଶଙ୍କର ପ୍ରୟୋଜନ କ'ଣ ? Idea (ଭାବ) ନେଇ ତ ଚଳା ଯାଇପାରେ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Idea (ଭାବ) ମଣିଷକୁ idiot (ବୋକା) କରି ତୋଳେ । ଜୀବନ୍ତ ମଣିଷ ତାକୁ ଜୀବନ୍ତ କରି ତୋଳେ, ଆଉ ତାହା ଜୀବନରେ ଫୁଟି ଉଠେ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - Complete surrender (ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆତ୍ମ ସମର୍ପଣ)ତ ଗୋଟିଏ ଦିନରେ ହୁଏନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆରେ ଶଳା ପାଗଳ ! Complete surrender, half surrender (ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆତ୍ମ ସମର୍ପଣ, ଅର୍ଦ୍ଧ ଆତ୍ମସମର୍ପଣ), ଏଥିରେ ତୋର ଦରକାର କ'ଣ ? ଜାଣିବୁ, ତୋର ଠାକୁର ହିଁ ତୋର ସବୁ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ପ୍ରବୃତ୍ତି ଛାଡ଼େ ନାହିଁ, ଆତ୍ମ ସମର୍ପଣ କରିବାକୁ ଦିଏ ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପ୍ରବୃତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକ ହେଲା ତୋର ଚାକର । ତୋର ego (ଅହଂ) ଏଥିରେ obsessed (ଅଭିଭୂତ) ହେଲେତ ତୁ ଛୋଟଲୋକର ଚାକର ହୋଇଗଲା ।

ସେଥିରେ ତୋର ଲାଭ କ'ଣ ? ପ୍ରବୃତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକୁ ଚାକର କରି ପାରିଲେ ତୋର ଲାଭ ।
କେବଳ ନିଜର ଲାଭ ନୁହେଁ, ସପରିବେଶ ସମସ୍ତଙ୍କର ଲାଭ ହୁଏ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୭.୧୧.୧୯୫୭

II ମହାପୁରୁଷ ମାନଙ୍କୁ ଗ୍ରହଣ କରିପାରନ୍ତି ନାହିଁ କେଉଁମାନେ II

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ନିଜ ଚରଫକୁ କହିଲେ - ରାମକୃଷ୍ଣ ଠାକୁର ଯେତେବେଳେ ଆସିଥିଲେ ସେତେବେଳେ କେତେ ବଡ଼ ବଡ଼ ଲୋକ ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଆସିଛନ୍ତି । ସେ ମଧ୍ୟ କେବେ ବଡ଼ ବଡ଼ ଲୋକଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ବଡ଼ କେହି ଦାକ୍ଷୀ ନେଇ ନାହାନ୍ତି । ଅତି ସାଧାରଣ କେତେଟା ଲୋକ ଦାକ୍ଷୀ ନେଇଛନ୍ତି । ଗିରାଞ୍ଜ ଘୋଷ ହେଲେ ଜଣେ ମାତାଲ ଲୋକ, ନରେନ୍ଦ୍ର ଦତ୍ତ ଜଣେ ସାଧାରଣ ବି.ଏ ପାସ, ରାଖାଲ ମହାରାଜ, ଉପନେ ମୁଖାର୍ଜୀ ଇତ୍ୟାଦି କେତେକ ସାଧାରଣ ଲୋକ । ଆଉ ଯେଉଁମାନେ ସବୁ ନେଇଥିଲେ ସେମାନଙ୍କର କାହାରିର ଏଭଳିଆ କୌଣସି ନାମ-ଯଶ-ଶୁଣା କିଛି ନଥିଲା । ସେହିମାନେ ହିଁ କିନ୍ତୁ ପରେ ପଛେ ହୋଇ ଉଠିଲେ key of the age (ଯୁଗର ଚାବିକାଠି) ।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଯେଉଁମାନେ ବଡ଼ଲୋକ ସେମାନେ କ'ଣ ମହାପୁରୁଷ ମାନଙ୍କୁ ଗ୍ରହଣ କରି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କୌଣସି ରଜମ rich (ଧନୀ) ବୁଦ୍ଧି ନିଜ ଭିତରେ ପଶି ଯାଇଛି - ଟଙ୍କାରେ ହେଉ, ସମ୍ପତ୍ତିରେ ହେଉ, ମର୍ଯ୍ୟାଦାରେ ହେଉ, ବିଦ୍ୟାରେ ହେଉ - ସେମାନେ ଆଉ ଗ୍ରହଣ କରି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ଆଉ, ଯେଉଁମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଏହି ପ୍ରକାର ଧନୀ ବୁଦ୍ଧି ନାହିଁ, ସେମାନେ ପାରନ୍ତି ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୯.୧୧.୧୯୫୭

II ପୂର୍ଣ୍ଣତାର ଦିଗକୁ ଅଗ୍ରସର ହେଲେ ଆହରଣ -

ପ୍ରବୃତ୍ତି କମିଯାଏ କି ନାହିଁ II

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ମଣିଷ ଯେତେ ପୂର୍ଣ୍ଣତାର ଦିଗରେ ଅଗ୍ରସର ହୁଏ, ସେତେ ତା'ର ଆହରଣ - ପ୍ରବୃତ୍ତି କମିଯାଏ କି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - 'ଯେ ମୁହଁରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ତୁମ୍ଭି, ସେ ମୁହଁରେ କିଛି ତବ ନାହିଁ'

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ସେତେବେଳେ କେମିତିକା ହୋଇଥାଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେତେବେଳେ ସବୁ ଭୂମା ପରି ହୋଇଥାଏ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - Conflict of impulse (ସାହାର ସଂଘାତ) ରହେ ନାହିଁ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସମସ୍ତ Conflict (ସଂଘାତ) ସେତେବେଳେ ଟକ କରି adjust (ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) କରିପାଏ । Sieving machine (ଚାଳନୀ ଯନ୍ତ୍ର) ଭଳି ହୁଏ । ତା'ର ଗୋଟିଏ stand (ଆଧାର) ଦରକାର । ଏପରିକି ବଞ୍ଚିବା-ମରିବାଟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେହି stand (ଆଧାର)ରେ adjust (ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ହେବ । ଭାବେ, ମୁଁ ଯଦି ସୁସ୍ଥ କର୍ମଠି ନରହେ, ତାଙ୍କୁ ଦେଖିବ କିଏ ? ସେତେବେଳେ ମାୟା ମୋହ ଏପରି ନଥାଏ । ପ୍ରିୟଜନଙ୍କ ଜୀବନ ବିନିମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯଦି ଇଚ୍ଛାସ୍ଥ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୁଏ, ତାକୁ ସେ ଦୃକ୍ପାତ କରେ ନାହିଁ । ତରଣୀ ସେନ ବଧ ହୋଇଗଲା, ବିଭାଷଣ ତାହା ନିରାକରଣ କରିବାକୁ ଚିକିଏ ବି ଚେଷ୍ଟାକଲେ ନାହିଁ, ତାଙ୍କର ବୁଦ୍ଧି ସେତେବେଳେ ଥିଲା, ମରେ ଯଦି ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ହାତରେ ମରୁ । ସବୁ କିଛି ହିଁ ସେତେବେଳେ ଏହି ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ ନେଇ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୁଏ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧୦.୧୧.୧୯୫୭

II ଅଧ୍ୟପତନ ହେଲା କାହିଁକି II

ପ୍ରସଙ୍ଗକ୍ରମେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଆଗେ ଗୋଟିଏ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ଥିଲା । ସେମାନଙ୍କର କାମ ଥିଲା କିପରି କରି ସର୍ବୋତ୍ତମ ସମସ୍ତର ଶୁଭ ହେବ, ଉନ୍ନତି ହେବ, ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ ଭାବରେ ବିବର୍ଦ୍ଧନ ହେବ - ତାହା ହିଁ ଦେଖିବା । ସେମାନେ ହେଲେ ବିପ୍ର । ମଣିଷ ଯେପରି ଦୁଃଖ-କଷ୍ଟରେ ନପଡ଼େ, ସେମାନଙ୍କର କିଛି ବ୍ୟାଘାତ ନହୁଏ, ତାହା ହିଁ ଥିଲା ସେମାନଙ୍କର କାମ ।

ଜଣେ କହିଲେ - ଆତ୍ମମାନଙ୍କର କୃଷ୍ଣ ସୁଧୁ ଭାରତ ପାଇଁ ନୁହେଁ, ସମଗ୍ର ଜଗତ ପାଇଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ନିଜ କୃଷ୍ଣ ଉପରେ ଆମେ ଠିଆ ନହେଲେ ସେ ଜିନିଷଟି ଦୁନିଆର ସାମ୍ରାଜେ ଧରି ରଖିପାରିବୁ ନାହିଁ । ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଏହି cell (କୋଷ) ଗୁଡ଼ିକ ପରସ୍ପର ସହିତ ଅନୁବନ୍ଧ ହୋଇ ଜୀବନ ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ ହୋଇଛି, ତେଣୁ ଆତ୍ମମାନେ ବଞ୍ଚିଛନ୍ତି । ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ ନହେଲେ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଜୀବନ ଟେକିବ ନାହିଁ । ଆତ୍ମମାନେ ମନେ କରୁ, ସବୁ ଏକ, ଏହି ବୋଧ ହେଲେ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ହୋଇଗଲା । କିନ୍ତୁ

ପ୍ରକୃତ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନୀ ଜାଣନ୍ତି, ସେ ପ୍ରତିଟି ବ୍ୟକ୍ତିରେ କି ଭାବରେ କି ସଂସ୍କୃତିରେ, କି ଉପାଦାନ ଓ ବିନାୟ ନେଇ ଉଦ୍ଭବ ହୋଇ ଉଠିଛନ୍ତି । ନ ବୁଝି, ନ ଜାଣି ଯଦି ବିଧାନ ତିଆରି କରୁ, ସେ ବିଧାନ ଚଳିବ ନାହିଁ ।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଆତ୍ମମାନଙ୍କ ସମାଜରେ ଏତେ ଅଧଃପତନ ହେଲା କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାର ମାନେ କୃଷ୍ଣ ଠାରୁ ଦୂରେଇ ଯାଇଛି ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ବହିପତ୍ର ତ ଅଛି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବହି ଅଛି, ଅନୁଭୂତିର ମଣିଷ ନାହିଁ । ବେଭାପୁରୁଷ ନାହିଁ, ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ନାହିଁ । ପ୍ରବୃତ୍ତି ମାଫିକ୍ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାହୋଇଛି । ପ୍ରବୃତ୍ତିର ପରିପନ୍ଥା ଯାହା ତାକୁ ବାଦ ଦିଆ ହୋଇଛି । ରକ୍ଷି ବାଦ୍ ଦେଇ ରକ୍ଷିବାଦର ପୂଜା, ସର୍ବନାଶ-ଶାନ୍ତନୀ ଅଭିଯାନ । ରକ୍ଷିବାଦ ଆସିଥାଏ ତାଙ୍କର ଅନୁଭୂତିର ଭିତର ଦେଇ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଅନେକେ ଜାବନ୍ତ ଆଦର୍ଶର ପ୍ରୟୋଜନ ବୁଝନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ମଥା ହୋଇଯାଇଛି ଅତ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଅଭିଭୂତ । ଆତ୍ମମାନେ ବୁଝୁ, ମାନ-ଯଶ, ଚକ୍ରାପଇସା । କିନ୍ତୁ ଜାବନ୍ତ ଆଦର୍ଶଙ୍କ ଠାରେ ସୁକେନ୍ଦ୍ର କି ନ ହେଲେ ମାନ, ଯଶ, ଚକ୍ରାପଇସା, ଧର୍ମ-ଅର୍ଥ-କାମ-ମୋକ୍ଷ କିଛି ବି ହୁଏ ନାହିଁ । କର, ହୁଅ, ପାଅ - ନ କରିଲେ ହୋଇ ଉଠିବା ହୁଏନାହିଁ, ଆଉ ନ ହୋଇ ଉଠିଲେ ପାଇବା ହୁଏ ନାହିଁ । ତାର ଆଗରେ ଅଛି, ଧର । ଧର, କର, ହୁଅ, ପାଅ । ଇଷ୍ଟତପା ନହୋଇ ଏହା କରୁଛି, ତାର ମାନେ ଫାକିବାଜି କରୁଛି । ଭକ୍ତମାନ କରୁଛି, ନିଜକୁ ଶୋଷଣ କରୁଛି, ପରିବେଶର ସର୍ବନାଶ କରୁଛି ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧୦.୧୧.୧୯୫୭

II ଭଗବାନ ଅଲୌକିକର ଧାର ଧାରନ୍ତି କି ନାହିଁ ।

ଜଣେ ଭଗବାନଙ୍କର ସର୍ବଶକ୍ତିମତ୍ତା ସମୟରେ କଥା ଉଠାଇଲେ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଭଗବାନ ମାନେ ଷଡ଼ ଐଶ୍ଵର୍ଯ୍ୟବାନ ମଣିଷ । ସେ ଯାଦୁକର ନୁହଁନ୍ତି ବା ଅବିଧି ପୂର୍ବକ କିଛି କରନ୍ତି ନାହିଁ, ସେ Miracle (ଅଲୌକିକ)ର ଧାର ବି ଧାରନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଜଣେ ଆମେରିକୀୟ ଭକ୍ତ କହିଲେ - ଯାଶୁକ୍ରୀଷ୍ଟ ତ ଅନେକ miracle (ଅଲୌକିକ) ଦେଖେଇଛନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେତେବେଳେ ହୁଏତ ମଣିଷ ମଧ୍ୟରେ ଯାଦୁକାରୀ ରକମର ଭାବନା ଖୁବ୍ ବେଶୀ ଥିଲା । ତେଣୁ, ବୋଧହୁଏ ସେହିପରି କରିବାକୁ ହୋଇଛି । କିନ୍ତୁ ସେ ଦେଖେଇଛନ୍ତି, ଏହାଦ୍ଵାରା କିଛି ହୁଏ ନାହିଁ । ବିଶ୍ଵାସ ହିଁ ମୂଳ ଜିନିଷ । Miracle is miracle, faith is faith (ଅଲୌକିକ ଅଲୌକିକ ହିଁ, ବିଶ୍ଵାସ ବିଶ୍ଵାସ ହିଁ) । କେହି ହୁଏତ ଯାଶୁକ୍ରୀଷ୍ଟ ସ୍ଵର୍ଗରେ ଚନ୍ଦ୍ର ପାଇ କହିଛନ୍ତି - 'ଆପଣ ଭଲ କରିଦେଲେ' । ସେଥିରେ ସେ କହୁଥିଲେ - Your faith has cured you (ତୁମର ବିଶ୍ଵାସ ତୁମକୁ ଭଲ କରେଇଛି) ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧୧.୧୧.୧୯୫୭

II ଦୁଃଖରେ ବି ସୁଖ ଅଛି କିପରି ।

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ମିଷର କେତେ ଦୁଃଖ । ଆପଣମାନେ ହୁଏତ ତାକୁ ମୂଲ୍ୟ ଦେବେ ନାହିଁ, କହିବେ, ସେହିଠା କିଛି ନୁହେଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଦୁଃଖରେ ବି ଗୋଟିଏ ସୁଖ ଅଛି, ସୁଖରେ ବି ଗୋଟିଏ ସୁଖ ଅଛି । ଫାଙ୍କା ସୁଖକୁ ସୁଖ ବୋଲି ମନେ ହୁଏନା । ହନୁମାନ କ'ଣ ଜୀବନରେ କମ ଦୁଃଖ କରିଛି ? ତାକୁ କେତେଜଣ ସନ୍ଦେହ ବି କରିଛନ୍ତି । ସେଥିରେ ସେ ଟଳି ଯାଇନାହିଁ । ସେ ସାତାକୁ ଉଦ୍ଧାର କଲା, ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ରାଜା କରାଇଲା, ସାତାଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ବସାଇଲା । ବାଲ୍ମୀକିଙ୍କ ରାମାୟଣରେ ଯଦନିକା ପଡ଼ିଗଲା । ଏହା ହିଁ ତାର ଜୀବନର ସାର୍ଥକତା । ଲୋକେ କହନ୍ତି - ହନୁମାନ ଅମର ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧୧.୧୧.୧୯୫୭

II ମଣିଷର ସାଧନା ଏବଂ ଭଗବାନଙ୍କର

ଚାହିଦା କେତେବେଳେ ମେଲ ହୁଏ ।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ମଣିଷଟା ସାଧନା ଓ ଭଗବାନଙ୍କର ଚାହିଦା meet କରେ (ମିଶେ) ନାହିଁ କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମଣିଷର ଇଚ୍ଛା ଓ ଭଗବାନଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ଯେତେବେଳେ ସଙ୍ଗତି ଲାଭ କରେ, ସେତେବେଳେ meet କରିବ (ମିଶିବ) ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ତା'ହେଲେ ପୁଣି ଆସିବା ହୁଏ କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେମାନେ କହନ୍ତି, ଜୀବ କୃଷ୍ଣଙ୍କର ନିତ୍ୟ ଦାସ। ଦାସ ମାନେ ଦାନ। ପୁଣି ଯେତେବେଳେ ତାଙ୍କ ଆସେ, ସେତେବେଳେ ସେ ସୃଷ୍ଟି ହୁଅନ୍ତି, ଯେମିତି ମଣିଷ ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ, ତାର ପିତୃ ପରମ୍ପରାର ଭିତର ଦେଇ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧୧.୧୧.୧୯୫୭

II ସୁକେନ୍ଦ୍ର କହିଲେ ଠିକ ଭାବରେ କ'ଣ ବୁଝାଏ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ସୁକେନ୍ଦ୍ର କହିଲେ ଏକ - ଏକ ଜଣ ଏକ-ଏକ ରକମ ବୁଝାନ୍ତି।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସୁକେନ୍ଦ୍ର କି ମାନେ ଆଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଠାରେ ଆନୁଗତ୍ୟ। Principle (ନୀତି) ଗୁଡ଼ିକ ଯେ ଜୀବନ ଭିତରେ ମୂର୍ତ୍ତି ହୋଇ ଉଠିଛି, ଏହିଭଳି ଆଚାର୍ଯ୍ୟ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧୨.୧୧.୧୯୫୭

II ମଣିଷର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ବଢ଼ି ଉଠୁ ନାହିଁ କାହିଁକି।।

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଲେଖାପଢ଼ା ଜାଣିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ବି ମଣିଷର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ବଢ଼ି ଉଠୁ ନାହିଁ କାହିଁକି?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସୁକେନ୍ଦ୍ର କି ନ ହେଲେ ତ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ grow (ବିକାଶଲାଭ) କରେ ନାହିଁ। ତା' ପାଇଁ ଜଣେ ମଣିଷର ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ। ହାତ୍ତା ଉପରେ ଠିଆ ହେଲେ ତ ହୋଇ ପାରେନାହିଁ। ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ପ୍ରବୃତ୍ତି ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ universe (ବିଶ୍ୱ)। ଗୋଲକ ପରି, ପରସ୍ପରର ମେଲ ନାହିଁ। କେନ୍ଦ୍ର ରହିଲେ ସମସ୍ତ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକୁ ନେଇ ତାଙ୍କୁ ଉପଚର୍ୟା (ଲାଭଦାୟୀ) କରିବା ଦରକାର। ତା' ମଧ୍ୟ ଦେଇ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୋଇଉଠେ। ସେତେବେଳେ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ଜାଲୁଲ୍ୟମାନ ହୋଇ ଜାଗି ଉଠେ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧୨.୧୧.୧୯୫୭

II ସର୍ଗ, ଧର୍ମ, ତପ-ବଡ଼ ନା ଦେବତା ବଡ଼।।

ଜଣେ ଭାଇ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ସର୍ଗ, ଧର୍ମ, ତପ ବଡ଼, ନା, ଦେବତା ବଡ଼?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବୈଷ୍ଣବ ମାନଙ୍କର କଥାରେ ଅଛି, ଭଗବାନ ଯଦି ଗୁଞ୍ଜ ହୁଅନ୍ତି, ଗୁରୁ ତାଙ୍କୁ ରକ୍ଷା କରି ପାରନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ଗୁରୁ ଯଦି ଗୁଞ୍ଜ ହୁଅନ୍ତି, ଭଗବାନ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ରକ୍ଷା କରିପାରନ୍ତି ନାହିଁ। ଧର୍ମ ମାନେ ଯାହା ସତ୍ତାକୁ ଧାରଣ କରେ। ସତ୍ତା

ପୋଷଣା ଆଚରଣ ହିଁ ଧର୍ମ। ତେଣୁ ସତ୍ତାପୋଷଣା ଯାହା ଯାହା, ତାହା ସବୁ କରିବା ଦରକାର। ତେଣୁ ପରିବେଶକୁ ମଧ୍ୟ ବାଦ ଦେବାର ଉପାୟ ନାହିଁ। ତେଣୁ ମୁଁ ଯଜନ, ଯାଜନ, ଇଷ୍ଟଭୂତିର କଥା କହିଛି। ଯଜନ ମାନେ ନିଜେ ଇଷ୍ଟାନୁବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ଚାଲିବା, ନିଜକୁ ସେହି ଭାବରେ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରିବା। ଯାଜନ ମାନେ ପାରିପାର୍ଶ୍ୱକୁ ସେବାଦାନ ଭିତର ଦେଇ ଇଷ୍ଟାନୁବର୍ତ୍ତୀ କରି ଚୋଲିବା। ଆଉ, ଇଷ୍ଟଭୂତି ମାନେ ଇଷ୍ଟଙ୍କର ଭରଣ। ଯଜନ, ଯାଜନ, ଅଧ୍ୟୟନ, ଅଧ୍ୟାପନ, ଦାନ, ପ୍ରତିଗ୍ରହକୁ ଏହି ଭାବରେ ସଂକ୍ଷେପ କରି ଦେଇଛି। ଦେବତା ସେହିମାନେ ହିଁ ଯେଉଁ ମାନଙ୍କ ଭିତର ଦେଇ ବାର୍ତ୍ତା ପାଇଛୁ। ରକ୍ଷିଙ୍କର ବିଶେଷ ଗୁଣ ଯାହା ଠାରେ ଉଦ୍‌ଭବ ହୋଇ ସୁପ୍ରକାଶିତ ହୋଇ ଉଠିଛି, ତାଙ୍କୁ ହିଁ ଦେବତା କୁହାଯାଏ। ପୁଣି ଧର୍ମ ନିର୍ଭର କରେ ଆଦର୍ଶଙ୍କ ଉପରେ। ଆଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଠାରେ ସୁକେନ୍ଦ୍ର କି ନହେଲେ ଧର୍ମ ହୁଏ ନାହିଁ, ଆଦର୍ଶ, ବ୍ୟସ୍ତ ଓ ପରିବେଶର ସାର୍ଥକ ସମନ୍ୱୟ ହୁଏ ନାହିଁ। ଏହି ଆଦର୍ଶ ଅବଶ୍ୟ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟପାଳୀ ଆପୁରଣ୍ୟମାଣ ହେବା ଦରକାର। ସେ ବିପ୍ର, କ୍ଷତ୍ରିୟ, ବୈଶ୍ୟ, ଶୂଦ୍ର, ହିନ୍ଦୁ, ମୁସଲମାନ ଯେ ଯେପରି ହୁଅନ୍ତୁ, ସମସ୍ତେ ହିଁ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟାନୁରା ଆପୁରଣଶୀଳ ହେବେ। ତେଣୁ ଧର୍ମ ବଡ଼, କି ଦେବତା ବଡ଼ ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରଶ୍ନର ଅବକାଶ ନାହିଁ, ସବୁ ଗୁଡ଼ିକ କଢ଼ିତ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧୫.୧୧.୧୯୫୭

II ଆଦର୍ଶଙ୍କୁ ଦରକାର କାହିଁକି।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ବେଦ-ପୁରାଣରେ ତ କେତେ କଥା ଅଛି। ତାପରେ ପୁଣି ଆଦର୍ଶଙ୍କର ଦରକାର କାହିଁକି?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବେଦ ହିଁ ହେଉ, ପୁରାଣ ହିଁ ହେଉ, ସେଥିରୁ ଦୁଇ ଅଣା, ଗାରିଅଣା ପାଇବା ହୁଏ। ତାର ପ୍ରକୃତ ମର୍ମ ଶୁଣିବାକୁ ମିଳେ ସଦଗୁରୁଙ୍କ ପାଖରୁ। ସେ କହି ପାରନ୍ତି, କିପରି ଭାବରେ କ'ଣ କଲେ କ'ଣ ହୁଏ। ଖୁବ କମ ମଣିଷ ତାର ବୋଧକୁ ଭାଷାରେ ରୂପଦେଇ ପାରେ। ଜୀବନ୍ତ ଆଦର୍ଶଙ୍କ ଠାରୁ ତାହା ଶୁଣି ନେବାକୁ ହୁଏ। ଯିଏ ନିଜେ ଜାଣି ଜଣେଇ ଦିଅନ୍ତି, ସେହି ଗୁରୁ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଇଷ୍ଟ ମାନେ କିଏ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏହି ଆଚାର୍ଯ୍ୟ, ସଦଗୁରୁ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧୫.୧୧.୧୯୫୭

॥ ସୃଷ୍ଟି ହେଲା କାହିଁକି ॥

ଜଣେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ସୃଷ୍ଟି ହେଲା କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପ୍ରୟୋଜନ ହେଲା ଲୀଳା - ଜଣେ ଏକା କେତେବେଳେ ବି ନିଜକୁ ବୋଧ କରି ପାରନାହିଁ, ଉପଭୋଗ କରିପାରେ ନାହିଁ। 'You' (ତୁମେ ବା ତୁମ୍ଭେମାନେ) ରହିଲେ ସେତେବେଳେ ବୋଧ କରିପାରେ, ଉପଭୋଗ କରିପାରେ। ତେଣୁ ଏକ ବସ୍ତୁରେ ପର୍ଯ୍ୟବସିତ ହୋଇଛନ୍ତି ନିଜକୁ ହିଁ ଉପଲବ୍ଧି କରିବା ପାଇଁ। ଗୋଟିଏ ମଣିଷର କୌଣସି ପରିବେଶ ନରହିଲେ ସେ ପାଗଳ ହୋଇଯାଏ। ଏତେ ଗୁଡ଼ିଏ ଦୃଢ଼ର ଚାପରେ ଅଛି ବୋଲି ହିଁ ବୋଧ କରିପାରୁଛି। ସଂଘାତର ଭିତର ଦେଇ ହିଁ ଚିତ୍ କୁ ବୋଧ କରିପାରୁ। ସତ୍ତାର ନିଜକୁ ବୋଧ କରିବାକୁ ଗଲେ ହିଁ 'You' (ତୁମେ) ଦରକାର - ଏହି ପାରସ୍ପରିକ ଆଲିଙ୍ଗନ - ଗ୍ରହଣ ହିଁ ହେଲା ଲୀଳା। କାରଣ ରୂପରେ ସେ ଅଛନ୍ତି। ନିଜକୁ ଅନୁଭବ କରିବା ପାଇଁ ହିଁ ଏହି ସୃଷ୍ଟି। ଆଉ ସୃଷ୍ଟିର ପ୍ରତ୍ୟେକଟା ହିଁ ଏକ। ଏକ ଆହୁରି ଏକରେ ପର୍ଯ୍ୟବେସିତ ହେଉଛି।

ଅନ୍ୟଜଣେ କହିଲେ - ସୁଖ-ଦୁଃଖ ବି ତ ତାଙ୍କରି ଲୀଳା।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସବୁ ହିଁ ଲୀଳା। ଲୀଳା ହିସାବରେ ବୋଧ କରିବାକୁ ଗଲେ ତାଙ୍କୁ ଗ୍ରହଣ କରି ବୁଝିବାକୁ ହୁଏ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ସୁଖ-ଦୁଃଖ, ଭଲ ମନ୍ଦ ସବୁହିଁ ବର୍ତ୍ତନର କାରଣ ହୁଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ହଁ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ପାପ କ'ଣ ଏବଂ ତା' ସାଙ୍ଗରେ ଆନନ୍ଦର ସମ୍ପର୍କ କେଉଁଠି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସତ୍ତାକୁ ସଙ୍କୁଚିତ କରେ ଯାହା, ତାହାହିଁ ପାପ। ତେଣୁ ତାହା ଆନନ୍ଦକୁ ବ୍ୟାହତ କରେ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଦୁଃଖଟା ବି ପ୍ରୟୋଜନ ଅଛି।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାଙ୍କୁ ନପାଇବା ହିଁ ଦୁଃଖ। ଏହି ନପାଇବାର ବିରହକୁ ଅତିକ୍ରମ କରି ମିଳନର ଆନନ୍ଦ ଲାଭ କରିବା ହିଁ ସୁଖ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧୫.୧୧.୧୯୫୭

॥ ପାରିଜାତ କେତେବେଳେ ଗଜେଇ ଉଠେ ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ପ୍ରବୃତ୍ତି ଓ ସତ୍ତା

ମଧ୍ୟରେ ଦୃଢ଼ ହେଉଥାଏ, ଜୀବନ-ସମୁଦ୍ରରେ ଏହି ମନୁନ ଚାଲୁ ଚାଲୁ ଯେତେବେଳେ ଏକ ନିଷ୍ଠ ଚପସ୍ୟା ଭିତରେ ସବୁ କିଛିକୁ ଆତ୍ମେମାନେ ସତ୍ତାପୋଷଣା କରି ତୋଳି ପାରିବୁ, ସେତେବେଳେ ପାରିଜାତ (ଦେବତା) ଗଜେଇ ଉଠିବ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧୭.୧୧.୧୯୫୭

॥ ଧର୍ମ, କୃଷ୍ଣ ମାନେ କ'ଣ ॥

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ଧର୍ମ ମାନେ ଯେଉଁଥିରେ ଆମର ସତ୍ତା ବିଧୂତ ହୁଏ। କୃଷ୍ଣ ମାନେ ଏହି ଧର୍ମର ଅନୁଚର୍ଯ୍ୟା। ବିଜ୍ଞାନ ମାନେ ବିଶେଷ ଭାବରେ ଜାଣି ତାହାକୁ ସତ୍ତା ସଙ୍ଗତ କରି ତୋଳିବା। ଦୁଇଟା ଦିଗ ଅଛି, ସତ୍ତା ଓ ଅସତ୍ତା। ସତ୍ତା ତାହା ଯାହା ସତ୍ତାକୁ ପୁଷ୍ଟ କରେ, ବଢ଼େଇ ତୋଳେ। ଅସତ୍ତା ତାହାହିଁ ଯାହା ସତ୍ତାକୁ ଚିହ୍ନିତ କରେ, ନଷ୍ଟ କରେ। ଅସତ୍ତା ନିରୋଧ ପ୍ରବୃତ୍ତି ପ୍ରତିଟି ଜୀବନର ପକ୍ଷରେ ସତ୍ତା ସାଥରେ ହିଁ ଗୁନ୍ଥି ହୋଇ ରହିଥାଏ। ବଢ଼ିବାଟା ହିଁ ହେଲା evolving urge (ବିବର୍ତ୍ତନୀ ଆକୃତି) ଯେଉଁଥିରୁ ଆହୁରି ହେବାକୁ ଚାହେଁ, ଅମର ହେବାକୁ ଚାହେଁ, ଅମୃତକୁ ପାଇବାକୁ ଚାହେଁ। ଅମରତାକୁ ଆହ୍ୱାନ କରିବାକୁ ବିଜ୍ଞାନ ଚାହେଁ। ବିଚ୍ଛିନ୍ନ, ବିଭ୍ରାନ୍ତ, ସତ୍ତାଘାତୀ ରକମରେ ଯଦି ଚାଲୁ, ବଞ୍ଚି ପାରିବୁ ନାହିଁ, ଟେକି ପାରିବୁ ନାହିଁ। ପାପ ମାନେ ତାହା ଯାହା ପାଳନକୁ ନଷ୍ଟ କରେ। ନରକ ମାନେ ତାହା ଯାହା ବୁଦ୍ଧିକୁ ଖତମ କରେ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୨୧.୧୧.୧୯୫୭

॥ ମଣିଷର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କ'ଣ ॥

ଜଣେ ଆମେରିକୀୟ ଭକ୍ତ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ମଣିଷର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସତ୍ତାପୋଷଣ। ଆଉ ତାହା କରିବାକୁ ଗଲେ ହିଁ ଈଶ୍ୱରଙ୍କୁ ଦରକାର। କାରଣ, ତୁମର existence (ଅସ୍ତିତ୍ୱ)ଟା exist (ବଜାୟ) ରହୁଛି ତାଙ୍କରି ଉପରେ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଈଶ୍ୱରଙ୍କୁ କାହିଁକି ଦରକାର ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଈଶ୍ୱରଙ୍କୁ ଦରକାର ତୁମର ବଞ୍ଚିବା ପାଇଁ, ବଢ଼ିବା ପାଇଁ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଉଚ୍ଚାକାଂକ୍ଷା ରହିଲେ ତ ବଡ଼ ହେବା ଯାଏ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଅହଂ ଯେତେବେଳେ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଦ୍ୱାରା ଆଭିଭୂତ ହୋଇପଡ଼େ, ସେତେବେଳେ ମଣିଷ ଉଚ୍ଚାକାଂକ୍ଷୀ ହୁଏ। ନଚେତ୍ ଶୁଭାକାଂକ୍ଷୀ ହୁଏ। ତୁମର ଭଲ

କରିବି ବୋଲି ମୁଁ ଭଲ ହେବାକୁ ଚାହେଁ। ପୁଣି ଅଛି, ତୁ ଶିଳା ମର, ମୁଁ ତୋତେ ଦାବି ଦେଇ ବଡ଼ ହେବି। ଅନ୍ୟକୁ ଛୋଟ କରି ବଡ଼ ହେବାକୁ ଗଲେ ସେ ବେଶୀ ବଡ଼ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ। କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟ ଭାବରେ ପ୍ରଭୁର ପଥ ଖୋଲା ଅଛି।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଏଥିରେ ତ exploited (ଶୋଷିତ) ହେବ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେ ତ ଚାହେଁ ଶୋଷିତ ହେବାକୁ କାରଣ ତାକୁ ଶୋଷଣ କରି ଯଦି ଅନ୍ୟର ଭଲ ହୁଏ, ଅଥଚ ତାର ସତ୍ତା ବିପନ୍ନ ନ ହୁଏ, ତାହା ହିଁ ତ ସେ ଚାହେଁ। ପରମପିତା ଭିକାରୀ -He is a begger of our goodness (ସେ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ସତତାର ଭିକାରୀ)।

(ଆ : ପ୍ର: ୨୧/୨୩.୧୧.୧୯୫୭)

II ଅବତାର ମହାପୁରୁଷଙ୍କର କ'ଣ ଠିକ୍ ଥାଏ ଯେ ସେମାନେ ଅବତାର।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ଅବତାର ମହାପୁରୁଷମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନରେ ଅନେକ ଦୁଃଖ-କଷ୍ଟ ପାଇଥାନ୍ତି। କିନ୍ତୁ ତା'ମଧ୍ୟରେ ସେମାନଙ୍କର କ'ଣ ଠିକ୍ ଥାଏ ଯେ ସେମାନେ ଅବତାର ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - 'ଯେ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ତୁମେ, ସେ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ କିଛି ତୁମର ନାହିଁ' ତୁମେ ଯାହା ହୋଇଛ - ତାହା ତୁମେ ଜାଣ ନାହିଁ। 'ସ ପୂର୍ବେଷାମପି ଗୁରୁଃ କାଳେନାନବଜ୍ଞେଦାତ୍। ତସ୍ମିନ ନିରତିଶୟଃ ସର୍ବଜ୍ଞତ୍ବ ବାଜଂ।' - ବାଜ ହୋଇ ଥାଆନ୍ତି। ବାଜ ଜାଣେନା ଯେ ସେ ବାଜ। ଅବସ୍ଥା ମଧ୍ୟରେ ପଡ଼ିଲେ ସବୁ ଗଜେଇ ଉଠେ। କୃଷ୍ଣ ଠାକୁର ଏତେ କଥା କହିବି ନିଜେ କାନ୍ଦନ୍ତି କାହିଁକି ? ସେ କି ମିଛ କାନ୍ଦଣା ? ସେ ଯଦି ମଣିଷ ଭଳିଆ ଦୁଃଖ ବୋଧ ନକରନ୍ତି, ତେବେ ମଣିଷର ଦୁଃଖରେ ସେ ଦୁଃଖ ବୋଧ କରନ୍ତି କିପରି ? ତେବେ ସବୁ ଅବସ୍ଥାର ମଧ୍ୟରେ ସେ balanced (ସାମ୍ୟଭାବପନ୍ନ) ଥାଆନ୍ତି - ଏହି ଯାହା। ନିଆଁ ଜାଣେନା ମୁଁ ନିଆଁ, ବରଗଛ ଜାଣେନା ମୁଁ ବରଗଛ। ମଣିଷ ବୋଲି ଅଭିହିତ ନହେଲେ ମଣିଷ ବି ଜାଣି ପାରନ୍ତା ନାହିଁ ଯେ ସେ ମଣିଷ। ପ୍ରତ୍ୟେକେ ଜାଣନ୍ତି 'ମୁଁ ମୁଁ'। ତେଣୁ ଗାତାରେ ବୋଧ ହୁଏ 'ଅହ' ଅହ' ବୋଲି କଥା ରହିଛି।

(ଆ : ପ୍ର: ୨୧/୨୬.୧୧.୧୯୫୭)

II ଆତ୍ମିକ ସମ୍ବେଗ କାହାକୁ କୁହାଯାଏ।।

ଆତ୍ମା - ସମ୍ପର୍କରେ ଆଲୋଚନା ବେଳେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଗୋଟିଏ ଇଞ୍ଜିନ ଅଛି, ଏହାର ସବୁ ପାର୍ଟସ ଠିକ୍ ଅଛି, କିନ୍ତୁ ଯଦି ତା'ଭିତରେ steam (ବାଷ୍ପ) ଯଦି ନଥାଏ, ସେ ଯେମିତି ଚାଲେ ନାହିଁ, ସେହିପରି ଆତ୍ମମାନଙ୍କ ଜୀବନରେ ଯେତେ ଜିଜ୍ଞାସା ରହୁନା କାହିଁକି, ତା' ପଛରେ ସମ୍ବେଗ ଯଦି ନଥାଏ, ତାହାଲେ ତାହା ସୁସଜ୍ଜିତ ସାହସ ପରିକ୍ରମାରେ ଚଳିତଶାଳି ହେବ କିପରି ? ଏହି ସମ୍ବେଗକୁ କୁହାଯାଏ ଆତ୍ମିକ ସମ୍ବେଗ, - ସେହି ହିଁ ଆତ୍ମମାନଙ୍କୁ ଚଳାଏ। Spirit (ଆତ୍ମିକ ସମ୍ବେଗ)କୁ matter (ବସ୍ତୁ) ଠାକୁ ବାଦ୍ ଦିଆଯାଏ ନାହିଁ, ଆଉ ମୁଁ ତାହା ଦିଏ ବି ନାହିଁ।

(ଆ : ପ୍ର: ୨୧/୩୦.୧୧.୧୯୫୭)

II ବିଭିନ୍ନ ଜୀବର ଜୀବାତ୍ମର ମଧ୍ୟରେ ତତ୍ପାତ୍ କ'ଣ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ମଣିଷ, ଗୋରୁ, ମେଷ, ମହିଷ ଇତ୍ୟାଦି ବିଭିନ୍ନ ଜୀବର ଜୀବାତ୍ମ ମଧ୍ୟରେ ତତ୍ପାତ୍ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସବୁ ହିଁ ଜୀବାତ୍ମ। ଜୀବାତ୍ମ ବୃତ୍ତି ଦ୍ଵାରା ଆବୃତ ହୋଇ ରହିଥାଏ। ଯିଏ ଯେମିତି ବୃତ୍ତି ଦ୍ଵାରା ଆବୃତ, ତାର ରୂପ ବି ସେଇ ରକମ ହୋଇଥାଏ। ମଣିଷ ବୃତ୍ତିକୁ ଅନେକ ଭେଦ କରିପାରେ ତେଣୁ ସେମାନେ ଉନ୍ନତ। ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ଜୀବଜନ୍ତୁ ବି ଅନେକ ସମୟରେ trained (ଶିକ୍ଷାପ୍ରାପ୍ତ) ହୋଇପାରେ, - ପ୍ରଭୁଙ୍କ ପ୍ରତି ନିଷ୍ଠାର ଭିତର ଦେଇ ଯେମିତି କୁକୁର, ଗୋରୁ, ବିରାଡ଼ି ଇତ୍ୟାଦି ଉନ୍ନତ ହୋଇଥାଏ। ତେଣୁ ଉନ୍ନତ ହେବାକୁ ହେଲେ ହିଁ ଶ୍ରେୟକେନ୍ଦ୍ର ଦରକାର ଅଛି। ଆଉ, ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ବି ଶିକ୍ଷା ଭିତରେ ମୂଳ ଜିନିଷ ଏହା ହିଁ ଥିଲା।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ମାଟି, ପାହାଡ଼ ଇତ୍ୟାଦି, ଏ ସବୁତ ଅଚେତନ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏ ଗୁଡ଼ିକ ତୁଳନାତ୍ମକ ଭାବରେ ଅନେକ କମ୍ ଚେତନ, ସେଥିପାଇଁ ମନେହୁଏ ଅଚେତନ। କିନ୍ତୁ ମୋର ମନେ ହୁଏ ଏ ସବୁ ଚେତନ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ସବୁ ଯଦି ଚେତନ ହୁଏ ସହାନୁଭୂତି ଯଦି ସେତିକି ପରିମାଣରେ ଥାଏ, ତେବେ ଜୀବନ ଧାରଣ ପାଇଁ କିଛି ବି ତ ନଷ୍ଟ କରି ପାରିବୁ ନାହିଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆତ୍ମମାନେ ଏପରି ଭାବରେ ଖାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା, ଯା'ଦ୍ଵାରା ଆତ୍ମମାନେ ବି ପୁଷ୍ଟ ହେବୁ, ଅଥଚ କେହି ମରିବେ ନାହିଁ। କେତେକ ଅଛି

perennial crop (ବର୍ଷବ୍ୟାପୀ ଶସ୍ୟ), ଯେମିତି ଧାନ ହେଲେ ମରିଯାଏ, ପୁଣି ସେଠାରେ ଧାନ ହୁଏ। ତେଣୁ ତାହା ଖାଇଲେ କ୍ଷତି ହୁଏନାହିଁ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୩.୧୨.୧୯୫୭

॥ ଈଶ୍ବରଙ୍କୁ ଧରିବା ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଅନୈକ୍ୟ ଦେଖାଦିଏ କି ନାହିଁ ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ଈଶ୍ବରଙ୍କୁ ଜଣେ ଜଣେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଭାବ ନେଇ ଧରେ। ସେଥିରୁ ଯେ ଗୋଟିଏ non-uniformity (ଅନୈକ୍ୟ) ଦେଖାଦିଏ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Non-uniformity (ଅନୈକ୍ୟ) କାହିଁକି ହେବ ? ଈଶ୍ବର ହେଲେ ସବୁ ଯାହା କିଛିର non-uniformal unity (ବୈଚିତ୍ର୍ୟ ସମନ୍ୱିତ ଐକ୍ୟ)। ଏଇଠି ହିଁ ଯା' କିଛିର beauty (ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ)। Non-uniformal unity (ବୈଚିତ୍ର୍ୟ ସମନ୍ୱିତ ଐକ୍ୟ) ନେଇଛି organism (ବିଧାନ)। ଏହିଟା ଯେଉଁଠାରେ ଯେତେ ବେଶୀ, ସେହି organism (ବିଧାନ) ସେତେ developed (ଉନ୍ନତ)। ଆଉ ସେହିଟା ଯେଉଁଠି ଯେତେ କମ୍, ତାହା ସେତେ undeveloped (ଅନୁନ୍ନତ)। ବିଭିନ୍ନତାର ଭିତର ଦେଇ ବି ସବୁକିଛି ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ ସଙ୍ଗତ। ମଣିଷର ଜଗତରେ ସଂଗଠନର ବ୍ୟାପାରରେ ବି ଏହି ଜିନିଷଟି ଲକ୍ଷଣୀୟ। ସେଥିରେ ଜିନିଷଟି perfect (ପୂର୍ଣ୍ଣ) ହୁଏ। ପ୍ରଥମରୁ ଗୋଟିଏ dead uniform plan, programme ଓ scheme (ପ୍ରାଣହୀନ, ବୈଚିତ୍ର୍ୟହୀନ ଐକ୍ୟ ପରିକଳ୍ପନା) କରି ସଂଗଠନ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ସତ୍ୟକାରରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୁଏନାହିଁ। ମଣିଷର ସଂଗଠନ ବାସ୍ତବରେ କ୍ରମ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଭିତରେ ହୋଇଉଠେ। ତାହା ଉପରେ ତଥାକଥିତ uniform (ବୈଚିତ୍ର୍ୟହୀନ) କୌଣସି plan (ପରିକଳ୍ପନା) ଚାପିଦେବା ଠିକ୍ ନୁହେଁ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୫.୧୨.୧୯୫୭

॥ ଧର୍ମର ରୂପ କିପରି ॥

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ଧର୍ମର ରୂପ ଆମେମାନେ ଜାଣି ନାହିଁ, ଧର୍ମର ସାତାବିକ ଦାନ ଧୃତି। ଧୃତି ମାନେ ଯୋଗ୍ୟତା, ସୁକେନ୍ଦ୍ରକତା। ଆଉ ଧର୍ମର ପ୍ରାଣ ହିଁ ହେଲା ଆଦର୍ଶ। ଆଦର୍ଶକୁ ବାଦ ଦେଇ ଧର୍ମ ଟେକେ ନାହିଁ। ଧର୍ମ ବାଦ ଦେଇ ପୁଣି କୃଷ୍ଣ ଟେକେ ନାହିଁ। କିପରି ବଞ୍ଚିବା, କିପରି ବଢ଼ିବା, ସେହି ପ୍ରଚେଷ୍ଟାରୁ

ଆସେ କୃଷ୍ଣ। ଏହି କୃଷ୍ଣ ଓ ଧର୍ମ ଯେଉଁଠି ନାହିଁ, ସେଠି ଯୋଗ୍ୟତା ନାହିଁ। ତେଣୁ କୁହାଯାଏ ଧର୍ମଦାନ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଦାନ। ଧର୍ମ ହିଁ ଆତ୍ମମାନଙ୍କୁ ଯୋଗ୍ୟ କରି ଚାଲେ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୬.୧୨.୧୯୫୭

॥ ଭଗବାନ ସୃଷ୍ଟି କରିଲେ କାହିଁକି

ଆଉ ମଣିଷର ଏତେ ଦୁଃଖ କଷ୍ଟ ବା କାହିଁକି ॥

ଜଣେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ଭଗବାନ ସୃଷ୍ଟି ହିଁ ବା କରିଲେ କାହିଁକି, ଆଉ ମଣିଷର ଏତେ ଦୁଃଖକଷ୍ଟ ବା କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଅନୁଭବ କରିବା ପାଇଁ, ଉପଭୋଗ କରିବା ପାଇଁ ଭଗବାନ ସୃଷ୍ଟି କଲେ। ସେ ବୃତ୍ତି-ଅଭିଧ୍ୟାନ ଦ୍ୱାରା ହିଁ ଯାହା କିଛି ହୋଇଛନ୍ତି। ଆମେମାନେ ଯେତେବେଳେ ବୃତ୍ତି-ଅଭିଧ୍ୟାନର ପଥରେ ଚାଲୁ, ସେତେବେଳେ କଷ୍ଟ ପାଉ। ସତ୍ତ୍ୱ ଅଭିଧ୍ୟାନର ପଥରେ ଚାଲିଲେ ରେହାଇ ପାଉ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ପାପ ପୁଣ୍ୟ କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାଙ୍କ ପାଖରେ ପାପ ପୁଣ୍ୟ କିଛି ନାହିଁ। ପାପ-ପୁଣ୍ୟ ଆମେମାନେ ହିଁ ଭୋଗ କରୁ। ହୃଷିକେଶ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ବୃତ୍ତି ନହୋଇ ଅନ୍ତରସ୍ଥ ହୃଷିକେଶକୁ ଯେତେବେଳେ ବୃତ୍ତିମୁଖ କରି ଚୋଲୁ, ସେତେବେଳେ ଯେତେ ସବୁ ଗଣଗୋଳ ହୁଏ। ପଲେଇବାକୁ ପଥ ନାହିଁ ସେ ଅଛନ୍ତି ପଛରେ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୮.୧୨.୧୯୫୭

॥ ଆତ୍ମଶୋଧନର ପଥ କ'ଣ ॥

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଆତ୍ମଶୋଧନର ପଥ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆତ୍ମଶୋଧନର ପରମ ପନ୍ଥା ହେଲା ଆଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଠାରେ ସୁନିଷ୍ଠ ଅନୁରାଗ-ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ ହୋଇ ଉଠିବା, ଲକ୍ଷତପା ହୋଇ ଉଠିବା - ଏହିଟା ହିଁ ସବୁ ଆଣି ଦେଇପାରେ, ତୁମେ ବେକୁର୍ ହୁଅ କି ମୂର୍ଖ ବି ହୁଅ। ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ହିଁ ବେଭାପୁରୁଷ, ବେଭାପୁରୁଷ ହେଲେ ଈଶ୍ବରଙ୍କର ଜୀବନ୍ତ ବେଦୀ। କେହି କେହି ବି ପ୍ରେରିତ ପୁରୁଷ କହେ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ପ୍ରେରିତ ମାନେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପ୍ରେରଣାପ୍ରବୁଦ୍ଧ ଯିଏ। ତାଙ୍କୁ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ହୁଏ। ବୌଦ୍ଧ (ବେଷ୍ଟ) ନରହିଲେ ପାଶୁଡ଼ା ଗୁଡ଼ିକ ସଜେଇ ଉଠେ ନାହିଁ। ଗୁରୁ ଗ୍ରହଣ ମାନେ ହିଁ ଦୃଢ଼ ହେବା।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୮.୧୨.୧୯୫୭

॥ ପରମପୁରୁଷ ବିଚଳିତ ହୁଅନ୍ତି କାହିଁକି ॥

ବିହରାଗତ ଜଣେ ଭାଇ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କୁ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଆମ୍ଭେମାନେ ସାଧାରଣ ସଂସାରୀ ମଣିଷ । ଆମ୍ଭେମାନେ ଦୁଃଖ କଷ୍ଟରେ ବିଚଳିତ ହୋଇପାରୁ । କିନ୍ତୁ ଆପଣ ପରମପୁରୁଷ, ଆପଣ ବିଚଳିତ ହେବେ କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯିଏ ପରମପୁରୁଷ, ସେ ବରଂ ବିଚଳିତ ବେଶୀ ହୁଅନ୍ତି । କାରଣ, ମୋର ଦରଦ (ବ୍ୟଥା) ମୋର ଦରଦ, ଏହାର ଦରଦ ବି ମୋର ଦରଦ, ତାର ଦରଦ ବି ମୋର ଦରଦ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧୨.୧୨.୧୯୫୭

॥ ଜୀବନ୍ତ ଶ୍ରେୟ ନିଷାର ପ୍ରୟୋଜନ କାହିଁକି ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ- ଜୀବନ୍ତ ଶ୍ରେୟ ନିଷାର ପ୍ରୟୋଜନ କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମା'କୁ କେନ୍ଦ୍ର କରି ପିଲା ଦୁନିଆରେ ଖେଳେ ବୁଲେ । ସେତେବେଳେ ମା'କୁ ପରିପୁରଣ କରିବାର ଆଗ୍ରହରୁ ତାର ପରିବେଶର ସବୁ କିଛିକୁ ନେଇ ସେ ସଂହତ ହୋଇ sublimated (ଭୂମାୟିତ) ହୋଇ ଉଠେ । କିନ୍ତୁ ତା'ନହୋଇ ମା'ଠାରୁ ତାର ଖେଳ ବା ଖେଳ ସାଥୀ ତା'ପାଖରେ ବଡ଼ ହୋଇ ଉଠିଲେ ବିଭ୍ରାନ୍ତିର ପଥରେ ଚାଲିଯାଏ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧୨.୧୨.୧୯୫୭

॥ ଯୁଗ-ପରିବର୍ତ୍ତନ କିପରି ହୁଏ ॥

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଯୁଗ ପରିବର୍ତ୍ତନ କିପରି ହୁଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆମ୍ଭେମାନେ କର୍ମକରୁ, ଅନିୟମିତ ହୋଇପଡ଼ୁ, ମୂଳ କେନ୍ଦ୍ର ଠାରୁ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ହୋଇପଡ଼ୁ । ଯେତେବେଳେ ସେହିଟାକୁ ପୁନର୍ବିନ୍ୟାସ କରିବାକୁ ଚାହୁଁ - ସେତେବେଳେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୁଏ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧୫.୧୨.୧୯୫୭

॥ ଜୀବନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କ'ଣ ହେବା ଉଚିତ ॥

ବିହରାଗତ ଜଣେ ଭଦ୍ରଲୋକ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ମୋର ଜୀବନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କ'ଣ ହେବା ଉଚିତ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପ୍ରଥମ ଓ ପ୍ରଧାନ ଜିନିଷ ହେଲା ଇଷ୍ଟସାର୍ଥ ପରାୟଣ ହେବା । ଆଉ, ଏହି ଭିତର ଉପରେ ଠିଆ ହୋଇ ଯାହା କିଛି କରିବା । ନହେଲେ ସୁକେନ୍ଦ୍ରକ ହେବା ହୁଏ ନାହିଁ, ବୁଦ୍ଧି ବଢ଼େ ନାହିଁ, କର୍ମ କ୍ଷମତା ଆସେ ନାହିଁ, ଉନ୍ନତି ହୁଏ ନାହିଁ, ବୃତ୍ତିବିନ୍ୟାସ ହୁଏ ନାହିଁ, ବୃତ୍ତି ସଂହତ ହୁଏ ନାହିଁ । ବୃତ୍ତିର ସାର୍ଥକ ନିରସନ ହୁଏ ନାହିଁ । ଇଷ୍ଟାର୍ଥପ୍ରାଣ ହେଲେ ଆତ୍ମବିକ୍ଷଣ (ଆତ୍ମ ଦର୍ଶନ), ଆତ୍ମାନୁସନ୍ଧିଷ୍ଠା ଆସେ । ମନୋବୃତ୍ତି କିପରି କ'ଣ କରୁଛି, ତାକୁ କିପରି ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଏ, ତାହା ଭଲ କରି ବୁଝାଯାଏ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧୫.୧୨.୧୯୫୭

॥ ଆଦର୍ଶ ମାନେ କ'ଣ ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ଆଜିକାଲି ଅନେକେ ହିଁ ଆଦର୍ଶ କହିଲେ ଗୋଟିଏ ଭାବ ବୁଝାନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ଆଦର୍ଶ କହିଲେ ଯେ ଗୋଟିଏ ଜୀବନ୍ତ ମଣିଷ, ତାହା ବୁଝେ ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆଦର୍ଶ କଥାର ମାନେ ଦର୍ପଣ, ଯା' ମଧ୍ୟରେ ଆମ୍ଭେମାନେ ନିଜକୁ ଦେଖିପାରୁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧୨.୧୨.୧୯୫୭

॥ ସବୁକିଛି ପୂର୍ବନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କି ନୁହଁ ॥

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ଜ୍ୟୋତିଷଶାସ୍ତ୍ର ମାନିଲେ ତ ମାନିବାକୁ ହୁଏ ସବୁହିଁ ପୂର୍ବ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପୂର୍ବଜନ୍ମ ମାନନ୍ତି ତ ? ଆଉ ଏ ଜନ୍ମରେ ତ ଅଛନ୍ତି । ପୂର୍ବନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଏହି ହିସାବରେ ଯେ ପୂର୍ବ ଜନ୍ମର କର୍ମ ଫଳରେ gene (ଜିନ) ଗୁଡ଼ିକ ବିଶେଷ ଭାବରେ adjusted (ବିନ୍ୟାସ) ହୁଏ, ଜୈବ-ସଂସ୍କୃତି ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ହୁଏ । ଦୁନିଆର ସଂଘାତରେ ସେ ଗୁଡ଼ିକ ସକ୍ରିୟ ହୁଏ । ସେ ସେହି ଗୁଡ଼ିକ ନେଇଥାଏ, ଯେ ଗୁଡ଼ିକ ତା'ଭିତରେ ଅଛି । ତାର ବୋଧସଂସ୍କୃତି ମାର୍ଫିକ ଯେଉଁ ଆଣବିକ ସଂସ୍କୃତି ତାହା ହିଁ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ଓ ବଢ଼ି ବଢ଼ି ଚାଲେ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଦଶା ଜିନିଷଟି କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଗୋଟିଏ-ଗୋଟିଏ complexର (ପ୍ରବୃତ୍ତିର) range (ବିସ୍ତାର) ଗୋଟିଏ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରହେ । ନାନା ପ୍ରକାର ଦଶା ଅଛି, ରବିର

ଦଶା, ବୁଧର ଦଶା ଇତ୍ୟାଦି । ସବୁ ଦଶାର କାଳ ସମାନ ନୁହେଁ । ଚାଲୁ-ଚାଲୁ ଏପରି ଗୋଟିଏ ଧକ୍କା ଖାଏ, ଯେତେବେଳେ ସେହିଟା ଜୀବନ ସତ୍ତାକୁ excite (ଉତ୍ତେଜିତ) କରେ ପ୍ରବୃତ୍ତିକୁ excite (ଉତ୍ତେଜିତ) ନକରି । ସେତେବେଳେ ହୁଏତ ଇଷ୍ଟକର୍ମ ହେଲା । କେହି ହୁଏତ ଧକ୍କା ଖାଇ sexually inclined (ଯୌନ ଭାବରେ ଆନତ) ହୋଇ ପଡ଼ିଲା । Shock (ଆଘାତ) ପାଇ କେହି ପୁଣି drink (ମଦ୍ୟପାନ) କରିବା ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲା ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଦଶା ଗୁଡ଼ିକର ଧାରା ଗୋଟିଏ-ଗୋଟିଏ ରକମର କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଜୀବନର ଧାରା ସଜାଇ ହୋଇ ରହିଛି । ଗୋଡ଼ା ବା ମୂଳ ଜଣ ଜଣକର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ ।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ରାମକୃଷ୍ଣ ଦେବ ପ୍ରବୃତ୍ତିର ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ ଥିଲେ । ତାଙ୍କର ପୁଣି କୋଷ୍ଠା ହେବ କିପରି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଜୀବନର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଧାରା ପ୍ରତ୍ୟେକର ହିଁ ଅଛି । କୋଷ୍ଠା ପ୍ରୟୁକ୍ତ ହୁଏ ସମସ୍ତଙ୍କ ଉପରେ । ଯିଏ ଜନ୍ମିଛି ତାର ହିଁ ଉପରେ । କେତେ ଗୁଡ଼ିଏ ଅଛି ଆଗନ୍ତୁକ ସୁଖ, ଦୁଃଖ, ବିପର୍ଯ୍ୟୟ । କେତେକ ପ୍ରାରହ । ପ୍ରାରହ ହେଲା ଯାହା ନେଇ ଜନ୍ମ ଗ୍ରହଣ କରୁ । ଆଗନ୍ତୁକ ହେଲା ସେହିଟା କରିବାକୁ ଯାଇ ଯାହା ଆସେ । ପ୍ରାରହ ଯଦି କାମ ନକରେ, ତେବେ ଜନ୍ମ ହୁଏନାହିଁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧୭.୧୭.୧୯୫୭

II 'ପର ଭାବ' ଟି କ'ଣ ।

ଜଣେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - 'ପର' ଭାବମାନତ୍ର ମମଭୂତ ମହେଶ୍ୱରମ୍' ଯେ ଗାତାରେ ଅଛି-ଏହି ପର ଭାବଟି କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାଙ୍କର ମାନୁଷୀ ତନ୍ତୁକୁ ଆଶ୍ରୟ କରି ଯେଉଁ ଭାବ, ତାହା ହିଁ ପରଭାବ, ଭୂତ ମହେଶ୍ୱର ଭାବ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ସେହିଟା କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପରଭାବ ମାନେ ସର୍ବଗତ ସନାତନ ଭାବ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ସେହିଟା abstract (ନୈର୍ବ୍ୟକ୍ତିକ) ନା concrete (ବାସ୍ତବ) ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Abstract (ନୈର୍ବ୍ୟକ୍ତିକ), concrete (ବାସ୍ତବ) ଏଠାରେ କହିବା ତଳେ ନାହିଁ । Abstract (ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱର) ହେଲେ ବି concrete (ବାସ୍ତବ) । ନିର୍ବିଶେଷ ବିଶେଷ । ସମସ୍ତ ନିର୍ବିଶେଷ ସେଠି ମିଶି ଯାଇଛି । ନିର୍ବିଶେଷର ଦୁଇଟା ମାନେ ଅଛି, - ଗୋଟିଏ ହେଲା ଯେଉଁଠି ବିଶେଷ ନାହିଁ । ଆଉ ଗୋଟିଏ ହେଲା, ବିଶେଷ ନିଶେଷିତ ହୋଇ ଯେଉଁଠି ଅଛି ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୨୪.୧୭.୧୯୫୭

II ସଦଗୁରୁଙ୍କୁ କି ଭାବରେ ଜାଣିବାକୁ ହେବ ।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ସଦଗୁରୁଙ୍କୁ ଜାଣିବାକୁ ହୁଏ ସବୁତଃ ଓ ତତ୍ତ୍ୱତଃ । ତତ୍ତ୍ୱ ମାନେ ତାହାତ୍ୱ, ଯାହା ଯାହା ନେଇ ତାହା - ତାହା ଦେଇ ହିଁ ତାହାତ୍ୱ ଓ ତତ୍ତ୍ୱ । ଯିଏ ଯାହା ବି ହେଉନା କାହିଁକି, ସେ ଗୋଟିଏ ତତ୍ତ୍ୱର ପ୍ରକାଶ । ତାକୁ ଜାଣିବାକୁ ହେଲେ ତତ୍ତ୍ୱ ସହ ତା'ର ଅସ୍ତିତ୍ୱକୁ ବି ଜାଣିବାକୁ ହେବ । ଜୀବନ୍ତ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଯଦି ନ ଜାଣୁ ତେବେ ସଠିକ ଜାଣିବା ହେଲା ନାହିଁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୨୫.୧୭.୧୯୫୭

II ସବୁ ହିଁ ଯଦି ଅଦୈତ ତେବେ ଜୀବର ଦୁଃଖ କାହିଁକି ।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଅଦୈତ ସମୟରେ ଆପଣଙ୍କର ମତ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେ ତ ଅଦୈତ୍ୟ ହିଁ । ଦୁନିଆର ପ୍ରତ୍ୟେକ ହିଁ କହନ୍ତି, ସେ ଅଦୈତ୍ୟ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ତେବେ ଜୀବର ଦୁଃଖ କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଜୀବାତ୍ମାର ଜୀବପ୍ରକୃତି ହିଁ ଦୁଃଖ ଦିଏ । ଆତ୍ମା ଯେତେବେଳେ ଜୀବ ଭାବାପନ୍ନ ହୁଏ, ସେତେବେଳେ ହିଁ ତାର ଦୁଃଖ ହୁଏ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଜୀବ ବି ତ ବ୍ରହ୍ମ, ଦୁଃଖ ବି ତ ବ୍ରହ୍ମ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସବୁହିଁ ବ୍ରହ୍ମ । ତେବେ ଦେଖିବାକୁ ହେବ ବ୍ରହ୍ମ କିପରି କେଉଁଠି କି ଭାବରେ ଉଦଗତି ଲାଭ କରିଛନ୍ତି । ତାହା ନ ବୁଝିଲେ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ହେବନାହିଁ, ସଜ୍ଜିବାନନ୍ଦ ଲାଭ ହେବନାହିଁ । ବ୍ରହ୍ମଭାଗି ହୋଇପାରେ । ବ୍ରହ୍ମ ଯଦି ବାଉଁଶ ଗଛ ହୋଇଥାଏ, କିପରି କରି ସେ ବାଉଁଶ ଗଛ ହେଲେ ତାହା ବୁଝିବାକୁ ହେବ । Ism (ବାଦ) ଗୁଡ଼ିକ ଆମେ ସୃଷ୍ଟି କରିଛୁ । ଯାହା ଯାହା ତାହା ତାହାହିଁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୩୦.୧୭.୧୯୫୭

॥ ବର୍ତ୍ତମାନଙ୍କୁ ହିଁ ଧରିବାକୁ ହେବ କାହିଁକି ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ବର୍ତ୍ତମାନ ଯିଏ, ତାଙ୍କୁ ଧରିଲେ ହିଁ ତାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସବୁ ମିଳେ । ଅର୍ଥାତ୍ ଯିଏ ବର୍ତ୍ତମାନ ଅଛନ୍ତି, ଇଦାନୀନ୍ତନ ସର୍ବଶେଷ ଯିଏ । ସୂର୍ଯ୍ୟ ଅସ୍ତ ହେଲେ ବି ତାର ରଶ୍ମି ଯେମିତି ଅନେକ ସମୟ ରହେ । ପୁନରାୟ ସୂର୍ଯ୍ୟାୟ ନ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେହି ସୂର୍ଯ୍ୟାଦୟ ହିଁ ଶେଷ ସୂର୍ଯ୍ୟାଦୟ - ସେହି ସୂର୍ଯ୍ୟ ପୁନରାୟ ନ ଉଠିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ । ସେମାନେ ଆସନ୍ତି fulfil (ପରିପୂରଣ) କରିବା ପାଇଁ । ଏକ ସତ୍ତା ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଆସନ୍ତି ନବୀନ ପରିପୂରଣ ନେଇ । ସେମାନେ ism (ବାଦ) ନେଇ ଆସନ୍ତି ନାହିଁ, ଆସନ୍ତି fact (ତଥ୍ୟ) ନେଇ । ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ଯିଏ ଭଲପାଏ ସେ ଯଦି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ନଧରେ, ତେବେ ବୁଝିବାକୁ ହେବ ତାର ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ପ୍ରତି ଭଲପାଇବା ନାହିଁ । ଭଲପାଇବା ଅଛି ତାର ନିଜସ୍ବ ସଂସାର ପ୍ରତି ।

ଜଣେ କହିଲେ - Follower (ଅନୁଗାମୀ) ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଯେତେ ସବୁ ପାର୍ଥକ୍ୟ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Follower (ଅନୁଗାମୀ)ମାନେ ଯେତେବେଳେ ନିଜର ସ୍ବାର୍ଥପୂରଣ ପାଇଁ ବିନିଯୋଗ କରନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ଏହିପରି ହୁଏ । ହଜରତ ରସୁଲଙ୍କୁ ଯଦି ମୁସଲମାନମାନେ ମାନୁଥାନ୍ତେ, ତେବେ ହିନ୍ଦୁ-ମୁସଲମାନ ବିରୋଧ ହୁଅନ୍ତା ନାହିଁ । ପ୍ରକୃତ ହିନ୍ଦୁ, ପ୍ରକୃତ ମୁସଲମାନ, ପ୍ରକୃତ ଖ୍ରୀଷ୍ଟିଆନ ସେମାନେ ଏକ ହିଁ - କୌଣସି ଭେଦ ନାହିଁ । ଏମାନେ ପ୍ରତ୍ୟେକର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ବଜାୟ ରଖି ପରସ୍ପର ପ୍ରତି ଶ୍ରଦ୍ଧାନ୍ବିତ ରହନ୍ତେ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୩୧.୧୨.୧୯୫୭

॥ ସମ୍ଭାନେ ମରିବା ଭଲ ନା ଅଜ୍ଞାନରେ ମରିବା ଭଲ ॥

ଜଣେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ସମ୍ଭାନରେ ମରିବା ଆଉ ଅଜ୍ଞାନରେ ମରିବା, ଏ ଦୁଇଟି ମଧ୍ୟରେ କେଉଁଟା ଭଲ ? ସମ୍ଭାନରେ ମରିଲେ କି ବିଶେଷ ସଦଗତି ହୁଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୋର ମନେ ହୁଏ ଅଜ୍ଞାନ ହିଁ ହୁଏ ନାହିଁ । ଭିତରେ ଜ୍ଞାନ ଥାଏ । ଯେଉଁ ବୃତ୍ତି prominent (ପ୍ରଧାନ) ଥାଏ, ତାହାରି ରଜମର ହୋଇଯିବାକୁ ଯାହା ଲାଗେ, ତାହା ହିଁ ହୁଏ ।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ କହିଲେ - ସମ୍ଭାନରେ ମରିଲେ ତ ଭଲ ହେବା ଉଚିତ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମରିବା ମୁହୂର୍ତ୍ତର ଯେଉଁ ଭାବ ନେଇ ଯାଏ, ସେହିଟା ନେଇ ହିଁ ଆସେ । ତେଣୁ ସମ୍ଭାନରେ ମରିଲେ ଭଲ ହେବ ହିଁ ।

ପୂର୍ବୋକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ମୃତ୍ୟୁ ପୂର୍ବରୁ ସଦଗୁରୁଙ୍କ କଥା ମନେ ପଡ଼ିଲେ ନା କ'ଣ ଭଲ ହୁଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତା ତ ହେବ ହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ଜୀବନ୍ତ ସଦଗୁରୁ ଦରକାର । ସେତେବେଳେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରେରଣା ପାଏ । ଭଲମନ୍ଦ ଯାହା ହିଁ କରୁ ସବୁ କିଛିର ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଗୋଟିଏ ଅତିଶାୟନୀ (ଆନତି ପ୍ରବଣ) ସମେଶ ଲାଗି ରହିଥାଏ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଅନୁରାଗ ଯଦି ନଥାଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଅନୁରାଗ-ବାତରାଗ ଯାହା ହିଁ ଥାଉନା କାହିଁକି, ବା'ମଧ୍ୟରେ କିଛିନା କିଛି ଏହି ଧରଣର ହୁଏ ହିଁ ବାତରାଗ ହେଲେ ହୁଏତ ସେ ଭାତିରୁପେ ଜାଗନ୍ତି, ଯେପରି ରଜନୀ ସେନ କହିଛନ୍ତି ।

ଅନ୍ୟ ଆଉ ଜଣେ - ସଦଗତି ହେବା ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସୁ-ଅସ୍ଥିତରେ ଗତି ହୁଏ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଭଲ ଜନ୍ମ ହୁଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ହଁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧୦.୧.୧୯୫୭

॥ ସବୁ ହିଁ ଭଗବାନଙ୍କ ଇଚ୍ଛାରେ ହୁଏ ମାନେ କ'ଣ ॥

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଆଜି ଯେ ବୃଷ୍ଟି ହେଲା, ସେ କ'ଣ ଭଗବାନଙ୍କ ଇଚ୍ଛାରେ ହେଲା ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଇଚ୍ଛା ମାନେ ହିଁ କରଣ । କରଣ ବାଦ୍ ଦେଇ ଇଚ୍ଛା ବୋଲି କିଛି ଧରିବେ ନାହିଁ । ବିଧି ସ୍ବୋତା ଯିଏ, ସେ ଯେ ପରିକ୍ରମାରେ ଚାଲିଛନ୍ତି କ୍ରାନ୍ତି ନେଇ, ତାହାରି ଫଳରେ ଯେଉଁ ଯାହା ହେବାର କଥା ହେଉଛି ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଯେତେବେଳେ ଥିଲେ, ସେତେବେଳେ ଯାହାକିଛି ପ୍ରକୃତିର ରାଜ୍ୟରେ ଘଟିଛି, ଆମ୍ଭେମାନେ କି କହି ପାରିବା, ତାହା ତାଙ୍କ ଇଚ୍ଛାରେ ଘଟିଛି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଭୂତମହେଶ୍ବରଙ୍କର ଗୋଟିଏ aspect (ଦିଗ) ହେଲେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ । ସେ ବେତାପୁରୁଷ । ବିଧି ତାଙ୍କର ବୋଧରେ ସ୍ବରୀତ ହୋଇଛି । ଭୂତମହେଶ୍ବର

କର୍ମଶ୍ରୋତା ହୋଇ ଯେଉଁ ବିଧି ବିନାୟନ କରି କରି ଚାଲିଛନ୍ତି, ତାର ନିୟମନେ (ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ) ଯେପରି ପ୍ରୟୋଜନ ସେହିପରି ସେ କରିପାରନ୍ତି ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଯାହା ଘଟେ, ତା'ମଧ୍ୟରେ କ'ଣ କୌଣସି ବୁଦ୍ଧିର ଖେଳ ଥାଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବୁଦ୍ଧି ଯଦି ନଥାଏ, ତେବେ ଗୌରୁ ମଧ୍ୟରେ ଯାଉଛନ୍ତି, ସେଠି ତାପ କମେଇବା ପାଇଁ ଛତା ଧରି ଚାଲନ୍ତି କିପରି ?

ପ୍ରଶ୍ନ - ଯାହା କିଛି ହୋଇଛି, ତାଙ୍କ ଇଛାରେ ହୋଇଛି, ଏକଥା କହିଲେ ତ ଭୁଲ ହେବନାହିଁ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାଙ୍କ ଇଛାରେ ହିଁ ତ ହୋଇଛି । ତେବେ ତାହା କିପରି, ସେ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଯଦି ବୋଧ ନଥାଏ, ତାହାଲେ ସଙ୍ଗତି ରହିବ ନାହିଁ । ଯୁଦ୍ଧ ନିବାରଣ କରିବାକୁ ସେ କେତେ ଚେଷ୍ଟା କଲେ, କିନ୍ତୁ ପାରିଲେ ନାହିଁ କାହିଁକି ? ତାର ମାନେ ଯେ ବିଧିକୁ ଆଶ୍ରୟ କରି ସେମାନେ ଏହିପରି ହୋଇ ଉଠିଥିଲେ, ତାର ବିଦ୍ୟୁତି ଘଟାଇବା ପାଇଁ ସେ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ଶୁଣିଲେ ନାହିଁ । ସେତେବେଳେ ସେ ଯୁଦ୍ଧ ଭିତର ଦେଇ ସଂରକ୍ଷଣର ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲେ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧୭.୧.୧୯୫୩

II ସାମ୍ୟହାରା ହୁଏ ନାହିଁ କେତେବେଳେ II

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଯେ ଚର୍ଚ୍ଚା କରି ମଥା ଗରମ ହୋଇଯାଏ, ତା' ପାଇଁ କିଛି ଔଷଧ ଅଛି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସୁକେନ୍ଦ୍ର କହେବା ହିଁ ଏକମାତ୍ର ଔଷଧ । ସୁକେନ୍ଦ୍ର ମାନେ ନିରନ୍ତର ଇଷ୍ଟାର୍ପଣାୟତ୍ତ-ସମ୍ବେଗ ନେଇ ରହିବା । ଯାହା କରି, ତା'ମଧ୍ୟରେ ଏହି ସମ୍ବେଗ ଥାଏ ହିଁ । ସେହିଟା ଥିଲେ ମଣିଷ unbalanced (ସାମ୍ୟହାରା) ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧୭.୧.୧୯୫୩

II ଈଶ୍ବର କାହିଁକି ପ୍ରୟୋଜନ II

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ପ୍ରସଙ୍ଗକ୍ରମେ କହିଲେ - ଈଶ୍ବରଙ୍କର ପ୍ରୟୋଜନ ଜୀବନ-ଧାରଣ ପାଇଁ । ତାଙ୍କରି ଧାରା ଆତ୍ମମାନଙ୍କ ଜୀବନ ଧାରାରେ ପ୍ରବାହିତ । ଆତ୍ମମାନେ ତାଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ମୁହଁ କରି ଯଦି ଚାଲୁ, ସେଥିରେ ଏକ ରକମ ହେବ, ପୁଣି ତାଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ପଛ କରି ଯଦି ଥାଉଁ ଏବଂ ଚାଲୁ, ତେବେ ଅନ୍ୟ ରକମ ହେବ । ଗୋଟିକର ବିବର୍ତ୍ତନ

ହେବ, ଅନ୍ୟଟିର ଅପବର୍ତ୍ତନ ହେବ । ତାଙ୍କୁ ଆଶ୍ରୟ କରି ମୁଁ ବିବର୍ତ୍ତନର ପଥରେ ଚାଲିପାରେ । ସେଥିପାଇଁ surrender (ଆତ୍ମ ସମର୍ପଣ)ର କଥା ଆସେ । ତାଙ୍କୁ ବାଦ ଦେଇ ଯଦି ମୁଁ ଚାଲେ ତେବେ ଅଧଃପତିତ ହେବି ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧୮.୧.୧୯୫୩

II ବାଦର ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ କେତେବେଳେ II

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ବସୁବାଦ - ଭାବ ବାଦର ଦୃଢ଼ରେ ଅନେକ ମଣିଷ ସତ୍ୟ କ'ଣ ବୁଝି ପାରେ ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Matter (ବସ୍ତୁ) ହେଲେ ସବୁ ହିଁ matter (ବସ୍ତୁ), spirit (ଆତ୍ମିକ ସମ୍ବେଗ) ହେଲେ ସବୁ ହିଁ spirit (ଆତ୍ମିକ ସମ୍ବେଗ) । ତଥାକଥିତ ମତବାଦର ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ ସେତେବେଳେ, ଯେତେବେଳେ ଆତ୍ମମାନେ ଆଦର୍ଶଙ୍କ ପଥରେ ନ ଚାଲି ପ୍ରବୃତ୍ତି ପୋଷକତା ପାଇଁ ଆଦର୍ଶଙ୍କୁ ଭାଙ୍ଗି ଆତ୍ମପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାକୁ ଚାହୁଁ । ରକ୍ଷି ବାଦ ପଡ଼ିଲେ ହିଁ ବାଦର ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ ।

ଅନ୍ୟଜଣେ କହିଲେ - କାହାରି ପାଖରେ ଆତ୍ମସମର୍ପଣ କଲେ ତ ସାଧାନତା ରହେ ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସାଧାନ ମାନେ ତ ସ ର ଅଧାନ, ପ୍ରବୃତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକୁ ହାତକୁ ଆଣିବା, ତା'ଅଧାନରେ ରହିବା ନୁହେଁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୨୩.୧.୧୯୫୩

II ସନ୍ୟାସ ଜୀବନରେ ଯୌନ ଆକୃତି ଆସେ କି ନାହିଁ II

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - କେହି ଯଦି ସନ୍ୟାସ ଜୀବନ ଯାପନ କରେ, ତାହାଲେ କି ଯୌନ ଆକୃତି ଆସେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସନ୍ୟାସ ଜୀବନ ଯାପନ କରିଲେ ବି ତ ଆପଣ ମନ ନେଇ ବାସ କରୁଛନ୍ତି । ତାହା ଏକବାରେ ଉଡ଼େଇ ଦେଇ ପାରିବେ ନାହିଁ । ତେବେ ଅନ୍ୟ ଭାବରେ engaged (ନିଯୁକ୍ତ)ରହିଲେ ସେଗୁଡ଼ିକ ବିକୃତି ସୃଷ୍ଟି କରିପାରେ ନାହିଁ । ପ୍ରବୃତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକୁ ଆତ୍ମମାନେ ନିର୍ମୂଳ କରିପାରୁନା । ସେ ଗୁଡ଼ିକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରିବାକୁ ହୁଏ । ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କଲେ ସେତେବେଳେ ସେଗୁଡ଼ିକ ଆହୁରି strong

(ଶକ୍ତିଶାଳୀ) ହୁଏ, କିନ୍ତୁ controlled (ସୁନିୟନ୍ତ୍ରିତ) ହୁଏ। ପ୍ରବୃତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକୁ ଜୋର କରି ଚାପି ଦେବାକୁ ଗଲେ dull (ନିଷ୍ପେଜ) ହୋଇଯାଏ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୨୪.୧.୧୯୫୩

॥ ଆତ୍ମୋପଲକ୍ଷି ହୁଏ କ'ଣ କଲେ ॥

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସୀ କଲେ - ଆତ୍ମୋପଲକ୍ଷି ହୁଏ କ'ଣ କଲେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୂଳ କଥା ଇଷ୍ଟାର୍ଥପରାୟଣ ହେବା, ନିଜର ଯାହା କିଛିକୁ ଦେଇ ଇଷ୍ଟକୁ ଉପଚୟା (ଲାଭପ୍ରଦ) କରି ତୋଳିବା, ପ୍ରବୃତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକୁ ବି ଏହିପରି କରି ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା। ଏହିପରି ଯେତେ ହୁଏ, ସେତେ ହିଁ ଉପଲକ୍ଷି ପୁଣି ଉଠେ। ସେତେବେଳେ ଆସେ କ୍ଲେଶସୁଖ ପ୍ରିୟତା, ମଣିଷ ସତ୍ୟ ହିଁ ଶ୍ରଦ୍ଧା ହିଁ ହୋଇଉଠେ। ତୁମର ଏହି କରିବାଟା ହିଁ ତୁମକୁ ଚେର ପାଇବାରେ ପହଞ୍ଚେଇ ଦେବ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଯେତେବେଳେ ପାରେ, କରିବାକୁ ତ ଚେଷ୍ଟା କରେ, କିନ୍ତୁ ଉପଲକ୍ଷି ହୁଏ ନାହିଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଉପଲକ୍ଷି ଆଡ଼କୁ ବେଶୀ ନଜର ଦେଲେ ଉପଲକ୍ଷି ହୁଏ ନାହିଁ। ଉପଲକ୍ଷି ପାଇଁ tension (ଉଦବେଗ) ରହିଲେ, ସେହି tension (ଉଦବେଗ) ହିଁ ଉପଲକ୍ଷି କରିବାକୁ ଦିଏ ନାହିଁ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୨୬.୧.୧୯୫୩

॥ ମଥା ଗଣ୍ଡଗୋଳ ହୋଇଯାଏ କେଉଁଥିରେ ॥

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ପ୍ରସଙ୍ଗତ କହିଲେ - ମଣିଷ ସଦଗୁରୁ ନ ପାଇଲେ, କେତେ ଗୁଡ଼ିଏ ଶାସ୍ତ୍ର ପଢ଼ି ମଥାଗାକୁ ଗଣ୍ଡଗୋଳ କରିପକାଏ, ବିଭିନ୍ନ ଜାଲଗାରେ ବିଭିନ୍ନ ଭିତ୍ତର ସଙ୍ଗତି ଖୋଜି ପାଏ ନାହିଁ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୨୭.୧.୧୯୫୩

॥ ବାକ୍ ସିଦ୍ଧ ହୁଏ କାହିଁକି ॥

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ନିଜ ଡରଫରୁ କହିଲେ - କଥା ଅଛି, ବାର ବର୍ଷ ସତ୍ୟ କଥା କହିଲେ ବାକ୍ ସିଦ୍ଧ ହୁଏ। ତାର କାରଣ, ସେତେବେଳେ ତାର ଅଭ୍ୟାସଟି ଏପରି ହୋଇଯାଏ ଯେ ବାସ୍ତବ ଜୀବନ ବୁଝିର କଥା ଛାଡ଼ା ଅନ୍ୟ କଥା ତାର ମୁଖ ଦେଇ ବାହାରେ ନାହିଁ। ସତ୍ୟ କହିବାକୁ ଗଲେ ସ୍ମରଣ ରଖିବାକୁ ହେବ, 'ସତ୍ୟ' ଭୂତହିତ'

ପ୍ରୋତ୍ତଂ, ନ ଯଥାର୍ଥାଭିଭାଷଣଂ, ସତ୍ୟଂ ବୃକ୍ଷାତ୍, ପ୍ରିୟଂ ବୃକ୍ଷାତ୍, ମାବୃକ୍ଷାତ୍, ସତ୍ୟମପ୍ରିୟଂ'।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୨୭.୧.୧୯୫୩

॥ ମୋହ ହାତରୁ ଉଦ୍ଧାର ପାଇବା ହୁଏ କିପରି ॥

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସୀ କଲେ - ମୋହର ହାତରୁ କିପରି କରି ଉଦ୍ଧାର ପାଇବା ହୁଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ମୋହ ସେତେବେଳେ ଶିଥିଳ ହୁଏ, ଯେତେବେଳେ ଇଷ୍ଟଙ୍କ ପ୍ରତି ଅନୁରାଗ ପ୍ରବଳ ହୋଇଉଠେ। ବିଭାଷଣ ଯେ ତରଣୀ ସେନ ବଧ କରିଥିଲେ, ତାଙ୍କର କ'ଣ ଚା'ଉପରେ ମୋହ ଥିଲା ନାହିଁ ? ତା'ନହେଲେ ତରଣୀସେନର ବଧ ପରେ କାନ୍ଦି ଉଠିଲେ କାହିଁକି ? କିନ୍ତୁ ସନ୍ତାନ ପ୍ରତି ମୋହ ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ବି ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ପ୍ରତି ଏତେଟା ଅନୁରାଗ ଥିଲା ଯେ, ତାଙ୍କର ସନ୍ତାନ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ସାର୍ଥ ପ୍ରତିଷ୍ଠାରେ ଅନ୍ତରାୟ ହୋଇପାରେ ମନେ କରି ତାକୁ ବିସର୍ଜନ ଦେବାକୁ ଦ୍ୱିଧାବୋଧ କରିନାହାନ୍ତି। ଜନ୍ମ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକ ଆସିଥାଏ। ସେ ଗୁଡ଼ିକ ଯିବାର ନାହିଁ, ନଷ୍ଟ ହେବାର ନାହିଁ। ଆଉ, ତାହା ମୁଁ ଚାହେଁ କି ନାହିଁ। ମୁଁ କହେ, ସେ ଗୁଡ଼ିକ ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ କରି ତୋଳ, ତାଙ୍କ ସେବାରେ ଲଗାଅ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୨୮.୧.୧୯୫୩

॥ ସମସ୍ତେ କ'ଣ ଚାହାନ୍ତି ॥

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - Spirit (ଆତ୍ମିକ ସମେଶ) ସମସ୍ତଙ୍କର ପ୍ରୟୋଜନ - ବାଳକ-ବୃଦ୍ଧ, ଓକିଲ-ଜଜ୍, ଗଛ-ମାଟି ସମସ୍ତେ ହିଁ ଆତ୍ମିକ ସମେଶ ଚାହାନ୍ତି, ଯାହା ନେଇ ସେ ଅସ୍ତ୍ରବ୍ଦ ବଜାୟ ରଖୁପାରେ। ଯେଉଁମାନେ ବଞ୍ଚିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ ରହିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି, ସେମାନେ ଏହି ଆତ୍ମିକ ସମେଶକୁ ଧରି ରଖିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି। ଆତ୍ମିକ ସମେଶ ନ କହି କୁହାଯାଇପାରେ ଉଦ୍ଧାସଦାପା ଆକୃତି।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୩୦.୧.୧୯୫୩

॥ କିଏ ଭଲ ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ଜଣେ ଯଦି ସଦଗୁରୁ ଗ୍ରହଣ କରେ ଅଥଚ ପାରିପାର୍ଶ୍ୱିକ ସାଙ୍ଗରେ ସଙ୍ଗତି ନରଖେ, ଆଉ ଜଣେ ଯଦି ସଦଗୁରୁ ଗ୍ରହଣ ନକରି ପାରିପାର୍ଶ୍ୱିକର ସେବା କରିଚାଲେ, - ତେବେ କିଏ ଭଲ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯିଏ ଇଚ୍ଛାର୍ଥପରାୟଣ, ଇଚ୍ଛାତପା ଯିଏ, ସେ ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ ହେବ ହିଁ। ସମେଶବାନ ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ ଯେତେ ହୁଏ, ସେତେ ବୋଧପା ଭୂମାୟିତ ହୋଇଉଠେ, ସର୍ବତ୍ର ତାଙ୍କୁ ଅନୁଭବ କରିଥାଏ। ସେତେବେଳେ ମଣିଷ ପାଇଁ ଯିଏ କରେ, ସେ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବୋଧରେ କରେ ନାହିଁ, ପ୍ରକୃତ ଅନୁଭବରୁ କରିଥାଏ। ପୁଣି, ଯେଉଁମାନେ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଭଜନ୍ତି, ଅଥଚ ମଣିଷକୁ ଭଲ ପାଆନ୍ତି ନାହିଁ, ସେମାନେ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଚାହାନ୍ତି ନାହିଁ। ଚାହାନ୍ତି ନିଜର ପ୍ରବୃତ୍ତି ପରିପୂରଣ କରିବାକୁ। ତାହାର ପାଇଁ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଚାହାନ୍ତି। ଭଗବାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଭଲ ପାଇବା ହେଲେ, ସମସ୍ତଙ୍କ ପ୍ରତି ଦରଦ, ମମତା ଓ ସେବା ଆସିବ ହିଁ। କାରଣ, ସେ ସର୍ବ ଜୀବରେ ଅଛନ୍ତି। ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ ହୋଇ ଯାହା କିଛି କରେ ସେଥିରେ ତାର କୌଣସି ଅହଂକାର ନଥାଏ। ତେବେ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଦ୍ଵାରା ଚାଲିତ ହୋଇ, ପ୍ରବୃତ୍ତିକୁ ମୁଖ୍ୟ କରି ପାରିପାର୍ଶ୍ଵିକର ସେବା କରିବାକୁ ଗଲେ ମଣିଷ ଅସଂହତ ହେବ ହିଁ। ପୁଣି, ସଦଗୁରୁ ନ ରହିଲେ ବି ସାଧାରଣ ଭାବରେ ଭଲ ଜନ୍ମଗତ ସଂସ୍କାରରୁ ଅନେକେ ସେବା ପରାୟଣ ହୁଅନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରାୟ ହିଁ ଦେଖାଯାଏ, ସେମାନେ ପିତାମାତା ପ୍ରତି ଶ୍ରଦ୍ଧାବାନ। ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ସଦଗୁରୁ ଗ୍ରହଣର ସମ୍ଭାବନାଟା ଖୁବ୍ ବେଶୀ ଥାଏ। ତାହା ଯଦି ନ ହୁଅନ୍ତା, ତେବେ ସି.ଆର. ଦାଶ ଭଳି ମଣିଷ, ଯେ ସମୟରେ ସେ ନିଜେ ଆଗ୍ରହ କରି ଦାକ୍ଷୀ ନେଇଥିଲେ, ତାହା ସେ ନେଇ ପାରି ନ ଥାନ୍ତେ। ଦାକ୍ଷୀ ନେବା ଆଗରୁ ସେ ଯେ ଦେଶ ସେବା କରୁଥିଲେ, ଲୋକ ସେବା କରୁଥିଲେ, ତା'ପଛରେ ସତ୍ୟକାର ଆନ୍ତରିକତା ଥିଲା, ହୃଦୟବତ୍ତା ଥିଲା।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୩୦.୧.୧୯୫୩

II ଭୂମାୟିତ କି ରକମରେ ହୁଏ।।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - Sublimation (ଭୂମାୟିତ)ଟା କି ରକମରେ ହୁଏ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତୁମେ ତୁମର ସତ୍ତାନକୁ ଭଲପାଅ, କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟ ଲୋକର ସତ୍ତାନର ଦୁଃଖକଷ୍ଟ ବୋଧ କରି ପାରନାହିଁ। ତାର ମାନେ ତୁମର ପିତୃତ୍ଵର sublimation (ଭୂମାୟିତ) ହୋଇଉଠି ନାହିଁ। ଜଣକର ପିଲା ହୁଏତ କାନ୍ଦୁଛି, ତାର ନାକରୁ ପାଣି ବୋହୁଛି। ତୁମେ ତାକୁ ନିଜର ଛୁଆ ପରି କୋଳ କରି ନେଇ ପାଣି

ପୋଛି ଦେଇ ତା' ବାବା-ମା'ର ପାଖରେ ପହଞ୍ଚାଇ ଦେଲ। ଏହାଦ୍ଵାରା ସେ ହୁଏତ ଗୋଟିଏ impulse (ଛାଡ଼ା) ପାଏ। ସେ ମନେକରେ, ମୁଁ ଯଦି ଉପସ୍ଥିତ ନରହେ, ମୋର ହୋଇ ମୋର ପିଲାଟାକୁ ଦେଖିବାକୁ ଜଣେ ଅଛି। ତା'ର ପିତୃତ୍ଵ ବୋଧ ବି ବିସ୍ତାରମୁଖୀ ହେବାର ପ୍ରେରଣା ପାଏ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୩୦.୧.୧୯୫୩

II ମାୟା ଦୁଇ ପ୍ରକାର ତାହା କ'ଣ।।

ମାୟା ସମୟରେ କଥା ଉଠିଲା।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମାୟା ମାନେ ପରିମିତିର ଭାବ। ଦୁନିଆରେ ଯାହା କିଛି ପରିମିତି ଲାଭ କରେ ଏହା ହୋଇଛି - ସେ ହିସାବରେ ବିଶ୍ଵ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ବି ମାୟା। ମାୟା ଦୁଇ ରକମ ଅଛି। ଗୋଟିଏ ସଙ୍କୋଚନୀ, ଆଉ ଗୋଟିଏ ବିସ୍ତାରିଣୀ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୩୦.୧.୧୯୫୩

ଅନେକ ଲୋକ ମାୟାକୁ ଆସକ୍ତି କହିଥାନ୍ତି। କିନ୍ତୁ ମାୟା ଓ ଆସକ୍ତି ଗୋଟିଏ ଜିନିଷ ନୁହେଁ। ମମତା ବା ମମତା ଅର୍ଥାତ୍ ନିଜର ବୋଧ ସମସ୍ତଙ୍କର ଅଛି। ତା'ଯଦି ନରହେ, ତେବେ ସେ ଅପମାନବ। ମାୟା ଆଉ ମମତା ଏକା କଥା ନୁହେଁ। ମାୟା ମାନେ ଯାହା ପରିମାପିତ କରେ। ପରିମାପିତ ମମତା ହିଁ ଆସକ୍ତି। ମମତାରୁ ବି ଜଣେ ମାୟା ପାର ହୋଇଯାଇ ପାରେ। ମୁଁ କାହାରିକୁ ହୁଏତ ମୋର ବୋଲି ଜାଣେ। କିନ୍ତୁ ତା'ବୋଲି ମୋତେ ଯେ ତାର ମଧ୍ୟରେ ସାମାନ୍ୟ ରହିବାକୁ ହେବ, ତା'ର କୌଣସି ମାନେ ନାହିଁ। ମୋର ମମତାବୋଧ ଭୂମାୟିତ ହୋଇ ସମସ୍ତଙ୍କ ଠାରେ ବିସ୍ତାର ଲାଭ କରିପାରେ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୨.୨.୧୯୫୩

II କୁଳକୃଷ୍ଣଲିନୀ ମାନେ କ'ଣ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - କୁଳକୃଷ୍ଣଲିନୀ ମାନେ prime zygote (ପ୍ରଧାନ ପ୍ରାଣୀକେନ୍ଦ୍ର) ଯେଉଁଟା କି evolve କରି (ବିବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇ) ଉଭିନ୍ନ ହୋଇ ଉଠିଛି। କୁଳ ମାନେ ଧାରା। ଧାରା ଯେଉଁଠି କୁଣ୍ଡଳିକୃତ ହୋଇଅଛି, ତାକୁ କୁହାଯାଏ କୁଳକୃଷ୍ଣଲିନୀ। ଇଡ଼ା, ପିଙ୍ଗା ଓ ସୁସମ୍ପା ମାନେ ଗତିଶକ୍ତି, ଜ୍ୟୋତିଶକ୍ତି ଓ ଅବ୍ୟକ୍ତ ଶବ୍ଦରେ ଅତିଶାୟନୀ (ଝୋଙ୍କ ସମ୍ପନ୍ନ, ପ୍ରବର୍ଦ୍ଧନୀ) ସମେଶ। ଅନୁଭୂତି

ରାଜ୍ୟରେ ନାନା ସ୍ତର ଅଛି ଯେମିତି ଚିଦ-ଅଣୁ, ଚିଦ୍ - ଅଣୁ ସମ୍ବଳିତ ଅଣୁ ଅଣୁ - ସମ୍ବଳିତ ପରମାଣୁ, ପରମାଣୁ - ସମ୍ବଳିତ କଣା, କଣା ସମ୍ବଳିତ ପିଣ୍ଡିକା । ଯେମିତି ଭୂଭୂରୂପ - ସପ୍ତଲୋକ, ସେହି ଧରଣର ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୯.୨.୧୯୫୩

II ମହାକାଳ ମାନେ କ'ଣ II

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ପ୍ରସଙ୍ଗକ୍ରମରେ କହିଲେ - ମହାକାଳ କହିଲେ ଅନେକେ ବୁଝେ ସୃଷ୍ଟିକୁ ଯିଏ ସଂହାର କରନ୍ତି, ତା'କିନ୍ତୁ ନୁହେଁ । ମହାକାଳ ମାନେ ମହତୀ ସଂଖ୍ୟାୟନୀ (ସଂଖ୍ୟା ସୃଷ୍ଟି କରି କରି ବର୍ଦ୍ଧିତ ହୋଇ ଚାଲିଛି ଯାହା) ଗତି । ଗୋଟିଏ ପରେ ଗୋଟିଏ ବଢ଼ି ଚାଲେ ସଂଖ୍ୟା ସୃଷ୍ଟି ମଧ୍ୟରେ । ଗୋଟିଏ ମଣିଷରୁ ପାଞ୍ଚଟି ମଣିଷ ହୁଏ, ଗୋଟିଏ ବାଜରୁ କେତେ ବାଜହୁଏ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧୦.୨.୧୯୫୩

III କୁଳକୁଣ୍ଡଳିନୀର ଜାଗରଣ କିପରି ହୁଏ III

ବହିରାଗତ ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - କୁଳକୁଣ୍ଡଳିନୀର ଜାଗରଣ କିପରି କରି ହୋଇଥାଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କୁଣ୍ଡଳିନୀକୁ କୁହାଯାଏ କୁଳକୁଣ୍ଡଳିନୀ, କୁଳର ଧାରା ଯେଉଁ କୁଣ୍ଡଳିକୃତ ହୋଇ ଅଛି । ତା'କୁ କୁହାଯାଏ ଜାଇଗର୍ - ମୂଳାଧାର । ଏଥିରେ ଥାଏ affinity (ଟାଣ), ଯୌଗିକ ସମେଶ, ଯାହାପାଇଁ sperm ଓ ova (ଶୁକ୍ର ଓ ରଜଃ) ମିଳିତ ହୁଅନ୍ତି । ଏହି ଯୌଗିକ ସମେଶ ନେଇ ଆମେ ଯଦି ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ ହେଉ, ତା'ଭିତର ଦେଇ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଧାରା ସମସ୍ତ ସମ୍ଭାବନା ନେଇ ସୂରିତ ହୋଇ ଉଠେ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଶୁଣାଯାଏ, ଏହିଟା ନାକି ମଥାରେ ଉଠେ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବହୁତ ରକମ ଶୁଣାଯାଏ, କିନ୍ତୁ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଭାବରେ ପରୀକ୍ଷା କଲେ ଏହି ରକମ କିନ୍ତୁ ମିଳେ ନାହିଁ । କଥା ଅଛି ସାର୍ବତ୍ରିକଲୟାତ୍ମକ ଜାଇଗଟରେ ova (ରଜଃ)ର ସାଙ୍ଗେ ତିନି ପ୍ୟାଞ୍ଚ (ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱରା ମୁକ୍ତ) layer (ସ୍ତର) ଅଛି ।

ପ୍ରଶ୍ନ - କୁଳକୁଣ୍ଡଳିନୀର ଜାଗରଣର ସମୟରେ ନାକି ନାନା ଚକ୍ର ଭେଦ କରିବାକୁ ହୁଏ, ସେ ଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଚକ୍ର, ପଦ୍ମ, ଲୋକ, ମଣ୍ଡଳ, ଗୋଟିଏ ହିଁ ଜିନିଷ - ଏ ସବୁ ସ୍ତର । ଯେଉଁ ସ୍ତରରେ ଥାଉ, ସେହି ସ୍ତରର ଅନୁଭୂତି ଆସେ । ସାଧାରଣ ମଣିଷ ଜଗତକୁ ଆସି ଦୁନିଆଦାରୀ ଦେଖେ, ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ mechanism (ମରକୋଟ) ଦେଖେ, ଦାର୍ଶନିକ ମାନେ mechanism (ମରକୋଟ)ର ପଛରେ common factor (ଉପାଦାନ ସାମାନ୍ୟ) ଯାହା, ତାହା ହିଁ ଦେଖେ । ତେଣୁ ଆମ୍ଭେମାନେ ଯେତେ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ସ୍ତରକୁ ଉଠୁ, ସେତେ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ସ୍ତରର ଅନୁଭବ, ଚଳନ ଓ ଚିନ୍ତା ଆସିଥାଏ । ଆମ୍ଭେମାନେ ଅହଂ ଓ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଭିତରେ ଅଭିଭୂତ ହୋଇ ରହିଥାଉ । ଏକ-ଏକ ରକମର ଭାବ ହୁଏ, ପ୍ରବଣତା ହୁଏ । ଇଷ୍ଟାନୁଗତ ହେଲେ ସବୁ କିଛି ଦେଇ ତାଙ୍କୁ ପରିପୂରଣ କରିବାକୁ ଚାହୁଁ, ସାର୍ଥକ ବିନିଯାସ ହୁଏ, ତାକୁ କୁହାଯାଏ ମୋକ୍ଷ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - କୁଳକୁଣ୍ଡଳିନୀ ଭେଦ ହେଲେ ନା କ'ଣ ମୂର୍ତ୍ତୀ ପାଟିଯାଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପ୍ରଥମ ମୂର୍ତ୍ତୀ ହେଲେ ଈଶ୍ୱର, ତାଙ୍କୁ ପାଉ ସଦଗୁରୁଙ୍କ ଠାରେ । ସେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଉପାସନାର ବେଦୀ । ଈଶ୍ୱର ତାଙ୍କ ବୋଧରେ ଧରା ପଡ଼ିଛି । ପ୍ରବୃତ୍ତି ତାଙ୍କଠାରେ ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ ହେଲେ, ଆତ୍ମବିକ୍ଷେପ ଓ ଆତ୍ମନିୟମନ ଆସିଥାଏ । ସେତେବେଳେ ଯଦି ମରୁ, ତେବେ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଦ୍ୱାରା ଅଭିଭୂତ ହେବୁନାହିଁ, ତାଙ୍କଠାରେ ଅଭିଭୂତ ହେବୁ । ତେଣୁ ବନ୍ଧନ ଅତିକ୍ରମ କରି ଚାଲିଯିବୁ । ବହୁରାଶି ପାଟିଗଲେ ଯେ ମୋକ୍ଷ ହେବ, ତା'ର କୌଣସି ମାନେ ନାହିଁ । ସନ୍ନ୍ୟାସରୋଗ ହୋଇ ଯଦି ମରିଯାଉ, ସେଥିରେ ମୋକ୍ଷ ହେବ ନାହିଁ ।

ଆମ୍ଭେମାନେ ଯାହା କିଛି କରୁ, ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଜୀବନ ପାଇଁ ହିଁ କରିଥାଉ । ଜୀବନକୁ ଆମ୍ଭେମାନେ ବହୁତ ଭଲ ପାଉ, ବଞ୍ଚିବା ବଢ଼ିବା ଭିତର ଦେଇ ଦୁନିଆକୁ ଉପଭୋଗ କରିବାକୁ ଚାହୁଁ । ଦେକୁବ ହେଲେ ବଞ୍ଚିବା ବଢ଼ିବାର ପୋଷଣ ନ ଦେଇ ପ୍ରବୃତ୍ତିର ପୋଷଣ ଦେବାକୁ ଚାହୁଁ । ଦୁଇ ଲକ୍ଷ ମାରି ଦେଲି, ଭାବିଲି ଖୁବ ଭଲ କଲି । କିନ୍ତୁ ସେଥିରେ ମୋ ଯୋଗ୍ୟତା ବଢ଼ି ହେଲାନାହିଁ । ପ୍ରବୃତ୍ତି ପ୍ରବଳ ହେଲା, ମୋର ନିଜର ଓ ଅପରର କ୍ଷତି ହେଲା । ଜୀବନର ପୋଷଣାର ଭିତର ଦେଇ ବିବର୍ତ୍ତନର ପଥରେ ଚାଲିବା ହିଁ ଜୀବନର କାମ୍ୟ ।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ କହିଲେ - ଆମ୍ଭେମାନେ ଜୀବନବର୍ଦ୍ଧନ ଚାହୁଁ, କିନ୍ତୁ ପ୍ରବୃତ୍ତି ହିଁ ତ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ବିଭ୍ରାତ କରେ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଇଷ୍ଟାର୍ଥପରାୟଣ ଯଦି ହେଉ, ତେବେ ହୁଏ। ଆଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କୁ ଧରିବା ଦରକାର, ତାଙ୍କଠାରେ ସୁକେନ୍ଦ୍ର କି ହେବା ଦରକାର। ସମସ୍ତ ପ୍ରବୃତ୍ତିକୁ ତାଙ୍କ ସେବାରେ ଲଗେଇ adjust (ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) କରିବା ଦରକାର। ସେତେବେଳେ 'ସତ୍ୟ ଶିବ ସୁନ୍ଦରମ୍' ହୋଇ ଉଠେ ଜୀବନ। ସତ୍ୟ ମାନେ ରହିବାର ଭାବ, ଶିବ ମାନେ ମଙ୍ଗଳମୟ, ସୁନ୍ଦର ମାନେ ଚିର ଆଦରଣୀୟ ଯାହା।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଭୋଗର ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଭଗବାନଙ୍କୁ ପାଇବା ହୁଏ ନାହିଁ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଭୋଗ ହିଁ ତ ଏହା।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଭୋଗ ମଧ୍ୟରେ ରହି, ତା' ଭିତର ଦେଇ ତାଙ୍କୁ ଆକର୍ଷଣ କରାଯାଏ ନା? କିପରି ଭାବରେ କରିବୁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମଣିଷ ଭୋଗ କାହାକୁ କୁହାଯାଏ ବୁଝେ ନାହିଁ। ସଭା ଯା'ଦ୍ୱାରା ସନ୍ନିପାତ ହୋଇ ଉଠେ ନାହିଁ, ସେଥିରେ ଭୋଗ ହୁଏ ନାହିଁ। ଭୋଗର ପନ୍ଥା ହିଁ ହେବା ଦରକାର ସତ୍ୟପୋଷଣ। ରସଗୋଲା ଭଲ ପାଏ, ଅଦେଇ ସେର ଖାଇଦେଲି, ଅସୁଖ ହେଲା। ପାଞ୍ଚଟା ଖାଇଥିଲେ ଉପଭୋଗ ହୋଇଥାନ୍ତା। ମଦଖାଇ ଲିଭର ନଷ୍ଟ ହୋଇଗଲା। କିନ୍ତୁ ଅସୁଖ ସମୟରେ ଭାଇନାମ ଗ୍ୟାଲେସିଆ ଖାଉ, ତାହା କିନ୍ତୁ ଶରୀରକୁ ପୋଷଣ ଦିଏ। ପାପ ମାନେ ପାଳନକୁ ପଡ଼ିତ କରେ ଯାହା। ନରକ ମାନେ ବୁଦ୍ଧି ପାଇବାକୁ ଯାହା କ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣ କରିଦିଏ, ବିକୃତ କରିଦିଏ।

ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଏହି ଜାତି - ଆର୍ଯ୍ୟ ଯାହାକୁ କହୁ, କେଉଁ କାଳରୁ ଚିହ୍ନର କରୁଛି 'ଅମୃତ' 'ଅମୃତ' ବୋଲି। ମନ୍ତ୍ର ମଧ୍ୟରେ ବି ଏହି କଥା। ଅମରତାର ଉପାସକ ଆତ୍ମମାନେ। ଦୁଃଖ ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ପଡ଼ି ମରିଗଲେ ବି ସେ ପ୍ରୟାସ ଛାଡ଼େ ନାହିଁ। ଭାବେ, ଦିନେ ନା ଦିନେ ପାଇବି। ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଗତି ହିଁ ସେହି ପାଇବାର ପଥରେ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୧/୧୨.୨.୧୯୫୩

II ଦୁର୍ବଳତା କାହାକୁ କୁହାଯାଏ।।

ଜଣେ ବହିରାଗତ ଭଦ୍ରଲୋକ 'ସତ୍ୟାନୁସରଣ' ଦେଖୁ କହିଲେ - ଦୁର୍ବଳତା କାହାକୁ କୁହାଯାଏ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପ୍ରବୃତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକ ଆତ୍ମମାନଙ୍କ ସତ୍ତାର ପରିଚାରକ। ଏଗୁଡ଼ିକ ଯଦି ପ୍ରଭୁ ହୋଇଯାଏ, ସେହିତା ହିଁ ଦୁର୍ବଳତା। ପ୍ରବୃତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକ ଏପରି କରି ବ୍ୟବହାର

କରିବା ଦରକାର ଯେପରି ସେ ଗୁଡ଼ିକ ମୋର ସତ୍ତାର ପରିପୋଷକ ହୋଇଉଠେ, ସଂରକ୍ଷକ ହୋଇଉଠେ, ଆପୂରଣୀ ହୋଇଉଠେ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୧୩.୨.୧୯୫୩

II କାୟା (ଶରୀର) ପ୍ରବେଶ ଭଲ ନୁହେଁ କାହିଁକି।।

ପ୍ରସଙ୍ଗତଃ ଜଣେ କହିଲେ - କୌଣସି ସିଦ୍ଧ ପୁରୁଷ ଇଚ୍ଛା କଲେ ତ କୌଣସି ମଣିଷ ଶରୀରରେ ପ୍ରବେଶ କରି ତା' ମାଧ୍ୟମରେ ନିଜର ଇଚ୍ଛାମତ କାର୍ଯ୍ୟ କରେଇ ନେଇ ପାରନ୍ତି।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କାୟାପ୍ରବେଶ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇପାରେ, ତେବେ ତାହା ଭଲ ନୁହେଁ। କେଉଁଠି ବି ଗାଏବ ହୋଇ ଯାଇପାରେ। ଏପରିକି, ଅନ୍ୟର ରୋଗ-ଗୋଗ ବି ଆସି ଯାଇପାରେ। ସାଧନାର ସମୟରେ ଅନେକ କିଛି ଅନୁଭବ କରାଯାଏ, ଅନେକ କିଛି ବ୍ୟାପାର ଘଟେ, ସେଥିରେ କୌଣସି କିଛିରେ ଆକୃଷ୍ଟ ବା ଆବଦ୍ଧ ହୋଇ ରହିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ। କେଉଁଟା କାହିଁକି, କି ଭାବରେ ହୁଏ, ସେହିଟା ଜାଣି ରଖିବାକୁ ହୁଏ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୧୪.୨.୧୯୫୩

II ଭଗବାନ ମଣିଷ ହୋଇ ଆସନ୍ତି କାହିଁକି।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ଭଗବାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ମଣିଷର ତୁଳନା ହୁଏ ନାହିଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଭଗବାନ ଯେତେବେଳେ ମଣିଷ ହୋଇ ଆସନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ମଣିଷ କ'ଣ କରିପାରେ, ତାହାହିଁ ସେ ଦେଖେଇ ଦିଅନ୍ତି। ତା'ନହେଲେ ସେ ଆତ୍ମା ହୋଇ ଅଛନ୍ତି, ପରମପୁରୁଷ ହୋଇ ଅଛନ୍ତି, ତାଙ୍କର ତଥାଗତ ବା ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ହୋଇ ଆସିବାର ପ୍ରୟୋଜନ କ'ଣ? ମଣିଷ ହୋଇ ମଣିଷ ମଧ୍ୟରେ କ'ଣ କରିପାରନ୍ତି, ତାହା ଦେଖେଇବା ପାଇଁ ସେ ଆସନ୍ତି। 'ଆମାରେ ଶ୍ରେୟ ଭାବେ, ଆପନାରେ ହାନ, ତାର ପ୍ରେମେ କଭୁ ଆମି, ନା ହୁଇ ଅଧାନ'। (ମୋତେ ଶ୍ରେୟ ଭାବେ, ନିଜକୁ ଭାବେ ହାନ, ତା'ପ୍ରେମରେ କେବେ ମୁଁ ନହୁଏ ଅଧାନ)। ସେ ଆସନ୍ତି ଯା'ଦ୍ୱାରା ଆତ୍ମମାନେ ତାଙ୍କ ପଥ ଅନୁସରଣ କରି ଚାଲିପାରୁ। ସନ୍ତାନ କେବେ ପିତା ନୁହେଁ, କିନ୍ତୁ ସନ୍ତାନ ମଧ୍ୟରେ ପିତାର ସମ୍ପଦ ଥାଏ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୧୪.୨.୧୯୫୩

॥ ଈଶ୍ବର - ଅନୁଧ୍ୟାୟିତା ରହିଲେ କ'ଣ ହୁଏ ॥

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ମଣିଷର ଈଶ୍ବର-ଅନୁଧ୍ୟାୟିତା ରହିଲେ, ତା'ର ସବୁ କିଛି ଜାଣିବାର ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ସଙ୍ଗତି ଫୁଟି ଉଠେ । ଏକ ସ୍ବତନ୍ତ୍ର ସଙ୍ଗତି ହେଲା ଜ୍ଞାନର ପ୍ରଧାନ ଜିନିଷ । ଈଶ୍ବର କିପରି କରି ପ୍ରତିଟି ଯାହା କିଛିରେ ଉଦ୍ଭବ ହୋଇ ଉଠିଛନ୍ତି, ତାହା ଜାଣିବାକୁ ହେବ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୧୬.୨.୧୯୫୩

॥ ଈଶ୍ବରଙ୍କର ଆବିର୍ଭାବ କେତେବେଳେ ସମ୍ଭବ ହୋଇଉଠେ ॥

ପ୍ରସଙ୍ଗତଃ ଜଣେ କହିଲେ - ଭକ୍ତର ଆକୃତିର ମଧ୍ୟ ଦେଇ ତ ତାଙ୍କର ଆବିର୍ଭାବ ହୋଇଥାଏ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯେତେବେଳେ ମଣିଷର ଆକୃତି ଆର୍ତ୍ତ ଈଶ୍ବରଙ୍କଠାରେ ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ ହୋଇଉଠେ, ସେତେବେଳେ ତା'ଭିତର ଦେଇ ତାଙ୍କର ଆବିର୍ଭାବ ସମ୍ଭବ ହୋଇଉଠେ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୧୮.୨.୧୯୫୩

॥ କେଉଁଟା ଧର୍ମଯୁକ୍ତ କେଉଁଟା ଅଧର୍ମଯୁକ୍ତ ॥

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - କେଉଁଟାକୁ ଧର୍ମ ଯୁକ୍ତ ଓ କେଉଁଟାକୁ ଅଧର୍ମ ଯୁକ୍ତ କୁହାଯାଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯେଉଁ ଯୁକ୍ତ ବଞ୍ଚିବା ପାଇଁ, ଲୋକଙ୍କୁ ବଞ୍ଚାଇବା ପାଇଁ, ବଞ୍ଚିବା ବଢ଼ିବାର ଆଦର୍ଶକୁ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ କରାହୁଏ, ସେହି ଯୁକ୍ତ ଧର୍ମଯୁକ୍ତ । ପୁଣି ଯେଉଁ ଯୁକ୍ତ ଐଶ୍ବର୍ଯ୍ୟ ଲାଲସାରେ ପ୍ରଲୁପ୍ତ ହୋଇ ଅନ୍ୟକୁ ହନନ କରିବାକୁ ଚାହେଁ, ତାହା ଅଧର୍ମ ଯୁକ୍ତ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ତାହାଲେ ବଞ୍ଚିବାକୁ ଗଲେ ତ ଯୁକ୍ତ ଦରକାର ପଡ଼େ । କେଉଁଟା ଧର୍ମ ଯୁକ୍ତ, କେଉଁଟା ଅଧର୍ମ ଯୁକ୍ତ ବୁଝିବୁ କିପରି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେହିଟା ବୁଝି ହୁଏ । ଆପଣ ଯଦି ବଞ୍ଚନ୍ତି ଏବଂ ମୋତେ ଯଦି ବଞ୍ଚାନ୍ତି, ତା'ହେଲେ ସେହି ବଞ୍ଚିବା ଏବଂ ବଢ଼ିବା ପାଇଁ ତ ଲଢ଼େଇ ବାଧ୍ୟ ନାହିଁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୨୦.୨.୧୯୫୩

॥ ଭଗବତ ପଥରେ ଚାଲିବାର ସୁଷ୍ଟ ପନ୍ଥା କ'ଣ ॥

ପ୍ରସଙ୍ଗକ୍ରମେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଜୀବନକୁ ଆମ୍ଭେମାନେ ଯେପରି ବୋଧ କରିପାରୁ, ଦେଖି ପାରୁନା, ଈଶ୍ବରଙ୍କୁ ବି ସେହିପରି ବୋଧ କରିପାରୁ, କିନ୍ତୁ ଦେଖି ପାରୁନା । ତାଙ୍କୁ ବୋଧ କରୁ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଜୀବନ ଭିତର ଦେଇ । ସେ ଜୀବନସମ୍ବେଦ ରୂପେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଅଛନ୍ତି । ଆମ୍ଭେମାନେ ତତ୍ ଅଭିମୁଖୀ ହୋଇ ଯେତିକି ଚାଲୁ, ସେତିକି ଭ୍ରାନ୍ତିମୁକ୍ତି ହୋଇପାରୁ । ଆମ୍ଭେମାନେ ଭୁଲ କରୁ, ତାର ମାନେ ଅନ୍ତରସ୍ଥ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଭୁଲ ପଥରେ ବିନିଯୋଗ କରିଥାଉ । ସେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ସବୁଥିରେ ରାଜି ଅଛନ୍ତି । ଭୁଲ କଲେ ବି ସେତେବେଳେ ସେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ଚାଲି ଯାଆନ୍ତି ନାହିଁ । ଯେମିତି ପିଲା ଉପରେ ବାପର ହାତ ନାହିଁ, ଯଦିଓ ପିଲା ବାପର ହିଁ ଦାନ । ଦେଖୁଛନ୍ତି ତ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ହାତ ନାହିଁ । ତା'ମାନେ ଆମ୍ଭେମାନେ ଯଦି ତାଙ୍କୁ ଜାବୁଡ଼ି ନଧରୁ, ସେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ଧରି ପାରିବେନାହିଁ । ଆମେ ଧରିଲେ ସେ ଚଳେଇ ନେଇ ପାରନ୍ତି । ଯେତେ ହିଁ ଆମ୍ଭେମାନେ ତାଙ୍କ ପଥରେ ଚାଲିବୁ, ସେତେ ହିଁ ଉପକୃତ ହେବୁ । ସେତେବେଳେ ଆହୁରି ଆହୁରି କରି ଜୀବନକୁ ପାଇଥାଉ ।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଭଗବାନଙ୍କ ପଥରେ ଚାଲିବାର ସୁଷ୍ଟ ପନ୍ଥା କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେ ସମସ୍ତଙ୍କର । ସେ ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଆସନ୍ତି । ସେ ହିଁ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଜୀବନ୍ତ ବେଦୀ, ଯାହାଙ୍କ ଉପରେ ଠିଆ ହୋଇ ସବୁ କିଛିକୁ ଉପାସନା କରିଥାଉ । ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ହିଁ ଈଶ୍ବରଙ୍କର ସାକାର ମୂର୍ତ୍ତି, ହିନ୍ଦୁମାନେ କହନ୍ତି 'ବ୍ରହ୍ମବିତ୍, ବ୍ରହ୍ମେବ୍ ଭବତି' (ବ୍ରହ୍ମବିତ୍ ବ୍ରହ୍ମ ହିଁ ହୁଅନ୍ତି) । ସବୁଗୁଣଙ୍କ ଭିତରେ ପୁଣି ପୂର୍ବତନ ସମସ୍ତେ ଥାଆନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ କେନ୍ଦ୍ର କରି ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଜୀବନଯାତ୍ରା ଯେପରି ପରିଚାଳିତ ହୁଏ, ତାହା ହିଁ କରଣୀୟ ।

ଗାୟତ୍ରୀରେ ଅଛି, ଭର୍ଗତେଜର ଉପାନୀର କଥା - ସେ ସେହି ତେଜ । ମୂଳକେନ୍ଦ୍ର ଠିକ କରି ଯେତେ ହିଁ ଘୁରୁନା କାହିଁକି, ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ସେଥିରେ ଆଉ ଭୁଲ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୩୩.୩.୧୯୫୩

॥ ରାଧା କିଏ ॥

ରାଧା ତତ୍ତ୍ୱ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କଥା ଉଠିବାରୁ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ରାଧା ହେଲା ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଯୋଗାବେଗ। ଯେଉଁ ଯୋଗାବେଗ ତାଙ୍କ ଛାଡ଼ା ଆଉ କାହାକୁ ଟାହେଁ ନାହିଁ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୧୯.୪.୧୯୫୩

॥ ସାଲୋକ୍ୟ, ସାମାପ୍ୟ, ସାୟୁଜ୍ୟ, ସାର୍ବ କାହାକୁ କୁହାଯାଏ ॥

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ସାଲୋକ୍ୟ, ସାମାପ୍ୟ, ସାୟୁଜ୍ୟ, ସାର୍ବ କାହାକୁ କୁହାଯାଏ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯେତେବେଳେ ତାଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ମୋର ମନୋଯୋଗ ଯାଏ, ତାକୁ କୁହାଯାଏ ସାଲୋକ୍ୟ। ସେତେବେଳେ ଇଚ୍ଛା ହୁଏ ତାଙ୍କ ପାଖେ ପାଖେ ରହିବାକୁ। ଏହାକୁ କୁହାଯାଏ ସାମାପ୍ୟ। ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କର ଇଚ୍ଛାଟା ହିଁ ମୋ ମଧ୍ୟରେ ଜାରି ଉଠେ, ମୋର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଭିତର ଦେଇ ରୂପାୟିତ କରିବାର ଇଚ୍ଛା ହୁଏ। ତାକୁ କୁହାଯାଏ ସାୟୁଜ୍ୟ। Unrepelling adherence ଅର୍ଥାତ୍ ଅବ୍ୟୁତ ଆନତି ହିଁ ସାୟୁଜ୍ୟ। ସାର୍ବମାନେ - 'ତୋମାରଇ ଗରବେ ଗରବିନୀ ହାମ ରୂପସା ତୋମାରଇ ରୂପେ'।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୧୯.୪.୧୯୫୩

॥ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଓ ମହାପୁରୁଷଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ତପାତ କେଉଁଠି ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଓ ମହାପୁରୁଷ ଭିତରେ ଅନେକେ ଗଣ୍ଡଗୋଳ କରିଦିଅନ୍ତି। ମହାପୁରୁଷକୁ ହୁଏତ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ବୋଲି ଧରିନିଅନ୍ତି।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଯିଏ ଆସନ୍ତି ସେ World teacher (ବିଶ୍ୱ ଶିକ୍ଷକ)। ତାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ସର୍ବତୋମୁଖୀ ବିକାଶ ଥାଏ। ସେ ସମଗ୍ର ଦୁନିଆ ପାଇଁ ବୈଧା-ବିନାୟନୀ ତପୁରତାରେ ଜୀବନର ସମସ୍ତ ଦିଗର ସମାଧାନ ଦେବାକୁ ଆସନ୍ତି। ସେ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟପାଳୀ ଆପୁରୁଷମାଣ। କୌଣସି ମହାପୁରୁଷ ଯଦି ଏହି ପୁରୁଷୋତ୍ତମଙ୍କୁ ସାକାର ନକରନ୍ତି, ତାଙ୍କଠାରେ ଯୁକ୍ତ ନହୁଅନ୍ତି, ତେବେ ହେବ ନାହିଁ। ମହାପୁରୁଷମାନେ - fulfiller the great. ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ମାନେ fulfiller the best. ମହାପୁରୁଷଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ବା କତିପୟ ଦିଗ ରହି ଥାଇ ପାରେ, କିନ୍ତୁ ପୁରୁଷୋତ୍ତମଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସବୁ ଦିଗ

ଥାଏ। ଅନେକେ ଅର୍ଥନାତି, ବେଦାନ୍ତ, କର୍ମ, ଜ୍ଞାନ ବା ଭକ୍ତି କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଦିଗକୁ ବଡ଼ କରି ଧରନ୍ତି। କିନ୍ତୁ ସାମଗ୍ରିକ ଜୀବନ ପାଇଁ ସର୍ବତୋମୁଖୀତ ପ୍ରୟୋଗ, ପ୍ରକାଶ ଓ ବିନ୍ୟାସ ସେମାନେ ଦେଖାଇ ପାରନ୍ତି ନାହିଁ। ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ, ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସର୍ବତୋମୁଖୀ ସମାଧାନ ପାଇଥାଉ। ଅନେକେ ସାର୍ବ-ତ୍ରିହସ୍ତ ପରିମିତ ମଣିଷଟିକୁ ମାନେନା, ତାଙ୍କର ଭାବ ବାଦକୁ ମାନେ। ସେଥିରେ କିନ୍ତୁ ଅସଙ୍ଗତି ଓ ଅସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣତା ରହିଯିବ। ଅନେକ ଅଛନ୍ତି ବୃନ୍ଦାବନର ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ମାନେ, ପାର୍ଥ ସାରଥୀ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ମାନେ ନା। ଏହିପରି ଭାବରେ ନେଲେ ଚଳିବ ନାହିଁ। ସେମାନଙ୍କୁ ବିଶ୍ୱେଷଣୀ ଓ ସଂଶ୍ଳେଷଣୀ ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟର ସାମଗ୍ରିକ ଭାବରେ ନେବାକୁ ହେବ।

ଅନ୍ୟଜଣେ କହିଲେ - ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ନିଜ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିଜେ ଯଦି ଘୋଷଣା କରି ଯାନ୍ତି, ତାହାଲେ ସୁବିଧା ହୁଏ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଘୋଷଣା କରିବେ କ'ଣ? ତାଙ୍କର ଚରିତ୍ର ହିଁ ଘୋଷଣା କରେ। ଅଗ୍ନି କ'ଣ କହେ ମୁଁ ଅଗ୍ନି। ଯିଏ ହୁଏ, ସେ କି ତାହା ଜାଣେ ନାହିଁ। ତୁମେ ଅମୃତ, ମଣିଷ ଯଦି ତୁମକୁ ମଣିଷ କହି ନ ଥାନ୍ତା, ତେବେ ତୁମ୍ଭ ପାରନ୍ତ ନାହିଁ ଯେ ତୁମେ ମଣିଷ। 'ଅବତାର ନାହିଁ କହେ ଆମି ଅବତାର'। ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କହିଛନ୍ତି, ତୁମେ ବି ଯାହା, ମୁଁ ବି ତାହା ହିଁ। ତୁମେ ବି ଏହା ଆଗରୁ ଆସିଛ, ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଏହା ଆଗରୁ ଆସିଛି। ତେବେ ପ୍ରଭେଦ ଏହି ଯେ, ତୁମେ ତାହା ଜାଣ ନାହିଁ, ମୁଁ ତାହା ଜାଣିଛି।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ କହିଲେ - ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଯେ ଜାଣି ନାହାନ୍ତି ଯେ ସେ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ - ତା ବି ତ ନୁହେଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ହଁ। ସେ ଜାଣନ୍ତି, ତା' ବି ନୁହଁ, ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ, ତା'ମଧ୍ୟ ନୁହେଁ। ସମସ୍ତେ ହିଁ ତାହା ହିଁ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୧୩.୫.୧୯୫୩

॥ ସେ ଯାହାକିଛି ହୋଇ ବି ତାହା ହିଁ ଅଛନ୍ତି - ଏହାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ କ'ଣ ॥

ପ୍ରସଙ୍ଗତ ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ସେ ଯାହା କିଛି ହୋଇ ବି ତାହା ହିଁ ଅଛନ୍ତି, ଏକଥାର ଅର୍ଥ କ'ଣ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେ ଅହେତୁକ କୃପାସିନ୍ଧୁ ଯେପରି, ସେହିପରି ସର୍ବକାରଣ - କାରଣମ୍। ସର୍ବଜ୍ଞର ବାଜସବୁପ ସେ। ସେ ଯାହା କିଛି ହୋଇବି ତାହା ହିଁ ଅଛନ୍ତି।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୧୫.୫.୧୯୫୩

॥ ଦେବ ଦେବୀର ତାପ୍ତର୍ଯ୍ୟ କ'ଣ ॥

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ନାନା ଦେବ-ଦେବୀର ତାପ୍ତର୍ଯ୍ୟ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଦେବତା ଆସିଛି ଦିବ୍ - ଧାରୁରୁ । ତାର ମାନେ ପ୍ରକାଶ । ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଗୁଣର ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ଜଣେ ଜଣେ ଦେବ-ଦେବୀ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୧୫.୫.୧୯୫୩

॥ ପ୍ରଳୟ ମାନେ କ'ଣ ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ପ୍ରଳୟ ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପ୍ରକୃଷ୍ଟ ଭାବରେ ଲୀନ ହେବା । ପ୍ରକୃତି ପୁରୁଷ ଠାରେ ଲୀନ ହେବାର ମଧ୍ୟ ଦେଇ ହିଁ ସୃଷ୍ଟି ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ପ୍ରକୃତି ପୁରୁଷ ଠାରେ ଲୀନ ହେବାର ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପ୍ରକୃତି ପୁରୁଷ ଠାରେ ଆକୃଷ୍ଟ ହୁଏ ଯେତେବେଳେ, ସେତେବେଳେ ପୁରୁଷକୁ ବନ୍ଧରେ ଧାରଣ କରି ସେଥିରେ ଲୀନ ହୁଏ । ପ୍ରକୃତି ହୁଏ ଆଧାର ଅର୍ଥାତ୍ ମାତୃଶକ୍ତି, ପୁରୁଷ ଅର୍ଥାତ୍ ପିତୃଶକ୍ତି ହୁଏ ଆଧ୍ୟାତ୍ମ । ପ୍ରକୃତି ହେଲା ଚର, ପୁରୁଷ ହେଲା ସ୍ଥିର । ଏହି ଦୁଇଟିର ସଂମିଶ୍ରଣରେ ଯାହା କିଛି ହୋଇଛି ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୧୫.୫.୧୯୫୩

॥ ଦଶାବତାରର ତାପ୍ତର୍ଯ୍ୟ କ'ଣ ॥

ଜଣେ ଦଶାବତାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏଗୁଡ଼ିକ evolution (ବିବର୍ତ୍ତନ)ର indication (ସୂଚକ) ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୧୫.୫.୧୯୫୩

॥ କିପରି ବୁଝାଯିବ ଜୀବନର ସଠିକ ଚାଳକ କିଏ ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ବହିରାଗତ ଭାଇ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଜୀବନରେ ତ ଜଣେ Guide (ଚାଳକ) ପ୍ରୟୋଜନ । କିନ୍ତୁ ବୁଝିବ କିପରି ଯେ ଏହି proper Guide (ସଠିକ ଚାଳକ) ?

ଉପସ୍ଥିତ ଜଣେ କହିଲେ - ସାଧାରଣତଃ ଲେଖାପଢ଼ା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯେମିତି କରୁ ଏଠି ବି ସେହିପରି କରିବୁ । କେହି ଶୁଭାକାଂକ୍ଷୀ କହି ଦିଅନ୍ତି ଯେ ଇଏ ଭଲ ଶିକ୍ଷକ । ଆମ୍ଭେମାନେ ବିଶ୍ୱାସ ନେଇ ତାଙ୍କ କଥାମତ ଅଗ୍ରସର ହେଉ, ଏହି ଭାବରେ ଶିଖୁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏତେ କାହିଁକି, ଗଛରେ ଫଳ ଅଛି, ଷ୍ଟୁଆ ଯଦି ଲାଗିଥାଏ ତେବେ ଖାଇ ଦେବା ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଫଳଟା ଖଟା ହୋଇ ପାରେ ତ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଖଟା ହେଲେ ବି ତୋର ପେଟ ଭରିବ ତ ?

ପ୍ରଶ୍ନ - ମୁଁ ସତ୍ୟ ଚାହେଁ । ମୁଁ ପ୍ରଥମରୁ ମିଠା ଫଳ ଚାହେଁ । ମୁଁ ବଞ୍ଚିତ ହେବାକୁ ଚାହେଁ ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତୁମେ ଆଗେ ଖାଅ ତ ବାବା । ପେଟ ଟା ତ ଭରୁ । ତାର ପରେ ମିଠା-ଖଟା ନିଜେ ହିଁ ବୁଝି ପାରିବ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୧୮.୫.୧୯୫୩

॥ ସତ୍ୟ ପଥରୁ ବିଚ୍ୟୁତ ନ ହୋଇ ଚାଲିବାର ଉପାୟ କ'ଣ ॥

ଜଣେ ଦର୍ଶନାର୍ଥୀ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ମଣିଷ କି କରି ସତ୍ୟପଥରୁ ବିଚ୍ୟୁତ ନ ହୋଇ ଚାଲିପାରେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୁଁ କୌଣସି ନୂତନ ପଥ ଜାଣେ ନାହିଁ । ପଥ ହେଲା ଭଲ ପାଇବାର ପଥ । ସତ୍ୟ ମାନେ ସତର ଭାବ । ସତ୍ୟର ପ୍ରତୀକ ହେଲେ ସେ, ଯିଏ ଅସ୍ଥିବୃଦ୍ଧର ପୂଜାରୀ । ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଭଲ ପାଇବାଟା ଆତ୍ମମାନକୁ ସତ୍ୟ ପଥରେ ପରିଚାଳିତ କରେ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୧୮.୫.୧୯୫୩

॥ ସନ୍ୟାସ ନେଲେ ନିରେଟ ହୁଏ କି ନାହିଁ ॥

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ସନ୍ୟାସ ହେଲେ ମଣିଷ କ'ଣ dull (ନିରେଟ) ହୁଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆସଲ ସନ୍ୟାସୀ ହେଲେ dull (ନିରେଟ) ହେବ କିପରି ? ସନ୍ୟାସୀ ମାନେ ଇଷ୍ଟଙ୍କ ଠାରେ ସମ୍ୟକ ଭାବରେ ନ୍ୟସ୍ତ । ବୁଦ୍ଧତର୍ଯ୍ୟ, ଗାନ୍ଧିସ୍ତ୍ୟ, ବାନପ୍ରସ୍ଥ, ସନ୍ୟାସ - ଜୀବନରେ ଏହି ଚାରୋଟି ଆଶ୍ରମ ଅଛି । ସନ୍ୟାସ ହେଲା ଚରମ । ଆଶ୍ରମ-ପାରମ୍ପରିୟହୀନ ସନ୍ୟାସ ଆଗେ ନଥିଲା । ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟ ଓ ବୁଦ୍ଧଦେବଙ୍କ ଠାରୁ ଏଗୁଡ଼ିକ ଆସିଛି । ଅଶୋକଙ୍କ ସମୟର ତଥାକଥିତ ସନ୍ୟାସ ଠାରୁ ଅଧୋଗତି ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ଉପଯୁକ୍ତ ପାତ୍ରର ଅଭାବରେ ସେତେବେଳେ ଠାରୁ ପ୍ରତିଲୋମର ସୂତ୍ରପାତ୍ର ହେଲା । ହିନ୍ଦୁ ସମାଜରେ ମଣିଷ ସାଧାବିକ ଭାବରେ ସନ୍ୟାସର ପଥରେ ଯାଉଥିଲେ ।

ଯେଉଁମାନେ ପାରୁ ନ ଥିଲେ, ସେମାନଙ୍କର କଥା ଅଲଗା। ଆଉ ଥିଲେ ନୈଷ୍ଠିକ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ। ସେମାନେ ବାହା-ସାହା କରୁ ନ ଥିଲେ। ସେମାନଙ୍କର ସମାବର୍ତ୍ତନ ହେଉ ନଥିଲା, ସେମାନେ ଆଜନ୍ମ ଗୁରୁଗୃହରେ ରହି ଗୁରୁସେବା ଓ ଲୋକ ସେବା କରୁଥିଲେ।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ କହିଲେ - କଥା ଅଛି, 'ପଞ୍ଚାଶୋର୍ଦ୍ଧେ ବନଂ ବ୍ରଜେତ୍' ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବନ ମାନେ ବିସ୍ତାର। ଗୋଟିଏ ସଂସାରର ଜାଗାରେ ଚାଳିଶଟି ସଂସାରର ଦାୟିତ୍ବ ନେଇ ଚାଲୁଥିଲେ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୧୯.୪.୧୯୫୩

II କେଉଁମାନେ ଭାଗ୍ୟବାନ II

ଜଣେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ପାଶ୍ଚାତ୍ୟରେ ଯାଶୁଶ୍ରୀଙ୍କ ଛାଡ଼ା ଆଉ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ। ଅବଶ୍ୟ ସେ ମଧ୍ୟ ଏସିଆ ମଧ୍ୟରେ। ଯାଇ ହେଉ, ଭାରତରେ ଯେ ବାର ବାର ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଆସୁଛନ୍ତି, କେଉଁମାନେ ଭାଗ୍ୟବାନ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଭାରତ ପୂଣ୍ୟବାନ, ନା ସେମାନେ ପୂଣ୍ୟବାନ ଏକଥା କହିବା ମୁଞ୍ଚିଲ। ବାରବାର ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଆସିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ବି ଆମେମାନେ ଯଦି ତାଙ୍କୁ ଗ୍ରହଣ କରି ନିଜକୁ ସୁଗଠିତ କରି ନତୋଲୁ, ତାଙ୍କୁ ଧରି ନରଖୁ ଜୀବନରେ, ଆଚରଣରେ ଏବଂ ସେମାନେ ଯଦି ଗୋଟିଏ ଥର ପାଇ ତାଙ୍କୁ ଦୀର୍ଘଦିନ ଧରି ରଖୁ ପାରେ, ତା'ହେଲେ କିଏ ଭାଗ୍ୟବାନ, ତାହା କହିବା କଠିନ। ତେବେ ଏକଥା ଠିକ ଯେ, ସେ ଆସନ୍ତି worst sufferer (ପରମ ଦୁର୍ଭାଗୀ) ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୨୦.୪.୧୯୫୩

II ଶାନ୍ତି ପାଇବାର ବାସ୍ତବ ପନ୍ଥା କ'ଣ II

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ମୁଁ ଶାନ୍ତି ପାଇବି କିପରି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତୁମର ଇଷ୍ଟାର୍ଥପରାୟଣତାରେ ତୁମର ମନ ପ୍ରାଣ ଯେତେ ଭରି ରହିବ, ସେତେ ହିଁ ତୁମେ ଶାନ୍ତି ପାଇବ। ଏହାହିଁ ଶାନ୍ତିର ପଥ। ଏଥିରେ ତୁମେ ମାଟି ଖାଇ ବି ରହିଥାଅ, ତୁମର ମୁଖମଣ୍ଡଳ ସୁନା ଭଳିଆ ଝଙ୍କ ଝଙ୍କ କରିବ। ପାରତ ଦେଖ, ଏହି ଜିନିଷଟି ପୁରୋକ୍ତ ତୋଳି ପାର କି ନାହିଁ। ଏହାର ବାସ୍ତବ ପନ୍ଥା ହେଲା ଯଜନ, ଯାଜନ, ଇଷ୍ଟଭୂତି।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୪.୨.୧୯୫୩

II ସତ୍ୟ ମାନେ କ'ଣ II

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ବହିରାଗତ ଭଦ୍ରଲୋକ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ସତ୍ୟ ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସତ୍ୟ ମାନେ ତାହା ହିଁ ଯାହା ସତ୍ୟଯୋଷଣା, ସତ୍ୟପୁରଣା। ସେବା ମାନେ ପାଳନ, ପୋଷଣ, ପୁରଣ। ସେବା ମଧ୍ୟ ଦେଇ ପ୍ରିୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ନପାରିଲେ ଲକ୍ଷେ ବର୍ଷର ସେବା ବ୍ୟର୍ଥ ହୋଇଯାଏ। ସେଷ ପାଉଳ, ସେଷ ମାଥୁ, ଯେ ଭାବରେ ଧର୍ମଦାନ କରିଯାଇଛନ୍ତି, ତାର ପ୍ରଭାବ ଅବିନଶ୍ୱର।

ଭଦ୍ରଲୋକ - ସତ ଚରିତ୍ରର ପ୍ରଭାବରେ ହିଁ କ'ଣ ମଣିଷ ମଣିଷର ପ୍ରତି ଆକୃଷ୍ଟ ହୁଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଜଣେ ହୁଏତ ଲୁଚା, କିନ୍ତୁ ଇଷ୍ଟଙ୍କ ପ୍ରତି ଖୁବ ଯୋଗାବେଗ ଅଛି। ସେ ଲକ୍ଷେ ଖରାପ ହେଲେ ବି ଯେତେବେଳେ ତାର ଚରିତ୍ରର ମୋଡ଼ ଫେରେ, ସେତେବେଳେ ଅସାଧାରଣ ହୋଇ ଉଠେ। ରତ୍ନାକର ବାଲ୍ମୀକି ହୋଇ ଗଲେ। ବାଲ୍ମୀକଙ୍କ ହାତରୁ ରାମାୟଣ ବାହାରିଲା। ପ୍ରାତି ଭଳିଆ ଯୋଗ ନାହିଁ, ଭକ୍ତି ଭଳି ଯୋଗ ନାହିଁ। 'ଶ୍ରଦ୍ଧାବାନ ଲଭତେ ଜ୍ଞାନମ୍'। ଶ୍ରଦ୍ଧା ନରହିଲେ ଜ୍ଞାନ ହୁଏ ନାହିଁ। କେତେ ଗୁଡ଼ିଏ ଉପର ଠାଉରିଆ ଜାଣିବା ନେଇ ଘୁରି ବୁଲିଲେ, ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ଗଢ଼ି ଉଠେ ନାହିଁ।

(ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୪.୨.୧୯୫୩)

II ଭଗବାନଙ୍କୁ ଖୋଜିବା ଦରକାର କାହିଁକି II

ଜଣେ ବହିରାଗତ ଭଦ୍ରଲୋକ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଆମେମାନେ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଖୋଜିବୁ କାହିଁକି, ତାଙ୍କର ଦରକାର କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ଜୀବନରେ ଆମେମାନେ ଈଶ୍ୱରଙ୍କୁ ଖୋଜୁ, କିନ୍ତୁ ଜାଣି ନାହିଁ ସେ କିଏ ଓ କିପରି। ସେଥିପାଇଁ meaningful rational adjustment (ସାର୍ଥକ ଯୁକ୍ତ ସଙ୍ଗତ ବିନ୍ୟାସ) ବାଲା ମଣିଷ ଦରକାର ହୁଏ। ତାଙ୍କୁ ଧରି ଆମେମାନେ ବିବର୍ତ୍ତନର ପଥରେ ଆଗେଇ ଯାଇପାରୁ। ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ଜୀବନରେ chaos (ବିଶୃଙ୍ଖଳା) ଯାହା, ତାହା cosmos (ଶୃଙ୍ଖଳାରେ) ପର୍ଯ୍ୟବେସିତ ହୁଏ। Concentric (ସ୍ୱକେନ୍ଦ୍ରିକ) ନହେଲେ ଏହା ହୁଏ ନାହିଁ। ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଯୋଗାବେଗ ଅଛି। କୌଣସି ଜିନ୍ଦଗିରେ ଯୁକ୍ତ ହୋଇ ଆମେମାନେ ବଢ଼ିବାକୁ ଚାହୁଁ। ଯେତେବେଳେ

ଏହି ଯୋଗାବେଶ ସୁସ୍ଥ ଭାବରେ ନ୍ୟସ୍ତ ହୁଏ ନାହିଁ, ସେତେବେଳେ ଆମ୍ଭେମାନେ ବ୍ୟାଧି ଓ ବିକୃତିର ଜଗଳରେ ପଡ଼ିଯାଉ ।

ଭଦ୍ରଲୋକ - ଧାର୍ମିକ ଲୋକର search for God (ଈଶ୍ଵରଙ୍କ ଅନୁସନ୍ଧାନ)ର ପ୍ରୟୋଜନ କ'ଣ ଦରକାର ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏହିଟା ହେଲି innate hankering (ସହଜାତ ଈଷ୍ଟ୍ୟା) । God ର search (ଈଶ୍ଵରଙ୍କର ଅନୁସନ୍ଧାନ) ମାନେ good ର search (ଭଲର ଅନୁସନ୍ଧାନ) । ମଣିଷ ବଞ୍ଚିବା ବଢ଼ିବା ତାହେଁ । ଈଶ୍ଵରଙ୍କର ଅନୁସନ୍ଧାନ ଭିତର ଦେଇ ଜୀବନଟାକୁ ଉପଭୋଗ କରିହୁଏ । ମଣିଷ ଇଷ୍ଟ, ଅହଂ ଓ ପରିବେଶର ସଙ୍ଗତି ତାହେଁ । ଏହାଦ୍ଵାରା କ୍ଷୁଦ୍ର ଆକାଂକ୍ଷାର ହାତରୁ ମୁକ୍ତି ପାଏ । ସେ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କୁ ନିଜର ସଭା ଭଳି ବୋଧ କରେ । ଏହି ଭାବରେ ପାଦେ ପାଦେ ଆଗେଇ becoming (ବିବର୍ଦ୍ଧନ)ର ପଥରେ ଯାଏ । ଏହି ଚଳଣ ହିଁ ଶାଶ୍ଵତ ଚଳଣ । ଶାଶ୍ଵତ ଚଳଣ କହିଲେ ମୁଁ ବୁଝେ ବେଙ୍ଗ ଭଳି ଆଗେଇ ଯିବା । ପ୍ରତ୍ୟେକଟି କୋଷ ଓ ଅଣୁ ମଧ୍ୟରେ ଅଛି attraction and repulsion (ଆକର୍ଷଣ ଓ ବିକର୍ଷଣ) । ପୁଣି ଅଛି ବୁଦ୍ଧି, ଯାହା ଦେଇ ବୁଝାଯାଏ, କେଉଁଟା ଅନୁକୂଳ, କେଉଁଟା ପ୍ରତିକୂଳ । ସଭାର ପ୍ରତିକୂଳ ଯାହା, ତାକୁ କୁହାଯାଏ ଅସତ୍ । ଅସତ୍‌କୁ ନିରୋଧ କରିବା ଦରକାର । ପୁଣି, ସଭା ମଧ୍ୟରେ ଅଛି ସଭା ସଂରକ୍ଷଣ, ସଭା ସମ୍ପୋଷଣ ଏବଂ ଆତ୍ମ ବିସ୍ତାରର ପ୍ରବୃତ୍ତି । ଏହାର ଦୃଢ଼ରୁ ଆସେ ଷଡ଼ରିପୁ । ମଣିଷ କେଉଁଠି କେନ୍ଦ୍ରୀୟତ ନ ହେଲେ କେଉଁଟା ସଭାର ଅନୁକୂଳ, କେଉଁଟା ସଭାର ପ୍ରତିକୂଳ ତାହା ବୁଝି ପାରେ ନାହିଁ । ସେଇଥିପାଇଁ ଅଳ୍ପ ବୟସରେ ଉପନୟନର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଥିଲା । ତା'ର ଆଗରୁ ଅଛି ଚୂଡ଼ା କରଣ । ଚୂଡ଼ା କରଣ ମାନେ ପ୍ରସ୍ତୁତି ପର୍ବ । ଆମର ସ୍ଵାମୀନେ ଝିଅ ମାନଙ୍କୁ ଶିଶୁ କାଳରୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଉଥିଲେ କିପରି ଭାବରେ ସାମାଜ ଘର କରିବାକୁ ହେବ । ଏହିଟା ବି ଏକ ଧରଣର ଚୂଡ଼ା କରଣ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଟିକିଏ ଥମି ଯାଇ କହିଲେ - ଆର୍ଯ୍ୟ କୃଷ୍ଣ all fulfil (ସର୍ବ ପରିପୂରଣ) । ଶ୍ରୀଷ୍ଠୀନ ଧର୍ମ, ଇସଲାମ ଧର୍ମ ଇତ୍ୟାଦି ସବୁ କିଛି ଏହା ମଧ୍ୟରେ ପଡ଼ିଥାଏ । ଧର୍ମ କେତେବେଳେ ବହୁତ ହୁଏ ନାହିଁ । ଆମ୍ଭେମାନେ ଆମର ଦୁର୍ବୁଦ୍ଧି ଯୋଗୁଁ ଧର୍ମକୁ ଭାଗ ଭାଗ କରି ପକାଇଛୁ । World Teacher (ବିଶ୍ଵଗୁରୁ) ବା ପୁରୁଷୋତ୍ତମ

universal message (ସାର୍ବଜନୀନ ବାଣୀ) ନେଇ ଆସନ୍ତି । ତାହାରି ଉପରେ ଠିଆ ହୋଇ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟର ଭିତ୍ତିରେ ପୃଥ୍ଵୀର ସବୁ ଦେଶକୁ ନୂଆ କରି ଗଢ଼ି ତୋଳିବାକୁ ହେବ ।

ଭଦ୍ରଲୋକ - ଈଶ୍ଵରଙ୍କର ବିଷୟ ନେଇ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମ ଓ ସନାତନ ଧର୍ମ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ହୋଇଯାଇଛି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେ କହିଛନ୍ତି, ଆଚରଣ ଯଦି ଚ୍ୟାଗ କର, ତେବେ ତାକୁ ବୁଝିହେବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ସେ ଆଚରଣର ଉପରେ ଜୋର ଦେଇଛନ୍ତି । ସେ କହିଛନ୍ତି, 'ବୁଦ୍ଧ' ଶରଣ' ଗଙ୍ଗାମି, ଧର୍ମ' ଶରଣ' ଗଙ୍ଗାମି, ସଂଘ' ଶରଣ' ଗଙ୍ଗାମି ।' Facts (ତଥ୍ୟ) ସବୁ ଠିକ ଅଛି । Fashion (ରକମ) ଟିକିଏ ଅଲଗା ହୋଇପାରେ ।

ଭଦ୍ରଲୋକ - ସେ ଭଗବାନଙ୍କର କଥା କହି ନାହାନ୍ତି, ନିର୍ବାଣର କଥା କହିଛନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସବୁ କିଛିକୁ ନେଇ surrender (ଆତ୍ମୋତ୍ସର୍ଗ) କଲେ ଯାହା ହେବା କଥା ତାହା ହୁଏ । ବୁଦ୍ଧଙ୍କ ପାଖରେ ଆତ୍ମସମର୍ପଣର କଥା କହିଛନ୍ତି ।

ଭଦ୍ରଲୋକ - ଜଣେ ଜୈନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଈଶ୍ଵର-ଅନୁସନ୍ଧାନର ପ୍ରୟୋଜନ ହୁଏ ନାହିଁ । ଗୋଟିଏ ଧର୍ମର କଥା ଯଦି କୁହାଯିବ, ତାହା ହେବ ସର୍ବ ଆଚରଣର ଧର୍ମ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Conduction (ପରିଚାଳନା) ଛାଡ଼ା conduct (ଆଚରଣ) ହେବ ନାହିଁ । ଯେପରି କରି ଯାହା ହୁଏ, ସେପରି କରି ତା'ନହେଲେ ହେବ ନାହିଁ । ସୁକେନ୍ଦ୍ର କି ହୋଇ ଗୁରୁକୁ ଅନୁସରଣ କରିବା ଦରକାର । ଏହି ଗୁରୁ ମାନେ ସର୍ବଦେବମୟୋ ଗୁରୁ । ସୁକେନ୍ଦ୍ର କି ହୋଇ ଉଠିଲେ ଘରେ ଆମ୍ଭେମାନେ ଯାହା ବାହୁଁ ତାହା ଆପଣା ଛାଏଁ ହୋଇ ଉଠିବ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୧୨.୨.୧୯୫୭

II ଚୂଡ଼ାକରଣ କରୁଥିଲେ କାହିଁକି ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଯେ ସୁକେନ୍ଦ୍ର ହେବାର ପଛଟି ଥିଲା, ଆଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ପାଖରେ ଉପନୀତ ହେବାକୁ ହେଉଥିଲା, ସେହିଟା ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ଭଲ ଜିନିଷ ଥିଲା । ଉପନୟନର ଆଗେ ଚୂଡ଼ାକରଣ ଥିଲା ।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସୀ କଲେ - ରତ୍ନାକରଣ କରୁଥିଲେ କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଶ୍ରଦ୍ଧାବାନ ଲଭତେ ଜ୍ଞାନମ୍ । ଶ୍ରଦ୍ଧା ଥିଲେ ଜ୍ଞାନ ହୁଏ । ଆଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଠାରେ ଶ୍ରଦ୍ଧା ରଖିଲେ ଜ୍ଞାନ ଲାଭ ହୁଏ । ପିତାମାତା ତେଣୁ ଆଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଉଚ୍ଛ୍ୱସିତ ଭାବରେ କହୁଥିଲେ । ତାହାରି ଭିତର ଦେଇ ତିଆରି ହେଉଥିଲେ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୧୩.୬.୧୯୫୩

II ତପସ୍ୟାରେ କ'ଣ ହୁଏ ।।

ତପସ୍ୟା ସମ୍ପର୍କରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ତପସ୍ୟାର ମଧ୍ୟ ଦେଇ intercellular adjustment (ଆନ୍ତଃ କୋଷିକ ବିନ୍ୟାସ) ଠିକ୍ ରହେ । ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର କୋଷ ଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ ସବୁ ଉପାଦାନ ଅଛି, ଯେପରି ମାଙ୍ଗାନିଜ, କ୍ୟାଲସିୟମ, ଏହାର କୌଣସି ଗୋଟିକର ଅବଳ ବଦଳରେ ଅନେକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇଯାଏ ଏବଂ ସେଥିରେ ଶରୀର ମନର ଅନେକ ଅପରୂପ ଆସିଥାଏ । ଯେମିତି ମାଙ୍ଗାନିଜର ଅଭାବରେ କେତେ ଜଣଙ୍କର ମାତୃତ୍ୱ ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଏ । ତେଣୁ ତପସ୍ୟା, ଖାଦ୍ୟପେୟ, ପ୍ରଥା ପାଳନ ଏପରି କରି କରିବା ଦରକାର ଯେଉଁଥିରେ ଶରୀର - ମନ ସୁସ୍ଥ ସବଳ ଓ କ୍ରିୟାଶୀଳ ରହେ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୧୩.୬.୧୯୫୩

II ଆମିଷ ଆହାରରେ କ'ଣ ହୁଏ ।।

କଥାରେ କଥାରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ମୁଁ ଆଗେ ମାଛ ଖାଉଥିଲି । ସେହି ଅବସ୍ଥାରେ ନାମ-ଧ୍ୟାନ କରି ଦେଖିଛି ଶବ୍ଦଜ୍ୟୋତି ଗୁଡ଼ିକ ଠିକ୍ ମତ ଫୁଟି ଉଠୁ ନଥିଲା । ଗୋଟିଏ ଦିନ ମାଛ ଖାଇଲେ ତାର କୁଫଳ ଅନ୍ତତଃ ଦୁଇ-ତିନି ସପ୍ତାହ ରହୁଥିଲା । ବାର-ବାର କରି ଦେଖି ସେତେବେଳେ ଭାବୁଥିଲି, ମୋ ଭଳି Foolish (ମୂର୍ଖ) ତ ଆଉ କେହି ନାହିଁ । ଯାହା ମହାଜନମାନେ ଏତେ କରି କହିଛନ୍ତି, ସେ ସମ୍ଭବରେ ମୋର ପୁଣି ନୃତନ କରି ପରୀକ୍ଷା କରିବାର କ'ଣ ଅଛି ।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସୀ କଲେ - ସବୁ ସାଧୁମାନେ କି ନିରାମିଷାଶୀ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସମସ୍ତେ ଗୋଟିଏ ରକମ କହି ନାହାନ୍ତି, ବୋଧନୀ ଧୀରେ ଧୀରେ evolved (ବିବର୍ତ୍ତିତ) ହୋଇଛି । ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର animal cell (ଜୀବକୋଷ) । ତେଣୁ non-vegetarian diet (ଆମିଷ - ଆହାର) ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର cell-division (କୋଷ ବିଭାଜନ) ବଢ଼େଇ ଦେଇ ଆୟୁକୁ କମେଇ ଦିଏ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୧୩.୬.୧୯୫୩

II ବଣ-ଜଙ୍ଗଲକୁ ଯାଇ ସାଧନା କଲେ କ'ଣ ହୁଏ ନା ।।

କଥାରେ କଥାରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ବଣ-ଜଙ୍ଗଲକୁ ଯାଇ ସାଧନା କରିବା କେବେ ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି ଜାଣେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ମଣିଷ କୋପ ମଧ୍ୟରେ ନ ରହିଲେ, conflict (ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ) ମଧ୍ୟରେ ନ ରହିଲେ କିଛି ହୁଏନାହିଁ । ତୁମେ ଯାହା ପାଇଛ, ଯାହା ଅନୁଭବ କରିଛ, ତାହା ଯଦି conflict (ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ)ର ମଧ୍ୟ ଦେଇ tested (ପରୀକ୍ଷିତ) ନ ହୁଏ, ତେବେ ତାହା ଯେ କେତେ ପରିମାଣରେ genuine (ଖାଣ୍ଡ), ତା'ଠିକ୍ ପାଇବ ନାହିଁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୧୫.୬.୧୯୫୩

II ମନ - ମୁହଁ ଏକ ହେବ କିପରି ।।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସୀ କଲେ - ମନ - ମୁହଁ ଏକ ହୁଏ କିପରି ? ନାନା ବିବେଚନା କରି ବି ତାହା ଠିକ୍ ହୋଇ ଉଠେ ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମନ-ମୁହଁ ଏକ ହେବାଟା ଯଥେଷ୍ଟ ନୁହେଁ । ପାଗଳର ମଧ୍ୟ ମନ-ମୁହଁ ଏକ ହୁଏ । କିନ୍ତୁ ତା'ସାଙ୍ଗରେ ସୁକେନ୍ଦ୍ରୀକ ହେବା ଦରକାର କହିବା- କରିବା ସଙ୍ଗତି ନେଇ । ଯେତେ ହିଁ ଦୁର୍ଦ୍ଦିଆର, ଯେତେ ହିଁ ଯାହାକର, concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରୀକ) ନହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୌଣସି ପ୍ରକାରରେ କିଛି କରିପାରିବ ନାହିଁ, ସଙ୍ଗତି ବି ଫୁଟି ଉଠିବ ନାହିଁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୨୫.୬.୧୯୫୩

II ସେ ଯନ୍ତ୍ରୀ ଆମ୍ଭମାନେ ଯନ୍ତ୍ର କେତେବେଳେ ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ତାହାଲେ କି କେହି ସୃଷ୍ଟି ନାହିଁ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେହି ସୃଷ୍ଟି ହିଁ ହେଲେ ତୁମର essence of life (ଜୀବନର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ) ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ତାଙ୍କ ଇଛାରେ ତ ହୋଇଛି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତୁମର ଇଛା ହିଁ ତାଙ୍କର ଇଛା ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ତାହାଲେ ଯେ କୁହାଯାଏ ସେ ଯନ୍ତ୍ରୀ, ଆମ୍ଭମାନେ ଯନ୍ତ୍ର ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଇଛାଟା ହିଁ କ୍ରିୟାକରେ । କିନ୍ତୁ ସେ ଇଛା ତାଙ୍କଠାରେ ଅତିଶାୟନୀ (ପ୍ରବଳ) ଝୋଙ୍କ ନେଇ କ୍ରିୟା କରେ ଯେତେବେଳେ ସେତେବେଳେ ସେ ଯେପରି ଯନ୍ତ୍ରୀ, ଆମ୍ଭମାନେ ଯେପରି ଯନ୍ତ୍ର ।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ତାହାଲେ ଗୁରୁଙ୍କର ପ୍ରୟୋଜନ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତୁମେ ଯାହା ବି ହୁଅ, ତୁମେ କାହାକୁ ନଧରି concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ର) ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୩୦.୬.୧୯୫୩

II ଅନ୍ତର୍ଦୃଷ୍ଟି କି ଭାବରେ ହୁଏ।।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ଆତ୍ମମାନଙ୍କ ଶରୀରର ପ୍ରତ୍ୟେକଟି କୋଷରେ ସପ୍ତ ଲୋକ ଅର୍ଥାତ୍ (ଭୂଃ, ଭୂବଃ, ସ୍ୱଃ, ମହ, ଜନ, ତପଃ, ସତ୍ୟ) ଅଛି। ନାମ କରିବା ଭିତରେ ଶରୀର ପ୍ରତ୍ୟେକ କୋଷର ସ୍ୱଦନ, ଆକୃଷ୍ଟନ, ପ୍ରସାରଣ ଯେତେ ବଢ଼ିଯାଏ, ସେତେ ପ୍ରତ୍ୟେକଟି gene (ଜିନ) excited (ଉଦ୍‌ଘାତ) ହୋଇଉଠେ ଓ ତଦନୁସ୍ୱୀତ ବୋଧ revealed (ପ୍ରକାଶିତ) ହୁଏ। ହୁଏତ ଦେଖିଲୁ ତୁମେ କେଉଁଠି ଗଛ ହୋଇ ରହିଅଛ। କେଉଁଠି ହୁଏତ ଗୋଟିଏ କୁମ୍ଭାର ହୋଇ ଅଛ। ତେଣୁ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଅଛି, 'ସଂସାର-ସାକ୍ଷାତକାରାତ୍ ପୂର୍ବଜାତିଜ୍ଞାନମ୍'। ଏହି ରକମ କରୁ କରୁ (ଅନ୍ତର୍ଦୃଷ୍ଟି) ହୁଏ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୩୦.୬.୧୯୫୩

II ମଣିଷର ଅଭାବ ଯାଏ କେତେବେଳେ।।

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ମଣିଷର ଅଭାବ କେତେବେଳେ ଯାଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଭାବ-ଭରା ହୃଦୟରେ ଅଭାବ ରହେ ନାହିଁ। ଅଭାବର ବୋଧ ହିଁ ତାର ରହେ ନାହିଁ। ତାର କଥାରେ, ତାର ଚଳନରେ, ତାର ରକମରେ - ସବୁକିଛିର ମଧ୍ୟ ଦେଇ ହିଁ ଭାବଟା ଫୁଟି ଉଠେ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଚୈତନ୍ୟଦେବ ତ ସାରା ଜୀବନ ଧରି କାନ୍ଦିଲେ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଦୁଇଟା ଜିନିଷ ଥାଏ - ଭାବରେ ଭରପୁର ଥାଏ। ତା'ମଧ୍ୟରେ ବିରହ ବି ଥାଏ, ମିଳନ ବି ଥାଏ। ଏ ଦୁଇଟା ଭରପୁର ଥାଏ। ସେ ବିରହର କଷ୍ଟ ଛାଡ଼ିବାକୁ ଚାହେଁନା। ମୋର ମା' ପାଇଁ ଯେଉଁ କଷ୍ଟ, ସେ କଷ୍ଟ ଯଦି କେହି ଛାଡ଼ିବାକୁ କହେ, ତାହାଲେ, ଯେପରି ମୋର ମାଆକୁ ହିଁ ଛାଡ଼ିବାକୁ କହିବା ଭଲିଆ ହୁଏ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଆତ୍ମସମାହିତ ଅବସ୍ଥା, ତା' ମଧ୍ୟରେ ଏତେ କଷ୍ଟ, ଏହି କିପରି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - (ସରକରି) - 'ବିଷାମୃତ ଏକତ୍ର ମିଳନ'। Philosophy of Love (ଭଲ ପାଇବାର ଦର୍ଶନ) ବୈଷ୍ଣବ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଯେପରି ପରିସ୍ପଷ୍ଟ, ଏପରି ଖୁବ୍ କମ୍ ହିଁ ଦେଖାଯାଏ। କବୀରଙ୍କର କେଉଁଠି ଅନୁବାଦ ଅଛି, 'ବିରହର ହିଁ ଅଗ୍ନି ତାପେ ଦଗ୍ଧେ ମରେ ଯାରା, ତାଦେରଇ ମନ ପୁର୍ଣ୍ଣେତେ ରୟ ସ୍ଥିର।'।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୮.୬.୧୯୫୩

II ରାମ ନାମ କ'ଣ।।

ଜଣେ କହିଲେ - ରାମ ନାମର ମହିମା ଖୁବ୍ ଶୁଣିଛି।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସଦଗୁରୁ ଯେଉଁ ନାମ ଦିଅନ୍ତି, ସେହି ନାମ ହିଁ ରାମ ନାମ। ବାଇବେଲରେ ଅଛି new name (ନୂତନ ନାମ)ର କଥା।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୮.୬.୧୯୫୩

II ସଦଗୁରୁ ମାନେ କ'ଣ।।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ସଦଗୁରୁ ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯିଏ ବଞ୍ଚିବା ବଢ଼ିବାର ବିଧି ଜାଣନ୍ତି, ସେ ହିଁ ସଦଗୁରୁ। 'ବ୍ରହ୍ମବିତ୍ ବ୍ରହ୍ମେବ ଭବତି'।

ପ୍ରଶ୍ନ - କିପରି ବୁଝିବି ଯେ ଜଣେ ଅସ୍ତିତ୍ୱର ବିଧି ଜାଣନ୍ତି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - 'ସଙ୍ଗାତ୍ ସଞ୍ଜାୟତେ ଶ୍ରଦ୍ଧା, ଶ୍ରଦ୍ଧାୟା ଦୃଷ୍ଟିଶୁଦ୍ଧତା, ଦୃଷ୍ଟିଶୁଦ୍ଧେହି ବିଶ୍ୱାସଃ, ବିଶ୍ୱାସାତ୍ ନିର୍ବିଚାରତା, ନିର୍ବିଚାରାତ୍, ଭବେତ ପ୍ରେମ, ପ୍ରେମାସ୍ମାତ୍ ଆତ୍ମସମର୍ପଣମ୍।' (ସଙ୍ଗ କଲେ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଆସେ, ଶ୍ରଦ୍ଧାରୁ ହୁଏ ଦୃଷ୍ଟିଶୁଦ୍ଧି, ଦୃଷ୍ଟିଶୁଦ୍ଧିରୁ ଆସେ ବିଶ୍ୱାସ, ବିଶ୍ୱାସରୁ ଆସେ ନିର୍ବିଚାରତା, ତା'ଠାରୁ ଆସେ ପ୍ରେମ, ପ୍ରେମରୁ ଆସେ ଆତ୍ମସମର୍ପଣ)।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଦୀକ୍ଷା ନେଲେ କ'ଣ ସଙ୍ଗ ଠିକ ଠିକ୍ ହୁଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - External (ବାହ୍ୟ) ହୁଏ, internal (ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ) ହୁଏ ନାହିଁ।। ଦୀକ୍ଷା ମାନେ to go into (ଭିତରରେ ପ୍ରବେଶ କରିବା)। ଦୀକ୍ଷା ନେବାଠାରୁ ମଣିଷ ଦକ୍ଷତା ଲାଭ କରେ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ମଣିଷ କାହାକୁ କୁହାଯାଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମନ ଯାହାର ଅଛି, ମନ ଯାହାର developed (ବିକଶିତ), ତାକୁ ବୋଧହୁଏ ମଣିଷ କୁହାଯାଏ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୮.୬.୧୯୫୩

॥ କାମ ଓ ପ୍ରେମରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ କେଉଁଠି ॥

ଜଣେ କାମ ଓ ପ୍ରେମର ପାର୍ଥକ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କଥା ଉଠାଇଲେ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କାମ ଚାହେଁ ପ୍ରିୟଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ଆତ୍ମସ୍ୱାର୍ଥ ସିଦ୍ଧି କରିବାକୁ । ପ୍ରେମ ଚାହେଁ ପ୍ରିୟଙ୍କ ପାଇଁ ଆତ୍ମୋତ୍ସର୍ଗ କରିବାକୁ । ପ୍ରିୟ ହିଁ ତାର ସ୍ୱାର୍ଥ ହୋଇ ଉଠେ । କାମ ଭିତରେ ଅଛି ଲୋଭ ଓ ବିଷେଷତା । ଆଉ ପ୍ରେମରେ ଅଛି ପ୍ରସାଦ - ତୃପଣା । ହାନମନ୍ୟତା ରହିଲେ ସ୍ୱାର୍ଥବୁଦ୍ଧି ହୁଏ । କାମ ଆତ୍ମମୁଖୀ କରେ, ପ୍ରେମ ପ୍ରିୟମୁଖୀ କରେ । ପ୍ରେମ ନିର୍ମଳ ଭାସର । ଦୁଇଟାରେ ଆକାଶ - ପାତାଳ ଫରକ । ଚନ୍ଦ୍ରାଣୀ-ଚଳଣୀ-ବରିତ ସବୁ ହିଁ ଅଲଗା ହୋଇଥାଏ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୧୫.୭.୧୯୫୩

॥ ସନ୍ନ୍ୟାସର ପ୍ରୟୋଜନ ଅଛି କି ନାହିଁ ॥

ଜଣେ ବହିରାଗତ ସାଧକ ପର ପର ନାନା ବିଷୟରେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ସନ୍ନ୍ୟାସର କ'ଣ ପ୍ରୟୋଜନ ନାହିଁ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଚୈତନ୍ୟ ଦେବ କହିଥିଲେ 'ସନ୍ନ୍ୟାସ ଲଳନୁ ଯବେ ଛନ୍ନ ହଇଲ ମନ, କି କାଜ ସନ୍ନ୍ୟାସେ ମୋର, ପ୍ରେମ ପ୍ରୟୋଜନ ।' ଯେବେ ମନ ଉଚ୍ଛନ୍ନ ହେଲା ସନ୍ନ୍ୟାସ ନେଲି, ସନ୍ନ୍ୟାସ ନେଇ ମୋର କି କାମ, ପ୍ରେମ ପ୍ରୟୋଜନ । ସନ୍ନ୍ୟାସ ନେବା ଲାଗେ ନାହିଁ, ସନ୍ନ୍ୟାସ ଆପେ ଆପେ ଆସେ । ମୁଁ ଶାସ୍ତ୍ର କଥା ବେଶୀ ବୁଝେ ନାହିଁ । ମୁଁ ବୁଝେ ସୁରତର ସମ୍ବେଗକୁ କିପରି କେନ୍ଦ୍ରୀୟତା ଓ ବିନାୟିତ କରି ତୋଳା ଯାଏ । ଏହା ଭିତରେ ଦେଇ ଆମ୍ଭେମାନେ ପାଉ ଓ ହେଉ । ଭାବକୁ ପାଇବାକୁ ହେଲେ ଯିବାକୁ ହେବ ସେହି ଭାବରେ । ଚତୁରାଶ୍ରମର ଭିତର ଦେଇ ସାଧାରଣ ସନ୍ନ୍ୟାସ କିପରି ଆସେ ତାହା ମୁଁ ବୁଝେ । ଆଉ ବୁଝେ ନୈଷ୍ଠିକ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀର ଜୀବନ, ସେମାନେ ହୁଏତ ଗୁରୁଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ଯିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ନାହିଁ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଆତ୍ମୋପଲକ୍ଷି କିପରି ହୁଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ପରିପୂରଣ କରିବାକୁ ଚାହେଁ । ତାଙ୍କୁ ପରିପୂରଣ କରିବାକୁ ଗଲେ ନିଜକୁ ଜାଣି ହୁଏ । ଆତ୍ମବାକ୍ଷଣ ଆସେ, ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଆସେ । ଧକ୍କା ଖାଉ, ପୁଣି ଚାଲୁ, ଦୃଢ଼ ଆସେ । ଠାକୁର କୁହାଯାଏ ମାନେ ସେ ଠକ୍କର ଦେଇ ଦେଇ ଠିକ କରି ଦିଅନ୍ତି ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଆଗମ-ନିଗମ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୁଁ କିପରି କରି ହେଲି, ହୋଇବି କିପରି କରି ଯାହାଥିଲି ତାହା ହିଁ ଅଛି ବା ତାହା ହିଁ ହେବ, ତାର ପଥ ହେଲା ଆଗମ । ନିଗମ ମାନେ ଯେଉଁଠାକୁ ଯିବା - ଆସିବା ନାହିଁ । ଅନନ୍ତ ରହିବାକୁ ଜାଣିଲେ ନିଗମ ହାତେ ହାତେ ଆସିଥାଏ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଜାଣିବାଟା କେଉଁ ସମୟରେ ହେଉଛି, ଆଗେ, ମଧ୍ୟରେ ନା ଶେଷରେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମଧ୍ୟରେ ହେଉ ବା ଶେଷରେ ହେଉ, ଆଗେ ହେଉ, ହେଲେ ଯେପରି କରି ଯେଉଁଟା ହୁଏ, ସେହିଟା ହିଁ ଜାଣିବ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଜ୍ଞାନରେ କର୍ମ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହୁଏ । ସେହିଟା କି ରକମ ଜ୍ଞାନ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆମ୍ଭେମାନେ କର୍ମକରୁ ସେଥିରୁ ବୋଧ ଆସେ । ବହୁବର୍ଗୀତାରୁ ସଙ୍ଗତି ଆସେ କ'ଣ କଲେ କ'ଣ ହୁଏ । ଯେଉଁଠି ବହୁ ଘୁରି ଫେରି କରୁଥିଲି, ସେଠି ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ ବସି କରିପାରେ । ପ୍ରଜ୍ଞା ଆସେ । କେଉଁଠି ଯାଇ କେଉଁ ଟିପ ଦେଲେ କ'ଣ ହୁଏ ବୁଝି ପାରି । କିନ୍ତୁ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ ଯେଉଁମାନେ ସେମାନଙ୍କୁ ବିହିତ କରିବାର ପଥରେ ଯଦି ପରିଚାଳିତ ନକର, ତାହେଲେ ହେବ ନାହିଁ । ଜ୍ଞାନ ବଳରେ ଆଜେ ବାଜେ କରିବାର ପଥ ବଦ ହୋଇଯାଏ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ବ୍ରହ୍ମ, ସତ୍ୟ, ଜଗତ ମିଥ୍ୟା ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାହା ମୁଁ ବୁଝେ ନାହିଁ, ମୁଁ ବୁଝେ ବ୍ରହ୍ମ ବି ସତ୍ୟ, ଜଗତ ବି ସତ୍ୟ । ମୁଁ ବୁଝେ ପରିବର୍ତ୍ତନୀୟ ସତ୍ ଓ ଅପରିବର୍ତ୍ତନୀୟ ସତ । ପରିବର୍ତ୍ତନୀୟ ସତ୍ୟର ମଧ୍ୟରେ ଅପରିବର୍ତ୍ତନୀୟ ଯାହା, ତାହା ହିଁ ଆତ୍ମା, ଯାହା କି ନା ନିୟତ ଗତିଶୀଳ । ମାୟା ମାନେ ବୁଝେ ପରିମାପନ । ଜଣେ ଜଣେ ଏକ ଏକ ରକମ ହୋଇଛୁ । ମା'କହୁ - ତାର ମାନେ ସେ ମାପି ଦେଇଛନ୍ତି । ବାପକୁ ବାପା କହୁ - ତାର ମାନେ ସେ ମୋତେ ବପନ କରିଛନ୍ତି ।

ପ୍ରଶ୍ନ - କେଉଁଠି ଭକ୍ତି ମୁଖ୍ୟ, କେଉଁଠି ବି ଜ୍ଞାନ ମୁଖ୍ୟ, ଏହାର କାରଣ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସବୁ କିଛିର ମୂଳରେ ଥାଏ ଭକ୍ତି । ଭକ୍ତିରୁ କରିବା ଆସେ । କରିବାରୁ ଆସେ ଜ୍ଞାନ । ସୁକେନ୍ଦ୍ର କି ନ ହେଲେ ମଣିଷ ନିଜର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ଠିକ ରଖିପାରେ ନାହିଁ । ଜୀବାତ୍ମା ମଧ୍ୟରେ ରହିଛି କେନ୍ଦ୍ର ସଙ୍ଗରେ ଯୁକ୍ତ ହୋଇ ଅସ୍ତିତ୍ୱକୁ ବଜାୟ ରଖିବାର ଆକୃତି ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ନାନାବିଧ ତତ୍ତ୍ୱ ତ ଅଛି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସବୁଠାରୁ ଭଲ ଜିନିଷ ହେଲା ଶ୍ରଦ୍ଧା, ଭକ୍ତି । ସେହିଦିନ ଆତ୍ମମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଦିଆ ହୋଇଛି । ମୋର ଗୋଟିଏ କେନ୍ଦ୍ର ନ ରହିଲେ ମୁଁ ବି ରହିବି ନାହିଁ । ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ ଅନୁରକ୍ତ ନ ହେଲେ ଫାଙ୍କାରେ ଠିଆ ହୋଇପାରିବି ନାହିଁ । ବ୍ୟକ୍ତିରୁ ଆସିଥାଏ ବ୍ୟକ୍ତ ଆଦର୍ଶଙ୍କ ଠାରେ ନିଷ୍ଠାର ଭିତର ଦେଇ । ବ୍ୟକ୍ତିରୁ ଅବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଯିବାକୁ ହେବ । ଆଗେ ଅବ୍ୟକ୍ତ ଧରିବାକୁ ଯାଅ ନାହିଁ । ବ୍ୟକ୍ତ ନଧରିଲେ ତାଙ୍କୁ ପାଇବ ନାହିଁ । ଇଷ୍ଟଙ୍କୁ ଜାଣିଲେ ସବୁ ଜାଣିବା ହୁଏ । ତେଣୁ ଗାତାରେ ବିଶ୍ୱରୂପ ଦର୍ଶନର କଥା ଅଛି ।

ପ୍ରଶ୍ନ - କେବଳ ପୂର୍ଣ୍ଣ କୁହାଯାଏ କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପୂର୍ଣ୍ଣ, ଅପୂର୍ଣ୍ଣ, ପୂର୍ଣ୍ଣାପୂର୍ଣ୍ଣ ଯା ସବୁ ମିଳି ସେ । ପୂର୍ଣ୍ଣରୁ ଖଣ୍ଡ ଯେଉଁଟା ସେହିଟା ବି ପୂର୍ଣ୍ଣ । ଗୋଟିଏ ଦିଗକୁ ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ ଅପୂର୍ଣ୍ଣ କିଛି ବି ନାହିଁ । ସଂସାର ବାଦ ଦେଇ ଅସଂସାରକୁ ଯାଇ ପାରିବୁ ନାହିଁ । ଅସଂସାର ମାନେ ସଂସାରାହୀନ ସଂସାର ।

ପ୍ରଶ୍ନ - କ'ଣ ହେଲେ ତତ୍ତ୍ୱଟା ବୁଝାଯାଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସୁତିବାହୀ ଚେତନା ଲାଭ କଲେ ସେତେବେଳେ ଆତ୍ମେମାନେ ବୁଝି ପାରୁ ଯେ, ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁଟା ମୃତ୍ୟୁ ନୁହେଁ, ଆତ୍ମେମାନେ ଅମୃତର ସନ୍ତାନ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଚୈତନ୍ୟ କ'ଣ ଏକ ସାଙ୍ଗରେ ଦେହଗତ ଓ ଦେହାତୀତ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ହଁ ! ସବୁ ସମୟ ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ ରହିବା ଭଲ, ନହେଲେ ଆତ୍ମେମାନେ ବିନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଇ ପାରୁ, ବିଶ୍ୱିଷ୍ଟ ହୋଇ ଯାଇପାରୁ । ପୃଥ୍ବୀ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଠାରେ ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ ବୋଲି ଚିଷ୍ଟ ରହିଛି । ନ ହେଲେ ଛିଟିକି ଯାଇ କେତେ ଗୁଡ଼ିଏ ପଥର ଖଣ୍ଡରେ ପରିଣତ ହୁଅନ୍ତା ।

ପ୍ରଶ୍ନ - କାର୍ଯ୍ୟକାରଣ ସମ୍ପର୍କ କ'ଣ ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଧରି ରଖାଯାଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯେତେ ଦୂର ଯାଇ ପାରିବୁ, ସେତେ ଦୂର ଯିବୁ । କିନ୍ତୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରଣକୁ ଯଦି ବର୍ତ୍ତମାନ ବାଦ ଦେବୁ, ତାହାଲେ ବେକୁବ ହୋଇଯିବୁ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଜୀବନର ଲକ୍ଷ୍ୟ କି କର୍ମ ନା ଜ୍ଞାନ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବୈଷ୍ଣବମାନଙ୍କର କଥାଟା ହିଁ ଭଲ ଲାଗେ, ସେମାନେ କହନ୍ତି ସବୁ କିଛି ହିଁ ଲାଲା । ଲାଲା ମାନେ ଆଲିଙ୍ଗନ ଓ ଗ୍ରହଣ, ଏଥିରେ ଗୋଟିଏ ରସ ଅଛି । ସେ ଲାଲା କରୁଛନ୍ତି, ତୁମେ ନକରି ଯିବ କେଉଁଠି ? କର, do ପୁରୁ (ଆନନ୍ଦ କର) ।

ପ୍ରଶ୍ନ - କର୍ମ ଭିତର ଦେଇ ତ ହେଉଛି, ଏହା ମଧ୍ୟରେ କ'ଣ ଇଶ୍ୱର ଅଛନ୍ତି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କର୍ମଜଗତର ଉପରେ ଧର୍ମ, ବିଦ୍ଧ, ଇଶ୍ୱର । ମୁଁ କହେ, ସେ ଅଛନ୍ତି ଏବଂ ଯାହା କିଛି ହେଉଛି ତାଙ୍କ ବିଧି ଅନୁଯାୟୀ ହେଉଛି । ଫଳକଥା, ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ହାତ ନାହିଁ । ତାଙ୍କୁ ଯଦି ଧରୁ, ସେ ଟାଣି ନେଇ ଯାଇପାରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଜଗନ୍ନାଥ ମୋତେ ଧରି ନେଇ ଯାଇ ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ମୁଁ ନିଜେ ଯେପରି କରିଛି, ସେହିପରି ହୋଇଛି, ତାହା ହିଁ ସେ ମୋତେ ମଞ୍ଜୁର କରିଛନ୍ତି । 'ତୁମେ ଯେଉଁସା ରାମକୋ, ତେଜସା ତୁମକୋ ରାମ । ତାଜନେ ଯାଅ ତ ତାଜନେ, ବାମେ ଯାଅ ତ ବାମ' । ବାଦ ନେଇ ଟାଣାଟଣି କଲେ ସୁବିଧା ହୁଏ ନାହିଁ । ସେଥିରେ ଅନେକ କିଛି ବାଦ ପଡ଼ିଯାଏ । ସାଧୁଲେ ସବୁ ଟେର ପାଇବା ହୁଏ । ସାଧା ମାନେ ଦେଖା, ଭାବା, ବୋଲା, କରା । କରି ଦେଖିବାକୁ ହୁଏ ଚୈତନ୍ୟ ଚାଷ ଆଗେ ଦେଇ ଲାଭ ନାହିଁ ।

ଆ:ପ୍ର:୨୨/୧୫.୭.୧୯୫୩

II ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ମେଳା (କୃତ୍ରିମ) କେତେବେଳେ ।।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ବୋଧ ଶକ୍ତି କେତେ ଗୁଡ଼ିଏ ଜିନିଷକୁ ବୋଧ କରେ, ପୁଣି କେତେ ଗୁଡ଼ିଏ ବିଷୟ ଭୁଲରେ ରହିଯାଏ, ନଚେତ ସବୁ ଜିନିଷ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସଚେତନ ହେଲେ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟିବା ମୁକ୍ତି ଥିଲା । ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ପୂର୍ବ ଜୀବନ ଥିଲା । ସେଠାରୁ ଆତ୍ମେମାନେ ବହୁ ଜୀବନର ମଧ୍ୟ ଦେଇ ପରାବର୍ତ୍ତନୀ ରକମରେ ଏତେ ଦୂର ଆଗେଇ ଆସିଛେ । ଆତ୍ମମାନେ ବୃଷ୍ଟି-ଲତା କେତେ କ'ଣ ଯେ ଥିଲୁ, ତାର ଠିକ ନାହିଁ । ଯେତେବେଳେ ଠିକ କରି ନାମ କରୁ ସେତେବେଳେ ଆତ୍ମମାନଙ୍କ ଭିତରର gene (ଜିନ) ଗୁଡ଼ିକ ସଚେତନ ହୋଇ ଉଠେ । ହୁଏତ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ କୁମ୍ଭାର ହୋଇ ଜଳରେ ଭାସି ଯାଉଛି । ବେଙ୍ଗ ହୋଇ ଲଫେଇ ପଡ଼ୁଛି । ସାପ ହୋଇ ଛୁଟି ଯାଉଛି, ଆହୁରି କେତେ କ'ଣ । ଏହିପରି କରି ସାର୍ଥକ ସଙ୍ଗତି - ସମ୍ପନ୍ନ ଜ୍ଞାନ ଅର୍ଥାତ୍ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ଧାରେ ଧାରେ ଜାଗ୍ରତ ହୋଇ ଉଠେ ।

ସ୍ବଚ୍ଛନ୍ଦା, ସଙ୍ଗତିହରା କିଛି ରହେ ନାହିଁ। ସେହି ଏକ ନାନା ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ନେଇ କି ଭାବରେ ଅଛି, ତାହା ଧରା ପଡ଼େ। ତେଣୁ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନୀ ଯେ ସେ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟପାଳୀ ଆପୁରଣ୍ୟାଣ ହେବେ ନିଶ୍ଚୟ। ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ଅଛି, ଅଥଚ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଜ୍ଞାନ ଯଦି ନରହେ ତେବେ ସେ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ମେକା (ନକଲ, କୃତ୍ରିମ)।

ଜଣେ କହିଲେ - ଏହା ସବୁ ବୋଧର ବ୍ୟାପାର।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଭେଦ ଓ ଅଭେଦ ଦୁଇଟା ବୋଧ ହିଁ ଥାଏ। ଗଛଟିର ସଙ୍ଗେ ଆପଣଙ୍କର ଭେଦ ଅନେକ, କିନ୍ତୁ ଉପାଦାନ-ସାମାନ୍ୟ (common factor) ଦେଇ ଅଭେଦ ବି ତା'ସଙ୍ଗରେ ଅଛି। କେତେବେଳେ ଦେଖାଯାଏ, ଆପଣ ଗଛର କଥା ବୁଝନ୍ତି, ପୁଣି ଗଛ ବି ଆପଣଙ୍କର କଥା ବୁଝେ। ବୈଷ୍ଣବ ସାହିତ୍ୟରେ ଏହାର ବଡ଼ ନିଦର୍ଶନ ମିଳିଥାଏ। ବିରହୀ ମାଧବୀଲତାକୁ ସମୋଧନ କରି କହୁଛି, ତୁ ତାଙ୍କୁ ବୋଧ ହୁଏ ଦେଖୁଛୁ, ବୋଧ ହୁଏ ତୋର ଦେହରେ ତାଙ୍କର ହାତୀ ଲାଗିଛି, ତେଣୁ ତୋର ଏତେ ଆନନ୍ଦ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୧୭.୭.୧୯୫୩

II ସୃଜନ-ସମେଶ ଇଶ୍ବରଙ୍କ ଖୁଆଲ କି ନୁହେଁ।

ସୃଷ୍ଟି ସମୟରେ କଥା ଉଠିଲା।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଏହି ଯେ ଛାୟା ପଥ, ଏ କିନ୍ତୁ ଗୋଟିଏ ନୁହେଁ। ବହୁ ଛାୟା ପଥ ଅଛି। 'କତ ଚତୁରାନ୍ନ ମରି ମରି ଯାଉତ ନ ତୁୟା ଆଦି ଅବସାନ।' ସୃଜନ-ସମେଶ ତାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଖୁଆଲ ବୋଲି ଭାବିଲେ ବି, ସେ ଖୁଆଲ ନିଜେ ଖୁଆଲ ନୁହେଁ। ତାର କ୍ରମ ଓ କାର୍ଯ୍ୟ କାରଣ-ସମୟ ଅଛି। ଦୁନିଆର ସମସ୍ତ ଛାୟା-ପଥ ନେଇ ସବୁଟା ମିଳି ସାମାନ୍ୟ ସମୟ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୧୮.୭.୧୯୫୩

II ନିୟତିକୁ ରୋଧ କରାଯାଏ କି ନାହିଁ।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ନିୟତିକୁ କ'ଣ ରୋଧ କରାଯାଏ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ନିୟତି ମାନେ ଯାହା ନେଇ ଯାଏ। ଚାଳକ - ଶକ୍ତିଟିକୁ ଯଦି ଦୂରେଇ ଦେଉ, ତେବେ ନିୟତି ସେହି ରକମ ହୋଇଯିବ। କର୍ମଫଳ ମଥାରେ ଗୁଞ୍ଜା ହୋଇ ରହିଥାଏ, ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ impetus (ପ୍ରେରଣା) ଦିଏ। ଯେତେବେଳେ ଆମ୍ଭେମାନେ ଇଚ୍ଛାର୍ଥପରାୟଣ ହୋଇ ତାଙ୍କୁ ହିଁ ଉପଚୟା (ଲାଭପ୍ରଦ) କରିବାକୁ

ତାହୁଁ ସବୁ କିଛି ଦେଇ, ସେତେବେଳେ କର୍ମଫଳ re-adjusted (ପୁନର୍ବିନ୍ୟାସ) ହୁଏ। ଏହି ଆଗ୍ରହ ଯା'ର ଯେମିତି ଅବମ୍ୟ, ତାର ବିନ୍ୟାସ ବି ସେହିପରି କ୍ଷାପ୍ତ ଓ ଶକ୍ତିଦୀପ୍ତ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୧୯.୭.୧୯୫୩

II ଭକ୍ତିରେ କ'ଣ ନାହିଁ।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଭକ୍ତିରେ ଆତ୍ମଗୌରବ ନାହିଁ, ଗୁରୁଗୌରବ ଅଛି। ଭକ୍ତିରେ ବିଦ୍ରୋହ ନାହିଁ, ବିପ୍ଳବ ଅଛି, ବିନୟ ଅଛି। ଆଉ, ବିଦ୍ରୋହ ଅଛି ଅସତର ବିରୁଦ୍ଧରେ। ଭକ୍ତି ରହିଲେ ପରାକ୍ରମ ରହିବ ହିଁ। ଖବର କାଗଜରେ ବାହାରି ଥିଲା, ଗୋଟିଏ ଗୋରୁ ନା କ'ଣ ତାର ଛୁଆକୁ ବଞ୍ଚାଇବାକୁ ଯାଇ ଗୋଟିଏ ବାଘକୁ ମାରି ଦେଇଥିଲା। ଭକ୍ତି ଥିଲେ ଯାଜନ ସମୟରେ ପ୍ରୟୋଜନାନୁଯାୟୀ ମଣିଷ ମୁହଁରେ ତୋଫାନ ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୧୧.୮.୧୯୫୩

II ଭଗବାନଙ୍କୁ ପାଇବା ମାନେ କ'ଣ।

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଭଗବାନଙ୍କୁ ପାଇବା ମାନେ କ'ଣ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପାଇବା ମାନେ ହେବା। ଭଗବାନଙ୍କର ମନ୍ଦ ଗୁଡ଼ିକ ଯେତେବେଳେ ତୁମ ମଧ୍ୟରେ ରହୁ ହୋଇଗଲା, ସେହିଟା ହିଁ ହେଲା ପାଇବା।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ମଣିଷ ତ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇବାକୁ ଚାହେଁ ନାହିଁ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତୁମେ ଯଦି ତାଙ୍କୁ ଭଲ ପାଅ, ପୁଣି ତୁମକୁ ଯଦି କେହି ଭଲ ପାଏ, ତାହାଲେ ତୁମେ ହିଁ ତାର ଉଦ୍ଧତା ହୋଇ ଉଠିପାର।

ଅନ୍ୟଜଣେ କହିଲେ - ତୁଳସୀଦାସ କହିଛନ୍ତି, ସୁସମୟରେ କେହି ଯଦି ହରିଭଜନ କରିପାରେ, ତେବେ ତାର ଦୁଃଖ ଆସିପାରେ ନାହିଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତା'ମାନେ ତୁମର ଅନ୍ତର ଯଦି ତାଙ୍କ ପ୍ରେମରେ ଭାବପ୍ତନ ହୋଇ ରହେ, ତେବେ ଦୁଃଖ କେଉଁଠୁ ଆସିବ? ତୁମେ ଯାହା କର, ତାର ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଯଦି ଇଚ୍ଛାର୍ଥ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କର ତାହାଲେ ସବୁ କିଛି ହିଁ ମଙ୍ଗଳରେ ପର୍ଯ୍ୟବସିତ ହୁଏ।

ଉକ୍ତବ୍ୟକ୍ତି - ଇଶ୍ବରଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇବା କଠିନ କାହିଁକି?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଇଷ୍ଟଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇଲେ ହିଁ ହୁଏ। ତାଙ୍କ ଉପରେ ଟାଣ ଗଜେଇଲେ ସବୁକିଛି ହୋଇଯାଏ। ଖୁବ ସହଜ ସରଳ। ଭଲ ପାଇଲେ ଯେପରି କରେ, କହେ, ଭାବେ, ଅନ୍ତରରେ ଆଗ୍ରହ ନେଇ, ସେହି ଭାବରେ ଅଭିନୟ କରୁ କରୁ ବି ଭଲପାଇବା ଆସିଯାଏ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୧୧.୮.୧୯୫୩

II ଈଶ୍ବର-ସାକ୍ଷାତକାର କ'ଣ II

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ପ୍ରାପ୍ତି ମାନେ ତ ହେବା। ଈଶ୍ବର - ସାକ୍ଷାତକାର କ'ଣ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସାକ୍ଷାତକାର ମାନେ ବି ଏହା। ସବିଶେଷ ଓ ନିର୍ବିଶେଷ ଭୟସ୍ବ ରୂପ ହିଁ ତାର ବୋଧ ହୁଏ। Being (ସଭା)ଟା ଯଦି ଏହି ରକମ ନହୁଏ, ତାହାଲେ ସାକ୍ଷାତକାର ହେଲା ନାହିଁ। କଥାବର୍ତ୍ତା, ଚାଲିଚଳନ ସବୁ କିଛିର ମଧ୍ୟ ଦେଇ ରକମଟା ଫୁଟି ବାହାରେ। ବଙ୍ଗଳା କଥା ହେଉଛି, ତା'ମଧ୍ୟ ଦେଇ ମଧୁ ଝରିପଡ଼େ। ଯିଏ ପାଏ, ସେ ମୂର୍ଖ ହେଲେ ବି ପଣ୍ଡିତର ଗୁରୁ ହୋଇ ଠିଆ ହୁଏ। କଥାରେ କୁହାଯାଏ, ସେ ଜ୍ଞାନ-ଅଜ୍ଞାନର ପାର। 'ଅବାମନସ ଗୋଚରମ୍', 'ବୋଝେ ପ୍ରାଣ ବୋଝେ ଯାର', . . ରାମକୃଷ୍ଣ ଠାକୁରଙ୍କ ପାଖରେ କାଳୀ କିନ୍ତୁ ପଥରର କାଳୀ ନୁହନ୍ତି, କାଳୀ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଚିନ୍ମୟୀ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଈଶ୍ବର କିପରି କଥା କହନ୍ତି?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ହଁ, ତା'ବି ହୁଏ। ତୁମେ ବସିଛ, ଠିକ ଏହି ସମୟରେ ଶୁଣିଲ କିଏ ଜଣେ ତାକ ଦେଲା?...। ଏହିପରି ହୁଏ। ଅସଲ କଥା ହେଲା ତାଙ୍କୁ ତତ୍ତ୍ବତଃ ଜାଣିବା। ସବୁକିଛି ନେଇ ରକ୍ତ-ମାଂସ ଦେଇ ସେ ଯେପରି ସେହି ଭାବରେ। କୃଷ୍ଣ ଠାକୁରଙ୍କୁ କେତେଥର ବଂଶୀ ବଜାଇବାର ଦେଖିଛି। ମା'କାଳୀଙ୍କୁ କେତେଥର ଦେଖିଛି, ବିଷ୍ଣୁମୂର୍ତ୍ତି ଦେଖିଛି। ଏହା ଏକ ଅଶୈଳୀ କାନ୍ଥ। ସିଦ୍ଧ ହେବା ମାନେ ଅଭ୍ୟସ୍ତ ହେବା। ତତ୍ତ୍ବତଃ ସବୁଟା adjusted (ବିନ୍ୟସ୍ତ) ହେଲେ, meaningful (ସାର୍ଥକ) ହେଲେ ସେତେବେଳେ ହୁଏ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୧୧.୮.୧୯୫୩

II ଈଶ୍ବର-ଦର୍ଶନ କ'ଣ II

ଈଶ୍ବର-ଦର୍ଶନ ଜିନିଷଟା କ'ଣ, ସେ ସମୟରେ ଜଣେ କଥା ଉଠାଇଲେ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାଙ୍କୁ ତତ୍ତ୍ବତଃ ଜାଣିବା ଆଉ ଈଶ୍ବର-ଦର୍ଶନ ଏକ କଥା। ଯାହାପ୍ରାୟ କହିଛନ୍ତି - None can come to the Father but by me. He who has seen me has seen the Father. (ମୋର ମାଧ୍ୟମ ଛାଡ଼ା କେହି ଈଶ୍ବରଙ୍କୁ ପାଏ ନାହିଁ, ଯେ ମୋତେ ଦେଖିଛି, ସେ ପରମପିତାଙ୍କୁ ଦେଖିଛି), ଆଉ ତା'ନହେଲେ 'ଅବଜାନନ୍ତି ମାଂ ମୁକ୍ତା ମାନୁସୀ ତନ୍ମୁମାଶ୍ରିତଂ' - ପରଂଭାବମଜାନନ୍ତି ମମଭୂତ ମହେଶ୍ବରମ୍'। ଈଶ୍ବର-ଦର୍ଶନ ହେଲେ ସବୁକିଛି ନେଇ ଗୋଟିଏ ସାମଗ୍ରିକ ବୋଧ ସଙ୍ଗତିର ଉଦୟ ହୁଏ, - ଏହି ବୋଧଟିକୁ କୁହାଯାଏ ଦର୍ଶନ। ସବୁ ଗୁଡ଼ିକୁ ନେଇ ଗୋଟିଏ ସଙ୍ଗତି ନ ହେଲେ ତାକୁ ଈଶ୍ବର-ଦର୍ଶନ କୁହାଯାଏ ନାହିଁ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୨୪.୮.୧୯୫୩

II ଶରଣାଗତି ମାନେ କ'ଣ II

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଶରଣାଗତି ମାନେ ପାଳନ ବୁଦ୍ଧି, ରକ୍ଷଣ ବୁଦ୍ଧି, ଉର୍ଜାଭକ୍ତି, ଯେପରି ହନୁମାନର ଥିଲା। ନହେଲେ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ବସି ରହିବ, କିଛି କରିବ ନାହିଁ, କରି ବି କିଛି ପାର ନାହିଁ, ସବୁ ତୁମେ ଚଳାଇବ, ଏହିଟା କିନ୍ତୁ ଶରଣାଗତି ନୁହେଁ।

ଜଣେ କହିଲେ - ଝଡ଼ ସାମ୍ନାରେ ଅଇଁଠା ପଡ଼ି ଭଲ ହୋଇ ରହିବାଟାକୁ ଶରଣାଗତିର ଚରମ କୁହାଯାଇଛି।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତା'ର ମାନେ ମୁଁ ବୁଝେ, ତୁ ନିଜେ କୌଣସି ଇଚ୍ଛା କରିବୁ ନାହିଁ, ତାଙ୍କ ଇଚ୍ଛା ହିଁ ତୋର ଇଚ୍ଛା ହୋଇ ଉଠୁ। ଯାହାକୁ ମୁଁ କହେ ଇଷ୍ଟାର୍ଥପ୍ରତିଷ୍ଠା।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୨୪.୮.୧୯୫୩

II ନୈଷ୍ଟର୍ଣ୍ଣ୍ୟ ସିଦ୍ଧି ମାନେ କ'ଣ II

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ଗୀତାରେ ଅଛି ନୈଷ୍ଟର୍ଣ୍ଣ୍ୟସିଦ୍ଧିର କଥା।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ନୈଷ୍ଟର୍ଣ୍ଣ୍ୟସିଦ୍ଧି ମାନେ ତାଙ୍କର will (ଇଚ୍ଛା)ଟା ମୋର will (ଇଚ୍ଛା) ହୋଇ ଆପେ ଆପେ ଅନ୍ୟସ୍ବରେ କର୍ମରେ ପରିଣତ ହେଉଛି। ତାଙ୍କ ଇଚ୍ଛାରେ କର୍ମ ହେଉଛି, ତେଣୁ ନିଜର କର୍ମଟାକୁ କର୍ମ ବୋଲି ମନେ ହୁଏ ନାହିଁ। ତାଙ୍କର ପ୍ରୀତି-କର୍ମ ଛାଡ଼ା ଅନ୍ୟ କୌଣସି କର୍ମ ଯଦି ନରହେ, ତେବେ ତାକୁ ହିଁ ନୈଷ୍ଟର୍ଣ୍ଣ୍ୟସିଦ୍ଧି କୁହାଯାଏ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୨୪.୮.୧୯୫୩

II ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଜୀବନର ବିକାଶ କ'ଣ କଲେ ହେବ ।।

କଲିକତା ମେଡ଼ିକାଲ କଲେଜର ଜଣେ ଡାକ୍ତର କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କିଛି କଲେ - ଆମ୍ଭେମାନେ ତ ସଂସାରର ନାନା କର୍ମରେ ବ୍ୟସ୍ତ ରହୁଛୁ, ଏହା ମଧ୍ୟରେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଜୀବନର ବିକାଶ କିପରି ହେବ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ବ୍ୟସ୍ତ ରହିବା ଦରକାର । କିନ୍ତୁ ବ୍ୟସ୍ତତା ଯଦି concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) ଥାଏ, ତେବେ ଠିକ ହୁଏ । ସେଥିପାଇଁ ଆଦର୍ଶ ଲାଗେ । ପରିବାର-ପରିବେଶକୁ ଆଦର୍ଶୀକୃତ କରି ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ଦରକାର ।

ଡାକ୍ତର ବାବୁ - ଆଜିକାଲି ତ ମଣିଷ ବିଜ୍ଞାନ ବଳରେ ବଳାୟାନ ହୋଇ ଧର୍ମକୁ ବାଦ ଦେଇ ଚାଲିବାକୁ ଚାହୁଁଛି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଧର୍ମରେ ଯେଉଁଠି ବିଜ୍ଞାନ ନାହିଁ, ତାହା ଅନ୍ଧ । ପୁଣି, ଯେ ବିଜ୍ଞାନରେ ଧର୍ମ ନାହିଁ ତାହା ଖୋଡ଼ା (ଡ଼ିଟିୟୁଆ) ।

ଡାକ୍ତର ବାବୁ - ତାହାଲେ ଧର୍ମ ଓ ବିଜ୍ଞାନର ସମନ୍ୱୟ କରିବାକୁ ହେବ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସମନ୍ୱୟ ଅଛି ହଁ । ଖୋଜି ବାହାର କରିବାକୁ ହେବ ।

ଡାକ୍ତର ବାବୁ - ଆଜି ସମାଜରେ ଖୁବ corruption (ଭ୍ରଷ୍ଟାଚାର) ଦେଖାଯାଏ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Corruption (ଭ୍ରଷ୍ଟାଚାର) ମଣିଷର ସେତେବେଳେ ହୁଏ, ଯେତେବେଳେ ସେ ପ୍ରବୃତ୍ତିର ଦ୍ୱାରା obsessed (ଅଭିଭୂତ) ହୁଏ । ମଣିଷ ଯେତେବେଳେ ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ ହୁଏ, ସୁନିଷ୍ଠ ହୁଏ, ସେତେବେଳେ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକ ତାକୁ ହିଁ serve (ସେବା) କରେ ।

ଡାକ୍ତର ବାବୁ - ଏହି ପ୍ରକାର ଅବସ୍ଥା ମଧ୍ୟରେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ବିକାଶର କୌଣସି ପଥ ହିଁ ଯେ ଦେଖିବାକୁ ପାଉନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆମ୍ଭେମାନେ ଯେତେ ଟିକେ ବୁଝୁ ତାହା ବି ଯେ କରୁନାହିଁ । Concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) ନ ହେଲେ becoming (ବିବର୍ଜନ) perverted (ବିକୃତ) ହୋଇଯାଏ । ସମସ୍ତ ଗ୍ରହ ନକ୍ଷତ୍ର polestar (ଧ୍ରୁବନକ୍ଷତ୍ର)ର ଆଡ଼କୁ ମୁଣ୍ଡ କରି ଘୁରୁଛନ୍ତି ବୋଲି ହିଁ ଯିଏ ଯାହାର ଜାଣିଗାରେ ଅଛନ୍ତି ।

ଡାକ୍ତର ବାବୁ - Concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆଦର୍ଶ ବା ସଦଗୁରୁଙ୍କୁ ଧରି ଚତୁର୍ପ୍ରାଣ ହୋଇ ଚାଲିବା ।

ଡାକ୍ତର ବାବୁ - ଆଜିକାଲି ଯେ ଦିନକୁ ଦିନ ମଣିଷ ଟା'ଠାରୁ ସରି ଯାଉଛି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାର ମାନେ ହିଁ ଏହି ରକମ ହୋଇ ପଡ଼ୁଛି । ଆମ୍ଭେମାନେ ଯଦି ଚେଷ୍ଟା ନକରିବୁ, ଖରାପ ହୋଇଯିବୁ । ଶେଷରେ ନିଃଶେଷ ହୋଇ ଯାଇ ବି ପାରୁ ।

ଡାକ୍ତର ବାବୁ - ତା'ର ମାନେ ଠିକ୍ ମତ ଚାଲିଲେ ଏବେ ବି ଶାନ୍ତି ଆସିପାରେ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ହଁ ।

ଡାକ୍ତର ବାବୁ - ସମୟର ଯେ ବଡ଼ ଅଭାବ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସମୟର ଅଭାବ ନାହିଁ, କରିବାର ଅଭାବ ଅଛି । ପାଗଲ ଭଳିଆ ଚାଲୁ । ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତାର ମାନେ ହେଲା - ଧରି ନେଇ ଚାଲିବା । ଧରିବାଟା ନ ହେଲେ ଚାଲିବାଟା ଠିକ୍ ରହେ ନାହିଁ ।

ଡାକ୍ତର ବାବୁ - ଧରିବାଟା କହିଲେ କ'ଣ କହୁଛନ୍ତି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏହି ଆଦର୍ଶକୁ ଧରିବା, ଇଷ୍ଟାନୁଗ୍ରହ ଚଳନରେ ଚାଲିବା ।

ଡାକ୍ତର ବାବୁ - ମଣିଷର ସେବା ତ ଯଥେଷ୍ଟ କରୁ । କିନ୍ତୁ ମଣିଷ ସାର୍ଥବୁଦ୍ଧି ନେଇ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ପୋଷଣ କରେ । ସେମାନଙ୍କର ସାର୍ଥବୁଦ୍ଧି ତ ଛଡ଼େଇ ପାରୁ ନାହିଁ । ତାର ଉପାୟ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେଇଥିପାଇଁ ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ ହୋଇ ସେବା କରିବାକୁ ହୁଏ ।

ଡାକ୍ତର ବାବୁ - ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ ହେବାକୁ ହେବ କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆପଣ ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ ହେଲେ, ମଣିଷକୁ ଆପଣ ଉଦ୍ଧାର କରି ତୋଳି ପାରିବେ । ଯାହାଦ୍ୱାରା ସେମାନେ ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ ହୁଅନ୍ତି । ତେବେ ଯାଇ ସେମାନଙ୍କର ବିକୃତ ସାର୍ଥବୁଦ୍ଧିର ନିରାସନ ହେବ । ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ଶରୀରର cell (କୋଷ) ଗୁଡ଼ିକ concentric (ଏକ କେନ୍ଦ୍ରିକ) ଅଛି ବୋଲି ଶରୀରଚାରୀ ସ୍ଥିତି ରହିଛି, ସଂହତ ହୋଇ ବଢ଼ି ପାରୁଛି । ନହେଲେ ବଢ଼ି ପାରନ୍ତା ନାହିଁ । ଭଲକାର ବି activity (ସକ୍ରିୟତା) ଅଛି, କିନ୍ତୁ concentric activity (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ ସକ୍ରିୟତା) ନାହିଁ ବୋଲି କ୍ଷୟ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ ।

ତାହାର ବାବୁ - ମୁଁ ଶାନ୍ତି ଚାହେଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ହଁ! ଶାନ୍ତି ମାନେ ଥମି ଯିବା ନୁହେଁ, ବରଂ balance (ସମତା) ନେଇ ଚାଲିବା। ଅଶାନ୍ତିକୁ ଅବେମିତ କରି ଶାନ୍ତିକୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ହିଁ ଅମୃତ ଲାଭ। ଆପଣଙ୍କର ପୂର୍ବ ପୁରୁଷ ବରାବର ଚିନ୍ତା କରୁ ଆସିଛନ୍ତି 'ଅମୃତ' 'ଅମୃତ' ବୋଲି। ବଂଶ ପରେ ବଂଶ ମରି ଶଲେଣୀ, ତଥାପି ଅମୃତର ଅଭିଯାନ ଯାତ୍ରା ହୋଇନାହିଁ।

ତାହାର ବାବୁ - କର୍ମଧନ୍ଦା ମଧ୍ୟରେ ରହି, ପରିବାର - ପରିଜନ ମଧ୍ୟରେ ରହି କିପରି ଭାବରେ ଏହିଟା ହେବ ତା' ବୁଝିପାରୁନାହିଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ତପସ୍ୟା କରିବାକୁ ହେବ ବାସ୍ତବ କର୍ମର ଭିତର ଦେଇ। ଜଙ୍ଗଲକୁ ଯାଇ ତପସ୍ୟା କରିବାଟା ତପସ୍ୟା ନୁହେଁ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୩୦.୮.୧୯୫୩

II ସଦଗୁରୁଙ୍କର ଲକ୍ଷଣ କ'ଣ II

ସଦଗୁରୁଙ୍କ ଲକ୍ଷଣ ସମକ୍ଷରେ କଥା ଉଠିବାରୁ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ତାଙ୍କର ବହିଃ ପ୍ରକାଶ ଏହା ଦେଖାଯାଏ ଯେ ସେ unrepelling adherence (ଅବ୍ୟୁତ ଅନୁରାଗ) ସମ୍ପନ୍ନ। ତା'ଛଡ଼ା, ସେ gorgeously simple (ଜାକଜକମର ମଧ୍ୟରେ ବି ସରଳ), normally normal (ସାଧାବିକ ଭାବରେ ସାଧାବିକ), wisely foolish (ଜ୍ଞାନ ସତ୍ତ୍ୱେ ବି ଅଜ୍ଞାନ)।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୧.୯.୧୯୫୩

II ଦୀକ୍ଷା-ଶିକ୍ଷା ସାର୍ଥକ କେତେବେଳେ II

ଦୀକ୍ଷା ଓ ଶିକ୍ଷା ସମକ୍ଷରେ କଥା ଉଠିଲା।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଦୀକ୍ଷା ସମସ୍ତଙ୍କର ହିଁ ନେବା ପ୍ରୟୋଜନ ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ବିଭିନ୍ନ ଜାଗାରେ ଦୀକ୍ଷା ନେବା ହୋଇଛି। ହିନ୍ଦୁ ମାନଙ୍କର କଥା ଅଛି, ମହାପୁରୁଷ ବା ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଯେତେବେଳେ ଆସନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କୁ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଦରକାର। ତାଙ୍କୁ ଗ୍ରହଣ କଲେ ସବୁ ଗୁଡ଼ିକର ପୁରାଣର ଶୁଦ୍ଧି ହୁଏ। ଆଉ ତାଙ୍କୁ କେନ୍ଦ୍ର କରି ସବୁ ଦୀକ୍ଷାର integration (ସଂହତି) ଆସିଥାଏ। କେହି ହୁଏତ ତାଙ୍କି ଦୀକ୍ଷା ନେଇଛି, କେହି ହୁଏତ ଶୈବ ମତରେ ଦୀକ୍ଷା ନେଇଛି। ସେଗୁଡ଼ିକର ଅନୁଷ୍ଠାନ କରେ

ବା ନକରେ ଯଦି ମହାପୁରୁଷ ବା ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ପଦ୍ଧାତରେ ସାଧନ କରେ, ସେଇଥିରେ ହିଁ ସେମାନଙ୍କର ଦୀକ୍ଷା ସାର୍ଥକ ହେବ। ସାଧୁ ନାର ମହାଶୟ ତ ଆଗେ ଦୀକ୍ଷା ନେଇଥିଲେ। କିନ୍ତୁ ରାମକୃଷ୍ଣ ଦେବଙ୍କୁ ଯାଇ ତାଙ୍କ ଠାରେ ଦୀକ୍ଷା ନେବାକୁ ଦ୍ୱିଧା କରିନାହାନ୍ତି। ସେଥିରେ ଏହି ପୂର୍ବ ଦୀକ୍ଷାର ହିଁ ପୁରାଣ ହୋଇଥିଲା। ଏହି ଭାବରେ ପୁରୁଷୋତ୍ତମଙ୍କୁ ଗ୍ରହଣର ରୀତି ଯଦି ନଥାଏ, ବିଭିନ୍ନ ଦୀକ୍ଷା ପଦ୍ଧତି ଓ ସେଥିରେ ଦୀକ୍ଷିତ ଲୋକମାନେ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି। ଲୋକ ସଂହତି ବୋଲି ଜିନିଷଟା ଆସେ ନାହିଁ। ଭାବ ଗୁଡ଼ିକ integrated (ସଂହତ) ହୋଇ ଉଠେ ନାହିଁ। ନାନା ମତ ଓ ପଦ୍ଧତିର solution (ସମାଧାନ) ହୁଏ ନାହିଁ। ବିଭିନ୍ନ ରକମର solution (ସମାଧାନ) ନ ହୋଇ ଯେ ଦୀକ୍ଷାରେ ମଣିଷ ଦୀକ୍ଷିତ ହେଉ ନା କାହିଁକି, ସେଥିରେ ପରମ solution (ସମାଧାନ) ଅର୍ଥାତ୍ meaningful adjustment (ସାର୍ଥକ ବିନ୍ୟାସ) ହୁଏ ନାହିଁ, ନାନା ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ। ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ କେହି କାହାକୁ ଦେଖିପାରେ ନାହିଁ, ବିରୋଧ ରହିଯାଏ, consolidation (ଦୃଢ଼ୀକରଣ) ହୁଏ ନାହିଁ।

ଆମ ହିନ୍ଦୁମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଧାରଣା ଅଛି, 'ସର୍ବଦେବମୟେ ଗୁରୁ'। ଗୁରୁଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସମସ୍ତ ଦେବତାଙ୍କୁ ଆମ୍ଭେମାନେ ଦେଖିବାକୁ ଚାହୁଁ। ଅର୍ଥାତ୍, ସେ ସେହିପରି ବାସ୍ତବରେ ସର୍ବ ପରିପୂରକ ହେବା ଦରକାର। ତା'ନହେଲେ ବ୍ୟସ୍ତ ଓ ସମକ୍ଷର ସର୍ବାଙ୍ଗୀନ ବିକାଶ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ। ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଦୀକ୍ଷା ହେଲା first and foremost (ପ୍ରଥମ ଓ ପ୍ରଧାନ)। ଆଉ, ଯାହା କିଛିକୁ ସଙ୍ଗତିଶୀଳ ଅନ୍ୟା ତାପୂର୍ଣ୍ଣ ଭିତର ଦେଇ ସତ୍ତାପୋଷଣା କରି ତୋଳିବା ହିଁ ହେଲା ତପସ୍ୟା। ତାକୁ ହିଁ କୁହାଯାଏ ଶିକ୍ଷା। ଜୀବନ ପାଇଁ ପ୍ରୟୋଜନୀୟ ଯାହା କିଛି ତା'ର ଜୀବନୀୟ adjustment (ବିନ୍ୟାସ) ଯେତେବେଳେ କରିପାରେ, ସେତେବେଳେ ହିଁ ଶିକ୍ଷା ସାର୍ଥକ ହୁଏ। ମୁଁ ବେଦ, ଉପନିଷଦ, ଗୀତା, ଭାଗବତ, ବିଜ୍ଞାନ, ସାହିତ୍ୟ, ଅଙ୍କ, ଦର୍ଶନ, ଯା'ହୁଁ ପଡ଼େ, ତା'ଭିତର ଯଦି Common thread (ଅଭିନ୍ନ ସୂତ୍ର) ନଥାଏ, ଏକସୂତ୍ର ସଙ୍ଗତି ଯଦି ଖୋଜି ନଥାଏ, ତେବେ ପଢ଼ାର କୌଣସି ଦାମ ନାହିଁ। ସମସ୍ତ plan (ପରିପକ୍ଷଣ), programme (କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ), institution (ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ), activity (କର୍ମ) ଏହିପରି ଭାବରେ ହେବା ଉଚିତ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୪.୯.୧୯୫୩

॥ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟର ପ୍ରୟୋଜନ କ'ଣ ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଭଦ୍ରଲୋକ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ସବୁ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟକୁ ନେଇ ଅଥବା ସବୁ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟକୁ ବାଦ ଦେଇ - ଏହି ଦୁଇଟିରେ କୌଣସି ଭାବରେ ଆମ୍ଭେମାନେ ଐକ୍ୟବଦ୍ଧ ହୋଇ ପାରିବା?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପ୍ରତ୍ୟେକର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଅଲଗା। ସୃଷ୍ଟିର କୌଣସି ଦୁଇଟା ଜନିଷ ଏକ ରକମର ନାହିଁ। ତେବେ ସମସ୍ତଙ୍କର ଚାହିଦା ହେଲା ସତ୍ତା ପୋଷଣ। ସତ୍ତା ପୋଷଣ ପାଇଁ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ପାଳନ କରି ଚାଲିଲେ ହିଁ ଐକ୍ୟ ଆସେ।

ଭଦ୍ର ଲୋକ - ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟର ପ୍ରୟୋଜନ କ'ଣ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସତ୍ତା ବା ଆତ୍ମିକ ଶକ୍ତି ବା ଚଳତଶାଳତା ପ୍ରତିମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ପ୍ରତି ରକମର ହୋଇ ଉଠୁଛି। ପ୍ରତ୍ୟେକର ପ୍ରୟୋଜନ ଓ ପସନ୍ଦ ଅଲଗା। କୁକୁରର ଯେଉଁ ପ୍ରୟୋଜନ ଓ ପସନ୍ଦ ତାହା ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ନୁହେଁ। କିନ୍ତୁ ଉଭୟଙ୍କର ସତ୍ତା ପୋଷଣ ହୁଏ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ରକମରେ। ଏହିଠାରେ ହିଁ ସଙ୍ଗତି। ଜଣକର ପ୍ରୟୋଜନ ଅନ୍ୟ ଦ୍ଵାରା ପୂରଣ ହୁଏ ନାହିଁ। ଖଜୁରୀର ପ୍ରୟୋଜନ ଖଜୁରୀ ମେଣ୍ଟାଏ। ତାଳର ପ୍ରୟୋଜନ ତାଳ ମେଣ୍ଟାଏ। ସବୁ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟର ସାର୍ଥକ କେନ୍ଦ୍ର ହେଲା ସତ୍ତା। ସବୁ ସତ୍ତାର ଉତ୍ସ ହେଲା ଆତ୍ମା, ଈଶ୍ଵର ବା ପରମ ପୁରୁଷ- ଯାହା ହିଁ କୁହ। ବିଭିନ୍ନ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟରେ ଭିନ୍ନ ହୋଇ ଉଠିବାଟା ପ୍ରକୃତିର ଗୋଟିଏ ଧର୍ମ। ଆମ୍ଭେମାନେ ହୋଇ ଉଠିବାର ସ୍ରୋତରେ ଭାସି ଭାସି ଚାଲିଛୁ। ତେଣୁ କୁହାଯାଏ ଭବ ସମୁଦ୍ର। ଆଉ ଧର୍ମମାନେ ତାହାହିଁ ଯାହା ସପରିବେଶ ପ୍ରତ୍ୟେକର ସତ୍ତାକୁ ଧରି ରଖେ।

ଭଦ୍ର ଲୋକ - ବୈଚିତ୍ର୍ୟ ଓ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ରହିଥିବାରୁ ତ ବିରୋଧର ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବିରୋଧ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି ସେତେବେଳେ, ଯେତେବେଳେ ସତ୍ତା ଠାକୁ ବିରୂପ ହୋଇ ପ୍ରବୃତ୍ତି ପରାୟଣ ହୋଇଛୁ। କିନ୍ତୁ ଯେତେବେଳେ ସତ୍ତାରେ, ଆଦର୍ଶରେ concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରୀକ) ହୋଇଛି ସେତେବେଳେ ବିରୋଧ ହୋଇନାହିଁ, ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟର ଆପୂରଣ ହୋଇଛି। ଯାହା ଛେଦ ଘଟାଏ, ମୃତ୍ୟୁ ଆଣେ, ପତିତ କରେ, ତାକୁ କୁହାଯାଏ ଶାତନ। ଆମ୍ଭେମାନେ ସମସ୍ତେ ଅମୃତର ଉପାସକ। ମହାପୁରୁଷ ବା ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଯେଉଁମାନେ, ସେମାନେ ପ୍ରତ୍ୟେକେ ହିଁ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟପାଳୀ ଆପୂରଣପାଣୀ।

ଏହିଟା ହିଁ ସେମାନଙ୍କର ପଥ। ଯୁଗେ ଯୁଗେ ହିଁ ସେହି ଜଣେ ହିଁ ଆସନ୍ତି। ଆଉ ଗୋଟିଏ କଥା, ବୈଚିତ୍ର୍ୟ ନଥିଲେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ବୁଦ୍ଧି, ଜ୍ଞାନ ଓ ବୁଦ୍ଧି ସମ୍ଭବ ହୋଇ ନଥାନ୍ତା। ଆମ୍ଭେମାନେ କିନ୍ତୁ ତ୍ୟାଗ କରିବାକୁ ଆସିନାହିଁ। ଅମୃତ ଉପଭୋଗ କରିବାକୁ ଆସିଛୁ। ତ୍ୟାଗ କରିବାକୁ ହେବ ତାହାହିଁ ଯାହା ତା'ର ଅନ୍ତରାୟ। ରସଗୋଲା ଖୁବ୍ ପସନ୍ଦ କରେ। କିନ୍ତୁ ତାକୁ ଖାଇବାକୁ ହେବ ସେତିକି, ଯେତିକି ଖାଇଲେ ହଜମ କରି ସୁସ୍ଥ ରହି ପାରିବ। ବୈଶି ଖାଇବା ଲୋଭଟାକୁ ତ୍ୟାଗ କରିବାକୁ ହେବ। କାରଣ, ସେଥିରେ ଉପଭୋଗ ଦ୍ଵାହତ ହେବ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୭.୯.୧୯୫୩

॥ ଈଶ୍ଵର-ଉପଲବ୍ଧି କ'ଣ ॥

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ନିଜ ତରଫରୁ କହିଲେ - ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଚଞ୍ଚଳା, କିନ୍ତୁ ସ୍ଥିର ନାରାୟଣଙ୍କ ପାଖରେ। ତେଣୁ ଆମ୍ଭେମାନେ ଯଦି ନାରାୟଣଙ୍କର ଚରଣ ଶରଣ କରିବାକୁ ଅର୍ଥାତ୍ ନାରାୟଣଙ୍କୁ ରକ୍ଷା କରି ଯଦି ଚାଲୁ, ତେବେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଅଟଳା ହୋଇ ରହିବେ। ନାରାୟଣ ମାନେ ବୁଦ୍ଧିର ପଥ। ଯାଶୁଗ୍ରୀଷ୍ଠ କହିଛନ୍ତି - I am the way, the truth, the goal, none can come to the Father but by me (ମୁଁ ହିଁ ପଥ, ମୁଁ ହିଁ ସତ୍ୟ, ମୁଁ ହିଁ ଗନ୍ତବ୍ୟ, ମୋତେ ବାଦ ଦେଇ କେହି ପରମ ପିତାଙ୍କୁ ପାଏ ନାହିଁ)। ଅବତାର ପୁରୁଷଙ୍କୁ ତତ୍ତ୍ଵତ ଜାଣିବା ହିଁ ଈଶ୍ଵର - ଉପଲବ୍ଧି।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୮.୯.୧୯୫୩

॥ ଧର୍ମର କୌଣସି ରୀତି ଅଛି କି ନାହିଁ ॥

ଜଣେ ମୁସଲମାନ ଦର୍ଶନାର୍ଥୀ ସାଙ୍ଗରେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ପ୍ରେରିତପୁରୁଷ ଯେତେବେଳେ ଯେଉଁଠି ଆସନ୍ତି, ସେମାନେ ଅଲଗା ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ଗଢ଼ିବାକୁ ଆସନ୍ତି ନାହିଁ। ସେମାନଙ୍କ ସମସ୍ତଙ୍କର ଗୋଟିଏ କଥା।

ମୁସଲମାନ ଦର୍ଶନାର୍ଥୀ - ଧର୍ମର କି କୌଣସି ରୀତି ଅଛି?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବଞ୍ଚିବା ବଢ଼ିବା ହିଁ ଧର୍ମ।

ମୁସଲମାନ ଦର୍ଶନାର୍ଥୀ - କାହାରିର ଯଦି ନମାଜ ବଦଳରେ ସନ୍ଧ୍ୟା - ଆହ୍ନିକ ଭଲ ଲାଗେ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେହିଟା ବି ନମାଜ ।

ମୁସଲମାନ ଦର୍ଶନାର୍ଥୀ - ଯଦି ବି ଦୁଇ ହିଁ ଏକ, କିନ୍ତୁ ସମାଜର ଭୟରେ ମୁସଲମାନ ମାନଙ୍କର ସଂଧ୍ୟା କରିବାର ସାହାସ ହିଁ ତ ହେବନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପ୍ରାତି ଯେଉଁଠି, ପରାକ୍ରମ ସେହିଠାରେ ।

ଦର୍ଶନାର୍ଥୀ - ପାରିପାର୍ଶ୍ବିକ ମଧ୍ୟରେ ରହି, ତାହା ପାରି ଉଠାଯାଏ ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ନପାରିଲେ ନମାଜ ପଢ଼ି ସଂଧ୍ୟା କର, ଯଦି ଭଲ ଲାଗେ ।

ଧର୍ମ ବି ତ ଦୁଇଟା ନାହିଁ, prophet (ପ୍ରେରିତପୁରୁଷ) ବି ଦୁଇଟି ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ, ଖୋଦା ମଧ୍ୟ ଦୁଇଟି ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ - ଖୋଦା ଯଦି ସରାର ଧାରୟିତା - ପାଳୟିତା ହୁଅନ୍ତି । ଏକ-ଏକ ଦେଶରେ ଏକ-ଏକ custom (ପ୍ରଥା) prophet (ପ୍ରେରିତପୁରୁଷ) ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀଙ୍କୁ ଅସାକାର କରନ୍ତି ନାହିଁ । ରହିପାରେ ବାପ-ପୁଅର ସାଙ୍ଗରେ ଯେପରି ଅବିଚ୍ଛେଦ୍ୟ ଯୋଗ, ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ପରବର୍ତ୍ତୀର ସେମିତି ସମ୍ପର୍କ । ପ୍ରତ୍ୟେକ prophet (ପ୍ରେରିତ ପୁରୁଷ) ସମସ୍ତଙ୍କର ହିଁ । ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସଂଗତି ଅଛିହିଁ । ସେହି ସଙ୍ଗତି ସାମାଜିକ ଜୀବନରେ ଫୁଟେଇ ତୋଳିବାକୁ ହେବ । ଈଶ୍ବର ହିଁ ସଙ୍ଗତି ।

ମୁସଲମାନ ଦର୍ଶନାର୍ଥୀ - Tradition (ଐତିହ୍ୟ) ସାଙ୍ଗରେ ଧର୍ମର ସମ୍ପର୍କ କ'ଣ ? ପୂର୍ବ ପୁରୁଷ ମାନଙ୍କର Tradition (ଐତିହ୍ୟ) ବାଦ ଦେଇ ଯଦି କେହି converted (ଧର୍ମାନ୍ତରିତ) ହୁଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Tradition (ଐତିହ୍ୟ)ଟାକୁ ବାଦ ଦେଲେ ସଙ୍ଗତି ହରେଇ ଦେଉ । ନିଜର Tradition (ଐତିହ୍ୟ) ଛାଡ଼ି ଅନ୍ୟର Tradition (ଐତିହ୍ୟ) ନେଲେ ଖାପ ଖାଏ ନାହିଁ ।

ମୁସଲମାନ ଦର୍ଶନାର୍ଥୀ - Inheritance (ବଂଶାନୁକ୍ରମିକତା) ଓ environment (ପରିବେଶ) ମଧ୍ୟରେ କେଉଁଟା ପ୍ରବଳ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେମାନେ କହନ୍ତି environment (ପରିବେଶ)ର ପ୍ରଭାବଟା ହିଁ ବେଶୀ । କିନ୍ତୁ ମୁଁ କହେ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ବର ପ୍ରଭାବ ହିଁ ବେଶୀ ।

ମୁସଲମାନ ଦର୍ଶନାର୍ଥୀ - Environment (ପରିବେଶ) ତ ବଦଳି ଯାଏ । ତାହାଲେ Environment (ପରିବେଶ)ର ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମଣିଷ ବି change (ପରିବର୍ତ୍ତନ) ହେଉଥିବ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ବ ଯଦି strong ନହୁଏ, ତେବେ ପରିବେଶ ସହିତ ମିଶି change କରିବ (ବଦଳିବ) ।

ମୁସଲମାନ ଦର୍ଶନାର୍ଥୀ - ତା'ହେଲେ କେଉଁଟା କରଣୀୟ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆମ୍ଭେମାନେ ବଞ୍ଚୁବା - ବଢ଼ିବାର ପଥରେ ରହିବା, ତୁମେ ଯଦି ଈଶ୍ବରନିଷ୍ଠ ହୁଅ, ତେବେ environmentକୁ mould (ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) କରିପାରିବ । ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ବ ବଡ଼ ହୋଇ ଉଠିଲେ environment (ପରିବେଶ)କୁ mould (ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) କରାଯାଏ ।

ମୁସଲମାନ ଦର୍ଶନାର୍ଥୀ - ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ବ ଜିନିଷଟା କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପିତୃ ପୁରୁଷଙ୍କ ଠାରୁ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ବ ପାଇଛି । ତୁମର ଯେପରି ଜୈବା ସଂସ୍କୃତି, ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ବ ତଦନୁରୂପ । ଆଦର୍ଶରେ ଯେ ଯେତେ ସଙ୍ଗତିଶୀଳ, ସେ ସେତେ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ବବାନ ।

ମୁସଲମାନ ଦର୍ଶନାର୍ଥୀ - ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ବ ବଡ଼େ କେଉଁଥିରେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପୃଥିବୀ ଯେପରି ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଠାରେ concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) ହୋଇ ନିଜର ଅସ୍ଥିତ୍ବ ଓ ଅବସ୍ଥିତି ବଜାୟ ରଖେ, ମଣିଷ ବି ସେହିପରି (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) ହେଲେ ତାର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ବ ଠିକ ରହେ, ଓ ବଢ଼ିଥାଏ ।

ମୁସଲମାନ ଦର୍ଶନାର୍ଥୀ - ଜନ୍ମାନ୍ତର କ'ଣ ଅଛି ? ଜନ୍ମାନ୍ତର ଜିନିଷଟା କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆମ୍ଭେମାନେ ଜନ୍ମ ନେଇଥାଉ କୌଣସି ପ୍ରକୃତିରେ concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) ହୋଇ । ଜୈବା-ସଂସ୍କୃତି ସେହିପରି ହୋଇଥାଏ । ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ଆମ୍ଭେମାନେ ଭଲ ମନ୍ଦ କରିଥାଉ । ଆମ୍ଭେମାନେ ବିରାଟ ହେଉ ବିଶେଷ ଭାବ ନେଇ । ସେତେବେଳେ 'ଆକାଶସ୍ଥ ନିରାଲସ ବାୟୁଭୂତ' ଡରଙ୍ଗ ଭଳି ଅବସ୍ଥା ହୁଏ । ପୁଣି ଯେଉଁଠି ତାର tune (ସଙ୍ଗତି) ପାଉ, ସେଠାରେ ଆସୁ । ରୋଜ କେନ୍ଦ୍ରାମତକୁ ମୁଁ କହେ, ରୋଜ କାନ୍ଦାମତ । ଭାବ-କବରରୁ ଭଗବାନ ଡାକି ଉଠାନ୍ତି ।

ମୁସଲମାନ ଦର୍ଶନାର୍ଥୀ - ଲୋକେ କହନ୍ତି ପରଲୋକ ଭାବି କର୍ମ କର । ଏହି ପରଲୋକ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାର ମାନେ ପରଲୋକରେ ତୁମେ କ'ଣ ହେବ, ସେହି ଭାବ ନେଇ କର୍ମକର । ମୁଁ କହେ - ତା'ଅପେକ୍ଷା ଆତ୍ମାର୍ଯ୍ୟକୁ ଭାବି ଚାଲ, ଯା'ଦ୍ବାରା ତୁମର ଜୀବନ ସୁସ୍ଥ ସୁସଙ୍ଗତ ହୋଇ ଉଠେ ଇଚ୍ଛାକ ଠାରେ ।

ମୁସଲମାନ ଦର୍ଶନାର୍ଥୀ - ଧର୍ମ ପଥରେ ଚାଲିବାକୁ ଗଲେ ଆଗେ ରାତିନାତି ମାନିବାକୁ ହୁଏ, ନା ଆଗେ concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରୀକ) ହେବାକୁ ହୁଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତୁମେ ଯଦି Mathematic (ଅଙ୍କ) ଶିଖିବାକୁ ଚାହଁ, ପ୍ରଥମେ Mathmetician (ଗଣିତଜ୍ଞ)ଙ୍କ ପାଖକୁ ଯିବାକୁ ହେବ, ତାର ପରେ ତାଙ୍କର ଅନୁଶାସନ ଅନୁଯାୟୀ ଶିଖିବାକୁ ହେବ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୧୯.୯.୧୯୫୩

॥ ସତ୍-ଅସତ୍ ଚିରକାଳ ରହିବ କି ନାହିଁ ॥

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ସତ୍ - ଅସତ୍ କ'ଣ ଚିରକାଳ ରହିଥୁବ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସତ୍ ଅଛି, ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅସତ୍ ରହିଥୁବ - ଅର୍ଥାତ୍ ସତ୍ତାକୁ ଯାହା କ୍ଷୟ କରେ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଅସତ୍ ସାଙ୍ଗରେ ଲଢ଼େଇର ଅବସାନ କ'ଣ ହେବ ନାହିଁ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Conflict (ଦ୍ଵନ୍ଦ୍ଵ) ରହିବ ହଁ, କିନ୍ତୁ ଆଜି ଯାହା ସତ୍ତା ପୋଷଣା କାଲି ତାହା ସେହିପରି ନ ଥାଇ ପାରେ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ସେମାନେ କହନ୍ତି ଯେ environment (ପରିବେଶ) ହିଁ prominent (ପ୍ରଧାନ) । ଜଣେ timid (ଭୀରୁ) ମଣିଷକୁ ସୈନ୍ୟ ଦଳରେ ରଖି ଭଲ କରି ଖୁଆ ପିଆ କରାଇଲେ ସେ ହୁଏତ କେତେ କ'ଣ କରିପାରେ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯେଉଁ ସୈନ୍ୟ ଏକ ପାଉଣ୍ଡ ଖାଏ ତାକୁ ପାଞ୍ଚ ପାଉଣ୍ଡ ଖୁଆଇଲେ ସେ କାର୍ଯ୍ୟ କରି ବି ନପାରେ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ସେମାନେ କହନ୍ତି ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ଵର ଦାମ ସେତେଟା ନାହିଁ । କାରଣ, ସେହିଟା ପରିବେଶ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରଭାବିତ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆଦର୍ଶ ଥିଲେ ପରିବେଶକୁ mould (ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) କରିପାରେ । ପୁଣି ଆଦର୍ଶ ନ ଥିଲେ ପରିପାତ୍ରୀକରେ ବିକ୍ରି ହୋଇଯାଏ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ସେମାନେ କଥା-କାମର ସଙ୍ଗତି ବାଲା ମଣିଷ ଦେଖିବାକୁ ପାଆନ୍ତି ନାହିଁ, ତେଣୁ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ବାଦ ସେଇ idea (ଭାବ)କୁ ମାନିବାର ଉପରେ ଜୋର ଦିଅନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତୁମର ଆଦର୍ଶ ହେଲା-କଥା ମୂର୍ଖ ହେବା ଦରକାର ଚରିତ୍ରରେ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ବର୍ତ୍ତମାନ U.N.O.ରେ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ଏକତ୍ର ହୋଇ ସୁରୁ କରିଛନ୍ତି, superior culture, superior race (ଉନ୍ନତ କୃଷି, ଉନ୍ନତ ଜାତି) ବୋଲି କିଛି ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Superior ମାନେ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ, culture (ଅନୁଶୀଳନ) କରି ଯିଏ ଯେତେ adjusted (ନିୟନ୍ତ୍ରିତ) ହୋଇଛି । ବସ୍ତ୍ରବା ବଦ୍ଧିବାର ସ୍ତରକୁ ଯିଏ ଯେତେ ପୂରଣ କରେ, ସେ ସେତେ superior (ଉତ୍କୃଷ୍ଟ) । ଆଉ, ଏହି ପରିପୂରଣ କରିବାଟା passionate craving (ପ୍ରବୃତ୍ତି କାମନା)କୁ ପରିପୂରଣ କରିବା ନୁହେଁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୨୦.୯.୧୯୫୩

॥ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା ଓ ଜାଗତିକତାର ସମନ୍ୱୟ ହିଁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କି ନୁହଁ ॥

ଜଣେ ବହିରାଗତ ଦର୍ଶନାର୍ଥୀ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ସତ୍-ସଙ୍ଗରେ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କ'ଣ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା ଓ ଜାଗତିକତାର ସମନ୍ୱୟ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା କଥାର ଭିତରେ ହିଁ ତାହା ଅଛି । Spirit (ଆତ୍ମା) ଯାହାକୁ କହୁ, ତାର ଅସ୍ଥିତ୍ଵ ବଜାୟ ରହେ matter (ବସ୍ତୁ)ର ଉପରେ । ତେଣୁ material adjustment (ବସ୍ତୁଗତ ବିନ୍ୟାସ) ବାଦ ଦେଇ spiritual adjustment (ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ବିନ୍ୟାସ) ହୁଏ ନାହିଁ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା ଓ ବସ୍ତୁତାତ୍ତ୍ଵିକତାର ମଧ୍ୟରେ କି କୌଣସି ପାର୍ଥକ୍ୟ ନାହିଁ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୋର ମନେ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ତା'ହେଲେ ଚିନ୍ତା ଓ ବସ୍ତୁ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ସ୍ଥାନ ଶରୀର କ'ଣ ଏକ ଜିନିଷ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୁଁ କହେ ଯେ, ବ୍ରହ୍ମର ହିଁ ପରିଣାମ ଶରୀର । ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ହେଲେ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟର ଜ୍ଞାନ ରହିବା ଦରକାର । ବ୍ରହ୍ମ କି ଭାବରେ କିପରି କରି କେଉଁଠି evolve (ବିବର୍ତ୍ତନ) କରିଛନ୍ତି, ତାହା ନ ଜାଣିଲେ ହେବନାହିଁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୨୦.୯.୧୯୫୩

॥ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା କ'ଣ ॥

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ପ୍ରସଙ୍ଗତ କହିଲେ - Concentric (ସୂକେନ୍ଦ୍ରିକ) ହୋଇ life (ଜୀବନ)କୁ adjust (ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) କରିବା ହିଁ spirituality (ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା) ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୨୦.୯.୧୯୫୩

॥ ଆତ୍ମାକୁ କିଏ ପାଏ ॥

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ଯାହାର ଆତ୍ମିକ ସମେଶ ଆତ୍ମାକୁ ବହନ କରେ, ସେହି ଆତ୍ମାକୁ ପାଏ ।

ଜଣେ କହିଲେ - ଆତ୍ମିକ ସମେଶ ତ ଜଣେ ଜଣାଙ୍କର ଏକ ଏକ ରକମର ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସମସ୍ତଙ୍କର ଆତ୍ମିକ ସମେଶ ଏକ, କିନ୍ତୁ lensର କାରଣରୁ ଅଲଗା ମନେ ହୁଏ । Lens ଯଦି ସଂହତ ନହୁଏ, ନିଖୁଟ୍ ନ ହୁଏ, ତେବେ proper view ପାଇବା ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ କହିଲେ - ସେହିଟା ତ ସବୁ ବ୍ୟାପାରରେ ଏହି ରକମ । ଗୋଟିଏ ସୂର୍ଯ୍ୟକୁ କେତେ ଲୋକ କେତେ ରକମରେ ଦେଖେ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯେ ଯେତେ ରକମର ହିଁ ଦେଖୁ, ତା' ଭିତରେ ଗୋଟିଏ Common factor (ଉପାଦାନ ସାମାନ୍ୟ) ରହିଥାଏ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୧.୧୦.୧୯୫୩

॥ ଶୁଭଦିନ ସାଙ୍ଗରେ କୃତକାର୍ଯ୍ୟତାର ସମ୍ପର୍କ ଅଛି କି ନାହିଁ ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ଶୁଭ ଦିନ ସାଙ୍ଗରେ କର୍ମର କୃତକାର୍ଯ୍ୟତାର କୌଣସି ଯୋଗାଯୋଗ ଅଛି କି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୋର ମନେହୁଏ ଅଛି, ସବୁକିଛିର ଗୋଟିଏ meaning (ମାନେ) ଅଛି । ଅଶ୍ୱେଷା ମାନେ ସୁଯୋଗର ସାଙ୍ଗରେ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ ହେବାକୁ ଦିଏ ନାହିଁ । ମଦାର ବି ଏହିପରି ଅର୍ଥ ଅଛି । ଗ୍ରହ ଗୁଡ଼ିକ complex (ପ୍ରବୃତ୍ତି) । ଷଡ଼ରିପ୍ସ ମନ-ବୁଦ୍ଧି-ଅହଂକାର - ଏହି ନବଗ୍ରହ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଖରାପ ଦିନରେ ଯାତ୍ରାକଲେ ତାର ପ୍ରଭାବ କିଭାବରେ ହୁଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବୁଦ୍ଧି ଅନ୍ୟ ରକମ ହେବ । ଏଭଳିଆ ଗୋଟିଏ egoistic

display (ଅହଂକାରର ଭାବ ପ୍ରକାଶ) ହୁଏତ ଦେଖାଇଲା ଯେ କର୍ମଟା ପଣ୍ଡା ହୋଇଗଲା ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - କୌଣସି କୌଣସି ଦିନରେ ଦେଖାଯାଏ, କର୍ମଗୁଡ଼ିକ ଦେଶ ଜମି ଉଠେ, ପୁଣି କେତେ କେତେ ବେତାଳ ହୋଇଯାଏ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କିନ୍ତୁ continuous activity (ଧାରାବାହିକ କର୍ମ) ହେଲେ ଅସୁବିଧା ହୁଏ ନାହିଁ । ଧରନ୍ତୁ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ କଟେବା ଯାଉଛି । ନୂଆ କୌଣସି କର୍ମ ଆରମ୍ଭ କରିବାର ସମୟରେ ଏହି କଥା ।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଗ୍ରହ ଗୁଡ଼ିକର ମାନେ ଯଦି complex (ପ୍ରବୃତ୍ତି), ତେବେ ତା' ସାଙ୍ଗରେ ପାଞ୍ଜିର ସମ୍ପର୍କ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପାଞ୍ଜିରେ ତ complex (ପ୍ରବୃତ୍ତି) ବୋଲି ଲେଖିବ ନାହିଁ । ଯେମିତି ଅଛି ତନ୍ତ୍ରଶୁଦ୍ଧି ମାନେ ମନ ଶୁଦ୍ଧି ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୩.୧୦.୧୯୫୩

॥ କୁଚିତ୍ରା ଓ କୁପ୍ରବୃତ୍ତିର ପ୍ରତିକାର କ'ଣ ॥

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ସ୍ୱାଲୋକ ସମକ୍ଷରେ ମୋ ମନରେ ସବୁ ସମୟରେ କୁଚିତ୍ରା ଓ କୁପ୍ରବୃତ୍ତି ଖେଳା କରେ, ଏହାର ପ୍ରତିକାର କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପ୍ରବୃତ୍ତିକୁ ଚାହୁଁ ତେଣୁ ପ୍ରବୃତ୍ତିର ପଥରେ ଚାଲୁ, ସେଥିରେ obsessed (ଅଭିଭୂତ) ହୋଇ ପଡ଼ୁ । କିନ୍ତୁ ସତ୍ତାକୁ ଯଦି ଚାହୁଁ ତାହାଲେ ଇଷ୍ଟଙ୍କ ପଥରେ ଚାଲିବାକୁ ଭଲ ଲାଗିବ । ଇଷ୍ଟଙ୍କ ଉପରେ ଲୋଭ ଯେତେ ହୁଏ, ଟାଣ ଯେତେ ହୁଏ, ସେତେ ହିଁ ସେ ସବୁ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ହୁଏ । ଏହିଟା କଠିନ କିଛି ନୁହଁ, ଏକ ବୁଝିକିର କଥା । କରି ଦେଖିଲେ ହିଁ ହୁଏ । ଯିଏ କରେ, ତା ପକ୍ଷରେ କିଛି ନୁହଁ । ପୁଣି, ନକରିଲେ ସାରା ଜୀବନରେ ବି ପାରେ ନାହିଁ । ରେଲଝେ କୁସିଂ ଦେଖିଛୁତ ? ଗୋଟିଏ ଲାଲନର ପାଖ ଦେଇ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଲାଲନ ବାହାରିଯାଏ, ଗୋଟିଏ ଲାଲନରୁ ଟିକିଏ ବଙ୍କେଇ ଗଲେ ଅନ୍ୟ ଲାଲନରେ ପଡ଼ିଯାଏ, ଏହା ବି ସେହିପରି, ପ୍ରବୃତ୍ତିମୁଖୀ ମନଟାକୁ ଇଷ୍ଟଙ୍କ ଦିଗକୁ ଫେରେଇ ଦେଲେ ହିଁ ହୁଏ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ମୁଁ ତ ଅନେକ ଚେଷ୍ଟା କରିଛି, କିନ୍ତୁ କୌଣସି ପ୍ରକାରରେ ଯାଏ ନାହିଁ । କ'ଣ କରିବି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତୁ ସେହି ପ୍ରବୃତ୍ତିର ସାଙ୍ଗରେ ଯୁଦ୍ଧ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଛୁ, କିନ୍ତୁ ଆବେଗ ନେଇ ଇଷ୍ଟଙ୍କ ଠାରେ actively interested (ସକ୍ରିୟ ଭାବରେ ଅନ୍ତରାସୀ) ହେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିନାହିଁ। ତୁ ଭାବିବୁ ଇଷ୍ଟ ବା ଗୁରୁ ହିଁ ମୋର ସବୁ ମୁଁ ତାଙ୍କର ହିଁ। ତାଙ୍କୁ ବାଦ ଦେଇ ମୁଁ ଅନ୍ୟ କିଛି ଚାହେଁ ନାହିଁ। ତାଙ୍କରି ଇଚ୍ଛା ପୂରଣ ପାଇଁ ମୁଁ ମୋର ସମସ୍ତ ଆବେଗ ନେଇ ଲିପ୍ତ ରହିବି। ଆଉ କର୍ମରେ ମଧ୍ୟ ତାହା ହିଁ କରିବି। ମଣିଷ ଏହି ରସ ପାଏ ନାହିଁ, ତେଣୁ ଝିଅ ପିଲାଙ୍କ ପଛରେ ଛୁଟିଥାଏ। ଆଉ ଝିଅ ପିଲାମାନେ ମଧ୍ୟ ପୁରୁଷଙ୍କ ଉପରେ ଲୋଭ କରନ୍ତି।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - କୁଟିତା ଯେ ଯିବାକୁ ଚାହେଁ ନାହିଁ, ତେଣୁ କ'ଣ କରିବି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମନ ଉପରେ ନାନା ଚରଙ୍ଗ ତ ଉଠେ ହିଁ। ମନକୁ ତ ଦବାଇ ରଖାଯାଏ ନାହିଁ। ଯଦି ଖରାପ ଚିନ୍ତା କିଛି ଆସେ ବି, ତୁ ସେ ଦିଗରେ ଶୁଆଲ ଦେବୁ ନାହିଁ। ତୋର ଯାହା କରିବାର କଥା, ତୁ ତାହା କରିଯିବୁ, ତାହା ନେଇ ରତ ରହିବୁ। ମନରେ କୌଣସି ଖରାପ ଚିନ୍ତା ଆସିଲେ ଯେ ତୁ ପଡ଼ିଯିବୁ ତା କିନ୍ତୁ ନୁହେଁ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୪.୧୦.୧୯୫୩

II ଆଭିଜାତ୍ୟ କ'ଣ II

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଆଭିଜାତ୍ୟ ଭଲ, କିନ୍ତୁ ଜାତ୍ୟାଭିମାନ ଭଲ ନୁହେଁ। ଆଭିଜାତ୍ୟ ମାନେ - ମୋର ଉତ୍ସ ପିତୃପୁରୁଷ, ସେମାନଙ୍କର ସୃଷ୍ଟି ମୁଁ। ମୁଁ ଯେତିକି ହୃଦ୍ୟ ହୋଇଉଠିବି ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଖରେ ସେତେହିଁ ମୋର ପିତୃପୁରୁଷ ଗୌରବାନ୍ୱିତ ହେବେ। ତେଣୁ ମୋର ସେହି ପ୍ରକାର ଚଳିବା ଉଚିତ, ଯା'ଦ୍ୱାରା ସମସ୍ତେ ତୃପ୍ତ ଓ ଗୌରବାନ୍ୱିତ ହୋଇ ଉଠନ୍ତି, ମୋର ପିତୃପୁରୁଷର ମୁଖ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ହୁଏ। ଆଉ ଜାତ୍ୟାଭିମାନ ହେଲା - 'ତୁହି ଶଳା ମୋଟା, ମୁଁ ବ୍ରାହ୍ମଣ', ଏହି ପ୍ରକାର ଭାବ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୯.୧୦.୧୯୫୩

II 'ନିଷ୍ଠେଶୁଣ୍ୟୋ' ମାନେ କ'ଣ II

ଜଣେ କହିଲେ - 'ନିଷ୍ଠେଶୁଣ୍ୟୋ ଭବାଙ୍ଗୁନ' କୁହାଯାଏ। 'ନିଷ୍ଠେଶୁଣ୍ୟୋ' ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ନିଷ୍ଠେଶୁଣ୍ୟୋ ମାନେ ଯାହା କିଛି ଆମ୍ଭେମାନେ ଜାଣୁ, କରୁ, ସବୁ, ରଜୁ ଓ ତମ - ଏହି ତ୍ରିଗୁଣର ମଧ୍ୟ ଦେଇ କରିଥାଉ, କିନ୍ତୁ ଏହା ଭିତର ଦେଇ ସବୁକିଛି ପାଇବା ହୁଏ ନାହିଁ। ତାହା ପାଇବାକୁ ଗଲେ ଏହାର ଉପରକୁ ଯିବାକୁ ହେବ। କିନ୍ତୁ କେହି ଯଦି ତାର ଉପରକୁ ଯାଏ ବି, ସେ ଯେ ଏହି ଗୁଣ ଗୁଡ଼ିକୁ ignore (ଉପେକ୍ଷା) କରିବ ତାର କୌଣସି ମାନେ ନାହିଁ। ଧରନ୍ତୁ, ଅହେତୁକ ଭକ୍ତି ବୈଧା ଭକ୍ତିର ବାହାରେ। କିନ୍ତୁ ଅହେତୁକ ଭକ୍ତି ଯା'ର ଅଛି, ସେ କିନ୍ତୁ ବୈଧା ଭକ୍ତିକୁ discourage (ନିରୁତ୍ସାହ) କରେ ନାହିଁ, ନିଜର ଚଳନ ବି ତାର ବୈଧା ଭକ୍ତିର ବିରୋଧୀ ହୁଏନାହିଁ। ବୈଧାତାକୁ ନଷ୍ଟ କରିଲେ ବୈଧା ବିନାୟନାଟା ବି ଭାଙ୍ଗି ଯାଏ। ବୈଧା ଭକ୍ତି ମଣିଷକୁ ହୁଏତ ଦିନେ ଏହି ଅହେତୁକା ଭକ୍ତିର coast (ତୀରକୁ) ନେଇ ଯାଇ ପାରେ। ହୁଏତ ତାହା stepping stone (ଅଗ୍ରଗତିର ଧାପ) ଭଳିଆ ହୋଇପାରେ। ଧରନ୍ତୁ, ଆପଣ ମୋତେ ଖୁବ ଭଲ ପାଆନ୍ତି। ଏତେ ଭଲ ପାଆନ୍ତି ଯେ ତା'ପାଖରେ ପିଲା, ସ୍ତ୍ରୀ, ଦୁନିଆ କୌଣସିଟା କିଛି ହିଁ ନୁହେଁ। ଭଲ ପାଆନ୍ତି ସେହିଟା ଆପଣଙ୍କର ଦୁର୍ଦ୍ଦି କରି ହୋଇନାହିଁ, କିଛି ପାଇବା ପାଇଁ ବି ନୁହେଁ। ଭଲ ନପାଇ ରହି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ, ତେଣୁ ଭଲ ପାଆନ୍ତି। ସେହିଟା ହେଲା normal flow of your life-urge (ଆପଣଙ୍କର ଜୀବନ ଆକୃତିର ସ୍ୱାଭାବିକ ଗତି) ଅର୍ଥାତ୍ ଯୋଗାବେଗ। ଏହି ଯେ ଭଲପାଇବା ଏହିଟା ଅହେତୁକା। ଏହିଟା ବୈଧା ନୁହେଁ, କିନ୍ତୁ ତା'ବୋଲି ଏହି ଭଲପାଇବା ବିଧିର ବୈରୀ ମଧ୍ୟ ନୁହେଁ। ଆପଣଙ୍କର ଏହି ଭଲ ପାଇବା ମଣିଷର ବୈଧା ଭଲ ପାଇବାକୁ ପୁଷ୍ଟ କରି ତୋଳିବ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୧୪.୧୦.୧୯୫୩

II ଧର୍ମ ଓ ବିଜ୍ଞାନ କ'ଣ II

ଧର୍ମ ଓ ବିଜ୍ଞାନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କଥା ଉଠିଲା।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଧର୍ମ ମାନେ ଯାହା ସତ୍ୟକୁ ଧରି ରଖେ, ଆଉ ବସ୍ତୁର ବସ୍ତୁକୁ ଯାହା ଧରି ରଖେ, ତାହା ବିଜ୍ଞାନ। ସେହି ବିଜ୍ଞାନକୁ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ପାଳନ-ପୋଷଣା କରି ବିନାୟିତ କରିବା ବା ବାଦ ଦେବା, ସେହିଠାରେ ଆସେ ଧର୍ମର ପ୍ରୟୋଜନ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୧୬.୧୦.୧୯୫୩

॥ ମଣିଷର ଭଗବାନଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଆକର୍ଷଣ-ବିକର୍ଷଣ ବ୍ୟାପାରଟା କ'ଣ ॥

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ଶରୀରର ଦୁଇଟି cell (କୋଷ) ମଧ୍ୟରେ ଯେପରି attraction (ଆକର୍ଷଣ), repulsion (ବିକର୍ଷଣ) ଅଛି - ମଣିଷର ଭଗବାନଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ attraction, repulsion (ଆକର୍ଷଣ, ବିକର୍ଷଣ)ର ବ୍ୟାପାରଟା କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପ୍ରବୃତ୍ତି-ଅନୁଶାୟନୀ ଗତି ଯେଉଁଟା, ସେହିଟା repulsion (ବିକର୍ଷଣ), ଆଉ ସାତ୍ତ୍ୱିକ ଅନୁଦୀପନୀ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଯେଉଁମାନଙ୍କର, ସେମାନଙ୍କର ଆସ attraction (ଆକର୍ଷଣ) ।

ପ୍ରତ୍ୟେକଟି cell (କୋଷ) ମଧ୍ୟରେ positive, negative (ରଜୀ, ରତୀ) ଦୁଇଟା point (ବିନ୍ଦୁ) ଅଛି, ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ attraction, repulsion (ଆକର୍ଷଣ, ବିକର୍ଷଣ) ଦୁଇଟା ହୁଏ । Repulsion (ବିକର୍ଷଣ) ଯେଉଁଠି, same charge (ସମଭରଣ) ଯେଉଁଠି, ସେହିଠାରେ ବିରହ । ମୋର ପ୍ରିୟ ଅଛି, ମୁଁ ଅଛି, ତାଙ୍କର ସାନ୍ନିଧ୍ୟରେ ଯାଇ ତାଙ୍କଭଳି ହେବାକୁ ଚାହିଁଲେ repulsion (ବିକର୍ଷଣ), ବିରହ, ସେତେବେଳେ ପ୍ରାଣ କାନ୍ଦି ଉଠେ, ବୁଝିପାରେ ତାଙ୍କୁ । ବୁଝିପାରେ ଯେ ସେ ଅନନ୍ତ, ତାଙ୍କର ଶେଷ ନାହିଁ ।

ପ୍ରକୃତି ସଂଖ୍ୟାୟନୀ ପ୍ରକୃତି, କାଳୀ ବା କାଳ ଯାହାକୁ କହୁ । ଆପଣ ଆପଣଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ଠାରେ ଆକୃଷ୍ଟ ହେଲେ, ସନ୍ତାନ ହେଲା, ଆପଣ ସଂଖ୍ୟାୟିତ ହେଲେ । କିନ୍ତୁ ସନ୍ତାନ ହୋଇ ବି ଆପଣ ଆପଣଙ୍କ ଭଳି ଅଛନ୍ତି, ଆପଣଙ୍କର ଆଉ ବ୍ୟତ୍ୟୟ ହେଉ ନାହିଁ । ଗୋଟିଏ ପ୍ରଦୀପରୁ ଯେପରି ବହୁ ପ୍ରଦୀପ ଜଳାଯାଏ ।

ଉଚ୍ଚ ବ୍ୟକ୍ତି - Impersonal God (ନୈର୍ବ୍ୟକ୍ତିକ ଇଶ୍ୱର)ର concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) ରକମଟା କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେ ସତ୍ତ୍ୱାନୁଶାୟୀ ବଣା, ବୃଦ୍ଧିବଶାତ୍ତୁ ନୁହନ୍ତି, ସେ ସତ୍ତ୍ୱରେ concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) ହୋଇ ପ୍ରତିଟି ଜୀବନକୁ ରକ୍ଷା କରି ଚାଲିଛନ୍ତି ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୧୯.୧୦.୧୯୫୩

॥ ଜୀବର ଏତେ କଷ୍ଟ କାହିଁକି ॥

ଜଣେ ବିହରାଗତ ଭଦ୍ରଲୋକ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଜୀବର ଏତେ କଷ୍ଟ କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପ୍ରବୃତ୍ତିବାହିକତା ଓ ସତ୍ତ୍ୱବାହିକତା ଏହିପରି ଦୁଇ ରକମ ଚଳନ ଅଛି । ଏହାର ମୂଳରେ ଅଛି ଜୈବୀ - ସଂସ୍କୃତି । ମୁଁ ହୋଇଛି ଇଚ୍ଛା କରି - ସେହି ମୁଁ ର ମୂଳରେ ପୁଣି ସେ ଅଛନ୍ତି । ସେ ଅଛନ୍ତି ବୋଲି ମୁଁ ଅଛି । ସେ ପ୍ରାଣନଦୀପନା, ସେ ସତ୍ତ୍ୱା । ସତ୍ତ୍ୱା ପ୍ରବୃତ୍ତିକୁ ନେଇ ସଂସ୍କୃତ । ଯେତେବେଳେ ଆମ୍ଭେମାନେ ପ୍ରବୃତ୍ତିମୁଖୀ, ସେତେବେଳେ ଆମ୍ଭେମାନେ କଷ୍ଟ ପାଉ । ମୁଁ ହୁଁ ମୋର ଯାହାକି ସବୁ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ତାହା ନହେଲେ ମୁଁ ଭୋଗୁ ନଥାନ୍ତି । ସେଇଥିପାଇଁ କୁହାଯାଏ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ହାତ ନାହିଁ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଜୀବର ଶେଷ ପରିଣତି କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଶେଷ ପରିଣତି ସେହିଁ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ତେବେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର କରଣୀୟ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯୁକ୍ତ ହେବୁ, ଶିଖୁବୁ । ମୋର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟର ଭିତର ଦେଇ ତାଙ୍କୁ ହିଁ ଯେପରି ଅନୁସରଣ କରିପାରେ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଇଚ୍ଛା କାହିଁକି ଆସେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେହିଟା ହିଁ ତାଙ୍କର ଲାଲା ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ତେବେ ଆମ୍ଭେମାନେ କର୍ମଫଳ ଭୋଗୁ କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଇଚ୍ଛା କରି କରିଛି, ତେବେ ମୁଁ ଭୋଗିବି ନାହିଁତ ଭୋଗିବ କିଏ ? ଆମ୍ଭେମାନେ ଯେ କର୍ମଫଳ ଭୋଗ କରୁ, ସେ ମଣିଷ ରୂପା ଇଶ୍ୱର ହିଁ ଭୋଗ କରନ୍ତି । ମୁଁ କରୁଛି, ଏହିଟା ନ ଜାଣିଲେ ଲାଲା ହୁଏ ନାହିଁ । ବାପଙ୍କର ମୁଁ । କିନ୍ତୁ ମୋର କର୍ମର ଦାୟିତ୍ୱ ଯଦି ବାପ ଉପରେ ରାପିଦିଏ, ତାହାଲେ କିନ୍ତୁ ଫଳ ଏଡ଼ାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ସେ ହିଁ ସବୁ, ତାଙ୍କୁ ବାଦ ଦେଇ ମୋର ମୁଁ ବୁ ନାହିଁ-ସତ୍ୟକାରରେ ସେହି consciousness (ଚେତନା) ଆସିଲେ କୌଣସି ଗଣ୍ଡଗୋଳ ରହେ ନାହିଁ । ସେତେବେଳେ ଆଉ ବେତାଳରେ ପାଦ ପଡ଼େ ନାହିଁ । ସବୁ ହିଁ ଲାଲା ହୋଇ ଫୁଟି ଉଠେ । ତନ୍ମୁଖୀ ହୋଇ ମୋର ଜୀବନ ଦେଇ ତାଙ୍କୁ fulfil (ପରିପୂରଣ) କରିବାର urge (ଆକୃତି) ମଧ୍ୟ ଦେଇ ହୁଏ ଅମୃତଭୁ ଲାଭ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୧୧.୧୦.୧୯୫୩

॥ ଈଶ୍ବରଙ୍କୁ ପାଇବା ପାଇଁ ମଝିରେ ଗୁରୁ କାହିଁକି ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଏକାଗ୍ରତା ଆସିବ କିପରି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏକାଗ୍ରତା ଆଣିବାକୁ ହେଲେ ଦରକାର ଭଲ ପାଇବା । ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ବା କାମେଲପାତ୍ରଙ୍କ ଠାରେ ଦରକାର ଅନୁରାଗ । ଈଶ୍ବର ଉପାସନାର ଜୀବନ୍ତ ସେ ଜୀବନ୍ତ ବେଦୀ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଈଶ୍ବରଙ୍କ ପାଇଁ ଗୁରୁଙ୍କର ପ୍ରୟୋଜନ କ'ଣ ଦରକାର ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଈଶ୍ବର କହିଲେ ମୁଁ କିଛି ଜାଣେ ନାହିଁ, ଆତ୍ମା ବି କାହାକୁ କୁହାଯାଏ ଜାଣେ ନାହିଁ । ତେଣୁ ତାଙ୍କୁ ସଠିକ ଭାବରେ ଜାଣିବାକୁ ଗଲେ, ଉପଲବ୍ଧ କରିବାକୁ ହେଲେ ସଦଗୁରୁଙ୍କର ପ୍ରୟୋଜନ ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଈଶ୍ବରଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ସିଧା ତ ଯୋଗସ୍ଥାପନ କରି ପାରିବା, ଗୁରୁ କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଈଶ୍ବର ଟା କ'ଣ ? ଏହି ଯେପରି ସୂର୍ଯ୍ୟ ଅଛି ବୋଲି, ସୂର୍ଯ୍ୟକୁ କେନ୍ଦ୍ର କରି ପୃଥିବୀ ଠିକ ଅଛି । ସେହିପରି ଆମ୍ଭେମାନେ ଇଷ୍ଟଙ୍କ ଠାରେ ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ ହେଲେ ଠିକ ରହିପାରିବୁ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଏ ସାଧନା ପ୍ରବୃତ୍ତି ମାର୍ଗର ନା ନିବୃତ୍ତି ମାର୍ଗର ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପ୍ରବୃତ୍ତି ମାର୍ଗ ବି ନୁହଁ, ନିବୃତ୍ତି ମାର୍ଗ ବି ନୁହଁ, ଈଶ୍ବର ମାର୍ଗ । ସବୁ ସାଧନା ତାହା ହିଁ । ପ୍ରବୃତ୍ତି ଦେଇ ବା କ'ଣ ହେବ, ନିବୃତ୍ତି ଦେଇ ବା କ'ଣ ହେବ ? ସେହି ପ୍ରବୃତ୍ତି ଦରକାର, ଯା'ଦ୍ୱାରା ମୋର ଈଶ୍ବରଙ୍କ ପ୍ରତି ଅନୁରାଗ ବଢ଼ିବ, ବଞ୍ଚିବାର ପଥ ସୁଗମ ହେବ । ଆଉ, ନିବୃତ୍ତି ହେଲା ଅସର୍ବ ଯାହା ତାହା ହେବାକୁ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଆପଣଙ୍କର ପୂର୍ବୀଚାର୍ଯ୍ୟ କିଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ରାମ, କୃଷ୍ଣ, ଯାଶୁ, ହଜରତ ରସୁଲ ସମସ୍ତେ ହିଁ ମୋର ପୂର୍ବୀଚାର୍ଯ୍ୟ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ତେବେ ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ଦଙ୍ଗା କାହିଁକି ହେଲା ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଅବଜ୍ଞା, ଅବୁଝା । ପ୍ରେରିତ ପୁରୁଷଙ୍କର ଦୋଷ ନୁହଁ, ଦୋଷ ପ୍ରଚାରକ ମାନଙ୍କର ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୨୧.୧୦.୧୯୫୩

॥ ମହାପୁରୁଷ ଆସିଲେ ବି ସମସ୍ୟା ଯାଏ ନାହିଁ କାହିଁକି ॥

ଜଣେ ବହିରାଗିତ ଭଦ୍ରଲୋକ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ଧର୍ମର ଜାଗରଣ ତ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ଦେଶରେ କେତେ ବାର ହୋଇଛି । କେତେ ଥର କେତେ ମହାପୁରୁଷ ଆସିଛନ୍ତି, ତଥାପି ତ ସମସ୍ୟା ଦୁଷ୍ଟେ ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପୁରୁଷୋତ୍ତମଙ୍କର ଧାରା ସବୁବେଳେ ଠିକ ଅଛି, କିନ୍ତୁ ଆମ୍ଭେମାନେ propagate (ପ୍ରଚାର) କରିବାକୁ ଯାଇ ଗଣଗୋଳ କରି ପକାର ।

ଉଦ୍ଭବ ବ୍ୟକ୍ତି - ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ଦେଶରେ ବେଶାର ଭାଗ ଲୋକ ତ ଅଜ୍ଞ, ତେଣୁ ବିଭିନ୍ନ ଲୋକ ବିଭିନ୍ନ ଭାବରେ କାମରେ ଲଗାନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମଣିଷର ସତ୍ୟକାରରେ ତାର ସାର୍ଥ କ'ଣ, ତାହା ସେ ବୁଝେ ନାହିଁ । ତେଣୁ, ସଭା ପୋଷଣୀ ନୀତି ଗୁଡ଼ିକ ସମସ୍ତଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ଭାରିତ କରେଇବା ଦରକାର ।

ଉଦ୍ଭବ ବ୍ୟକ୍ତି - ଏହି କର୍ମସୂଚୀ ଯେ ବଡ଼ ସମୟସାପେକ୍ଷ, ସେ ସମ୍ଭବରେ କରଣୀୟ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆମ୍ଭେମାନେ ଈଶ୍ବର ଯାହାକୁ କହୁ, ପରମପିତା- ଯାହାକୁ କହୁ, ତାଙ୍କ ରାଜ୍ୟରେ double promotion (ଦୁଇଟା କ୍ଲାସ ଥରକେ ଉଠିବା) ନାହିଁ, କି concession (ଛାଡ଼) ବି ନାହିଁ । ଯେ ଅପକର୍ମ କରିଛି, ସେହିଟା ମୋତେ make up (ପୂରଣ) କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୨୨.୧୦.୧୯୫୩

॥ ମଣିଷ କେଉଁଠାରେ ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ ହେବ ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ମଣିଷ କେଉଁଠାରେ concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) ହେବ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସଦଗୁରୁ, ଆଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଠାରେ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - Tune (ସଙ୍ଗତି) କିପରି ହୁଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Love and service (ଭଲ ପାଇବା ଓ ସେବା) ମାଧ୍ୟମରେ ସଙ୍ଗତି ହୁଏ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ସଦଗୁରୁଙ୍କର affection (ସ୍ନେହ) ବି ତ ଦରକାର ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସଦଗୁରୁଙ୍କର affection (ସ୍ନେହ) ଅଛି, ଯେମିତି ଇଶ୍ବରଙ୍କର affection (ସ୍ନେହ) ଅଛି ହଁ । ପରମାତ୍ମା ଯେପରି ତାଙ୍କର ଆତ୍ମିକ ସମ୍ବେଗରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସଞ୍ଚଳନଶୀଳ କରି ରଖିଛନ୍ତି, ତାହା ଚୋରହେଲେ ବି ରହିଥାଏ, ଭଲ ହେଲେ ବି ରହିଥାଏ, ଯେତେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରହିପାରେ । ତେବେ ଆମ୍ଭେମାନେ ତାଙ୍କୁ ଯେତେ ଭଲ ପାଇବୁ, ସେତେ ହିଁ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଭଲ ପାଇବା ହିଁ ତାଙ୍କର affection (ସ୍ନେହ)କୁ ବୋଧ କରେଇ ଦେବ ଏବଂ ଆମ୍ଭେମାନେ ମଧ୍ୟ ତା'ଦ୍ୱାରା ମଙ୍ଗଳର ଅଧିକାରୀ ହେବୁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୨୦.୧୧.୧୯୫୩

।। କ'ଣ ନ ଜାଣିଲେ ପରମ ଜ୍ଞାନ ହୁଏ ନାହିଁ ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ପରମସତ୍ତା ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ସତ୍ତାରେ କିପରି ଭାବରେ ଚାହିଁକି ବିନ୍ୟାସ ଲାଭ କରିଛନ୍ତି, ତାହା ନ ଜାଣିଲେ ପରମଜ୍ଞାନ ହେଲା ନାହିଁ । ସବୁକିଛି ସମାନ କହିଲେ ହୁଏନାହିଁ । ସମାନର ମଧ୍ୟରେ ଅଛି ଅସମାନ । ସେ ନିର୍ବିଶେଷ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ପ୍ରତିଟି ବ୍ୟକ୍ତିରେ ସବିଶେଷ । ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ମାନେ ଇଂରାଜୀରେ କୁହାଯାଏ, knowledge of becoming (ବୃଦ୍ଧିର ଜ୍ଞାନ) । ବ୍ରହ୍ମଚର୍ଯ୍ୟ ମାନେ ମଧ୍ୟ ବୃଦ୍ଧିର ଚର୍ଯ୍ୟା । ରେତଃପାତ ବନ୍ଦ କରିଦେଲେ କିନ୍ତୁ ବ୍ରହ୍ମଚର୍ଯ୍ୟ ହୁଏ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ବୃଦ୍ଧିର ଚଳନ ଚର୍ଯ୍ୟାରେ ଚାଲିଲେ ଆପେ ଆପେ ରେତଃପାତ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୁଏ । ସାଧୁସେହିମାନେ ଯେଉଁମାନେ ସତନିଷ୍ଠ ହୋଇ କରଣୀୟ ଗୁଡ଼ିକ ନିର୍ଗୁଣ ଭାବରେ ନିଷ୍ପନ୍ନ କରନ୍ତି । ଆଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଠାରେ ଦୀକ୍ଷା ନେବାର କଥା ଅଛି ଅର୍ଥାତ୍, ଯିଏ ଆଚରଣ କରି ଦେଖିଛନ୍ତି, ଜାଣିଛନ୍ତି । ସଦଗୁରୁମାନେ ଯିଏ ବଞ୍ଚିବା ପଥ ଜାଣନ୍ତି ।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ତଥା କଥା ଦୀକ୍ଷା କିପରି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେଥିରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ରେଖାଟା ଥାଏ ବିଲେଇ ବାନ୍ଧିବା ଭଳିଆ । ଆଗେ ନିୟମ ଥିଲା ଗୁଳଗଡ଼ ଗୁରୁ ଦୀକ୍ଷାର ସମୟରେ କହିବେ - ସଦଗୁରୁଙ୍କୁ ଜାଣ । ତା'ନ କହିଲେ, ଦୀକ୍ଷାଟା ଅପୂର୍ଣ୍ଣ ରହିଯାଏ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୨୪.୧୧.୧୯୫୩

।। ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟପାଳୀ ଆପୁରୟମାଣ ମାନେ କ'ଣ ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଅନୁଭୂତି ବୋଧ ସୃଷ୍ଟି କରେ, ବୋଧ ଭାବ ସୃଷ୍ଟି କରେ, ଭାବଟା ଭାଷାରେ ମୂର୍ତ୍ତି ନେବାକୁ ଚାହେଁ, ମୂର୍ତ୍ତି ନେବାକୁ

ଗଲେ ଶବ୍ଦ ବାହାରେ । ସେଥିପାଇଁ ମହାମାନବ ବା ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଯେତେବେଳେ ଆସନ୍ତି ସେତେବେଳେ ଶୁଧୁ ଗୋଟିଏ ଦିଗ ବିକଶିତ ହୁଏ ନାହିଁ ସବୁ କିଛି ହିଁ ବିକଶିତ ହୁଏ - ଭାବରେ, ଭାଷାରେ, ଚିନ୍ତାରେ, କର୍ମରେ, ସାହିତ୍ୟରେ, ଶିଳ୍ପରେ, ବିଜ୍ଞାନରେ ସବୁ ଦିଗରେ । ସେମାନଙ୍କୁ କୁହାଯାଏ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟପାଳୀ ଆପୁରୟମାଣ ।

ଜଣେ ପ୍ରଶ୍ନକଲେ - ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟପାଳୀ ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେ ପ୍ରତିଟି ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟକୁ ପାଳନ କରନ୍ତି ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଆପୁରୟମାଣ ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ପୂରଣ କରନ୍ତି । ଏପରିକି ପୂର୍ବତନ ମାନଙ୍କୁ ବି । ଗୋଟିଏ କଥା ଅଛି 'ସର୍ବଦେବମୟୋ ଗୁରୁଃ' । ସଦଗୁରୁଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପୂର୍ବତନ ସମସ୍ତେ ଜୀବନ୍ତ ଥାଆନ୍ତି ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୨୫.୧୧.୧୯୫୩

।। ବିସର୍ଜନ ମାନେ କ'ଣ ।।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ବିସର୍ଜନ କହିଲେ ମୋର ମନେହୁଏ ଦୁବେଲ ଦେବା ନୁହେଁ । ବଶିଷ୍ଠ ସୁଜନ । ଦେବତା ଯେପରି ସପରିବେଶ ଆତ୍ମମାନଙ୍କ ଭିତରେ ମୂର୍ତ୍ତି ହୋଇ ଉଠନ୍ତି । ଏହି ଭାବରେ ତାଙ୍କର ଭାବ ଆତ୍ମମାନଙ୍କ ଭିତରେ ସୃଷ୍ଟି ନକରିଲେ ଦେବତା ଆମ ଭିତରେ ଫୁଟି ଉଠନ୍ତି ନାହିଁ । ବିସର୍ଜନର ଭିତର ଦେଇ ନୂତନ ବଶିଷ୍ଠ ସୃଷ୍ଟି ଯଦି ନହୁଏ, ତେବେ ସେ ବିସର୍ଜନର ସାର୍ଥକତା ନାହିଁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୨୫.୧୧.୧୯୫୩

।। ହୃଦୟ ଭିତରେ ଯେ ଇଶ୍ବର ଥାଆନ୍ତି, ସେ ଇଶ୍ବର କେମିତିକା ।।

ଜଣେ ପ୍ରସଙ୍ଗତଃ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ହୃଦୟରେ ଯେଉଁ ଇଶ୍ବର ରହିଛି, ସେ ଇଶ୍ବର କେମିତିକା ? ତାକୁ ତ ମନେ ହୁଏ ଅହଂ ବୋଲି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଅହଂର ଭୂମି ଯିଏ, ଆତ୍ମିକ ସମ୍ବେଗ ଯିଏ, ସେ ହିଁ ଇଶ୍ବର । ଅହଂର ଆତ୍ମିକ ଭୂମି ହିଁ ଇଶ୍ବର ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୨୭.୧୧.୧୯୫୩

II ପୁରୁଷୋତ୍ତମଙ୍କର ଆବିର୍ଭାବ ସାଧାରଣ ଘରେ ହୁଏ କିପରି ।।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ପୁରୁଷୋତ୍ତମଙ୍କର ପିତାମାତା ଯେତେ ହିଁ ବଡ଼ ହୁଅନ୍ତୁ, ପୁରୁଷୋତ୍ତମଙ୍କ ତୁଳନାରେ ସେମାନେ କିଛି ନୁହଁନ୍ତି । ଏହି ଅବସ୍ଥାରେ ସେଠାରେ ତାଙ୍କର ଆବିର୍ଭାବ ହୁଏ କିପରି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯୋଗ ସଂହତିର ଭିତର ଦେଇ ସେ ଆସନ୍ତି । Wave (ତରଙ୍ଗ)ଟା ଧରାପଡ଼େ । ତା'ବୋଲି ସେମାନଙ୍କର intelligence (ବୁଦ୍ଧି) ଯେ ଏତିକି, ତା' ନୁହେଁ । କିନ୍ତୁ tuning (ସଙ୍ଗତି) ଥାଏ ଯା'ଦ୍ୱାରା ଏହି ଝଙ୍କାରଟା ବାଜି ଉଠିପାରେ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏହି ଧରଣର ଅନୁଦାନନା ନଥିଲେ, ସେମାନେ ଏହି ପ୍ରକାର ପୁରୁଷଙ୍କୁ ଧାରଣ କରି ପାରନ୍ତେ ନାହିଁ । ତେବେ tune ସଙ୍ଗତି) ଗୋଟିଏ ଜିନିଷ, ଆଉ wisdom (ପ୍ରଜ୍ଞା) ବା ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ଜିନିଷଟା ଅଲଗା ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ସେମାନେ କ'ଣ feel (ଅନୁଭବ) କରନ୍ତି ଯେ, ଏହି ରକମ ଆବିର୍ଭାବ ପ୍ରୟୋଜନ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଗୋଟିଏ cry of people (ଜନ ଜୀବନର କ୍ରନ୍ଦନ) ଉଠେ, ସେହିଟା tuned ହୁଏ (ଧରାପଡ଼େ) ଏହି ଭଳିଆ ଜାଗାରେ । ଧରନ୍ତୁ, କେତେ ଗୁଡ଼ିଏ ସମସ୍ୟା ଅଛି, ତାର ସମାଧାନ ନାହିଁ । ହୁଏତ ସେଗୁଡ଼ିକ କୌଣସି ସର୍ବ ନିମ୍ନବଂଶୀୟ ଦମ୍ଭଭିର ପ୍ରାଣରେ ଯାଇ ତରଙ୍ଗ ତୋଳିଲା । ସେଠାରେ ହିଁ ସେ ଆସିଗଲେ । ବୃତ୍ତାସୁରର ବଧ ସମୟରେ ଦେବତାମାନେ କ୍ଷୀରୋଧ ସମୁଦ୍ର ପାଖକୁ ଯାଇ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରାର୍ଥନାର ଶକ୍ତି ଦେବୀ ଭାବରେ ରୂପାୟିତ ହୋଇ ଉଠିଲା । ଫଳକଥା, ସମସ୍ତଙ୍କର ପ୍ରାର୍ଥନା ମୂର୍ତ୍ତି ଉତ୍ତରସରୁପ ସେ ଆସନ୍ତି ।

ଅନ୍ୟଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ସେ ଯେତେବେଳେ ଆସନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ମଣିଷ କ'ଣ ତାଙ୍କୁ ବୁଝିପାରେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଅନେକ ଲୋକ ହୁଏତ ତାଙ୍କୁ ସରୁପତଟ ବୁଝି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ଏତିକି ବୁଝନ୍ତି ଯେ ସେ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଅନ୍ତରର ମଣିଷ, ଜୀବନୀୟ ମଣିଷ-ଶୁଦ୍ଧ, ଛୋଟ ପିଲାମାନେ ଯେମିତି ମିଶ୍ରି ଖାଇ ବୁଝନ୍ତି ଯେ ମିଠା, କିନ୍ତୁ ସେହିଟାକୁ ମିଶ୍ରି ବୋଲି ବୁଝି ନଥାନ୍ତି ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୨୯.୧୧.୧୯୫୩

II 'ସୋହ୍ର' କହି ଲାଭ ନାହିଁ କେତେବେଳେ ।।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ମୁଁ ଯେ ସୋହ୍ର - ଏହିଟା ଭୁଲ ହେଲା କିପରି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - 'ସୋହ୍ର' କଥାରୁ ମୋର ମନେହୁଏ ମୁଁ ଅଛି ଏବଂ ବଞ୍ଚିବାକୁ ବଢ଼ିବାକୁ ଚାହେଁ, ସମର୍ଥନା ଚାହେଁ ଏବଂ କି ଭାବରେ ତାହା ହୋଇପାରେ, ତାହା ଭାବିବା ଓ କରିବା ଭଲ । ଏଥିରେ ଯାହା ହୁଏ ତାହା ଆପେ ଆପେ ହିଁ ହେବ - ସେ 'ସୋହ୍ର' କହି ବା ନକହି । ଆଗେ 'ସୋହ୍ର' କହି ଲାଭ ନାହିଁ ଯଦି ତାଙ୍କୁ realise (ଉପଲବ୍ଧି) କରି ନଥାଏ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୨୯.୧୧.୧୯୫୩

II ଦୀକ୍ଷାର ପ୍ରୟୋଜନ କାହିଁକି ।।

ଜଣେ ବହିରାଗତ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଦୀକ୍ଷାର ପ୍ରୟୋଜନୀୟତା କ'ଣ ଅଛି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମଣିଷ ଯଦି କୌଣସି କିଛି ଅବଲମ୍ବନ ନକରି ଏକାଗ୍ର ହେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରେ, complex (ପ୍ରବୃତ୍ତି) ଗୁଡ଼ିକ dormant, dull ଓ indolent (ସୁପ୍ତ, ଉଦାସୀନ, ଅଳସ) ହୋଇଯାଏ । କିନ୍ତୁ ମଣିଷ ଯଦି ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ ହୁଏ, ସେଥିରେ ସେ ଗୁଡ଼ିକ roused, active ଓ meaningful (ଜାଗ୍ରତ, ସକ୍ରିୟ ଓ ସାର୍ଥକ) ହୋଇ ଉଠେ, individuality grow କରେ (ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ଗଜାଏ) । ଆତ୍ମମାନଙ୍କ ଶରୀରରେ ଯେତେ ଗୁଡ଼ିଏ cell (କୋଷ) ଅଛି, ସେଗୁଡ଼ିକ concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) ନହେଲେ ବିଛାଡ଼ି ଯାଆନ୍ତା, impulse (ସାହା) carry (ବହନ) କରି ପାରନ୍ତା ନାହିଁ, ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତା । Concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) ହେବା ହିଁ ହେଲା ଉନ୍ନତି ଲାଭର ପରମ ପଥ ।

ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ - ଗୋଟିଏ ଜଗାରେ ଆବଦ୍ଧ ହୋଇ ରହିବା ଦରକାର କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆବଦ୍ଧ ନ ହେଲେ ଠିକ ପାଇବ ନାହିଁ କେଉଁଠାରୁ କେତେ ନେବାକୁ ହେବ ବା କେତେ ବାଦ ଦେବାକୁ ହେବ । Earth (ପୃଥିବୀ) ଟା ଯଦି sun (ସୂର୍ଯ୍ୟ)ଙ୍କ ଠାରେ ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ ହୋଇନଥାନ୍ତା, ତାହାଲେ ତ ଭାଙ୍ଗି ଗୁଣ୍ଡ ଗୁଣ୍ଡ ହୋଇ ଯାଇଥାନ୍ତା । ଗ୍ରହ ଗୁଡ଼ିକ ଯଦି କେଉଁଠି ନିବଦ୍ଧ ନଥାନ୍ତା, ତେବେ ଅସ୍ଥିତ ବଜାୟ ରଖି ରାଲି ପାରନ୍ତା ନାହିଁ । ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ଯୋଗାବେଗ ଅଛି ।

ଭଲ ପାଇବା ବା ଟାଣ ଜିନିଷଟି ଆମ ଭିତରେ ଦିଆ ହୋଇଛି । ବୀଜ ଓ ତିମିକୋଷ ମଧ୍ୟରେ ଟାଣ ବା ଆକର୍ଷଣ ନଥିଲେ (ଗର୍ଭ ସଞ୍ଚାର) ହୁଅନ୍ତା ନାହିଁ, ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ପୁରୁ ଉଠନ୍ତା ନାହିଁ । ଏହି ଟାଣକୁ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ହେଲେ ସୁକେନ୍ଦ୍ରୀକ ହେବାକୁ ପଡ଼େ । ସେଇଥିପାଇଁ ବ୍ରାହ୍ମଣ, କ୍ଷତ୍ରିୟ, ବୈଶ୍ୟର ଛୋଟ ବୟସରେ ଦାମ୍ପା ନେବାକୁ ହେଉଥିଲା । ଦାମ୍ପା ଆସିଛି, ଦକ୍ଷ କଥା ଠାରୁ । ଦାମ୍ପା ମାନେ ତାହା ଯାହା ଆତ୍ମମାନଙ୍କୁ ଦକ୍ଷ କରି ଡୋଳେ ।

ଅଧ୍ୟାପକ - ମୋର ବିଶିଷ୍ଟ ପସର ଅନୁଯାୟୀ ଯଦି ତଳେ ଏବଂ ସେଥିରେ ଦକ୍ଷତା ଲାଭ କରେ, ତାହେଲେ ତ ହୁଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଗୋଟିଏ କେନ୍ଦ୍ର ନରହିଲେ ସୁନିୟନ୍ତ୍ରିତ ଭାବରେ କିଛି କରିବା ଆତ୍ମମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ସମ୍ଭବ ହୁଏନାହିଁ । ଆଦର୍ଶ ନ ରହିଲେ ଆତ୍ମମାନେ ପରିବେଶର ସଦବ୍ୟବହାର କରିପାରୁନା, ବରଂ ପରିବେଶ ଆତ୍ମମାନଙ୍କୁ ନାନା ଭାବରେ ଆକୃଷ୍ଟ କରେଇ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ଓ ବିଧୂସ୍ତ କରିଦିଏ ।

ଅଧ୍ୟାପକ - ମୁଁ ଯଦି ନିଜକୁ ନିଜର କେନ୍ଦ୍ର କରେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କରି ଦେଖାନ୍ତୁ ନା !

ଅଧ୍ୟାପକ - ମୁଁ ଚାହେଁନା ଅନ୍ୟ କେହି ମୋତେ guide (ପରିଚାଳନା) କରୁ, goad (ତାଡ଼ନା) କରୁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବାହାରର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଯାହା କିଛି ହିଁ ଆତ୍ମମାନଙ୍କୁ goad କରେ ଓ guide କରେ (ତାଡ଼ନା କରେ ଓ ପରିଚାଳନା କରେ) । ପରିସ୍ଥିତିର ଏହି ରକମ goading (ତାଡ଼ନା) ଆତ୍ମମାନେ କିଛିଟା cut off କରି (ବାଦ ଦେଇ) ପାରୁ, ଯଦି ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ ଆବଦ୍ଧ ରହୁ । କାହାରି ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହେବୁ ନାହିଁ, ଏହିଟା ଗୋଟିଏ ପାଗଳାମି । ତେଣୁ ଗାତାରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କହିଛନ୍ତି - 'ନାସ୍ତିବୁଦ୍ଧିର ଯୁକ୍ତସ୍ୟ ନ ଚାୟୁକ୍ତସ୍ୟ ଭାବନା / ନଚାଭାବସ୍ତତଃ ଶାନ୍ତିର ଶାନ୍ତସ୍ୟ କୃତଃ ସୁଖମ୍ ।'

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ହଠାତ୍ ପଚାରିଲେ - ଈଶ୍ୱର ମାନେ କ'ଣ ?

ଅନୁଲେଖକ - ଧାରଣା-ପାଳନୀ ଶକ୍ତି, ଯାହାଦ୍ୱାରା ଦୁନିଆର ଯାହା କିଛି ବିଧୂତ ଓ ପାଳିତ ହୋଇଚାଲେ ।

ଅଧ୍ୟାପକ - ତାହାଲେ ଈଶ୍ୱର କହିଲେ ଦୁଇଟି a bundle of laws (ଏକ ଗୁଚ୍ଛବିଧି) ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - One law (ଏକ ବିଧି) ମଧ୍ୟ କହି ପାରିବା । ଆଉ, ବିଧି ମାତ୍ୱେକ ସେହି ପଥରେ ଚାଲିବାକୁ ହେବ । ଫଳକଥା, ମୋତେ concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରୀକ) ହେବାକୁ ହେବ, ସେଥିରେ adjustment (ନିୟନ୍ତ୍ରିତ) ହେବ, ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ମଧ୍ୟ ବଢ଼ିବ, ତାହା ଦୁନିଆର କାମରେ ଲାଗିବ । କିଏ କହି ପାରିବ ଯେ, ତୁମ ଭଳି ଗୋଟିଏ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରୀକ) ହେଲେ ଦ୍ୱାଦଶ ଶତାବ୍ଦୀ ଭଳି କାର୍ଯ୍ୟ କରି ପାରିବ ନାହିଁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୩୦.୧୧.୧୯୫୩

II ଭଗବାନ ନାମଟା ଖୁବ୍ ହିଁ ଯଥାଯଥ କାହିଁକି ।।

ଜଣେ କହିଲେ - ଭଗବାନ ନାମଟା ଧରି ଯେତେ ଗଣ୍ଡଗୋଳ ହୋଇଛି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଭଗବାନ ନାମଟି ଖୁବ୍ accurate (ଯଥାଯଥ) । ଭଗବାନ ମାନେ ଏକାନ୍ତ୍ୟବାନ । ତାହା ଯଦି ବାସ୍ତବ ନହୁଏ, ତାହାଲେ ହେବ କିପରି ! ଈଶ୍ୱର କଥାଟିର ମାନେ ଚିକିତ୍ସା ଅନ୍ୟ ରକମ । 'ଈଶ୍' ଧାତୁ ମାନେ ଆଧିପତ୍ୟ । ଅଧି ମଧ୍ୟରେ ଧା ଅଛି । ଅର୍ଥାତ୍ ଧାରଣା-ପାଳନୀ ସମେଶ ଯାହା, ତାହା ହିଁ ଈଶ୍ୱର । ଯାହା ଯାହାକିଛିକୁ ଧାରଣା - ପାଳନ କରେ, ତାକୁ ମଧ୍ୟ ଈଶ୍ୱର କୁହାଯାଏ । ପୁଣି ମୋ ମଧ୍ୟରେ ଧାରଣା-ପାଳନୀ ସମେଶ ଯାହା ଅଛି, ତାହା ବି ଈଶ୍ୱର । ତେବେ ବୋଝାକୁ ବାଦ ଦେଲେ ତାର ଖୁଅ ପାଇବୁ ନାହିଁ

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୪.୧୨.୧୯୫୩

II ମାୟା ତରେ କି ଭାବରେ ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ପଚାରିଲେ - 'ମାମେବ ଯେ ପ୍ରପଦ୍ୟତେ ମାୟାମେତାଂ ଚିରନ୍ତି ତେ' - ଏହି ମାୟା ତରେ କି ଭାବରେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାକୁ ଯିଏ ଚାହେଁ, ସେ ମାୟାକୁ ବୁଝିପାରେ । କ'ଣ କ'ଣ ନେଇ ମାୟା, କି ବୃତ୍ତାନ୍ତ ଇତ୍ୟାଦି । ମାୟାକୁ ଯେ ଚାହେଁ, ସେ ମାୟାକୁ ଚିହ୍ନିବ କିପରି ?

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୪.୧୨.୧୯୫୩

॥ ପୁରୁଷୋତ୍ତମଙ୍କୁ ବାଦ ଦେଲେ କ'ଣ ହୁଏ ॥

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ଆଗେ ପୁରୁଷୋତ୍ତମଙ୍କୁ କେନ୍ଦ୍ର କରି ସବୁ କିଛି ପରିଚାଳନା କରିବାର ରୀତି ଥିଲା । ତେଣୁ କୁହାଯାଉଥିଲା - 'ସର୍ବଦେବମୟୋ ଗୁରୁଃ' । ସେ master (ପ୍ରଭୁ), ସେ ହିଁ best fulfiller (ସର୍ବୋତ୍ତମ ପରିପୂରକ) । ତାଙ୍କୁ ବାଦ ଦେଲେ ନାନା ପ୍ରକାର ବାଦ ପ୍ରଧାନ ହୋଇ ଉଠେ । ମଣିଷ ସ୍ୱକେନ୍ଦ୍ରିକ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ । ବିକ୍ଷିପ୍ତ ଚଳଣୀ ଆସିଥାଏ । ନାନା ପ୍ରକାର ଜିନିଷ ଜାବୁଡ଼ି ଧରେ । ବୁଦ୍ଧଦେବ ଯେତେବେଳେ ଆସିଥିଲେ, ସେତେବେଳେ ସାହିତ୍ୟ, ଶିଳ୍ପ, ରାଷ୍ଟ୍ର, ସମାଜ, ବ୍ୟଷ୍ଟ - ସବୁ ଜାଗିଲା ସବୁ ଦିଗଦେଇ । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଯେତେବେଳେ ଆସିଥିଲେ ସେତେବେଳେ ତାହା ହିଁ ହୋଇଥିଲା । ସେ ଥିଲେ ସମସ୍ତ ଯାହା କିଛିର ପ୍ରାଣ-ପ୍ରେରଣା । ଏହି ପ୍ରେରଣା ସବୁ ଯାହାକିଛି କୁ ସ୍ମୃତିତ କରି ତୋଳିଥିଲା ତାର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ । ଆମ୍ଭେମାନେ ଯଦି ପୁରୁଷୋତ୍ତମଙ୍କୁ ନ ଚାହୁଁ, ତାହାଲେ ନାନା ଜିନିଷର ଉପାସନା କରି ପରମପଦ ଲାଭ କରିପାରିବୁ ନାହିଁ । ତେଣୁ, ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ପୁରୁଷୋତ୍ତମଙ୍କୁ କେନ୍ଦ୍ରକରି ଚାଲିବାକୁ ହେବ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୭.୧୨.୧୯୫୩

॥ ଦୈବ-ଦୁର୍ବିପାକ କାହିଁକି ହୁଏ ॥

ଜଣେ ପଚାରିଲେ - ଦୈବ ଦୁର୍ବିପାକ କାହିଁକି ହୁଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଦୈବମାନେ ନ-ଜାଣିବା କର୍ମଫଳର ଦାସ । ସଭାପୋଷଣା ପ୍ରସ୍ତୁତି ନଥାଏ ବୋଲି ବିପାକ ଚାପି ଧରେ । ସଭାପୋଷଣା ପ୍ରସ୍ତୁତି ରହିଥିଲେ, equipped (ପ୍ରସ୍ତୁତ) ଥିଲେ, ଏପରି ହୁଏ ନାହିଁ । ଆମ୍ଭେମାନେ ଯଦି ସଂହତ ହେଉ, ପାରସ୍ପରିକତା ଯଦି ଥାଏ, ସେତେବେଳେ ଦୈବ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ବେଶୀ କ୍ଷତି କରି ପାରେ ନାହିଁ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ପ୍ରକୃତିର ମଧ୍ୟରେ ଦୈବ-ଦୁର୍ବିପାକ କାହିଁକି ହୁଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଧର, କେଉଁଠି ହୁଏ ତ ଉତ୍ତାପ ବଢ଼ିଗଲା, ତା'ଫଳରେ ଝଡ଼ ହେଲା । ପ୍ରକୃତିର ରାଜ୍ୟରେ ଏହି ଭଳିଆ ହୁଏ । ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଯେପରି ଗ୍ରହ କ୍ରିୟା କରେ, ସେଠାରେ ବି ସେହି ପ୍ରକାର ହୁଏ । ତେବେ ଆମ୍ଭେମାନେ ନିଜେ ଯେତେ ଗ୍ରହମୁକ୍ତ ହେବୁ, ପ୍ରକୃତି ମୁକ୍ତ ହେବୁ ସେତେ ହିଁ ସେ ଗୁଡ଼ିକ କମିବ, ସେ ଗୁଡ଼ିକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ସେତେ କରିପାରିବୁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୧୪.୧୨.୧୯୫୩

॥ ଧର୍ମକୁ ବାଦ ଦେଲେ କ'ଣ ହୁଏ ॥

ଜଣଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଧର୍ମକୁ ବାଦ ଦେଲେ ନାନା ବାଦର ଆବିର୍ଭାବ ହୁଏ । ଧର୍ମ ମଧ୍ୟରେ ଗୁଣି ପଶିଲେ ତାର ନିରାକରଣ କରିବା ଭଲ । କିନ୍ତୁ ଧର୍ମକୁ ବାଦ ଦେବା ଭଲ ନୁହେଁ, ସେଥିରେ ମଣିଷ ପ୍ରକୃତିର ଗହ୍ୱରରେ ପଡ଼ିଯାଏ ।

ଉଦ୍ଧବ୍ୟକ୍ତି - ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ହିନ୍ଦୁ ଧର୍ମରେ ତ ଶୁଣିଛି ସମାଧି ହୁଏ, ଭଗବତ ଦର୍ଶନ ହୁଏ । ଅନ୍ୟ ଧର୍ମାବଲମ୍ବୀ ମାନଙ୍କର କ'ଣ ଏପରି ହୁଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କରିଲେ ହିଁ ହୁଏ, ସମସ୍ତଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏହିଟା ଅଛି । ଧର୍ମ କେତେବେଳେ ବହୁ ହୁଏନାହିଁ । ଭଗବାନ ଯଦି ଏକ ହୁଅନ୍ତି, ଧର୍ମ ବହୁ ହୁଏନା । ହୁଏତ ଏକ ଧର୍ମ, ନ ହେଲେ ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ମଣିଷର ଏକ ଏକଟି ଧର୍ମ । ଏହିଟା କହୁଛି ବ୍ୟକ୍ତି ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟର ଦିଗରୁ । ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ସତତ । ରସୁଲ, ଯାଶୁଗ୍ରାସ୍, ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀଙ୍କୁ ମାନିଛନ୍ତି । ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଯେଉଁମାନେ ସେମାନେ ବି ମାନିଛନ୍ତି । ପ୍ରାଚୀନ ଯଦି ନବୀନରେ ଉଦଗତ ନ ହୋଇ ଉଠନ୍ତି, ତେବେ ତାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସତ୍ୟ କମ ଅଛି । ହିନ୍ଦୁ, ମୁସଲମାନ, ଖ୍ରୀଷ୍ଟିଆନ ଯେଉଁମାନେ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଦୃଢ଼ କିଛି ନାହିଁ । ଆମ୍ଭେମାନେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମାନୁ । ଯଦି ନ ହୁଏ, ଭକ୍ତ ରୁହିଁ ବାସ - ଯିଏ ମୁକ୍ତିର ସନ୍ତାନ ଥିଲେ, ସେମାନଙ୍କୁ ଆମ୍ଭେମାନେ କେତେ ସମ୍ମାନ କରୁ । ସତ୍ୟକାର ଚରିତ୍ରର ସମ୍ମାନ ଅଛି ହିଁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୧୯.୧୨.୧୯୫୩

॥ ଶୂନ୍ୟ ଧ୍ୟାନ କଲେ କ'ଣ ହୁଏ ॥

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ଶୂନ୍ୟ ଧ୍ୟାନ କଲେ complex (ପ୍ରବୃତ୍ତି) ଗୁଡ଼ିକ ଡୁବି ଯାଏ । କୌଣସି conflict (ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ) ରହେ ନାହିଁ, ଗୋଟିଏ dull serene (ନିଥର, ଶାନ୍ତ) ରଜମ ହୁଏ । ଅନେକେ ସେହିଟାକୁ ସମାଧି-ଚମାଧି ମନେ କରନ୍ତି । ବାସ୍ତବରେ କିନ୍ତୁ ତା'ନୁହେଁ । କାରଣ, ସେଥିରେ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକର ସମାଧାନ ହୁଏ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଇଷ୍ଟଧ୍ୟାନ କଲେ complex (ପ୍ରବୃତ୍ତି) ଗୁଡ଼ିକ ସବୁ ଭାସି ଉଠିଲେ ବି adjusted (ନିୟନ୍ତ୍ରିତ) ହେବାର ପଥ ରହିଥାଏ, ଏଥିରେ conflict (ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ) ଥାଏ, ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଥାଏ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ, ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ, ସମାଧାନର ଚେଷ୍ଟା ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୨୦.୧୨.୧୯୫୩

II କୁଳଗୁରୁ ପ୍ରଥା କାହିଁକି ।।

ଜଣେ ନବାଗତ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ - ମୁଁ କ'ଣ କରିବି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆପଣ ଦୀକ୍ଷା ନେଇଛନ୍ତି ?

ନବାଗତ - ଆଜ୍ଞା ହଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କେଉଁଠି ?

ନବାଗତ - କୁଳଗୁରୁଙ୍କ ପାଖରୁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସଦଗୁରୁଙ୍କ ପାଖରୁ ଦୀକ୍ଷା ନେବାକୁ ହୁଏ ।

ନବାଗତ - ଦୀକ୍ଷାତ କୁଳଗୁରୁଙ୍କ ପାଖରୁ ହୋଇଯାଇଛି, ବର୍ତ୍ତମାନ ତା'ହେଲେ ଶିକ୍ଷାଗୁରୁ କରିବାକୁ ହେବ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସଦଗୁରୁ ହିଁ ଗୁରୁ । କୁଳଗୁରୁ ଯାହା ଦିଅନ୍ତି, ସେହିଟି ଅଭ୍ୟାସ ବଦାୟ ରଖିବା ପାଇଁ ନିଆଯାଏ । କୁଳଗୁରୁ କହିଦେବା ଉଚିତ 'ମୁଁ ଯାହା କହିଲି ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହିଟା କର । କିନ୍ତୁ ସଦଗୁରୁଙ୍କ ସନ୍ଦାନରେ ଥାଅ । ତାଙ୍କୁ ପାଇଲେ ଗ୍ରହଣ କର । ଅନୁଶୀଳନଟା ଯେପରି ନଷ୍ଟ ନ ହୋଇଯାଏ, ସେଇଥିପାଇଁ କୁଳଗୁରୁ ପ୍ରଥା ରହିଛି ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୨୮.୧୨.୧୯୫୭

II କାହିଁକି ଆସିବା, କାହିଁକି ବା ଯିବା ହୁଏ ।।

ଜଣେ କେମେଷ୍ଟର ଅଧ୍ୟାପକ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ଜୀବନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କ'ଣ ? କାହିଁକି ବା ଆସୁ, କାହିଁକି ବା ଯାଉ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୁଖ୍ୟ କଥା, ଆମ୍ଭେମାନେ ମରିବାକୁ ଚାହୁଁନା, ବଞ୍ଚିବାକୁ ବଢ଼ିବାକୁ ଚାହୁଁ । ଏହା ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଜୀବନଟାକୁ ଉପଭୋଗ କରିବାକୁ ଚାହୁଁ । ଯାହା ବି କରୁ, ଆମେ ଏହା ହିଁ ଚାହୁଁ । ପ୍ରଫେସର କାର୍ଯ୍ୟ କରୁ, ତା'ଭିତରେ ଏହା ହିଁ ଚାହିଁଥାଉ । ଯାହାକଲେ ଏହିଟା ଧରି ରଖିହୁଏ, ତାହା କରିବାକୁ ହେବ । ଏହିଟା ହେଲା ଛୋଟ କଥା, କିନ୍ତୁ ଏହିଟା ଫେଣାଇଲେ କେତେ କ'ଣ ବାହାରେ ।

ଅଧ୍ୟାପକ - ଏକ ରକମର ହୁଏ, ନା ବିଭିନ୍ନ ରକମରେ ବିଭିନ୍ନ ପଥରେ ହୁଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ରକମ ବିଭିନ୍ନ ହୋଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ପଥ ଗୋଟିଏ ହିଁ । ଏହା ମଧ୍ୟରେ complex (ପ୍ରବୃତ୍ତି) ଦ୍ଵାରା ପରିଚାଳିତ ହୋଇ ଆମେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଗଣ୍ଡି କରିବାକୁ ଚାହୁଁ ।

ଅଧ୍ୟାପକ - ଧର୍ମ ଓ କର୍ମ ଦୁଇଟା ହିଁ ଜୀବନରେ କ'ଣ ଦରକାର ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କର୍ମ ନ ହେଲେ କି ଧର୍ମ ହୁଏ ? ଧର୍ମ ମାନେ ସେହି ଚଳନ ଯାହାଦ୍ଵାରା ଆମ୍ଭେମାନେ ପରିବେଶକୁ ନେଇ ବଞ୍ଚି ବଢ଼ି ପାରୁ ।

ଅଧ୍ୟାପକ - ଆଜିକାଲି ମଣିଷ ଭିତରେ ଯେଉଁ ଭାବଟା ଚାଲିଛି, ତାହା ଭଲ ବୋଲି ମନେହୁଏ ନାହିଁ, ଏହି ଭାବଟା କ'ଣ କାଟିବ ନାହିଁ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କରିଲେ ହିଁ କାଟେ । ସୁକେନ୍ଦ୍ରକ ନ ହେଲେ ଭିତରେ ବି ସଂହତି ଆସେ ନାହିଁ, ବାହାରେ ବି ସଂହତି ଆସେ ନାହିଁ । ଭିତରଟା ଯେତେ ହିଁ ସ୍ଵାର୍ଥକ୍ଷେପିତସମ୍ପନ୍ନ ହୁଏ, ବୋଧୁ ବି ସେହିପରି ହୁଏ, କରୁ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି । ବାହାରେ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ହୋଇ ଉଠେ । ଶକ୍ତି ବଢ଼େ, ସଂହତି ବଢ଼େ, ସୁକେନ୍ଦ୍ରକ ଯେ ନୁହେଁ, ତାର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ଵ ନିଃସ ହୋଇପଡ଼େ । ଯିଏ ଯୁକ୍ତ ନୁହେଁ, ଯାହାର ଭାବ ନାହିଁ, ଯିଏ କାହାରି ହୋଇ ଉଠି ନାହିଁ, ଅଭାବ ତାକୁ ଘେରି ଧରେ । 'ନାସ୍ତିବୁଦ୍ଧିରଯୁକ୍ତସ୍ୟ ନ ଚାୟୁକ୍ତସ୍ୟ ଭାବନା, ନଚାଭାବସ୍ଵତଃ ଶାନ୍ତିରଶାନ୍ତସ୍ୟ କୃତଃ ସୁଖମ୍ ।'

ଅଧ୍ୟାପକ - ଜୀବନକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରିବାକୁ ହେଲେ କ'ଣ ବିଶେଷ ଧାରାବାହିକ ଚଳନରେ ଚାଲିବାକୁ ହୁଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆମ୍ଭେମାନେ ଯେତେବେଳେ Concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରକ) ହେଉ ଅର୍ଥାତ୍ କୌଣସି ଶ୍ରେୟଙ୍କୁ ଭଲପାଉ, ସେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ଭିତରେ ସହିପରି ମୂର୍ତ୍ତି ହୋଇଉଠନ୍ତି । Complex (ପ୍ରବୃତ୍ତି) ଗୁଡ଼ିକ ତାଙ୍କୁ ହିଁ service ଦିଏ (ସେବା କରେ) । Ego (ଅହଂ) ଓ complex (ପ୍ରବୃତ୍ତି) ସେତେବେଳେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ବିପଥରେ ଚଳାଇ ପାରେ ନାହିଁ । ସେତେବେଳେ ଆମ୍ଭେମାନେ ମୁକ୍ତ । ଏହାଦ୍ଵାରା meaningful adjustment (ସ୍ଵାର୍ଥକ ବିନିୟାସ) ହୁଏ, environment (ପାରିସାରିକ) ଠାରୁ ଯାହା impulse (ସାହା) ପାଇଥାଉ, ତାକୁ ସରାଯୋଗ୍ୟରେ ଲଗାଇ ପାରୁ । ପ୍ରତିକୂଳକୁ ପରିହାର ବା ବିନାଶିତ କରିପାରୁ । ଏହିପରି କରି ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ଵ ବଢ଼ି ଉଠେ, activity (କର୍ମ ପ୍ରଗତି) ବଢ଼େ, ଉଦ୍ଭାବନୀ ଶକ୍ତି ବଢ଼ିଥାଏ । ହୁଏତ କେମିଷ୍ଟ୍ରି ପଢ଼ିଛି, profession (ପେଶା) ହିସାବରେ ପଢ଼େଇଛି, ତା'ମଧ୍ୟରେ ହୁଏତ ଦୁଇଟା ଜିନିଷର ଭିତରେ ନୂତନ ସଙ୍କଳ୍ପ ଖୋଜି ଗୋଟିଏ ନୂଆ କିଛି ବାହାର କରିଲେ । Intuitive knowledge

(ଅନ୍ତର୍ଦୃଷ୍ଟ ମୂଳକ ଜ୍ଞାନ)ର ସାହାଯ୍ୟରେ ହୁଏତ ନୂତନ ଗୋଟିଏ ଯନ୍ତ୍ର ଆବିଷ୍କାର କଲେ।
Concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) ହେଲେ ଏହି ପ୍ରକାର ହୁଏ।

ଅଧ୍ୟାପକ - ଏହି ଜୀବନର ପରେ କ'ଣ ଅଛି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆମ୍ଭେମାନେ ଚାହୁଁ ସୁଦ୍ଧା ବାହା ଚେତନା, ଅମୃତରୁ।
ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ବାପ, ବଡ଼ବାପ ଅମୃତ ଅମୃତ କରି ଚିତ୍ତାର କରିଯାଇଛନ୍ତି।
ଆମ୍ଭେମାନେ ଅମୃତ କାମୀ ବୋଲି ହିଁ ଅସତ ନିରୋଧୀ। ଗୋଟିଏ ପୋକଟା ବି ଆଦାତ
ପାଇଲେ ବୋଡ଼ି ପଳାଏ, ନହେଲେ କାମୁଡ଼ି ଦିଏ। ପୁଣି, ଯେ nurturing
(ପୋଷଣପ୍ରଦ) ହୁଏ, ତା'ପାଖକୁ ଆଗେଇ ଆସେ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୨୯.୧୨.୧୯୫୩

॥ ଜୀବନର ଗତି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଇ ପାରେ କି ନାହିଁ ॥

ଜଣେ ପଞ୍ଜାବୀ ଭଦ୍ରଲୋକ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିର ଜୀବନରେ
କ'ଣ ତା'ର ଜୀବନର ଗତି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିପାରେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆମ୍ଭେମାନେ ଯଦି concentric ହେଉ, ତେବେ ଇଷ୍ଟସାର୍ଥ
ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହିଁ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ଜୀବନର ଚପସ୍ୟା ହୋଇଉଠେ। ଏହି ଚଳଣୀ ହିଁ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର
ଜୀବନକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରେ। ଏହିଟା ଯଦି ନଥାଏ, ତେବେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ପ୍ରବୃତ୍ତି ପାଲାଇ
ପଡ଼ିଯିବାକୁ ହୁଏ। ପ୍ରବୃତ୍ତିର ପାଲାଇ ପଡ଼ିଲେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ଚଳଣୀର ଉପରେ
କୌଣସି ହାତ ନଥାଏ।

ଭଦ୍ରଲୋକ - ମଣିଷ ଜୀବନରେ ଅନେକ କିଛି ଘଟିଥାଏ, ଯାହା ଉପରେ
ତା'ର କୌଣସି ହାତ ନଥାଏ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାର ମାନେ ଜ୍ଞାନର ଅଭାବ। ଜାଣିବାକୁ ହେଲେ ଯେଉଁ
ଭାବରେ ଚାଲିବାକୁ ହେବ, ସେହି ଭାବରେ ଯଦି ନ ଚାଲୁ, ତେବେ ହେବ ନାହିଁ।
ପରିବେଶର ସଂସ୍ପାତରେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ବିଭିନ୍ନ ଭାବର ଉଦୟ ହୁଏ। ପ୍ରବୃତ୍ତିମୁଖୀ
ଚଳନରେ ଚାଲିଲେ, ପରିବେଶ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଉପରେ ପ୍ରଭାବ କରେ। କିନ୍ତୁ
concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) ହେଲେ, ଆମ୍ଭେମାନେ complex (ପ୍ରବୃତ୍ତି)କୁ ଚିହ୍ନି ବି
ପାରୁ, ଆୟତ୍ତକୁ ବି ଆଣିପାରୁ ଏବଂ ତାର ସତ୍ତାପୋଷଣୀ ବ୍ୟବହାର ବି କରିପାରୁ।
ଏହାକୁ କୁହାଯାଏ ଜ୍ଞାନ।

ଭଦ୍ର ଲୋକ - ଚେତନାର ବିକାଶ ହେଲେ କ'ଣ ଅତୀତ ଓ ଭବିଷ୍ୟତକୁ
ଜଣାଯାଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) ହୋଇ ଚାଲୁ ଚାଲୁ ସବୁ ହୁଏ।

ଭଦ୍ର ଲୋକ - ଆପଣ ତ unrepelling adherenceର (ଅତ୍ୟୁତ ନିଷ୍ଠାର)
କଥା କହନ୍ତି।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତା'ଥିଲେ ଧରା ପଡ଼େ, କ'ଣ କଲେ କ'ଣ ହୁଏ। ନିଷ୍ଠା
ଥିଲେ ମଣିଷ ନିଜର କରଣୀୟ ସମୟରେ ଗୋଟିଏ ଧାରଣା ଉତ୍ପନ୍ନ ଥାଏ।
ସେତେବେଳେ ସେ ନିଜର ପ୍ରବୃତ୍ତି ଏବଂ ବାହାରର ପରିବେଶ ଏ ଦୁଇଟିକୁ
ଇଷ୍ଟାନୁକୂଳରେ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରି ସତ୍ତା ପୋଷଣୀ କରି ତୋଳି ପାରେ। ସେଥିରେ ତା'ର
ଗୋଟିଏ analytical insight grow କରେ (ବିଶ୍ଳେଷଣୀତ୍ୱକ ଅନ୍ତର୍ଦୃଷ୍ଟି ଗଜାଏ)।
ମୂଳ ଜିନିଷ ହେଉଛି surrender (ଆତ୍ମସମର୍ପଣ)। Surrender (ଆତ୍ମସମର୍ପଣ)
କଥାର ମାନେ ଇଷ୍ଟଙ୍କୁ ସମସ୍ତଙ୍କ ଉପରେ ରଖିବା।

ଭଦ୍ରଲୋକ - Surrender (ଆତ୍ମସମର୍ପଣ) ଜିନିଷଟା କି ସୁକୃତିର ଫଳରେ
ହୁଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯେଉଁମାନଙ୍କର ଏହିଟା ପୂର୍ବରୁ କରିବା ଥାଏ, ସେମାନଙ୍କର
ଏହିଟା ସହଜରେ ଆସେ।

ଭଦ୍ରଲୋକ - ପ୍ରକୃତ ଭଲ ବା ମନ୍ଦ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯାହା ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ସତ୍ତାପୋଷଣୀ ତାହା ହିଁ ଭଲ। ଆଉ
ଯାହା ସତ୍ତା ପୋଷଣୀର ଅନ୍ତରାୟ, ତାକୁ ଖରାପ କହିଥାଉ।

ଭଦ୍ରଲୋକ - ମଣିଷର ଭଲ ବା ମନ୍ଦ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରେ କାହା ଉପରେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୁଁ ଯଦି ଇଷ୍ଟଙ୍କ ଠାରେ interested (ଅନ୍ତରାସୀ) ହୁଏ,
ତେବେ ତାଙ୍କର ଭଲ କରିବାକୁ ଯାଇ ନିଜର ହିଁ ଭଲ କରିଥାଏ। ଆଉ, ଯେତେବେଳେ
ଆତ୍ମସାର୍ଥରେ interested (ଅନ୍ତରାସୀ) ହୁଏ, ସେତେବେଳେ ଭଲ କରିବାକୁ ଯାଇ ବି
ଖରାପ କରିପକାଏ। 'ସତ୍ୟ ଶିବ ସୁନ୍ଦରମ' - ଯାହା ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ସତ୍ତାପୋଷଣୀ,
ତାହା ହିଁ ମଙ୍ଗଳ ଜନକ ଓ ଆଦରଣୀୟ। ଇଷ୍ଟଙ୍କୁ ଅବଲମ୍ବନ କରି ହିଁ ଆମ୍ଭେମାନେ
ସହଜରେ ଏଗୁଡ଼ିକୁ ଆୟତ୍ତ କରିପାରୁ।

ଭଦ୍ରଲୋକ - ତା'ହେଲେ ସତ୍ୟ-ମିଥ୍ୟା କ'ଣ relative (ଆପେକ୍ଷିକ) ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ହଁ।

ଭଦ୍ରଲୋକ - ସାମ୍ୟ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାଙ୍କୁ ସମ୍ୟକ ଭାବରେ ଧାରଣ କରିବା ହିଁ ସମ୍ୟାୟ। ଗୀତା ଅଛି 'କବେ ସମ୍ୟାୟ ହବେ ଶ୍ୟାମାମାୟେର ଚରଣେ'। ଚରଣେ ମାନେ ଚଳନରେ।

ଭଦ୍ରଲୋକ - Society ଓ life (ସମାଜ ଓ ଜୀବନ) ତ ଗତିଶୀଳ। Dynamism (ଗତିଶୀଳତା) ମାତ୍ରେ ହିଁ କି ଉନ୍ନତିର ଦିଗରେ ନେଇ ଯାଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେହି ଦିଗରେ ଯିବା ହିଁ ମଣିଷର normal desire ଓ aim (ସାଧାରଣ କାମନା ଓ ଲକ୍ଷ୍ୟ), ତେବେ ଅନେକ ସମୟରେ evolution (ବିବର୍ତ୍ତନ)ର ଦିଗରେ ନଯାଇ devolution (ଅପବର୍ତ୍ତନ)ର ଦିଗରେ ଚାଲିଯାଏ।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ - ବର୍ତ୍ତମାନ କ'ଣ devolution (ବିବର୍ତ୍ତନ)ର ଦିଗରେ ଯାଉଛି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତା'ନହେଲେ ଏତେ ଆସ୍ତତ୍ୱ ଖାଉଛି କାହିଁକି ?

ଭଦ୍ରଲୋକ - ତା'ହେଲେ କ'ଣ ହେବ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Social devolution (ସାମାଜିକ ଅପବର୍ତ୍ତନ) ହେଲେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜୀବନ ତା'ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହୁଏ। ପୁଣି, ବ୍ୟକ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ଭଲ ହେଲେ ସେମାନେ ବି ସମାଜକୁ mould (ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) କରିପାରନ୍ତି। ତେଣୁ ଆମ୍ଭେମାନେ ଭଲ ହେଲେ society (ସମାଜ) ମଧ୍ୟ କଲ୍ୟାଣର ଦିଗରେ ଆଗେଇଯାଏ।

ଭଦ୍ରଲୋକ - ଧର୍ମର ଉତ୍ପତ୍ତି ତ ହୁଏ ଭୟରୁ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତା' କାହିଁକି ? ଆମ୍ଭେମାନେ ବଞ୍ଚିବାକୁ ଚାହୁଁ, ବଢ଼ିବାକୁ ଚାହୁଁ, ସେହିଟା ପରିପୂରଣ କରେ ଯାହା, ତାହା ହିଁ ଧର୍ମ। ଇଷ୍ଟାନୁରାଗ ହିଁ ଧର୍ମର ମୂଳକଥା। ପୁଣି society (ସମାଜ) ଆତ୍ମମାନଙ୍କର direct interest (ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ସାର୍ଥ)। ଆତ୍ମମାନେ ନିଜର ସାର୍ଥ ପାଇଁ ହିଁ ପରିବେଶକୁ ଦେଖୁଛନ୍ତି, ତାର ଉନ୍ନତି କରିବୁ।

ଭଦ୍ରଲୋକ - Sex, hunger, pleasure, pain (ଯୌନ ଜୀବନ, ଖୁସି, ଦୁଃଖ) ଏହି ସବୁଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ଆଦର୍ଶିକ ପଥରେ ଚାଲିବା କ'ଣ ସମ୍ଭବ ? ଏବଂ ତାହା ହିଁ କ'ଣ ଧର୍ମ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଇଷ୍ଟାନୁରାଗର ଭିତରେ ଦେଇ ସବୁ ଗୁଡ଼ିକ ହିଁ adjusted (ନିୟନ୍ତ୍ରିତ) ହୁଏ। ଗୋଟିଏ କୁକୁର ଯଦି ପ୍ରଭୁ ଭକ୍ତ ହୁଏ, ସେ intelligent ଓ educated (ବୁଦ୍ଧିମାନ ଓ ଶିକ୍ଷିତ) ବେଶୀ ହୁଏ। Society (ସମାଜ)କୁ ଯଦି ବଡ଼ କରି ଚୋଲିବା ପାଇଁ ଚାହୁଁ, ଆତ୍ମମାନଙ୍କର proper marriage (ସୁବିବାହ)ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଯଥାଶୀଘ୍ର କରିବାକୁ ହେବ। ଏହାର ଫଳ ପାଇବୁ ତେରାରେ, ତେଣୁ ଯଥା ଶୀଘ୍ର ଆରମ୍ଭ କରିବାକୁ ହେବ। ତା' ସାଙ୍ଗରେ ଅନୁଲୋମ ଅସବର୍ଷ ବିବାହ ଓ ବହୁ ବିବାହର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବାକୁ ହେବ।

ଭଦ୍ରଲୋକ - ବିଜ୍ଞାନ ବହୁ ବିବାହର ସମର୍ଥନ କରେ, କିନ୍ତୁ ସାମାଜିକ ପ୍ରଥା ଏହାର ବିରୁଦ୍ଧରେ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏଭଳି Custom (ପ୍ରଥା) ଅଛି ମାନେ, ଏହା ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଅନୁଷ୍ଠ। ବହୁ ବିବାହ ହେବା ଦରକାର ସବର୍ଷ ଓ ଅନୁଲୋମ କ୍ରମରେ, ପ୍ରତିଲୋମ ଯେପରି ନହୁଏ।

ଭଦ୍ରଲୋକ - ଶୁଣାଯାଏ ପୁରୁଷ ସଭାବତଃ ବହୁଗାମୀ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେହିଟା ହେଲା call of becoming (ବୃଦ୍ଧିର ଡାକ)। ଆମ୍ଭେମାନେ ବଡ଼ ହେବାକୁ ଚାହୁଁ, ଚାହୁଁ ସନ୍ତାନ ସନ୍ତତି ବି ବଞ୍ଚିରହନ୍ତୁ ବଡ଼ ହୁଅନ୍ତୁ। ସଭା ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦମୟ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୧.୧.୧୯୫୪

II ଧର୍ମ ମଣିଷକୁ କେଉଁ ମାର୍ଗରେ ନେଇଯାଏ II

କଥାରେ କଥାରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଧର୍ମ ସାଙ୍ଗରେ ଅସବର୍ ନିରୋଧୀ ପରାକ୍ରମ ଅଙ୍ଗାଙ୍ଗୀ ଭାବରେ ଜଡ଼ିତ ଅଛି।

ବହିରାଗତ ଜଣେ କହିଲେ - ଧର୍ମ ମଣିଷକୁ ଶକ୍ତିମାନ ନକରି ମହାମାନବ କରିବାକୁ ଯାଇ ଭୁଲ କରିଛି।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଧର୍ମ ମଣିଷକୁ ସାଧାରଣ ବିବର୍ତ୍ତନର ଦିଗକୁ ନେଇଯାଏ। ଏହା ଭିତରେ ଶକ୍ତିମାନ ହେବାଟା ବାଦ ପଡ଼େ ନାହିଁ।

ଉଦ୍ଧବ୍ୟକ୍ତି - ବୁଦ୍ଧଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପଳାୟନା ମନୋବୃତ୍ତି ଦେଖାଯାଏ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଜଣା ଜଣାଙ୍କର ପ୍ରକୃତି ଏକ ଏକ ରକମ। ସେ ଛୋଟବେଳକୁ

ମାତୃହରା ଥିଲେ । ତେଣୁ ବୈରାଗ୍ୟର ଭାବଟା ବେଶୀ ଥିଲା । ତେବେ କିପରି ଭାବରେ ମଣିଷ ଧର୍ମ ଓ ବୁଦ୍ଧିକୁ ଅବଲମ୍ବନ କରି ଦୁଃଖ ଏଡ଼ାଇପାରେ ଓ ଶାନ୍ତି ପାଇପାରେ, ତାର ପଥ ସେ ଦେଖେଇଛନ୍ତି । ଆତ୍ମମାନଙ୍କର କରଣୀୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସେ ଅବହିତ କରେଇଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର କଥା ସାମଗ୍ରିକ ଭାବରେ ନବୁଝି ବିଚାର କଲେ ଭୁଲ କରି ବସିବୁ ।

ଉଦ୍ଭବ୍ୟକ୍ତି - ନୈତିକତା ଏବଂ ଯୌନ ଜୀବନ ଏହି ଦୁଇଟି ଭିତରେ ସମ୍ପର୍କଟା କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯୌନଜୀବନ ହିଁ ହେଉ, ଆଉ ଯାହା ହିଁ ହେଉ, ତାହା ଯଦି ସତ୍ତାପୋଷଣା ହୁଏ, ତାହାଲେ ତାହା ନୀତି ସମ୍ବନ୍ଧ । ଯେ କୌଣସି ପ୍ରବୃତ୍ତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ହିଁ ଏହି ସମାନ କଥା ଦେଖିବାକୁ ହେବ ତାହା ଯେପରି ସପରିବେଶ ମୋର ସତ୍ତାପୋଷଣା ହୁଏ । ଶୁଷ୍କ ନିଜର ସାର୍ଥ ଦେଖିଲେ ହେବନାହିଁ । କଥାରେ କୁହାଯାଏ, ବାରବର୍ଷ ସତ୍ୟ କଥା କହିଲେ, ବାକ୍ସିଦି ଆସେ । ଏହାର ମାନେ ହେଲା ଏହି ଯେ, ସତ୍ୟକଥା କହୁ କହୁ ମଣିଷ ଯୁକ୍ତି-ବୁଦ୍ଧି-ଚିନ୍ତା ଏଭଳି ଭାବରେ ଖୋଲିଯାଏ ଯେ ସେ ଯାହାହିଁ କହୁ ତା ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ସତ୍ତାପୋଷଣା ବାସ୍ତବ ସଙ୍ଗତି ରହିଥାଏ ।

ଉଦ୍ଭବ୍ୟକ୍ତି - ଶିକ୍ଷା କ'ଣ ଜୀବନ ପାଇଁ, ନା ଜୀବିକା ଅର୍ଜନ ପାଇଁ ହୋଇଥାଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସତ୍ତାପୋଷଣା ବାଦ ଦେଇ ଯେଉଁ ଶିକ୍ଷା, ତାହା ଶିକ୍ଷା ନୁହେଁ ।

ଉଦ୍ଭବ୍ୟକ୍ତି - ଶିକ୍ଷା ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ପରିବେଶ ସାଙ୍ଗରେ ଖାପ ଖୁଆଇ ଚାଲିବାକୁ ଶିଖାଏ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କେବଳ ତାହା ନୁହେଁ, ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବାକୁ ବି ଶିଖାଏ ।

ଉଦ୍ଭବ୍ୟକ୍ତି - ସଭ୍ୟତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଦୁଇ ରକମର ଧାରଣା ଅଛି । ଗୋଟିଏ ଆବର୍ତ୍ତନା ଗତି ଆଉ ଗୋଟିଏ କ୍ରମାନ୍ୱୟ ଗତି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯାହା ହେଉ, 'ଚଳନ୍ତି ଚକି ସବକୋଇ ଦେଖେ, କାଲି ଦେଖେନା କୋଇ, କାଲି ପାକଡ଼କେ ଯୋ ରହେ, ସାବୁତ ରହେ ସୋଇ ।'

ଉଦ୍ଭବ୍ୟକ୍ତି - ଅନେକ ସମୟରେ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଚଳଣିଟା ସୂଜନାତ୍ମକ ନ ହୋଇ ଧ୍ୱଂସାତ୍ମକ ହୁଏ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପ୍ରବୃତ୍ତି ପ୍ରଧାନ ହେଲେ ହିଁ ଏହି ରକମ ହୁଏ । କାଳକକୁ ଜାଗ୍ରତ୍

ଧରି ଚାଲିବାକୁ ହୁଏ । ଅକ୍ଷତ ରହିବାକୁ ଗଲେ ହିଁ ଶକ୍ତ ଶୁଷ୍କ ଧରି ଘୁରିବାକୁ ହୁଏ ।

ଉଦ୍ଭବ୍ୟକ୍ତି - ଆତ୍ମେମାନେ କେଉଁଠାରୁ ଆସିଛୁ, କ'ଣ କରୁଛୁ, କେଉଁଠାକୁ ଯାଉଛୁ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆତ୍ମେମାନେ ଆତ୍ମାର ହିଁ ପରିଣାମ । ଆତ୍ମିକ ଚଳଣରେ ଅର୍ଥାତ୍ ଇଷ୍ଟାନୁଗ ଚଳଣରେ ହିଁ ଆତ୍ମମାନଙ୍କୁ ଚାଲିବାକୁ ହେବ, ସେହି ଚଳଣରେ ଚାଲିବାଟା ହିଁ ଲାଲା, ଅର୍ଥାତ୍ ଆଲିଙ୍ଗନ ଓ ଗ୍ରହଣ । ଜୀବନକୁ ଉପଭୋଗ କରିବାକୁ ଗଲେ ହିଁ ଇଷ୍ଟଙ୍କ ଚାଳରେ ଚାଲିବାକୁ ହେବ ।

ଉଦ୍ଭବ୍ୟକ୍ତି - ଦୀକ୍ଷାର ଅନୁଷ୍ଠାନ କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଅନୁଷ୍ଠାନର ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଆତ୍ମେମାନେ ବହିତ ଭାବରେ କରିବାର ପ୍ରେରଣା ପାଉ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୧. ୧. ୧୯୫୪

II ପିଣ୍ଡଦାନର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ କ'ଣ II

କଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜାଣିବାକୁ ଚାହିଁଲେ - ପିଣ୍ଡ ଦାନର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପିଣ୍ଡ ମାନେ ଶରୀର । ଯେପରି ବିଗତ ଆତ୍ମା ସୁଷ୍ପ ଭାବରେ ଶରୀର ଧାରଣ କରିପାରେ, ତା'ପାଇଁ ପିଣ୍ଡ ଦାନ କରାଯାଏ । ଶ୍ରୀକ୍ଷ ଯିଏ କରେ, ତାର vital exaltation (ପ୍ରାଣର ଆକୂଳତା) ହୁଏ । ଯାହା ପାଇଁ ଶ୍ରୀକ୍ଷ କରାଯାଏ, ତାକୁ ମଧ୍ୟ ପୋଷଣ ଯୋଗାଏ । ଯେଉଁ ଭାବ ନେଇ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଯାଏ, ସେହି ଭାବ ନେଇ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଜନ୍ମରେ ମାଆର ଗର୍ଭରେ ଆସେ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୧. ୧. ୧୯୫୪

II ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିଲେ କ'ଣ ହୁଏ II

କଣେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ଆତ୍ମହତ୍ୟା କଲେ କ'ଣ ହୁଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଦୁଇ ରକମର ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରେ । ଗୋଟିଏ କରିଥାଏ ସତ୍-ପ୍ରଣୋଦନାରେ । ଆଉ ଗୋଟିଏ କରିଥାଏ ଭୟରେ, ନିରାଶରେ, କ୍ରୋଧରେ, ଆକ୍ରୋଶରେ । ଯେ ଭାବରେ ଆତ୍ମ ହତ୍ୟା କରୁନା କାହିଁକି, ତାର ଜନ୍ମ ହେବା କଠିନ ହୋଇଥାଏ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୧. ୧. ୧୯୫୪

॥ ଈଶ୍ଵର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଧାରଣା ବଦଳି ଯାଏ କି ନାହିଁ ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - କଥାରେ କୁହାଯାଏ, 'God is an unsolved mystery' (ଭଗବାନ ଏକ ଅସମାହିତ ରହେ) । ଆଜି ଯାହା ଅସମାହିତ ଅଛି, କାଲି ତାର ସମାଧାନ ପାଇବା ହେଲା, ସେତେବେଳେ କି conception of God (ଈଶ୍ଵରଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଧାରଣା) ବଦଳି ଯିବ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Conception of God will be ever God. God is ever good. (ଈଶ୍ଵର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଧାରଣା ଈଶ୍ଵରହିଁ ହେବେ । ଈଶ୍ଵର ସର୍ବଦା ମଙ୍ଗଳମୟ) । ଆଉ, solution (ସମାଧାନ) ହିଁ conception (ଧାରଣା) ଦେଇ ଦେବ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୨.୧.୧୯୫୪

॥ ସହଜାତ ସଂସାର କ'ଣ ॥

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - Instinct (ସହଜାତ ସଂସାର) କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସତ୍ତାରେ ତୁକି ଯାଇଥାଏ ଯାହା, ତାହା ହିଁ instinct (ସହଜାତ ସଂସାର) । Instinct ର ମଧ୍ୟରେ sting (ବିଛକରଣ) ଅଛି ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୨.୧.୧୯୫୪

॥ ବ୍ୟାପାରଟା କି ପ୍ରକାରର ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - କେତେକ ମଣିଷ ଆଧିପତ୍ୟ କରିବାକୁ ଜନ୍ମ ନେଇଥାଏ, କେତେକ ମଣିଷ ପୁଣି ଅଧୀନତା ସାକାର କରିବାକୁ ଜନ୍ମ ନିଏ - ବ୍ୟାପାରଟା ଏପରି କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ରାମକୃଷ୍ଣ ଠାକୁର କହିଛନ୍ତି ଯେ, ଦୁଇ ରକମ ଲୋକ ଅଛନ୍ତି । ଈଶ୍ଵର କୋଟି ଆଉ ଜୀବକୋଟି । ଈଶ୍ଵରକୋଟି ମାନେ ଯେଉଁମାନେ ସତ୍ତାର ପୂଜା କରେ । ବଞ୍ଚିବା ବଢ଼ିବାର ଅନୁକୂଳ ଯାହା, ତାହା ହିଁ ବଡ଼େଇ ଦିଅନ୍ତି । ଆଉ, ଜୀବକୋଟି ଯେଉଁମାନେ ସେମାନଙ୍କର ବି ବଞ୍ଚିବାର ଆକୃତି ଅଛି । ଆଉ, ସେହି ବଞ୍ଚିବାର ଆକୃତିରୁ ହିଁ ସେମାନେ ଈଶ୍ଵରକୋଟି ମଣିଷ ପାଖରେ ନତିସାକାର କରେ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୨.୧.୧୯୫୪

॥ ଜିଭଳି ନେତୃତ୍ଵ ଜୀବନ ବୃଦ୍ଧିକାମୀ ମାନଙ୍କର ଅନୁସରଣୀୟ ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - Institutional Leadership ବା non-institutional leadership (ସଂଘଗତ ନେତୃତ୍ଵ ଏବଂ ସଂଘ ବହିର୍ଭୂତ ନେତୃତ୍ଵ), ଏହା ମଧ୍ୟରେ କେଉଁଟା ଜୀବନ ବୃଦ୍ଧିକାମୀ ମାନଙ୍କର ଅନୁସରଣୀୟ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯେଉଁମାନେ ସତ୍ତାଧୀନୀ, ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ institutional ବା non-institutional (ସଂଘଗତ ବା ସଂଘବହିର୍ଭୂତ) ବୋଲି କିଛି ନାହିଁ । ସେମାନେ ମଣିଷକୁ ବଞ୍ଚିବା ବଢ଼ିବାର ପଥ ଦେବାକୁ ଚାହାନ୍ତି । ଆଉ, ତା' ଭିତରୁ Leader (ନେତା) ହୋଇ ଉଠନ୍ତି ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ତା'ହେଲେ ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା କି ସଂଘ ଗଢ଼ି ଉଠେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ହଁ, ସେହି ମାନଙ୍କୁ କେନ୍ଦ୍ର କରି normally institution (ସ୍ଵାଭାବିକ ଭାବରେ ସଂଘ ବା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ) ଗଢ଼ି ଉଠେ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୨.୧.୧୯୫୪

॥ ଚେତନ ବୋଧ କ'ଣ ॥

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - Conscious feeling (ଚେତନ ବୋଧ) କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯାହାକୁ କୁହାଯାଏ ବୋଧ, ଏହିତାର ଭିତରେ ଦେଇ ଆସେ ପ୍ରଜ୍ଞା । ମଣିଷ ବୁଦ୍ଧ ହୁଏ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଏହିତାର ଦରକାର ଅଛି କି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ବୋଧ ଯେତେ ରହେ, ସେତେ ଆତ୍ମମାନେ ଯାହା କିଛି ସତ୍ତା ପୋଷଣରେ ସୁବିନାୟିତ କରି ତୋଳିପାରୁ । ଯାହା ଜାଣୁନା ତାକୁ ଜାଣି, ତାର ଗୋଟିଏ Concentric meaningful adjustment (ସ୍ଫୁଟକେନ୍ଦ୍ରିକ ସାଥକ ବିନ୍ୟାସ)ର ଭିତର ଦେଇ ଅମୃତକୁ ଆହରଣ କରି ପାରୁ । ଜାଣିବା ଗୁଡ଼ିକ ଯଦି ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ହୁଏ, ତେବେ lumps of disintegrated knowledge (ଅସଂହତ ଜ୍ଞାନର କେତେ ଗୁଡ଼ିଏ ଖଣ୍ଡ) ହୁଏ । ସେହିତା liberation (ଆତ୍ମନିକ ଜ୍ଞାନ) ହୋଇପାରେ, କିନ୍ତୁ education (ଶିକ୍ଷା) ନୁହେଁ । Adjusted practical knowledge (ବିନାୟିତ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ଜ୍ଞାନ) ଛାଡ଼ା education (ଶିକ୍ଷା) ହୁଏ ନାହିଁ, ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ଵ ବିନାୟିତ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - Adjusted (ନିୟନ୍ତ୍ରିତ) କି ଭାବରେ ହେବ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) ନ ହେଲେ adjusted (ନିୟନ୍ତ୍ରିତ) ହୁଏ ନାହିଁ। ଆଦର୍ଶ ଯଦି ବୁଦ୍ଧ ହୁଅନ୍ତି, ପ୍ରାଜ୍ଞ ହୁଅନ୍ତି, ଆବାୟ୍ୟ ହୁଅନ୍ତି, ତେବେ ମୋର ଯେଉଁଠି ଭୁଲ ହୁଏ, କହି ଦେଇପାରନ୍ତି। ଠାକୁର ଠାକୁର ଦିଅନ୍ତି। ପୂର୍ବକୁ ଯିବାକୁ ଚାହେଁ, ସେଥିରେ ଖରାପ ହେବ ବୋଲି ଜାଣି ପକ୍ଷିମକୁ ଯିବାକୁ କହନ୍ତି। ଆନ୍ତରିକ ଟାଣ ବା ଭଲ ପାଇବା ଥିଲେ ପୂର୍ବକୁ ଟ୍ୟାଗ କରି ପକ୍ଷିମକୁ ଯାଉ। ଏହି attachment (ଟାଣ) ହିଁ ଯୋଗ। ଯୋଗ ହେଲେ ହିଁ ଚିତ୍ତବୃତ୍ତି - ନିରୋଧ ହୁଏ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ସେଥିରେ ଟାଣ ହେବ କିପରି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏହିଟା given (ପ୍ରଦତ୍ତ)। ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଯୋଗାବେଗକୁ ପୁରୁଷୋତ୍ତମଙ୍କ ଠାରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟିତ କରିବାକୁ ହେବ। ମୁଁ ଯାହା କିଛି କରେନା କାହିଁକି, ନିଜ ଜୀବନର ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରତି ନଜର ରଖି କରିଥାଏ। କାରଣ, ମୁଁ ମରିବାକୁ ଚାହେଁନା। ଗୋଟିଏ ସାପ ଯଦି ସଜାଗତା ହୁଏ, ସେ ଯେତେ ହିଁ ମନୋହର ହେଉନା କାହିଁକି, ତା'ପାଖକୁ ଯାଏନାହିଁ। ଆମ୍ଭେମାନେ ରସଗୋଲ୍ଲା ଖାଇବାକୁ ଚାହୁଁ। କିନ୍ତୁ ଏଭଳି ଖାଇବାକୁ ଚାହୁଁ ନା, ଯା'ଦ୍ୱାରା ଅସୁଖ ହୁଏ। ଯେପରି ଭାବରେ ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ ହୋଇ ବସ୍ତୁ ପାରୁ ବଢ଼ିପାରୁ ତାହା କରିବା ହିଁ ଧର୍ମ। ଆତ୍ମ ମାନଙ୍କର ଟାଣଟା ଯେତେ sublimated (ଭୂମିୟିତ) ହୁଏ, ସେତେହିଁ ତାହା ସମସ୍ତଙ୍କ ଉପରେ ବ୍ୟାପ୍ତ ହୋଇପଡ଼େ। ଏହି ବ୍ୟାପ୍ତି ହିଁ ଯଶ। ଆମ୍ଭେମାନେ ମଣିଷର ଯେତେ ପ୍ରୟୋଜନୀୟ ହୋଇପଡ଼ୁ, ସେତେ ହିଁ ଆତ୍ମ ମାନଙ୍କର ଯଶ ବିସ୍ତାର ଲାଭ କରେ। ଆମ୍ଭେମାନେ ତାଙ୍କୁ ଉପଭୋଗ କରିବାକୁ ଚାହୁଁ। ସେ ପ୍ରଭୁ, ମୁଁ ଦାସ। ସେ ଆତ୍ମମାନଙ୍କୁ ଭଲ ପାଆନ୍ତି, ସେଥିରେ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଲାଭ ନାହିଁ। ଆମ୍ଭେମାନେ ତାଙ୍କୁ ଯେତେ ଭଲ ପାଇପାରିବୁ, ସେତେ ହିଁ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଲାଭ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ବହୁ ଅଳ୍ପ ଲୋକ ଅଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କର ଉଦ୍ଧାରର ଉପାୟ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେ ଯାହା କହନ୍ତି, ତାହା ଅନୁସରଣ କରିଲେ ହିଁ ହେଲା। ପୁରୁଷୋତ୍ତମଙ୍କ ଭକ୍ତ ମାନଙ୍କର କର୍ମ ହେଲା - ପ୍ଲାବନ ସୃଷ୍ଟି କରିବା, ଆୟୋଜନ ସୃଷ୍ଟି କରିବା। ଆଉ ଦରକାର ଯଜନ, ଯାଜନ, ଅଧ୍ୟୟନ, ଅଧ୍ୟାପନା, ଦାନ ଓ ପ୍ରତିଗ୍ରହ - ଏହି ଷଟକର୍ମ। ମୁଁ ସଂକ୍ଷେପରେ କହିଥାଏ - ଯଜନ, ଯାଜନ, ଇଷ୍ଟଭୂତି। ଏହାରି ଭିତରେ ଷଟକର୍ମର ସବୁକିଛି ଅଛି।

ପ୍ରଶ୍ନ - କର୍ମକୁ କର୍ମଯୋଗ କୁହାଯାଏ କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯେ ଯୋଗ ହିଁ କରୁନା କାହିଁକି, ତା'ର ଆଗେ adherence (ନିଷ୍ଠା) ଦରକାର, attachment (ଅନୁରାଗ) ଦରକାର। ଭଲ ପାଇବା ନଥିଲେ ପ୍ରକୃତ କର୍ମ ହୁଏ ନାହିଁ। ପୁଣି କର୍ମ ନଥିଲେ ଜ୍ଞାନ ହୁଏ ନାହିଁ। ଭକ୍ତି ଥିଲେ, ସବୁ ଯୋଗ ତା'ଭିତରେ ଅଛି। ବିଭିନ୍ନ ରକମ ଯୋଗ ନାହିଁ, ଗୋଟିଏ ଯୋଗ ହିଁ ଅଛି। ଏ ଗୁଡ଼ିକ ଗୋଟିକର ହିଁ ବିଭିନ୍ନ - ରକମ। ଭକ୍ତି ବାଦ୍ ଦେଇ ଯେଉଁ ଜ୍ଞାନ, ସେଠାରେ ଯୋଗ ନାହିଁ, ସେଠି ସେ ନାହାନ୍ତି। କାରଣ, ସେଠାରେ ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକତା ନାହିଁ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ରାସ୍ତାଟା କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ରାସ୍ତା ହେଲା - ଭଲ ପାଇବା। ତାଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇଲେ ଯେମିତି କରାଯାଏ, ସେହିପରି କରିବାଟା ହିଁ ରାସ୍ତା।

ପ୍ରଶ୍ନ - ପ୍ରାର୍ଥନାର ଫଳ କି ଭାବରେ ଫଳେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଭଲ ପାଏ, ଆପଣଙ୍କୁ ପରିପୁରଣ କରିବାକୁ ଚାହେଁ। ଏହି ଭାବ ନେଇ ଯେତେ ହିଁ କରାଯାଏ, ସେତେ ହିଁ ଶକ୍ତି ବଢ଼ିଯାଏ। ପ୍ରାର୍ଥନା ମଧ୍ୟରେ ଅଛି ପ୍ରକୃତ ଗମନ। ପ୍ରାର୍ଥନା ଭିତର ଦେଇ urge, energy (ଆକୃତି, ଶକ୍ତି), ବୋଧୁର ଜାଗରଣ ହୁଏ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ବିଭିନ୍ନ ଭାବରେ, ବିଭିନ୍ନ ପଥରେ ତାହା ହୁଏ ତ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାଙ୍କ ଅଭିମୁଖ ଚାଲିବା ଦରକାର। ସ୍ରୋତ ସେତେବେଳେ ହୁଏ, ଯେତେବେଳେ ଚାଲିବା ହୁଏ। ଚାଲିବା ବାଲା ଛୋଟ ହେଲେ ବି ଭଲ। ନଚାଲିବା ବାଲା ବଡ଼ ହେଲେ ବି ଭଲ ନୁହେଁ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୨୪.୧.୧୯୫୪

II ପ୍ରବୃତ୍ତି-ଦଞ୍ଚ ହେଲେ କ'ଣ ହୁଏ ।।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ଭ୍ରମର ବସିଥିବା ଫୁଲ ଅନେକ ସମୟରେ ପୂଜାରେ ଲାଗେ, କିନ୍ତୁ ପୟାର ଛିଡ଼ା (କାଟ ଦଂଶନରେ ଛିଡ଼ା) ଫୁଲ ସମୟରେ ପୂଜାରେ ଲାଗେ ନାହିଁ। ତାକୁ କହନ୍ତି କାଟ-ଦଞ୍ଚ। ସେହିପରି complex (ପ୍ରବୃତ୍ତି)-ପୂଜାରେ ଲାଗେ ନାହିଁ। ତାକୁ କହନ୍ତି କାଟ-ଦଞ୍ଚ। ସେହିପରି complex (ପ୍ରବୃତ୍ତି)-ଦଞ୍ଚ ମଣିଷ ତାଙ୍କ ପୂଜାରେ ଲାଗେ ନାହିଁ। ଗୁଡ଼ାକର ଯେ ଏତେ ବଡ଼ ହୃଦୟହୀନ ଦସ୍ୟୁ, ସେ ବାଲ୍ମିକୀ ହୋଇଗଲା। ସେ ମଧ୍ୟ ଏହି ଭ୍ରମର ବସା ସହିତ ତୁଳନୀୟ, କିନ୍ତୁ

କାଟ ଦଂଶିତ ହୋଇ ତାର ପରାଗ ଜାତିନଥିଲା । ସେ କ୍ରୋଧି ମିଥୁନର ଦୁଃଖରେ ଅଭିଭୂତ ହୋଇ କବିତାର ଭାଷାରେ କଥା କହିଥିଲା ।

ଜଣେ କହିଲେ - ବାଲ୍ମିକୀ ବି ତ complex (ପ୍ରବୃତ୍ତି) ଦମ୍ଭ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାର ଧାରଣା ଥିଲା ଯେ ସେ ଯେଉଁ ପାପ କରିଛି, ସେଥିରେ ତାର ବାପ-ମା-ସ୍ତ୍ରୀ ସମସ୍ତେ ଭାଗିଦାରୀ ହେବେ । କିନ୍ତୁ ଯେତେବେଳେ ଶୁଣିଲା ଯେ ତା' ନୁହେଁ, ସେତେବେଳେ ଗୋଟିଏ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ସବୁ ଛାଡ଼ିଦେଲା । ସେ କାଟ-ଦମ୍ଭ ନୁହେଁ, ତାର ପୟାର ଛିଡ଼ି ନାହିଁ, ଭ୍ରମର ବସିଥିଲା ।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ କହିଲେ - ପୟାର ଯଦି ଥରେ ଛିଡ଼େ, ତାହା ତ କାମରେ ଲାଗେ ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କାମରେ ଲାଗିବ ନାହିଁ, ତା' ନୁହେଁ । ପୂଜାରେ ଲାଗିବ ନାହିଁ । ତା' ଦେଇ ଅନ୍ୟ କାମ ହୋଇପାରେ । ଅଦମ୍ଭ ମଣିଷ ଅଛି କି ନାହିଁ କିଏ ଜାଣେ ? (ସହାସ୍ୟରେ) ମୁଁ ଏମିତି କହୁଥିଲି ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - କାଟଦମ୍ଭ ଶୁଣିଲେ ସର୍ବପ୍ରଥମ ମନେହୁଏ ମୋତେ, ନିଜକୁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆପଣ ଦମ୍ଭ ନୁହଁନ୍ତି, କ୍ଷରିତ । (ପ୍ରସନ୍ନ ବଦନରେ) ତେବେ ଭୟ କିଛି ନାହିଁ । ହରିନାମର ଗୁଣରେ ଗହନ ବଣରେ ଶୁଷ୍କତରୁ ଗଜେଇ ଥାଏ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - Heredityର (ବଂଶଗତିର) କଥା ଭାବିଲେ ତ ଆଉ ଆଶା ଦେଖୁନାହିଁ । ଯାହାର ଯାହା ଅଛି, ତାହା ହିଁ ନେଇ ତାର ଚଲା । ରତ୍ନାକର ଭଳି ଦ୍ଵିତୀୟ ଆଉ ଜଣେ ଦେଖୁ ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆପଣଙ୍କ ଭଳି ବି ଆଉ କେହି ନାହିଁ । ରତ୍ନାକର ଭଳି ତାର ହୋଇଛି । ଆପଣଙ୍କ ପରି ଆପଣଙ୍କର ହେବ । ସେହିଟା ହିଁ ଆଶାର କଥା ।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଯା'ର ଯାହା ଅଛି, ତାହା ହିଁ ରହିବ ? ବଦଳିବ ନାହିଁ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇପାରେ, ବିନାଶିତ ହୋଇପାରେ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୩୧.୧.୧୯୪୪

II ସତସଙ୍ଗର ବାଣୀ କାହା ପାଇଁ II

ଜଣେ ନବାଗତ ଆମେରିକୀୟ ସାହେବ ପ୍ରାଥମିକ କଥା ବାଣୀ ପରେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ସତସଙ୍ଗର ବାଣୀ କ'ଣ କେବଳ ସତସଙ୍ଗୀ ମାନଙ୍କ ପାଇଁ ନା ସମଗ୍ର ଜଗତ ପାଇଁ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୁଁ ମନେ କରେ Whole humanityର (ସମଗ୍ର ମାନବଜାତିର) ପାଇଁ ।

ସାହେବ - ସେମାନେ ଏହି message (ବାଣୀ) ଜାଣିବେ କିପରି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମଣିଷ ମାଧ୍ୟମରେ, କର୍ମ ମାଧ୍ୟମରେ ଜାଣିବେ ।

ସାହେବ - ଏହାର source (ଉତ୍ସ) କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସତା ହିଁ ଉତ୍ସ । ଆମେ ପ୍ରତ୍ୟେକେ ହିଁ ସତା ସମ୍ବନ୍ଧନା ଚାହୁଁ ।

ସେଥିପାଇଁ ଦରକାର ହୁଏ ଭଗବାନ । ଆଉ ଦରକାର self adjustment (ଆତ୍ମ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ଏବଂ environmental adjustment (ପାରିବେଶିକ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ।

ସାହେବ - ମୁଁ କ'ଣ ଭାବି ପାରେ ଯେ ଆପଣ ସତ୍ୟକୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଦର୍ଶନ କରିଛନ୍ତି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୁଁ ଯାହା feel (ବୋଧ) କରେ, ତାହା ହିଁ ମୁଁ କହେ । କାରଣ, ମୁଁ ଲେଖାପଢ଼ା ଜାଣି ନାହିଁ ।

ସାହେବ - ଲେଖା-ପଢ଼ା-ନିରପେକ୍ଷ ଜ୍ଞାନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆପଣ କ'ଣ କିଛି କହି ପାରନ୍ତି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯାହା କିଛି ମୁଁ କହେ, ତାହା ତାହା ହିଁ ।

ସାହେବ - ଏହି ଜ୍ଞାନ ଲାଭର ପଥ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାର ଉପାୟ ହେଲା concentric (ସ୍ଵକେନ୍ଦ୍ରିକ) ହୋଇ ଉଠିବା । ତାର ଗୋଟିଏ living alter (ଜୀବନ୍ତ ଦେବୀ) ଦରକାର, ଯେପରି Christ (ଯୀଶୁଖ୍ରୀଷ୍ଟ) । ନିଜ ଠାରେ concentric (କେନ୍ଦ୍ରୀୟତା) ହେଲେ ହେବନାହିଁ । ସେଥିରେ conflict (ଦ୍ଵନ୍ଦ୍ଵ) ହେବନାହିଁ, adjustment (ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ହେବ ନାହିଁ ।

ସାହେବ - ଜୀବନ୍ତ ଦେବୀର ମାଧ୍ୟମ ଛଡ଼ା କ'ଣ ସେ ଉପାୟ ମିଳିବ ନାହିଁ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ନା ! ବାଇବେଲର ସେହି କଥାଟି ମୋତେ ବଡ଼ ଭଲ ଲାଗେ ।

I am the way, the truth, the goal, none can come to the father but by me (ମୁଁ ହିଁ ପଥ, ମୁଁ ହିଁ ସତ୍ୟ, ମୁଁ ହିଁ ଗନ୍ତବ୍ୟ, ମୋ ମାଧ୍ୟମ ଛଡ଼ା କେହି ପରମପିତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇ ପାରିବେ ନାହିଁ) । ମୋର ମନେହୁଏ, ବାଇବେଲର teaching (ଉପଦେଶ) ଗୁଡ଼ିକ ସବୁ direct perception (ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଉପଲବ୍ଧି) । Literation (ପୋଥିଗତ ବିଦ୍ୟା) ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ education (ଶିକ୍ଷା) ଅଛି ।

ସାହେବ - ଆପଣଙ୍କ ମତରେ ଆର୍ଯ୍ୟର ସଙ୍କଳ୍ପ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯେଉଁମାନେ ବଂଶ ପରମ୍ପରାକ୍ରମେ ଆଦର୍ଶ, ଧର୍ମ ଓ କୃଷ୍ଣକୁ ନେଇ ଚାଲିଛନ୍ତି, ସେହିମାନେ ହିଁ ଆର୍ଯ୍ୟ ।

ସାହେବ - ଜାତିତତ୍ତ୍ୱର ଦିଗ ଦେଇ ନୁହେଁ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଜାତିତତ୍ତ୍ୱ ଏହିପରି ଭାବରେ ହୋଇଛି ।

ସାହେବ - ହିନ୍ଦୁମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଆର୍ଯ୍ୟ ଶବ୍ଦଟା ବଦନାମ ହୋଇଛି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯାହା ବି ହେଉ, ନିଗ୍ରୋ ମଧ୍ୟ ଆର୍ଯ୍ୟ ହୋଇପାରେ ଯଦି ସେ ଆର୍ଯ୍ୟାକୃତ ହୁଏ, ଅର୍ଥାତ୍ ଏହି ସଭାସମ୍ପର୍କନା କୃଷ୍ଣ ଗ୍ରହଣ କରେ ।

ସାହେବ - ଠାକୁରଙ୍କର ବାଣୀ ଜୀବନ ଓ କର୍ମ ଉପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ବୋଲି ମନେହୁଏ । ଆମେରିକାରେ ତ କର୍ମୋନ୍ମୁଦନା ପ୍ରବଳ, ସେଠାରେ ଏହାର ପ୍ରଭାବ କି ଭାବରେ ହେବ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯେଉଁମାନେ existence (ସତ୍ତା) ଚାହାଁନ୍ତି, ସେମାନେ ଯେପରି କରି ତାହା ପାଇ ପାରନ୍ତି, ତାହା କରିବାକୁ ହେବ । ସେଠାକାର activity (କର୍ମ) balanced activity (ସୁସମ କର୍ମ) ହେବା ଦରକାର । Balanced activity (ସୁସମ କର୍ମ) ଛଡ଼ା ମଣିଷ ବଢ଼ି ପାରିବ ନାହିଁ ।

ସାହେବ - ଅତିରିକ୍ତ କର୍ମରେ ଆମେମାନେ କ୍ଷୟ ହୋଇ ଯାଉଛୁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Unbalanced (ସାମ୍ୟହୀନ) ହେଲେ ହିଁ ଏହିପରି ହୁଏ । ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର activity (କର୍ମ) ଏଭଳି ହେବା ଦରକାର ଯା'ଦ୍ୱାରା becoming (ବୃଦ୍ଧି) ହୁଏ । ତେଣୁ ସେହିଂ concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) ହେବା ଦରକାର । ଟଙ୍କା

ଉପାୟ କରିବା ଅପେକ୍ଷା ମଣିଷ ଉପାୟ କରିବା ଭଲ । ବାଇବେଲରେ ଅଛି Be ye fishers of men (ତୁମ୍ଭେମାନେ ମଣିଷଧରା କେଉଟା ହୁଅ) ।

ସାହେବ - ବାଇବେଲରେ ଅଛି ଗୋଟିଏ ମଣିଷ ଯଦି ତାର ଆତ୍ମାକୁ ହରେଇ ସାରା ଜଗତକୁ ପାଏ, ତା'ହେଲେ ତା'ର ଲାଭ କ'ଣ ହୁଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆମେମାନେ ଯଦି concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) ନ ହେଉ, ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର life-urge (ଜୀବନ ସମ୍ବେଗ) ବାହାରର impulseରେ (ସାଦୃଶ୍ୟ)ରେ disintegrated (ବିଶ୍ଳିଷ୍ଟ) ହୋଇଯାଏ । ହୁଏତ activity (କର୍ମ) ଖୁବ୍ ଦେଖାଯାଏ, କିନ୍ତୁ ତାହା becoming (ବୃଦ୍ଧିର) ଦିଗରେ ଯାଏ ନାହିଁ । ଆମେମାନେ ଯଦି keenly concentric (ତୀବ୍ର ଭାବରେ ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) ହେଉ ଏବଂ ତଦନୁଗତ ଚଳନରେ ଚାଲୁ, ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର nerve, brain cell (ସ୍ନାୟୁ, ମସ୍ତିଷ୍କ କୋଷ) ସେହିପରି adjusted (ବିନୟତ) ହେବ ଏବଂ ଆମେମାନେ feel (ବୋଧ) ମଧ୍ୟ ସେହିପରି କରିବୁ ।

ସାହେବ - ଆମେମାନେ କିପରି କୁହୁଛୁ ଯେ ଏହିଂ ପ୍ରକୃତ ସତ୍ୟ ବାଣୀ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମଣିଷର existence (ସତ୍ତା) ହିଁ ହେଲା ତାର witness (ସାକ୍ଷୀ) ।

ସାହେବ - ଭଲ କରି ବୁଝି ପାରିଲି ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମଣିଷ ବଞ୍ଚିବାକୁ ଚାହେଁ, ବଢ଼ିବାକୁ ଚାହେଁ । ଜୀବନକୁ ଭଲ ପାଏ । ତେଣୁ ଯାହାଦ୍ୱାରା ସତ୍ତା ପରିପୋଷିତ ହୁଏ, ତାକୁ ତାହା ଭଲ ଲାଗେ ।

ସାହେବ - କେହି ଭାବେ ଏହିଂ କମ୍ପ୍ୟୁନିଜିମ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯେ ism (ବାଦ) ହିଁ ହେଉ, existenceism (ସତ୍ତାବାଦ) ହିଁ best ism (ସର୍ବୋତ୍ତମ) । ତାହାଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ ism (ବାଦ) folly (ମୂର୍ଖତା) ।

ଜଣେ କହିଲେ - ଅନେକ ଲୋକ ତ ଅନେକ ism (ବାଦ) ଅନୁସରଣ କରନ୍ତି । ତେଣୁ ସେହିଂ ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ କିଛି ବୁଝିପାରେ ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କିଛି ନାହିଁ । କାହାରିକୁ ଯଦି ଧକ୍କା ନ ଦେଇ ସତ୍ତାର କଥା କହୁ, ତେବେ ସମସ୍ତେ ପ୍ରସନ୍ନ କରିବେ ।

ସାହେବ - ପାଶ୍ଚାତ୍ୟରେ religion (ଧର୍ମ) dead (ମୃତ) । ଏହା ଭିତର ଦେଇ ତେଣୁ ମଣିଷ ସେଠାରେ ପରିପୁରଣ ଖୋଜେ ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଧର୍ମ-କର୍ମ କରିବାକୁ ଗଲେ ତାର ଭୂମି ହେଲା religion ଅର୍ଥାତ୍ re-ligaring ବା reborn (ହେବା) । ଗୋଟିଏ କଥାରେ କହିଲେ ଦାକ୍ଷା ଗ୍ରହଣ ।

ସାହେବ - ଏହାତୁଲ୍ୟ ହାକିମଲିର ଧାରଣା, ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ଉନ୍ନତ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଜୀବନ ନୁହେଁ । ଏ ବିଷୟରେ ଆପଣଙ୍କର କି ମତ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଇଉନିଭର୍ସିଟିରେ ଅନେକ ପଢ଼ି ପାରନ୍ତି । ଯାହାର ଯେପରି ଶକ୍ତି ଓ ଆକୃତି ସେ ସେହିପରି ଅଗ୍ରସର ହୁଏ ।

ସାହେବ - ଠାକୁରଙ୍କ ବାଣୀର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ମଣିଷ କି ଭାବରେ ବୁଝିବ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୁଁ ଯାହା କହେ ସେହିଟା ଯିଏ ବୁଝିବ, କରିବ, feel (ବୋଧ) କରିବ, ତା' ଭିତରେ ଫୁଟି ଉଠିବ । ସେଣ୍ଟ ପାଉଲ ଗୋଟିଏ ସମୟରେ ଯାଗୁଗ୍ରାଞ୍ଜଙ୍କର ବିରୋଧୀ ଥିଲେ, ପରେ ସେ ତାଙ୍କର ବାର୍ତ୍ତାବହ ହୋଇଗଲେ । ଲର୍ଡ଼ ବୁଦ୍ଧ, ଲର୍ଡ଼ କୃଷ୍ଣ ସମସ୍ତେ ହିଁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ । ଯାଗୁଗ୍ରାଞ୍ଜ ନାନା ଭାବରେ ନାନା ସ୍ଥାନରେ ଯେତେବେଳେ ଆସିଛନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ହିଁ ତାଙ୍କର ପ୍ରଭାବ ମଣିଷ ମଧ୍ୟରେ କ୍ରିୟା କରିଯାଇଛି ।

ସାହେବ - ତା' ହେଲେ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏହି ଭାବରେ ଗଜେଇ ଉଠିବ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୋର ତାହା ହିଁ ମନେ ହୁଏ । ତେବେ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କର ତାର urge (ଆକୃତି) ଅନୁଯାୟୀ ।

ସାହେବ - ମଧ୍ୟସ୍ଥ ଛାଡ଼ା ମଣିଷ ଭଗବାନଙ୍କ ଠାରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟତା ହୋଇପାରେ ନା ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯାଗୁଙ୍କ ଭଳିଆ ଦେହଧାରୀ କାହାରି ଠାରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟତା ନ ହେଲେ, ମଣିଷ ଈଶ୍ବରଙ୍କ ଦିଗରେ ଅଗ୍ରସର ହୋଇପାରେ ନାହିଁ । ସେ ସେତେବେଳେ complexରେ (ପ୍ରବୃତ୍ତି)ରେ concentric (କେନ୍ଦ୍ରୀୟତା) ହୋଇଥାଏ ।

ସାହେବ - ଏହାର ଉର୍ଦ୍ଧ୍ବକୁ ଉଠିବା କ'ଣ କାହାରି ପକ୍ଷରେ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କୁକୁର ଯେତେବେଳେ ତାର ପ୍ରଭୁକୁ ଭଲ ପାଏ ସେତେବେଳେ educated (ନିୟନ୍ତ୍ରିତ) ହୁଏ । ମଣିଷ ଯେତେବେଳେ କାହାକୁ ଭଲ ପାଏ, ସେତେବେଳେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତାର complex (ପ୍ରବୃତ୍ତି) ଗୁଡ଼ିକ ବି ତନ୍ମୁଖୀ ହୁଏ - ଭଲ ପାଇବାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ । ମଣିଷର Ideal (ଆଦର୍ଶ) ନଥିଲେ,

ନିଜର conception (ଧାରଣା) ନେଇ ଚାଲେ, ଭଗବାନଙ୍କ ସମକ୍ଷରେ real conception (ପ୍ରକୃତ ଧାରଣା) ଗଜାଏ ନାହିଁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୧.୨.୧୯୫୪

ସାହେବ - ଆପଣଙ୍କ କାଲିର ଗୋଟିଏ କଥା ମଧ୍ୟରେ ବାଇବେଲର ପ୍ରତିଧ୍ବନି ଭଳି ମନେ ହେଉଥିଲା ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯାଗୁଗ୍ରାଞ୍ଜ ଆତ୍ମମାନଙ୍କ ସୁଖ, ଦୁଃଖ, ହସ କାନ୍ଦ, ଭଲ ପାଇବା ଓ ଅନ୍ତରର ଆକୃତିର ଗୋଟିଏ ପୂର୍ଣ୍ଣତମ ପ୍ରତୀକ । ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ସବୁକିଛିର echo (ପ୍ରତିଧ୍ବନି) ସେ ହିଁ ।

ସାହେବ - ଠାକୁର concentric (କେନ୍ଦ୍ରୀୟତା) ହେବାର କଥା କହନ୍ତି, ଏହାର ଅପବ୍ୟବହାର ହୋଇପାରେ । କାରଣ, ହିଟଲର ଚାହୁଁଥିଲେ ମଣିଷକୁ ନିଜ ଆଡ଼କୁ କେନ୍ଦ୍ରୀୟତା କରି ତୋଳିବା ପାଇଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ହିଟଲର ଯଦି ଯାଗୁଗ୍ରାଞ୍ଜଙ୍କ ଠାରେ କିମ୍ବା ଯାଗୁଗ୍ରାଞ୍ଜଙ୍କୁ ଯିଏ ପାଆନ୍ତି, ସେହିଭଳି କାହାରି ପ୍ରତି concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) ନ ହୁଅନ୍ତି ଏବଂ ତାଙ୍କ ଠାରେ concentric (କେନ୍ଦ୍ରୀୟତା) କରିବାକୁ ନ ଚାହାନ୍ତି, ତାହାଲେ କିନ୍ତୁ ହେବନାହିଁ । ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ବାହାରେ ଗୋଟିଏ ପୂର୍ଣ୍ଣତାର ପ୍ରତୀକ ରହିଲେ, ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ସମଗ୍ର ସକ୍ଷୀ ସଜାଗ ହୋଇ ଉଠେ । ନହେଲେ ମଣିଷ ହେବା ହୁଏ ନାହିଁ । Whole World (ସମଗ୍ର ବିଶ୍ବ)କୁ ଯଦି ଗୋଟିଏ pointରେ (ବିନ୍ଦୁରେ) concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) କରି ତୋଳି ପାରନ୍ତି, ଯିଏ full of love (ପ୍ରେମମୟ), ଯିଏ ନିଜେ concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ), ତାହାଲେ ଦୁନିଆଟା ଆଲୁଅରେ ଆଲୋକମୟ ହୋଇଯାଆନ୍ତା । ତେଣୁ କହେ ଦୁଇଟା ତତ୍ତ୍ବ ଏକରେ ନିବଦ୍ଧ କର, ଆଲୋକ ପାଇବ ।

ସାହେବ - ହିଟଲର କହୁଥିଲେ, ସେ ଈଶ୍ବରଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଯୋଗଯୁକ୍ତ ଅଛନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେହିଟା ଗୋଟିଏ complex (ପ୍ରବୃତ୍ତି) ହୋଇପାରେ, ତାର କର୍ମ ହିଁ ତାର ପରିଚୟ ।

ସାହେବ - ହିଟଲର ତ ବଡ଼ ହୋଇଥିଲେ, ସେ କେଉଁଥିରେ concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) ଥିଲେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Ambition (ଉଚ୍ଚାକାଂକ୍ଷା) or desire (କାମନା) ହୋଇପାରେ । ଯିଏ ଯେଉଁଠାରେ ଯେପରି concentric (କେନ୍ଦ୍ରୀୟତା), ତାର ବିକାଶ

ବି ହୁଏ ସେହିପରି। ଯିଏ ହିଁ ହେଉ, ଯାହା ହିଁ ହେଉ, ଯାହା ହିଁ best fulfiller (ସର୍ବୋତ୍ତମ ପରିପୂରକ) ଯଦିଓ ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ message (ବାଣୀ) ବାଜିବେଲେ ନାହିଁ।

ଅନ୍ୟଜଣେ ପଚାରିଲେ - ବାଇବେଲ କ'ଣ ଯାହା ଶୁଣିବାର true message (ସତ୍ୟକାର ବାଣୀ) ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଅନେକ ପରିମାଣରେ।

ସାହେବ - ଦୁଃଖ ଏହି ଯେ, ଏତେ ଅବତାର ଆସିବା ପରେ ବି ମଣିଷର ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇନାହିଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କୁହାଯାଇ ପାରନା, ହୁଏତ ଭଲ ବି ହୋଇପାରେ।

ସାହେବ - ମଣିଷ ମହାପୁରୁଷ ମାନଙ୍କର ବାଣୀକୁ ବିକୃତ କରିଥାଏ। କ୍ରୀଷ୍ଣଙ୍କର ବାଣୀ ଯେତେବେଳେ ଚର୍ଚ୍ଚିତ ପରିବେଶରେ ଆଲୋଚନା ହୁଏ, ସେତେବେଳେ ବିଶେଷ କିଛି ଫଳ ହୁଏନାହିଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତା'ମାନେ ସେହି ବାଣୀଗୁଡ଼ିକୁ ନିଜର ପ୍ରବୃତ୍ତି ମାଫିକ କରି ନେବାକୁ ଚାହେଁ। ଯେତେବେଳେ ସେଥିରେ ପଥ ପାଇବ ନାହିଁ, ସେତେବେଳେ ସେ ସବୁ କୌଶଳ ତାର ଶେଷ ହୋଇଯିବ। ଯେତେବେଳେ ବଞ୍ଚିବାର ରାସ୍ତା ପାଇବ ନାହିଁ, ସତ୍ତା ବିଧି ସହେ, ସେତେବେଳେ ଠିକ୍ ପଥ ଧରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବ। ଶଲତାନ ମାରିବାକୁ ଚାହେଁ, କିନ୍ତୁ ସତ୍ତା ବଞ୍ଚିବାକୁ ଚାହେଁ। ପ୍ରବୃତ୍ତି ଦ୍ଵାରା ବିଧି ସହେ ବଞ୍ଚିବାର ଆକୃତିରେ ମଣିଷ ତାଙ୍କୁ ବୁଝିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେବ। ସେତେବେଳେ କ୍ରୀଷ୍ଣଙ୍କର real interpretation (ପ୍ରକୃତ ବ୍ୟାଖ୍ୟା) ହେବ। କ୍ରୀଷ୍ଣଙ୍କର ଗୋଟିଏ କଥା ହିଁ ହୁଏତ ସେତେବେଳେ ମଣିଷର ଜୀବନର ଗତି ବଦଳେଇ ଦେବ।

ସାହେବ - ଡକ୍ଟୋର ଡେଭିଡ୍ କହିଛନ୍ତି ଆଜି ଚର୍ଚ୍ଚିତ ଯେଉଁ ଅବସ୍ଥା, ଏଥିରେ ଯାହା ଶୁଣି ଯଦି ଆସନ୍ତି, ଚର୍ଚ୍ଚିତ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ଯାଇ ଯାହା ଶୁଣିଛନ୍ତି କୁଣ୍ଡବିଦ୍ଧ କରିବାକୁ ହେବ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯାହା ଶୁଣିଛନ୍ତି ଯେତେବେଳେ crucify (କୁଣ୍ଡବିଦ୍ଧ) କରିବୁ ନାହିଁ, ସେତେବେଳେ ଜୀବନ ପାଇବୁ। ଯେତେବେଳେ ଯାହା ଶୁଣିଛନ୍ତି ignore (ଉପେକ୍ଷା) କରିବୁ, ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କୁ crucify (କୁଣ୍ଡବିଦ୍ଧ) କରିଥାଉ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୨.୨.୧୯୫୪

II ସମାଧାନ କେଉଁଠାରେ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ପଚାରିଲେ - ବିଭିନ୍ନ ଧର୍ମ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ମଧ୍ୟରେ ସଙ୍ଗତି ହୁଏନାହିଁ କାହିଁକି ? ପ୍ରତ୍ୟେକ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ କହନ୍ତି, ସେମାନେ ଠିକ୍, ଆଉ ସବୁ ଭୁଲ୍, ଏହାର ସମାଧାନ କେଉଁଠି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସମସ୍ତଙ୍କର fulfilment (ପୂରଣ) ଅଛି, ଏଭଳିଆ common platform (ଅଭିନ୍ନ ମଞ୍ଚ) ଯଦି ପାଉ, ତାହାଲେ ମିଳନ ହେବ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଏ ମିଳନ କ'ଣ ହେବ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ହେବ ହିଁ, ନହୋଇ ପାରନା।

ପ୍ରଶ୍ନ - କି ଭାବରେ ହେବ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଧର୍ମାନୁରା ଚଳନରେ ଚାଲିଲେ ହିଁ ହେବ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଅନେକେ ଯଦି ଜଣେ ସାଧାରଣ ଭଲ ମଣିଷକୁ ଆଦର୍ଶ ବୋଲି ଭାବି ଅନୁସରଣ କରନ୍ତି, ତାହାଲେ କ'ଣ ସମସ୍ତଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ମିଳନ ହେବ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଅମେଳ ଜିନିଷକୁ ମେଳାଇବାକୁ ଗଲେ ଯାହାକି ଦେଇ ସବୁ ମିଳିବ, ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଯିବାକୁ ହେବ। ଆଉ, ସେ ହିଁ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୩.୨.୧୯୫୪

II ବହୁ ପୁରୁଷବାଦରେ ଈଶ୍ଵର ବାଦ ପଡ଼ି କି ନାହିଁ।।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ବହୁ ପୁରୁଷବାଦରେ କ'ଣ ଈଶ୍ଵର ବାଦ ପଡ଼ି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବହୁ ପୁରୁଷବାଦର ମୂଳ ହିଁ ହେଲା ଏକ ପୁରୁଷବାଦ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଜେମସ୍ କହିଛନ୍ତି, ବହୁର ମଧ୍ୟରେ ଯେ ଏକତ୍ଵ, ତାହା ମଣିଷର ବୋଧରେ ଗଢ଼େଇ ଉଠେ। ଆଗରୁ ଧରି ନେବା ଠିକ୍ ନୁହଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେହିବା ଅଛି ହିଁ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୪.୨.୧୯୫୪

II ଜୀବନ ସମେଶ ସମସ୍ତଙ୍କର ଗୋଟିଏ ରକମ କି ନୁହଁ।।

ଜଣେ ଆମେରିକା ସାହେବ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - Vital urge (ଜୀବନ ସମେଶ) କ'ଣ ସମସ୍ତଙ୍କର ଏକ ରକମର ଥାଏ ? ଜଣେ ଜଣଙ୍କର ଅତ୍ୟନ୍ତ କମ ଦେଖାଯାଏ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମଣିଷର vital urge (ଜୀବନ ସମ୍ବେଗ) ଯାହାର ଯେତେକି ଥାଏ, ତାହା ସେ ଅନେକ ସମୟରେ କ୍ଷୟ କରି ପକାଏ। ଯେଉଁମାନଙ୍କର ଅଳ୍ପ ଅଛି, ସେମାନେ ଯଦି ଇଷ୍ଟଙ୍କୁ ଠିକ ଭାବରେ ଧରନ୍ତି, ତେବେ ଅନେକ ପରିମାଣରେ ଆଗେଇ ଯାଇ ପାରନ୍ତି।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଅନେକେ ବାଧାବିଘ୍ନରେ ଦବି ଯା'ନ୍ତି। ପୁଣି ଅନେକେ ଉଦ୍‌ବୃତ୍ତ ହୋଇଉଠନ୍ତି, ଏଭଳି କାହିଁକି ହୁଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯେ ଯେତେ concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) ହୁଏ, ସେ ସେତେ ଆଗେଇ ଯାଇପାରେ। ଯିଏ ତାହା ନୁହଁ, ସେ benumbed (ଅବଶ) ହୋଇ ପଡ଼େ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ସବୁ ମଣିଷଙ୍କର କ'ଣ concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) ହୋଇ ଉଠିବାର କ୍ଷମତା ଅଛି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Culture (ଅନୁଶୀଳନ) କରି କରି ହୁଏ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ସମସ୍ତଙ୍କର କ'ଣ କ୍ଷମତା ସମାନ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସବୁ ମଣିଷ କ'ଣ ସମାନ ?

ପ୍ରଶ୍ନ - ମନଚିକିତ୍ସକମାନେ ଅନେକ ସମୟରେ ଜଣଙ୍କର ରୋଗ ବୁଝି ପାରିଲେ ବି ତାଙ୍କୁ ସୁସ୍ଥ କରି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଈଶ୍ବର ଆତ୍ମମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଥାଆନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ଆତ୍ମମାନେ ସବୁ ସମୟରେ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ନଥାଉ। ତେଣୁ ସବୁ ପଶ୍ଚ ହୋଇଯାଏ। ତାଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇବା ହିଁ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଭଲ ହେବାର ପଥ।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ କହିଲେ - ମେରୀ ମ୍ୟାକଡ଼ିଲିନ ହିଁ ତ କେତେ ପାପ କରିଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ଯାଗୁଆଁଷ୍ଟଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇ କ'ଣ ହୋଇଗଲେ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବୁଦ୍ଧଦେବଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇ ଆତ୍ମପାଲ୍ଲୀଙ୍କର କି ପ୍ରକାର ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେଲା, ଦେଖ। ଭୟ କରିବାର କିଛି ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ କରିବାର କିଛି ଅଛି। ତାଙ୍କୁ ଭଲ ପାଅ, ତାଙ୍କୁ ବୁଝ, ନିଜକୁ adjust (ନିୟତ୍ତ) କର। ଗୋଟିଏ ଜଥାରେ ତାଙ୍କୁ serve (ସେବା) କର। ଏହା ଭିତର ଦେଇ ସବୁ ପାଇବ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ନାମ ଧ୍ୟାନରେ vital force (ଜୀବନୀ ଶକ୍ତି) କିପରି ବଢ଼ିଥାଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଧ୍ୟାନ କରୁ ମାନେ ପ୍ରିୟ ଚିନ୍ତା କରୁ, Concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) ହେଉ। ନାମ ଭିତର ଦେଇ cell (କୋଷ) ଗୁଡ଼ିକ ସ୍ଫୀତ ହୋଇଥାଏ। ଏହିପରି କରି ଶକ୍ତି ବଢ଼ିଯାଏ। ତା'ଛଡ଼ା ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ ହେଲେ ଶକ୍ତିର ଅପତୟ ହୁଏ ନାହିଁ। ତେଣୁ ବଢ଼ିବାର ଦିଗରେ ଚାଲେ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୪.୨.୧୯୫୪

II ଜନ୍ମଟା ହିଁ ସାର୍ଥକ ହୁଏ କେତେବେଳେ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଆମେରିକୀୟ ସାହେବ କହିଲେ - ଜନ୍ମ ସମୟରେ ମା'-ବାପର ଚିନ୍ତା ଯଦି ସନ୍ତାନକୁ ଗଢ଼ି ଦିଏ, ତା'ହେଲେ ତା ଦ୍ଵାରା ତ ସନ୍ତାନର ଜୀବନ ପୂର୍ବ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇଥାଏ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବାପା-ମା'ର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ଵ ଅଛି, ସଭା ଅଛି, ବୁଦ୍ଧି ଅଛି, ତା'ଦ୍ଵାରା ଗଢ଼ି ଉଠେ ସନ୍ତାନର ଜୈବୀ ସଂସ୍କୃତି। ସମସ୍ତଙ୍କ ସଭାର ଗୋଟିଏ ସମ୍ବେଗ ଅଛି। ଯେ ଯେତେ ହିଁ ଖରାପ ହେଉନା କାହିଁକି, ସବୁଟା'ର ପଛରେ ସଭା ଅଛି। ସଭାମୁଖୀ ହେଲେ ହିଁ ସବୁ ଗଣଗୋଲ ଘୁଞ୍ଚି ଯାଏ। ଜନ୍ମ ହେବାପରେ ସନ୍ତାନର ଅନୁରାଗ ଅନୁଯାୟୀ ସେ re-adjusted (ନୂତନ ଭାବରେ ବିନାସ୍ତ) ହୁଏ। ସେ ଯଦି ବାପ-ମା'କୁ ଭଲ ପାଏ, ସେହି ମନୋଭାବ ଓ ଆବେଗ ନେଇ ଚାଲେ, ସେତେବେଳେ ଜନ୍ମ ଟା ହିଁ ସାର୍ଥକ ହୁଏ।

ସାହେବ - ଖରାପ ଭାବ ନେଇ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କଲେ, ତାକୁ ଭଲ ହେବାକୁ ହେଲେ ତ ଅନେକ ଦେଶୀ ସଂଗ୍ରାମ କରିବାକୁ ହେବ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେଥିରେ କ'ଣ ଅଛି ? ଯେପରି ଚେଷ୍ଟା କରିବ, ତାର ଫଳ ବି ସେପରି ପାଇବ।

ସାହେବ - ଯିଏ ଭଲ ଭାବ ନେଇ ଜନ୍ମିଛି, ତାର କଷ୍ଟ ଅନେକ କମ। କିନ୍ତୁ ଖରାପ ଭାବ ନେଇ ଜନ୍ମ ଗ୍ରହଣ କଲେ ତା'ର କଷ୍ଟର ଅନ୍ତ ନାହିଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେଥିପାଇଁ ଯେ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) ହେବାକୁ ପଡ଼େ। ଭଲପାଇବାର ମରଣ ନେଇ ଯଦି ଚାଲେ ଏବଂ ଇଷ୍ଟାର୍ଥୀ କ୍ଲେଶସୁଖପ୍ରିୟତା ଯଦି ଥାଏ, ତେବେ ତାର ଭାବନା ନାହିଁ। ଶୁଣିଛି, ବାଲବେଳରେ ମଧ୍ୟ ଅଛି ଆଶା, ବିଶ୍ଵାସ ଓ ଭଲ ପାଇବାର କଥା।

ସାହେବ - ଅନେକଙ୍କ ଭିତରେ ଭଲ ପାଇବା ନଥାଏ, ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନରେ କେତେ କଷ୍ଟ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଭଲ ପାଇବା ଦିଆ ହୋଇଛି । ଯେଉଁ ଟାଣ ନେଇ ଶୁଦ୍ଧ ଏବଂ ରଜଃ ମିଳିତ ହେଲା, ଯା'ଦ୍ୱାରା cell division (କୋଷ ବିଭାଜନ) ହୋଇ body formation (ଦେହ ଗଠନ) ହେଲା, ସେହି ଟାଣକୁ କୁହାଯାଏ ଭଲ ପାଇବା । ତା'ଛଡ଼ା ମଣିଷ ଜନ୍ମ ନେଇ ପାରେନା କି ବସ୍ତୁ ବି ପାରେନାହିଁ । ଭଲ ପାଇବା ଯେତେବେଳେ ନଥାଏ, ସେତେବେଳେ ମଣିଷ ମରିଯାଏ ।

ସାହେବ - ଭାରତରେ ଅନ୍ତତଃ ବାପ-ମା'ର ଭଲ ପାଇବାର ଗୋଟିଏ ଆବହାତ୍ମ୍ୟ ଅଛି । ଆତ୍ମମାନଙ୍କ ଦେଶରେ ଭଲପାଇବାର ବଦଳରେ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ହିଁ ବେଶି ଅଛି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ନା, ନା ! ଭଲ ପାଇବା କ'ଣ ନଥାଇ ପାରେ ?

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - କୁକୁର-ବିରାଡ଼ିର ମଧ୍ୟରେ କ'ଣ ଭଲ ପାଇବା ଅଛି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ହଁ ! ତେଣୁ, master (ପ୍ରଭୁ)କୁ ଭଲପାଇ ପାରେ । ଯେ ଯେତେ ତାର master (ପ୍ରଭୁ)କୁ ଭଲ ପାଇପାରେ, ସେ ସେତେ educated (ଶିକ୍ଷିତ) ହୁଏ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୪.୨.୧୯୫୪

II ସତ୍ୟ କେଉଁଠାରେ ଥାଏ ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ପଚାରିଲେ - Truth (ସତ୍ୟ) ଯେଉଁଠା, ସେହିଠା କି Sub-conscious plane (ଅବଚେତନ ସ୍ତର)ରେ ଥାଏ ? ଆଉ, ସେଥିରେ ଲାଭ ବା କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Conscious Plane (ଚେତନ ସ୍ତର)କୁ ଆସିବା ଦରକାର । ତା'ଦ୍ୱାରା becoming (ବିବର୍ତ୍ତନ) ହୁଏ । ସଭାର ସମେଦନା ତ ଅଛି ହିଁ । ଆତ୍ମେମାନେ ଯେ unconscious (ଅବେତନ) ହେଉ, ତାହା ଇଚ୍ଛା କରି । ତୁମର ପୂର୍ବ ଜୀବନରେ ହୁଏ ଦିନେ ଏପରି ଥିଲା, ଯେତେବେଳେ nerve (ସ୍ନାୟୁ) ଗୁଡ଼ିକ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ଥିଲା । ଏହି ବିଚ୍ଛିନ୍ନ କରିଥିଲା ପରିବେଶ । ତୁମେ ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ ରହିବାକୁ ଚାହୁଁଲ । ତା'ଫଳରେ nerve (ସ୍ନାୟୁ) ଗୁଡ଼ିକ connected (ସମନ୍ୱିତ) ହୋଇ ଉଠିଲା । ସଭାର ଆକୃତି କ୍ରମାନ୍ୱୟରେ ତୁମକୁ ମଣିଷ କରି ତୋଳିଲା ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - Consciousness (ସଚେତନତା) ତା'ହେଲେ ଅଛି ହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସଭାର ଆକୃତି ହିଁ consciousness ସଚେତନତା ଆଣିଦିଏ । ଧାରଣ-ପାଳନ-ସମେଶ ଓ ସଂହତି ଯା'ପାଖରେ ଯେତେ meaningful (ସାର୍ଥକ) ହୋଇ ଉଠିଛି, - ସେ ସେତେ bigger personality (ବିଶାଳ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ) । ସବୁ କିଛି ଉପରେ ଆତ୍ମେମାନେ ଆଧିପତ୍ୟ କରିବାକୁ ଚାହୁଁ । ଆଧିପତ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଅଛି ଧା - ଧାରଣ, ପାଳନ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ତା'ହେଲେ conscious (ସଚେତନ) ଆତ୍ମ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ innate (ଅନ୍ତର୍ନିହିତ) ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୋର ମନେ ହୁଏ ଯାହା କିଛି ହିଁ, ପୋକ-କୋକ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମସ୍ତେ ଚିରଚେତନ । କେତେ ଗୁଡ଼ିକୁ ignore (ଉପେକ୍ଷା) କରିଛୁ, ସେହିପରି କରି ନିଜକୁ make-up (ଗଠନ) କରିଛୁ - ଏହି ଭାବରେ consciousness (ଚେତନା) ହରେଇଛୁ । ତାକୁ gain (ଲାଭ) କରି, adjust (ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) କରି ସଭାପୋଷଣା କରି ଚାଲିବାକୁ ଆତ୍ମେମାନେ ଚାହୁଁ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୨.୨.୧୯୫୪

II ପରମା ପ୍ରକୃତି ମାନେ କ'ଣ ।।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ପରମା ପ୍ରକୃତି ମାନେ କ'ଣ ? ସାରଦା ଦେବୀଙ୍କୁ ପରମା ପ୍ରକୃତି ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପରମପୁରୁଷ ଯେପରି, ସେହିପରି ତାର ପରମା ପ୍ରକୃତି ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ସେ କି ମାୟାତାତ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପ୍ରକୃତି ହିଁ ତ ପରିମାପିତ କରି ଦିଏ । ପୁରୁଷର କୃତି ଦୀପନା ହିଁ ପ୍ରକୃତି ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୨.୨.୧୯୫୪

II ଗନ୍ତବ୍ୟ କ'ଣ ।।

ଜଣେ ଆମେରିକୀୟ ସାହେବ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ବର୍ତ୍ତମାନ ଜୀବନର ଜଟିଳତାର ମଧ୍ୟରେ ଅନେକ ସମୟରେ ଗନ୍ତବ୍ୟ ଠିକ୍ ରହେନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଗତିବ୍ୟ ହେଲା to attain becoming with every adjustment (ସାର୍ବକ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ସହ ବୃତ୍ତି ଲାଭ କରିବା) ।

ସାହେବ - ଆଶ୍ରମରେ ରହି ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ଜୀବନ ଯାପନ କରିବା ସୁବିଧା, କିନ୍ତୁ ଦୁନିଆରେ କର୍ମକରି ଖାଇବାକୁ ଗଲେ ତା' ପାରି ଉଠିବା ବଡ଼ କଠିନ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Habit (ଅଭ୍ୟାସ) କରି ନେଲେ whole world (ସମଗ୍ର ଜଗତ) ହିଁ ଆଶ୍ରମ ହୋଇଯିବ । Freedom (ସ୍ବାଧୀନତା) to live in the abode of the beloved (ପ୍ରିୟଙ୍କର ଘରେ ବାସ କରିବା) ।

ସାହେବ - ସତ୍ୟର ଅନୁଭୂତି ସମୟ ସମୟ ଆସେ, କିନ୍ତୁ ବୈନିନ୍ଦନ ଜୀବନରେ ତାହା ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ଖୁବ କଠିନ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Realisation (ଅନୁଭୂତି)ଟା ସେତେବେଳେ ହୁଏ, ଯେତେବେଳେ application (ପ୍ରୟୋଗ)ଟା correct (ଠିକ) ହୁଏ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୭.୨.୧୯୫୪

II ଈଶ୍ବରଙ୍କୁ ଦେଖୁ ହୁଏ କି ନାହିଁ ।

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ଈଶ୍ବରଙ୍କୁ ତ ଦେଖୁ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଦେଖୁ ବି ହୁଏ, ବୋଧ ବି କରାଯାଏ । ଏହି ଦେଖିବା ଓ ବୋଧ କରିବା transcend (ଅତିକ୍ରମ) କରି ବି ସେ ଅଛନ୍ତି ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ସେ ହିଁ ତ ଦୃଷ୍ଟିଶକ୍ତି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଭଜନଦୀପନୀ ତତ୍ତ୍ବ ବସ୍ତୁର ଅନୁଭବ୍ୟତା ତତ୍ତ୍ବର ଭିତର ଦେଇ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ତାହାଲେ ତାଙ୍କୁ ଦେଖୁ କିପରି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏହି ଯେପରି ଆପଣଙ୍କୁ ଦେଖୁଛି - ଆପଣଙ୍କ ପଛରେ ତ ଗୋଟିଏ ତତ୍ତ୍ବ ଅଛି । ଆପଣଙ୍କୁ ଦେଖୁ ଆପଣଙ୍କ ତତ୍ତ୍ବରେ ପହଞ୍ଚି ପାରେ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - Retina (ଅକ୍ଷିପତ୍ର) ତ ନିଜକୁ ଦେଖୁପାରେ ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Retina (ଅକ୍ଷିପତ୍ର) ଯେମିତି ଅନ୍ୟକୁ ଦେଖେ, ଅନ୍ୟକୁ ଦେଖାର ମଧ୍ୟ ଦେଇ ନିଜକୁ ଦେଖେ । ପୁଣି ଦର୍ପଣରେ ନିଜକୁ ଦେଖୁପାରେ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୧୦.୨.୧୯୫୪

II ଧାରଣା ଦେବାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ କ'ଣ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ବୈଦ୍ୟନାଥଙ୍କ ପାଖରେ ଧାରଣା ଦେଇ concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) ହୋଇଉଠେ । ନଖାଇ ପଡ଼ି ରହେ । ନିଦ୍ରା ଆସେ, ସେତେବେଳେ ହୁଏତ ଆଦେଶ ହୁଏ । Concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) ହେବା ଯୋଗୁଁ sub-conscious level (ଅବଚେତନ ସ୍ତର)ରୁ command (ଆଦେଶ) ଆସେ । ବୈଦ୍ୟନାଥଙ୍କର ଆଦେଶ ମାନେ command of cure (ନିରାମୟ ଆଦେଶ) ।

ଜଣେ ପଚାରିଲେ - ଏଥିରେ ବାବା ବୈଦ୍ୟନାଥଙ୍କର କି କୌଣସି positive role (ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭୂମିକା) ଅଛି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବାବା ବୈଦ୍ୟନାଥଙ୍କ ଠାରେ ନିଜେ positive (ନିଶ୍ଚିତ) ହେଲେ ହିଁ ହୁଏ ।

ଆ: ପ୍ର: ୨୨/୧୧.୨.୧୯୫୪

II 'ତୁମେ ମୟ' ମାନେ କ'ଣ ।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କରିଲେ - 'ତୁମେ ମୟ' ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - 'ମୟ' ମାନେ ଏହି କଥା ଯେ, ମୋର ସମସ୍ତ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକ ତାଙ୍କ ଠାରେ ଅନୁରକ୍ତ ହେବ । ପ୍ରୀତିଟା କିନ୍ତୁ ସୌଜନ୍ୟମୂଳକ ନୁହେଁ - ଟାଣ (ଭଲ ପାଇବା) । ଏହି ଟାଣ ଅନୁପାତିକ କର୍ମ ଓ କର୍ମଫଳ ଗୁଡ଼ିକ ବି ସବୁ ଏହି ପଥରେ adjusted (ବିନାୟିତ) ହୋଇଉଠେ । କାହାରିକୁ ଯଦି ମୁଁ ଭଲ ପାଏ, ତେବେ ତା'ପାଇଁ କଷ୍ଟ କରି ବି ମୋର ସୁଖ ବୋଧ ହୁଏ । ଠିକ ଠିକ interest (ଅନ୍ତରାସ) grow (ସୃଷ୍ଟି) କରିବା ଦରକାର ।

ଦୀପ: ୧/୨.୫.୧୯୫୭

II ବ୍ରହ୍ମା, ବ୍ରହ୍ମ ଏବଂ ବ୍ରାହ୍ମଣ - ଏହା ଭିତରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ କ'ଣ ।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ବ୍ରହ୍ମା, ବ୍ରହ୍ମ ଓ ବ୍ରାହ୍ମଣ - ଏହା ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବ୍ରହ୍ମା - The creator (ସୃଷ୍ଟା), ବ୍ରହ୍ମ - the hose of becoming (ବର୍ଜନାର ଧାରକ ଓ ସମ୍ପ୍ରେରକ), ଆଉ ବ୍ରାହ୍ମଣ - he who knows ବ୍ରହ୍ମ (ଯିଏ ବ୍ରହ୍ମକୁ ଜାଣନ୍ତି) ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ବାଇବେଲରେ ଏହି ରକମ ଗୋଟିଏ କଥା ଅଛି, - By contact with salt you will become salt, by contact with the light, you will become light - ଏହାର ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏହି ଯେ 'ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ ବ୍ରହ୍ମେବ ଭବତି' - same thing (ଏକ ହିଁ ଜନିଷ) ।

ତାପ. ୧/୪.୫. ୧୯୫୩

II ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା ବ୍ୟାପାରଣ କ'ଣ ।।

ଜଣେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା ବ୍ୟାପାରଣ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତାର ମଧ୍ୟରେ 'ଅଧି' ଅଛି । ଅଧି ମଧ୍ୟରେ ଅଛି ଧା - ଧାରୁ ମାନେ ଧାରଣ-ପୋଷଣ । ଆଉ, ଆତ୍ମା ଆସିଛି ଅର୍ଥ - ଧାରୁ, ମାନେ ଗତି । ସେଥିପାଇଁ ଆତ୍ମିକ ସମ୍ପର୍କ ମାନେ ତାହା ହିଁ ଯାହା ତୁମକୁ mobile (ଚଳମାନ) କରି ରଖେ । ଆତ୍ମିକ ଶକ୍ତିକୁ ଯାହା ଧାରଣ - ପୋଷଣ କରେ, ତାହା ହିଁ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା । ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତାର ମଧ୍ୟରେ physique (ଦେହ) ଓ spirit (ଜୀବନାଶକ୍ତି)ର ସୁସଙ୍ଗତ ଚଳନ ଅଛି । Spirit (ଜୀବନାଶକ୍ତି) ମାନେ ବି ତାହା ହିଁ, by which your physical body lives on (ଯା'ଦ୍ୱାରା ତୁମର ଶରୀରଦେହ ବର୍ତ୍ତମାନ ଅଛି) । ପୁଣି physique (ଦେହ) ବାଦ ଦେଇ spiritର (ଜୀବନାଶକ୍ତି)ର କୌଣସି ମାନେ ନାହିଁ । ଆଉ, ଏହି ଦୁଇଟି combined (ମିଳିତ) ହେଲେ ହିଁ ହୁଏ existence (ସତ୍ତା) ।

ତାପ. ୧/୨୯.୫. ୧୯୫୩

II ସତ୍ତା କ'ଣ ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ସତ୍ତା କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତୁମର ଅଛି ଶରୀର, ମନ ଓ ଜୀବନଦାପନା । ଏହି ତିନିଟିର ଯେ concrete exposition (ବାସ୍ତବ ପ୍ରକାଶ) ତାହା ହିଁ ତୁମର ସତ୍ତା । ପୁଣି, ଯାହା ସହିତ ତୁମେ ଓଡ଼ିଆରେ ଭାବେ ଜଡ଼ିତ ଅଛ ତାହା ବି ତୁମର ସତ୍ତା । ସେହି ଅର୍ଥରେ ତୁମର ଘର, ଜମି ଏହି ସବୁ ବି ତୁମର ସତ୍ତାର ଅଂଶ ।

ତାପ. ୧/୨୯.୫. ୧୯୫୩

II ଏତମର ବି ଚେତନା ଅଛି କି ନାହିଁ ।।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - A tomor (ଅଣ୍ଡ)ର ବି କ'ଣ consciousness (ଚେତନା) ଅଛି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Atom ମାନେ ତ ଅଣ୍ଡ । ତାର ପ୍ରଥମ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ଯଦି ହୁଏ ତଦାଣ୍ତ ତାହାଲେ ତାର consciousness (ଚେତନା) ଅଛି । ଆଉ atomର (ଅଣ୍ଡ)ର ଭିତରେ ତାହା ଅଛି ହିଁ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - କିନ୍ତୁ ମନର ଯେ ରକମ consciousness (ଚେତନା), atomର (ଅଣ୍ଡ)ର କ'ଣ ସେହି ରକମ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Atomର ବି (ଅଣ୍ଡର ବି) consciousness (ଚେତନା) ଅଛି, ତେବେ ତା'ଭଳି ରହିଛି ।

ପ୍ରଶ୍ନ - Atom (ଅଣ୍ଡ) କ'ଣ ମନ ପରି କ୍ରିୟାଶୀଳ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମନ କ୍ରିୟାଶୀଳ । Atomର ମଧ୍ୟରେ ବି କ୍ରିୟାଶୀଳତା ଅଛି । ଆଉ, ତାହା ଅଛି ବୋଲି ହିଁ atom bombard କରି କେତେ କ'ଣ କାଣ୍ଡ କରି ପକାଏ ।

ତାପ. ୧/୨୯.୫. ୧୯୫୩

II ପୁରୁଷୋତ୍ତମ କିଏ ।।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ପ୍ରଦାପ ଠାରୁ ପ୍ରଦାପ ଜଳେ । ଦୁନିଆରେ ସେ ହିଁ ପ୍ରଦାପ, ଯାହାଙ୍କ ଠାରୁ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର consciousness (ଚେତନା) ପ୍ରକୃଳିତ ହୁଏ । ସେଥିପାଇଁ କୁହାଯାଏ, 'ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ ବ୍ରହ୍ମେବ ଭବତି' । ଆଉ ବ୍ରହ୍ମ ହିଁ ପରମ ପ୍ରଦାପ । ଏହି ପ୍ରଦାପଦ୍ୱୟ ଯାହାଙ୍କ ଭିତରେ ମୂର୍ତ୍ତି ହୋଇ ଉଠେ, ସେ ହିଁ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ । ଯିଏ ନିଜେ ଆଚରଣ କରି ଆତ୍ମମାନଙ୍କୁ ସବୁ କିଛି ଦେଖେଇ ଓ ଜଣେଇ ଦିଅନ୍ତି, ସେ ହିଁ ଆତ୍ମାର୍ଯ୍ୟ । ମହାପୁରୁଷ ହେଲେ fulfiller the great (ମହାନ ପୂରଣକାରୀ), ଆଉ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ହେଉଛନ୍ତି fulfiller the best (ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ପୂରଣକାରୀ) । ସେଥିପାଇଁ ଅନେକେ ତାଙ୍କୁ କହନ୍ତି, world teacher (ବିଶ୍ୱର ଶିକ୍ଷକ) । ସେ କୌଣସି ବିଶେଷ ଦେଶ ପାଇଁ ଆସିନାଆନ୍ତି । ସେ ଆସିଥାନ୍ତି ସମଗ୍ର ଦୁନିଆ ପାଇଁ । ସେଥିପାଇଁ ତାଙ୍କୁ କୁହାଯାଏ ଅବତାର ପୁରୁଷ । Prophet (ପ୍ରେରିତ)

କଥାର ମାନେ ବି ହେଲା - ଆଗେଇ ଯିବାର ବାର୍ତ୍ତା ଯିଏ ଦିଅନ୍ତି । ସେ ବାର୍ତ୍ତାକ ପରମ ବାର୍ତ୍ତାକ । ତା'ଠାରୁ ହେଲେ messenger (ବାର୍ତ୍ତାବହ) । Christ, ଶ୍ରୀଚୈତନ୍ୟ ଇତ୍ୟାଦି ବଡ଼ ବଡ଼ incarnation of goodhoo (ଈଶ୍ବରତ୍ବର ଅବତରଣ) ଯେଉଁମାନେ, ସମସ୍ତେ କିନ୍ତୁ incarnation of goodhoo (କଲ୍ୟାଣର ଅବତରଣ) - Shivhood (ଶିବତ୍ବ) । ସତ୍ୟମ୍, ଶିବମ୍, ସୁନ୍ଦରମ୍ । ତେଣୁ କୁହାଯାଏ God is good (ଈଶ୍ବର ମଙ୍ଗଳମୟ) । ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ବିଭିନ୍ନ ଭାଷାରେ, ବିଭିନ୍ନ କାଳଦ୍ବାରା ଏହି ଗୋଟିଏ କଥା ହିଁ କହିଛନ୍ତି - how to live and how to grow (କିପରି କରି ବଞ୍ଚିବାକୁ ଓ ବଢ଼ିବାକୁ ହେବ) । ସବୁ ଦେଶର ସବୁ ଶିଆଳର ତାକ ଏକ ।

ଦୀପ. ୧/୧୭.୬.୧୯୫୭

II ନାରାୟଣଙ୍କର ଅନନ୍ତଶଯ୍ୟା କ'ଣ ।

ଜଣେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ନାରାୟଣଙ୍କର ଅନନ୍ତଶଯ୍ୟାର ବ୍ୟାଖ୍ୟାଟି କି ରକମ ? ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଅନନ୍ତ ହେଲା unbounded (ସୀମାହୀନ) ସରା । ଅନନ୍ତ ନାଗର ଉପରେ ନାରାୟଣ ଶୋଇ ଅଛନ୍ତି; ଲକ୍ଷ୍ମୀ ତାଙ୍କର ପଦସେବା କରୁଛନ୍ତି । ଏହି ଅବସ୍ଥାରେ ନାରାୟଣଙ୍କର ନାଭି ପଦ୍ମ ଠାରୁ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କର ଜନ୍ମ ହେଲା । ଏଠାରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ହେଉଛନ୍ତି ଚର ବା negative (ରିଟା ମେରୁ) ଏବଂ ନାରାୟଣ ହେଲେ ସ୍ତ୍ରୀୟା ବା positive (ରଜା ମେରୁ) । ଚର ଏବଂ ସ୍ତ୍ରୀୟା ମିଳିତ ହେବାରୁ ସୃଷ୍ଟି ସମ୍ଭବ ହୋଇ ଉଠିଲା । ପୁଣି, ବ୍ରହ୍ମା ଯେବେ ଠାରୁ ସୃଷ୍ଟି କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ, ସେତେବେଳେ ହେଲା ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ । ଆଉ, ନାରାୟଣ ହେଉଛନ୍ତି eternal existence (ସନାତନ ସତ୍ତା), ବୃଦ୍ଧିର ପଥ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଅନନ୍ତ ନାଗ ଯେ କୁହାଯାଏ, ସେଠାକାର ନାଗ ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ନଗ ମାନେ ଯେ ଚାଲେ ନାହିଁ, ତା'ଠାରୁ ନାଗ ଅର୍ଥାତ୍ ଅଚଳ ଶଯ୍ୟାରେ ଯିଏ ଶୋଇ ଅଛନ୍ତି । ଏହି ଯେ କ'ଣ କୁହାଯାଏ - ନିତ୍ୟଃ ସର୍ବଗତଃ ସ୍ଥାଣୁରତଲୋ ହୟଂ ସନାତନ ।

ଦୀପ. ୧/୧୭.୬.୧୯୫୭

II ଈଶ୍ବର ଏକ କି ନୁହଁ ।

ଈଶ୍ବରଙ୍କର ଏକତ୍ବ ନେଇ କଥା ଉଠିଲା ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - God is unique (ଈଶ୍ବର ଅଦ୍ବିତୀୟ) । ସେଥିପାଇଁ ପ୍ରତିଟି ମଣିଷ ହିଁ unique (ଅଦ୍ବିତୀୟ) । ବାବୁ ଜଣେ ହୁଏ ଦୁଇଟା ନୁହେଁ ।

ଦୀପ. ୧/୧୭.୬.୧୯୫୭

II ସତ୍ୟ କ'ଣ, ସୁଖ କ'ଣ ।

ଜଣେ ସତ୍ୟ କଥା କହିବା ସମୟରେ କଥା ଉଠାଇଲେ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସତ୍ୟ ମାନେ ଅସ୍ଥିତର ଭାବ, ବଞ୍ଚିବାର ଭାବ । ଯାହାଦ୍ବାରା ମଣିଷ ବଞ୍ଚେ, ବଢ଼େ, ତାହାହିଁ ସତ୍ୟ । ତାହାହିଁ ଶୁଭ, ମଙ୍ଗଳ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଆଉ happinessଟା (ସୁଖଟା) କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଶୁଭ ହିଁ happiness (ସୁଖ) । Happiness lies in goodness (ଶୁଭ ମଧ୍ୟରେ ହିଁ ସୁଖ ନିହିତ), happiness lies in ସତ୍ୟ (ସତ୍ୟର ମଧ୍ୟରେ ସୁଖ ନିହିତ) ।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ କହିଲେ - ଠିକ୍ ବୁଝି ପାରିଲି ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯେମିତି ଧରନ୍ତୁ, କାହାକୁ ଯଦି illegitimate son (ଅବୈଧ ସନ୍ତାନ) କହୁ, ତା'ଦ୍ବାରା ସେ shocked (ଦୃଃସ୍ତତ) ହେବ । ମୁଁ ମଧ୍ୟ ହୁଅନ୍ତି, ଯଦି ମୋର ବି ଏହି ଅବସ୍ଥା ହୁଅନ୍ତା । ସେହି ରକମ କହିବା ବଞ୍ଚିବା-ବଢ଼ିବାର ସହାୟକ ନୁହେଁ । ସତ୍ୟ ତାହା ହିଁ ଯାହା ବଞ୍ଚିବା-ବଢ଼ିବାର ସହାୟକ । ଗୋଟିଏ କଥା ଯଥାର୍ଥ ହୋଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ତାହା ସତ୍ୟ ନ ବି ହୋଇପାରେ । ସତ୍ୟର character (ଚରିତ୍ର) ଅଛି - ସତ୍, ଚିତ୍, ଆନନ୍ଦ । ଯେତେବେଳେ ଏହି ଜିନିଷଟିର ଗୋଟିଏ combined (ସମ୍ମିଳିତ) ରକମର ହୁଏ, ସେତେବେଳେ ସତ୍ୟର ଆବିର୍ଭାବ ହୁଏ । ସତ୍ୟମ୍-ଶିବମ୍-ସୁନ୍ଦରମ୍ । ସୁନ୍ଦରମ୍-ଆଦରଣୀୟମ୍ । ଯାହା existenceର forରେ (ସତ୍ତାର ସପକ୍ଷରେ) ତାହା ହିଁ ସତ୍ୟ ।

ଦୀପ. ୧/୧୭.୬.୧୯୫୭

II ପ୍ରକୃତ କଲ୍ୟାଣର ପଥ କ'ଣ ।

ଜଣେ ବହିରାଗତ ଭଦ୍ରଲୋକ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ପ୍ରକୃତ କଲ୍ୟାଣର ପଥ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଈଶ୍ବର ହିଁ କଲ୍ୟାଣର ପ୍ରଭୁ । ଆଉ, ଯିଏ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟପାଳୀ ଆପୁରୁଷମାଣ ମହାପୁରୁଷ, ତାର ଜୀବନ ହିଁ ହେଲା ଈଶ୍ବରଙ୍କର ରୂପ । ଆମେମାନେ

ଯେତେ ହିଁ ତାଙ୍କ ଅନୁଶାସନରେ ଆତ୍ମ ନିଯୋଗ କରିବୁ ତଦନୁଗ ପଲ୍ଲୀରେ, କଲ୍ୟାଣ ସେତେ ହିଁ ଆପଣାଛାଏଁ ଆସିବ । ଏହି ଯେ ଗୀତାରେ ଅଛି, 'ଯୋଗକ୍ଷେମ' ବହାମ୍ୟହମ୍, ସେହିଟା ବାସ୍ତବାୟିତ ହୋଇଉଠେ ।

ଦୀପ. ୧/୧୪.୬.୧୯୫୩

II ସୁଗତି କି ଭାବରେ ହୁଏ ?

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - କି ଭାବରେ ସୁଗତି ହୁଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସୁଗତି ହେବାକୁ ହେଲେ ସୁକେନ୍ଦ୍ର କି ହେବାକୁ ଦରକାର । ଆଉ ସୁକେନ୍ଦ୍ର କି ହେବାକୁ ହେଲେ ଦୀକ୍ଷାର ପ୍ରୟୋଜନ । ଆମ୍ଭେମାନେ ଯିଏ ଯେମିତି ହେଉନା କାହିଁକି, ଆମେ ପ୍ରତ୍ୟେକେ ଶୁଭ ଚାହୁଁ । ସମସ୍ତଙ୍କ ସଭା ଭିତରେ ଅଛି ସତ୍ୟମ୍, ଶିବମ୍, ସୁନ୍ଦରମ୍ । ଆଗରୁ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ପ୍ରଥା ଥିଲା ବ୍ରାହ୍ମଣ - କ୍ଷତ୍ରିୟ ଓ ବୈଶ୍ୟର ପାଞ୍ଚ ବର୍ଣ୍ଣରେ ହିଁ ଦୀକ୍ଷା ହେଉଥିଲା । ଦୀକ୍ଷିତ ହୋଇ ନିୟମିତ କରି ଚାଲିଲେ ଭିତରର ଶୁଭଟା ଜାଗ୍ରତ ହୁଏ । ସେହି customଟା (ପ୍ରଥାଟା) ଧରି ରଖା ହୋଇଛି ଉପବାସ ଧାରଣ କରିବା ଭିତର ଦେଇ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଯା'ର ବିହିତ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଦୀକ୍ଷା ହୋଇନାହିଁ, ତାର ତ ସେଥିପାଇଁ ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ କରିବା ଦରକାର ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସଦଗୁରୁ ଯେ ପାଏ, ତାର ସମସ୍ତ ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ ବି ହୋଇଯାଏ । କାରଣ, ସେତେବେଳେ ଏହି ଇଷ୍ଟକେନ୍ଦ୍ରିକ ଚଳଣର ଭିତର ଦେଇ tradition (ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ) ଗୁଡ଼ିକ ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ re-established (ପୁନଃ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ) ହୁଏ । ଏହା ହେଲେ ହିଁ ସେ ସବୁଟା ବୁଝେ ଏବଂ ସେହି ରକମରେ ପରିବାର ପରିଜନ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଚଳେଇ ପାରେ ।

ଦୀପ. ୧/୧୨.୧୧.୧୯୫୩

II ସର୍ବଧର୍ମ ତ୍ୟାଗର କଥା କାହିଁକି ।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଆଜ୍ଞା, ଗୀତାରେ ଯେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କହିଛନ୍ତି 'ସର୍ବଧର୍ମାନ୍ ପରିତ୍ୟଜ୍ୟ ମାମେକଂ ଶରଣଂ ବ୍ରଜ' ସେଠାରେ ସର୍ବଧର୍ମ ତ୍ୟାଗ କରିବାର କଥା କାହିଁକି କହିଲେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପ୍ରବୃତ୍ତିର ଧର୍ମ ଅଛି, ତା'ପରେ ବହୁ ନୈଷିକ ହୋଇ ବିଭିନ୍ନ

ଦେବଦେବୀଙ୍କର ପୂଜା କରିବା ଅଛି । ଏହି ଯାହା କିଛି ସର୍ବଧର୍ମ ପରିତ୍ୟାଗ କରି ମୋର ଦେବା ନୀତି ଗୁଡ଼ିକ ପାଳନ କର, ତେବେ ମୁଁ ତୁମକୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବି । ଏହି ହେଲା ତା'ର ଅର୍ଥ । ପୁଣି, ଏହିପରି ହେବାକୁ ଗଲେ, ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ର) ହେବାକୁ ହେବ । ସେଥିରେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର complex (ପ୍ରବୃତ୍ତି) ଗୁଡ଼ିକ adjusted (ନିୟନ୍ତ୍ରିତ) ହେବ । ଏହା ଭିତର ଦେଇ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ବୋଧୂ ବଢ଼ି ଯିବ, ମୁକ୍ତି ଆସିବ ।

ଦୀପ. ୧/୧୪.୬.୧୯୫୪

II ଆତ୍ମା କଲୁଷିତ ହୁଏ କିପରି ।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ପଚାରିଲେ - ଭଗବାନଙ୍କର ଆତ୍ମା ଯେତେବେଳେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ, ସେତେବେଳେ ତାହା କଲୁଷିତ ହୁଏ କିପରି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆତ୍ମା ଯେତେବେଳେ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଅଭିଭୂତ ହୁଏ, ସେତେବେଳେ ହୁଏ ଶୀତଳ । ଆତ୍ମା ହେଉଛି ଅତ ଧାତୁ, ମାନେ motive power (ଚାଳକ ଶକ୍ତି) । ମୋର ଏହି ଆତ୍ମା ଦେଇ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇଲେ, ତେବେ ଯାଇ ମୋର ଲାଭ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ତାହାଲେ ପ୍ରଧାନ ଜିନିଷ ହେଲା କ'ଣ କର୍ମ କରିବା ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ହଁ, କର୍ମ କରିବା ହିଁ ଠିକ୍ କଥା । କିନ୍ତୁ ଭକ୍ତି ନଥିଲେ କର୍ମ ସୁଷ୍ଟ ଭାବରେ ହୁଏ ନାହିଁ । ଭକ୍ତି ଛଡ଼ା କର୍ମ disintegrated (ସଂହତିହରା) ହୋଇଯାଏ । ଭକ୍ତି ନେଇ ଆସେ ଜ୍ଞାନ । ଯେଉଁଠି love (ଭଲ ପାଇବା) ସେଠାରେ ହିଁ lore (ଜ୍ଞାନ) । ଆମ୍ଭେମାନେ ଯେତେବେଳେ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଭଲ ପାଉ, ସେତେବେଳେ ଆମର ଲାଭ ହୁଏ । ନିଜେ ଯଦି ନିଜ ଠାରେ concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ର) ହେବାକୁ ଚେଷ୍ଟାକରୁ, ସେଥିରେ ପାଇଦା ଖୁବ୍ ବେଶୀ ନାହିଁ । ତାଙ୍କଠାରେ concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ର) ହେବା ଦରକାର ।

ଦୀପ. ୧/୧୪.୬.୧୯୫୪

II ତ୍ୟାଗ ହିଁ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଆଦର୍ଶ କି ନୁହେଁ ।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ଭାରତରେ ତ ତ୍ୟାଗ ହିଁ ଧର୍ମ ବୋଲି ଘୋଷିତ ହୋଇଛି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତ୍ୟାଗ କିନ୍ତୁ ଆମ୍ଭ ମାନଙ୍କର ଆଦର୍ଶ ନୁହେଁ । ଭୋଗ ପାଇଁ ହିଁ ତ୍ୟାଗ । କାରଣ, becoming (ବର୍ଦ୍ଧନା) ଯେତେବେଳେ ଚାହୁଁ ସେତେବେଳେ ହିଁ

ଭୋଗ ଚାହିଁଥାଉ । ତ୍ୟାଗଟା secondary (ବୌଣ୍ଟ) । ପୁଣି ଦେଖ, ସାତ ମହଲ କୋଠାରେ ରହିଲେ ବି ମୋର ଅସୁବିଧା ହେବନାହିଁ, ଯଦି ଏହି ଘରଟି ମୋର being and becomingର (ଅସ୍ତିତ୍ବ ଓ ବର୍ତ୍ତନା)ର ପରିପନ୍ଥା ନହୁଏ । ପୁଣି, ଏହା ମଧ୍ୟରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଜିନିଷ ଅଛି । ତୁମେ ଯଦି minimumର (କମର) ଭିତରେ accustomed (ଅଭ୍ୟସ୍ତ) ହୋଇ ପାରିଲ, ତେବେ maximum (ବେଶି) ପାଇଲେ ବି ତୁମର ଅସୁବିଧା ହେବନାହିଁ । ତାହା ହିଁ ତ୍ୟାଗ କରିବୁ, ଯାହା ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ବଞ୍ଚିବା ବଢ଼ିବାର ଅତରାୟ ହୁଏ । ତେଣୁ ମୋର ମନେହୁଏ, ସମସ୍ତଙ୍କୁ capitalist (ଧନବାନ) କରି ତୋଳ । ତା'ନହେଲେ ମୋର ସୁଖ ହେବନାହିଁ । ମୋର ବଢ଼ିବାର ଭିତର ଦେଇ ଯଦି ମୋର ଉପଭୋଗ ହୁଏ, ତେବେ ମୋର ପରିବେଶ କିପରି ବର୍ଦ୍ଧନ ମୁଖର ହେବ, ମୁଁ ତାହା ବି ଚେଷ୍ଟା କରିବି । ପୁଣି, ଏହି minimumର (କମର) ଭିତରେ ରହିବାର ଅଭ୍ୟାସ କଲେ maximum (ବେଶି) ତ ଆଗରେ ଅଛି ହିଁ । ମୋର enjoyment (ଉପଭୋଗ) ହିଁ ହେଉଛି ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ଓ ସମର୍ଥନ । ଯାହା ଖାଇ ମୋର ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ଓ ସମର୍ଥନ ମୁଁ ହରେଇଛି, ତାହା ମୁଁ ଖାଇବାକୁ ଯଦି କାହିଁକି ? ଏହିପରି ଯଦି କୌଣସି ଅସତ୍ୟ ଥାଏ ଯାହା ସପାରିପାର୍ଶ୍ବିକ ତୁମ ସଭାର ପରିପୋଷଣା, ଲକ୍ଷେ ଅସତ୍ୟ ହେଲେ ବି ତାହା ସତ୍ୟ । ପୁଣି, ଏପରି ଯଦି କିଛି ଥାଏ ଯା'ଦ୍ୱାରା ସପାରିପାର୍ଶ୍ବିକ ତୁମର ଧୃତି ବଜାୟ ରହେ, ତାହା ଲକ୍ଷେ ଅଧର୍ମ ହେଲେ ବି ତା' ଧର୍ମ ହିଁ ।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ କହିଲେ - ତାହା ପୁଣି ଅଧର୍ମ ହେଲା କିପରି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଲୋକ ଚକ୍ଷୁରେ ତାହା ଅଧର୍ମ । ପୁଣି ସଦାଚାର ମାନେ ବି ତାହା ହିଁ । ସଦାଚାରର ପ୍ରଥମେ ଅଛି ସର୍ବ ଅର୍ଥାତ୍ ଜୀବନ ବଢ଼ି । ଯେ ଆଚରଣରେ ତୁମେ ବଞ୍ଚିପାରିବ, ବଢ଼ି ପାରିବ, ତାହା ହିଁ ସଦାଚାର ।

ପ୍ରଥମ ବ୍ୟକ୍ତି - ଆଜିକାଲି ମନର ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଖୁବ ବେଶି ଦେଖାଯାଏ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମନରେ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ରହିଲେ ମୁସକିଲ ହୁଏ । ମନର ଦାରିଦ୍ର୍ୟହୀନ ମଣିଷ ମାନଙ୍କର ଯୋଗ୍ୟତା ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ପ୍ରୟୋଜନ ଅଛି । ସେହି ପ୍ରୟୋଜନ ହୁଏତ ସେ ମେଷାଇ ପାରୁନାହିଁ । ସେଥିର ତାର ଧାରଣା ହୁଏ ଯେ ସବୁ ମଣିଷ ମାନେ ଶୋଷକ । ଅସଲରେ ତାର ଯୋଗ୍ୟତାହୀନତା ହିଁ ଯେ ତା'ର ନ ପାଇବାର କାରଣ ହୋଇଛି, ସେ ତାହା ବୁଝିବାକୁ ଚାହେଁନା ।

ତାପ: ୧/୨୦.୨.୧୯୫୪

।। କିପରି ଭାବରେ ଧରିବାକୁ ହୁଏ ।।

ଜଣେ ବହିରାଗତ ଭଦ୍ରଲୋକ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ଧର୍ମ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମୋର ଗୋଟିଏ miraculous conception (ଅଲୌକିକ ଧାରଣା) ଥିଲା ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Miracle (ଅଲୌକିକ) କିଛି ହେଉ ବା ନହେଉ, ତାଙ୍କୁ ଧରିବାକୁ ଗଲେ ହିଁ ଏପରି ଭାବରେ ଧରିବା ଦରକାର ଯେ 'ଠାକୁର, ତୁମେ ମୋତେ ଭଲ ପାଅ ବା ନ ପାଅ, ମୁଁ ତୁମକୁ ଭଲ ପାଇବାକୁ ଚାହେଁ, ତୁମର ସୁଖ ହିଁ ମୋର ସୁଖ ।' ଆତ୍ମମାନଙ୍କ ଶରୀରର ସମସ୍ତ କୋଷ ଗୁଡ଼ିକ ହିଁ concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ), ଆଉ concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) ଅଛି ବୋଲି ସମସ୍ତ ଶରୀର ସହ ସେ ଗୁଡ଼ିକ ଚିହ୍ନି ରହିଛି । ସେଥିପାଇଁ ଆତ୍ମମାନଙ୍କ ଜୀବନଚାଳୁ ବି ଯଦି concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) କରି ନତୋଲୁ, ତାହାଲେ ସବୁକିଛି disintegrated (ବିଚ୍ଛିନ୍ନ) ହୋଇଯାଏ ।

ଭଦ୍ର ଲୋକ - ଜୀବନରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଲାଭର ପଥରେ ଏତେ conflict (ସଂଘାତ) କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Conflict (ସଂଘାତ) ରହିବ ହିଁ । Conflict (ସଂଘାତ) ଭିତର ଦେଇ ନିଜର ସ୍ଥିତିକୁ ଠିକ ରଖି ସବୁକିଛିକୁ meaningfully adjusted (ସାର୍ଥକ ଭାବରେ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ) କରି ନେବାକୁ ହୁଏ । ଏହି ଯେ କହିଲି, ଏମିତି ଭାବ ରହିବା ଦରକାର - 'ମୋର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କିଛି ଚାହେଁ ନାହିଁ । ଠାକୁର ! ତୁମେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଲାଭ କର । ତୁମେ ସୁଖରେ ଥାଅ । ହେ ଈଶ୍ବର, ତୁମେ ମୋତେ ଭଲ ପାଅ ବା ନପାଅ, ମୁଁ ତୁମକୁ ଭଲ ପାଏ । ମୁଁ ତୁମକୁ ଭଲ ପାଇବି । ତୁମ ପାଇଁ କରୁଥିବି । ତୁମର ଅନୁକର୍ଷଣ, ତୁମର କର୍ମ ହିଁ ମୋର କର୍ମ । ମୋର ବି କିନ୍ତୁ ଏହି ରକମ ଥିଲା । ଏହିପରି କରି କିଛି ହେବ ବା କିଛି ପାଇବି, ଏ ବୁଝି ମୋର କୌଣସି ଦିନ ନଥିଲା । କେବଳ ନିଷ୍ଠା ନେଇ ଚାଲୁଥିଲି ।

ଭଦ୍ର ଲୋକ - ନିଷ୍ଠାଟା କି ରକମ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ନିଷ୍ଠା ହେଲା ନି-ସ୍ବା, ନିବିଷ୍ଟ ଭାବରେ ଲାଗି ରହିବା ।

ଭଦ୍ର ଲୋକ - ତାହାଲେ ବୁଝି ପାରୁଛି, ଆପଣ ଦାକ୍ଷ୍ୟା ନେବାର କଥା କହୁଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଯଦି ମୁଁ ନିଜର ଆଦର୍ଶ follow (ଅନୁସରଣ) କରି ଚାଲେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତା ତ ହୁଏ ନାହିଁ । ଆଦର୍ଶ-ଯାହାକୁ ଦେଖି ଚାଲିବାକୁ ହୁଏ । ଆଦର୍ଶହୀନ ଜୀବନ ହେଲା complex-prominent (ବୃତ୍ତି ପ୍ରଧାନ) ।

ଭଦ୍ର ଲୋକ - କିନ୍ତୁ ଦୀକ୍ଷା ନେବାକୁ ଗଲେ ପୁଣି ଭଲ ଦିନ - ତାରିଖ ଦରକାର ତ! ସବୁ ଦିନରେ ତ ଦୀକ୍ଷା ହୁଏ ନାହିଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଦିନ-ତାରିଖ ହିସାବ କରି ଜନ୍ମ ନେଇ ନାହିଁ। ଯେତେବେଳେ ମରିବୁ ସେତେବେଳେ ବି ଦିନ-ତାରିଖ ହିସାବ କରି ମରିବା ନାହିଁ। ତେବେ ଜୀବନମନ୍ତ୍ର ଯେତେବେଳେ ନେବି, ସେତେବେଳେ ପୁଣି ଦିନ-ତାରିଖ ହିସାବ କାହିଁକି ?

ଭଦ୍ରଲୋକ - ଏଠାରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ କଥା ଶୁଣିଲି, ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ନା କ'ଣ ଦୀକ୍ଷା ଦିଅନ୍ତି ନାହିଁ, ଅନ୍ୟ ମାନଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ଦୀକ୍ଷା ନେବାକୁ ହୁଏ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଆଦେଶରେ ଜଣେ କେବଳ impart (ସଞ୍ଚାରିତ) କରିଦିଅନ୍ତି। ସେ କିନ୍ତୁ ଗୁରୁ ନୁହଁନ୍ତି। ଗୁରୁ ଏହି ଆଚାର୍ଯ୍ୟ।

ତାପ: ୧/୧୭.୩.୧୯୪୪

II ନିଷ୍ଠାର ଗୌଡ଼ାମି (ଜିଦ) ଦରକାର କାହିଁକି ।।

ଜଣକ ସାଙ୍ଗରେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - Fanaticism (ନିଷ୍ଠାର ଗୌଡ଼ାମି) ଦରକାର। ଯେପରିଏହି ଗଛଟାର ଯଦି ବକଳ ଛଡେଇ ଦେଉ, ତାହାଲେ ସେହିଟା ଆଉ ବଢ଼ି ପାରିବ ନାହିଁ। ଏହିପରି ମୋର ଶରୀରର ଚମଡ଼ା ଯଦି ବାହାର କରିଦିଏ, ତାହାଲେ ମୁଁ ଆଉ ବଢ଼ି ପାରିବି ନାହିଁ। ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ ଯାହାକୁ ବଢ଼େଇବାକୁ ଚାହେଁ, ଆଗେ ତାକୁ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ହେବ। ଦେଶର ଭଲ କରିବାକୁ ଗଲେ, ଆଗେ ଦେଶର ମଣିଷ ଗୁଡ଼ିକ ଯେପରି ନଷ୍ଟ ହୋଇ ନଯାଏ, ତାହା ଦେଖିବାକୁ ହେବ। ପୁଣି, ଦେଶ କଥାଟା ଆସିଛି ଆଦେଶ ଠାରୁ ଏବଂ ଆଦେଶ ଆସିଛି ଆଦର୍ଶ ଠାରୁ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଆଦର୍ଶ ପୁଣି ଭଲ ହେବା ତ ଦରକାର ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆଦର୍ଶ ଯେମିତି ଭଲ ହେବା ଦରକାର, ସେମିତି ସେହି ଆଦର୍ଶଙ୍କ ଠାରେ love (ଭଲ ପାଇବା) ରହିବା ଦରକାର। ଆଦର୍ଶଙ୍କ ଠାରେ love (ଭଲ ପାଇବା) ରହିଲେ ହିଁ ଶକ୍ତିର ସୁରଣ ଘଟିଥାଏ। Love (ଭଲ ପାଇବା) ମାନେ ଗୋଟିଏ imbecile (ଦୁର୍ବଳ) ଅବିଶ୍ୱାସୀତା ନୁହେଁ କିନ୍ତୁ Love is faith (ଭଲ ପାଇବା ହିଁ ବିଶ୍ୱାସକୁ ସୃଷ୍ଟି କରେ)। Love ଆଣିଥାଏ power (ଶକ୍ତି)। Love (ଭଲ ପାଇବା) ଯାହା ଭିତରେ ଥାଏ, power (ଶକ୍ତି) ମଧ୍ୟ ତା' ଭିତରେ ଉଦ୍ଭୁତ ହୁଏ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଆମେମାନେ ଆଦର୍ଶ କହିଲେ ଗୋଟିଏ ନୀତିକୁ ବୁଝିଥାଉ, ତାକୁ ଜିପରି ଭଲ ପାଇବୁ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆଦର୍ଶ ମାନେ principal (ପ୍ରଧାନ ବ୍ୟକ୍ତି), idea (ଧାରଣା) ନୁହେଁ - Ideal (ଆଦର୍ଶ ପୁରୁଷ)। ଆଦର୍ଶ ମାନେ ଯାହାକୁ ଦେଖି ମୁଁ ଚାଲିପାରେ। ଏହି ଯେ କ'ଣ କୁହାଯାଏ - 'ବୁଦ୍ଧ' ଶରଣ' ଗଙ୍ଗାମି, ଧର୍ମ' ଶରଣ' ଗଙ୍ଗାମି, ସଂଘ' ଶରଣ' ଗଙ୍ଗାମି।' ସମସ୍ତଙ୍କ ମୂଳରେ ହିଁ ସେହି ବୁଦ୍ଧ। ଆଉ ବାକି ସବୁ ଗୁଡ଼ିକ crystallised in Buddha (ବୁଦ୍ଧଙ୍କଠାରେ ଦାନାବାନ୍ଧା)। ବୁଦ୍ଧଙ୍କୁ ବାଦ ଦେଲେ ସବୁ ହିଁ ଫାଙ୍କା।

ପ୍ରଶ୍ନ - କିନ୍ତୁ ଏହି ରକମ କୌଣସି Living Ideal (ଜୀବନ୍ତ ଆଦର୍ଶ)ଙ୍କର କଥା ତ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ଶାସ୍ତ୍ରରେ କିଛି କୁହାଯାଇ ନାହିଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେ କେମିତିକି କଥା! ଏବେ ବି ଶୁଣିବାକୁ ମିଳେ ଏହି 'ସାତାରାମ-ସାତାରାମ' ଧ୍ୱନୀ। ଏବେ ବି ଆମେମାନେ କହୁ 'ମନ୍ଦିରକୁ ଯିବାର କଥା। ମନ୍ଦିର ମାନେ ଆମ୍ଭ ମାନଙ୍କର ଆଦର୍ଶ ଯେଉଁଠି ବାସ କରନ୍ତି। ସାତାରାମଙ୍କର ମୂର୍ତ୍ତି ଆମେମାନେ ପଥରରେ ଗଢ଼ିଛୁ। ଆଉ, ସେଠାକୁ ଯାଇ ଏବେ ବି ମଥାନତ କରି କହୁ - ଭଗବାନ, ଭଗବାନ, ଭଗବାନ।' ମୁଁ ଏହି ରକମ ଭାବେ। ଆଉ ମୋ ଭଳି ଏପରି ଦେଖୁବ ଏବେ ବି ଅନେକ ଅଛନ୍ତି।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଅନେକେ କହନ୍ତି, ଆଦର୍ଶଙ୍କୁ ଆମେ ସବୁ କିଛି ଦେଇ ଦେବୁ କାହିଁକି ? ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ନିଜର ଗୋଟିଏ ସାତତ୍ତ୍ୱ ତ ଅଛି!

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସାତତ୍ତ୍ୱ ତ ଏହି ଆଦର୍ଶାନୁଗତିରେ ହିଁ ଅଛି। ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ଯେତେବେଳେ ମୋତେ ଆଦର୍ଶାନୁସରଣ ଭିତର ଦେଇ balanced (ସାମ୍ୟ ଭାବାପନ୍ନ) କରିଦିଏ, ସେତେବେଳେ ମୋର ସାତତ୍ତ୍ୱର ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ। ତାର ଆଗେ ପ୍ରବୃତ୍ତିର ଟାଣ ଥାଏ, ସାତତ୍ତ୍ୱ ରହି ନଥାଏ। ସୁନିଷ୍ଠା ହିଁ ସାତତ୍ତ୍ୱର ସ୍ରଷ୍ଟା। ଯେଉଁଠାରେ ହିଁ ସାତତ୍ତ୍ୱ ଚାହିଁ, ସେଥିରେ ସୁନିଷ୍ଠା ଦରକାର ତା' ଆଦର୍ଶରେ ହେଉ, ଟଙ୍କାରେ ହେଉ ବା ଯେଉଁଥିରେ ବି ହେଉ।

ଜଣେ କହିଲେ - ଆମେମାନେ ଆଦର୍ଶ କହିଲେ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ କଥାଟା use (ବ୍ୟବହାର) କରିଛୁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପୂରୁଷୋତ୍ତମ ମାନେ ful filler the best (ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ପୁରଣକାରୀ) ଆଉ, ମହାପୁରୁଷ ହେଲେ fulfiller the great (ମହାନ ପୁରଣକାରୀ)।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ସେମାନଙ୍କୁ accept (ଗ୍ରହଣ) କରିବାକୁ ହେଲେ ଆମେ କେତେ ଜଣା ଯେ ସେମାନଙ୍କ ଭଳି କଷ୍ଟ ସାକାର କରି ଅଗ୍ରସର ହେବୁ ତାହା ସନ୍ଦେହର କଥା।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Accept (ଗ୍ରହଣ) କର ବା ନ କର, ଗୋଟିଏ ମଣିଷକୁ ଭଲ ପାଅ, ଆଉ ତା'ଲାଗି କର। Love and do for him (ଭଲପାଅ ଓ ତା'ପାଇଁ କର) - ସେଥିରେ ତୁମର ସାତନ୍ତ୍ର୍ୟ ରହୁ ଅଥବା ନରହୁ। ପିଲାବେଳରେ ଗୋଟିଏ ଥିଏଟର ଦେଖୁଥିଲି, ସେଥିରେ ଗୋଟିଏ ଗୀତ ଅଛି -

“ଭାଇବାସାର ନିଦାନେ

ପାଲିଏ ଯାହାର ବିଧାନ ବନ୍ଧୁ

ଲେଖା କୋନ ଖାନେ।”

ତେଣୁ, ଭଲ ପାଇଲେ କରିବାଟା ଆସେ। ବାୟିବ୍ ଏଡ଼ାଇବାର ବୁଦ୍ଧି କେତେବେଳେ ହେଲେ ହୁଏନାହିଁ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଜୀବନ୍ତ ଆଦର୍ଶଙ୍କର କଥା ସମସ୍ତେ ଭଲ ଭାବରେ ବୁଝନ୍ତି, ତା'ମନେ ହୁଏ ନା। ଗାତାରେ ଯେ ଅଛି, ‘ଧର୍ମର ଗୁନି ହେଲେ ହିଁ ସେ ଆସିବେ’। ତା' ମଧ୍ୟ ଲୋକ କେବଳ ଆବୃତ୍ତି କରିପା'ନ୍ତି।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେ ଆସନ୍ତୁ ବା ନ ଆସନ୍ତୁ, ବଞ୍ଚିବାକୁ ଗଲେ ହିଁ ମୋର ଦରକାର ଜଣେ ମଣିଷ - ସେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ହେଉ, କାୟସ୍ଥ ହେଉ, ମେହେନ୍ତର ହେଉ, ଆଉ ତୋମ ବି ହେଉ। ଆଉ, ସେ ହେବା ଦରକାର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟପାଳୀ ଆପୁରନ୍ତମାଣ।

ତାପ: ୧/୧.୭.୧୯୪୪

II ଏକଲବ୍ୟ ବଡ଼ ହେଲେ କିପରି।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ଆଜ୍ଞା, ଏହି ଏକଲବ୍ୟ fact (ବିଷୟଟା) ଆମେମାନେ କି ଭାବରେ ସମର୍ଥନ କରିବୁ? ସେ ତ ଦ୍ରୋଣଙ୍କର ସାହଚର୍ଯ୍ୟ ନ ନେଇ ବି ବଡ଼ ହୋଇଗଲା।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କିନ୍ତୁ ଦ୍ରୋଣଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ତାର ପରିଚୟ ଥିଲା। ଦ୍ରୋଣଙ୍କର ମୃଣ୍ମୟ ମୂର୍ତ୍ତି ଗଢ଼ି ତାଙ୍କର ପୂଜା କରୁଥିଲା। ଦ୍ରୋଣଙ୍କ ଉପରେ ଥିଲା ତା'ର ଅସମ୍ଭବ ଶ୍ରଦ୍ଧା। ଏହି ଶ୍ରଦ୍ଧା ହିଁ ତାର ପଥ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଛି। ତାଙ୍କର ସେଇ ମୂର୍ତ୍ତିର ସେବା-ପୂଜା-ଆରାଧନା କରୁ କରୁ ହିଁ ତାର ପ୍ରଜ୍ଞା ଜନ୍ମିଲା।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ମୂର୍ତ୍ତି ପୂଜା କରି ବି ଯଦି ଏତେ ପରିମାଣରେ ହୁଏ ତାହାଲେ ଆଉ Living Ideal (ଜୀବନ୍ତ ଆଦର୍ଶ)ଙ୍କର ପ୍ରୟୋଜନ କ'ଣ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏଇ ଯେ, Living Ideal (ଜୀବନ୍ତ ଆଦର୍ଶ)ଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ତାର ଦେଖାଶୁଣା ଥିଲା।

ପ୍ରଥମ ବ୍ୟକ୍ତି - ଦ୍ରୋଣ ତ ଏକଲବ୍ୟକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିଲେ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କିନ୍ତୁ ଏକଲବ୍ୟ ଦ୍ରୋଣାଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିନି। ସେଥିଲାଗି ମୁଁ କହେ - ଭଗବାନ ତୁମକୁ ଭଲ ପାଆନ୍ତୁ ବା ନ ପାଆନ୍ତୁ ସେଥିରେ ବେଶା କିଛି ଯାଏ ଆସେ ନା। କିନ୍ତୁ ତୁମେ ତାଙ୍କୁ ଭଲ ପାଅ।

ତାପ: ୧/୨୪.୭.୧୯୪୪

II ଆଗେ ଯୁଦ୍ଧ ହେବାକୁ ହୁଏ କାହିଁକି II

ଜଣେ ମା' ଆସି ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ପାଖରେ ଦୁଃଖର କାହାଣୀ କହୁଛନ୍ତି। ସେ କେଉଁଠି କି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବୁଝି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ, ସାଧନ-ଭଜନ କରିପାରନ୍ତି ନାହିଁ, ଜୀବନରେ ଶାନ୍ତି ପାଆନ୍ତି ନାହିଁ, ଇତ୍ୟାଦି।

ଉତ୍ତରରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଶାନ୍ତି ମାନେ ସାମ୍ୟ ଭାବ। ଦୁଃଖରେ ବି ବିଚଳିତ ହେବନାହିଁ, ସୁଖରେ ବି ବିଚଳିତ ହେବନାହିଁ। ତାର ମାନେ ଏହା ନୁହେଁ ଯେ ତୁମେ ଦୁଃଖ ବୋଧ କରି ପାରିବ ନାହିଁ। ଦୁଃଖ ତୁମେ ବୋଧ କରିପାରିବ, କିନ୍ତୁ ବିଚଳିତ ହେବ ନାହିଁ। ଶାନ୍ତି ଲାଭ କରିବାକୁ ହେଲେ ହିଁ ଦରକାର ସୁକେନ୍ଦ୍ରକିତା। ଏପରି ଗୋଟିଏ ଏକକୁ ଭଲ ପାଇବା ଦରକାର ଯାହାକୁ ନେଇ ତୁମେ ବ୍ୟାପୂତ ରହିପାର, ଯାହାକୁ ଭଲ ପାଇ ଜୀବନ ତୁମର ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥାଏ। ଆଉ, ଭଲ ପାଇବା ମାନେ ତାଙ୍କର ଭଲରେ ବାସ କରିବା। ଯେମିତି ତୁମର ପୁଅକୁ ଭଲ ପାଅ। ଭଲ ପାଅ ମାନେ କିଭଳି ସେ ବଡ଼ ହେବ, କେଉଁଥିରେ ଭଲ ରହେ, କ'ଣ କଲେ ଭଲ ପାଅ ମାନେ କିଭଳି ସେ ବଡ଼ ହେବ, କେଉଁଥିରେ ଭଲ ରହେ, କ'ଣ କଲେ ଭଲ ଭାବରେ ପରୀକ୍ଷାରେ ପାଶ କରିପାରେ, ଏଇ ସବୁ ଦେଖୁଥାଅ। ଠିକ୍ ସେହିଭଳି ଭାବରେ

ଦେଖିବାକୁ ହେବ ତୁମର ଆଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କୁ - ଆପଣାର ଲୋକ ହିସାବରେ। ଆଉ ତାଙ୍କୁ ନେଇ ହିଁ ଗାଳିବ। ସେଥିପାଇଁ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ହେବା ଦରକାର ଜଣେ ଜୀବନ୍ତ ମଣିଷ। ସେ ହିଁ ମୋର ଜୀବନ ବେଦୀ। ତାଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇ, ତାଙ୍କ ଲାଗି କର୍ମ କରି ମୋର ଜୀବନ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ଉଠିଥାଏ।

ଉକ୍ତ ମା' - ମୁଁ ଦୀକ୍ଷା ନେଇ ଚାଲୁଛି। କିନ୍ତୁ ଗୁରୁ କିଛି ଦେଉଛନ୍ତି କି ନାହିଁ ବୋଧ କରି ପାରୁନାହିଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେ ମୋତେ କ'ଣ ଦେଲେ ତା' ଦେଖିବାକୁ ହୁଏନା। ମୁଁ ତାଙ୍କ ପାଖରେ କେତେ ପରିମାଣରେ ବ୍ୟାପୂତ ହୋଇ ଉଠିପାରେ ସେଥିପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିବାକୁ ହେବ। ଭଗବାନ ଆତ୍ମମାନଙ୍କୁ କେତେ ପରିମାଣରେ ଭଲ ପାଆନ୍ତି, ତା'ମାପି ଦେଖିବାକୁ ହୁଏନା। କିନ୍ତୁ ଆମେ କେତେ ପରିମାଣରେ ତାଙ୍କୁ ଭଲ ପାଉ ତାହା ହିଁ ଦେଖିବାକୁ ହେବ। ଆଉ ଭଗବାନଙ୍କ ନିକଟକୁ ଯିବାର ରାସ୍ତା ହେଲେ ସଦଗୁରୁ। ତାଙ୍କ ନିକଟରୁ ଦୀକ୍ଷା ନେବାକୁ ହୁଏ।

ଉକ୍ତ ମା' - ମୁଁ କୁଳଗୁରୁଙ୍କ ପାଖରୁ ଦୀକ୍ଷା ନେଇଛି। ସଦଗୁରୁ ପାଇବି କେଉଁଠୁ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କୁଳଗୁରୁଙ୍କ ପାଖକୁ ଗଲେ ବି ସଦଗୁରୁଙ୍କ ପାଖକୁ ଯିବାକୁ ହୁଏ। କୁଳଗୁରୁମାନେ culture (କୃଷ୍ଣ) ଟାକୁ ଧରେଇ ଦିଅନ୍ତି। ଆଗକାଳର କୁଳଗୁରୁ ଗଣ କହୁଥିଲେ - 'ସଦଗୁରୁ ପାଇଲେ ହିଁ ଦୀକ୍ଷା ନେବ'। ଏକାକାର କୁଳଗୁରୁ ମାନେ ବୋଧ ହୁଏ ତା' କହନ୍ତି ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ସେଇ କଥା କହିବା ହିଁ ଉଚିତ।

ଉକ୍ତ ମା' - ବାବା! ମୃତ୍ୟୁପରେ ପୁଣି କି ଭାବରେ ଆମର ଜନ୍ମ ହୁଏ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏଇ ଜନ୍ମରେ ଆମେ ଯେଉଁ ସବୁ କର୍ମକରୁ, ସେ ଗୁଡ଼ିକ ଆମର ସଗରେ ଗ୍ରଥିତ ହୋଇ ଉଠିଥାଏ। ଆଉ, ତା'ଦ୍ୱାରା ହିଁ ଆମର ପରଜନ୍ମ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୋଇଥାଏ।

ଉକ୍ତ ମା' - ଭଗବାନ ଯା' କରାଉଛନ୍ତି ତା' ତ ଆମେ କରୁ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଭଗବାନ ଯା' କରାଉଛନ୍ତି ତା' କ'ଣ ଆମେ କରୁ? କରୁ ଆମର ପ୍ରବୃତ୍ତି ମାଫିକ୍। ସେ ଜୀବନୀୟ, ସଭିଙ୍କର ଜୀବନ ସରୁପ। ଆତ୍ମିକ-ସମେଶ ସେ ହିଁ। ସେ ହିଁ ଧାତା, ପାତା। ଧାତା ମାନେ ଯିଏ ଧାରଣା ପୋଷଣ କରନ୍ତି। ସେ ପୁଣି

ପାତା ଅର୍ଥାତ୍ ପାଳନ କର୍ତ୍ତା। ମୋତେ ସେ ସୃଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି। ମୋର ମନ ଅଛି, ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ଅଛି। ସବୁ ଦେଇ ଯଦି ତାଙ୍କର ସେବା କରୁଥାନ୍ତି, ତାହାଲେ ତ ବଞ୍ଚି ଯାଆନ୍ତି। କିନ୍ତୁ ତା'ତ କରେନା। ଖୋଦାଙ୍କ ଉପରେ ଖୋଦକାରୀ କରେ। ପରର କଥା ଶୁଣି ଚାଲେ। ସେଥିରେ ବି କ୍ଷତି ହୁଅନ୍ତା ନାହିଁ - ଯଦି ସେ ଗୁଡ଼ିକୁ ବାବାଙ୍କ କାମରେ ଲଗାଇ ପାରୁଥାନ୍ତି। ଆମେ ଯାହା କିଛି ବି କରୁ, ସେଇ କର୍ମ ଗୁଡ଼ିକ ଯଦି ସାତ୍ତ୍ୱିକ ସଂହତି ନେଇ ବିନାୟିତ ହୋଇ ଉଠେ ତେବେ ଆଉ ଭାବନା ରହେନା।

ଉକ୍ତ ମା' - ମୁଁ ନାମ ଟୀମ ବି କରେ। ସତ୍ୟ ପଥରେ ଚାଲିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରେ। ତେବେ ବି କୌଣସି କିଛି ହେଉନା।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସତ୍ୟ ମାନେ କ'ଣ ଜାଣିଛୁ ତ? - ସତର ଭାବ। ଯଥାର୍ଥ ହେଲେ ହିଁ ଯେ ଗୋଟିଏ କଥା ସତ୍ୟ ହେଲା ତା' କିନ୍ତୁ ନୁହଁ। ଯା'ମଧ୍ୟରେ ଅସ୍ଥିତର କଥା ଅଛି, ବଞ୍ଚିବାର କଥା ଅଛି, ତାହା ହିଁ ସତ୍ୟ।

ଉକ୍ତ ମା' - ତାହାଲେ ମୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନ କ'ଣ କରିବି?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯଦି ସଦଗୁରୁ ପାଉ ତାହାଲେ ତାଙ୍କୁ ଧର, ନାମ କର। ସେ ମୋର ବାବା, ତୋର ବାବା, ସମସ୍ତଙ୍କର ବାବା। ତାଙ୍କୁ ଭଲ ପାଆ। କୃଷ୍ଣ ଠାକୁର ଥିଲେ ଅର୍ଜୁନଙ୍କର ସଖା। ସଖା ମାନେ ଅର୍ଜୁନ ତାଙ୍କୁ ଭଲ ପାଉଥିଲେ। କୃଷ୍ଣ ଠାକୁର ତାଙ୍କୁ କହୁଥିଲେ - 'ତୁ ମୋତେ ଭଲ ପାଆ, ମୋର କଥାମତ ଚାଲ'। ତା'ପରେ କୃଷ୍ଣ ଠାକୁରଙ୍କର କଥାମତ ଚାଲି ଯେତେବେଳେ ଅର୍ଜୁନର ଭଲ ହେଲା, ସେତେବେଳେ ସେ କୃଷ୍ଣ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଚିହ୍ନି ପାରିଲା। ସେତେବେଳେ ଅର୍ଜୁନ କହେ - 'ତୁମେ ମୋର ଗୁରୁ, ତୁମେ ମୋର ଉପାସ୍ୟ। ମୁଁ ଜାଣି ନପାରି କେତେ କଥା ତୁମକୁ କହିଛି - ମୋତେ କ୍ଷମା କର।' ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଯୁଦ୍ଧ ନହେଲେ ଏହା କେବେହେଲେ ବି ବୋଧରେ ଆସେ ନାହିଁ। ତେଣୁ, ପ୍ରଥମେ ଯୁକ୍ତ ହେବାକୁ ହୁଏ।

ତାରି : ୧/୧୫.୧୦.୧୯୫୪

II କାମିନୀ-କାଞ୍ଚନ କେତେବେଳେ ତଳକୁ ଟାଣିନେଇ ପାରେ ନା II

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - କାମିନୀ କାଞ୍ଚନ ତ ଯେ କୌଣସି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ତଳକୁ ଟାଣି ନେଇପାରେ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Balanced (ସାମ୍ୟ ଭାବାପନ୍ନ) ଲୋକଙ୍କୁ ତା'ପାରେ ନାହିଁ। ସର୍ବକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଇଚ୍ଛାମତି ନେଇ ଚାଲିବା ଦରକାର।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ନିତ୍ୟ ଇଚ୍ଛାନତି ରହିଲେ ତାର ରକମଟା କିପରି ହୁଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୋତେ ତ ଦେଖାନ୍ତି। ମୋର ଯେପରି ହୁଏ, ତାହା ହିଁ କହେ। ଏପରି କିଛି କହିବା ବା କରିବା ମୋ ଦ୍ଵାରା ହୁଏନାହିଁ ଯାହାଦ୍ଵାରା principle (ଆଦର୍ଶ)ର interest (ସାଥ) suffer କରେ (ବ୍ୟାହତ ହୁଏ)। ସର୍ବକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଇଚ୍ଛାନତି ରହିଲେ ଅବଶ୍ୟ ଏହି ରକମଟା normal (ସାଧାରଣ) ହୋଇଯାଏ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ସେତେବେଳେ କ'ଣ ଆଉ ସେଗୁଡ଼ିକ କସରତ ବୋଲି ମନେ ହୁଏନା ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ନା। ସେତେବେଳେ ଇଚ୍ଛାଙ୍କର interest fulfilled (ସାଥ ପରିପୂରଣ) କରିବା ପାଇଁ ମଣିଷ ଯଦି ଦୃଢ଼ ଲକ୍ଷ୍ୟ ବିବାହ କରେ ତାହାଲେ ବି ତାର କୌଣସି କ୍ଷତି ହୁଏନାହିଁ। ପୁଣି ଦରକାର ନ ହେଲେ ଗୋଟିଏ ବି ବିବାହ ନ କରିପାରେ। କୌଣସିଥିରେ ତାର କିଛି ଆସେ ଯାଏ ନା। କାରଣ, ଇଚ୍ଛା ହିଁ ତାର ପ୍ରଧାନ ସାଥୀ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ତାର ମାନେ ସେ diseased (ରୋଗଦୁଷ୍ଟ) ନୁହେଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Diseased (ରୋଗଦୁଷ୍ଟ) ନୁହେଁ ମାନେ ସେ balanced (ସାମ୍ୟ ଭାବାପନ୍ନ)।

ତାପ: ୧/୩୦.୧୦.୧୯୪୪

II କେଉଁ ଭାବରେ ଭଜନା ଭଲ II

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ବହିରାଗତ ଉଦ୍‌ଭ୍ରାନ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - କେହି କହନ୍ତି ଆମ୍ଭମାନେ ଭଗବାନଙ୍କର ଦାସ, କେହି କହନ୍ତି ଆମ୍ଭମାନେ ତାଙ୍କର ସନ୍ତାନ। ଏହା ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁ ଭାବରେ ଭଜନା କରିବା ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଭଲ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୋର ତ ସେହିଟା ହିଁ ଭଲ ଲାଗେ, ମୁଁ ତାଙ୍କର ସନ୍ତାନ, ତାଙ୍କର ଦାସ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - କିନ୍ତୁ ଦାସ କହିଲେ ତୋ ଗୋଟିଏ obligation (ବ୍ୟବଧାୟକତା) ଆସେ, ତାଙ୍କର କଥାମତ ଚାଲିବାକୁ ହୁଏ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଦାସ କହିଲା ପରେ ହିଁ ମୋର ବୈଧା ଚଳନରେ ଚାଲିବା ଦରକାର ହୁଏ। ସନ୍ତାନ ବି ଯଦି ବାବାର ଇଚ୍ଛାମତ ଚାଲେ, ତେବେ ତାର ମନୁଷ୍ୟତ୍ଵ ଦିକାଶ ହୋଇଥାଏ। ଆଉ, ତାହା ହିଁ ତାର ପ୍ରାପ୍ତି। ସମଗ୍ର Universeରେ (ବିଶ୍ଵରେ) ଯା' କିଛି ଅଛି ସେ ଗୁଡ଼ିକ ଯଦି ଆମ୍ଭମାନେ ଅଧୀନିତ କରି ଚୋଲି ପାରୁ, ତାହାଲେ ଯାଇ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ଵର ସ୍ଫୁରଣ ହେବା ସମ୍ଭବ ହୁଏ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ତେବେ ସେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ବନ୍ଦନରେ ରଖୁଛନ୍ତି କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେ ବନ୍ଦନରେ ରଖିବେ କାହିଁକି ? ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ପିଲା-ଛୁଆଙ୍କୁ କ'ଣ ଆମ୍ଭମାନେ ବନ୍ଦନରେ ରଖିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁ। ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର passion (ପ୍ରବୃତ୍ତି) ଅଛି। ତାର ବନ୍ଦନରେ ଆମ୍ଭମାନେ ଆବଦ୍ଧ ହୋଇପଡୁ। Passion (ପ୍ରବୃତ୍ତି) ଦ୍ଵାରା ଭଗବାନଙ୍କୁ utilise (ବ୍ୟବହାର) କରିବାକୁ ଯାଉ। ସଂସାରରେ ଆପଣଙ୍କର ବହୁ କରଣୀୟ ଅଛି, ସେ ଗୁଡ଼ିକ ଯେତେବେଳେ ତାଙ୍କ ଲାଗି ହୁଏ ସେତେବେଳେ ତାହା meaningfully adjusted (ସାଥକ ଭାବରେ ସଙ୍ଗତ) ହୋଇ ଉଠେ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - କିନ୍ତୁ କଥାରେ ତ ଅଛି ଯେ, ଭଗବାନ ହିଁ ସବୁ କରାଉଛନ୍ତି। ତାହାଲେ ଆମେ ଆଉ କରୁ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୋର ପୁଅ ଯେତେବେଳେ କୌଣସି କାମ କରେ ତା ମୁଁ କରାଏ ନା ସେ କରେ ? କିନ୍ତୁ ସେ ଯଦି ପିତାଙ୍କର ପରିଚର୍ଯ୍ୟା କରେ ତେବେ ତାର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ଵ ବିକଶିତ ହୋଇଉଠେ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ତାହାଲେ ଭଗବାନଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ନହେଲେ କିଛି କରାଯାଏନା, ଏ କଥା କାହିଁକି ଅଛି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆମ୍ଭମାନେ ଆମର ଇଚ୍ଛାନୁଯାୟୀ ଚାଲୁ। ଆମର ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଶକ୍ତି ଅଛି, ସେଇ ବଳରେ ଆମେ ଚାଲୁ। ସେ କରାନ୍ତି ମାନେ ତାଙ୍କର ସେଇ ଶକ୍ତିରେ ଆମେ କରୁ। କିନ୍ତୁ ତୁମେ ଯଦି ତତ୍‌କାୟତ ହୁଅ, ତାହାଲେ ସେ ତୁମକୁ ସେଇ ତତ୍‌କାୟତ ଭାବରେ ହିଁ ଭଲ ପାଇବେ। ସେଥିପାଇଁ କୁହାଅଛି - 'ଯେ ଯଥା ମା' ପ୍ରବନ୍ଧ୍ୟତେ ତାଂସ୍ତୈବ ଭଜାମ୍ୟହମ୍'। ପୁଣି ସେ ଆମକୁ କେତେ ପରିମାଣରେ ଭଲ ପାଆନ୍ତି କି ନ ପାଆନ୍ତି, ସେଥିରେ ଆମର ଶୁଦ୍ଧ ଗୋଟିଏ ଯାଏ ଆସେନା। ମୁଁ ତାଙ୍କୁ କେତେ ଭଲ ପାଇ ପାରିଲି ତାହା ହିଁ ହେଲା ଅସଲ କଥା।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ମନରେ ଭଲ ଚିନ୍ତା ବି ଉଠେ, ମନ୍ଦ ଚିନ୍ତା ବି ଉଠେ। ଶୁବ ଅସ୍ଥିର ବୋଧ ହୁଏ। ସ୍ଥିର ହୁଏ କି ଭାବରେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଚିତ୍ତ ସାଧାରଣ ଭାବେ ଅସ୍ଥିର। କିନ୍ତୁ ସମସ୍ତ ଚିନ୍ତା ହିଁ ଯେତେବେଳେ ତାଙ୍କୁ କେନ୍ଦ୍ର କରି ହୁଏ, ତାଙ୍କଠାରେ ସ୍ୱାର୍ଥକ ହୋଇ ଉଠେ, ସେତେବେଳେ ଯାଇ ଚିତ୍ତ ସ୍ଥିର ହୁଏ। ମୁଁ ହୁଏତ ଧର୍ମ ରସଗୋଲ୍ଲା ଖାଇଲେ ସୁସ୍ଥ ରହେ, ଟାଟା ଖାଇଲେ ଅସୁସ୍ଥ ହୋଇପଡ଼େ। ତେଣୁ ମୋ ମଧ୍ୟରେ ଯେ ସେ ଅଛନ୍ତି, ସେ କଷ୍ଟ ପାଇବେ ବୋଲି ଟାଟା ଖାଇ ପାରିଲେ ବି ଆଉ ତା' ଖାଏନା। ଆତ୍ମିକ ଅନୁବେଦନା ଏଇ ଭାବରେ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହେଲେ ହିଁ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଗାଣ ହୋଇପାରେ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଗୁରୁ ତ ତତ୍ତ୍ୱ। ତତ୍ତ୍ୱଜ୍ଞାନ ହେଲେ ହିଁ ତ ହୁଏ। ଦେହଧାରୀ ଗୁରୁଙ୍କର ଆଉ କି ପ୍ରୟୋଜନ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କେବଳ ତତ୍ତ୍ୱ ଥିଲେ ହିଁ ହୁଏ ନା। ଗୁରୁ ହାତ୍ତରେ ରହିଲେ ସବୁ ହାତ୍ତୀ ହୋଇଯିବ। ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ କଥା ଅଛି - 'ଯୋ ମାଂ ବେରି ତତ୍ତ୍ୱତଃ'।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ତା'ତ ଶରୀର ନୁହେଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କିନ୍ତୁ ଶରୀର ବାଦ ଦେଇ ବି ତ ନୁହେଁ। ତତ୍ତ୍ୱତଃ ମୋତେ ଜାଣ, ତାର ମାନେ ଯା'-ଯା' ନେଇ ଏଇ ସମଗ୍ର ସଂସାର ତାହା ହିଁ ଜାଣ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ମୁଁ ତ ତାହାଲେ ଭଗବାନଙ୍କୁ ବା ଶିବ, କାଳୀ, ଦୁର୍ଗା ବା ଅନ୍ୟ ଯେ କୌଣସି ଦେବତାଙ୍କୁ ଗୁରୁ ବୋଲି ମାନି ପାରେ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମାନିବାକୁ ହୁଏ। କିନ୍ତୁ ଯିଏ ବ୍ରହ୍ମକୁ ଜାଣନ୍ତି, ଏଭଳି ଲୋକକୁ ଧରିବାକୁ ହେବ, ଜାଣିବାକୁ ହେବ। ଜଣେ professor (ଅଧ୍ୟାପକ) କୁ ଧରି ତେବେ ତ ଶିକ୍ଷା ପଥରେ ଆଗେଇବାକୁ ହେବ। ସେଥିପାଇଁ ତାଙ୍କୁ କହନ୍ତି ଆଚାର୍ଯ୍ୟଗୁରୁ। ତାଙ୍କୁ ଧରି ଜାଣିବାକୁ ହେବ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ମୋର ଜ୍ଞାନ ତ ମାତ୍ର କ, ଖ, ମୁଁ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନୀ କିଏ, ତା' ଚିହ୍ନିବି କିଭଳି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାଙ୍କର ସଙ୍ଗ କର। କରୁ କରୁ ବୁଝିବ। ତୁମର ସଭା ସହିତ ମେଳ ପାଇବ। କୁଳଗୁରୁଙ୍କ ନିକଟରୁ ଦାକ୍ଷା ନେଇ ମଧ୍ୟ ଏଭଳି ଭାବରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ରହିବା ଦରକାର ଯେମିତି ସଦଗୁରୁ ପାଇଲେ ହିଁ ତାଙ୍କ ନିକଟରୁ ଦାକ୍ଷା ନେଇପାର।

ସଦଗୁରୁ ହେଲେ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ, ସେ ଜାଣନ୍ତି ସୁଧଳମାନ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ହିଁ ହୁଅନ୍ତୁ, ଆଉ ହିନ୍ଦୁ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ହିଁ ହୁଅନ୍ତୁ, ସେମାନଙ୍କର ଭାଷା ଅଲଗା ହୋଇପାରେ, କିନ୍ତୁ କଥା ସବୁ ଏକ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ମୋର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବିଶ୍ୱାସ ହେଉଛି ଏଇ ଯେ, ମଣିଷ କେତେବେଳେ ବି ଗୁରୁଙ୍କୁ ଜାଣି ପାରନା।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆମ ଭିତରେ given thing (ପ୍ରଦତ୍ତ ଜିନିଷ) ଭଲ ପାଇବା ଅଛି। ସେଇ ଭଲପାଇବା ହିଁ ବୁଝିପାରେ ସଙ୍ଗ କରୁ କରୁ। ଏଇ ଯେ କଥା ଅଛି -

ସଙ୍ଗାତ ସଞ୍ଜାୟତେ ଶ୍ରଦ୍ଧା, ଶ୍ରଦ୍ଧୟା ଦୃଷ୍ଟି ଶୁଦ୍ଧତା।

ଦୃଷ୍ଟି ଶୁଦ୍ଧେହି ବିଶ୍ୱାସ, ବିଶ୍ୱାସାତ୍ ନିର୍ବିଚାରତା।

ନିର୍ବିଚାରାତ୍ ଭବେତ ପ୍ରେମ, ପ୍ରେମାତ୍ତତ୍ତ୍ୱସମର୍ପଣମ୍।।

ତାପ: ୧/୧୮.୧୧.୧୯୫୪

।। ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା କ'ଣ ନେଇ ।।

ଜଣେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା ସମନ୍ଧରେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଅଧି-ଆତ୍ମା; ଅଧି ହେଲା ଧା-ଧାତୁରୁ ଏବଂ ଆତ୍ମା ଅତ୍ - ଧାତୁରୁ। ଆତ୍ମାକୁ ଧାରଣ କରେ ଯା' ତାହା ହିଁ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ। ଆତ୍ମାକୁ ଧାରଣ କରି ଯେ ଚଳନ ତାହା ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା। ତେଣୁ ଶରୀରକୁ ବାଦ ଦେଇ ଯେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା ତା' ମୁଁ ବୁଝେନା। ଆତ୍ମାକୁ ଯା' ଧାରଣ କରେ, ପାଳନ କରେ, ପୋଷଣ କରେ, ତାହା ନେଇ ହେଲା ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା।

ତାପ: ୧/୧.୧୨.୧୯୫୪

।। ଗୁରୁ କ'ଣ ବଦଳା ଯାଏ ।।

ବାହାରୁ ଦୁଇଜଣ ଭଦ୍ରଲୋକ ଆସିଛନ୍ତି। ଗୁରୁ କରଣ, ଦୀକ୍ଷାର ପ୍ରୟୋଜନୀୟତା ଇତ୍ୟାଦି ନେଇ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଅନେକ କ୍ଷଣ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଲେ। ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଗୁରୁ କ'ଣ ବଦଳା ଯାଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସଦଗୁରୁ ବଦଳା ଯାଏ ନାହିଁ। ଅନ୍ୟ ଗୁରୁ ବଦଳା ଯାଏ। ସଦଗୁରୁଙ୍କ ପାଖରେ ଯେ ଦୀକ୍ଷା ହୁଏ, ତା' ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସବୁ ଦୀକ୍ଷାର ପରିପରୁକ।

ଉକ୍ତ ଭଦ୍ର ଲୋକ - ତା'ହେଲେ ଆମ୍ଭେମାନେ କ'ଣ କରିବୁ ? ଆପଣ କିଛି କୁହନ୍ତୁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର (ସହାୟତାରେ) - ଶୁଣିବ ଦୋକାନକୁ ଗଲେ ତୁମକୁ ସେ କହିବ - ଗୋଟିଏ ଗ୍ଲାସ ଖାଅ। ମୁଁ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି କହିବି, ଗୋଟିଏ ଗ୍ଲାସ ଖାଇ ଦେଖ।

ଉକ୍ତ ଭଦ୍ରଲୋକ - ଆଜ୍ଞା, ଏଇ ଯେ ଗାନ୍ଧିଜୀ, ବିନୋବା, ଏଇ ସବୁ ବଡ଼ ବଡ଼ ଲୋକ ତ ଦାକ୍ଷୀ ନେଇ ନାହାନ୍ତି।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଦାକ୍ଷୀ ଗ୍ରହଣ ନକଲେ ସାର୍ଥକ ସଙ୍ଗତିପୂର୍ଣ୍ଣ intelligence (ବୋଧ) ହୁଏ ନା।

ଉକ୍ତ ଭଦ୍ରଲୋକ - ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଭିତରେ ଟିକିଏ ଖାଙ୍କଡ଼ି (ଅଭାବ) ଥିଲା।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତା' ମୁଁ ଜାଣେନା। ତେବେ ମୁଁ ଏହା ଜାଣେ। (ଟିକିଏ ରହିଯାଇ) ମଣିଷ ଭାବେ, ଦାକ୍ଷୀ ନେଲି, ଗୁରୁ କଲି, ସନ୍ନ୍ୟାସ ନେଲି, ବାନପ୍ରସ୍ଥ ନେଲି, ସେଥିରେ ହିଁ ସବୁ ହେଲା। ତା' କିନ୍ତୁ ନୁହେଁ। Activity (କର୍ମର)ର ଭିତର ଦେଇ ଯେତିକି adjusted (ନିୟନ୍ତ୍ରିତ) ହୋଇ ଉଠି ପାରିବି, ସେତେ ଟିକେ ହେବ। Meaningful adjustment (ସାର୍ଥକ ସଙ୍ଗତି) ଦରକାର। ସେଥିଲାଗି ଦରକାର ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକତା। ତୁମେ ଯାହା କିଛି କର ତା' ମୋ ଠାରେ meaningful (ସାର୍ଥକ) ହୋଇଉଠୁ। ତା' ନୁହେଁ କି ? ସେଇ ଯେ ଅଛି - 'ସର୍ବଧର୍ମାନ୍ ପରିତେଜ୍ୟ ମାମେକଂ ଶରଣଂ ବ୍ରଜ'। ମାନେ, ମୋତେ ରକ୍ଷା କରି ତାଲ। ତୁମର X, Y, Z ଯେ କୌଣସି ଧର୍ମ ହିଁ ଥାଉ, ତୁମେ ମୋତେ ପରିପାଳନ କରିଚାଲ। ତା'ହେଲେ 'ଅହଂ କ୍ବ୍ୟଂ ସର୍ବ ପାପେଭ୍ୟୋ ମୋକ୍ଷୟିଷ୍ୟାମି ମା ଶୁଚଃ'।

ଉକ୍ତ ଭଦ୍ରଲୋକ - ମୁଁ ଯଦି ସବୁଗୁରୁ ଗ୍ରହଣ କରେ, ତାହାଲେ ସେ ମୋତେ ସର୍ବ ପାପରୁ ରକ୍ଷା କରିବା assurance (ନିଶ୍ଚୟତା) ଦେବେ ତ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେ assurance (ନିଶ୍ଚୟତା) ସବୁଗୁରୁ ତ ଅବଶ୍ୟ ଦେବେ। କିନ୍ତୁ ସେଥିଲାଗି ତୁମକୁ concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) ହେବାକୁ ହେବ। ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କହିଛନ୍ତି - 'ମନ୍ଥନା ଭବ ମଦ୍ ଭକ୍ତୋ ମଦଯାଜୀ ମାଂ ନମସ୍କରୁ'। For me ମାନେ ମୋ ପାଇଁ କର। ଏତକ ଠିକ ରଖିବାକୁ ହେବ।

ଉକ୍ତ ଭଦ୍ରଲୋକ - ଗାଡ଼ାର ଏକାଦଶ ଅଧ୍ୟାୟରେ ଅର୍ଜୁନଙ୍କର ବିଶ୍ୱରୂପ ଦର୍ଶନଟା କିଭଳି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆମେମାନେ ବି ସେଇଭଳି ଭାବରେ ଦେଖିବାକୁ ପାଇବୁ। But you should follow your Lord (କିନ୍ତୁ ତୁମେ ତୁମର ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ଅନୁସରଣ କରିବ)। ଅର୍ଜୁନ ମଧ୍ୟରେ ଅର୍ଜନ ଅଛି ନା କ'ଣ ? (ମିଠା ହସ ହସିଲେ)। କୌଣସି ଗୋଟାଏ କିଛି କରିବାରେ ଯଦି ଭୁଲ ହୋଇଯାଏ, ଭୁଲଟାକୁ ସେହି କ୍ଷଣି correct (ସଂଶୋଧନ) କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବାକୁ ହୁଏ, complete (ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ) କରି ପକାଇବାକୁ ହୁଏ। ତେବେ ଯାଇ ତା' ତୁମକୁ ଆହୁରି wealthy (ସଂପନ୍ନ) କରି ତୋଳେ। Keep alive your good habits (ତୁମର ସର୍ବ ଅଭ୍ୟାସ ଗୁଡ଼ିକୁ ସଜାଗ ରଖ)। ଆଉ, habit ମାନେ have it (ଏହା ପାଅ)।

ଉକ୍ତ ଭଦ୍ରଲୋକ - ଜୀବନର କଷ୍ଟ ଗୁଡ଼ିକ ଦୂର କରିବା ତ ଦରକାର ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କଷ୍ଟ ଭିତର ଦେଇ ଆମେ made up (ପ୍ରସ୍ତୁତ) ହେଉ। Worries and difficulties (କଷ୍ଟ ଓ ବାଧା) over come (ଅତିକ୍ରମ) କରି ଯେତିକି ଚାଲୁ, ସେତିକି ଆମର intelligence (ବୋଧ) grow କରେ (ବୃଦ୍ଧିପାଏ)। Evil (ଅସତ୍ତ୍ୱ)କୁ ମୁଁ ଜାଣିବି। କିନ୍ତୁ evil (ଅସତ୍ତ୍ୱ) ଯେପରି ମୋତେ influence (ପ୍ରଭାବିତ) ନକରେ ତାର ଚେଷ୍ଟା କରିବି। ଏହିଭଳି ଭାବରେ ମୋର intelligence and personality adjusted (ବୋଧ ଓ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ) ହେବ। ଏଇ ଭାବେ ଆମେ ପ୍ରଜ୍ଞାର ଅଧିକାରୀ ହୋଇ ଉଠୁ। ଗୋଟାଏ କାମର ମଝିରେ obstracle (ବାଧା) ଅଛି। ସେ ଗୁଡ଼ିକୁ over come (ଅତିକ୍ରମ) କରି ନ ଆଗେଇଲେ, ସେ କାମରେ ସିଦ୍ଧି ହୁଏ ନାହିଁ। ଏଇ ଯେ ଗାଡ଼ାରେ ଅଛି - 'ଯେ ଯଥା ମାଂ ପ୍ରପଦ୍ୟତେ ତାଂ ସ୍ତଥୈବ ଭଜାମ୍ୟହମ୍, ମମବର୍ତ୍ତ୍ତ୍ତ୍ୱାନୁବର୍ତ୍ତେ ମନୁଷ୍ୟାଃ ପାର୍ଥ ସର୍ବଶଃ'। ଆଉ ଗୋଟିଏ ଅଛି, ବୋଧ ହୁଏ ତୁଳସୀ ଦାସଙ୍କର କଥା -

'ତୁମ୍ଭ ଯେଇଯା ରାମକୋ ତୁମକୋ ଚୈସାରାମ୍।

ତାଜନେ ଯାଅ ତୋ ତାଜନ, ବାମେ ଯାଅ ତ ବାମ୍।'

ଉକ୍ତ ଭଦ୍ରଲୋକ - ଯେ ଯେପରି ଭଜନା କରିବ, ସେଭଳି ପାଇବ। ତାହେଲେ ରାବଣ ବି ତ ତା'ଭଳି କରି ପାଇଥିଲା। କିନ୍ତୁ ସମସ୍ତ ଦେବତା ଏକ ସଙ୍ଗରେ ରାବଣର ବିରୋଧୀ ହୋଇ ଉଠିଲେ କାହିଁକି ? ସେଇ ଅବସ୍ଥା ଲାଗି ତ ରାବଣ ମରିଲା।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେଭଳି conception (ଧାରଣା) ରହିଛି ଠିକ୍ । ମୁଁ ଯଦି ତୁମ ଉପରେ ହିଂସା କରେ ସେଟା ଅସତ୍ । ଅସତ୍ ଯେ, ସେ ମୋର existenceକୁ (ଅସ୍ତିତ୍ବକୁ) ଧ୍ବଂସ କରେ । ଆଉ, existence (ଅସ୍ତିତ୍ବ)କୁ ଯେ preserve (ରକ୍ଷା) କରେ ସେ ସତ୍ । କିନ୍ତୁ ରାବଣ ଯେ ଅନ୍ୟର ସ୍ବାକୁ ଟାଣି ନେଇଥିଲା, ଅପରର ରାଜତ୍ବ ଦଖଲ କରୁଥିଲା, ଏଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ ସତ୍ ଭାବର ଲକ୍ଷଣ ? ଏଇ ସବୁ କରି ସେ ଭଗବାନଙ୍କର ଉପାସନା କରୁଥିଲା । ତାର ମାନେ ସେ ତାର ଅନ୍ତରସ୍ଥ ଭଗବାନଙ୍କୁ deceive (ବଞ୍ଚନା) କରୁଥିଲା । ତାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ deceive (ବଞ୍ଚନା) କରିବା । ସତ୍ତା ଚାହେଁ ଟାଟା ରସଗୋଲା ଖାଇବ କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଯଦି ଅଧସେରେ ରସଗୋଲା ଖାଏ, ତେବେ ସତ୍ତା ସେଟା ନେବ ନାହିଁ । ଏ ସବୁ ଯଦି ସେ କରେ, ତାହାଲେ ସେଟା ପ୍ରବୃତ୍ତି ପାଇଁ କରେ । ଆଉ, ମୁଁ ଯଦି ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ଭଲ ପାଏ, ତେବେ ମୋର ଚଳନ ଚରିତ୍ର ସେହିଭଳି ହୋଇ ଉଠିବ । ଜଣେ chaste wife (ସତୀ ସ୍ତ୍ରୀ)ର ଯେଭଳି ହୋଇଥାଏ ଆଉ କ'ଣ । Enmity (ଶତ୍ରୁତା) ଭଲ ନୁହେଁ । Enmity (ଶତ୍ରୁତା) ଯେତେବେଳେ ଖଟମ ହୋଇଯାଏ, ସେତେବେଳେ ହିଁ ଭଲ ହୁଏ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଆମେ ଯେ ଆପଣଙ୍କ ସହିତ ଏଇ ସବୁ ବିଷୟ ନେଇ ଆଲୋଚନା କରୁଛୁ, ଏଥିରେ ଆପଣଙ୍କର କୌଣସି କଷ୍ଟ ହେଉନି ତ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୋର ଖୁବ ଭଲ ଲାଗେ । ଛାଡ଼ିଯିବାକୁ ମୋର ଇଚ୍ଛା ହେଉନି । ମନେ ହେଉଛି, ଟିକିଏ ପରେ ହୁଏତ ଆପଣମାନେ ଚାଲିଯିବେ । କିନ୍ତୁ ରହିଲେ ମୋତେ ଭଲ ଲାଗେ । ମନେହୁଏ, ଖାଏ ବା ନଖାଏ, ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ ଜଡ଼ି ରହିଥାଏ ।

ଉକ୍ତ ଭଦ୍ରଲୋକ - ଦୀକ୍ଷିତ ହେଲେ ଲୋକେ ହୁଏତ ତାକୁ ନାନା ଭାବରେ ନିନ୍ଦା କଲେ, ଉପହାସ କଲେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ସେ ସବୁ ସହ୍ୟ କରିବା ଭଲ୍ ତାର ଶକ୍ତି ଥିବା ଦରକାର ତ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେ କଥା ଭାବିବାର ଜିନିଷ ହିଁ ନୁହଁ । ଲୋକେ ନିନ୍ଦା କରିପାରନ୍ତି । ଆମେ ତ ପୁରୁଷ ଲୋକ । ସା ଲୋକ ମାରାର ମଧ୍ୟ ବହୁ ଲୋକ ନିନ୍ଦା କରିଥିଲେ । କବୀର ସାହେବଙ୍କର ମଧ୍ୟ ଅନେକ ଲୋକ ନିନ୍ଦା କରୁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସେ ତାଙ୍କ ପ୍ରଭୁଙ୍କର ମହିମା ହିଁ ପ୍ରଚାର କରୁଥିଲେ । ସେଞ୍ଚ ଜନ ଥିଲେ । ସେ ଯାଶୁଗୁମ୍ଫାଙ୍କ

ପାଖରେ ବସି ରହୁଥିଲେ । ଲୋକେ କହୁଥିଲେ, ତୁମେ ଏଭଳି ବସି ରହିଛ କାହିଁ ? କଥାବାର୍ତ୍ତା କିଛି କୁହନା । ସେ କହୁଥିଲେ - I see love (ମୁଁ ମୂର୍ତ୍ତି ପ୍ରେମ ଦେଖୁଛି) ।

ଉକ୍ତ ଭଦ୍ରଲୋକ - କିନ୍ତୁ ତେବେ ବି ତ ଗୋଟିଏ ଶକ୍ତି ରହିବା ଦରକାର ଯା'ଦ୍ୱାରା ଆମେମାନେ ଲୋକ ନିନ୍ଦାକୁ ଅଟକାଇ ପାରିବୁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୋର ମନେହୁଏ; ଏହି ଭାବଟିକର ହିଁ ଯଥେଷ୍ଟ - ମୁଁ ତୁମକୁ ଭଲ ପାଏ । ତୁମେ ମୁହଁରେ ଯେପରି କୁହ 'ଭଲ ପାଏ' କାମରେ ବି ତାହା କର ଯେଭଳି ଭାବରେ ଭଲପାଏ, ଆଉ ଚାଲ ବି ସେଇଭଳି । ଏପରି ଚାଲ, ଯେପରି ଥିଲେଟର କରି ଚାଲେ । ସେଥିଲାଗି କଥା ବି ଅଛି - ଧର୍ମର ଅଭିନୟ ବି ଭଲ । Pretention of Dharma is good. ସେ ଭଳି କରୁ କରୁ ଧରିଯାଏ ତ ଗଲା । If it is for show (ଯଦି ଏହିଟା ଦେଖେଇବା ଲାଗି ହୁଏ) ତାହେଲେ ବି ଭଲ । ବୈଷ୍ଣବ ମାନଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଗନ୍ତ ଅଛି । ଗୋଟିଏ ବ୍ୟାଧି ପକ୍ଷୀ ମାରୁଥିଲା, ଖୁବ୍ ତଳିଫ କରି ମାରୁଥିଲା । ଦୂରରୁ ବାଣ ଦ୍ୱାରା ମାରୁଥିଲା । ହୁଏତ ପକ୍ଷୀ ଉଡ଼ି ବି ଯାଉଥିଲା । ଦିନେ ସେଇ ବିଲ ପାଖରେ ଯେଉଁଠି ପକ୍ଷୀ ଶାକାର କରୁଥିଲା; ଦେଖିଲା ଜଣେ ସାଧୁ ମହାରାଜ 'ରାମ-ରାମ' କହି ଜଳରେ ପଶିଲେ । ସ୍ନାନ କରି ପୋଷାଗା ହୁଡ଼ାକୁ ଆସି ଧାନରେ ବସିଲେ । ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କ ଦେହରେ ବହୁ ପକ୍ଷୀ ଆସି ବସିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ବ୍ୟାଧି ଭାବିଲା ଏ ତ ଭାରି ମଜା । ମୋର ଦେହରେ ଯଦି ଏଭଳି ପକ୍ଷୀ ଆସି ବସନ୍ତି ତା'ହେଲେ ଧରିବି ଆଉ ମାରିବି । ତା'ପରେ ସାଧୁ ଗାଳିଯିବାରୁ ସେ ବି ସେ ଭଳି ସ୍ନାନ କରି ଆସି ଡିଳକ କାଟି ଧାନ କରିବାକୁ ବସିଲା । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପକ୍ଷୀ ଗୁଡ଼ାକ ଉଡ଼ି ଆସି ତା' ଦେହରେ ବସିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ସେତେବେଳେ ସେଇ ବ୍ୟାଧିର ବିବେକ ଖୋଲିଗଲା । ଭାବିଲା - 'ଏତିକିରେ ଏ ଭଲ ! ମୁଁ ଯଦି ପ୍ରକୃତ ସାଧୁ ହୋଇପାରେ, ତା'ହେଲେ ଜାଣେନା କ'ଣ ହେବ ?' ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ଛୋଟ ଥିଲି, ସେତେବେଳେ କଳିକତାର ଷ୍ଟାର ଥିଏଟରରେ ଥିଏଟର ଦେଖିବାକୁ ଯାଇଥିଲି । ଭଲ ଭଲ play (ଅଭିନୟ) ହେଲେ ମଝିରେ ମଝିରେ ଯାଉଥିଲି । ଯେଉଁମାନେ ଭଲ play (ଅଭିନୟ) କରୁଥିଲେ, ସେମାନେ ଖାଇବା ପିଇବା ବି ସେଭଳି କରୁଥିଲେ; ଚଳୁଥିଲେ ବି ସେଭଳି । ଜଣେ ଥିଲା, ସେ ଖୁବ ଭଲ ଅଭିନୟ କରୁଥିଲା । ଗିରିଶ ଘୋଷଙ୍କର ଦୁଇଦେବ ଚରିତ୍ର ନା କେଉଁ ଏକ ନାଟକରେ ସେ ଦିନକର ଅଭିନୟ କରୁଛି । କରୁ କରୁ ତାର ବିବେକ

ଖୋଲିଗଲା । ସେ ଆଉ ଘରକୁ ଫେରିଲା ନାହିଁ । ସେଇଠାରୁ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ହୋଇ ଚାଲିଗଲା । ସେଥିଲାଗି ବଙ୍ଗଳା କଥାରେ ଅଛି ଧର୍ମର ଅଭିନୟ ବି ଭଲ । କିନ୍ତୁ ଧର୍ମର ଭାବୁଳତା ଭଲ ନୁହେଁ । ସେଥିରେ ମଣିଷ bluffer (ଧସାବାଜ) ହୋଇଯାଏ । କର୍ମର ଭିତର ଦେଇ ହିଁ ମଣିଷ growକରେ (ବୃଦ୍ଧିପାଏ), କିନ୍ତୁ କେବଳ ବସି philosophise କରିଲେ (ତତ୍ତ୍ୱ ବଞ୍ଚାଣିଲେ) ତା' ହୁଏ ନା ।

ତାପ: ୧/୨୩.୪.୧୯୪୪

II ବାଇବେଲର ଦୁଇଟି ଉକ୍ତିର ମାନେ କ'ଣ II

ଜଣେ ମା' ବାଇବେଲ ନେଇ ଆସି ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ ଖୋଲି ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - He who will not take his cross and follow after me is not worthy of me (ଯିଏ ତାଙ୍କର କ୍ରଷ୍ଟ ନେଇ ମୋତେ ଅନୁସରଣ କରିବ ନାହିଁ, ସେ ମୋର ଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ), ବାଇବେଲର ଏହି ଉକ୍ତିର ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏହି ସ୍ଥଳରେ corss ମାନେ sufferings (ଦୃଷ୍ଟି-କଷ୍ଟ) ।

ଉକ୍ତ ମା' - ଏଇଗାର ମାନେ ବି ତ ବୁଝି ପାରୁନି । He, who has found his life will lose it, and he, who loses his life for my sake will find it. (ଯେ ନିଜ ଜୀବନର ଖୋଜ କରିବ, ସେ ଜୀବନ ହରାଇବ, ଆଉ ଯିଏ ମୋ ଲାଗି ଜୀବନ ହରାଇବ, ସେ ତାର ଜୀବନ ଖୋଜି ପାଇବ) ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାର ମାନେ ତୁମେ ଯଦି ନିଜର ସାର୍ଥ ଦେଖୁ ଦେଖୁ ଚାଲି ଚାହାଲେ ଜୀବନ ହରାଇବ । ଆଉ ଯଦି ମୋର ସାର୍ଥ ପରିପୂରଣରେ ତପ୍ତ ହୁଅ ତେବେ ଅନନ୍ତ ଜୀବନ ଲାଭ କରିବ ।

ତାପ: ୧/୨.୮.୧୯୪୪

II ସମସ୍ତେ ପୁରୁଷୋତ୍ତମଙ୍କୁ ପାଇ ପାରନ୍ତି କି ନାହିଁ II

ଜଣେ ବହିରାଗତ ଭଦ୍ରଲୋକ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ସମସ୍ତେ କ'ଣ ପୁରୁଷୋତ୍ତମଙ୍କୁ ପାଇ ପାରନ୍ତି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପ୍ରତ୍ୟେକ ହିଁ ପାଇ ପାରେ ତାର ମତ କରି ।

ପ୍ରଶ୍ନ - Rational (ବିଚାର-ବୁଦ୍ଧି ସମ୍ପନ୍ନ) ନ ହେଲେ କାହାରି କ'ଣ ଶ୍ରଦ୍ଧା ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଶ୍ରଦ୍ଧା ଥିଲେ ମଣିଷ rational (ବିଚାର-ବୁଦ୍ଧି ସମ୍ପନ୍ନ) ହୁଏ । ପ୍ରଶ୍ନ - ଉଦ୍ଭିଦ ଜଗତରେ କ'ଣ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଅଛି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେମାନଙ୍କ ଭଳି ଅଛି ।

ଉକ୍ତ ଭଦ୍ରଲୋକ ବିବାହ, ଶିକ୍ଷା, ବିବର୍ତ୍ତନବାଦ ଇତ୍ୟାଦି ନେଇ ଅବିରାମ ପ୍ରଶ୍ନ କରି ଚାଲିଛନ୍ତି । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କର ଉତ୍ତର ଶୁଣିବା ପାଇଁ ବି ସବୁ ସମୟ ଅପେକ୍ଷା କରୁନାହାନ୍ତି । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଛୋଟ ଛୋଟ ଉତ୍ତର ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଚାଲିଛନ୍ତି । ହଠାତ୍ ସିଧା ହୋଇ ବସି କହିଲେ - ଏତେ ଭେଜାଲ ମଧ୍ୟରେ ନୟାଲ ଏଇ ଭାବରେ ଭାବିଲେ ହିଁ ତ ହୁଏ, 'ଠାକୁର ! ତୁମକୁ ମୁଁ ଭଲ ପାଏ । ମୋର ଜ୍ଞାନ ବୁଦ୍ଧି ଯାହା ଅଛି ତାହା ଦେଇ ତୁମର ସେବା କରିବାକୁ ଚାହେଁ । ତୁମେ ଅନନ୍ତ କାଳ ଧରି ବଞ୍ଚୁଛୁ, ମୁଁ ବି ବଞ୍ଚୁ ରହେ । ଏଇତ ଭଲ ନା କ'ଣ ? ମରିବାକୁ କେହି ଚାହାନ୍ତି ନାହିଁ । ବଞ୍ଚିବାର ଚାହିଦା ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ଭିତରେ ଅଛି ।

ତାପ: ୨/୨୬.୯.୧୯୪୪

II କେଉଁ ଥିଓରି ଅନୁସରଣ କରିବା ଉଚିତ II

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଜଗତରେ ବହୁ ଥିଓରି ଅଛି, ଆମ୍ଭେମାନେ କେଉଁଟା follow (ଅନୁସରଣ) କରିବୁ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯେ ଥିଓରି ସତ୍ୟ ପୋଷଣୀ ହୋଇ ଉଠେ, ତାର ଅନୁସରଣ କରିବା ଉଚିତ । ଯେନାତୁନସ୍ତଥା°ନେ୍ୟସ୍ଥା° ଜୀବନ° ବର୍ତ୍ତନକ୍ଷାପି ପ୍ରସଙ୍ଗେ ସ ଧର୍ମ ।

ତାପ: ୨/୨୬.୯.୧୯୪୪

II ବଞ୍ଚିବା ବଢ଼ିବାର ମାନଦଣ୍ଡ କ'ଣ II

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ବଞ୍ଚିବା ବଢ଼ିବାର Criterion (ମାନଦଣ୍ଡ) କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବଢ଼ି ଉଠିବେ ବୋଧୁରେ, ମେଥାରେ, balanceରେ (ସ୍ଥିରତାରେ) । ଆମ୍ଭେମାନେ ଅମର ହେବାକୁ ଚାହୁଁ, ଚାହୁଁ nectar (ଅମୃତ) । ଆଉ ତାହା ଯେପରି ଭାବରେ ପାଇ ପାରି ସେହି ଚଳନ ହିଁ ବଞ୍ଚିବା ବଢ଼ିବାର ପଥ ।

ତାପ: ୨/୨୬.୯.୧୯୪୪

॥ ରିଲିଜିୟନ ମାନେ କ'ଣ ॥

Religion ଓ Prophet ନେଇ କଥା ଉଠିବାରୁ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଯେଉଁ ସବୁ Prophet (ପ୍ରେରିତ) ଆସନ୍ତି, ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ହିଁ ଏକ । ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର Hindu conceptionରେ (ହିନ୍ଦୁ ମତବାଦରେ) ଅଛି 'ସର୍ବଦେବମୟୋ ଗୁରୁଃ' । ଆଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ହିଁ ଦେଖିବାକୁ ହେବ । ଆଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ପ୍ରତି ଯେ unrepelling adherence (ଅତ୍ୟୁତ ନିଷ୍ଠା), ତାହା ହିଁ ହେଲା religion (ଦିନୀକରଣ) । ଆଉ, ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ସେ, ଯିଏ ଆଚରଣ କରି ଜାଣିଛନ୍ତି ।

ଜଣେ କହିଲେ - ଆଜିକାଲି ତ ମଣିଷ ମୋର religion, ତା'ର religion କହି ଅଲଗା କରନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Religion ମାନେ କୁହାଯାଏ ଧର୍ମ । କିନ୍ତୁ ଧର୍ମ କେତେବେଳେ ଦୁଇ ହୁଏ ନାହିଁ । 'ଯେନାଦ୍ଭୁନସ୍ତଥାନ୍ୟେଷାଂ ଜୀବନଂ ବର୍ଜନସ୍ତପି ପ୍ରିୟତେ ସ ଧର୍ମଃ' ଏଇ ହେଲା ଧର୍ମର definition (ସଂଜ୍ଞା) । ଧର୍ମ being (ସତ୍ତା)କୁ uphold (ଧାରଣ) କରି becomingର (ବର୍ଜନର) ଦିଗରେ goad (ଚାଳନା) କରି ନେଇଯାଏ ।

ତାପ: ୨/୨୮.୧୨.୧୯୫୫

॥ ପ୍ରେମ ଓ ଅହିଂସା ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ କ'ଣ ॥

ଜଣେ ପଚାରିଲେ - Love (ପ୍ରେମ) ଓ ଅହିଂସା ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Love (ପ୍ରେମ) ନ ରହିଲେ ତ ଅହିଂସା ହୁଏ ନା । ହିଂସା ମାନେ ହନନ ବୁଝି, extinct (ଧ୍ୱଂସ) କରିବାର ବୁଝି । ତାର ମାନେ ଶଇତାନର ଶିଷ୍ୟ ହେବା - disciple of satan ହେବା । ପୁଣି, ଚୋରର ଚୋରି ଚୁକି ହନନ କରିବୁ, କିନ୍ତୁ ଚୋରକୁ ସମ୍ମୁ କରି ତୋଳିବୁ । ଈଶ୍ୱର ଯେପରି ଧାତା ସେଇପରି ଅସତ୍ ନିରୋଧା । ଅସତ୍ ତାହାହିଁ ଯାହା ଆମ୍ଭ ମାନଙ୍କର existenceକୁ (ଅସ୍ତିତ୍ୱକୁ) ନଷ୍ଟ କରେ । ଏଇ ଧାରଣା ପାଳନୀ ସମ୍ବେଗ ଯାହା ଭିତରେ ଯେତେ ସୁଦ୍ଧିନାୟିତ, ସକ୍ରିୟ, ଈଶ୍ୱର, ବି ତା ଭିତରେ ସେତେ ଫୁଟି ଉଠେ । ଅସତ୍ - ନିରୋଧା ବି ହୁଏ ସେ ସେତେ । ଆମ୍ଭେମାନେ ଧର୍ମଚର୍ଯ୍ୟା ପାଳନ କରିବାକୁ ବଣ ଜଙ୍ଗଲକୁ ଯାଇ ଭିକ୍ଷା କରି ଖାଉ ତା'ନୁହେଁ କିନ୍ତୁ । ଧର୍ମଚର୍ଯ୍ୟା କରିବାକୁ ହେବ ପ୍ରତିଟି କର୍ମ ଭିତରେ ପ୍ରତିଟି

ପଦକ୍ଷେପରେ । ଆଉ ପ୍ରତ୍ୟେକଟି କରିବା ଯେତେବେଳେ ନିର୍ଗୁଣ ହେବ, ମୋର ଧର୍ମଚର୍ଯ୍ୟା ବି ସେତେ ନିର୍ଗୁଣ ହେବ ।

ତାପ: ୨/୨.୧.୧୯୫୫

॥ ଗୁରୁଙ୍କୁ ଈଶ୍ୱର କୁହାଯାଏ କାହିଁକି ॥

ଗୁରୁ ଓ ଗୁରୁବାଦ ସମକ୍ଷରେ କଥା ଉଠିଲା ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆଚରଣର ଭିତର ଦେଇ ଯେଉଁମାନେ ଈଶ୍ୱରକୁ ଲାଭ କରିଛନ୍ତି, ଆମ୍ଭେମାନେ ସେହି ମାନଙ୍କର କଥା କହୁ, ସେହି ମାନଙ୍କର ହିଁ ଯଜନ କରୁ ।

ଜଣେ କେମିଷ୍ଟର ଅଧ୍ୟାପକ କହିଲେ - କିନ୍ତୁ ଈଶ୍ୱରଙ୍କୁ କଥା ନକହି ଗୁରୁଙ୍କ କଥା ହିଁ ତ କହିବା ଉଚିତ । ଗୁରୁ ହିଁ ତ ପ୍ରଧାନ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବ୍ୟାପାରଟା ଏଇ ରକମ । କେମିଷ୍ଟ ବଡ଼ ନା ତା' (କେମିଷ୍ଟର ଅଧ୍ୟାପକ) ବଡ଼ ? କେମିଷ୍ଟ ଯେ ବଡ଼ ତା'... ତା (ଅଧ୍ୟାପକ) କହନ୍ତି । ପୁଣି ତା'ଙ୍କର (ଅଧ୍ୟାପକ) ପାଖକୁ ଗଲେ କେମିଷ୍ଟ ଯେ ବଡ଼ ତାହା ବୁଝାଯାଏ । ଗୁରୁଙ୍କୁ ଈଶ୍ୱର କହୁ, ତାର ମାନେ ଗୁରୁଙ୍କ ପାଖକୁ ଗଲେ ଈଶ୍ୱରକୁ ବୁଝାଯାଏ । ପୁଣି, ଗୁରୁ ନିଜକୁ ଈଶ୍ୱର ବୋଲି ପ୍ରଚାର କରନ୍ତି ନାହିଁ । ଯେପରି ଚୈତନ୍ୟ ଦେବ । ସେ କେବଳ କହିଛନ୍ତି - ଏହା ହେଲେ ଏହା ହୁଏ ।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ କହିଲେ - ଆଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କୁ ଜାଣିବାର କଥା ଉପନିଷଦର ବି ଅଛି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଗୁରୁଙ୍କୁ କିପରି ଭାବରେ ସେବା କରିବା ଦରକାର, କିଭଳି ଭାବରେ ତାଙ୍କର କଥା ଅନୁଶୀଳନ କରିବା ଦରକାର, କିପରି କ'ଣ କରିବା ଦରକାର, ଏ ସବୁ ହିଁ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଅଛି । Teacher (ଶିକ୍ଷକ) ଛାଡ଼ା ଶିଖାଯାଏ ନାହିଁ, ଗୁରୁଛାଡ଼ା ଚାଲିବା ହୁଏ ନା, ଏଇ ବୋଧ ଯେଉଁମାନଙ୍କର ଅଛି, ସେଇମାନେ ହିଁ ତ ଗୁରୁବାଦୀ । ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କର ବି ଏଇ ରକମ କ'ଣ ଗୋଟିଏ କଥା ଅଛି - 'ଅଦ୍ୱୈତ' ତ୍ରିଷ୍ଟୁ ଲୋକେଷୁ ନା ଦ୍ୱୈତଂ ଗୁରୁଣା ସହ ।' ଗୁରୁଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଆଉ ଅଦ୍ୱୈତ ହୁଏନା, ତ୍ରିଷ୍ଟୁ ଲୋକେଷୁ ନା ଦ୍ୱୈତଂ ଗୁରୁଣା ସହ ।' ଗୁରୁଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଆଉ ଅଦ୍ୱୈତ ହୁଏନା, ସେଠାରେ ସେ ଆଉ ମୁଁ । (ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଅନେକ କ୍ଷଣ ବୁଝ ରହି କ'ଣ ଯେମିତି ଭାବିଲେ, ଏବଂ କହିଲେ ।) ଗୁରୁବାଦୀ ଯେ କିଏ ନୁହେଁ ତା' ମୁଁ ଭାବି ପାରୁନାହିଁ । କବୀର, ନାନକ, ବ୍ୟାସ, ବଶିଷ୍ଠ, ରାମକୃଷ୍ଣ ଠାକୁର, କିଏ ଯେ ଗୁରୁବାଦୀ ନୁହନ୍ତି ତାହା ହିଁ ତ

ଭାବି ଠିକ କରି ପାରୁନି । Teacher (ଶିକ୍ଷକ) ବାଦ ଦେଇ ଲେଖାପଢ଼ା ଶିକ୍ଷା କରାଯାଏ ନାହିଁ, ଏକଥା କହିଲେ ଯଦି ଗୁରୁବାଦୀ ହୁଏ, ତା'ହେଲେ ସମସ୍ତେ ହିଁ ତ ଗୁରୁବାଦୀ । ଯେତେ ବାଦର ଅବତାରଣା ହୁଏ, ସମାଜର ସଂସ୍କୃତି ସେତେ ଭାଙ୍ଗିଯାଏ, ପାରସ୍ପରିକତା ସେତେ ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଏ । ବାଦ ସାଧାରଣତଃ ଗୋଟିଏକୁ discard (ପରିତ୍ୟାଗ) କରି ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏକୁ introduce (ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ) କରେ । କିନ୍ତୁ ସେଇ ବାଦଟା ଯଦି ପାବକ-ବାଦ ହୁଏ, ତେବେ ହିଁ ସମାଜର ଜଲ୍ୟାଣ ହୁଏ ।

ତାପ: ୨/୩୧.୧.୧୯୫୭

II ଅମରତ୍ୱ କ'ଣ II

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ମଣିଷ ଯେ ଅମରତ୍ୱର କଥା କହେ, ସେହିଟା କି prolongment of life (ଜୀବନର ଦୈର୍ଘ୍ୟାକରଣ) ନା ଆଉ କିଛି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମଣିଷର ସେଇଟା ହିଁ goal (ଲକ୍ଷ୍ୟ) । କେତେ ମଣିଷ ମରିଛି, ଏବେ ବି ମରୁଛି, ତଥାପି ମଣିଷ ଅମରତ୍ୱ ବୋଲି ଚିନ୍ତାର କରିବାକୁ ଛାଡ଼ୁନି । ଆମେ ହିନ୍ଦୁମାନେ ଜନ୍ମାନ୍ତର ମାନୁ । ମୁଁ ଯେ ଏହି ଜନ୍ମରେ ହିଁ ନିଃଶେଷ ହୋଇଗଲି ତା'ନୁହେଁ କିନ୍ତୁ । ଏ ଜନ୍ମ ପରେ ବି ଅଛି । ପୁଣି ଜନ୍ମ ହେବି, ଜନ୍ମ ନେଇ ପୁଣି proceed କରିବି (ଆଗେଇ ଯିବି) । ଜନ୍ମାନ୍ତରରେ ଯଦି ମୋର ସ୍ମୃତିବାହୀ ଚେତନା intact (ଅବ୍ୟାହତ) ରହେ, ତାହାହେଲେ ଅମରତ୍ୱ ଲାଭ ହେଲା । ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ବି ଯଦି ପୂର୍ବ ଜନ୍ମର ସ୍ମୃତି ପର ଜନ୍ମରେ continue କରେ (ସତଳ ରହେ) ସେତେବେଳେ ପୂର୍ବର ସବୁ କିଛିକୁ ଚିହ୍ନିବା ସମ୍ଭବ ହୁଏ । ମୁଁ ହୁଏତ ଆଗ ଜନ୍ମରେ କଲିକତାରେ ଥିଲି, ତା'ପର ଜନ୍ମରେ ଲକ୍ଷ୍ମନରେ ଜନ୍ମ ହେଲେ ବି ସ୍ମୃତିବାହୀ ଚେତନା ଅକ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣ ରହିଲେ ମୁଁ କଲିକତାର ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଚିହ୍ନି ପାରିବି । ଚେତନା ନଷ୍ଟ ହୁଏନାହିଁ । କବିରାଜମାନେ ସେ ଚେଷ୍ଟା କରିଛନ୍ତି । ଆନେକ କବିରାଜା ବହି ମଧ୍ୟରେ ଜରାମୃତ୍ୟୁ ରୋଧକ ଅନେକ ଜିନିଷର କଥା ଦେଖାଯାଏ । ତା'ମାନେ, ଏଇ ରବଟା ଯେ ଚାଲିଛି ତା' ବୁଝାଯାଏ । ଆର୍ଯ୍ୟମାନଙ୍କର ସବୁ ସମୟରେ ଗୋଟିଏ ଚେଷ୍ଟା ଥିଲା ଜରା-ମରଣ ରୋଧକରି ଅମୃତକୁ ଉପଭୋଗ କରିବା ପାଇଁ । ଏଇଟାକୁ achieve (ହାସଲ) କରିବା ପାଇଁ ସେମାନେ ଏକବାରେ determined (ସ୍ଥିର ସଂକଳ୍ପ) ଥିଲେ ।

ତାପ: ୨/୧୦.୨.୧୯୫୭

II ପ୍ରଣାମ କରିବାକୁ ହେଲେ କି ଦରକାର II

ଆଲୋଚନା ପ୍ରସଙ୍ଗେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ପ୍ରଣାମ କରିବାକୁ ହେଲେ ହିଁ ଦରକାର ଶୁଦ୍ଧ । ଶ୍ରଦ୍ଧାମାନେ ସେଇ ପ୍ରଣାମର ସଭାବ ଓ ଗୁଣର ଚିନ୍ତନ । ଏହି ଭାବରେ ହୁଏ ତାଙ୍କର ସ୍ମରଣ । ତାଙ୍କୁ ସ୍ମରଣ କରି ପ୍ରଣାମ କର, ମାନେ ତାଙ୍କର attribute (ଗୁଣ) ଗୁଡ଼ିକ ଚିନ୍ତା କର । ଆମ୍ଭେମାନେ ପ୍ରଣତ ହେଉ ମାନେ ପ୍ରକୃଷ୍ଟ ଭାବରେ ନତ ହେଉ । ଏହି ପ୍ରକୃଷ୍ଟ ଭାବରେ ନତ ହୋଇ ଚାଲିବାର ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଆମ୍ଭେମାନେ ଶ୍ରେୟଙ୍କର ସଭାବ ଓ ଗୁଣର ଅଧିକାରୀ ହେଉ । ତାଙ୍କର ବୋଧ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ଭିତରେ ସମ୍ପାରିତ ହୁଏ । ଆଉ, ପ୍ରୟୋଜନ ମତ କ୍ଷେତ୍ର ବିଶେଷରେ ତାହା ବିନିଯୋଗ କରି ଆମେ ଅନେକ ଆପଦରୁ ରେହାଇ (ରକ୍ଷା) ପାଉ । କେବଳ ଯଦି 'ଜୟ ମା'କାଳୀ' ବା 'ଜୟହରି' ବୋଲି କହୁ, ସେଥିରେ ଗୁଣ ଚିନ୍ତନ ଆସେ ନାହିଁ, ବୋଧୁ ଆସେ ନାହିଁ । ଆସିବା ଦରକାର ବୋଧୁ । ସେଥିପାଇଁ ଶ୍ରଦ୍ଧା ନଥିଲେ ପ୍ରଣାମ କରି ଲାଭ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ତା'ସତ୍ତ୍ୱେ ବି ପ୍ରଣାମ କରିବା ଭଲ । 'ମୁଁ ତୁମର' ଏହି ବୋଧୁ ନେଇ ପ୍ରଣାମ କରିବାକୁ ହୁଏ । ଏଥିରୁ ଗୋଟିଏ ମିତର ବି ଯଦି ପାର୍ଥକ୍ୟ ହୁଏ, ତାହାଲେ ସେ-ମୁଁ ଆଉ ଏଇ ପ୍ର-ଣତ ମୁଁ ନୁହଁ । ଏଇ ମୁଁ physiological adjustment ର ବି(ଶରୀର ସଙ୍ଗତିର ବି) ମୁଁ, spiritର ବି (ଆତ୍ମିକ ଗତିର-ବି) ମୁଁ । ମାନେ, ମୋର system (ବିଧାନ)ର ସବୁଟା ନେଇ ଯେ ଆମିତ୍ୱ ଫୁଟି ଉଠିଛି ସେଇ ମୁଁ ହିଁ ଯେପରି ରହିଥାଏ 'ମୁଁ ତୁମର' ଭିତରେ, ଅହମ ମାନେ ମୁଁ ହୋଇ । ହୋଇଉଠିବା ନା କ'ଣ ଏହା ମଧ୍ୟରେ ଅଛି ? ଦେଖନ୍ତୁ ତ !

ଜଣେ ଅଭିଧାନ ଦେଖୁ କହିଲେ - ଅହମ୍ ଆସିଛି ଅସ୍ମଦ୍ ଠାଉ । ଅସ୍ମଦ୍‌ର ଅସ-ଧାତୁ ମାନେ ହେବା, ତାର ପର କର୍ତ୍ତବି ମର୍ଦ୍ଦ । ତାହାଲେ ଅସ୍ମଦ୍ ମାନେ ହେଲା 'ଯେ ହୁଏ' ।

ସମସ୍ତ ଶୁଣି ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଶ୍ରମୁଖଟି ଖୁସିରେ ଝଲମଲ ହୋଇ ଉଠିଲା, କହିଲେ - ଠିକ ଅଛି । ତା'ପରେ କହିଲେ - ଅହଂ ବ୍ୟାପ୍ତ ହୋଇ ପାରେ, added (ବର୍ଦ୍ଧିତ) ହୋଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ପ୍ରବୃତ୍ତିର ଗଣ୍ଡି ମଧ୍ୟରେ ରହିଲେ ଛୋଟ ହୋଇଯାଏ ।

ଜଣେ କହିଲେ - ଅହଂ ଆକ୍ଷାତକ୍ରରେ ରହିଲେ ବ୍ୟାପ୍ତ ହୁଏ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆକ୍ଷାତକ୍ରରେ ରହିବା ମାନେ କ'ଣ ?

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - Within the circle of Guru's commandment (ଗୁରୁଙ୍କର ଅନୁଶାସନର ପରିଧିର ମଧ୍ୟରେ) ରହିବା।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ହଁ, Guru's Commandment (ଗୁରୁଙ୍କ ଅନୁଶାସନ)।

ତାପ: ୨/୧୭.୯.୧୯୫୭

॥ ପାତଞ୍ଜଳର ଦୁଇଟି ସୂତ୍ରର ମାନେ କ'ଣ ॥

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ପାତଞ୍ଜଳରେ ଯେ ଅଛି 'ତସ୍ୟ ବାଚକଃ ପ୍ରଣବଃ', 'ତତ୍ତ୍ଵପ୍ରସବର୍ଥଭାବନା'ର ମାନେ କ'ଣ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ନାମର ଅର୍ଥଭାବନା ମାନେ ନାମାର ପ୍ରତି ଉପଯୁକ୍ତ ସେବା, ଆଚାର, ଆଚରଣ ସହ ସମସ୍ତ ଦିଗ ପ୍ରତି ସଙ୍ଗତି ରଖି, ସହଜ ଭାବରେ, ସହଜ ଭକ୍ତି ନେଇ ନାମ କରିବା - ଯାହା ଏଇ ନାମାର ଆଦୁକୁ ମୋତେ ନେଇଯାଏ। ଜଗତର ବୃକ୍ଷ-ଲତା, ପଶୁ-ପକ୍ଷୀ, ଅଶ୍ଵ-ପରମାଶ୍ଵ, ସବୁ କିଛିର ଅନ୍ତରରେ ଯେ ସ୍ଵୟନ, ସେ ସବୁର ବାଜସ୍ଵୟନ ହେଲା ଏଇ ନାମ। ଏହି ନାମ ସମସ୍ତ Universe ର (ବିଶ୍ଵର) ମୂଳ। ଆଉ, ନାମା ହେଲେ ଏଇ ନାମର ବାଚକ, ମୂର୍ତ୍ତି ପ୍ରତୀକ। ସେ ହିଁ ଇଷ୍ଟ। ଜପଧ୍ୟାନର ସମୟ ଭାବନାରେ ଏହି ସଙ୍ଗତି ରକ୍ଷା କରି ନାମ କରି ଚାଲିବାକୁ ହୁଏ। ନାମ ଆଉ ନାମା ଅଭେଦ। ନାମାକୁ ବାଦ ଦେଇ ନାମ ହୁଏ ନା। ଯେମିତି ଫୁଲ ଆଉ ତାର ଗନ୍ଧ। ଆଉ ଫୁଲର ଗନ୍ଧ ଯେମିତି ଅଲଗା ହୁଏ ନାହିଁ, ସେମିତି ନାମ ଆଉ ନାମା ବି ଅଲଗା ହୁଏ ନାହିଁ।

ତାପ: ୨/୧୭.୯.୧୯୫୭

॥ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ପୂଜା ମାନେ କ'ଣ ॥

ଜଣେ ପ୍ରସଙ୍ଗକ୍ରମେ ଜଣେଇଲେ, ଆଜି ତାର ଘରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀପୂଜା।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଲକ୍ଷ୍ମୀପୂଜା ମାନେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଲକ୍ଷ୍ମୀ କଥାର root... meaning ହିଁ (ଧାରୁଗତ ଅର୍ଥ ହିଁ) ହେଲା ଆଲୋଚନ, to see keenly (ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦେଖିବା), ଦର୍ଶନ, ଜ୍ଞାନ ଏଇ ସବୁ। ଏହିଗୁଡ଼ିକ ଯେପରି ବଢ଼ି ଉଠେ ତାହା କରା ହିଁ ହେଲା ଲକ୍ଷ୍ମୀପୂଜା।

ଆଉ ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଆଛା, ଅଲକ୍ଷ୍ମୀର ପୂଜା ହୁଏ କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଲକ୍ଷ୍ମୀର ଓଲଟା ଯାହା ତାହା ହିଁ ଅଲକ୍ଷ୍ମୀ। ତାକୁ ମଧ୍ୟ ଜାଣିବାକୁ ହେବ, ମାନେ ଅସତ୍ ଯା', ସତ୍ତ୍ଵା ବିରୁଦ୍ଧ ଯା' ତାକୁ ବି ଜାଣିବାକୁ ହେବ। ତାକୁ ଜାଣି

ପ୍ରତିରୋଧ କରିବାକୁ ହେବ। ସତ୍ତ୍ଵା ଧର୍ମ ହିଁ ଏହି ଦୁଇଟା। ସେ ନିଜର ଅସ୍ତିତ୍ଵକୁ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ଚାହେଁ, ଆଉ ସେଥିପାଇଁ ସତ୍ତ୍ଵା-ବିରୋଧୀ ଯାହା, ତାକୁ ପ୍ରତିହତ କରିବାକୁ ଚାହେଁ

ତାପ: ୨/୨.୧୧.୧୯୫୭

॥ ଗୁରୁମାନେ କ'ଣ ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ପଚାରିଲେ - ଗୁରୁମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଉପଦେଷ୍ଟା, ଯିଏ advice କରନ୍ତି (ପରାମର୍ଶ ଦିଅନ୍ତି), ଯାହାଙ୍କର command (ଆଦେଶ) ମାନି ଚାଲିବା ଦରକାର ହୁଏ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - କିନ୍ତୁ adviser (ପରାମର୍ଶଦାତା)ତ ସଂସାରରେ ବହୁତ ଅଛନ୍ତି।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେପରି ରହିବା ନୁହଁ। ଏପରି ଜଣେ ମୋର ରହିବା ଦରକାର ଯାହାଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ଚାହିଦା ହିଁ ହେଲା ସମସ୍ତଙ୍କର ସାତୁତ କଲ୍ୟାଣ ବିଧାନ। ମୁଁ ମୋର ଜୀବନରେ ସେଇ ଗୁଡ଼ିକ ନେବି ଯେ ଗୁଡ଼ିକ ତାଙ୍କ ସାଥରେ adjusted (ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ) ହୁଏ। ଆଉ, ତାହା ଯେଉଁଠି ହୁଏନା, ସେ ଗୁଡ଼ିକୁ ବିଦାୟ ଦେବି। ଯେମିତି ଧର, ଏହି ଓକିଲ ବାବୁ ଅଛନ୍ତି। ଗୋଟିଏ ବିଶେଷ ମୋକଦ୍ଦମାରେ ତାଙ୍କର advice (ପରାମର୍ଶ) ଦରକାର। ବର୍ତ୍ତମାନ ସେହି ମୋକଦ୍ଦମା ସମୟରେ ... (ଏଇ ଓକିଲ ବାବୁ)କୁ ନ ନେଇ ଯଦି ଏହାଙ୍କ ଭଳି ପଚାରିବା ଜଣକଙ୍କୁ ନିଅ, ତାହାଲେ କାମ ହେବନାହିଁ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଆଉ ଯଦି (ଏହି ଓକିଲ ବାବୁ) ଠିକ ନ ହୁଅନ୍ତି ତୁମ୍ଭେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାହାଲେ ବି ଏହି (ଓକିଲ ବାବୁକୁ) premier (ପ୍ରଧାନ) ରଖିବା ହିଁ ଦରକାର। (ସେ) ଯଦି ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ହୁଅନ୍ତି ତାକୁ ଧରି ଚାଲିବା ହିଁ ଭଲ।

ତାପ: ୨/୨.୧୧.୧୯୫୭

॥ ବିଶ୍ଵାସ ଆସିଲେ କ'ଣ ହୁଏ ॥

Faith (ବିଶ୍ଵାସ) ସମ୍ବନ୍ଧରେ କଥା ଉଠିଲା।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Faith (ବିଶ୍ଵାସ) ଆସିଲେ Love ମଧ୍ୟ (ଅନୁରାଗ ବି) ଆସେ। ବିଶ୍ଵାସ। ବି-ବିଶେଷ ରୂପେ, ଶ୍ଵାସ - ଧାରୁ ମାନେ ଶ୍ଵାସ (respiration)। ଆଉ Loveର (ଅନୁରାଗ) ମଧ୍ୟରେ ଅଛି ଲୁଭ - ପ୍ରଲୁହ ହେବା।

ଜଣେ କହିଲେ - ଥରେ faithର (ବିଶ୍ୱାସର) root-meaning (ଧାର୍ମିକ ଅର୍ଥ) ଦେଖା ହୋଇଥିଲା । ସେତେବେଳେ ଦେଖାଗଲା, faith is love (ବିଶ୍ୱାସ ହିଁ ଅନୁରାଗ) । ଆପଣ ଏଇ ରକମ ଗୋଟିଏ dictation ମଧ୍ୟ (ଲେଖାମଧ୍ୟ) ଦେଇଥିଲେ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବାଲବେଳରେ ଅଛି, He, who loves his father and mother more than me is not worthy of me. (ଯେ ତାର ପିତାମାତାକୁ ମୋ ଠାରୁ ବେଶୀ ଭଲ ପାଏ, ସେ ମୋ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ନୁହେଁ) । ଏହି ରକମ ଆହୁରି sentence (ବାକ୍ୟ) ଅଛି, Loves his brother and sister more than me (ଭାଇ-ଭଉଣୀକୁ ମୋ ଠାରୁ ବେଶୀ ଭଲ ପାଏ) ଇତ୍ୟାଦି ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ସବୁଟା ପଢ଼ି ମନେ ହୁଏ, Christ (ଖ୍ରୀଷ୍ଟ) ଯେମିତି କହିବାକୁ ବାହାରିଛନ୍ତି, He, who loves anything more than me (ଯିଏ ମୋ ଠାରୁ କୌଣସି କିଛିକୁ ବେଶୀ ଭଲ ପାଏ) ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - (ଆନନ୍ଦ ଆତିଶଯ୍ୟରେ ପୁଲକିତ ହୋଇ) - ଏହା ଠିକ୍ ଠିକ୍ । He who loves anything more than me is not worthy of me (ଯିଏ ମୋ ଠାରୁ କୌଣସି କିଛିକୁ ବେଶୀ ଭଲ ପାଏ, ସେ ମୋ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ନୁହେଁ) ।

ତାପ: ୨/୨୧.୧୧.୧୯୫୬

II ଭଣ୍ଡ ଚିହ୍ନିବ କିପରି II

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ଆଲୁଅ ଜଳିଲେ ହିଁ କେତେକ ପୋକ ତା' ପାଖକୁ ଆସେ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କେତେକ ଜୀବ ଅଛନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ ପୋକ ଧରି ଖାଆନ୍ତି, ସେମାନେ ଆଲୁଅକୁ ବେଶୀ ଭୟ ପାଆନ୍ତି । ଆଲୁଅ ପାଖକୁ ଯାଇ ଘୁଞ୍ଚି ଘୁଞ୍ଚି ଆସନ୍ତି, ଭାବନ୍ତି - ଏଇ ଆଲୁଅ ମଧ୍ୟରେ ବୋଧେ ପଡ଼ିଗଲା । ପୁଣି କେତେ ଗୁଡ଼ିଏ ପୋକ ଅଛି ଯେ ଗୁଡ଼ିକ ଆଲୁଅରେ ଆହୁରି ସର୍ଜନ କରିବାକୁ ଆସେ । ସେ ସବୁ ଟିକି ଟିକି ପ୍ରଭୃତି ଜୀବ, ସେମାନଙ୍କୁ ବେଙ୍ଗ ଧରି ଧରି ଖାଏ । ଆଲୁଅ ଦେଖିଲେ ଏଇସବୁ ଜୀବର ଉତ୍ସବ ଲାଗିଯାଏ, ଭାବେ ଖାଇବାର ମୋର ଜୋଗାଡ଼ ହୋଇଛି - ଭଣ୍ଡ ସାଧୁଙ୍କ ଭଳିଆ ।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ କହିଲେ - କିନ୍ତୁ ଠାକୁର, ଏଇ ଦୁଇ ଜାତୀୟ ପ୍ରାଣୀକୁ ଅନେକ ସମୟରେ identify (ପୃଥକ ଭାବରେ ଚିହ୍ନି) ଯାଏ ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କରି ବସି ହିଁ ଅଛି । ଯେ ପୋକ ଗୁଡ଼ିକ ନିଆଁରେ ଝାମ୍ପ ଦିଏ ସେମାନେ ନିଆଁ ଦେଖୁ ଭୟ ପାଏ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ଏହି ଜୀବ ଗୁଡ଼ିକ ନିଆଁ ଦେଖୁ ଭୟପାଏ । ମଣିଷ ମଧ୍ୟରେ ଆଲୁଅ ପିପାସା ପୋକ ଭଳି ଯିଏ, ସେ ତାହେଁ Him (ତାଙ୍କୁ), ଏହି ଆଲୋକୁ । ସମସ୍ତେ ତାଙ୍କ ଠାରେ କେତେ ପରିମାଣରେ attracted (ଆକୃଷ୍ଟ) ହେଲେ, ତାହା ହିଁ ସେ ଦେଖେ । ତାର ନିଜ ପ୍ରତି ମଣିଷ ଆଦୌ attracted (ଆକୃଷ୍ଟ) ହେଲେ କି ନା ସେଇଟା ତା' ପାଖରେ affair (ବିଷୟ) ହିଁ ନୁହଁ । ଆଉ ଏଇରକମ ଭଣ୍ଡ ପୋକ wants to attract everybody to himself (ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କୁ ତା' ନିଜ ଆଡ଼କୁ ଆକୃଷ୍ଟ କରିବାକୁ ଚାହେଁ) । ଏହି ହେଲା ସେମାନଙ୍କୁ detect (ଆବିଷ୍କାର) କରିବାର ତୁଳ୍ (କୌଶଳ) ।

ତାପ: ୨/୨୬.୧୧.୧୯୫୫

II ହନୁମାନର ଛାତି ଚିରି ଦେଖାଇବାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ କ'ଣ II

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ସାତା ହନୁମାନଙ୍କୁ ମୁକ୍ତାର ମାଳି ଦେଇଥିଲେ । ହନୁମାନ ସେଇଟାକୁ ନେଇ ଛିଡ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲେ, ତା' ପୁଣି ଦାନ୍ତରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ କରି କାଟି ଥିଲେ । ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଆସି କହନ୍ତି - ଶଳା ମାଙ୍କଡ଼, ସାତା ତୁମକୁ ମୁକ୍ତାର ମାଳି ଦେଇଥିଲେ, ତୁମେ ସେଇଟାକୁ ଛିଣ୍ଡି ଦାନ୍ତରେ କାମୁଡ଼ି ଫିଙ୍ଗିଦେଲ ? ହନୁମାନ କହିଲା, ଏଥିରେ ତ ରାମ-ନାମ ଲେଖା ନାହିଁ ।

ଜଣେ କହିଲେ - ସେତେବେଳେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ କହିଲେ, ତୁମ ଶରୀରରେ ତ ରାମ ନାମ ଲେଖା ନାହିଁ, ସେଇଟାକୁ ଫିଙ୍ଗି ଦିଅ । ସେତେବେଳେ ହନୁମାନ ଛାତି ଚିରି ଦେଖାଇଲା ସେଥିରେ ରାମନାମ ଲେଖା ହୋଇଛି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏହାର significance (ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ) ହେଉଛି, ହାର ମଧ୍ୟରେ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କର utility (କାମରେ ଲାଗିବ ଏପରି) କିଛି ନାହିଁ । ଆଉ ମୋ ଭିତରେ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କର utility (କାମରେ ଲାଗିବ ଏପରି) ଛାଡ଼ା ଅନ୍ୟ କିଛି ହିଁ ନାହିଁ । (ଟିକିଏ ପରେ) ଏଇ ରକମ simile (ଉପମା) ଥିଲେ ଅଥଚ ତାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ଠିକ୍ ମତ ବ୍ୟାଖ୍ୟା ନ କଲେ ଅନେକ ସମୟରେ ଚିକିତ୍ସିତ ହୁଏ ।

ତାପ: ୨/୨୯.୧୧.୧୯୫୬

॥ ବୁଦ୍ଧଦେବ ନିରୀଶ୍ଵରବାଦୀ କି ନୁହଁ ॥

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ prophet (ପ୍ରେରିତ) ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବୁଦ୍ଧଙ୍କୁ ନିରୀଶ୍ଵରବାଦୀ କୁହାଯାଏ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେ more practical (ଅତ୍ୟନ୍ତ ବାସ୍ତବବାଦୀ) ଥିଲେ। ସେ 'ଇଶ୍ଵର ଅଛନ୍ତି' ବି କହି ନାହାନ୍ତି, 'ନାହିଁ' ତା ବି କହିନାହାନ୍ତି। ତୁମ୍ଭେମାନେ କଥା ମୁତାବକ ଚାଲ, କର, କରି ଯାହା ପାଅ ତାହାହିଁ। ମୁଁ ମଧ୍ୟ କହେ, ଇଶ୍ଵର ଅଛନ୍ତି କି ନାହିଁ ଏହା ନେଇ ମଥା ନଖେଲାଇ ଆଗେ ଦେଖ ତୁମେ ଅଛି କି ନା, ତୁମର ସତ୍ତ୍ଵ ଅଛି କି ନା। ସତ୍ତ୍ଵ ଥିଲେ ତାକୁ ଧରି ରଖିଲା ଭଳି କରି ହିଁ ରୁହ। ଏହି ସତ୍ତ୍ଵକୁ ଠିକ ରଖି ଯଦି ଚାଲିପାର ତା ପରେ ତୁମେ ଇଶ୍ଵର ମାନ ବା ନମାନ ସେଥିରେ କିଛି ଯାଏ ଆସେ ନାହିଁ। ତୁମର ସତ୍ତ୍ଵ ଅଛି। ତୁମେ ଯଦି concentric (ସୂଚକେନ୍ଦ୍ରିକ) ନହୁଅ, ତୁମର attitude (ମନୋଭାବ), ତୁମର ଚଳନ ଚରିତ୍ର ଏ ସବୁ chaotic (ବିଶୃଙ୍ଖଳ) ହୋଇଯିବ। ଏହା ହିଁ ତ ସିଧା କଥା। ଏହି ସିଧା କଥା ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ism (ବାଦ) ନାହିଁ।

ତାପ: ୨/୮.୧୨.୧୯୫୭

॥ ଇଶ୍ଵର ଶବ୍ଦର ବ୍ୟାଖ୍ୟା କ'ଣ ॥

ଇଶ୍ଵର ଶବ୍ଦର ବ୍ୟାଖ୍ୟା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଇଶ୍ - ଧାତୁ ମାନେ ଆଧିପତ୍ୟ। ଆଧିପତ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଅଛି ଧା, ପା - ଧାରଣ, ପାଳନ- to uphold, to nurture. ଏହାରି ମଧ୍ୟରେ ହିଁ ହେଲା ଇଶ୍ଵରତ୍ଵ। ଇଶ୍ଵର ଆଧାତୁ ବା ନଥାତୁ, ଏତିକି ତୁମର ରହିଲେ ହିଁ ହେଲା। ଆଧିପତ୍ୟ ମାନେ ଧାରଣ-ପାଳନ। ତା'ହେଲେ ଇଶ୍ଵର ମାନେ ଯିଏ ଧାରଣ-ପାଳନ କରନ୍ତି।

ତାପ: ୨/୮.୧୨.୧୯୫୭

॥ ଜୀବନ୍ତ ଆଦର୍ଶ ହେଲେ କ'ଣ ହୁଏ ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ହଜରତ୍ ରସୁଲ ଆଲ୍ଲାଙ୍କୁ worship (ଉପାସନା) କରିବାର କଥା କହିଛନ୍ତି। 'ମୋତେ ପୂଜା କର' - ଏକଥା କହି ନାହାନ୍ତି।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତୁମେ ଯଦି ତାଙ୍କୁ love କର (ଭଲପାଅ), you should love His everything (ତାଙ୍କର ସବୁ କିଛିକୁ ହିଁ ଭଲ ଲାଗିବା ଉଚିତ)। ଭଲ ପାଇଲେ

ଏହା ହିଁ ହୁଏ। ଆଲ୍ଲାଙ୍କୁ ଯିଏ ଭଲପାଏ ସେ ଆଲ୍ଲାଙ୍କର ରସୁଲକୁ ବି ଭଲ ପାଇବ। ତୁମେ ଯଦି ମୋତେ ଭଲ ପାଅ; ମୋର ଏହି ଚାଦରଟିକୁ କ'ଣ ଫିଙ୍ଗି ଦେଇ ପାରିବ? ମୁଁ ତୁମକୁ ଭଲ ପାଏ, ତୁମର ଗେଞ୍ଜିଟାକୁ କ'ଣ ମୁଁ ପକେଇ ଦେଇ ପାରିବି?

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ତା'ହେଲେ ତ Living Ideal absolutely necessary (ଜୀବନ୍ତ ଆଦର୍ଶ ଏକାନ୍ତ ପ୍ରୟୋଜନୀୟ)।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Living Ideal (ଜୀବନ୍ତ ଆଦର୍ଶ) ହେଲେ ସୁବିଧା ହୁଏ। ଆମ୍ଭେମାନେ attribute (ଗୁଣ)ର expression (ପ୍ରକାଶ) ଧରି ରଖିବାକୁ ଚାହୁଁ। ଗୁଣର ଆଧିପତ୍ୟର ଭିତର ଦେଇ ତାଲୁ ତାଲୁ ଚଳଣି ଗୁଡ଼ିକ ସହଜ ହୋଇ ଉଠେ। ନତୁବା ଶୂନ୍ୟକୁ ଧାନ କରିବା ହୁଏ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ହଜରତ୍ ରସୁଲ ଜେବଲ ଆଲ୍ଲାଙ୍କର କଥା ହିଁ କହି ଯାଇଛନ୍ତି - Love Him (ତାଙ୍କୁ ଭଲ ପାଅ) ନିଜର କଥା କହିନାହାନ୍ତି।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସମସ୍ତେ ତାହା ହିଁ କହନ୍ତି। ମୁଁ ତୁମକୁ Love କରେ (ଭଲ ପାଏ) ମାନେ ତୁମର Himକୁ ବି (ତାଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ) ଭଲପାଏ। ତୁମକୁ ଭଲ ପାଇଲେ ତାଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଭଲ ପାଇବି। ଏହା ହିଁ ହେଲା ସହଜ - ସରଳ କଥା।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ମୁସଲମାନମାନେ ବୁଦ୍ଧଦେବଙ୍କୁ କାଫେର କହନ୍ତି।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କାଫେର ସେଇ ମାନଙ୍କୁ କୁହାଯାଏ, ଯେଉଁମାନେ ଭଗବାନ ବିଶ୍ଵାସ କରନ୍ତି ନାହିଁ, ଧର୍ମ ମାନେ ସତ୍ତ୍ଵର ଧର୍ମ ବିଶ୍ଵାସ କରେ ନାହିଁ। ବୁଦ୍ଧଦେବ ଆଉ ତାହା ନୁହଁନ୍ତି। ସେମାନେ convert (ଧର୍ମାନ୍ତର) କରିବାର କଥା କହନ୍ତି। ମୁଁ conversion (ଧର୍ମାନ୍ତରକରଣ)ର କଥା ବିଶ୍ଵାସ କରେ ନାହିଁ। ସେଥିପାଇଁ କୌଣସି ମୁସଲମାନ ଯଦି ଏଠାରେ ଦୀକ୍ଷା ନିଏ, ସେ ଯେ converted (ଧର୍ମାନ୍ତରିତ) ହେଲା ତାହା ମୁଁ ବିଶ୍ଵାସ କରେ ନାହିଁ। Convert ନୁହେଁ, invert ହୁଏ। Invert ମାନେ କ'ଣ?

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - To look within (ଅନ୍ତରର ଭିତରକୁ ଦେଖିବା)। କିନ୍ତୁ ଖ୍ରୀଷ୍ଟିଆନମାନେ Jesusଙ୍କୁ (ଖ୍ରୀଷ୍ଟଙ୍କୁ) ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଛନ୍ତି convert (ଧର୍ମାନ୍ତର) କରି ହିଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Christ (ଖ୍ରୀଷ୍ଟ) କ'ଣ କେଉଁଠି କହିଛନ୍ତି, convert (ଧର୍ମାନ୍ତର) କର?

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ନା, ସେ ତାହା କହି ନାହାନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତେବେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ପାଖରେ ବସିଥିବା ଜଣକ ପଚାରିଲେ - Invert ମାନେ କି....ଦାଦା ?

ଦାଦା ଜଣକ ପରିଷ୍କାର କରି କହି ନପାରିବାରୁ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଅଭିଧାନ ଦେଖିବାକୁ କହିଲେ । ଦେଖାଗଲା ଏହି କଥାଟାର ଅର୍ଥ to turn inside (ଅନ୍ତରର ଆଡ଼କୁ ପ୍ରତ୍ୟାଗମନ) ।

ଶୁଣି ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଖୁବ ଖୁସି ହୋଇ କହିଲେ - ଏହି କଥାଟି ମୋର କଥା ସହିତ ଖୁବ ମିଳି ଯାଉଛି, to turn inside ମାନେ ସତ୍ୟମୁଖୀ କରିବା । Invertଟା ହିଁ ଅସଲ - existence (ସତ୍ୟ) ମୁଖୀ ହେବା, ଅନ୍ତର୍ମୁଖୀ ହେବା, ତୁମର ଯାହାକିଛି ସବୁକୁ existence (ସତ୍ୟ) - ମୁଖୀ କରି ତୋଳିବା ।

ତାପ; ୨/୮.୧୨.୧୯୫୬

II 'ବୋଧଧ୍ବଜ ପରସ୍ପରମ୍' - ଟି କିପରି ହୁଏ ।।

ଗୀତାର "ମଜ୍ଜିତା ମଦଗଭପ୍ରାଣା ବୋଧଧ୍ବଜ ପରସ୍ପରମ୍ । କଥାଧ୍ବଜମ୍ ନିତ୍ୟଂ ତୁଷ୍ୟନ୍ତି ଚ ରମନ୍ତି ଚ ।" ଶ୍ଳୋକଟିକୁ ନେଇ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ପରସ୍ପର ଯେତେବେଳେ ମୋର କଥା ଆଲୋଚନା କରନ୍ତି, ପରସ୍ପର ପରସ୍ପରକୁ ଡୋଷଣ ପୋଷଣ କରନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କର ବୁଦ୍ଧି ବଢ଼ି ଯାଏ । ସେମାନେ exalted (ଉଦ୍‌ଘାତ) ହୋଇ ଉଠନ୍ତି । ଆଉ ସେହି ମାନଙ୍କୁ ମୁଁ ବୁଦ୍ଧିଯୋଗ ଦାନ କରେ ।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଏଇ ତାଙ୍କର କଥା ଆଲୋଚନା କରିବାଟି କିପରି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏଇ ଯେମିତି, ସେ ମୋତେ ଭଲ ପାଆନ୍ତି, ସେ ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ଏଇ ରକମ ଏଇ ରକମ କରିଛନ୍ତି, ଏହି ସବୁ କଥା କହିବା । ଏହି ରକମ Love topic (ପ୍ରୀତି ପ୍ରସଙ୍ଗ) କେତେ ଅଛି । ଆଉ କହିବା ଦରକାର, ଭାବିବା ବି ଦରକାର ତାଙ୍କ ପାଇଁ ହିଁ ମୁଁ ମୋ ପାଇଁ ସେ କି ନା, ତାହା ମୁଁ ଜାଣେ ନାହିଁ । ସେ ମୋ ସହିତ ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ କଥା ନ କହି ବି ପାରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କୁ ନହେଲେ ଯେପରି ମୋର ଚଳେ ନାହିଁ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଏଇ ରକମ କଥା ନକହିଲେ ଅନେକେ ମନେ କରନ୍ତି, ଠାକୁର ବୋଧ ହୁଏ ମୋତେ ignore (ଅବହ୍ନା) କରିଲେ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାର ମାନେ ସେମାନଙ୍କର ନିଜ ନିଜ ଭିତରେ ignoring tendency (ଅବହ୍ନା କରିବାର ଝୋଙ୍କ) ଅଛି । ମୁଁ ଭକ୍ତି କରିବି । ମୋର ସେଇ ଭାବରେ ଚାଲିବା ଦରକାର । ଠାକୁର ଯଦି ଶିଖେଇ ଦିଅନ୍ତି, ମୋତେ ଏହିପରି କରି ଭକ୍ତି କର, ଭଲ ପାଅ, ଆଉ ସେହି ଶିକ୍ଷା ନେଇ ଯଦି ତାଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇବା ହୁଏ ତା'ହେଲେ ତ ଏକବାରେ ବ୍ୟର୍ଥ ବା ଶେଷ ହୋଇଗଲା । ଯେମିତି ଧର, ତୁମ ସ୍ବାକୁ ଯଦି ଶିଖାଅ - ଏହିପରି କରି ମୋତେ ଭଲପାଅ, ଏହା ଏହା କର, ତା'ହେଲେ ଏକବାରେ ବ୍ୟର୍ଥ । ସେତେବେଳେ ସ୍ବା ଯଦି ଏହି ରକମ ଚାଲେ, ତା'କିନ୍ତୁ ଏକବାରେ ମୁଖମୁଖି କରା କଥା କୁହେ ।

ତାପ; ୨/୧୧.୧୨.୧୯୫୬

II କେତେ ଟିକିଏ ରହିଲେ ହୁଏ ।।

ଜଣେ ବହିରାଗତ ଭଦ୍ରଲୋକ କଥାରେ କଥାରେ କହିଲେ - ମୁଁ ଜୀବନଯାକ ଦେଖୁଛି, ଭଗବାନ ଯାହା ଚାହାନ୍ତି ତାହାହିଁ ହୁଏ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଭଗବାନଙ୍କ ପ୍ରତି ପ୍ରୀତି ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଯେତିକି ଥାଏ, ସେତିକି ଆତ୍ମମାନେ profitable (ଲାଭବାନ) ହେଉ । ସେ ସବୁ ହିଁ କରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଆତ୍ମମାନଙ୍କର love (ଭଲପାଇବା) ଥିଲେ, ଆତ୍ମମାନେ ତା'ବୁଡ଼ି ପାରୁ ।

ଉକ୍ତ ଭଦ୍ରଲୋକ - ଭଗବାନଙ୍କର ଦରଜାକୁ ଯେତେବେଳେ ଯିବାକୁ ହୁଏ, ସେତେବେଳେ ଆଉ material (ଜାଗତିକ) କିଛି ମନକୁ ଆସେ ନାହିଁ । ସବୁ ହିଁ higher (ଉଚ୍ଚ) ଜିନିଷ ଆସିଥାଏ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୋର materialରେ ବି (ଜାଗତିକରେ ବି) କାମ ନାହିଁ, immaterialରେ ବି (ଅଜାଗତିକରେ ବି) କାମ ନାହିଁ । I love Him and worship Him with all the materials I have (ମୋର ଯାହା କିଛି ସମ୍ପଦ ତାହା ଦେଇ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଭଲ ପାଏ ଏବଂ ପୂଜା କରେ) - ଏତିକି ଟିକିଏ ରହିଲେ ହିଁ ହୁଏ ।

ତାପ; ୨/୧୧.୧୨.୧୯୫୬

II ପ୍ରଶ୍ନର ଶେଷ ହୁଏ କେତେବେଳେ ।।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ମଣିଷର ମୁଣ୍ଡ ଭିତରେ ଥାଏ complex (ପ୍ରବୃତ୍ତି) । ସେହି complex (ପ୍ରବୃତ୍ତି) ନେଇ ଚାଲୁ ଚାଲୁ environmentର

(ପାରିପାର୍ଶ୍ବିକର) ସାଙ୍ଗରେ ସଂଘାତ ହୁଏ। ସେହି ସଂଘାତ ବା ଠୋକ୍କର ଯେତେବେଳେ ଏହି complexର (ପ୍ରବୃତ୍ତିର) ସାଥରେ adjusted (ବିନାୟିତ) ହୁଏ ନାହିଁ, ସେତେବେଳେ ସୃଷ୍ଟ ହୁଏ problem (ସମସ୍ୟା)। ଆଉ, problem (ସମସ୍ୟା) ଠାରୁ ଜନ୍ମ ନିଏ ଯେତେ ସବୁ ପ୍ରଶ୍ନ। ଦୁଇଟି ଦିଗ ଅଛି। ଗୋଟିଏ ହେଲା କାମ, କ୍ରୋଧ, ଲୋଭ ଇତ୍ୟାଦି। ଆଉ, ଅନ୍ୟଟା ହେଲା ସତ୍ତା। ସତ୍ତାର ଦିଗଟାକୁ ହିଁ ମଣିଷ ଚାହେଁ। ସେ ଯାହା କିଛି କରୁ ନା କାହିଁକି, ତା'ଏହି ସତ୍ତା ଦେଇ ହିଁ ବୁଝିବାକୁ ଚାହେଁ। ସେଥିପାଇଁ ଦରକାର ଇଷ୍ଟାନୁଗ କର୍ମ। ଇଷ୍ଟାନୁଗ କରିବା ମାନେ ମୋର ଯେତେ complex (ପ୍ରବୃତ୍ତି) ଅଛି, ସେ ସବୁକୁ ଏଇ ଇଷ୍ଟଙ୍କ ଠାରେ profitable (ଉପଚୟୀ) କରି ଚୋଳିବା। ସେତିକି କରି ଚୋଳି ପାରିଲେ ହିଁ ଆସେ ସବୁ କିଛିର solution (ସମାଧାନ)। ସେତେବେଳେ ପ୍ରଶ୍ନର ଶେଷ ହୁଏ। ଅନେକ ପୁଣି ସତ୍ତା ସାଙ୍ଗରେ complexକୁ (ପ୍ରବୃତ୍ତିକୁ) ଜଡ଼େଇ ପକାନ୍ତି। ସେତେବେଳେ ସୃଷ୍ଟ ହୁଏ thorns of dilemma (ଉଭୟସଙ୍କଟର ଯନ୍ତ୍ରଣା)।

ତାପ: ୨/୩.୧.୧୯୫୭

II ସାବୁତ ଚଳନ କି ଭାବରେ ବୁଝାଯିବ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - କେଉଁଟା ଆମ୍ଭ ମାନଙ୍କର ଆତ୍ମସାଥୀ ଚଳନ ଆଉ କେଉଁଟା ସାବୁତ ଚଳନ ତା' ସବୁ ସମୟରେ ଠିକ ଜଣାଯାଏ ନାହିଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯେ ଚଳନ ଆତ୍ମସାଥୀ ହୋଇ ବି ସତ୍ତାସାଥୀକୁ ଅସ୍ପୃଷ୍ଟ ରଖି ଚାଲେ ତା'ସାବୁତ ହିଁ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - କି ରକମ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସତ୍ତା-ସଂରକ୍ଷଣୀ ସାଥୀର ଉପଯୋଗୀ ଯା' ସେ ଆତ୍ମସାଥୀ ତ ତୁମର ଖରାପ ନୁହେଁ। ଯେପରି, ତୁମେ ସଦାଚାର ମାନି ଚାଲ। ସଦାଚାର ମାନେ ଜୀବନବର୍ତ୍ତନୀ ଆଚାର। ନୈତିକ ଆଚାର, ବାହି୍ୟକ ଆଚାର ସବୁ ନେଇ କିନ୍ତୁ ସଦାଚାର। ପୁଣି, ଯା'ଦ୍ୱାରା ମଣିଷର ସତ୍ତା ଅନୁପ୍ରାଣିତ ଓ ଅନୁପୋଷିତ ହୁଏ, ସେହି ଭଳି ଭାବରେ କଥା କହିବା ବି କିନ୍ତୁ ସଦାଚାର। କିନ୍ତୁ ସତ୍ତାର ବିରୁଦ୍ଧ ଯାହା, ସେ ଗୁଡ଼ିକ ଖରାପ ହୁଏ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଆତ୍ମସାଥୀକୁ ତ ଖରାପ ହିଁ କୁହାଯାଏ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମଣିଷର ଯା'ଦ୍ୱାରା ଭଲ ହୁଏ ତାହାହିଁ ଯଦି କର, ସେଇ ଭାବରେ ଯଦି ଚାଲି ତାହାଲେ ଆଉ ଖରାପ ହେବ କାହିଁକି! ପୁଣି ତୁମେ ଭାତ ଖାଅ ଯେବେ ଭାତେ। ଏହିଟା ତୁମର ଆତ୍ମସାଥୀ। କିନ୍ତୁ ଯେତିକି ପ୍ରୟୋଜନ ତା'ଠାରୁ ବେଶୀ ଖାଇଲେ ସେହିଟା ଆଉ ସାବୁତ ହେଲା ନାହିଁ। ଇଷ୍ଟସାଥୀ ପରିପୁରଣୀ ଯା' ତାହା ହିଁ ସାବୁତ। ଇଷ୍ଟ ମାନେ କଲ୍ୟାଣ। ତେଣୁ ଇଷ୍ଟସାଥୀ ନେଇ ଚଳିବା ମାନେ ଯା'ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ୟର କଲ୍ୟାଣ ହୁଏ। ଆଉ, ଅନ୍ୟର କଲ୍ୟାଣ ନେଇ ଚାଲିବି - ଏହି ବୁଦ୍ଧି ରହିଲେ ହିଁ ବୁଦ୍ଧି ଆସିବ କିପରି ନିଜର କଲ୍ୟାଣ କରିବି।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଆମ୍ଭେମାନେ ଅନେକ ସମୟରେ ନିକଟତମ ପାରିପାର୍ଶ୍ବିକଙ୍କ ଉପରେ ଉଦାସୀନ ହୋଇ ଚାଲୁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଉଦାସୀନ ଯିଏ ହୁଏ, ସେ ନିକଟତମ ଉପରେ ହୁଏ, ଦୂରତମର ଉପରେ ବି ହୁଏ।

ତାପ: ୨/୧୨.୧.୧୯୫୭

II କାହାର ଭାଗ୍ୟ କିଭଳି।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଯା'ର ଯେମିତି ଭଜନ, ଭାଗ୍ୟ ବି ତାର ସେହିଭଳି। ଭାଗ୍ୟର ମଧ୍ୟରେ ଅଛି ଭଜ - ଧାତୁ, ମାନେ ଭଜନ। ଆଉ, ଭଜନାର ମଧ୍ୟରେ ଅଛି ସେବା। ତାଙ୍କର ସେବା, ତାଙ୍କର ଭଜନ, ଏହା ହିଁ ତ ମୋର କାମ। ତନ୍ମୁଖା ଯେ ସେବା ପ୍ରାଣୀତା ତା'ମଧ୍ୟରେ ଔଚିତ୍ୟ, ଦମ୍ଭ, ଅଭିମାନ ରହେ ନାହିଁ। ଭଜ-ଧାତୁ ଠାରୁ ଆସିଛି ଭକ୍ତି। ସେଥିପାଇଁ ଭକ୍ତି ହିଁ ସବୁଠାରୁ ଭଲ। ଅଭାବ-ବୋଧ ଅଭାବକୁ ହିଁ ବଢ଼େଇ ଚୋଲେ। ତାଙ୍କୁ ନେଇ ଆନନ୍ଦରେ ରହିବା ହିଁ ହେଲା ଅସଲ କାମ। କିନ୍ତୁ ସେ ମୋତେ ଭଲ ପାଆନ୍ତୁ ଏଭଳି ଲୋଭ ବା ପ୍ରତ୍ୟାଶା ରଖିବା ଭଲ ନୁହେଁ। ସେ ସୁଖରେ ଗୁହନ୍ତୁ, ସନ୍ତ୍ରରେ ଗୁହନ୍ତୁ, ଏହା ହିଁ ମୁଁ ଚାହେଁ। ଆଉ, ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଯାହା କରିବା କଥା ଯେ ଭାବରେ ଚାଲିବା କଥା, ତାହା ମୁଁ କରିବି ଏବଂ ଚାଲିବି। ଏହି ହେଲା ଭକ୍ତି ବା ଭଜନ। ଏହି ଭକ୍ତି ନେଇ ଆସେ ଜ୍ଞାନ। ସାଧାରଣ ମଣିଷ ପାଖରେ complex (ପ୍ରବୃତ୍ତି)ଟା prominent (ପ୍ରଧାନ) ହୋଇ work (କାମ) କରେ।

ଆଉ, ଭକ୍ତ ଯିଏ, ତାର work (କାମ) କରେ ଠାକୁର - ମାନେ ଠାକୁରଙ୍କ ନିଶା, ଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରତି ଟାଣ। ତେଣୁ ଭକ୍ତର କାମ ସାଙ୍ଗରେ ସାଧାରଣ ମଣିଷ ପାରିବ କିପରି ?

ତାପ: ୨/୧୭.୧.୧୯୪୭

।। ଆତ୍ମମାନଙ୍କ ଦୁଃଖରେ ଭଗବାନ ଦୁଃଖ ପାଆନ୍ତି କି ନା।।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ସବୁ ମଣିଷ ତାଙ୍କର ହିଁ ସନ୍ତାନ। ତେଣୁ ମଣିଷ ଯେତେ ଦୁଃଖ ପାଏ ସେ ସବୁ ତାଙ୍କର ହିଁ ଦୁଃଖ। ଆତ୍ମମାନେ ଯଦି ତାଙ୍କୁ ଭଲ ପାଉ, ତା'ହେଲେ ଚେଷ୍ଟା କରିବା ଉଚିତ କିଭଳି କରି ତାଙ୍କର ସେ ଦୁଃଖର ନିରାସନ କରିପାରୁ। ସାଧାରଣ ଭାବରେ ଦେଖନ୍ତୁ। ମଣିଷର ବାବା-ମା', ଛୁଆପିଲା ବା ସ୍ତ୍ରୀ ଉପରେ ନିଶା ଥିଲେ କି କରେ। ସେମାନେ ଯେପରି କଷ୍ଟ ନପାଆନ୍ତି, ଯେପରି ଭଲ ରହନ୍ତି, ସୁସ୍ଥ ରହନ୍ତି ତା'ପାଇଁ କେତେ ବୁଦ୍ଧି, କେତେ ଚିନ୍ତା କରି ଚାଲେ। ଠାକୁରଙ୍କ ଉପରେ ଭଲ ପାଇବା ଥିଲେ ଠିକ୍ ଏଇ ରକମ ହିଁ ଚଳଣି ଆସିବ। ସେତେବେଳେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରହିବ, ମୋର କୌଣସି ପ୍ରକାର ଚଳନ ଯେମିତି ତାଙ୍କୁ ଦୁଃଖ ଦେଇ ନପାରେ। ବୁଦ୍ଧିଶୂନ୍ୟ ବି ସେହିପରି ଜାଗ୍ରତ ଥାଏ। ଏହି ପ୍ରକାର ସିଧା-ସିଧା ଭାବରେ ବୁଝିବାବା ହିଁ ଭଲ। ଏହା ମଧ୍ୟରେ ପୁଣି ଆଉ ଏକ ମଙ୍ଗ ଅଛି। ତାଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇବାର ବୁଦ୍ଧି ଥିଲେ ମଣିଷ ହଜାରେ କାମ ଭିତରେ ମଧ୍ୟ relaxed feel କରେ (ସଞ୍ଜନ୍ଦ ବୋଧ କରେ)। ସମସ୍ତ କର୍ମବ୍ୟାପୃତିର ମଧ୍ୟରେ ବି ତା'ର nerves (ସ୍ନାୟୁ ମଣ୍ଡଳି), muscles (ପେଶୀରାଜି) ଇତ୍ୟାଦି rest (ବିଶ୍ରାମ) ପାଏ। ଇଷ୍ଟଙ୍କ ପାଇଁ ଶ୍ରମ ତାଙ୍କୁ କ୍ଳାନ୍ତ କରିତୋଳି ପାରେ ନାହିଁ। ତାର ପ୍ରତିଟି କର୍ମ ହିଁ ହୁଏ ତାଙ୍କ ପାଇଁ। ଏହି ପ୍ରକାର ଚଳନର ଭିତର ଦେଇ ତାର ଚେହେରା ବି ଖୋଲି ଯାଏ। ସେ ମୋର ସବୁ, ମୋର ସାବୁତ ମୁଣ୍ଡି। ତାଙ୍କୁ ମାନିବାକୁ ହୁଏ। ନ ମାନିଲେ ତାଙ୍କୁ ଜାଣିବା ହୁଏ ନାହିଁ। ମାନିବାର ଭିତର ଦେଇ ଜାଣିବାକୁ ହୁଏ। ମାଆ ସନ୍ତାନକୁ ସନ୍ତାନ ବୋଲି ମାନେ, ତେଣୁ ପିଲା ସମୟରେ ମା'ଜାଣେ।

ତାପ: ୨/୧୭.୧.୧୯୪୭

।। କିଭଳି ଭାବ ଆଉ ବୋଧ ଦରକାର।।

ବହିରାଗତ ଜଣେ ବୈଷ୍ଣବଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର

କହିଲେ - ଆତ୍ମମାନେ ନାନା ପ୍ରକାର ଝାମେଲା ଭିତରେ ଜଡ଼େଇ ପଡ଼ୁ, ତେଣୁ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ସହଜ ଚଳନଟି ଆଉ ରହେନାହିଁ। କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ସହଜ ଚଳନ ହିଁ ରହିବା ଭଲ। ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ଛୋଟ ପିଲା ଥିଲି ସେତେବେଳେ ମା'ଙ୍କ ପାଖରେ ରହୁଥିଲି। କେତେ ଜିନିଷ ଫିଙ୍ଗି ଦେଉଥିଲି, କେତେ ଜିନିଷ ନଷ୍ଟ କରୁଥିଲି। ମାଆ ଗାଳି ଦେଉଥିଲେ। ଟିକିଏ ମାଆଙ୍କର ଭୟଙ୍କର ରୂପ ଦେଖିଲେ ହିଁ ଦୌଡ଼ ମାରୁଥିଲି। ପୁଣି ଘୁରି ଫେରି ସେଇ ମା'ଙ୍କ ପାଖକୁ ଆସୁଥିଲି। କାରଣ, ମା'ବିନା ଯେ ମୋର ଚଳେନା।

ଉକ୍ତ ବୈଷ୍ଣବ - ସେ ଯେ ଚତୁର-ଚତୁ୍ରାମଣି। ଚାତୁରୀ ଖେଳେଇ ଆତ୍ମମାନଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଆକୃଷ୍ଟ କରି ରଖନ୍ତି।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେ ଚତୁର ହିଁ ହୁଅନ୍ତୁ, ଆଉ ଯା'ବି କିଛି ହୁଅନ୍ତୁ, ସେ ପ୍ରେମମୟ। ସେ ସର୍ବ କାରଣର କାରଣ। ମୁଁ ଚାହାଁ ହିଁ ଚାହିଁବି, ସେଇଭଳି ଚଳନରେ ଚାଲିବି ଯେପରି ସର୍ବତୋଭାବରେ ତାଙ୍କର ଚୂପ୍ତି ହୁଏ। ମୁଁ କେତେବେଳେ ବି ଯେପରି ତାଙ୍କର ଅତୃପ୍ତିର କାରଣ ନ ହୁଏ। ଲୋକମାନେ passionର (ପ୍ରବୃତ୍ତିର) କଥା କହନ୍ତି। କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଭାବେ - ପ୍ରବୃତ୍ତି ହିଁ ହେଉ ଆଉ ନିବୃତ୍ତି ହିଁ ହେଉ, ତାଙ୍କର ସେବାରେ ଯାହା ଲାଗେ ସବୁ ହିଁ ଲାଗେଇବି। ତାଙ୍କ ସେବାରେ ଯାହା ଲାଗିବ ନାହିଁ, ତାହା stand-still (ସ୍ତବ୍ଧ) ହୋଇ ଯାଉ। ଏତେ Philosophy (ଦର୍ଶନ) କରିବାକୁ ଚାହେଁନା। ତୁମକୁ ନ ହେଲେ ମୋର ଚଳେ ନାହିଁ - ଏଇ ଭାବ ଦରକାର। ସବୁ ଯା'କିଛି ତାଙ୍କଠାରେ ବୋଧ କରିବା ଦରକାର। ପୁଣି, ତାଙ୍କୁ ବୋଧ କରିବାକୁ ଚାହେଁ ସବୁ କିଛିର ଭିତର ଦେଇ। ତେବେଯାଇ ତ ବୋଧ। ଆଉ, ଏହି ବୋଧର କେନ୍ଦ୍ର ହିଁ ହେଲେ ସଦଗୁରୁ। ଏହା ନ ହେଲେ ଯା'ହୁଏ, ସେଇଟା ଭଣ୍ଡାମି ବୋଧ। ଆଉ, ତା'ହେଲା satanic (ଶାତନୀ ବା ଶଇତାନୀ)।

ଉକ୍ତ ବୈଷ୍ଣବ - ଭଗବାନଙ୍କ ପାଖରେ ମଝିରେ ମଝିରେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରେ, ମୁଁ କିଛି ଚାହେଁନା।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଖୁବ ଭଲ। ତାଙ୍କ ପାଖରେ କିଛି ଚାହିଁବା ଠିକ୍ ନୁହେଁ। ମୂଳ କଥା ହେଲା ମୋର ଭକ୍ତି ହେଉ, ମୋତେ ଭକ୍ତି ଦିଅ। ଆଉ କିଛି ହିଁ କିଛି ନୁହଁ। ଭକ୍ତି ହେଲା ସଭାର ନିଜସ୍ବ ସମ୍ପଦ। କେବଳ ବାହାରୁ କେତେ ଗୁଡ଼ିଏ ଚପେଇ ଦେଇ କି

ଲାଭ । ଯେତିକି ମୋର natural (ସାଭାବିକ), ମୋ ଭିତରେ ଯେ ସମ୍ପଦ ଅଛି, ତାର ଏକ କଣିକା ହେଲେ ହିଁ ତ କାମ ହୋଇଯାଏ । ମୋର ଭକ୍ତି ଦେଇ, ଭଜନ ଦେଇ ତାଙ୍କର ଅନୁଚର୍ଯ୍ୟା କରିବି, ଏଇ ତୋ କଥା ।

ତାପ: ୨/୧୭.୧.୧୯୫୭

II ଇଷଲାଭ କରିବାରେ ସନ୍ୟାସ ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ କି ନୁହଁ ।।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଇଷଲାଭ କରିବାକୁ ଗଲେ ସନ୍ୟାସ ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ କି ନୁହଁ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସନ୍ୟାସ ମାନେ ସମ୍ୟକ ପ୍ରକାରରେ ନ୍ୟସ୍ତ ହେବା । ମୋର ସନ୍ୟାସ ହେବା ଦରକାର ତାଙ୍କଠାରେ । ମୋର ପ୍ରତ୍ୟେକଟା ଅଣୁ ପରମାଣୁ ତାଙ୍କ ପାଇଁ ହୋଇଉଠୁ । (ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିର ଗେରୁଆ ବସ୍ତ୍ର ଦେଖେଇ କହିଲେ) ଏ ଗୁଡ଼ିକ ଆମର ରଙ୍ଗବଙ୍ଗ । ଏହା ନୁହଁ । ତାଙ୍କ ପାଇଁ ହିଁ ମୋତେ ବସ୍ତ୍ରବାକୁ ହେବ, ହେବାକୁ ହେବ, କରିବାକୁ ହେବ । ଆଉ, ସେଥିପାଇଁ ଯଦି ରଙ୍ଗୀନ କପଡ଼ା ପିନ୍ଧିବା ଦରକାର ହୁଏ ତ ପିନ୍ଧିବି । ଏଇ ହେଲା କଥା ।

ତାପ: ୨/୧୭.୧.୧୯୫୭

II ଭଗବାନ ଦୁଃଖ ଦିଅନ୍ତି କି ନାହିଁ ।।

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ଭଗବାନ ଯେତେବେଳେ ଦୁଃଖ ଦିଅନ୍ତି ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କ ଉପରେ ଅଭିମାନ ହୁଏ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଅଭିମାନ କରିବା ମାନେ ତାଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ମୋର ନିଜର ଓଜନ ବେଶୀ କରି ଦେଖିବା । ସେ ଆତ୍ମମାନଙ୍କୁ ଦୁଃଖ ଦିଅନ୍ତି ନାହିଁ, ସୁଖ ହିଁ ଦେବାକୁ ଚାହାନ୍ତି । ଆତ୍ମମାନଙ୍କର କର୍ମ ଫଳ ହିଁ ଆତ୍ମମାନଙ୍କୁ ଦୁଃଖ ଦିଏ । ଏଭଳି କର୍ମ କରୁ ଯେପରି ଦୁଃଖ ପାଇବୁ । ପୁଣି, ବର୍ତ୍ତମାନ ଯେ ଦୁଃଖ ପାଉଛି ତା' ଯେ ବର୍ତ୍ତମାନର କର୍ମ ପାଇଁ ତାର କୌଣସି ମାନେ ନାହିଁ । ପୂର୍ବର କର୍ମ ଗୁଡ଼ିକ ସଞ୍ଚିତ ହୋଇ ହୋଇ ଯା'ହୋଇଛି ତାହା ହିଁ ତ ଆତ୍ମମାନେ ପାଉ । ତାଙ୍କୁ ଶାସ୍ତ୍ର କହିବା ଅପରାଧ - ମୋର ମନେହୁଏ, ସେ ହେଲେ ସସ୍ତି ପୁରୁଷ, ପ୍ରେମମୟ ପୁରୁଷ ।

ତାପ: ୨/୧୭.୧.୧୯୫୭

II ଆଚାର-ବିଚାର, ବ୍ରହ୍ମଚର୍ଯ୍ୟ ଏସବୁ ପାଳନ କରିବା ଦରକାର କାହିଁକି ।।

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଆଜ୍ଞା, ବେଶୀ ଆଚାର-ବିଚାର, ବ୍ରହ୍ମଚର୍ଯ୍ୟ ଏସବୁ ପାଳନ କରିବା କି ଦରକାର ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆଚାର-ବ୍ୟବହାର ଯେଉଁମାନେ ଠିକମତ ପାଳନ କରନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ ଦେଖୁ ଆଉ ସମସ୍ତେ ଶିଖିତେ । ଆଉ, ବ୍ରହ୍ମଚର୍ଯ୍ୟମାନେ ବୃକ୍ଷର ଆଚରଣ । ଜୀବନରେ ସଠିକ ଭାବରେ ଚାଲିବାକୁ ଗଲେ ଏସବୁ ଦରକାର ଅଛି । ଏ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ହିଁ । ସମସ୍ତଙ୍କର କରିବା ଦରକାର । ତାହାତ ମଣିଷ କରି ନାହିଁ । ନକରି ନକରି ଯାହା ହେବାର ତାହା ହୋଇଛି ।

ତାପ: ୩/୧୭.୧.୧୯୫୭

II ଭଗବତ୍ ଅନୁଭୂତି କିଭଳି ଭାବରେ ହୁଏ ।।

ଜଣେ ବହିରାଗତ ଭଦ୍ରଲୋକ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଆଜ୍ଞା, ଭଗବତ୍ ଅନୁଭୂତିଟା କିଭଳି ହୁଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆତ୍ମ ମାନଙ୍କର ମନରେ ଥାଏ ବିଶୁଦ୍ଧି । ଆତ୍ମମାନେ ଯେତେବେଳେ ଇଷ୍ଟାର୍ଥପରାୟଣ ହେଉ, ତାଙ୍କ ଠାରେ ବିନାୟିତ ହେଉ, ସେତେବେଳେ ବ୍ୟାପାର ଓ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକୁ ଆତ୍ମମାନେ ଠିକମତ ବୋଧ କରିପାରୁ । ଯେତେ ଏଭଳି ବୋଧ କରିପାରିବୁ, ସେତେ ହିଁ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର meaningful adjustment (ଅର୍ଥାନୁବିସ୍ତର) ହୁଏ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ସେଥିରେ ଅନୁଭୂତି ହେବ କିପରି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଅନୁଭୂତି ହେଲା ଅନୁ-ଭୂ-ତି । ଭୁ ଏହା ମଧ୍ୟରେ ଅଛି, ମାନେ ହୋଇ ଉଠିବା । ଏହି ପଥରେ ହିଁ ତ ହୁଏ । କରି କରି କରିବା ହୁଏ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଆଜ୍ଞା, ଭଗବାନ କିଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୁଁ କିନ୍ତୁ ମୁଖି, କିଛି ଜାଣିନି । ମନକୁ ଯା'ଆସେ ତାହା ହିଁ କହେ । ଭଗବାନ ମାନେ ଯାହାର ଐଶ୍ଵର୍ଯ୍ୟ ଅଛି । ଭଗ ମାନେ ଐଶ୍ଵର୍ଯ୍ୟ । ଐଶ୍ଵର୍ଯ୍ୟ ହେଲା ଗୁଣ । ଐଶ୍ଵର୍ଯ୍ୟବାନ ଯିଏ, ଗୁଣବାନ ଯିଏ, ତାଙ୍କୁ ଆମେ ଭଗବାନ କହି ପାରୁ । ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ସାଧାରଣ କଥା ଅଛି ଭଗବାନ ମନୁ କହିଲେ, ଭଗବାନ ବ୍ୟାସ କହିଲେ ଇତ୍ୟାଦି । ଭଗବାନ ଏକ ଏକ ଜଣ ଏକ ଏକ ରକମ ଭାବନ୍ତି । ମୁଁ ଯାହା କହିଲି, ଏହିଭଳି ପୁଣି ଅନେକେ ଭାବନ୍ତି ନାହିଁ । ଭାବନ୍ତି, ସେ ନିରାକାର ଚୈତନ୍ୟସ୍ଵରୂପ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଭଗବାନ ନିରାକାର ନା ସାକାର ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୁଁ କହେ ସେ ନିରାକାର, ପୁଣି ସାକାର ବି । ନିରାକାରର ହିଁ ଆକାର ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ସେ ଯେତେବେଳେ ଐଶ୍ଵର୍ଯ୍ୟବାନ ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଗୁଣ ରହିବ ହିଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ନହେଲେ ତାହା ମଣିଷ ମଧ୍ୟରେ ଆସେ କିପରି। ଗୁଣ ଗୁଡ଼ିକ ଆମ୍ଭମାନେ ଟେର ପାଉ, ଯେତେବେଳେ ତାହା ମୂର୍ତ୍ତି ହୁଏ। ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର senseର (ଇନ୍ଦ୍ରିୟର) ସାଙ୍ଗରେ ଯା'ର conflict (ସଂଘାତ) ହୁଏ ସେହିଟାକୁ ଆମ୍ଭମାନେ ଦୂରପାରୁ ଓ ଜାଣିପାରୁ। ଏହି ରଜମ ତ ? - ଧର୍ମ ମାନେ ତାହା ହିଁ, ସତ୍ତାକୁ ଯାହା ଧରି ରଖେ, existenceକୁ (ଅସ୍ତିତ୍ଵକୁ) ଯା' ଧରି ରଖେ। ଆଉ, ପାପ ହେଲା ତାହା, ଯାହା ପାଳନ ଅର୍ଥାତ୍ ରକ୍ଷା ପାଇବାକୁ ବଞ୍ଚିତ କରେ। ମୁଁ ଯାହା ଇଚ୍ଛା ତାହା ଖାଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ଖାଇବା ମାଫିକ ଫଳ ହୁଏ। ସାପର ବିଷ ଖାଇଲେ ଅସୁବିଧା ହୁଏ। ବାଘ କାମୁଡ଼ିଲେ ମରି ଯାଇପାରେ। ତେଣୁ ସବୁ ସମୟ ଆମ୍ଭମାନେ ତାହା ହିଁ କରିବାକୁ ଚାହୁଁ ଯା'ଦ୍ଵାରା ବଞ୍ଚି ପାରୁ। ମରିବାକୁ କେହି ଚାହେଁ ନାହିଁ। ଜାଣୁ ଯେ, ସମସ୍ତଙ୍କ ଭଲ ଦିନେ ମରିବାକୁ ହେବ। ତଥାପି ମରିବାକୁ ଚାହୁଁନା। ବୁଢ଼ା ହୋଇଗଲେ ବି ମଣିଷ କହେ, ଆଉ କିଛି ଦିନ ବଞ୍ଚି ପାରିଲେ ହୁଅନ୍ତା। ତେଣୁ ଯେଉଁ ଆବରଣ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ମରଣ ଆଡ଼କୁ ନେଇଯାଏ, ତାହା ହିଁ ପାପ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ତାହାଲେ ପୁଣ୍ୟ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯାହା ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ପବିତ୍ର କରି ତୋଳେ ତାହା ହିଁ ପୁଣ୍ୟ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ସତ୍ୟ କାହାକୁ କୁହାଯାଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସତ୍ୟ ତାହା, ଯାହା ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ବଞ୍ଚାଏ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଆଉ ଆତ୍ମା ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆତ୍ମା କଥାର ମାନେ ଗତି, ଜୀବନର ଗତି। ଏହି ଗତିଟା ଯେଉଁଠାରେ ଥିମି ଗଲା, ସେହିଠାରେ ହିଁ ମୃତ୍ୟୁ। ସେହିଟା ହିଁ ହୋଇଗଲା ମିଥ୍ୟା। ଆମ୍ଭମାନେ ଭଗବାନଙ୍କୁ କହୁ ସତ୍ୟ-ଶିବ-ସୁନ୍ଦର। Westରେ (ପଶ୍ଚାତ୍ୟରେ) ପୁଣି କହନ୍ତି God (ଗଡ୍), ସେ ବି କିନ୍ତୁ good (କଲ୍ୟାଣ)।

ପ୍ରଶ୍ନ - ସତ୍ୟର ସତ୍ତାକୁ କି ଭାବରେ ପାଇବା ହୁଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏଇ ଯେ ପୂର୍ବରୁ କହିଲି। ଇଷ୍ଟାର୍ଥପରାୟଣ ହୁଅ, ନିଜକୁ ସେଇ ଚଳନରେ adjust (ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) କର। ଏହି ଭାବରେ ପ୍ରାପ୍ତ କରାଯାଏ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଏଥିପାଇଁ କ'ଣ କୌଣସି ଗୁରୁଙ୍କର ପ୍ରୟୋଜନ ହୁଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କେଉଁଠି କ'ଣ କରିବୁ ତାହା adjust (ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) କରିବା ପାଇଁ ଗୁରୁ ତ ଲାଗିବ ହିଁ। ଯେମିତି ବି.ଏ. ପାସ କରିବାକୁ ପ୍ରଫେସର ଦରକାର ହୁଏ, ମ୍ୟାଟ୍ରିକ ପାଶ କରିବା ପାଇଁ ମାଷ୍ଟର ଦରକାର ହୁଏ। ଆଉ ସଦଗୁରୁ ବି ସେ ହିଁ ଯେ ସତ୍ତାକୁ ଜାଣିଛନ୍ତି।

ପ୍ରଶ୍ନ - କିପରି ବୁଝାଯିବ ଯେ ଇଏ ସଦଗୁରୁ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଗୋଟିଏ ଲକ୍ଷଣ ହେଲା ସେମାନେ ସହଜ ମଣିଷ। ଆଉ ଗୋଟିଏ ନ ହେଲେ ହୁଏ ନାହିଁ, ସେହିଟା ହେଲା ତାଙ୍କର ସଙ୍ଗ କରିବା। ତାଙ୍କର ସଙ୍ଗ ନକଲେ ତାଙ୍କୁ ଚିହ୍ନିଯାଏ ନାହିଁ। ଏହି ଯେ ଅଛି - ସଙ୍ଗାତ୍ ସଞ୍ଜାୟତେ ଶୁଣା।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଜ୍ଞାନ ଆଉ ଭକ୍ତି, ଏହା ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁ ପଥଟିକୁ ଆପଣ ଭଲ ବୋଲି ମନେ କରନ୍ତି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୋତେ ଭକ୍ତିଟା ହିଁ ଭଲ ଲାଗେ। ଭକ୍ତି ମଧ୍ୟରେ ସବୁ ଅଛି। ମନରେ ଭାବିବାକୁ ହୁଏ, 'ମୁଁ ତୁମକୁ ଭଲପାଏ। ତୁମ ପାଇଁ ହିଁ ସବୁ କିଛି କରେ'। ଆଉ, ଚାଲିବାକୁ ହୁଏ ସେହି ଭାବରେ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ତାହାଲେ 'ମୁଁ ଆଉ ତୁମେ' ଅଛି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାହା ତ ଅଛି ହିଁ। ତୁମକୁ ବାଦ ଦେବି କାହିଁକି ? ଯେତେବେଳେ ମୁଁ ଆଉ ତୁମେ ଅଛୁ, ସେତେବେଳେ ମୋତେ ଆଉ ତୁମକୁ ବାଦ ଦେବା ହିଁ ତ ବେକୁବି।

ତାପ: ୩/୧୭.୨.୧୯୫୭

II ବ୍ୟକ୍ତ ଇଶ୍ଵର ଚାହୁଁ ନା, ନୈବୈଦିକ ଇଶ୍ଵର ଚାହୁଁ।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ଆଲନସ୍କାଇଲ୍ କହିଛନ୍ତି personal God (ବ୍ୟକ୍ତ ଇଶ୍ଵର) ଦେଇ କିଛି ହେବ ନାହିଁ, impersonal (ନୈବୈଦିକ) ଦରକାର।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Impersonal (ନୈବୈଦିକ) କିନ୍ତୁ out and out personal (ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ବ୍ୟକ୍ତ)। ନିର୍ବିଶେଷର ଯଦି ସବିଶେଷତ୍ଵ ନ ରହେ ତା'ହେଲେ science blunt (ବିଜ୍ଞାନ ଭୋର୍ତା ଅସ୍ପଷ୍ଟ)। Godର (ବ୍ୟକ୍ତ ଇଶ୍ଵରଙ୍କ) ଉପରେ ଭଲ ପାଇବା ରହିବା ଦରକାର। ଭଲପାଇବା ମଧ୍ୟରେ inquisitiveness

(ଅନୁସନ୍ଧିତ) ଥାଏ। Inquisitiveness (ଅନୁସନ୍ଧିତ) ଆଣିଥାଏ ଅନୁତର୍ଯ୍ୟା। ଅନୁତର୍ଯ୍ୟା ଭିତର ଦେଇ ଆସେ ଜ୍ଞାନ। ତା'ନହେଲେ ଗୋଟିଏ ପାଗଳାମି କରିଲେ ହୁଁ ହେଲା ? ସେ ସବୁ ମୋର ବିଶ୍ୱାସ ହୁଏନାହିଁ।

ତାପ: ୩/୧୭.୨.୧୯୫୭

II ଗୁରୁଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇଲେ କ'ଣ ହୁଏ।।

ଜଣେ ଗୁରୁଙ୍କ ପ୍ରୟୋଜନୀୟତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ କଥା ଉଠାଇଲେ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଗୁରୁଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସବୁକିଛି ହିଁ ଥାଏ। ତାଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇଲେ ନିଜ ଭିତରେ ଆସେ meaningful adjustment (ଅର୍ଥାନ୍ତେ ସଙ୍ଗତି)।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ କହିଲେ - ଅନେକେ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି, ଗୁରୁ ହିଁ ଆତ୍ମମାନଙ୍କୁ ସବୁ ବିପଦରୁ ରକ୍ଷା କରିବେ। ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଆଉ ଚିନ୍ତା ଭାବନା କିଛି ହିଁ ନାହିଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତା'ମାନେ ସେତେବେଳେ thought'ର sublimated (ଚିନ୍ତାଟା ଭୂମାୟିତ) ହୋଇଯାଏ। ଆତ୍ମମାନଙ୍କର Indian cultureରେ (ଭାରତୀୟ କୃଷ୍ଣ ଧାରାରେ) କୌଣସି scheduled (ଧରାବାହୀ) ନିୟମ ନଥିଲା। ଯେ ଯେଭଳିଆ instinctର (ସଂଜ୍ଞାର), ଗୁରୁ ତାକୁ ତଦନୁଯାୟୀ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଉଥିଲେ। ସେ ଗୁଡ଼ିକ ଶିଷ୍ୟ ପାଳନ କରୁଥିଲା। ପାଳନ କରୁ କରୁ ମହାପଣ୍ଡିତ ହୋଇ ଯାଉଥିଲା। ଆଉ, ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମେ ଜାଣୁନା Physiology (ଶରୀର ବିଦ୍ୟାର) ସଙ୍ଗେ Lawର (ଆଇନର) ସମ୍ବନ୍ଧ କ'ଣ, Lawର (ଆଇନର) ସାଙ୍ଗରେ Philosophyର (ଦର୍ଶନଶାସ୍ତ୍ରର) ସମ୍ବନ୍ଧ କ'ଣ। କିନ୍ତୁ ଗୁରୁ ଯିଏ ସେ ସବୁ ଜାଣୁଥିଲେ। ସେହି ଭାବରେ ଶିଷ୍ୟ ମାନଙ୍କୁ ପରିଚାଳିତ କରୁଥିଲେ। ସେଥିପାଇଁ ଗୁରୁଙ୍କୁ ଚତୁର୍ତ୍ତ ଜାଣିବାକୁ କଥା ଅଛି। 'ଯୋ ମା' ବେଢି ଚତୁର୍ତ୍ତ'। ଚତୁର୍ତ୍ତ ମାନେ ମୁଁ କହେ with thatness (ଯାହା-ଯାହା ନେଇ ତାହା ତାହାର ସବୁ କିଛି ସହିତ)। ଆପଣ ଯଦି ସେହି ଗୁରୁଙ୍କ ପାଖରେ ଶିଷ୍ଟ ଥାନ୍ତେ, ତେବେ ତାଙ୍କର ଭାବ ରାହିବା, ଗାଡୁ, ଗାମୁଛା ଧୁଆଁ-ସଫା କରିବା, ବିଛଣା କରିବା, ପୁଣି ପାଠ ପଢ଼ା ପଢ଼ି ବି କରିଥାନ୍ତେ। ପଢ଼ାକୁ କୁହାଯାଏ ଅଧ୍ୟୟନ। ଅଧ୍ୟୟନ ମାନେ ଅଧି-ଅଧ୍ୟୟନ, ଅଧି ମାନେ ଧାରଣା, ଅଧ୍ୟୟନ ମାନେ ଆୟତ୍ତିକରଣ-ସବୁଟାକୁ ଜାଣିବା in its sence (ମୌଳିକ ଭାବରେ)। ସେହି ଗୁରୁ ଥିଲେ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ, ମାନେ

ଯିଏ ଆଚରଣ କରି ଜାଣିଛନ୍ତି। ଆଚରଣ ନକରି ଥିଲେ ଗୁରୁ ହୋଇ ପାରି ନ ଥାନ୍ତେ। ସେ ଥିଲେ Vice-Chancellor of the University (ବିଶ୍ୱ ବିଦ୍ୟାଳୟର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ)।

ତାପ: ୩/୧୭.୩.୧୯୫୭

II ଧ୍ୟାନ କି ଭାବରେ ହୁଏ।।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - Meditation (ଧ୍ୟାନ) ହୁଏ through mediator (ମାଧ୍ୟମର ଭିତର ଦେଇ), ଯିଏ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ, ଗୁରୁ। ଏହି mediator (ମାଧ୍ୟମ) ହିଁ ସବୁଥିରେ ସଙ୍ଗତି କରନ୍ତି। Meditation (ଧ୍ୟାନର) ମଧ୍ୟରେ mediator (ମାଧ୍ୟମ) ନରହିଲେ concentration (ଏକ ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକତା) ହୁଏ ନାହିଁ। ଆଉ, concentration (ଏକ କେନ୍ଦ୍ରିକତା) ନହେଲେ adjustment (ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ଆସେ ନାହିଁ। Concentric (ଏକ କେନ୍ଦ୍ରିକ) ହେଲେ ବୋଧ ସେଠାରେ ସତ୍ୟ ସ୍ରୋତା ହୋଇ ଚାଲେ।

ଅସଲ ହେଲେ ଗୁରୁ। ସେ ହିଁ mediator (ଯୋଗାଯୋଗ କର୍ତ୍ତା)। ସେ ଯଦି ସମସ୍ତ affairର (ବିଷୟର) ଉପରେ ନ ରହନ୍ତି, ଆଉ ତାଙ୍କ ଉପରେ ଯଦି ମୋର adherence (ନିଷ୍ଠା) ନରହେ ତା'ହେଲେ ମୋର upliftment (ଉନ୍ନତି) ହେବନାହିଁ। କାରଣ, ମୁଁ affairର (ବିଷୟର) ଉପରେ ଉଠି ପାରିବି ନାହିଁ, affair (ବିଷୟ) ଦ୍ୱାରା carried out (ପ୍ରବାହିତ) ହୋଇଯିବି।

ଜଣେ କହିଲେ - କିନ୍ତୁ ମୋର ଗୁରୁ ନରହି ଯଦି essence of knowledge (ଜ୍ଞାନର ମୂଳଭିତ୍ତି) ଥାଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Essence of knowledge (ଜ୍ଞାନର ମୂଳଭିତ୍ତି) ହୋଇ ଉଠିବା ସମ୍ଭବ ହୁଏନାହିଁ। ହୁଅନ୍ତା - ଯଦି ପ୍ରବୃତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକ ନଥାନ୍ତା। ସେଗୁଡ଼ିକ ମୋତେ ଚୋରି କରି ନେଇଯାଏ ଯେ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ମୁଁ ଜାଣେ ମଦ ଖାଇବା ଖରାପ। କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଯଦି ସେହି ଦିଗରେ inclined (ଆକୃଷ୍ଟ) ରହେ ତାହାଲେ ଗୁରୁ ମୋତେ ବାରଣ କରିଲେ ବା କ'ଣ ହେବ ! ତେଣୁ ଗୁରୁ ରହିବା ଲାଭ କି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଗୁରୁଙ୍କୁ ମୁଁ ଯଦି follow (ଅନୁସରଣ) ନକରେ ତାହାଲେ ହେବ କିପରି ?

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ହଁ, ଏଥର ମୁଁ ମୋର ଉତ୍ତର ପାଇଛି । କିନ୍ତୁ ମୋର କେଉଁଥିରେ ଭଲ ହୁଏ, ତା'ତ ମୁଁ ଜାଣେ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ନା, ମୁଁ ଜାଣେ ନାହିଁ । ମୁଁ ଜାଣେ ହୁଇଁଛି ଖରାପ । କିନ୍ତୁ କେତେବେଳେ ସେଇଟା ମୋ ପକ୍ଷରେ ଭଲ ତାହା ମୁଁ ଜାଣେ ନାହିଁ । ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ବୈଦିକ ରକ୍ଷିମାନେ ଏଗୁଡ଼ିକ ଜାଣୁଥିଲେ । ତେଣୁ ସେମାନେ ପ୍ରାୟ ପ୍ରତ୍ୟେକ ହିଁ ବୈଦ୍ୟ ଥିଲେ । ଅଭିପ୍ରାୟ-ଅନୁସାରୀ ଚଳନ ଆତ୍ମମାନଙ୍କୁ ଚାଲିତ କରେ । ଏହି ଭାବରେ ଚାଲୁ ଚାଲୁ ଆତ୍ମମାନେ ଭୁଲ କରିଥାନ୍ତି । ଗୁରୁ ଯଦି ସେତେବେଳେ ରହନ୍ତି, ତାହାଲେ ସେ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଭୁଲ ଗୁଡ଼ିକୁ ସଂଶୋଧନ କରିଦେଇ ପାରନ୍ତେ ।

ତାପ; ୩/୧୭.୩.୧୯୫୭

II ପ୍ରବୃତ୍ତି ବଶରେ କର୍ମ କରିବା ମାନେ କ'ଣ ।।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - କଥାରେ କହନ୍ତି, ପ୍ରବୃତ୍ତି ବଶରେ ଆତ୍ମମାନେ କର୍ମକରୁ, ଏହାର ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମଣିଷର ଯେତେବେଳେ କୌଣସି ଆଦର୍ଶ ନଥାଏ, ସେତେବେଳେ ସେ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଅଧୀନ ହୋଇଯାଏ । ପ୍ରବୃତ୍ତି ହିଁ ହୁଏ ତାର master-complex (ନିୟମିତ ବୃତ୍ତି) । କିନ୍ତୁ ଆଦର୍ଶ ଥିଲେ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଆଉ ତାକୁ ଯାହା ଇଚ୍ଛା ତାହା କରେଇ ପାରେନାହିଁ ।

ତାପ; ୩/୮.୫.୧୯୫୭

II ଦୁର୍ବଳ ଇଚ୍ଛାକୁ ଶକ୍ତିମାନ କରାଯାଏ କି ଭାବରେ ।।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - Weak-will (ଦୁର୍ବଳ ଇଚ୍ଛା)ଟାକୁ Strong (ଶକ୍ତିମାନ) କରିବାର ଉପାୟ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମଣିଷ ଯେତେ concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) ହୁଏ, ତାର will (ଇଚ୍ଛା) ମଧ୍ୟ ସେତେ strong (ଶକ୍ତିମାନ) ହୁଏ । Concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) ହେବା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ସବୁ କିଛିର adjustment (ବିନୟାସ) ଆଣିବା ଭଳି strength (ଶକ୍ତି) । ଆଉ, ସର୍ବୋପରି ଯଦି love (ପ୍ରୀତି) ଥାଏ ତାହାଲେ ମଣିଷ ଆପେ ହିଁ strong (ଶକ୍ତିମାନ) ହୋଇଉଠେ । ପୁଣି, ବୁଦ୍ଧି କରି concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) ହେବାଯାଏ ନାହିଁ । ମୁଁ ଭଲ ହେବି, ଏହି ଭାବରେ ଭାବି ଭାବି ଭଲ ହେବା

ଯାଏ ନାହିଁ । କାହାରିକୁ ଭଲ ପାଇ ପାରିଲେ ବରଂ ତାହା ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରେ । ସେଥିପାଇଁ ତୁମେ ଏପରି ଜଣକୁ ଭଲ ପାଅ, ଯାହାଙ୍କର ପ୍ରେମ କାହାରିକୁ ବଞ୍ଚିତ କରେ ନାହିଁ । ତାଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇବାକୁ ହେବ ତୁମର ସମସ୍ତ ଚାହିଦା, ସମସ୍ତ ତୃଷ୍ଣା ଦେଇ, ସବୁ କିଛି ଦେଇ, ସବୁ ଦିଗ ଦେଇ । ଆଉ, ଏହି ଭଲ ପାଇବା ଫଳରେ ଭଲ-ମନ୍ଦ ଯାହା ହିଁ ଆସୁ ତା'ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ରହିବା ଦରକାର । କେବଳ ନୀତି କଥାରେ କାମ ହୁଏ ନାହିଁ । ପୁଣି ବିଭିନ୍ନ ବୁଦ୍ଧି କରି ବି ମଣିଷର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ବ ଗଜାଏ ନାହିଁ । ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ବ ଗଜାଏ ଏଇ ରକମ ଚଳନର ଫଳରେ । ଏହି ଯେ ବିଲୁମ୍ବିତାର ଗନ୍ଧ ଅଛି, ତା ମଧ୍ୟରେ କିନ୍ତୁ ଭଲ ପାଇବା ଥିଲା । ଚିନ୍ତାମଣିକୁ କହୁଥିଲା 'ଚିନ୍ତାମଣି ! ତୁମେ ଅତି ସୁନ୍ଦର' । ମାନେ, ଜଣେ ବେଶ୍ୟାକୁ ଯେପରି କୁହାଯାଏ ସେହିପରି କହୁଥିଲା । କିନ୍ତୁ ବିଲୁମ୍ବିତାର ସମସ୍ତ behaviour (ବ୍ୟବହାର)ର ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଭଲ ପାଇବା ହିଁ ଫୁଟି ଉଠୁଥିଲା । ତା'ପରେ ଯେତେବେଳେ ବିଲୁମ୍ବିତା ଦେଖିଲା ଚିନ୍ତାମଣି ତାକୁ ଅବିଶ୍ୱାସ କରୁଛି, କହୁଛି, ତୁମେ ଏତେ ଦିନ ଧରି ଯଦି ସତ୍ୟକାର ଚିନ୍ତାମଣିର ଚିନ୍ତା କରିଥାନ୍ତି ଅର୍ଥାତ୍ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇଥାନ୍ତି ତାହାଲେ ତାଙ୍କୁ ପାଇଥାନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ବିଲୁମ୍ବିତା ଭାବିଲା ମୁଁ ଭଗବାନଙ୍କୁ ସତ୍ୟକାରରେ ଭଲ ପାଇଥିଲେ ସେତେ ମୋତେ ଅବିଶ୍ୱାସ କରି ନଥାନ୍ତେ । ତାପରେ ସେ ସେଠାରୁ ଚାଲିଗଲା । କିନ୍ତୁ ଯିବା ସମୟରେ କହିଗଲା, ଗୋରୁ ଗୁଡ଼ିକୁ ଖାଇବାକୁ ଦେବ, ପକ୍ଷୀ ଗୁଡ଼ିକୁ ଯତ୍ନ କରିବ ଇତ୍ୟାଦି । ତା'ମାନେ ଚିନ୍ତାମଣିର ସମସ୍ତ ବିଷୟକୁ ହିଁ ନିଜର କରି ନେଇଥିଲା । ତେଣୁ ଏହି ରକମ ଭାବନା ଥିଲା । ଏ ଦିଗରେ ଚିନ୍ତାମଣି ଭାବିଥିଲା - 'ସେ ଏମିତି ଯାଉଛି, ଏହିକ୍ଷଣି ପୁଣି ଫେରି ଆସିବ ନାହିଁକି । ମୋ ପାଇଁ ଯେ ମଡ଼ା (ମୃତ ମଣିଷର ଶରୀର) ଧରି ନଦୀ ପାର ହୋଇପାରେ, ସେ କେତେ ଦିନ ଆଉ ବାହାରେ ରହିବ' । ତା'ପରେ ଦିନେ ଯାଏ, ଦୁଇ ଦିନ ଯାଏ, ତିନି ଦିନ ଯାଏ, ବିଲୁମ୍ବିତା ଆଉ ଫେରିଲା ନାହିଁ । ଶେଷରେ ଚିନ୍ତାମଣି ପାଗଲ ଭଳି ହୋଇ ଉଠିଲା । ଆଉ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଧରି ନପାରି ଶେଷରେ ବାହାରି ପଡ଼ିଲା ଖୋଜିବାକୁ । ଖୋଜି, ଖୋଜି, ଖୋଜି ସବୁ ଜାଗା ଖୋଜିଲା । କେଉଁଠି ପାଇଲା ନାହିଁ । ଶେଷରେ ସେଇ ଆଶ୍ରମରେ ଯାଇ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇ ପଚାରିଲା - ଏଠାରେ କ'ଣ ଏହି ରକମ ଲୋକ କେହି ଅଛନ୍ତି ? ସଂବାଦ ପାଇ ବିଲୁମ୍ବିତା ବାହାରି ଆସିଲା । ଚିନ୍ତାମଣିକୁ ଦେଖୁ ଏପରି ଭାବରେ କହିଲେ (ହାତ ଦୁଇଟିକୁ ସାମନାକୁ ବଢ଼େଇ ଦେଇ, ଅପୂର୍ବ ନାଟକୀୟ

ଭଙ୍ଗାରେ କହିଲେ) - 'ଚିନ୍ତାମଣି! ପ୍ରେମଶିକ୍ଷାଦାତ୍ରୀ! ଗୁରୁ ମୋର'! କହି ଆଗେଇ ଗଲେ। ସେତେବେଳେ ସେ ବି ଜାଣେ, ଇଏ ବି ଜାଣେ। ଏହି ଭାବରେ ଏକ ଏକ ଜଣକର ଏକ ଏକ ଭାବ ହୁଏ। ଗୁରୁକରର ହୋଇଥିଲା, ଅଜାମିଳର ବି ହୋଇଥିଲା। ସମୟ ହେଲେ ସମସ୍ତଙ୍କର ହୋଇଥାଏ। ଏଇ ଯେ ରବୀନ୍ଦ୍ରନାଥଙ୍କର ଲେଖା ଅଛି, 'ଆଜି ରଜନୀତେ ହସେକ୍ଷେ ସମୟ, ଏସେକ୍ଷେ ବାସବଦତ୍ତା' (ଆଜି ରଜନୀତେ ହୋଇଛି ସମୟ, ଆସିଛି ବାସବଦତ୍ତା)।

ତାପ: ୩/୮.୫.୧୯୫୭

II ଜୀବନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟଟି କ'ଣ।।

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ପଢ଼ାରିଲେ- ଆଜ୍ଞା, life ର goal ତା' (ଜୀବନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟତା) କ'ଣ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସତ୍ତା ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା, ଅମୃତତ୍ୱ ଲାଭ, ଏହିଟା ମୁଁ କହେ। ତୁମର କେତେ ପୂର୍ବ ପୁରୁଷ 'ଅମୃତ ଅମୃତ' କରି ଚାଲିଗଲେ। ଆମେମାନେ ମଧ୍ୟ କହୁଛୁ ଅମୃତତ୍ୱ ଲାଭ, ଅମରତା ଲାଭର କଥା, ଯା'ଦ୍ୱାରା conscious (ଚେତନ) ରହିପାରେ ସ୍ମୃତିବାହୀ ଚେତନା ନେଇ। ତେବେ ତା'ହୁଏ ନାହିଁ ଯଦି ଜୀବନରେ ପ୍ରିୟପରମ ନଥାନ୍ତି। ସେହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବୈଷ୍ଣବମାନେ ଖୁବ୍ ଚାଲିକ। ସେମାନେ ସୋହସ୍ କହନ୍ତି ନାହିଁ। ସେମାନେ କହନ୍ତି 'ଜୀବ ନିତ୍ୟ କୃଷ୍ଣ ଦାସ' / 'ପିଛୁପିଛୁ ଛୁଟେ ଯତ ଯାବ ଆମି / ଆରୋ ଆରୋ ଆରୋ ଦୂରେ ରବେ ତୁମି / ଫୁରାବେ ନା ତୁମି ଫୁରାବ ନା ଆମି....' ଏଇ ହେଲା ସେମାନଙ୍କର କଥା। ତୁମେ ବି ଶେଷ ହେବ ନାହିଁ, ମୁଁ ବି ଶେଷ ହେବି ନାହିଁ। ଆହୁରି କହନ୍ତି 'ମୋକ୍ଷ ବାଞ୍ଛା କୈତବ ପ୍ରଧାନ'। ମୁକ୍ତିର କଥା ମନରେ ଭାବିବା ହିଁ ପାପ। ଏହିଟା ହେଲା କୈତବ ପ୍ରଧାନ, ପ୍ରଧାନ ମାନେ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼। ଭକ୍ତ କେତେବେଳେ ମୁକ୍ତି ଚାହେଁ ନାହିଁ। ସେ ଜାଣେ ଜୀବ କୃଷ୍ଣଙ୍କର ନିତ୍ୟ ଦାସ। ସେ ଚିର-ନବୀନ, ଚିର ସନାତନ। ସେ କହେ 'ହେ ପ୍ରଭୁ, with all consciousness (ସମସ୍ତ ଚେତନ୍ୟ ଦେଇ) ମୁଁ ତୁମର ସେବା କରିବି। ଆଉ ମୋର Ideal (ଆଦର୍ଶ ପୁରୁଷ) ଯିଏ ତାଙ୍କଠାରେ ମୋର ସମସ୍ତ ସତ୍ତା ନେଇ integrated (ସଂହତ) ହୋଇ ଉଠିବି'। କି ରକମ ଚାଲିକ! ସେଇମାନେ ହିଁ ତ ଚାଲିକ ବେଶୀ। ତୁମେମାନେ ବି ଏହା ହିଁ କୁହ।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ - ଆପଣ କହିଛନ୍ତି ତୃଷ୍ଣାର ଏକାନ୍ତ ନିର୍ବାଣ ମହାଚେତନ ସମୁଦ୍ର। 'ତୁମ' ଛଡ଼ା ଆଉ କେହି ନରହନ୍ତି। ଆଉ ଏହି ଦୁନିଆରେ ଯେପରି ତୁମକୁ ବାଦ ଦେଇ ମୋର ଆଉ କିଛି ହିଁ ପ୍ରୟୋଜନ ନଥାଏ। ତୁମରି ପାଇଁ ମୁଁ ଚାହେଁ, କି ଯେ ନ ଚାହେଁ ତାହା ଜଣେ ନାହିଁ। ସମସ୍ତ ତୃଷ୍ଣା ରହିଥାଉ ତାଙ୍କୁ ହିଁ କେନ୍ଦ୍ର କରି। ଆଉ, ତାହା ହିଁ ହେଲା ତୃଷ୍ଣାର ଏକାନ୍ତ ନିର୍ବାଣ। ତୁମେ ଲକ୍ଷେ Philosophy (ଦର୍ଶନ) କୁହ, ଲକ୍ଷେ ତତ୍ତ୍ୱର ଆମଦାନୀ କର, ଲକ୍ଷେ ବିଜ୍ଞାନର କଥା କୁହ, ସେ ସବୁ ଯଦି ତାଙ୍କର ସେବାରେ ସାର୍ଥକ ହୋଇ ନଈ, ତାହାଲେ କିଛି ହିଁ ହେଲା ନାହିଁ। 'ତୁମେ ମୋର' ଏକଥା ମୁଁ କହିବି ନାହିଁ। କାରଣ ତୁମେ ତ ମୋର ଅଛୁ ହିଁ। ମୋର ଯାହା କିଛି ସବୁ ନେଇ ମୁଁ ତୁମର ଏହି ଭାବ ରହିବା ଦରକାର।

ପ୍ରଥମ ବ୍ୟକ୍ତି - ଜଗତର ସବୁ ମଣିଷ କ'ଣ ଦିନେ ଏହି ଭାବରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିବେ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୋର ଭାଷାରେ ହେଲା, ତାଙ୍କର ଅନୁଗ୍ରହ ଆଉ ମୋର କର୍ମ, ମୋର ସେବା।

ତାପ: ୩/୮.୫.୧୯୫୭

II ସତ୍ତା କହିଲେ କ'ଣ ବୁଝିବା।।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - Being (ସତ୍ତା) କହିଲେ କ'ଣ ବୁଝିବୁ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Existenceକୁ (ଅସ୍ତିତ୍ୱକୁ) ଯାହା uphill (ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱଗାମୀ) କରେ ତାହା ହିଁ being (ସତ୍ତା)।

ତାପ: ୩/୯.୫.୧୯୫୭

II ରାଧା ମାନେ କ'ଣ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ରାଧା ଏତେ ବଡ଼ ଗୋଟିଏ character (ଚରିତ୍ର)। କିନ୍ତୁ ମହାଭାରତରେ ବା ଭାଗବତରେ କେଉଁଠି ରାଧାର ନାମ ନାହିଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ରାଧା ହେଲା ଆରାଧନା। ଆରାଧନାର ଭାବ ଯେଉଁଠି ମୂର୍ତ୍ତି ହୋଇଉଠେ, ତାହା ହିଁ ରାଧା। ସେହି ଅର୍ଥରେ ଆପଣ ବି ରାଧା, ମୁଁ ବି ରାଧା, ଇଏ ବି ରାଧା, ସେ ବି ରାଧା।

ତାପ: ୩/୩.୭.୧୯୫୭

II 'ଶିବୋହହମ୍' ମାନେ କ'ଣ।।

ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ସମୟରେ କଥା ଉଠିବାରୁ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟ ନେତି-ନେତି କରି ଯାଇଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ମୋର ତାହା ନୁହଁ । ମୋର ହେଉଛି ଆହୁରି ଆହୁରି । ଗୀତାରେ ଯେ ଅଛି 'ପରଂ ଭାବମଜାନତୋ ମମ ଭୂତ ମହେଶ୍ୱରମ୍' - ସେଇ ପରଭାବ ମାନେ ମୋର ସବୁଟା ନେଇ ହିଁ ତ ମୁଁ ଅଛି । ସବୁଟାର ଗୋଟିଏ consummation (ପରିପୂର୍ଣ୍ଣତା) ।

ଜଣେ କହିଲେ - ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କର କଥା 'ଚିଦାନନ୍ଦରୂପଃ ଶିବୋହହମ୍' ଶିବୋହହମ୍ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୋର ଯେ will (ଏକଶାଳା) - (ପୁନଃ ପୁନଃ କରିବାର ଇଚ୍ଛା) ଅଛି, ତାହା ହିଁ ମୋର ପ୍ରକୃତି ଅର୍ଥାତ୍ କ୍ରିୟା ନିରତି । ସବୁକିଛି ଭିତର ଦେଇ ମୁଁ ନିରନ୍ତର ହୋଇ ଚାଲିଛି । ଏହି ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ହୋଇଉଠିବା ହିଁ ଶିବୋହହମ୍ ।

ଦୀପ: ୩୩/୩.୧.୧୯୫୭

II ସାରକଥା କ'ଣ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ଆପଣ ଯେ କହିଲେ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଗନ୍ତବ୍ୟ ହେଲା ଈଶ୍ୱର ପ୍ରାପ୍ତି, ତା'ଭିତରେ ସବୁ ଅଛି । ସେହିଟା କିନ୍ତୁ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ବିଗତ ଏହି ସବୁ ସାଧୁ-ମହାପୁରୁଷ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଭଗବାନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସବୁଥିଲା - କେମିତି ଗୋଟିଏ ପ୍ରାଣ ପରିବେଷଣା ରକମର । ସବୁ କଥା ହିଁ କହିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଏକବାରେ ଶେଷରେ ସବୁ କଥାର ସାର କଥା କହିଛନ୍ତି, 'ସର୍ବଧର୍ମାନ ପରିତେଜ୍ୟ ମାମେକଂ ଶରଣଂ ବ୍ରଜ' । ଏହି 'ମାମ୍ ଏକମ୍' ମୁଁ ହିଁ ଏକ ଏବଂ ମୋତେ ହିଁ ମୁଖ୍ୟ କରିତୋଳ ।

ଦୀପ: ୩୩/୩.୧.୧୯୫୭

II ମାନସପୁତ୍ର ମାନେ କ'ଣ।।

ଜଣେ କଥାରେ କଥାରେ କହିଲେ - ଏଇ ଯେ ଆତ୍ମମାନଙ୍କ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଦଶ ପ୍ରଜାପତିର କଥା ଅଛି, ମନୁଙ୍କର କଥା ଅଛି । ଏମାନଙ୍କୁ ନିତ୍ୟ ସ୍ମରଣ କରିବାର କଥା ଅଛି । କିନ୍ତୁ ଏହି ବ୍ୟାପାର ଗୁଡ଼ିକ କେମିତି ଯେପରି ଗୋଟିଏ complicated (ଜଟିଳ) ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମନୁ ମାନେ ମଣିଷ । ଆତ୍ମମାନଙ୍କର primitive (ଆଦି) ଯେଉଁମାନେ ସେମାନେ ପୂର୍ବ ପୁରୁଷ ମନୁ । ରକ୍ଷି ମନୁ ଥିଲେ, ରାଜା ମନୁ ଥିଲେ । ସେମାନେ କ'ଣ କ'ଣ କରିଛନ୍ତି, କେଉଁ କେଉଁ ଅବସ୍ଥାର ଭିତର ଦେଇ ସେମାନେ ଏହିପରି ହୋଇ ଉଠିଛନ୍ତି, କି କି attribute (ଗୁଣ) ରହିଲେ ଏହି ଭଳିଆ ହୁଏ, ସେ ଗୁଡ଼ିକ ଜାଣିବା ହିଁ ହେଲା ସେମାନଙ୍କୁ ସ୍ମରଣ କରିବା ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଏମାନଙ୍କୁ କୁହାଯାଏ 'ବ୍ରହ୍ମାର ମାନସପୁତ୍ର' ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବ୍ରହ୍ମା କହିଲେ ମୁଁ ବୁଝେ, impulse of becoming in human being (ମଣିଷର ଅନ୍ତରସ୍ଥ ବର୍ଦ୍ଧନାର ପ୍ରେରଣା) । ଏହା ହିଁ ମୋର idea (ଧାରଣା) । ଆଉ, ସେହିଟା materialised (ମୂର୍ତ୍ତି) ହୁଏ ଯେଉଁଠାରେ, ଅର୍ଥାତ୍ ଯିଏ ତାହା କରନ୍ତି ସେ ମାନସପୁତ୍ର । ଆଗେ ହୁଏ intention (ଏକଶାଳା), ପରେ ହୁଏ activity (କର୍ମତତ୍ପରତା) । ଯେମିତି ମୋର କେତେ ଗୁଡ଼ିଏ ଇଚ୍ଛା ଅଛି । ମୁଁ କହେ ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଉ । ଏହି ହୋଇ ଉଠିବାଟାକୁ ଯେ କରାଏ, ସେହି ମୋର ମାନସପୁତ୍ର ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଏଇ ଯେ ଅମୃତ ପୁତ୍ର ବଶିଷ୍ଠ, ଅମୃତ ପୁତ୍ର ଦତ୍ତାତ୍ରେୟ, ଏହି ସବୁ କେତେ ଗୁଡ଼ିଏ କାହାଣୀ ଭଳିଆ ଅଛି, ଇତିହାସ ହିସାବରେ ନାହିଁ । ତତ୍ତ୍ୱ ଓ ତଥ୍ୟ ମିଳିମିଶି ଗୋଟିଏ Mythology (ରୂପକ କଥାର) ଆକାର ଧାରଣ କରିଛି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତତ୍ତ୍ୱ ଓ ତଥ୍ୟର ରୂପକ କିପରି ଭାବରେ ହେଲା ତାହା ଯଦି ବାହାର କରି ପାରନ୍ତି ତା'ହେଲେ ଦେଖିବେ, ଶୁଦ୍ଧ Mythology (ରୂପକ କଥା) ନୁହେଁ, ଏହା ମଧ୍ୟରେ ଇତିହାସ ବି ରହିଛି । ଆଉ, ଇତିହାସର ସାଥରେ ତତ୍ତ୍ୱ ଓ ତଥ୍ୟ automatically (ସ୍ୱତଃ) ଥାଏ । ତତ୍ତ୍ୱ ହେଲା thatness (ତାହାକୁ) ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଏସବୁ ତ Pre-historic (ପ୍ରାଗୈତିହାସିକ) ବ୍ୟାପାର ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Pre-historic (ପ୍ରାଗୈତିହାସିକ) କହିବୁ ତାହାକୁ ଯେତେବେଳେ ଆଉ, ବର୍ଷ ଏସବୁ ନାମ କରଣ ହୋଇନାହିଁ । ଅବଶ୍ୟ ସବୁଗୁଡ଼ିକର age (କାଳ) ଠିକ ପାଇବା କଠିନ ।

ଦୀପ: ୩୩/୨୮.୧.୧୯୫୭

II ଅସତ୍ ଆସିଲା କେଉଁ ଠାକୁ।।

ଜଣେ କହିଲେ - ଗୋଟିଏ କଥା ମନେ ହୁଏ । ସମସ୍ତେ ଯଦି ସେହି ଏକ ବିଶ୍ୱାସୀୟାର ରୂପ ହେବେ, ତେବେ ଅସତ୍ ଆସିଲା କେଉଁଠାକୁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସବୁ ହିଁ ତ changeable (ପରିବର୍ତ୍ତନଶୀଳ) । ଅସବୁ ତାହା ହିଁ ଯାହା ଆତ୍ମମାନଙ୍କୁ towards decay (କ୍ଷୟର ଦିଗକୁ) goad (ଚାଲିତ) କରେ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - କିନ୍ତୁ ବିଶ୍ୱସତା ତ unchangeable (ଅପରିବର୍ତ୍ତନୀୟ) ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବିଶ୍ୱସତା ବୋଲି ଯଦି କିଛି ଆଆନ୍ତି, ତାଙ୍କ ପାଖରେ ତ କିଛି change (ପରିବର୍ତ୍ତନ) ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ସତ୍ତା ଯେଉଁଠା, ଯେଉଁଠା ତାଙ୍କର radiation (ପ୍ରତିଫଳନ), ତାର ideal (ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ) କି ! ସେହି ଆଦିମ ଯୁଗ ଠାକୁ ଏହି ମୁଁ ପୂର୍ବ ପୁରୁଷ ମାନଙ୍କ ଭିତର ଦେଇ ତୁଆଁଲ ତୁଆଁଲ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି ଭଳିଆ ହୋଇଛି । ଏହି ମୁଁ ସତ୍ତାର ମଧ୍ୟରେ କିଛି ଜିନିଷ ଅଛି constructive (ସଂଗଠନମୂଳକ), କିଛି destructive (ନାଶଧର୍ମୀ) ଅଛି । ଯାହା ମୋର construction'କୁ destruct (ସଂଗଠନ'କୁଧୁଂସ) କରେ ତାହା ହିଁ ଅସବୁ ତାକୁ ହିଁ ଆତ୍ମମାନେ resist (ନିରୋଧ) କରୁ । ସେଥିପାଇଁ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଲା, ଅନାଦି କାଳରୁ ସୃଷ୍ଟିବାହୀ ଚେତନା ନେଇ ଚାଲିବା । ଏହିଭଳି ହୋଇ ଉଠିଲେ ହିଁ ଅସତକୁ combat କରା (ବାଧା ଦେବା) ଯାଏ ।

ତାପ: ୩୮/୨୮.୬.୧୯୫୭

II ଭଗବାନ ମଣିଷକୁ କଷ୍ଟ ଦିଅନ୍ତି କି ନାହିଁ ।

କେତେଜଣ ବହିରାଗତ ଦର୍ଶନାର୍ଥୀ ଆସିଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ଆଜ୍ଞା, ଭଗବାନଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ନହେଲେ ତ ଗଛର ଗୋଟିଏ ପତ୍ର ବି ପଡ଼େନାହିଁ । ତାହାଲେ ଭଗବାନ କ'ଣ ମଣିଷକୁ କଷ୍ଟ ଦିଅନ୍ତି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆତ୍ମମାନେ ଯେପରି କରୁ, ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ତଳନ ଯେପରି, ଭଗବାନ ତାହା ହିଁ ମଞ୍ଜୁର କରନ୍ତି । ତାଙ୍କର ସତ୍ତା ଯଦି ନଥାନ୍ତା, ତାଙ୍କର ବିକିରଣ ଯଦି ନଥାନ୍ତା, ତାହାଲେ ଆତ୍ମମାନେ ବସ୍ତୁ ପାରନ୍ତୁ ନାହିଁ । ଭଗବାନ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ହିଁ ଭଲ ପାଆନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସେ ଆତ୍ମମାନଙ୍କ ଉପରେ କେତେ ପରିମାଣରେ ସଦୟ ତାହା ହିସାବ କରି ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ବିଶେଷ ଲାଭ ନାହିଁ । ଆତ୍ମମାନେ ତାଙ୍କୁ କେତେ ପରିମାଣରେ ଭଲ ପାଉ - ସେହିଟା ଦେଖିବା ଦରକାର । ବସ୍ତୁବାକୁ ସମସ୍ତେ ଚାହାନ୍ତି । ଭଗବାନ

ମଧ୍ୟ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ବଞ୍ଚେଇବାକୁ ଚାହାନ୍ତି । ସେ ଗୋଟିଏ କୁମ୍ଭାଚର ଉପରେ ଦୟାକରି ଯେ ମୋତେ ମାରିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ତା' କିନ୍ତୁ ନୁହଁ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଭଗବାନଙ୍କର କରିବାଟା ସବୁ ସମୟ ବୁଝାଯାଏନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେ ମଧ୍ୟ କରନ୍ତି, ମୁଁ ମଧ୍ୟ କରେ । ତାଙ୍କର କରିବାର ସ୍ୱରରେ ସର ମିଳାଇ ମୁଁ ଯେତେବେଳେ କରେ ସେତେବେଳେ ମଙ୍ଗଳ ହୁଏ । ମୋର ପ୍ରବୃତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକ ଅଛି ତାଙ୍କର ସେବା କରିବା ପାଇଁ । ପ୍ରବୃତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକ ମାଧ୍ୟମରେ ଯେତେବେଳେ ତାଙ୍କର ସେବା କରେ, ସେତେବେଳେ ହିଁ ମଙ୍ଗଳ ହୁଏ । ଆଉ, ତା' ଦେଇ ଯଦି ମୋର ନିଜର ସେବା କରିବାକୁ ଯାଏ ତାହାଲେ ହିଁ ଠିକ୍ ଥାଉ । ଭଗବାନ ମଝିରେ ମଝିରେ ମଣିଷର ମୂର୍ତ୍ତି ଧରି ଆସନ୍ତି । ଆସି ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ଧାରଣ କରନ୍ତି । ଗୋ ମାନେ ମଣିଷ ବି ହୁଏ । ଆତ୍ମମାନଙ୍କ ଭଳି ଜଣେ ଜଣେ ମଣିଷକୁ ଏଇ ରକ୍ତମ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ପାହାଡ଼କୁ ସେ ବର୍ଷନାର ପଥରେ ଧାରଣ କରନ୍ତି । ତେଣୁ, ସେ ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ଧାରୀ ।

ତାପ: ୩୮/୮.୬.୧୯୫୭

II ଜ୍ୟୋତିଷଶାସ୍ତ୍ର ମାନି ଚାଲିବୁ କି ନାହିଁ ।

ଜଣେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ଜ୍ୟୋତିଷଶାସ୍ତ୍ରକୁ କ'ଣ ଆମେ ମାନି ଚାଲିବୁ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଧର୍ମକୁ ହିଁ ମାନି ଚାଲ । ଧର୍ମ ମଧ୍ୟରେ ଜ୍ୟୋତିଷ ଯେତେଟା ଦରକାର ତାହା ମାନିବ । ଧର୍ମ ମାନେ ଯାହା ଧାରଣ କରେ । ଆଉ ଧର୍ମ ମାନିବାକୁ ଗଲେ ସୁକେନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ହେବାକୁ ହେବ । ତୁମେ ତୁମକୁ ଯେପରି କରି ସୁପଥରେ ପରିଚାଳିତ କରିପାର ତାହାହିଁ ତୁମର ଧର୍ମ । ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା ବି ତାହା ହିଁ । ଏହି ଯେ ଈଶ୍ୱର କହନ୍ତି । ଈଶ୍ୱରଙ୍କର ଅଛି ଈଶ୍ୱର, ଐଶ୍ୱା ଶକ୍ତି । ତାର ମାନେ ବି ତ ତାହାହିଁ । ଈଶ୍ୱର ମାନେ ଆଧିପତ୍ୟ, ଆଧିପତ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଅଛି ଧା ଓ ପା- ଧାରଣ ଓ ପାଳନ । ତୁମେ ଯାହାକୁ ଯେପରି ଭାବରେ ଧାରଣ କରିବ, ପାଳନ କରିବ, ରକ୍ଷଣ କରିବ, ତା'ଉପରେ ତୁମର ଆଧିପତ୍ୟ ବି ସେହିଭଳି ଗଢେଇବ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ପାଳନଟା କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ନିଜକୁ ପାଳନ କରିବା । ନିଜକୁ ଯେପରି ଭାବରେ ଧରି ରଖୁ, ପାଳନ କରୁ, ପରିବେଶକୁ ସେହିପରି ଭାବରେ ଦେଖିବା । ମୋର ନିଜର ସରାକୁ

ଧରି ରଖିବାକୁ ଗଲେ ମୋର ପରିବେଶକୁ ଧରି ରଖିବା ଦରକାର ହୁଏ। ପରିବେଶକୁ nurture (ପୋଷଣ) ନଦେଲେ ତ ମୁଁ ଆଉ ବଞ୍ଚି ପାରିବି ନାହିଁ। ଆଉ, ଅସବର୍ ହେଲା ଏହି ଧାରଣା ପାଳନର ବ୍ୟତ୍ୟୟା ଯାହା, ମୋର ସତ୍ତାକୁ ଯାହା ନଷ୍ଟ କରିଦିଏ। ଆମ୍ଭେମାନେ ତାର ନିରୋଧ କରିବା ଦରକାର।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ଏହି ଭାବରେ ଚଳିବାକୁ ଗଲେ ମୋର କି ପ୍ରୟୋଜନ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୋର ଇଚ୍ଛାର୍ଥ-ପରାୟଣ ହେବା ଦରକାର। ଇଚ୍ଛା ମାନେ କଲ୍ୟାଣ। ଇଚ୍ଛା ପଥରେ ଚାଲିବାକୁ ହେବ। ଆଉ, ସଦଗୁରୁ ହିଁ ହେଲେ ଏହି ଇଚ୍ଛା।

ତାପ: ୩/୮.୭.୧୯୫୭

II ଗଣେଶଙ୍କର ଗଜମୁଣ୍ଡର ତାପୂର୍ଯ୍ୟ କ'ଣ।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଗଣେଶଙ୍କର ଗଜମୁଣ୍ଡ ଦେଖିବାକୁ ପାଉ, ଏହାର ତାପୂର୍ଯ୍ୟ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଗଜମୁଣ୍ଡ ମାନେ ଗଜ ଭଳି ମୁଣ୍ଡ, big brain (ବିରାଟ ମସ୍ତିଷ୍କ)। ଗଣପତି ମାନେ ଜନଗଣର ପାଳକ। Big brain (ବିରାଟ ମସ୍ତିଷ୍କ) ନ ହେଲେ, ସେ ତ ଆଉ ଗଣପତି ହୋଇ ପାରିବେ ନାହିଁ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଗଣେଶଙ୍କ ଧ୍ୟାନରେ ଅଛି 'ଏକଦତ୍ତ' ମହାକାୟମ୍'। ଏକ ଦତ୍ତ କୁହାଯାଏ କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - 'ଏକ' ଶବ୍ଦର ମାନେ ଦେଖିବା ଦରକାର, 'ଦତ୍ତ' ମାନେ ଦି ଦେଖିବା ଦରକାର।

ଅଭିଧାନ ଦେଖି କୁହାଗଲା - ଏକ ମାନେ ପ୍ରଧାନ, ଶ୍ରେଷ୍ଠ, ଅଦ୍ୱିତୀୟ, ଆଉ ଦତ୍ତ ମାନେ ଅଛି ଦମନକର୍ତ୍ତା।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏହି, ତାହାଲେ ଏକଦତ୍ତ ମାନେ ଏକମାତ୍ର ଦମନ କର୍ତ୍ତା। ପୁଣି, ଗଣେଶଙ୍କର ଦୁଇ ହାତ ନୁହେଁ, ଚାରିହାତ, ମାନେ ଚାରି ଦିଗକୁ ସେ ଦେଖି ଚାଲନ୍ତି। ଆଉ, ମୁଷିକ ତାଙ୍କର ବାହନ। ମୁଷିକ ହେଲା ଖାଲ ପ୍ରକୃତି ସମ୍ପନ୍ନ। ଏହି ଖାଲପ୍ରକୃତି ସମ୍ପନ୍ନ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ସେ controlରେ (ଅଧୀନରେ) ରଖନ୍ତି।

ତାପ: ୩/୧୨.୭.୧୯୫୭

II କୃଷ୍ଣ ଓ ସଂସ୍କୃତିର ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପର୍କ କ'ଣ।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଆଜ୍ଞା, କୃଷ୍ଣ ଓ ସଂସ୍କୃତିର ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପର୍କ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କୃଷ୍ଣମାନେ ହେଲା କର୍ଷଣ। କୃଷ୍ଣ କରୁ କରୁ ସଂସ୍କୃତି ଆସେ। ତାହା ହିଁ ହୋଇଉଠେ ସଂସ୍କାର।

ତାପ: ୩/୧୨.୭.୧୯୫୭

II ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ ବା ବ୍ରହ୍ମର୍ଷି କ'ଣ।

ଜଣେ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ଓ ବ୍ରହ୍ମର୍ଷି ବଶିଷ୍ଠ ସମକ୍ଷରେ କଥା ଉଠାଇଲେ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବ୍ରହ୍ମ ମାନେ ଆମେ ଧରିଥାଉ, ଗୋଟିଏ ଆଲୁଅ ବା ଜ୍ୟୋତି। ତା' କିନ୍ତୁ ନୁହଁ। ବୃକ୍ଷର ଚିକିନିଷ୍ଟ ସମସ୍ତ ଦିଗ ଯିଏ ଯେତିକି ଜାଣନ୍ତି, ସେ ସେତିକି ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ ବା ବ୍ରହ୍ମର୍ଷି। ଆଉ ବଶିଷ୍ଠ ବି ସେହି। ଏହି ଚିକିନିଷ୍ଟ ଜାଣିବାକୁ ହେଲେ, ଯେତେ କ୍ଷଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାହାକୁ ଚଳନର ଭିତର ଦେଇ, ମୁଁ ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ବିଷୟ ସାଥରେ ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ବିଷୟର ଅର୍ଥପୂର୍ଣ୍ଣ ସଙ୍ଗତି ସହ ସଂଶ୍ଳେଷଣ ଓ ବିଶ୍ଳେଷଣର ଚାରତମ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଦେଇ, ସବୁଟା'ର meaningful adjustment (ସାମର୍ଥ୍ୟ ସଙ୍ଗତି ସାଧନ) କରି, ମୂର୍ତ୍ତୀକରି ତୋଳି ନପାରେ, ସେତେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କିଛି ହେବନାହିଁ। ସବୁ ଜିନିଷର ଗୋଟିଏ summation (ସଙ୍କଳନ) ଦରକାର, ସଙ୍ଗତିଶୀଳ ବୋଧ ଦରକାର। ସବୁଟା'କୁ ନେଇ ଗୋଟିଏ synthetic wholeରେ (ବହୁର ସମ୍ମିଶ୍ରଣରେ ଘଟିତ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସାମଗ୍ରିକତାରେ) ଯାଇ ପହଞ୍ଚିବା ହିଁ ଅସଲ କଥା।

ତାପ: ୩/୨.୮.୧୯୫୭

II ଈଶ୍ବରଙ୍କୁ ଜାଣିବାକୁ ହୁଏ କିପରି।

ଜଣେ ବହିରାଗତ ଭଦ୍ରଲୋକ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ଈଶ୍ବରଙ୍କୁ ଜାଣିବା ହୁଏ କିପରି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଈଶ୍ବରଙ୍କୁ ଯିଏ ଯେତେ ନିଜର କରି ନେଇପାରେ, ସେ ସେତେ ତାଙ୍କୁ ଜାଣେ।

ପ୍ରଶ୍ନ - କିପରି ଭାବରେ ତାଙ୍କୁ ଆପଣାର କରାଯାଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଈଶ୍ବର କିଏ ତାହା କ'ଣ ଆମ୍ଭେମାନେ ବୁଝୁ ? ସେ କେଉଁଠି ରହନ୍ତି - ଆକାଶରେ, ବତାସରେ ନା ଧୂମକେତୁରେ ? ମୁଁ ବୁଝେ, ଈଶ୍ବର ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ

ଅନ୍ତଃସ୍ଥ ଧାରଣା-ପାଳନା ସମେଶ, ଯାହା ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ସତ୍ତାକୁ ଧାରଣା କରେ, ପୋଷଣ କରେ। ମୁଁ ଅଛି। ମୋ ସାମନାରେ ମୋର ଦୁନିଆ ଅଛି। ଧାରଣାପାଳନା ସମେଶ ଯେମିତି ମୋ ମଧ୍ୟରେ ଅଛି, ସେହିପରି ଏହି ପୃଥିବୀ ମଧ୍ୟରେ ବି ଅଛି। ଏହି ବାଉଁଶଟା, ଏହି ଗଛଟା ସବୁକିଛି ମଧ୍ୟରେ ଅଛି। ତାହାଲେ ସେ ସବୁ କିଛି ମଧ୍ୟରେ ଅଛନ୍ତି। ଗାତାରେ ଅଛି - 'ଛଣ୍ଡରଃ ସର୍ବଭୂତାନାଂ ହୃଦେଶେହର୍ଜୁନ ତିଷ୍ଠତି। ଭ୍ରାମୟନ୍ ସର୍ବଭୂତାନି ଯନ୍ତରୁଦାନି ମାୟୟା।' ହୃଦେଶେ ମାନେ ମୋର beingର (ସତ୍ତାର) ଅନ୍ତଃସ୍ଥ ପ୍ରଦେଶରେ। ସେଠାରେ ଅଛି ବଞ୍ଚିବାର ଆକୃତି। ଆତ୍ମେମାନେ ବଞ୍ଚିବାକୁ ଚାହୁଁ ସୁସ୍ଥ ରହିବାକୁ ଚାହୁଁ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଭଗବାନଙ୍କର କ'ଣ ସାକାର ଉପାସନା କରିବା ଉଚିତ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ନିରାକାର ତ ବୁଝୁନା। ସେଇଥିପାଇଁ ଆତ୍ମେମାନେ ଧରିନେଉ, ସେ ସଦଗୁରୁ, ଇଷ୍ଟ। ଏହି ଇଷ୍ଟ ବା ସଦଗୁରୁ ହେଲେ ଭଗବାନଙ୍କର ବ୍ୟକ୍ତ ମୂର୍ତ୍ତି। ସେହି ଇଷ୍ଟ ହିନ୍ଦୁ, ମୁସଲମାନ, ଖ୍ରୀଷ୍ଟିଆନ ସମସ୍ତଙ୍କର। ଆତ୍ମମାନେ ଯେତେ ଆତ୍ମକୁ ତାଙ୍କ ଠାରେ meaningfully adjusted (ସାର୍ଥକ ସଙ୍ଗତି ସମ୍ପନ୍ନ) କରି ତୋଳି ପାରିବୁ, ଉପାସନା ସେତେ ହିଁ ଆମର ସାର୍ଥକ ହୁଏ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଆତ୍ମମାନଙ୍କ ଜୀବନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କ'ଣ ?

ଉପସ୍ଥିତ ଜଣେ କହିଲେ - ଜୀବନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ to exit and to grow (ବଞ୍ଚିବା ଓ ବଢ଼ିବା)।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମଣିଷର ଜୀବନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଇଶ୍ଵର ପ୍ରାପ୍ତି। ଆଉ ଇଶ୍ଵରପ୍ରାପ୍ତି ମାନେ ଆପେଣା ଯାହା କହିଲେ ତାହା ହିଁ, to live and to grow (ବଞ୍ଚିବା ଓ ବଢ଼ିବା)।

ପ୍ରଶ୍ନ - କିନ୍ତୁ ମୃତ୍ୟୁ ତ ଅଛି ହିଁ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେଇଥିପାଇଁ ତ ଆତ୍ମ୍ୟମାନେ ଅମୃତ ଲାଭ ପାଇଁ ଅମୃତ ଅମୃତ କହି ଚିନ୍ତା କରି ଯାଇଛନ୍ତି।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଏହି ଜୀବନ ପରେ କ'ଣ ଆଉ ଜୀବନ ଅଛି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାହା ଥାଉ ବା ନଥାଉ, କିଛି ଆସେ ଯାଏ ନାହିଁ। ଆତ୍ମମାନଙ୍କୁ ସାବୁତ ପଥରେ ଯାହା କରିବାର କଥା ଏହି ଜୀବନରେ ହିଁ କରିବାକୁ ହେବ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଆଜ୍ଞା, ଜଣେ ମହାପୁରୁଷ ତ ବାସ୍ତବ ଦେହ ନେଇ ଚିରକାଳ ବଞ୍ଚୁ ରହନ୍ତି ନାହିଁ। ତାହାଲେ ସେ ଚାଲିଯିବା ପରେ ତାଙ୍କର ଆଦର୍ଶ ତିଷ୍ଠି ରହିବା ତ କଠିନ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେ ଆତ୍ମମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବଞ୍ଚୁ ରହନ୍ତି ବୋଲି ସେ immortal (ଅମର)। ଦୁନିଆର ସତ କର୍ମ ମଧ୍ୟରେ ସେ ବଞ୍ଚୁ ରହନ୍ତି।

ପ୍ରଶ୍ନ - ସତ୍ କର୍ମ କି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସତ୍ ହେଲା ଅସ୍ଥିତ୍ୱ। ଯେ ନିଜେ ବଞ୍ଚୁ ଅପରକୁ ଯେତେ ବଞ୍ଚେଇ ପାରିବ ସେ ସେତେ ବଡ଼ ସତକର୍ମୀ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ତାହାଲେ ଏହା ଭିତରେ ତ କୌଣସି କାମନା ବାସନା ରଖିବା ଉଚିତ ନୁହଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବାସନା କାମନା ଦେଇ ତ ଲାଭ ନାହିଁ। ବାସନା-କାମନା ଏକମାତ୍ର ଏହି, ତୁମେ ବଞ୍ଚୁ ଓ ବଢ଼ି ଉଠ। ଆଉ, ତାହା ହିଁ ତ ଇଶ୍ଵର ଭଜନ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଏଥିପାଇଁ କ'ଣ କୌଣସି ଗୁରୁ ଦରକାର, ନା ନିଜେ ହିଁ କରାଯାଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ଜିନିଷ ଅଛି ଯେଉଁଠା ନିଜେ ପାରୁନା ସେହିଟା ହେଲା ସବୁଟାକୁ meaningful (ସାର୍ଥକ) କରି adjusted (ବିନାୟିତ) କରି ତୋଳିବା। ସେଥିପାଇଁ ଦରକାର ଆଚାର୍ଯ୍ୟ, ଯିଏ ହାତ କଲମରେ କରି ଜାଣିଛନ୍ତି। ନୟତ ମୁଁ ଜଣେ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ହେଲି, ସେ ଜଣେ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ, ସେଥିରେ ହୁଏ ନାହିଁ। ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଛଡ଼ା କାହାରିର ଜାଣିବା ହୋଇନଥାଏ।

ତାପ: ୩/୧୫.୮.୧୯୫୭

II ତାଙ୍କୁ ମନେ ରଖିବାକୁ ହେଲେ କ'ଣ କରିବାକୁ ହୁଏ।।

ଜଣେ ବହିରାଗତ ଭଦ୍ରଲୋକ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ସବୁ କର୍ମ ମଧ୍ୟରେ କି ଭାବରେ ତାଙ୍କୁ ମନେ ରଖିବୁ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସବୁ କର୍ମ ଭିତରେ ତାଙ୍କୁ ମନେ ରଖିବାକୁ ହେଲେ ଇଆଡୁ ସିଆଡୁ ଚିନ୍ତା କଲେ ହେବନାହିଁ। ସାଧାନ ହେବା ଦରକାର। ଆଉ, ସାଧାନ ମାନେ ସବୁ ଅର୍ଥାତ୍ ସତ୍ତାକୁ ଧାରଣା କରିବା। ସତ୍ତାର ଅତୁଟ ରହିବାକୁ ହୁଏ। ସାବୁତ ଚଳନରେ ଅସ୍ଥାୟୀ ହୋଇ ରହିବାକୁ ହୁଏ। ତା'ଛଡ଼ା ମୋର propensity (ଖୋଜ)

ଯେଉଁ ଦିଗରେ ନେଇଯାଏ, ସେ ଦିଗରେ ଯଦି ଢୁଳି ପଡ଼େ ତାହାଲେ ମୋର balance (ସାମ୍ୟ) ନଷ୍ଟ ହୋଇଯିବ। ଏହି balance (ସାମ୍ୟ) ଠିକ ରଖିବାକୁ ହେଲେ ଇଷ୍ଟ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଦରକାର। ନିଜେ ଇଷ୍ଟଗ୍ରହଣ କରି ସୁନ୍ଦର ଓ ସାଦୃତ ଚଳନଶାଳି ହୋଇ ଉଠିଲେ, ସେତେବେଳେ ପରିବେଶର ବି ଅନୁଚର୍ଯ୍ୟା କରାଯାଏ।

ଉଦ୍ଦଲୋକ - ଇଷ୍ଟମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଇଷ୍ଟମାନେ ଗୁରୁ, ସଦଗୁରୁ, ଆଚାର୍ଯ୍ୟ, ଯିଏ ଆଚରଣ କରି କାଣିଛନ୍ତି। ତାହା ନକରି ଯାହାକୁ ତାହାକୁ ଗୁରୁ କରିଲେ ହୁଏନାହିଁ। ଗୁରୁ ଗ୍ରହଣ କରିବାର custom (ପ୍ରଥା) ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଅଛି। ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହିଟା maintained (ରକ୍ଷିତ) ହେଉଛି କୁଳଗୁରୁ ଗ୍ରହଣର ଭିତର ଦେଇ। କିନ୍ତୁ କୁଳଗୁରୁଙ୍କ ପାଖରେ ଦୀକ୍ଷା ହିଁ ତ final (ଚରମ) ନୁହେଁ। ସଦଗୁରୁଙ୍କ ପାଖରେ ଦୀକ୍ଷା ନେବା ଦରକାର।

ଉଦ୍ଦଲୋକ - ଦୀକ୍ଷା ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଦୀକ୍ଷାମାନେ ଯେ ଅନୁଶୀଳନର ମଧ୍ୟ ଦେଇ ମଣିଷ ଦକ୍ଷତା ଅର୍ଜନ କରେ।

ଉଦ୍ଦଲୋକ - ଦୀକ୍ଷା ଥରେ ନେବା ପରେ କି ଆଉଥରେ ନିଆଯାଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସଦଗୁରୁଙ୍କ ପାଖରେ ଦୀକ୍ଷା ନେବା ହିଁ ଦରକାର। ଯିଏ ଭଲ professor (ଅଧ୍ୟାପକ), ତାଙ୍କ ପାଖରେ ପଢ଼ିଲେ ଭଲ ହୁଏ।

ଉଦ୍ଦଲୋକ - ସଦଗୁରୁ ଗ୍ରହଣ କଲେ କ'ଣ ସବୁ କର୍ମରେ ସଙ୍ଗତି ଆସିବ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସଙ୍ଗତି କରିବା ଦରକାର। ଆଉ, ଏହ ସଙ୍ଗତି ଆଣିବା ଦରକାର ବାକ୍ୟରେ, ବ୍ୟବହାରରେ, ଆଚରଣରେ ସମସ୍ତ କର୍ମ ଭିତର ଦେଇ, ଶୁଧୁ ବୋଧ ଭିତର ଦେଇ ନୁହଁ।

ଉଦ୍ଦଲୋକ - ମୋର ଆହୁରି ବେଶୀ concentrated (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) ହେବା ସମ୍ଭବ ହେବ କିପରି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏଇ ଯାହା କହିଲି ଏହି ଭାବରେ। ଏହି ତ education (ଶିକ୍ଷା) ଯାହା ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ଦେଶରେ ଆଗରୁ ଥିଲା।

ଉଦ୍ଦଲୋକ - ତାହାଲେ ମୁଁ କ'ଣ କରିବି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆପଣଙ୍କର ଯଦି ଇଚ୍ଛା ହୁଏ, ପ୍ରାଣ ଟାଣେ, ତେବେ ଗୁରୁଙ୍କ ପାଖରୁ ଶୁଣି ନେବେ।

ତାପ: ୩/୩. ୧୦. ୧୯୫୭

॥ ସଭା କ'ଣ, ଆତ୍ମା କାହାକୁ କୁହାଯାଏ ॥

ଜଣେ ସଭା ଓ ଆତ୍ମାର ପାର୍ଥକ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସଭା ହେଲା ସମସ୍ତ ଯାହାକିଛି ଦେଇ, ଶରୀର-ମନ ସବୁ କିଛିର ସଜାଗ ସଂହତି। ଆଉ, ଆତ୍ମା ମଧ୍ୟରେ ଅଛି ଗତି, motive power (ଚାଳକ ଶକ୍ତି), ଚେତନା, motility (ଚଳମାନତା) motile power (ସଞ୍ଚାଳନା ଶକ୍ତି)।

ପ୍ରଶ୍ନ - ତାହାଲେ ଉପନିଷଦରେ ଯେ ଅଛି, ଆତ୍ମା ଯାହାକୁ ବରଣ କରନ୍ତି, ସେହି ତାଙ୍କୁ ପାଏ, ତାର ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆତ୍ମା ଯାହାକୁ ବରଣ କରନ୍ତି ମାନେ ଆତ୍ମାର ଗତି ଯା'ଦ୍ୱାରା ଯେପରି ଭାବରେ ବିନାୟିତ ହୁଏ। ବିନାୟନ - କ୍ରିୟାତା ଯେ ଯେପରି ଭାବରେ ଧାରଣ କରେ। ଯେମିତି ଷ୍ଟିମ ଇଞ୍ଜିନର ଗତି ଅଛି। ଇଞ୍ଜିନର mechanism (ଯାନ୍ତ୍ରିକ ସଙ୍ଗଠନ) ସେହିଟାକୁ ଯେପରି କରି ନେଇପାରେ, ସେହିପରି ଭାବରେ ଇଞ୍ଜିନ ଚାଲେ। ତାହାଲେ କେବଳ ଷ୍ଟିମ ରହିଲେ ହୁଏ ନାହିଁ। ତାକୁ puffed up (ସଞ୍ଚାଳିତ) କରିବା ପାଇଁ mechanism (ଯାନ୍ତ୍ରିକ ସଂଗଠନ) ଦରକାର। ପୁଣି ଏହି ଷ୍ଟିମର right channelରେ (ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରଣାଳୀରେ) ଯଦି right pressure (ଠିକ ମତ ଚାପ) ସୃଷ୍ଟି କରା ନଯାଏ, ତେବେ ଇଞ୍ଜିନ ଚାଲିବ ନାହିଁ। ସାରା ଦିନ ବସି ଘସିଲେ ବି ଇଞ୍ଜିନ ଚାଲିବ ନାହିଁ।

ତାପ: ୩/୮. ୧୨. ୧୯୫୭

॥ କେଉଁ କର୍ମରେ ବନ୍ଧନ ନାହିଁ ॥

ଜଣେ କର୍ମ ଓ କର୍ମଫଳ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କଥା ଉଠାଇଲେ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଭଲ କର୍ମଫଳ ଯେତେ ବଡ଼େ ସେତେ ହିଁ ଭଲ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - କିନ୍ତୁ ସେଥିରେ ବି ତ ବନ୍ଧନ ବଡ଼େ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବନ୍ଧନ ପୁଣି କ'ଣ ? ପରମପିତାଙ୍କ କର୍ମରେ କୌଣସି ବନ୍ଧନ ହୁଏନାହିଁ। ଆଉ, ତାଙ୍କର କର୍ମ ହିଁ ଏକମାତ୍ର ଶୁଭ କର୍ମ। ପରମପିତା ଯଦି ସମସ୍ତଙ୍କର ପିତା ହୁଅନ୍ତି, ଆଉ ଯଦି ଏହିଟା ବିଶ୍ୱାସ କରିବାକୁ ଭଲ ଲାଗେ, ତାହାଲେ ସେ କିନ୍ତୁ ଅସମ୍ଭବ active (ସକ୍ରିୟ)। ସେ ବିଶ୍ୱକର୍ମୀ। ତଥାପି ସେ ସ୍ଥିର, ଶାନ୍ତ। ତାହାଲେ ମୋର ଶୁଭ କର୍ମ ଦ୍ୱାରା ଯେପରି ମଣିଷର all-round (ସର୍ବୋତ୍ତମଭାବରେ)

ଭଲ ହୁଏ ତାହା ଯେତେ କରାଯାଏ, ସେତେ ପରମପିତାଙ୍କର ହିଁ କାମ କରାଯାଏ । ଏହାଦ୍ୱାରା egoଟା (ଅହଂତା) ହୋଇଉଠେ surrendered ego (ନିବେଦିତ ଅହଂ) । ଆଉ, ତାହା ନ କରି, କୌଣସି କର୍ମ ନକରି ଯଦି ମୃତବତ୍ ରହେ, ସେହିଟା କ'ଣ ଭଲ ?

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - କିନ୍ତୁ ଆମ୍ଭେମାନେ ଏହି ଯେ ସମସ୍ତ କର୍ମ କରୁ, ଏହାର କୌଣସି definite purpose (ନିଶ୍ଚିତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ) ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Definite purpose (ନିଶ୍ଚୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ) ମୋର ତ ଅଛି ହିଁ । ସେହିଟା ହେଲା to serve the father, to serve the people (ପରମପିତାଙ୍କର ସେବା କରିବା, ମଣିଷର ସେବା କରିବା) ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - କରିବାକୁ ଯାଇ inadequacy (ଅସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣତା) ଅନେକ ଧରାପଡ଼େ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଅସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣତା ଧରାପଡ଼ିଲା, ସେଥିରେ କ'ଣ ହେଲା ?

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - କିନ୍ତୁ inadequacy (ଅସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣତା) ରହିବା ଯୋଗୁଁ କେବଳ fail (ଅକୃତକାର୍ଯ୍ୟ) ହେବାକୁ ହୁଏ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Failure (ଅସାଫଲ୍ୟ) ହେବ କାହିଁକି ? ତା'ହେଲେ ବି ମନରେ ରହିବ - ମୁଁ ତାଙ୍କୁ serve (ସେବା) କରିବାର ଚେଷ୍ଟା କରୁଛି all through (ସବୁଜିହ୍ନ ମଧ୍ୟ ଦେଇ) । ଚେଷ୍ଟା ବି ତ ଗୋଟିଏ କର୍ମ । ତାହାଲେ ହିଁ ତାଙ୍କର କାମ ହୋଇପାରେ । କେବଳ ମନେ ମନେ ଚିନ୍ତା କରିଲେ ହେବ ନାହିଁ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - କରୁ କରୁ insincerity (କପଟତା) ଅନେକ ଧରା ପଡ଼େ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୁଁ ଗୋଟିଏ ମଣିଷ sincerely (ଅକପଟ ଭାବରେ), ଏହିଟା ଠିକ୍ ତ ? ମୁଁ ବଞ୍ଚୁ ଅଛି । ବଞ୍ଚୁ ରହିବାକୁ ହେଲେ କର୍ମ କରିବାକୁ ହେବ । ତା' ମଧ୍ୟରେ ମୋର ଅନେକ deficiency (ତୃଟି) ରହିଥାଇ ପାରେ । ସେହିଟା make-up (ସଂଶୋଧନ) କରି ଯଦି କର୍ମ କରିଯାଇପାରେ, ତାହା ହିଁ ଭଲ । ଆଉ ସେହିଟା ଯଦି Fatherଙ୍କ (ପରମପିତାଙ୍କର) duty (କର୍ମ) ହୁଏ, ତାହାହେଲେ ହିଁ ଠିକ୍ ହେଲା । ଯା'ଦ୍ୱାରା divine interest (ଐଶ୍ୱରିକ ସ୍ୱାର୍ଥ) କୌଣସି ଭାବରେ hampered

(କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ) ହୁଏ ଏଭଳି କାର୍ଯ୍ୟ ଆଉ କରିବି ନାହିଁ । କେଉଁଠି ବି ଭୁଲ ହେଲେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସୁଧାରି ନେବି ।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ ପଚାରିଲେ - ମୋର inefficiency ଗୁଡ଼ିକୁ (ଅଯୋଗ୍ୟତା ଗୁଡ଼ିକୁ) କ'ଣ Father (ପରମ ପିତା) କ୍ଷମା କରିଦେବେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୋର sincere (ଅକପଟ) ଚେଷ୍ଟା ହିଁ କ୍ଷମା କରିନେବ । ଆଉ, ସେ କ୍ଷମା କରନ୍ତି । କ୍ଷମା ନକଲେ ଆମ୍ଭେମାନେ ବଞ୍ଚୁ କିପରି ?

ପୂର୍ବୋକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ତା'ବୋଲି କର୍ମ କରି କରି ଅନତକାଳ fail ହେବା (ଅକୃତକାର୍ଯ୍ୟ ହେବା) ଯାଏ ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Fail (ଅକୃତକାର୍ଯ୍ୟ) ହେବୁ କାହିଁକି ? ସେ licence (ଛାଡ଼ପତ୍ର) ଦେବି କାହିଁକି ? After all, I am sincere, ସାଧୁ ! (ମୋଟ ଉପରେ ମୁଁ ଅକପଟ, ସାଧୁ) ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ତାହାଲେ ଭୁଲ ହେଉଥିବ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଭୁଲ ହେଉ, ତୃଟି ହେଉ । ମୋର ଭୁଲ correct (ସଂଶୋଧନ) କରିବାର ଚେଷ୍ଟା ଅଛି । ମୋର କରିବାଟା ହିଁ ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ପାରିବା ଆଡ଼କୁ ନେଇଯିବ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଭଗବାନ ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଆସି ମଣିଷକୁ ଠିକ୍ କରିବାକୁ ବାଞ୍ଛନ୍ତି । ତାହା ତ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଧରନ୍ତୁ, ଆପଣ teacher (ଶିକ୍ଷକ) । ଆପଣଙ୍କର ବହୁ ଛାତ୍ର ଅଛନ୍ତି । ତା'ମଧ୍ୟରେ ଯିଏ ଆପଣଙ୍କୁ ଭଲ ପାଏ, ଆପଣଙ୍କ କଥାକୁ ଅବଶ୍ୟା କରିପାରେ ନାହିଁ, dull brain (ମୋଟା ବୁଦ୍ଧି) ହେଲେ ବି ସେ ପାରେ । ପୁଣି ଜଣଙ୍କର ହୁଏତ shrap brain (ତାନ୍ଧୁ ବୁଦ୍ଧି), ସେ ଆପଣଙ୍କୁ ଭଲ ପାଏ ନାହିଁ । ସେ ହୋଇଗଲା ପକ୍ଷୀ ବଦମାସ । ସେ ମଧ୍ୟ ପାରିବ, ଯେତେବେଳେ ବୁଝି ପାରିବ ଯେ ଆପଣଙ୍କୁ ନ ମାନି ତାର ବଡ଼ ଲୋକସାଧନ (କ୍ଷତି) ହୋଇଗଲା ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଛାତ୍ର ଯଦି ପକ୍ଷୀ ବଦମାସ ହୋଇ ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ ଠକାଇବାକୁ ଚାହେଁ ଆପଣାତ ସେତେବେଳେ ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ କ୍ଷମା କରନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଠକାଇବାକୁ ଚାହେଁ ମାନେ ଏହି ଚାହିଁବା ଭିତରେ ସେ conscious (ଚେତନ) ନୁହଁ। ତେଣୁ ମାଷ୍ଟର ମହାଶୟଙ୍କୁ ବି ଠକାଇବାକୁ ଚାହେଁ। କିନ୍ତୁ ପରେ ବୁଝିପାରେ, ମାଷ୍ଟର ମହାଶୟ କେତେ ଭଲ କରିଛନ୍ତି। ଛାତ୍ର ବଦମାସ ହୋଇଯାଏ ମାନେ ମାଷ୍ଟର ସେ trick (କୌଶଳ) ଶିଖିନାହାନ୍ତି ଯା'ଦ୍ୱାରା ତାକୁ ଭଲ କରାଯାଏ। ସେ ତ ଠକେଇବ ହଁ। କିନ୍ତୁ ମାଷ୍ଟର ସବୁ ସମୟ ଚେଷ୍ଟା କରିବେ, ସେ କିପରି ଏହି କ୍ଷତିଗାରେ ଲାଭବାନ ହୋଇଉଠେ। ଆଉ ନ ଠକେ।

ତାପ: ୩/୯.୧୨.୧୯୫୭

II ଭଗବାନ ମାନେ କ'ଣ।।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଆଶା, ଭଗବାନ ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - 'ଭଗ' ମାନେ କ'ଣ ଦେଖୁ ଆସ୍ ତ !

ଭଲ ଜଣକ ଠାକୁରଙ୍କ ଘରୁ ଅଭିଧାନ ଦେଖୁ ଆସି କହିଲେ - 'ଭଗ' ମାନେ ଅଛି ସ୍ପର୍ଦ୍ଧାଯ୍ୟ। ଭଲ ଧାରୁରୁ ଆସିଛି।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତା'ହେଲେ ଭଗବାନ ମାନେ ଭଜମାନ। ଯିଏ ମୂର୍ତ୍ତି ଭଗବାନ, ସେ ଭକ୍ତ। ସେ କିନ୍ତୁ ଟେର ପାଆନ୍ତି ନାହିଁ, ଯେ ସେ ଭଗବାନ - ଯଦିଓ ସେ ହିଁ ତାଙ୍କର ଆସନ। ଲୋକମାନେ ତାଙ୍କୁ କହନ୍ତି ଏହି ଭଲ। ସେଥିପାଇଁ ଅଛି - 'ନାହ' ଚିଷ୍ଟାମି ବୈକୁଣ୍ଠେ ଯୋଗିନୀ' ହୃଦୟେ ନ ଚ, ମଦଭକ୍ତା ଯତ୍ର ଗାୟନ୍ତି ତତ୍ର ଚିଷ୍ଟାମି ନାରଦ।'।

ତାପ: ୪/୧୧.୧.୧୯୫୮

II ଦୋଳ-ଉତ୍ସବର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ କ'ଣ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଦୋଳ-ଉତ୍ସବର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପର୍କରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଆମେମାନେ ବଞ୍ଚୁଛୁ। ଏହି ବଞ୍ଚିବାର ସମେଗ ମଧ୍ୟରେ ଆକୁଞ୍ଚନ ପ୍ରସାରଣ ଅଛି। ଏହି ଆକୁଞ୍ଚନ ପ୍ରସାରଣ ଭିତର ଦେଇ ଆମେମାନେ ଆଗେଇ ଥାଉ। ଆଗେଇ ଯାଉ ଯାଉ ଯେଉଁ stamina (ଶୈର୍ଯ୍ୟଶକ୍ତି) ଅର୍ଜନ କରୁ, ତାହା ହିଁ ହେଲା ଦୋଳ-ଉତ୍ସବର ଫଳପ୍ରାପ୍ତି। ବାସନ୍ତୀ ଉତ୍ସବ ମଧ୍ୟ ତାହା ହିଁ।

ତାପ: ୪/୨୧.୧.୧୯୫୮

II 'ଅଗ୍ନିହୋତ୍ର' ମାନେ କ'ଣ।।

ଜଣେ 'ଅଗ୍ନିହୋତ୍ର' ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ ପଚାରିଲେ। ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଅନ୍ୟ ଜଣଙ୍କୁ ଅଭିଧାନ ଦେଖିବାକୁ କହିଲେ। ସେ ଦେଖୁ କହିଲେ - ଅଗ୍ନି 'ଅନ୍-ଧାତୁ' ଠାରୁ ମାନେ ଉର୍ଜ୍ଜ୍ୱମାନ, ଆଉ ହୋତ୍ର ଶବ୍ଦର ଧାତୁ 'ହୁ' - ହୋମ କରଣ, to invoke ଆହ୍ୱାନ। 'ହୋମ' କଥାଟି ବି 'ହୁ' ଧାତୁରୁ ହୋଇଛି।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କୁ କୁହାଯାଏ ଅଗ୍ନିମୁଖ, ତା'ମାନେ ଅଗ୍ନିର ପ୍ରତୀକ। ଆଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କୁ ଧରି ହିଁ ଅଗ୍ନିହୋତ୍ରର ଅନୁଷ୍ଠାନ କରିବାକୁ ହୁଏ। ଅଗ୍ନି ଅନ୍-ଧାତୁ ଠାରୁ ଆସିଛି, ମାନେ ଉର୍ଜ୍ଜ୍ୱମାନ ଅର୍ଥାତ୍ becoming (ସମର୍ଜନ)। ଆଉ, ହୋମ ମାନେ to invoke (ଆହ୍ୱାନ କରିବା)। ତେଣୁ ଅଗ୍ନିହୋତ୍ର ମାନେ ଯାହାଦ୍ୱାରା ମୁଁ becoming କୁ invoke (ସମର୍ଜନକୁ ଆହ୍ୱାନ) କରିପାରେ, ଏହାକରି ନିଜର intelligence କୁ (ବୋଧଗାକୁ) ଠିକ୍ କରି ନେଇପାରେ।

ତାପ: ୪/୧୪.୨.୧୯୫୮

II ଜୋର ଦେବ କାହା ଉପରେ।।

କଥାରେ କଥାରେ ଜଣେ କହିଲେ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର କୃତ୍ତିବାସ ଗାମାୟଣରେ ନାମା ଠାରୁ ନାମର ଉପରେ ବେଶୀ ଜୋର ଦିଆ ହୋଇଛି।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ନାମ ମାନେ ନମ୍, ନମ୍ ଧାତୁ ମାନେ ଆନତ ହେବା। ଆନତି ଯଦି ନଥାଏ, ତେବେ ନାମାର ଗୁଣବାଜି imbibe (ଅନ୍ତରରେ ଗ୍ରହଣ) କରି ପାରୁନା। ଯେମିତି, ଆପଣଙ୍କ ଉପରେ ଯଦି ଭଲ ପାଇବା ନଥାଏ, ତାହାଲେ ତ ଆପଣଙ୍କର character imbibe (ଚରିତ୍ର ଅନ୍ତରରେ ଗ୍ରହଣ) କରିପାରିବି ନାହିଁ। ସେତେବେଳେ ଏହା ହିଁ ହୁଏ - 'କୋଟି ଜନ୍ମ ଜର ଯଦି ନାମ ସଂକୀର୍ତ୍ତନ। ତଥାପି ନ ପାଏ ସେ ବ୍ରଜେନ୍ଦ୍ର - ନନ୍ଦନ'।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ବାମଦେବ ଜଣଙ୍କୁ କହିଥିଲେ, 'ତୁମେ ତିନିଥର ରାମ ନାମ କର, ତୁମର ସବୁ ପାପ ଦୂର ହୋଇଯିବ'। ତା'ପରେ ତିନି ଥର ରାମନାମ କରି ତାର ସବୁ ପାପ ଦୂର ହୋଇଗଲା। ବଶିଷ୍ଠ ଆସି ତାହା ଦେଖୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ରାଗି ଗଲେ। ସେ କହିଲେ - 'ଏକବାର ରାମ ନାମ କଲେ ହିଁ ସବୁ ପାପ ଦୂର ହୁଏ। ତୁମେ ତିନିବାର

ନାମ କରିବାକୁ କହିଲ ? ପରଜନ୍ମରେ ତୁମର ନିତ ଘରେ ଜନ୍ମ ହେବ' । ତେଣୁ ପରଜନ୍ମର ସେ ନା କ'ଣ ଗୃହକ ଚଣ୍ଡାଳ ହୋଇ ଜନ୍ମ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମଧୁର ଭାବରେ ହସି କହିଲେ - ତିନିବାର ରାମନାମ କରିଲେ ମାନେ ଗୋଟିଏ ଥର ଆନନ୍ଦ ହେଲା, ପୁଣି ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ପୁଣି କରିଲା ପୁଣି ଭାଙ୍ଗି ଗଲା । ପ୍ରଥମ କରିବାଟା ଯେପରି ନ ଭାଙ୍ଗେ, ବଶିଷ୍ଠ ତାହା ହିଁ ଚାହୁଁଥିଲେ । ଆଉ କ'ଣ !

ତାପ: ୪/୭.୩.୧୯୫୮

॥ କୁଳଗୁରୁଙ୍କର ଦୀକ୍ଷା ଯଥେଷ୍ଟ ନୁହେଁ କାହିଁକି ॥

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ମୁଁ ତ ଗୃହୀ । ଥରେ କୁଳ ଗୁରୁଙ୍କ ପାଖରେ ଦୀକ୍ଷା ନେଇଛି । ମୋର ପୁଣି କ'ଣ ଦୀକ୍ଷାର ଦରକାର ଅଛି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କୁଳଗୁରୁଙ୍କ ପାଖରେ ଦୀକ୍ଷା ନେବାଟା ହେଲା ଆମ୍ଭ ମାନଙ୍କର culture (କୃଷ୍ଣ) ଟାକୁ maintain (ରକ୍ଷା) କରିବା ପାଇଁ । ଆଉ, ସବୁଗୁରୁଙ୍କ ପାଖରେ ଦୀକ୍ଷା ନେବା ଦରକାର ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଯିଏ କୁଳଗୁରୁ, ତାଙ୍କୁ ହିଁ ତୋ ମୁଁ ସବୁଗୁରୁ ବୋଲି ମାନିପାରେ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କ-ଖ ଜାଣେ ନାହିଁ, ଏହିଭଳି ଜଣକୁ ଯଦି ମୁଁ ପ୍ରଫେସର ବୋଲି ମନେ କରିବି ତା'ହେଲେ ତ ହେବନି । ସବୁଗୁରୁ ସେ ଯିଏ ଆଚରଣ କରି ଜାଣିଛନ୍ତି ।

ତାପ: ୪/୭.୩.୧୯୫୮

॥ ବାନପ୍ରସ୍ଥ ମାନେ କ'ଣ ॥

ଜଣେ କଥା କଥାରେ କହିଲେ - ବର୍ତ୍ତମାନ ବାନପ୍ରସ୍ଥର ଧାରଣା ହେଲା, ସଂସାର ଛାଡ଼ି ଦେଇ ବନକୁ ଯିବା ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏ ସବୁ ହେଲା ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କର ଅର୍ଥାତ୍ ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ପରବର୍ତ୍ତୀ ଯୁଗର କଥା । କୌଣସି ଦିନ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଏହି ଭଳିଆ ଧାରଣା ନଥିଲା । ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ବାନପ୍ରସ୍ଥ ମାନେ ଥିଲା ବିସ୍ତାରରେ ଗମନ । ତାର ମାନେ, ସେତେବେଳେ ତୁମେ କେବଳ ଗୋଟିଏ ସଂସାରରେ ଆବଦ୍ଧ ରହିବ ନାହିଁ । ବହୁ

ସଂସାରର ପାଇଁ ତୁମକୁ ଦାୟିତ୍ବ ନେବାକୁ ହେବ । ପ୍ରବ୍ରଜ୍ୟା ମାନେ ଯେ ସନ୍ନ୍ୟାସ ହୋଇଛି ତାହା ବି ଏହି ବୁଦ୍ଧ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଯୁଗରେ । କିନ୍ତୁ ଅସଲରେ ତା'ନୁହେଁ । ପ୍ରବ୍ରଜ୍ୟା ମାନେ ହେଲା thoroughly cultural go (ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ଭାବରେ କୃଷ୍ଣ ମୂଳକ ଚଳନ) ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଅନେକେ କହନ୍ତି, ଧର୍ମ କରିବାକୁ ହୁଏ ବୁଢ଼ାକାଳରେ । କିନ୍ତୁ ସେହିଟା ତ ଠିକ କଥା ନୁହେଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଧର୍ମ ଶିଶୁ କାଳରୁ କରିବାକୁ ହୁଏ । ଧର୍ମ ଆସିଛି ଧୁ-ଧାତୁରୁ, ମାନେ ଧାରଣା ପୋଷଣ । ସତ୍ତାଟାକୁ ଯେ ଧାରଣା କରିବେ, ସେ ତ ଶିଶୁ କାଳରୁ ଧାରଣା କରିବେ । ଆପଣଙ୍କ ଚଳଣି ଭିତରେ ଯେଉଁଠି ଯାହା disintegration (ଅସଂହତି) ଅଛି, ତାକୁ ତ integrated (ସଂହତ) କରିବେ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ମତ୍ସ ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମତ୍ସ ମାନେ clue (ତୁକ୍ତ), ଯାହା work out (କାର୍ଯ୍ୟରେ ପରିଣତ) କରି କୌଣସି କିଛିର solution (ସମାଧାନ) କରିହୁଏ, ମନର obsessionଟା (ଅଭିଭୂତିଟା) ଟ୍ରାଣ ହୋଇଯାଏ । ମତ୍ସ ହେଲା formula (ସୂତ୍ର), ଯାହା (ପୁନରାବୃତ୍ତି) କରୁ କରୁ ଏହି ରଜମ ହୋଇଯାଏ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଗାତାରେ ଅଛି, 'ସ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ତ ଯୋଗୀ ତ ନ ନରିଗ୍ନିଣୀ ଚାକ୍ରିୟଃ' ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ନାରଦଙ୍କର କଥା ଶୁଣିଛି । ସେ ସର୍ବଶାସ୍ତ୍ରରେ ପାରଦର୍ଶୀ ଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସକ୍ରିୟ ନ ଥିଲେ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - କିନ୍ତୁ ବୁଢ଼ା କାଳରେ ମଣିଷ ଯେତେବେଳେ ନଡ଼ି ଚଢ଼ି ପାରେ ନାହିଁ, ସେତେବେଳେ ତ ଏମିତିହିଁ ଅକ୍ରିୟ ହୋଇଯାଏ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଘୁରି ବୁଲନ୍ତୁ, ଘୁରି ଘୁରି, ନାମ କରନ୍ତୁ । ପୁଣି ବସି ନାମ କରନ୍ତୁ । କାହାର କି ପ୍ରକାର ଅସୁବିଧା ଅଛି ଦେଖନ୍ତୁ, ଭାବନ୍ତୁ, ଚାହାଲେ ଆଉ ଅକ୍ରିୟ ହେବେ ନାହିଁ । ଏହି ମୁଁ ଯେମିତି କରେ ଆଉ କ'ଣ ?

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଏହା ଭିତରେ ଧ୍ୟାନଟା କିପରି ହେବ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଧରନ୍ତୁ, ଆପଣ ଯଦି କୋର୍ଟରେ କାମ କରୁଥାନ୍ତେ, (ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି ଜଣେ ଅବସରପ୍ରାପ୍ତ ଜଜ୍) ତାହାଲେ ଯାଉ-ଯାଉ ଏ ସମୟରେ ଚିନ୍ତା

କରିଥାନ୍ତେ । ଯଦି ଆପଣଙ୍କ ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ କୌଣସି କର୍ମରେ ଯାନ୍ତି, ଭାବି ଭାବି ଯାନ୍ତି - କ'ଣ କରିବି, କେଉଁ କଥା ପରେ କେଉଁ କଥା କହିଲେ ତାର ଉତ୍ତର କ'ଣ ହେବ, ଏହି ରକମ ଆଉ କ'ଣ! ଖୁବ normal (ସାଧାରଣ) । ଏକବାରେ normal (ସାଧାରଣ) । ଯାହା କିଛି କରନ୍ତୁ, ସବୁ କିଛି ହେବା ଦରକାର ଇଚ୍ଛାପୂର୍ଣ୍ଣ । ଏହି ଯେ ଅଛି 'ଆଚାର୍ଯ୍ୟଦେବୋ ଭବ' । 'ଭବ' କିନ୍ତୁ ଭୁ - ଧାର୍ମିକ ଅର୍ଥାତ୍ ଆଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କୁ ତୁମ ଭିତରେ imbibe (ଅନ୍ତରର ସହିତ ଗ୍ରହଣ) କର । ଆଉ ଏହିଟାକୁ achieve କରିବା (ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା) ପାଇଁ ଯେଉଁ ସାଧନା ତାହା ହିଁ ହେଲା ତପସ୍ୟା ।

ତାପ: ୪/୨୫.୩.୧୯୫୮

II ସବୁ ହିଁ ମାୟା ଭାବିବା ଭଲ କି ନୁହେଁ ।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ମଝିରେ ମଝିରେ ମନେ ହୁଏ, ଯାହା କରୁଛି, ଏସବୁ କରି କ'ଣ ହେବ । ସବୁ ହିଁ ତ ମାୟା ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଜଗତଟା ମିଥ୍ୟା । ଏଭଳି ଭାବିବା ଭଲ ନୁହେଁ । ସେଥିରେ existence (ଅସ୍ତିତ୍ୱ) stable (ସ୍ଥିର) କରିବାର ଦୁର୍ଭି ହୁଏ ନାହିଁ । ବୈଷ୍ଣବ philosophy ର (ଦର୍ଶନର) କଥା ମୋର ଭଲ ଲାଗେ । ଭାବିବାକୁ ହୁଏ ଫୁରା ବେଳେ ନ ତୁମି, ଫୁରାବ ନା ଆମି, ତୋମାତେ ଆମାତେ ରବ ଏକାକାର ।

ତାପ: ୪/୧୭.୪.୧୯୫୮

II ଶ୍ରଦ୍ଧା ମାନେ କ'ଣ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ଶ୍ରଦ୍ଧା ରହିବା ଦରକାର । ଶ୍ରଦ୍ଧା ନ ରହିଲେ ମଣିଷ ବଡ଼ ହୁଏ ନାହିଁ । ଶ୍ରଦ୍ଧା ହେଲା ଶ୍ରଦ୍ଧ + ଧା । ଶ୍ରଦ୍ଧା ମାନେ ସତ୍ତା ବା ସତ୍ୟ । ତେଣୁ ଶ୍ରଦ୍ଧା ମାନେ, ମୋର ମନେହୁଏ ସତ୍ୟ ବା ସତ୍ତାର ପ୍ରତି ଯେ ଭକ୍ତି ତାକୁ ଯାହା ଧାରଣ କରେ ।

ତାପ: ୪/୨୩.୫.୧୯୫୮

II ଧର୍ମପଥରେ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ଲାଭ ବାଧା କି ନୁହେଁ ।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ଅନେକେ କହନ୍ତି, ଧର୍ମପଥରେ ଯେଉଁ ସବୁ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ଲାଭ ହୁଏ, ସେ ଗୁଡ଼ିକ ନା'କଣ ଉନ୍ନତିରେ ବାଧା ସୃଷ୍ଟି କରେ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଧର୍ମ ମାନେ ଅଲଧା ଗୋଟିଏ କିଛି ନୁହେଁ । ଯାହା ଆତ୍ମମାନଙ୍କୁ ଧାରଣ କରେ, ଧୃତି - ସମ୍ବେଗ - life urge, ଧର୍ମ ହେଲା ତାହା ହିଁ । ଏହି ଧର୍ମ ସମସ୍ତଙ୍କର ଅଛି । ଗୋଟିଏ ପିତୃଲର ଗୁଣ, ଏହି କାର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳ, ସମସ୍ତଙ୍କର ଧର୍ମ ଅଛି । ଆଉ, ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ହେଲା ଈଶ୍ - ଧାର୍ମିକ ମାନେ ଆଧ୍ୟତ୍ମ୍ୟ । ଆଧ୍ୟତ୍ମ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଅଛି ଧାରଣା ପାଳନ । ତାହାଲେ ଧର୍ମତାକୁ ଯଦି ଏହି ଧାରଣା ପାଳନ ପଥରେ manipulate (ବିନାଶିତ) କରିପାରୁ ଏପରି ଭାବରେ, ସେତେବେଳେ ଆସେ ବିଭୂତି । ତେଣୁ ବିଭୂତି ମାନେ ସମ୍ୟକ ଭାବରେ ହେବା ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ବିଭୂତି ଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ ଭଲ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯୁକ୍ତ ହୋଇ ଚାଲିଲେ ବିଭୂତି ଆପେ ଆପେ ଆସେ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଅନେକ ଏହି ବିଭୂତିରେ ହିଁ ଅଟକି ଯାନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେତେବେଳେ ଉନ୍ନତି ବି stopped (ସ୍ତବ୍ଧ) ହୋଇଯାଏ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଏହିଟାକୁ ଏଡ଼ାଇବାର ଉପାୟ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଉପାୟ ଯୁକ୍ତ ହୋଇ ରହିବା । ଯୁକ୍ତ ହୋଇ ରହିବାଟା ହିଁ ଯୋଗ । ଆଉ, ବିଭୂତି ହେଲା ବିହିତ ପଥରେ ହୋଇ ଉଠିବା । ଯୋଗକୁ ବିଭୂତି ହୁଏ । ତାକୁ କୁହାଯାଏ ଯୋଗ ବିଭୂତି । ଏହିଟାକୁ ଅର୍ଜନ କରିବାକୁ ଗଲେ ଦରକାର ଆଚାର୍ଯ୍ୟ । ତାଙ୍କ ଠାରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖି ତାଙ୍କର ପ୍ରାତ୍ୟେକ ସମସ୍ତ ଜଗତତାକୁ ବିନିୟାସ କରି ତୋଳିବାକୁ ହେବ । ସର୍ବୋତ୍ତରରେ ଆଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କୁ ରକ୍ଷା କରି ଯଦି ନ ଚାଲୁ ତାହାଲେ କିଛି ହିଁ ହୁଏନାହିଁ ।

ତାପ: ୪/୧୭.୬.୧୯୫୮

II ଧର୍ମ କରୁ କରୁ ମଣିଷ ସାଧାରଣ ବୋଧହୁଏ ହୁଏ କେତେବେଳେ ।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ମୁଁ ଦେଖେ ଆଜିକାଲି ଧର୍ମ କରି କରି ମଣିଷ ଯେପରି common sense (ସାଧାରଣ ବୋଧ) ହୁଏ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଧର୍ମର ନାମରେ ଚାଲୁ ଚାଲୁ common sense (ସାଧାରଣ ବୋଧ) ସେତେବେଳେ ହିଁ ଶେଷ ହୋଇଯାଏ ଯେତେବେଳେ ମଣିଷ ଅଲୌକିକକୁ ଆଶ୍ରୟ କରି ବିନା କର୍ମରେ ବଡ଼ ହେବାକୁ ଚାହେଁ, ନକରି ବଡ଼ ହେବାକୁ ଚାହେଁ ।

ଦେଖିବେ, ଏହା ହିଁ ଏକବାରେ ସବୁ। Miracleର (ଅଲୌକିକତାର) କଥା ଶୁଣିଲେ ମୁଁ ଏବେ ବି ଭୟ କରେ। ଯେତେବେଳେ ହିଁ ଶୁଣେ ସେତେବେଳେ ତା'ମଧ୍ୟରେ କ'ଣ ଅଛି କାହିଁକି ହୁଏ, କିଭଳି ହୁଏ- ତାହା ବାହାର କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରେ।

ତାପ: ୪/୨୭.୭.୧୯୫୮

॥ ଜଗତରେ ଏକ ଧର୍ମ ହୋଇପାରେ କି ନାହିଁ ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଜାଣିବାକୁ ଚାହିଁଲେ - ଜଗତରେ କ'ଣ ଗୋଟିଏ ଧର୍ମ ହୋଇପାରେ ନା ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଧର୍ମ ଏକ ହିଁ ଅଛି। ତୁମ୍ଭେମାନେ ଗଣ୍ଡଗୋଳ କର, ମାନେ ଆମ୍ଭେମାନେ ହିଁ ଗଣ୍ଡଗୋଳ କରିଛୁ।

ଭକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଧର୍ମ ପଥରେ ଯେଉଁମାନେ ଚାଲନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କର ସାଂସାରିକ ଦିଗରୁ ବିଶେଷ ସୁଖ ହୁଏ ନାହିଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତା ତ ହବାର ନୁହେଁ। କିନ୍ତୁ ଧର୍ମ ପଥରେ ଚାଲିବା ହିଁ ଦରକାର। ଧର୍ମ ମାନେ ତୁମର ସରାକୁ ଯାହା ଧରି ରଖିଛି। ତାକୁ ପୋଷଣ ଦେବା ଦରକାର। ଯେମିତି କହୁ, ଗଛର ଧର୍ମ ଏହା, ସାପର ଧର୍ମ ଏହା, ବାଟିର ଧର୍ମ ଏହା। ତାହା ହିଁ ନୁହେଁ କି ? ଯେଉଁ ଆଚାର, ଚିନ୍ତା ଓ ଚଳନର ଭିତର ଦେଇ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ସରା ପରିପୋଷିତ ହୁଏ, ତାହା ହିଁ ଧର୍ମ। ଏହିପରି ସମସ୍ତଙ୍କର ହିଁ - ଏହି ଗୁଣଗୁଣ, ଗଛଟିର, ବାଉଁଶଟିର। (ସମ୍ମୁଖରେ ଖୁଣ୍ଟିର ବାଉଁଶ ଦେଖେଇ) ଏହି ବାଉଁଶଟା ମରି ଯାଇଛି। ତା'ମାନେ ତା'ର ଯେ ଧର୍ମ ସେହିଟା disintegrated (ବିଶ୍ଳିଷ୍ଟ) ହୋଇ ଯାଇଛି। ଆଜିକାଲି ଅଲୌକିକତାର ମୋହରେ ପଡ଼ି ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଧର୍ମର conception (ଧାରଣା) ହଜି ଯାଇଛି। କିନ୍ତୁ ଧର୍ମଟାକୁ maintain (ରକ୍ଷା) କରିବାକୁ ହୁଏ ପାଳନ-ପୋଷଣ-ପରିଚର୍ଯ୍ୟାର ଭିତର ଦେଇ। ସରାଟାକୁ ବଞ୍ଚେଇବାକୁ ହୁଏ, ବଢ଼େଇବାକୁ ହୁଏ ତାହାରି ଭିତର ଦେଇ। ସବୁ ଜିନିଷର centre of gravity (ଅଭିକର୍ଷ - କେନ୍ଦ୍ର) ଅଛି। ନାହିଁ କି ? ପୃଥିବୀର ଯେପରି ଅଛି, ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ବି ସେହିପରି ଅଛି। ଜୀବନର ଏହି centre of gravity (ଅଭିକର୍ଷ-କେନ୍ଦ୍ର) ଯଦି upset (ବିପର୍ଯ୍ୟସ୍ତ) ହୋଇଯାଏ, ତେବେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ସରାଟା ବି upset (ବିପର୍ଯ୍ୟସ୍ତ)

ହୋଇଯାଏ। ଏହି centre of gravity (ଅଭିକର୍ଷ କେନ୍ଦ୍ର) ଠିକ ରଖିବାକୁ ଗଲେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଦରକାର ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ତାଙ୍କ ଉପରେ ଅସ୍ମଳିତ ନିଷ୍ଠା। ନ-ଥିବାର କଥା ଯା' କିଛି ଅଛି ସେଗୁଡ଼ିକୁ over-come (ଅତିକ୍ରମ) କରି ତାର ଅସ୍ତିତ୍ବାକୁ establish (ପ୍ରତିଷ୍ଠା) କରିବାକୁ ହେବ। ସେଥିପାଇଁ ଯଦି ଉର୍ଜା ଉଦ୍ୟମା ଚଳନ ଯଦି ନ ରହେ ତା'ହେଲେ ହେବ ନାହିଁ।

ତାପ: ୪/୨୭.୭.୧୯୫୮

॥ ଉର୍ଜା ଭକ୍ତର ଲକ୍ଷଣ କ'ଣ ॥

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ଆପଣ କହିଛନ୍ତି, ଆଶ୍ରିତର mentality (ମନୋବୃତ୍ତି) ନରଖୁ ଭକ୍ତ ହେବାକୁ। କିନ୍ତୁ ଭକ୍ତର ତ ଆଶ୍ରିତର mentality (ମନୋବୃତ୍ତି) ରହିପାରେ। ଆଉ ଉର୍ଜା ଭକ୍ତର ଲକ୍ଷଣ ହିଁ ବା କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଉର୍ଜା ଭକ୍ତ ଚାହେଁ ଲକ୍ଷକୁ fulfil (ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ) କରିବାକୁ, ସେବାନୁଚର୍ଯ୍ୟା କରିବାକୁ। ସେ ହିଁ ଆଶ୍ରିତ ନିଷ୍ଠୟ ହିଁ। ତାର ମାନସିକତା ଥାଏ ଏହି 'ଶରଣ' ବ୍ରଜ' ମାନେ ରକ୍ଷା କରି ଚାଲିବା। ସେମାନେ ହେଲେ ଭକ୍ତ। ଆହୁରି ଭକ୍ତ ଅଛନ୍ତି - ସେମାନେ ନିକମ। ସେ ଆଶ୍ରିତ ବି ନୁହଁ, ଅନୁରକ୍ତ ବି ନୁହଁ। ସେ କେବଳ ପେଟର ଭାତ ପାଇଁ ଘୁରି ବୁଲେ। ଗୋଟିଏ ମଗ ଭାତ ଆଉ ଏକ ତାକୁ ଚାଲି ପାଇଲେ ହିଁ ସେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ। ତାକୁ ଯେତେବେଳେ ସେତେବେଳେ ଯାହା ତାହା ବୁଝେଇ ଦେଇ ହୁଏ। ସେମାନେ ଚଳନ୍ତି ଲାଲଗୁ ଭଳି। ସେମାନଙ୍କର ନିଜର stay (ଅବଲମ୍ବନ) ନାହିଁ, stand (ସ୍ଥିତି) ନାହିଁ। ଇଏ ହେଲା ତାହାର ପଡ଼ିବା ଭଳି। ସବୁ ଦେଖୁ ଦେଖୁ ଚାଲିବେ। ମଣିଷ ଦେଖୁ ଯାହାକୁ ଯେମିତି treat (ଚିକିତ୍ସା) କରିବା ଦରକାର ତାହା ହିଁ କରିବେ। ଅସତକୁ ଜାଣିବା ମଧ୍ୟ ଦରକାର, ତାକୁ ଅତିକ୍ରମ ବି କରିବା ଦରକାର। ଅସତକୁ ନ ଜାଣିଲେ ତୁମର ସତତା stable (ସୁଦୃଢ଼) ହୋଇ ଉଠିବ ନାହିଁ।

ତାପ: ୪/୨୭.୭.୧୯୫୮

॥ ଚଞ୍ଚଳତା ଦୂର କରିବାର ଉପାୟ କ'ଣ ॥

ଜଣେ ବହିରାଗତ ଅଧ୍ୟାପକ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ମନର ଚଞ୍ଚଳତା କି ଭାବରେ ଦୂର କରାଯାଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଚଞ୍ଚଳତା ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟସ୍ତ ହେବା ଭଲ ନୁହେଁ। ଚଞ୍ଚଳତା ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ଚଞ୍ଚଳତା ବଢ଼ି ଯାଏ। ବରଂ ନିଜର ଇଚ୍ଛାକୁ କିପରି ଖୁସି କରିବି ସେହି ଚିନ୍ତା କରିବା ହିଁ ଭଲ। Loveର (ଭଲ ପାଇବାର) ସାଙ୍ଗରେ ଅଛି active sevice (ସକ୍ରିୟ ସେବା)। ଯଦି କେଉଁଠି ତାହା ନଥାଏ, ବୁଝିବାକୁ ହେବ ସେଠି Love dull (ଭଲ ପାଇବା ନିଥର)। ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଆଦିମ ଶିକ୍ଷାର ମୂଳ ତୁଳ୍ ହିଁ (ସୂତ୍ର ହିଁ) ତ ଏହି - ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ନିଷ୍ଠା। ତାଙ୍କର କଥା ଶୁଣି, ବୁଝି, ତାଙ୍କର ଇଚ୍ଛାମତ ସମସ୍ତ କର୍ମ ଏପରି ଭାବରେ ନିଷ୍ଠୁର କରିବା ଦରକାର ଯା'ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ଜାଗାରେ ଟିକିଏ ବି defective (ଖାଙ୍କୁତି) ନରହେ। ଏହା ଭିତର ଦେଇ ନିଷ୍ଠା ବଢ଼ୁଥିଲା, ଆମ୍ଭେମାନେ educated (ଶିକ୍ଷିତ) ହୋଇ ଉଠୁଥିଲୁ, ଚରିତ୍ର ଗଢ଼ି ଉଠୁଥିଲା। ଆଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ପାଖରେ ଦୀକ୍ଷିତ ହୋଇ ତାଙ୍କର ନାମ-କପ କରୁ କରୁ ଏହିସବୁ ହେଉଥିଲା। ନାମ ମାନେ ହିଁ ଆନତି। ତାଙ୍କଠାରେ inclined (ଆନତି) ହେବା ଦରକାର। ଯାହାଙ୍କର ନାମ କରାଯାଏ, ତାଙ୍କର ଗୁଣ ଗୁଡ଼ିକ ଭାବିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହୁଏ, କହିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହୁଏ। ତାଙ୍କର ସ୍ତବ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହୁଏ। ତା'ପର ଯେମିତି ତାହାନ୍ତି ସେହିଭାବରେ ଚାଲିବାକୁ ଓ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛାହୁଏ। ଆଉ ଏହି ରକମ କରୁ କରୁ ସିଦ୍ଧି ଆସେ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଦିନରାତି କର୍ମ କରେ, ବ୍ୟସ୍ତ ଥାଏ। କେତେବେଳେ କେତେବେଳେ ବି ଇଶ୍ୱର ଚିନ୍ତା କରେ। କେଉଁ କର୍ମ କଲେ ମୋର ଠିକ growth (ବର୍ଦ୍ଧନା) ହେବ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏପରି କର୍ମ କରିବାର ଦରକାର, ତାହା ଭାବିବା ଦରକାର, ଯା'ଦ୍ୱାରା ଆତ୍ମ ମାନଙ୍କର existence (ଅସ୍ତିତ୍ୱ) ବଳାୟ ରହେ, exalted (ଉଦ୍ଧାପିତ) ହୋଇ ଉଠେ। ଆଉ ଏଥିପାଇଁ ଦରକାର ଇଚ୍ଛା। ସେ ଯେପରି ଭାବରେ ଯାହା ଚାହାନ୍ତି, ସେ ଗୁଡ଼ିକ ଠିକ ଭାବରେ କରିବା। ଏହାରି ଭିତର ଦେଇ ମୁଁ ଠିକ ଭାବରେ ଉପରକୁ ଠେଲି ଉଠିବି। ଏହାର ଓଲଟା ଯାହା ଅର୍ଥାତ୍ ଅସ୍ତିତ୍ୱକୁ କ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣ, ବିଶାଣ୍ଟ ଜୀର୍ଣ୍ଣ କରେ ଯା' ତାହା ହିଁ ହେଲା ପାପ। ସେଥିରେ ଆସେ ସାତ୍ତ୍ୱ ଅଧଃପତନ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଅନେକେ existence (ଅସ୍ତିତ୍ୱ) ଚାହାନ୍ତି, କିନ୍ତୁ Godଙ୍କୁ (ଇଶ୍ୱରଙ୍କୁ) ଚାହାନ୍ତି ନାହିଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Godଙ୍କ (ଇଶ୍ୱରଙ୍କ) ସାଥିରେ ଯୁକ୍ତ ନ ହେଲେ ବି କେହି ଯଦି ଆଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ସାଥିରେ ଯୁକ୍ତ ହୁଏ ତାହାଲେ ବି ହୁଏ। ଆଚାର୍ଯ୍ୟ କହନ୍ତି, ତୁମେ ପରିବେଶର ସମସ୍ତଙ୍କୁ ନେଇ ଇଚ୍ଛାନ୍ତର ଚଳନରେ ଉଦ୍‌ବର୍ଦ୍ଧିତ ହୋଇଉଠ। ସେ ପରିବେଶର କଥା କହନ୍ତି, କାରଣ ମୁଁ ବଞ୍ଚିବାକୁ ଗଲେ ମୋର ପରିବେଶକୁ ବଞ୍ଚେଇବା ଦରକାର। ପରିବେଶକୁ ବାଦ ଦେଇ ମୁଁ ବଞ୍ଚିପାରେ ନାହିଁ। ପରିବେଶ ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁମାନେ ବାସ କରନ୍ତି ସେମାନେ ପୁଣି ଯଦି ବ୍ୟକ୍ଷିତ ଭାବରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ପାଇଁ ନକରନ୍ତି, ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ପ୍ରତି ସେବାପରାୟଣ ନହୁଅନ୍ତି, ତାହାଲେ ସେମାନେ ବି ବଞ୍ଚି ପାରିବେ ନାହିଁ। ସେଥିପାଇଁ ମୋର ପରିବେଶକୁ ମଧ୍ୟ ଏହିପରି କରି ତୋଳିବା ଦରକାର।

ପ୍ରଶ୍ନ - Sentiment (ଭାବାନୁକମ୍ପିତା) ଓ emotionକୁ (ଭାବାବେଗକୁ) କି ଭାବରେ control (ସଂଯତ) କରାଯାଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆଲୋକର ଯେପରି flow (ସ୍ରୋତ) ଥାଏ, ଏଗୁଡ଼ିକ ସେହିପରି feelingର flow (ଅନୁଭବର ସ୍ରୋତ ଧାରା)। Sentimentାଳି (ଭାବାନୁକମ୍ପିତା ବି) ଦରକାର, emotion (ଭାବାବେଗ) ବି ଦରକାର। କିନ୍ତୁ ଯେହେତୁ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର whole systemଟା ହିଁ (ସମଗ୍ର ଶାରୀରିକ ବିଧାନଟା ହିଁ) concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ), ସେଥିପାଇଁ ଏଗୁଡ଼ିକୁ ବି concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) କରି ତୋଳିବା ଦରକାର। ଆଉ, ତାହା ହୋଇ ଉଠିବା ଦରକାର ଆମର activity (କର୍ମ)ର ଭିତର ଦେଇ। କିନ୍ତୁ ମଣିଷର ମଥା ଯଦି ଗଣ୍ଡଗୋଲ ଥାଏ, ତେବେ activity (କର୍ମ) ଭାଗ-ଭାଗ ହୋଇଯାଏ। Concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) ଆଉ ହୋଇ ଉଠେ ନାହିଁ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ହଁ, ଦେଖାଯାଏ, ଏକ- ଏକଜଣ ଅନେକ ରକମର philosophy preach (ତତ୍ତ୍ୱ ପ୍ରଚାର) କରନ୍ତି।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାର ମାନେ, ସେଗୁଡ଼ିକ concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) ନୁହଁ। ସେଠାରେ ଖାଁକ୍ତି ଅଛି। ଆଉ, ଯେଉଁଠି ଏଗୁଡ଼ିକ concentric (ସୁକେନ୍ଦ୍ରିକ) ହୋଇ combined (ସଂହତ) ହୋଇ ଉଠେ, ସେଠାରେ କମ ଖାଁକ୍ତି ଥାଏ।

II ଈଶ୍ଵର କଥାଟି ଉପରେ ଜଗତର କି ସୁବିଧା ହେଲା II

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଈଶ୍ଵର ସମୟରେ କେତେ କଥା ଚାଲୁଛି । କିନ୍ତୁ ଏହି ଯେ ଅଛି ସେ ନିରାକାର ଚୈତନ୍ୟ ସରୁପ, ଏହି ବୋଧ ଏତେ ପ୍ରସାରିତ ହୋଇଛି ଯେ ତାହା କୁହାଯାଏ ନାହିଁ । ମଣିଷ ଯେମିତି ଭୁଲି ହିଁ ଯାଇଛି 'କୃଷ୍ଣର ଯେତେକ ଲାଲା ସର୍ବୋତ୍ତମ ନରଲାଲା ନରବପୁ ତାଙ୍କର ସରୁପ' ।

ଜଣେ ପଚାରିଲେ - God (ଈଶ୍ଵର) କଥାଟି ସୃଷ୍ଟି କରି ଜଗତରେ କି ସୁବିଧା ହେଲା ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଗୋଟିଏ goal (ଲକ୍ଷ୍ୟ) ଠିକ୍ ହେଲା ତ !

ତା. ୪/୨.୧୦.୧୯୫୮

II ଭଗବାନଙ୍କର ଦରକାର କାହିଁକି II

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ମା' କହିଲେ - ଯଦି ଭଲ କଲେ ଭଲ ଫଳ ଆଉ ମନ୍ଦ କଲେ ମନ୍ଦ ଫଳ ମିଳେ, ତାହାଲେ ଆଉ ଭଗବାନଙ୍କର ଦରକାର କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Steam (ବାଷ୍ପଶକ୍ତି) ଯଦି ନଥାଏ ତାହାଲେ ଇଞ୍ଜିନର ବାବାର ବି ସାଧ ନାହିଁ ସେ ଏକା ଏକା ଚାଲିବ । ଚାଲିବାକୁ ହେଲେ ଏହି steam (ବାଷ୍ପଶକ୍ତି)ର ଉପାସନା କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଭଗବାନ ମାନେ ହିଁ ହେଲା ଭଜମାନ । ଭକ୍ତ - ଧାତୁର ମଧ୍ୟରେ ଅଛି ସେବା, ଅନୁରାଗ, ଅନୁଶୀଳନ, ପ୍ରୀତି, ବିଭାଗ, ଦାନ, ପାକ । ଆଉ ଭଜନାର ମଧ୍ୟରେ ଏଗୁଡ଼ିକ ସବୁ ହିଁ ଅଛି । ଭଗବାନଙ୍କର ଉପାସନା ମାନେ ସଭାର ଉପାସନା, ଯା'ଦ୍ଵାରା ତୁମେ ଭଲ ଗୁହ ତାହା ହିଁ କରିବା । ଆମ୍ଭେମାନେ ଭଗବାନଙ୍କର ଉପାସନା କରୁ, କିନ୍ତୁ ଭଗବାନଙ୍କର ତୃପ୍ତି ପାଇଁ ନୁହଁ, ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ତୃପ୍ତି ପାଇଁ । ତେଣୁ ଧର୍ମ କରି ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଲାଭ ହୁଏ ଏହି ଆଦୁପ୍ରସାଦ ।

ଉକ୍ତ ମା' - କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଯଦି ସବୁ ସମୟରେ ଭଲ କର୍ମ କରି ଚାଲେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଭଲ କର୍ମକରି ଚାଲିଯାଉ, କିନ୍ତୁ ସେଥିରେ ଭଗବାନଙ୍କର ଉପାସନା ନ ବି ହୋଇପାରେ । ଯିଏ ମାନେ, ସେ ଜାଣେ । ଯେ ମାନେନା, ସେ ଜଣେନା । ସେଥିପାଇଁ ଧର୍ମ ମାନେ ହେଲା ଧାରଣ, ପାଳନ ଓ ପୋଷଣ କରିବା । ଏହି କରିବାର ଶକ୍ତି ଏହି ଈଶ୍ଵରଙ୍କର । ଏହି ସମସ୍ତ କଳା କୌଶଳ ଯିଏ ଜାଣନ୍ତି ତାଙ୍କୁ ହିଁ ଭଗବାନ କହନ୍ତି । ଯେମିତି ଭଗବାନ ମନୁ, ଭଗବାନ ବଶିଷ୍ଠ । ଈଶ୍ଵରଙ୍କୁ ଅସାକାର

କରିବା ମାନେ ହିଁ ନିଜକୁ ଅସାକାର କରିବା, ଅସ୍ତିତ୍ଵକୁ ଅସାକାର କରିବା । ଈଶ୍ଵର ମାନେ ଆଧ୍ୟତ୍ମିକ । ଆଉ ଆଧ୍ୟତ୍ମିକର ମଧ୍ୟରେ ଅଛି ଧାରଣ-ପାଳନ । ଯାହାକୁ ମୁଁ ଧାରଣ-ପାଳନ କରି ଚାଲେ ତା' ଉପରେ ମୋର ଆଧ୍ୟତ୍ମିକ ଗନ୍ଧାୟ । ଗୋଟିଏ ଗଛର ଯଦି ଅସୁଖ ହୁଏ, ତେବେ ତାର ଯତ୍ନ କରିବାକୁ ହୁଏ । କର ନା ତୁମେ । ଟିକିଏ ଭଲ ଗୁହସ୍ତ ଯେଉଁମାନେ, ସେହିମାନେ ତ କରନ୍ତି ହିଁ । ଏହି ଭାବରେ ସେହି ଗଛ ଉପରେ ଆଧ୍ୟତ୍ମିକ ଆସେ । ମଣିଷ ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ କହେ ସାମା, ପୁଣି ମାଆମାନେ ବି ସେମାନଙ୍କ ବରକୁ ସାମା କହନ୍ତି । ସାମା ମାନେ ଯେ ମୋର ଅସ୍ତିତ୍ଵର ଧାରକ । ତାଙ୍କୁ ହିଁ ଭାବିଥାଉ ମୋର ଈଶ୍ଵରଙ୍କର ମୂର୍ତ୍ତି ବୋଲି । ଏହି ରକମ ଭାବନା ନ ରହିଲେ କି ମଣିଷ ବଞ୍ଚିପାରେ ? ଏହା ନହେଲେ ମଣିଷ ତ କୁକୁର-ବିରାଡ଼ି ଭଳି ହୋଇଯାଏ ।

ଜଣେ ଦାଦା କହିଲେ - ମୋର ନିଜର ପ୍ରୀତି ପାଇଁ ହେଲେ ବି ଭଗବାନଙ୍କୁ ଡାକିବାର ତ ଗୋଟିଏ ପ୍ରଥା ଅଛି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୋର ପ୍ରୀତି ପାଇଁ ହେଲେ ହିଁ ତେଜଶ ମାରା ଗଲା । ତାଙ୍କର ତୃପ୍ତି ପାଇଁ ହେଲେ ହିଁ ଠିକ ଠିକ୍ ହୁଏ । ସେ ସୁସ୍ଥ ସବଳ, ତୁମ୍ଭ ଅଛନ୍ତି ଦେଖିଲେ ଯେମିତି ମୋର ଭଲ ଲାଗେ । ତାଙ୍କର ଆଦୁପ୍ରସାଦ ହିଁ ମୋର ସାର୍ଥ । ଏହି ରକମ ହେଲେ ଠିକ୍ ଭଗବାନଙ୍କର ଉପାସନା ହୁଏ ।

ତା. ୪/୭.୧୦.୧୯୫୮

II ଈଶ୍ଵରଙ୍କୁ ବିଶ୍ଵାସ କରି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ମାନେ କ'ଣ II

ଜଣେ ବହିରାଗତ ଓକିଲ ଭଦ୍ରଲୋକ କହିଲେ - ମୁଁ ଈଶ୍ଵରଙ୍କ ଠାରେ ବିଶ୍ଵାସ ରଖି କାର୍ଯ୍ୟ କରେ, କିନ୍ତୁ ଠିକ ଠିକ୍ ଫଳ ପାଏ ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଈଶ୍ଵରଙ୍କ ଉପରେ ବିଶ୍ଵାସ ରଖି କାର୍ଯ୍ୟକଲେ କାର୍ଯ୍ୟଟା କରିବା ଦରକାର thoroughly and accurately (ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ଓ ନିର୍ଭୁଲ ଭାବରେ) । କାରଣ, ଈଶ୍ଵର thorough and accurate (ପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ନିର୍ଭୁଲ) ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ମୁଁ ତ ମନେ କରେ, accurately (ନିର୍ଭୁଲ ଭାବରେ) କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏହା ତ mathematics (ଅଙ୍କ) ଭଳି । Accurately (ନିର୍ଭୁଲ ଭାବରେ) କରିଲେ ଫଳ ମିଳିବ ନାହିଁ । କର୍ମ କରିବାକୁ ଗଲେ ପ୍ରଥମ ପ୍ରଥମ ଭୁଲ ହୁଏ । ତା'ପରେ କରୁ କରୁ ଠିକ୍ ହୋଇଯାଏ । ଫଳ ବି ମିଳିଯାଏ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - କର୍ମ କରି ଫଳ ନ ପାଇଲେ ବିଶ୍ୱାସ ରହେ ନାହିଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ଉପରେ ମୋର ବିଶ୍ୱାସ ରହୁ ବା ନରହୁ, ସେଥିରେ ଈଶ୍ୱରଙ୍କର କିଛି ଆସେ ଯାଏ ନାହିଁ। ବିଶ୍ୱାସ ରହିଲେ ମୋର ହିଁ ଲାଭ। ଆଉ, ବିଶ୍ୱାସ ମାନେ ଗୋଟିଏ indolent conviction (ଅଳସ ପ୍ରତ୍ୟୟ) ନୁହେଁ, କିନ୍ତୁ ବରଂ active energetic volition (ସକ୍ରିୟ ଉଦ୍ୟମା ଇଚ୍ଛାଶକ୍ତି)।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ମୁଁ ବିଶ୍ୱାସ କରେ, ଈଶ୍ୱର ଜଣେ ଅଛନ୍ତି।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Faith ର (ବିଶ୍ୱାସର) ସାଙ୍ଗରେ ଅଛି Love (ଭଲ ପାଇବା)। ତାଙ୍କୁ ଯଦି ମୁଁ ଭଲ ପାଏ, ତାହାଲେ ଭଲ ପାଇଲେ ଯେ ଭାବରେ ଚାଲିବା ଦରକାର ସେହିପରି ମୁଁ ଚାଲିବି ହିଁ। ତାଙ୍କର ପ୍ରୀତିକର କର୍ମ କରିବି ହିଁ। ଆଉ ଈଶ୍ୱରଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇବାକୁ ଚାଲେ ହିଁ ଇଷ୍ଟଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇବାକୁ ପଡ଼ିବ। କାରଣ, ଈଶ୍ୱରଙ୍କୁ ତ ଆମ୍ଭେମାନେ ଚିହ୍ନି ନାହିଁ। ଈଶ୍ୱର ମୂର୍ତ୍ତି ହୁଅନ୍ତି ଏହି ଇଷ୍ଟ ଯିଏ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଯିଏ ତାଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ମୋର ଯାହା କିଛି ହୁଏ ତା' କ'ଣ ଏକବାରେ decreed (ବିଧି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ) ହୋଇ ରହିଛି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସବୁ ହିଁ ଯଦି ଅଦୃଷ୍ଟରେ ଲେଖା ହୁଏ, ତାହାଲେ ସେହିଠି ତ ମୋର full stop (ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିରତି) ହୋଇଗଲା। ମୋର ଆଉ ବଢ଼ି ଉଠିବାର କୌଣସି ପଥ ରହିଲା ନାହିଁ। କର୍ମର ବି କୌଣସି ଦରକାର ନାହିଁ। ଯାହା ଘଟିବାର ତାହା ଘଟିବ ହିଁ। କିନ୍ତୁ fate ହେଲା ଭାଗ୍ୟ। ପୁଣି, ଭାଗ୍ୟ ଆସିଛି ଭଲ ଧାରୁରୁ। ମନରେ ଭଜନା କରିବା, ସେବା କରିବା to serve accurately (ନିର୍ମୂଳ ଭାବରେ ସେବା କରିବା)- ଅନୁରାଗର ସହିତ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଆପଣ ଯାହା କହିଲେ ତାହା ମୁଁ କରିବି। ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁଁ ଜାଣିବାକୁ ଚାହେଁ କ'ଣ କଲେ, କି ଭାବରେ ଚାଲିଲେ ମୋର ଭଲ ହେବ, କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟ ନିର୍ମୂଳ ହେବ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୁଁ ଯେ ସବୁ କର୍ମ କରିପାରେ, ତାହାରି ଭିତର ଦେଇ ତାଙ୍କର ସେବା କରିବି ଅନୁରାଗର ସହିତ। ସେଥିପାଇଁ ଇଷ୍ଟଙ୍କ ପାଖରେ ଦାକ୍ଷା ନେବାକୁ ହୁଏ। ଦାକ୍ଷାର ଭିତରେ ଦକ୍ଷତା ଅଛି। ଦାକ୍ଷାର ବିଧି ଠିକ ଭାବରେ ଅନୁଶୀଳନ କରି ଚାଲୁ ଚାଲୁ ଆମ୍ଭେମାନେ ଦକ୍ଷ ହୋଇଉଠୁ।

ତାପ: ୪/୨୧.୧୦.୧୯୫୮

॥ ହଠାତ୍ କିଛି ହୁଏ କି ନାହିଁ ॥

ଜଣକ ସାଙ୍ଗରେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ମନେ କରନ୍ତୁ, ଗୋଟିଏ ବାପର ପାଞ୍ଚଟି ପିଲା। ତା' ଭିତରୁ ଚିନୋଟି ପିଲା ଖୁବ ଭଲ ହେଲେ। ଆଉ ଦୁଇଟି ଅନ୍ୟ ପ୍ରକୃତିର ହେଲେ। ଯେଉଁ କେତୋଟି ଭଲ ହେଲେ ତାକୁ ଆପଣ ହୁଏତ କହିଲେ chance (ଦୈବ)। କଥାଟି ତାହା ନୁହେଁ କିନ୍ତୁ। ଏହି ଭଲ ହେବାର ପଛରେ ପର ପର କେତେକ generation (ପୁରୁଷ) ଧରି effort (ପ୍ରଚେଷ୍ଟା) କରି କରି ଆସିଛି, ଯେଉଁଥିପାଇଁ ଏହି generationରେ (ପୁରୁଷରେ) ତାର ଫଳ ଚିନିଟା ମଧ୍ୟରେ ଦେଖାଗଲା। ସେହି effort (ପ୍ରଚେଷ୍ଟାଟା) ଆପଣ count (ଗଣନା) କଲେ ନାହିଁ ବା ଦେଖିଲେ ନାହିଁ। କହିଲେ, ଏହିଟା ହୋଇଛି suddenly by jerks (ଆକସ୍ମିକ ଭଲମାନ - କ୍ରିୟାର ଭିତର ଦେଇ)।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ରୁହି ଦାସ ଯେ ନୀଚ ପରିବାର ଓ ପରିବେଶରେ ଜନ୍ମ ହୋଇ ବି ଏତେ ବଡ଼ ଓ ଭଲ ହେଲେ ତା'ର କାରଣ ତାହା ହିଁ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - (ଜୋର ଦେଇ କହିଲେ) ନିଶ୍ଚୟ ହିଁ। ତାର ଜନ୍ମ ନେବାର ଆଗରୁ କେତେ ଦିନ ଧରି ଯେ effort (ପ୍ରଚେଷ୍ଟା) ଚାଲିଛି, ଯା'ଫଳରେ ରୁହି ଦାସର ଜନ୍ମ ହୋଇଛି, ତାହା ତ ଆମେ ଜାଣିନାହିଁ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ତା'ହେଲେ ପ୍ରକୃତିରେ ଗଛ-ପତ୍ର ଭିତରେ ଯେ sudden change (ହଠାତ୍ ପରିବର୍ତ୍ତନ) ଦେଖାଯାଏ, ଯେପରି crab apple (ଦୁନ, ଛୋଟ ଆପେଲ)ରେ ଗୋଟିଏ sudden mutation (ହଠାତ୍ ପରିବର୍ତ୍ତନ) ହୋଇ ଅନ୍ୟ ଏକ varietyର (ରକମ) ଫଳ ହିସାବରେ ଦେଖାଦେଲା, ଏହିଟାକୁ କି କହି ହେବ ପ୍ରକୃତିର effortର (ପ୍ରଚେଷ୍ଟାର) ଫଳରେ ହିଁ ହୋଇଛି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାହା ନିଶ୍ଚୟ ହିଁ। ପ୍ରକୃତିଟି ଯେ effort (ପ୍ରଚେଷ୍ଟା) କରି କରି ଚାଲେ, ତାହାତ ଆମ୍ଭେମାନେ ଦେଖିବାକୁ ପାଉନା।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ତାହାଲେ କି ସବୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରଣ - ସମ୍ପର୍କିତ ? Chance (ଦୈବଘଟିତ) ବୋଲି କି କିଛି ହିଁ ନାହିଁ ?

ସାମ୍ରାଜେ ଜଣେ ଠିଆ ହୋଇଥିଲେ, ତାଙ୍କୁ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର 'Chance'ର ମାନେ ଦେଖିବାକୁ କହିଲେ। ସେ ଅଭିଧାନ ଦେଖି ଜଣାଇଲେ - to fall out (ଆପତ୍ତିତ ହେବା)।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Fall out ମାନେ to happen (ଆପତ୍ତି ହେବା ମାନେ ସଂଘଟିତ ହେବା) । ତାହାଲେ ଦେଖନ୍ତୁ ଯେଉଁଠା ଘରୁଛି ତାର ପଛରେ କାରଣ ଅବଶ୍ୟ ହୁଏ । ସେହିଟା ଆମେ ଜାଣୁନା । ତେଣୁ, ଯାହାକୁ chance (ଦୈବ ଘଟଣା) ବୋଲି ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରୁଛୁ ସେହିଟା ignorance (ଅଜ୍ଞତା) ଛଡ଼ା କିଛି ନୁହଁ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ତାହାଲେ ପାତଞ୍ଜଳରେ ଯେ ଅଛି 'ନିମିତ୍ତ ଅପ୍ରଯୋଜକମ୍ ପ୍ରକୃତିନା' ବରଣ ଭେଦସ୍ତୁତତଃ କ୍ଷେତ୍ରିକବତ୍ (କୈବଲ୍ୟ ପାଦ୍ୟା) ସେହିଟା କ'ଣ ? ପ୍ରକୃତି ଯାହା କରୁଛି ତା'ପାଇଁ ସେ ତ ନିମିତ୍ତର ଅପେକ୍ଷା ରଖେ ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପ୍ରକୃତିରେ ଯେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟୁଛି ତା'ପାଇଁ ସେ ବାହାରର କୌଣସି ନିମିତ୍ତର ବା କାରଣର ଅପେକ୍ଷା ରଖେନା । External (ବାହାରର) କୌଣସି କାରଣର ଚାପରେ ଏହିଟା ହୁଏନାହିଁ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଆପଣ ଯାହା କହୁଛନ୍ତି ତାହା ଠିକ୍ ବୋଲି ମନେ ହେଉଛି । କାରଣ, ପାତଞ୍ଜଳ ଏହା ଆଗରୁ କହିଛନ୍ତି 'ଜାତ୍ୟନ୍ତରପରିଣାମଃ ପ୍ରକୃତ୍ୟାପୁରାତ୍' (କୈବଲ୍ୟପାଦ-୨) ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାର ମାନେ, ପ୍ରକୃତିର ଆପୁରଣର ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଜାତ୍ୟନ୍ତର ଲାଭ ହୁଏ । କିନ୍ତୁ ଏହି ଆପୁରଣ ପାଇଁ ଦରକାର ପରିବେଶିକ ପରିସ୍ଥିତି । ବସ୍ତୁବାକୁ ହେଲେ ଯେମିତି ଖାଇବା ପ୍ରୟୋଜନ ଅଛି; ସେମିତି ନୃତନ କିଛି ଘଟିବାକୁ ଗଲେ ହିଁ ପରିବେଶର ପ୍ରୟୋଜନ ଅଛି । ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ environment ର (ପରିବେଶର) ଉପରେ ଏତେ ଜୋର ଦିଏ । ମନେ କରନ୍ତୁ କେହି ଅନେକ ଗୁଣିଏ noble quality (ମହତଗୁଣ) ନେଇ ଜନ୍ମ ଗ୍ରହଣ କଲା । କିନ୍ତୁ environment favourable (ପରିବେଶ ଅନୁକୂଳ) ନ ହେବାରୁ ତାର ସବୁ ଗୁଣ ଗୁଡ଼ିକ ବିକଶିତ ହେବାର ସୁଯୋଗ ପାଇଲା ନାହିଁ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - କିନ୍ତୁ ପ୍ରଥମ ଅବସ୍ଥାରେ ତ ସବୁ ଏକ ଥିଲା, ସେତେବେଳେ ତ ଆଉ ପରିବେଶ ବୋଲି କିଛି ଥିଲା ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପ୍ରତ୍ୟେକଟି individual (ବ୍ୟକ୍ତି)ର ପ୍ରକୃତି ହିଁ ପରିବେଶର ପ୍ରକୃତିର ସାଥେ ବାନ୍ଧା । ଆଦି ଅବସ୍ଥାରେ ଯଦି ଏକ ଥିଲା ତା'ଠାରୁ ଏତେ ଗୁଣିଏ ହେଲା କି କରି ? ହୁଏତ କହିବେ ମାୟା । ମାୟାର ସାହାଯ୍ୟରେ ସବୁ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି ।

ମାୟା ମାନେ ଯାହା ପରିମାପିତ କରେ । ସେହି primeval force (ଆଦିମ ସମ୍ପର୍କ) ଆଦର୍ଭିତ ହୋଇ ପରିମାପିତ ହୋଇ ହୋଇ environment (ପରିବେଶ) ସୃଷ୍ଟି କରେ । ଯେ ଜୀବ ଯେ ରକମ environmentରେ (ପରିବେଶରେ) ରହିବାକୁ ଅଭ୍ୟସ୍ତ, ସେଠାରେ ସେ ସୂସ୍ଥିତି ଲାଭ କରେ । ସେଠାରୁ ତାକୁ ସରାଇ ନେଲେ ହୁଏତ ତାର ବସ୍ତୁବାଟା ବ୍ୟାହତ ହୋଇପାରେ । ଯେମିତି ଦେଖନ୍ତୁ, ସମୁଦ୍ର ତଳେ ଜଙ୍ଗଲ ଅଛି । ସେଠାରେ ନାନା ପ୍ରକାର ପ୍ରାଣୀ ଅଛନ୍ତି । ସେମାନେ ସେଠାରେ ବସା ବାନ୍ଧେ, ଅଣ୍ଡା ଦିଏ । ସମୁଦ୍ର ତଳେ ରହିବାକୁ ଗଲେ ଯେଉଁ କଳାକୌଶଳ ଦରକାର, ହୁଏତ ସେମାନଙ୍କର ଅଛି । ସମୁଦ୍ରର ଉପରକୁ ନେଇ ଆସିଲେ କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ଆଉ ବସ୍ତୁବେ ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ କହେ, ସବୁକିଛିର କାରଣ ଅଛି, ତାହା ଆମେ ଜାଣୁ ବା ନଜାଣୁ । What is unknown to me but causes effect, may be called an accident (ଯେଉଁ କର୍ମ ହୁଏ ଅଥଚ ତାର କାରଣ ମୋର ଅଜ୍ଞା, ତାକୁ ଦୈବ ଘଟଣା କୁହାଯାଏ ।)

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ତାହାଲେ ତ nothing happens uncaused (କିଛି ହିଁ ବିନା କାରଣରେ ଘଟେ ନାହିଁ) ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୋର ତ ତାହାହିଁ ମନେ ହୁଏ । ଯେତେବେଳେ chanceର (ଦୈବର) କଥା କହିଦେଲେ ଏମିତି full stop (ପୂର୍ଣ୍ଣଛେଦ) ପଡ଼ିଗଲା ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ମୁଁ ହୁଏତ ରାସ୍ତାରେ ଚାଲୁ ଚାଲୁ ହଠାତ୍ ପଡ଼ିଗଲା ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତା'ମାନେ ରାସ୍ତାରେ ଚାଲିବା ସମୟରେ ଆପଣ ସପରିବେଶରେ ଏମିତି ଥିଲେ ଯାହା ଆପଣଙ୍କୁ କିଛି କ୍ଷଣ ପାଇଁ unmindful (ଅନ୍ୟମନସ୍କ) କରି ଚୋଲିଥିଲା ।

ତାରି: ୪/୧୮.୧୧.୧୯୫୮

II ସବୁକିଛି ଜାଣିବା ମାନେ କ'ଣ ।

ଜଣେ କହିଲେ - 'ତସ୍ମିନ୍ ବିଜ୍ଞାତେ ସର୍ବମଇଦଂ ବିଜ୍ଞାତଂ ଭବତି', ଏହିଟା ଆଜି କାଲିର ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ସାକାର କରିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ନାହିଁ । ଅଥଚ ସେମାନଙ୍କର ସାଧନା ହିଁ ହେଲା ସବୁ କିଛିକୁ ଜାଣିବା ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସବୁ ଜାଣିବା ମାନେ ଈଶ୍ଵରଙ୍କୁ ଜାଣିବା, ଧର୍ମକୁ ଜାଣିବା। ଏହି ଈଶ୍ଵରଙ୍କୁ ବା ଧର୍ମ ଦୁନିଆର ସବୁକିଛିର ମଧ୍ୟରେ ଅଛି। ତେଣୁ ସେହି ଏକଙ୍କୁ ଜାଣିଲେ ହିଁ ସବୁ କିଛିକୁ ଜାଣିବା ହୁଏ। ଈଶ୍ଵର କଥାର ମାନେ ହେଲା ଆଧ୍ୟାତ୍ମ୍ୟ। ପୁଣି ଆଧ୍ୟାତ୍ମ୍ୟ ମାନେ ଧାରଣ-ପାଳନ। ଯେଉଁ ଧାରଣ-ପାଳନ ସମ୍ପେନ୍ନ ମୋ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଯୋଗୁଁ ମୁଁ ବଞ୍ଚୁ ଅଛି, ଶ୍ଵାସ-ପ୍ରଶ୍ଵାସ ନେଇ ପାରୁଛି, ତା'ସାଥରେ କିନ୍ତୁ ବିଶ୍ଵ ଦୁନିଆର ସବୁ କିଛିର ସଙ୍ଗତି ଅଛି। ସେହି ସଙ୍ଗତି ଖୋଜି ବାହାର କରିବା ଦରକାର। ପୁଣି ଦେଖନ୍ତୁ, ଧର୍ମମାନେ ଯାହା ଧରି ରଖେ। ଏହି ଧର୍ମ ସମସ୍ତଙ୍କର ହିଁ ଅଛି। ଏହି ଖୁସ୍ତୁତିର ଧର୍ମ ଅଛି, ଯାହା ପାଇଁ ଖୁସ୍ତୁଟା ଖୁସ୍ତୁ ହୋଇ ଅଛି। ଏହି ମାଟିକଣାର ଧର୍ମ ଅଛି, ତା'ଫଳରେ ମାଟିକଣା ମାଟିକଣା ହୋଇ ରହିପାରିଛି। ଏହି ଗୁଡ଼ିକ ହୋଇଛି ଉପାଦାନର ମଧ୍ୟ ଦେଇ। ଏମାନଙ୍କର ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ spirit (ଜୀବନୀ ଶକ୍ତି) ଅଛି, ତା'କିନ୍ତୁ ମୋ ମଧ୍ୟରେ ଅଛି ମୋର ରକମରେ। ସୂର୍ଯ୍ୟ, ଚନ୍ଦ୍ର, ଗ୍ରହ, ତାରା ମଧ୍ୟରେ ବି ଅଛି। ଏହି spiritର flow (ଜୀବନୀଶକ୍ତିର ପ୍ରବହମାନତା) ଯେତେ ପରିମାଣରେ perverted (ବିକୃତ) ହୋଇଯିବ, ମୁଁ ସେତିକି ବୃଦ୍ଧ ହୋଇଯିବି, ଯେଉଁ energetic volition (ଉଦ୍ୟମୀ ଇଚ୍ଛାଶକ୍ତି) ମୋର ଥିଲା, ତାହା ନଷ୍ଟ ହୋଇଯିବ। ସେହିପରି ଯଦି constant (ନିରନ୍ତର) ରଖିବାକୁ ହୁଏ, ତାହାଲେ ଏହି flow (ପ୍ରବହ ମାନତା) ଠିକ ରଖିବା ଦରକାର ଯା'ଦ୍ଵାରା ବଡ଼ ହୋଇ ଉଠିଲେ ବି ଆମ୍ଭେମାନେ young (ଯୁବକ) ରହି ପାରୁ। ଏହିଟା ତ ମୁଖ୍ୟ କଥା।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ସମାଜ ବି ଆଜି spirit (ଜୀବନୀ ଶକ୍ତିର) କଥା କହୁଛି।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୋର ମନେ ହୁଏ, ଏହାକୁ spirit (ଜୀବନୀଶକ୍ତି) ନ କହି ଧୃତିସମ୍ପେନ୍ନ କହିବା ଭଲ। ଆଉ କଥା ହେଲା - ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର କେତେ ଗୁଡ଼ିଏ ସଙ୍କର (ବହୁ ମିଶ୍ରିତ) ମନ ଥାଏ। ତା' ମଧ୍ୟରେ will (ଇଚ୍ଛା) ମଧ୍ୟ ଥାଏ, anti-will ମଧ୍ୟ (ଇଚ୍ଛା ବିରୋଧୀ ବିଷୟ ବି) ଥାଏ। Willର (ଇଚ୍ଛା)ର ସାଙ୍ଗରେ ଯେତେବେଳେ କୌଣସି କର୍ମ ସଙ୍ଗତିପୂର୍ଣ୍ଣ ହୁଏ ନାହିଁ ସେତେବେଳେ ହିଁ ego thrust କରେ (ଅହଂ ଜୋରରେ ଧକ୍କା ଦିଏ)। ଆଉ ସେତେବେଳେ ହିଁ ଆମ୍ଭେମାନେ କ୍ରୋଧିତ ହେଉ। କିନ୍ତୁ ଯଦି ସାମ୍ୟଭାବ ନେଇ ଥାଉ, ତାହାଲେ ego ଟାକୁ adjust (ଅହଂତାକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ)

କରି ନେଇପାରୁ। ଏହି ବିରକ୍ତି ବା କ୍ରୋଧିତ ହେବାର ପୁଣି ନାନା ରକମ ଧାଁଜ ଅଛି। କେହି ହୁଏତ ରାଗିଗଲା ତାକୁ ଅପମାନ କରିବା ହେତୁ, କେହି ପୁଣି ରାଗି ଯାଏ ତାକୁ ବଞ୍ଚିବାକୁ ନ କହିଲେ। ଏଗୁଡ଼ିକ ସବୁ ନାନା ପ୍ରକାର complex ଆଉ କ'ଣ - ଯା'ର ନାମ ଗ୍ରନ୍ଥ। ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର existenceର (ଅସ୍ତିତ୍ଵର) ସଙ୍ଗରେ ଥାଏ ଟିନୋଟି factor (ଉପାଦାନ) - preservation (ସଂରକ୍ଷଣ), reproduction (ସଂଜନନ) ଏବଂ protection (ବିରୁଦ୍ଧ ଶକ୍ତି ଠାରୁ ଆବୁରକ୍ଷା)। ଏହାରି ଭିତର ଦେଇ ଆସେ କାମ, କ୍ରୋଧ, ଲୋଭ, ମୋହ, ମଦ, ମାସର୍ଯ୍ୟ। ପୁଣି, ଏମାନଙ୍କର ସଂଘାତର ଭିତର ଦେଇ ଜାଗି ଉଠେ ego (ଅହଂ)। ଯଦି ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ସଂଘାତ ସୃଷ୍ଟି ହେଲା ଭଳିଆ ଦୁନିଆରେ ଆଉ କିଛି ନଥାଏ, ତାହାଲେ ego (ଅହଂ)ବି ଜାଗିବ ନାହିଁ। ଏହି ରକମ ହୁଏ। ଯେମିତି ଧରନ୍ତୁ, ଆପଣ ଗୋଟିଏ ଏରୋପ୍ଲେନରେ ଉଡ଼ିବାକୁ ଉଠୁଛନ୍ତି। ଉଠି ଉଠି ଏପରି ଜାଗାକୁ ଗଲେ ଯେଉଁଠି ଆପଣଙ୍କର consciousnessକୁ (ଚୈତନ୍ୟକୁ) ବାଧା ଦେବାର କେହି ବା କିଛି ରହିଲା ନାହିଁ। ସେତେବେଳେ ଆପଣ ଅଜ୍ଞାନ ହୋଇ ପଡ଼ି ପାରନ୍ତି।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଆଜିକାଲି ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ଯନ୍ତ୍ରପାତି ମାଧ୍ୟମରେ ଯେ ଜ୍ଞାନ ଅର୍ଜନ କରୁଛନ୍ତି, ଆମ୍ଭେମାନେ ଚିନ୍ତା ଓ ସାଧନାର ଭିତର ଦେଇ ସେ ଗୁଡ଼ିକୁ ଲାଭ କରିପାରିବା ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେ ଗୁଡ଼ିକୁ observe (ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ) କରିବା ଦରକାର ତ। ସେମାନେ observe (ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ) କରି କରି ହିଁ ଗୋଟିଏ ବିଷୟରେ ଉପନୀତ ହୋଇଛନ୍ତି। ସେମାନେ ଯାହା କରିଛନ୍ତି ସବୁ ହିଁ ଚିନ୍ତା ଓ experimental (ପରୀକ୍ଷାର) ଫଳ। କିନ୍ତୁ ଆଜିକାଲି ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ଯାହା କରୁଛନ୍ତି ତାହା ଏବେ ବି primary stageରେ ହିଁ (ପ୍ରାଥମିକ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ହିଁ) ଅଛି - ଆପଣମାନଙ୍କର ପୂର୍ବପୁରୁଷମାନେ ଯାହା କରିଥିଲେ ତା'ଠାରୁ। ଜାଣିବାଟା କ'ଣ ? ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ଦୁନିଆର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବସ୍ତୁର କ'ଣ ତତ୍ଵ ଅଛି ଆଉ ମେଲ ବା କେଉଁଠି ଅଛି, ତାକୁ determine (ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ) କରିବା ମଧ୍ୟରେ ଜାଣିବା ବା ଜ୍ଞାନ ହୁଏ। ଯେପରି ବାଲିକଣା ସାଙ୍ଗରେ ମୋର କ'ଣ ପାର୍ଥକ୍ୟ ? କ'ଣ ପାଇଁ ଏହିଟା ବାଲିକଣା, କ'ଣ ପାଇଁ ବା ମୁଁ ମୁଁ ହୋଇଛି। ଏହା ଦ୍ଵାରା କ'ଣ ବା ହୁଏ, କି ବା ହୁଏ ନାହିଁ - ସେ ଗୁଡ଼ିକ ସବୁ ବାହାରି

ଆସେ। ଏହିଥିରୁ data and theory (ସାକ୍ଷ୍ୟ ସତ୍ୟ ଏବଂ ମତବାଦ) ପାଇବା ହୁଏ। ତେଣୁ ମୁଁ କହେ, to know the fact, process and function of existence by analysis and symthesis is knowledge (ସଂଶ୍ଳେଷଣ ଓ ବିଶ୍ଳେଷଣ ଭିତର ଦେଇ ସତାର ମୂଳ ତତ୍ତ୍ୱ, ଚଳନ ପ୍ରକୃତି ଓ କ୍ରିୟା ଅବଗତ ହେବା ହିଁ ଜ୍ଞାନ)। ଭାବବୃତ୍ତି ଦେବତା ବୋଲି କୁହାଅଛି ମନ୍ତ୍ର ମଧ୍ୟରେ। ଭାବବୃତ୍ତି ମାନେ ହେଉଥିବା ବା ହେବା ଅବସ୍ଥାରେ ରହିବା। ଆପଣଙ୍କ ଭାବରେ ଅର୍ଥାତ୍ ମନରେ ଅଛି energetic volition (ଉଦ୍ୟମା ଇଚ୍ଛାଶକ୍ତି)। ତା'ସାହାଯ୍ୟରେ ଆପଣ ଗୋଟିଏ ଜିନିଷରେ engaged (ବ୍ୟାପ୍ତ) ରହି ସେହିଟାକୁ achieve (ଅଧିଗତ) କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତି। ଯେତେବେଳେ achieve (ଅଧିଗତ) କଲେ, ସେତେବେଳେ ଆପଣ ସେହିଟାରେ ଉପରେ ଜାଣିବା ହୋଇଗଲା। ତାର ପରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ବିଷୟରେ engaged ହେଲେ (ବ୍ୟାପ୍ତ ହେଲେ)। ସେହିଟା ବି achieve (ଅଧିଗତ) କଲେ। ଏହିପରି ଭାବରେ ହୋଇ ହୋଇ ଚାଲିଲେ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଏହି ଚାଲିବାଟା କି endless (ଅସୀମ) ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆପଣ ଯେତେବେଳେ ଅଛନ୍ତି, ଆପଣଙ୍କର becoming (ଉଦବର୍ଦ୍ଧନା) ଅଛି। ତାହାଲେ ଏହାର end (ଶେଷ) ରହିବ କିପରି ? ଗୋଟିଏ ପରେ ଗୋଟିଏ achieve (ଅଧିଗତ) କରି କରି ଆଗେଇ ଚାଲିଛନ୍ତି।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ପୁରାଣରେ ଅଛି, କେତେ କଷ୍ଟ ଧରି ଏହି ଧାରା ଚାଲୁ ରହିବ। ତାର ପରେ ଅନ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି ହେବ। ଏସବୁ ଧ୍ୟାନ ହୋଇଯିବ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - 'କଷ୍ଟ' ଆପଣ ବି ଭାଗ କରି ନେଇ ପାରନ୍ତି। କଷ୍ଟ ମାନେ ରୂପାନ୍ତର, ସମୟର ଭାଗ। ଗୋଟିଏ stageର (ଧାପର) ପରେ ଯେମିତି ଆଉ ଗୋଟିଏ stage (ଧାପ) ଆସେ।

ତାପ; ୪/୧୩.୧୨.୧୯୫୮

॥ ଧର୍ମ କ'ଣ, ଧର୍ମ ପାଳନ କଲେ କ'ଣ ହୁଏ ॥

ବହିରାଗତ ଜଣେ ଭଦ୍ରଲୋକ ଧର୍ମ କ'ଣ, ଧର୍ମ ପାଳନ କଲେ କ'ଣ ହୁଏ ଜାଣିବାକୁ ଚାହଁଲେ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଧର୍ମ ପାଳନ ମାନେ ଧୃତି ପାଳନ। ତାହା ନିତ୍ୟ ଅଚରଣାୟ

ବ୍ୟାପାର। ନିଜେ ନକରିଲେ ତ ଅପରକୁ କରେଇ ହୁଏ ନାହିଁ। ଧର୍ମ ମାନେ ଯାହା ଧରି ରଖେ। ତେଣୁ ଧର୍ମ ସବୁରି ଭିତରେ ହିଁ ଅଛି। କାନ୍ଦୁର ଧର୍ମ ଅଛି, ଇଚ୍ଚାର ଧର୍ମ ଅଛି, ଏହି କାଠଗାର ବି ଧର୍ମ ଅଛି। ଯାହାଦ୍ୱାରା ଯେ ଯାହାର ଅସ୍ଥିତ୍ୱ ବ୍ୟାପ୍ତ ରଖେ ତାହାହିଁ ଧର୍ମ। ଧର୍ମ କଥାଟା ବର୍ତ୍ତମାନ miracleର (ଅଲୌକିକଦୂର) ମଧ୍ୟରେ ଯାଇ ଚାଲିଛି। Miracle (ଅଲୌକିକ) ମାନେ ଯେଉଁଟା ବୁଝୁନା, ଯାର କାରଣ ଜାଣୁନା। କିନ୍ତୁ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ ହେଉଛି, ଯେଉଁଟା ବୁଝୁନା ସେହିଟାରେ ପଛରେ ଲାଗି ରହି କାହିଁକି ସେହିଟା ହେଲା ତାହା discern (ବାଛି ବାହାର) କରିବା। ପ୍ରାଚୀନର ଉପରେ ଠିଆ ହୋଇ ନୂତନକୁ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ଦରକାର। କିନ୍ତୁ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଅବସ୍ଥା ବର୍ତ୍ତମାନ - ପ୍ରାଚୀନର ସାଙ୍ଗରେ କୌଣସି ସମନ୍ଧ ନାହିଁ। ଐତିହ୍ୟର ସାଙ୍ଗରେ କୌଣସି ସମନ୍ଧ ନାହିଁ। ବର୍ତ୍ତମାନ, କି ଯେପରି ଲେଖିବା ଦରକାର ସେପରି ନ ଲେଖି ଯଦି ଓଲଟା ଲେଖେ ତାହାଲେ ମୁଁ ବି ବୁଝି ପାରିବି ନାହିଁ, ଅନ୍ୟମାନେ ବି ବୁଝି ପାରିବେ ନାହିଁ। ଯେଉଁ ଭାବରେ ବୁଝାଯାଏ, ସେହିଭାବରେ ଆଗେଇବା ଭଲ। ବର୍ତ୍ତମାନ ଯଦି କ, ଖ, ଲେଖା ବଦଳି ଦେଉ ବା ABCD ଲେଖା ବଦଳି ଦେଉ, ତେବେ ପୁଣି ବହୁଦିନ ଲାଗିବ ଏହି ଗୁଡ଼ିକୁ adjust (ଠିକ) କରି ଚୋଳିବାକୁ। ଆଉ ପ୍ରାଚୀନ ସାଙ୍ଗରେ ସଙ୍ଗତି ରଖି ଯଦି ଚାଲୁ ତାହାଲେ ଠିକ ପଥ ପାଇବୁ।

ଉକ୍ତ ଭଦ୍ର ବ୍ୟକ୍ତି - ମୁଁ କେଉଁଠି ଦାକ୍ଷା ନେଇ ପାରେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସଦଗୁରୁଙ୍କ ପାଖରେ ଦାକ୍ଷା ନେବାକୁ ହୁଏ। ସର୍ବ ମାନେ ଯାହା ଅସ୍ଥିତ୍ୱକୁ ରକ୍ଷା କରେ। ପୂର୍ବରୁ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ରାତି ଥିଲା, ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ବୟସରେ ଦାକ୍ଷା ଦେଇ ଦେବା। ତାପରେ ପୈତା ନେଇ ଲୋକ ସେବା କରି ଚାଲୁଥିଲେ।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ଲୋକ ସେବା ମାନେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସମସ୍ତଙ୍କର ଯେଉଁଥିରେ ଭଲ ହୁଏ ତାହା ହିଁ କରା।

ପ୍ରଶ୍ନ - ସେମିତି ତ ଅନେକ ହିଁ କରନ୍ତି। ସେଥିରେ ଗୁରୁଙ୍କର କ'ଣ ଦରକାର ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କରିବାର ପଛଟି ଜଣା ନଥାଏ ବୋଲି ମଣିଷ ଭୁଲ କରିପାରେ। ଦାକ୍ଷା ଭିତର ଦେଇ ହୁଏ education (ଶିକ୍ଷା), ଯାହାଫଳରେ ମୁଁ ଜାଣିପାରେ କେଉଁଟା ମୋର favourable (ଅନୁକୂଳ) ଆଉ କେଉଁଟା favourable

(ଅନୁକୂଳ) ନୁହେଁ। ଏଥିରେ ମୁଁ ହିଁ ଲାଭବାନ ହୋଇ ଉଠେ। ସେଥିପାଇଁ, ଅନେକେ ଯେ କହନ୍ତି, 'ବୁଢ଼ା ବୟସରେ ଧର୍ମ କରିବୁ', ସେ କଥା ଠିକ୍ ନୁହେଁ। ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଏହି education (ଶିକ୍ଷା) ଥିଲା ହାତ କଲମରେ। ଶିଷ୍ୟ ଯେଉଁଠି ବୁଝି ପାରୁନଥିଲା, ସେଠାରେ ସେ ଗୁରୁଙ୍କ ପାଖରେ ଆସି ଠିକ୍ କରି ନେଇ ଯାଉଥିଲା। ରକ୍ଷି ହିଁ ଗୁରୁ ହୁଅନ୍ତି। 'ଚାଷୟୋ ମନ୍ଦ୍ରଦୁଷ୍ଟାରଃ' କୁହାଯାଏ ନା? ରକ୍ଷି ମାନେ ଯିଏ ଦ୍ରଷ୍ଟା ପୁରୁଷ। ମୁନି ମାନେ ଯିଏ ମନନ ଶୀଳ। ରକ୍ଷିକୁ ମୁନି କୁହାଯାଏ। କିନ୍ତୁ ମୁନି, ରକ୍ଷି ନ ବି ହୋଇପାରନ୍ତି। (ଟିକିଏ ମୃଦୁ ହସି କହିଲେ), ମୁଁ ଜାଣେନା, ମୁଖ୍ୟ-ମୁଖ୍ୟ (ମୁଖି) ମଣିଷ। ମୋର practical experienceର (ବାସ୍ତବ ଅଭିଜ୍ଞତାର) ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଯାହା ଦେଖୁଛି ତାହା ହିଁ କହେ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ବେଶୀ ଭାଗ ଲୋକ ବୁଝିଥାନ୍ତି ଦୀକ୍ଷା ନେଇ ନାମ-ଜପ କରି ଚାଲିଲେ ହିଁ ହେଲା।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଦୀକ୍ଷା ମାନେ ଅନୁଶୀଳନ କରି ଦକ୍ଷ ହୋଇଉଠିବା। ଆଉ, ନାମ ହେଲା ତାହା ହିଁ ଯେ ତାଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ମଣିଷ ତତ୍ ବିଷୟରେ inclined (ଆନତ) ହୋଇ ଉଠେ। ତେଣୁ କୁହାଅଛି, ବୀଜମନ୍ଦ ତାଙ୍କର ହିଁ ବ୍ୟୋତକ। ସେ ହେଉଛନ୍ତି centre (କେନ୍ଦ୍ର) - ଗୁରୁ ବା ଆଚାର୍ଯ୍ୟ। ତାଙ୍କ ଠାରେ ଆନତ ନହେଲେ ନାମ କରିବା ହୁଏ ନାହିଁ। ଆନତି ଓ ନିଷ୍ଠାର ସଙ୍ଗେ ନାମ କରୁ କରୁ ନାମୀର traits and attributes (ବିଶେଷ ଲକ୍ଷଣ ଓ ଗୁଣ ସମୂହ) ତୁମ ମଧ୍ୟରେ ଜାଗ୍ରତ ହୋଇଉଠେ। ତାଙ୍କୁ ଯଦି follow (ଅନୁସରଣ) କର, ତାଙ୍କୁ ଯଦି imbibe (ଅନ୍ତରରେ ଗ୍ରହଣ) କରିବାର ଚେଷ୍ଟା କର, ତାହାଲେ ତୁମ ଭିତରେ ଯଦି ବି କୌଣସି ଅବଗୁଣ ଥାଏ, ତାହା ଭାଙ୍ଗି-ଟାଙ୍ଗି ସବୁ ଠିକ୍ ହୋଇଯାଏ।

ବାପ; ୪/୧୩.୧୨.୧୯୫୮

II ଅବତାର ପୁରୁଷମାନେ ସମସ୍ତେ ଏକ ତାହା କିପରି ବୁଝାଯାଏ।।

ଜଣେ ମା' ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ଅବତାର ପୁରୁଷମାନେ ଯେ ସମସ୍ତେ ଏକ ତାହା କିପରି ବୁଝାଯାଏ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଅବତାର ପୁରୁଷମାନେ ଯେଉଁଠାରେ ବି ଆସନ୍ତୁ, ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାର ଧାଞ୍ଜ ଥାଏ। ସେମାନେ ସବୁ ସମୟରେ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟପାଳ।

ଆତ୍ମରକ୍ଷମାଣ ହୋଇଥାନ୍ତି। ପୁଣି, ବିବାହ ଆଦି ବ୍ୟାପାରରେ ସେମାନେ କେତେବେଳେ ବି ଗଣଗୋଳ କରନ୍ତି ନାହିଁ, ଅର୍ଥାତ୍ ଅବିଧି ପୂର୍ବକ ବିବାହକୁ ପ୍ରଶଂସା ଦିଅନ୍ତି ନାହିଁ।

ବାପ; ୪/୨୦.୧୨.୧୯୫୮

II ଦେହ ଓ ଆତ୍ମାର ପାର୍ଥକ୍ୟ କ'ଣ।।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଦେହ ଓ ଆତ୍ମା ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ କ'ଣ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆତ୍ମା ହେଲା ଅତ୍ - ଧାତୁ, ମାନେ ସତତ ଗମନ। ତାର ବୋଧ (ଜ୍ଞାନ) ହୁଏ ଦେହ ମାଧ୍ୟମରେ। ମୋ ଭିତରେ ଯେଉଁ vital power (ଜୀବନୀ ଶକ୍ତି) ଅଛି, ଯାହା ମୋର ଶରୀର ବିଧାନ ଭିତର ଦେଇ ସମ୍ପାରିତ ହୋଇ ମୋତେ ସଞ୍ଜବୀତ କରି ରଖେ, ତାହା ହିଁ ହେଲା ଆତ୍ମା।

ବାପ; ୪/୨୩.୧୨.୧୯୫୮

II ଭଗବାନ କେବଳ କର୍ତ୍ତବ୍ୟପରାୟଣ କି ନୁହଁ।।

ଜନୈକ ଆଧ୍ୟାପକଙ୍କର କଥା ଉଲ୍ଲେଖ କରି ଜଣେ କହିଲେ - ସେହି ଭଦ୍ରଲୋକ କହନ୍ତି, ଆପଣମାନଙ୍କ ଭଗବାନର କରୁଣା ନାହିଁ। ସେ dutiful (କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପରାୟଣ), not merciful (ଦୟାଳୁ ନୁହଁନ୍ତି)।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେ ସବୁ କିଛି ଭିତରେ ବିକାର୍ଷ। Merciful (ଦୟାଳୁ) ବୋଲି ହିଁ ତ ସେ dutiful (କର୍ତ୍ତବ୍ୟପରାୟଣ)। Without mercy duty (କରୁଣା ଛାଡ଼ା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ) ହୁଏ ନାହିଁ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ସେ ତ loving (ପ୍ରେମମୟ) ନୁହଁନ୍ତି।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Loving father (ପ୍ରେମମୟ ପିତା) ବୋଲି ହିଁ ତ ତାଙ୍କର ଏହି ରକମ ବିଧାନ। Loving father (ପ୍ରେମମୟ ପିତା) କେତେବେଳେ ତାହାନ୍ତି ନାହିଁ ଯେ ତାଙ୍କର ଛୁଆପିଲା ଯାକ୍ଷେତା ହିଁ ହୋଇ ଯାଉ। ତା'ପାଇଁ ଯାହା ଯାହା କରିବାର କଥା ତାହା ସେ କରନ୍ତି। ବର୍ତ୍ତମାନ, ଛୁଆପିଲାଙ୍କର ଯଦି Love (ଭଲପାଇବା) ବାପ ଉପରେ ଥାଏ, ତାହାଲେ ସେମାନେ ତାଙ୍କର (ବାପର) କରିବାଟାକୁ ଉପଲବ୍ଧି କରିପାରିବେ। ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କର କଥାମତ ଚାଲିବାକୁ ପିଲାଙ୍କ କଷ୍ଟ ହୁଏ ନାହିଁ। All merciful (ପରମ କରୁଣାମୟ) ସେ ଅଛନ୍ତି ହିଁ। କିନ୍ତୁ ଆମେମାନେ ଅନ୍ୟାୟ

କରୁ ବୋଲି ଆଉ ଉପରକୁ 'ପ୍ରମୋଦନ' ପାଉ ନାହିଁ। ତା'ସବୁ ବି ସେ କ୍ଷମା କରନ୍ତି। କ୍ଷମା କରନ୍ତି ଏଥିପାଇଁ ଯେ ଆମ୍ଭମାନେ ଯେପରି ଖରାପ ହେବାରୁ ନିଜକୁ ସୁଧାରି ନେଇପାରୁ। କ୍ଷମାର ମଧ୍ୟରେ କ୍ଷମା ଅଛି, ability (ସାମର୍ଥ୍ୟ) ଅଛି। ଯେଉଁ କର୍ମ କରି ମଣିଷ ବିପଦରେ ପଡ଼େ, ତାହା ଯେତେବେଳେ ସେ ଆଉ ନକରେ ସେତେବେଳେ ସେ କ୍ଷମା ପାଏ। ଯେମିତି, ମୋର ହୁଏତ ଖେପାରି ତାଲି ଖାଇ ଅସୁଖ ହୋଇଥିଲା, ସେହିଠା ଫୁଆଁ ଆଉ ଖାଇବି ନାହିଁ। ଏହି ରକମର କଥା ଆଉ କ'ଣ। ସେଥିରେ able to resist (ନିରୋଧ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ) ହୁଏ, ଆଉ able to approach (ଆଗେଇ ଯିବାକୁ ସମର୍ଥ) ହୁଏ। ସେ ମୋତେ କ୍ଷମା କରନ୍ତି ମାନେ, ମୋତେ ସେ ସକ୍ଷମ କରି ତୋଳନ୍ତି।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ତାହାଲେ କଥା ହେଲା, God is dutifull as well as merciful (ଈଶ୍ବର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପରାୟଣ ଏବଂ ତା' ସଙ୍ଗେ କରୁଣାମୟ)।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ହଁ, ଆଉ all love (ପ୍ରେମମୟ)। ଯେପରି, ମୋର ବାପା-ମା ମୋ ଉପରେ କେମିତି? ଭଲ ପାଉଛନ୍ତି, ବାପରେ ସୁନାରେ କହୁଛନ୍ତି, ପୁଣି କୌଣସି ଖରାପ କାମ ଦେଖିଲେ ତାପଡ଼ି ବି ମାରୁଛନ୍ତି।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ - ଆପଣ ଈଶ୍ବର ସମକ୍ଷରେ ଗୋଟିଏ କଥା କହିଥିଲେ, ସେ cruel saviour (ନିଷ୍ଠୁର ପରିତ୍ରାତା)।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Cruel Saviour (ନିଷ୍ଠୁର ପରିତ୍ରାତା) ଯଦି କହିଥାଏ ତାହା ଏହି ପାଇଁ ଯେ, ସେ saviour (ପରିତ୍ରାତା) ଠିକ୍ ହିଁ। କିନ୍ତୁ କୌଣସି ରୋଗୀକୁ 'ଅପାରୋଗ୍ୟ' କରି ସୁସ୍ଥ କରି ତୋଳିବାକୁ ହେଲେ ତାଙ୍କର ଯେମିତି କରେ ଆଉ କ'ଣ! ଭାଷା ଯେମିତି ବି ହେଉ, ଭାବ ଠିକ୍ ରହିଲେ ହିଁ ହୁଏ।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ କହିଲେ - Mercy ଶବ୍ଦର root - meaning (ଧାତୁଗତ ଅର୍ଥ) ହେଲା grace।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେହିଟା କିପରି? ଧର ମୋର ଅସୁଖ ହୋଇଛି। କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ମୁଁ ଯେମିତି ନ ମରେ, suffer ନକରେ (କଷ୍ଟ ନପାଏ)। ସୁସ୍ଥ ରହିବାର ଅନ୍ତରାୟ ଗୁଡ଼ିକୁ ଯେମିତି ମୁଁ ବୁଝେ, ଜାଣିପାରେ ଏବଂ ସେ ରକମ ଯେମିତି ନକରେ।

ଏଥିପାଇଁ ସେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ chase ବି କରନ୍ତି (ପଛେ ପଛେ ବି ଯାଆନ୍ତି)। ପୁଣି ଦେଖ, ଏହି love (ଭଲପାଇବା) ଜିନିଷଟା ଯଦି ନରହେ, ତାହାଲେ ମଣିଷର ଭଲ ଆଡ଼କୁ ଲୋଭ ମଧ୍ୟ ହୁଏନାହିଁ। ଆଉ ଏହି ଲୋଭ ଥାଏ ବୋଲି ହିଁ ମଣିଷ ତାଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ମତ transformed (ପରିବର୍ତ୍ତିତ) ହୋଇପାରେ। ପୁଣି, ସେ all loving (ପ୍ରେମମୟ) ହେଲେ ମୋର କୌଣସି ଲାଭ ନାହିଁ। If I love Him with all my faults (ମୋର ସମସ୍ତ ଦୋଷ ତୁଟି ନେଇ ଯଦି ତାଙ୍କୁ ଭଲ ପାଏ), ତାହାଲେ ରାତା-ରାତି ଚରିତ୍ର ବଦଳିଯାଏ।

ପ୍ରଥମ ବ୍ୟକ୍ତି - କୁପା ମାନେ ଯେ କରି ପାଇବା, ଏହିଟା ଅନେକେ ବୁଝନ୍ତି ନାହିଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯଦି ନକରେ, ତେବେ ଦେଲେ ବି ପାଇବ ନାହିଁ। ସେଥିପାଇଁ କୁରୁକ୍ଷେତ୍ର ମାନେ ମୋର ମନେହୁଏ କରିବାର କ୍ଷେତ୍ର। ଆଉ ଧର୍ମକ୍ଷେତ୍ର ମାନେ ଧୃତିର କ୍ଷେତ୍ର।

ତାରି: ୪/୮.୧.୧୯୫୯

II ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ-ଧାରଣର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ କ'ଣ।

ଜଣେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ଧାରଣର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ଜାଣିବାକୁ ଚାହିଁଲେ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଗୋ ମାନେ ପୃଥିବୀ ମଧ୍ୟ ହୁଏ। ପୃଥିବୀର ବର୍ଦ୍ଧନକୁ ମାନେ ମଣିଷର ବର୍ଦ୍ଧନକୁ ଯିଏ ଧାରଣ କରନ୍ତି; ସେ ହିଁ ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ଧାରୀ। ତାଙ୍କର ପୂଜା ସାଥକ ହୁଏ ପାରିପାର୍ଶ୍ବିକକୁ nurture (ପୋଷଣ) ଦେବାର ଭିତର ଦେଇ। ତା'ନହେଲେ ହୁଏ ନାହିଁ। ପାରିପାର୍ଶ୍ବିକ ଯେପରି ସତ୍ୟ-ରଞ୍ଜନରେ ରଞ୍ଜିତ ହୋଇଉଠେ।

ତାରି: ୫/୨୮.୩.୧୯୫୯

II ଗୀତା କଥାର ମାନେ କ'ଣ।

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ପଚାରିଲେ - ଗୀତାରେ ଅଛି, ସବୁ ହିଁ ନା କ'ଣ ପ୍ରକୃତିର କ୍ରିୟା। ପ୍ରକୃତି ତ୍ରିଗୁଣାତ୍ମିକ। ପ୍ରକୃତି-ପୁରୁଷର ଭେଦ ଜାଣି ପାରିଲେ ମୁକ୍ତି ହୁଏ। ଏ-କଥାର ମାନେ କ'ଣ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଶରୀର ହିଁ ପ୍ରକୃତି। ତୁମର ଏହି ବିଧାନଟା ହିଁ ପ୍ରକୃତି, ଅର୍ଥାତ୍

ଯେମିତି ଯେମିତି କରିବାର ଭିତର ଦେଇ ତୁମେ ଏପରି ହୋଇଛ । ଆଉ ପୁରୁଷ ହେଲା ଜୀବନ-ସମେଗ; ଯାହାକୁ କୁହାଯାଏ ଆତ୍ମା । ସେ ସତତ - ଗତିଶୀଳ, ଆଉ ତୁମକୁ ଚି ଗତିଶୀଳ କରାଇ ଦିଏ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତି-ପୁରୁଷର ଭେଦ ଜାଣିବାର ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଯେ ମୁକ୍ତି ହୁଏ ତାର ସ୍ବରୂପଟା କେମିତି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୁକ୍ତିହୁଏ ମାନେ, ତୁମର ଯେ ସବୁ ଅବସ୍ଥାନ ଅଛି, ତାହା ଦୂର ହୋଇଯାଏ । ତୁମର ସବୁଟା ମିଳି ତୁମେ କ'ଣ ତା'ର ଜ୍ଞାନ ହୁଏ । ଏହାଛଡ଼ା ମୁକ୍ତିର ମାନେ କ'ଣ ମୁଁ କୁହେନା । ମୁଁ ଯଦି ହାତ ଠାରୁ ମୁକ୍ତି ପାଏ, ପାଦରୁ ମୁକ୍ତି ପାଏ, ଚକ୍ଷୁରୁ ମୁକ୍ତି ହୁଏ, ତାହାଲେ ତ ମୋର କାମ ଏକବାରେ ଶେଷ ହୋଇଯିବ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ପୁଣି କୁହାଅଛି, 'ଇଶ୍ବରଃ ସର୍ବଭୂତାନ୍' ହୃଦଦେଶେହକ୍ତୁନ ଚିଷ୍ଟତ' ସେହିଟା କେମିତିକା ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଇଶ୍ବର ଏହି ପ୍ରକୃତିର ଭିତରେ, ଯାବତୀୟ ସବୁ ଯା'କିଛିର ଭିତରେ ଆତ୍ମା ରୂପେ ଅନୁପ୍ରବିଷ୍ଟ । କାଟ-ପତଙ୍ଗ ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ହାତୀ-ଗଣା ସବୁର ମଧ୍ୟରେ ସେ ଅଛନ୍ତି । ଆଉ, ପୁରୁଷ ହେଲେ ଆତ୍ମରାୟମାଣ । ଦୁନିଆର ପରିପୁରଣା ସମେଗ । ସେ ଯେତେବେଳେ ଶୁଷ୍କ ଯା'ନ୍ତି, ଶରୀର ଶୁଷ୍କ ଯାଏ । ସେ ଯେତେବେଳେ ମୋ ମଧ୍ୟରେ exalted (ଉଦାତ୍ତ) ରହନ୍ତି ସେତେବେଳେ ଜୀବନ-ସମେଗ ମଧ୍ୟରେ valour (ପରାକ୍ରମ) ଥାଏ ।

ବାପ; ୪/୫.୪.୧୯୫୯

II 'ଏଷ୍ୟସି' ମାନେ କ'ଣ ।।

ଜଣେ କହିଲେ - ଗୀତାରେ ଅଛି 'ମାନେବେଷ୍ୟସି ସତ୍ୟଂ ତେ' ଏଠାରେ 'ଏଷ୍ୟସି' ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏ କଥାଟିର ମାନେ ହେଲା, ତୁମେ ମୋ ଠାରେ ବସବାସ କରିବ ।

ଅନୁଲେଖକ - କିନ୍ତୁ 'ଏଷ୍ୟସି' ତ ଇ-ଧାତୁରୁ, ସେଥିପାଇଁ 'ଏଷ୍ୟସି'ମାନେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇବ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଇ-ଧାତୁର ମାନେ ଯିବା ମଧ୍ୟ ଅଛି । ତାହେଲେ - ଏଷ୍ୟସି

ମାନେ ହୁଏ ମୋ ପାଖକୁ ଯାଇ ପାରିବ । (ହସି) ଏଇ ଦେଖ, ମାନେ ଗୁଡ଼ିକ ଏକବାରେ ଠିକ chemical balanceରେ (ରାସାୟନିକ ତୁଳାବସ୍ଥାରେ) ମାପା ।

ବାପ; ୫/୨୧.୭.୧୯୫୯

II ସୃଷ୍ଟିର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କ'ଣ ।।

ଜଣେ ବହିରାଗତ ଭଦ୍ରଲୋକ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ସୃଷ୍ଟିର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସୃଷ୍ଟି ଯଦି ହୋଇ ନଥାନ୍ତା ତାହାଲେ ମୁଁ ଆଉ ଆପଣ ଏହି ଯେପରି ବସି କଥାବାର୍ତ୍ତା କରୁଛୁ, ପରସ୍ପରକୁ ଉପଭୋଗ କରୁଛୁ, ତାହା ଆଉ କରି ପାରି ନଥାନ୍ତୁ । ସେହିଥିପାଇଁ ଏହାର ନାମ ହେଲା ଲୀଳା । ଲୀଳା ମାନେ ଆଲିଙ୍ଗନ ଓ ଗ୍ରହଣ । ଇଷ୍ଟନିଷ୍ଠ ହୋଇ ଏହି ଲୀଳାୟିତ ଚଳନରେ ଚାଲୁ ଚାଲୁ ଆମ୍ଭେମାନେ active (କର୍ମପ୍ରାଣୀ) ହେଉ, energetic (ଉତ୍ସାହ ପ୍ରବଣ) ହୋଇ ଉଠୁ, expand (ବିସ୍ତାର ଲାଭ) କରୁ । ପୁଣି, ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଏହି ଭାବରେ ଚାଲିବା ଦେଖୁ ପରିବେଶର ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତେ ବି ଏହି ରକମର educated (ଶିକ୍ଷିତ) ହୋଇଉଠନ୍ତି ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଗୋଟିଏ ବହିରେ ପଢ଼ିଛି, ନିର୍ମଳ ଚୈତନ୍ୟ ଅଛନ୍ତି, ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଅଛନ୍ତି ଜଡ଼ । ତା'ଠାରୁ ହିଁ ସବୁ କିଛିର ସୃଷ୍ଟି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଚୈତନ୍ୟ ପୁରୁଷ ସର୍ବତ୍ର, ସବୁ ସମୟରେ ଅଛନ୍ତି । ଆଉ, ସେହି ପୁରୁଷ ମଧ୍ୟରେ ଅଛି attraction, repulsion, and stagnation (ଆକର୍ଷଣ, ବିକର୍ଷଣ ଓ ବିରମଣ) । କେତେବେଳେ extremely expanded (ଚରମ ପ୍ରସାରିତ), ପୁଣି କେତେବେଳେ ବି ହୋଇପଡ଼େ extremely contracted (ଚରମ ସଙ୍କୁଚିତ), ପୁଣି କେତେବେଳେ ବି stagnant (ବିରମଣ ପ୍ରାପ୍ତ) ହୁଏ । ଏହିଭଳି କରୁ କରୁ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଚାଲେ । ରା ହେଲା vibration (ସ୍ବନ୍ଦନ), ଧା ହେଲା cessation (ବିରତି) । ଏହା ମଧ୍ୟରେ attraction and repulsionର (ଆକର୍ଷଣ ଓ ବିରମଣର) କ୍ରିୟା ହୋଇ ଚାଲିଛି । ଆଉ, ସା ହେଲା outgoing force (ବହିର୍ଗାମିନୀ ଶକ୍ତି) ଏବଂ ମା ingoing force (ଅନ୍ତର୍ଗାମିନୀ ଶକ୍ତି) । ଏହିଟା ଅଛି ବୋଲି creation (ସୃଷ୍ଟି) ସମ୍ପଦ ହୋଇଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଯଦି ଇଲେକଟ୍ରନ୍, ପ୍ରୋଟୋପ୍ଲାଜମ୍, scienceର (ବିଜ୍ଞାନ)ର ଏହି ସବୁ ବଡ଼

ବଡ଼ ଶବ୍ଦ କହୁ, ସବୁ ହିଁ କିନ୍ତୁ ସେହି ପରମପୁରୁଷର କଥା । ଯେତେ ମୁଁ ତାଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ନିଷ୍ଠା ଓ ପ୍ରୀତି ନେଇ ଆଗେଇ ଯିବି, ସେତେ ସେଗୁଡ଼ିକ ମୋ ମଧ୍ୟରେ gradually (କ୍ରମଶଃ) exposed (ପ୍ରକାଶିତ) ହୋଇ ଉଠିବ । ପୁଣି, ଏହି ଚଳନର ମଧ୍ୟରେ felling ବି (ଭଲ ଲାଗିବା ମଧ୍ୟ) ଅଛି, anti-feeling ବି (ଭଲ ନ ଲାଗିବା ବି) ଅଛି । କେତେବେଳେ ମନ ବସେ, କେତେବେଳେ ବି ବସିବାକୁ ଚାହେଁନା । ଏଇସବୁ ନାନା ରକମ ହୁଏ ଆଉ କ'ଣ !

ଉଚ୍ଚ ବ୍ୟକ୍ତି - ଆଜିର ବିଜ୍ଞାନ atomic energy (ଆଣବିକ ଶକ୍ତି) ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆସି ପହଞ୍ଚିଛି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସବୁ energy (ଶକ୍ତି) ଆପଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ହିଁ ଅଛି । Go and observe (ଆଗେଇ ଚାଲ ଏବଂ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କର) ।

ଉଚ୍ଚ ବ୍ୟକ୍ତି - ବର୍ତ୍ତମାନ ଯେଉଁ ସବୁ experimented energy (ପରୀକ୍ଷିତ ଶକ୍ତି)ର କଥା ଆମେମାନେ ଶୁଣୁ, ତାର ବି ଉତ୍ପତ୍ତି କ'ଣ ସେହି ଆଦି energy (ଶକ୍ତି) ଠାରୁ ହୋଇଛି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତା'ନହେଲେ ଆଉ ପାଇବୁ କେଉଁଠାରୁ ? That is the main source (ଏହି ହେଲା ଆଦିମ ଉତ୍ସ) । ଗୋଟିଏ example (ଉଦାହରଣ) ନେଲେ ହୁଏ । ଯେମିତି ଗୋଟିଏ magnetic bar (ଚୌମକ ଲୋହଖଣ୍ଡ) । ସେହି source (ଉତ୍ସ) ଠାରୁ shoot (ବିକିରଣ) କରୁଛି । ଗୋଟିଏ ଦିଗରେ positive ଅନ୍ୟଦିଗରେ negative । ଏହି shooting particle (ବିକିରିତ କଣି) ଗୋଟିଏ ଦିଗରେ ମିଶୁଛି, ଗୋଟିଏ ଦିଗରେ ଭାଙ୍ଗୁଛି । ଏହି ରକମ କରୁ କରୁ ଗୋଟିଏ super-atom form କଲା (ବଡ଼ ରକମ ଅଣୁ ସଂଗଠିତ ହେଲା) । ତାରପର ସେହିଟା ପୁଣି ଭଙ୍ଗା-ଗଢ଼ାର ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଆସେ ଆସେ ହୋଇଉଠିଲା matter (ମାତୃକ ଜଗତ) । ତାହାର ବି ପୁଣି ନାନା ରକମ stage (ଧାପ) ହେଉଛି । କେଉଁଟା ହେଲା ମଣିଷ । କେଉଁଟା ହେଲା ଗଛଲତା । କିନ୍ତୁ ଏହି ହେଲାଟା କିଏ ? Who (କିଏ) ? - ଏହି energy (ଶକ୍ତି) । ଏକ energy ହିଁ (ଶକ୍ତି ହିଁ) ନାନା ରକମରେ ପରିମାପିତ ହୋଇ ମଣିଷ ହୋଇଛି; ଗଛ ହୋଇଛି, ପାହାଡ଼ ହୋଇଛି । ଏହି ପରିମାପନ କ୍ରିୟା ପାଇଁ ତାକୁ କୁହାଯାଏ ମହାମାୟା । ଏହି ଯେ ପରିମାପିତ ସୃଷ୍ଟି, ସହାଠାରୁ ପୁଣି ନୂତନ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇ ଚାଲିଛି ।

ଯେମିତି ମଣିଷ ସୃଷ୍ଟି ହେଲା । ସେ ପୁଣି ଟ୍ରେନ ତିଆରି କଲା, ମଙ୍ଗଳ ଗ୍ରହକୁ ଯିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କଲା ଇତ୍ୟାଦି । ଏହି ଯେ store of energy (ଶକ୍ତିର ଭଣ୍ଡାର), ତା'ଠାରୁ ତ ଏହି ସବୁ ଯାହା କିଛି ହୋଇଛି । ସେହି energyର (ଶକ୍ତିର) ପାଖକୁ ଯିଏ ଯେତେ ଅଗ୍ରସର ହେଉଛି; ତା' ପାଖରେ ତାହା ସେତେ unfurled (ପ୍ରକାଶିତ) ହେଉଛି । ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ଏଟମର ମଧ୍ୟରେ ହିଁ ପଜିଟିଭ ଅଛି, ନେଗେଟିଭ ଅଛି, ଆଉ ନିଉଟ୍ରାଲ ଜୋନ ଅଛି । ସେହି ଗୋଟିଏ ଏଟମ ଭାଙ୍ଗିବାକୁ ଯାଇ ଏପରି ଜିନିଷ ସୃଷ୍ଟି ହେଲା ଯାହା ମାତ୍ର ଦୁଇଟି ମାଧ୍ୟମରେ ଜାପାନକୁ ଶେଷ କରି ଦେଲା ।

ଉଚ୍ଚ ବ୍ୟକ୍ତି - ଏହିଟା ତ ହେଲା ଜଡ଼ ଶକ୍ତିର କଥା । ଚୈତନ୍ୟ ଶକ୍ତିର ଉତ୍ସ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଜଡ଼ଶକ୍ତି ଓ ଚୈତନ୍ୟଶକ୍ତି ମଧ୍ୟରେ ଭେଦ ନାହିଁ । ଭେଦ କହିଲେ ବେକୂର ହୋଇଯିବ; ପାଗଳ ହୋଇଯିବ । ଜଡ଼ର ହିଁ ଚୈତନ୍ୟ । ପୁଣି ଚୈତନ୍ୟର ହିଁ ଜଡ଼ । ଜଡ଼ ହିଁ ଚୈତନ୍ୟ ହୁଏ, ପୁଣି ଚୈତନ୍ୟ ହିଁ ଜଡ଼ ହୁଏ । Matter ର ମଧ୍ୟରେ ମାତର ଅଛି, ମାନେ mother, ତେଣୁ ଗୋଟିଏ matter ଠାରୁ ପୁଣି ନୂତନ ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ ।

ତାପ: ୫/୧୧.୮.୧୯୫୯

II ସିଦ୍ଧର ଅବସ୍ଥା କିପରି ହୁଏ ।।

ବୃନ୍ଦାବନରୁ ଆଗତ ଜଣେ ଦର୍ଶନାର୍ଥସାଧୁ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ସିଦ୍ଧର ଅବସ୍ଥା କିପରି ହୁଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଭକ୍ତି ଅନୁପାତିକ, ଇଷ୍ଟନିଷ୍ଠ ଚଳନ-ଅନୁପାତିକ ହୋଇଥାଏ ।

ସାଧୁ - ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର ସମସ୍ତ ରୂପ କ'ଣ କେହି ପାଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସମସ୍ତ ରୂପ ପାଇଲେ ତ ସେ ଏକବାରେ ତାହା ହିଁ ହୋଇଯାଏ ।

ସାଧୁ - ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର ସବୁ ଶୃଙ୍ଗାର କ'ଣ ଶ୍ରୀଦାମ, ସୁଦାମ, ବସୁଦାମ ପାଇଥିଲେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେ ବାର ବାର ବହୁ ରୂପରେ ଆସି ଲାଳା କରିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ମୋର ଅନ୍ତଃସ୍ଥ ସମ୍ମେଗ ସକ୍ରିୟ ହୁଏ ଯେପରି ଭାବରେ, ମୋର ପ୍ରକୃତି ବି ସେହିପରି ହୋଇଉଠେ ।

ସାଧୁ - ଭକ୍ତ ପାଖରେ କେତେବେଳେ ସେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ, କେତେବେଳେ ବା ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତେଣୁ ସେ କହନ୍ତି, ମୁଁ ବହୁ ରୂପରେ ତୁମ ସମ୍ମୁଖରେ ଅଛି । ତୁମେ କେତେବେଳେ ଚିହ୍ନଛ, କେତେବେଳେ ବି ଚିହ୍ନନ । ତୁମେ ମୋର ଚକ୍ଷୁ ଦେଇ ଦେଖ ଦେଖୁ, ମୁଁ ଯାହା କହେ, ତାହା ସତ୍ୟ ନା ମିଥ୍ୟା ! ସେ ଯେତେବେଳେ ଆବିର୍ଭୂତ ହୁଅନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ଆମ୍ଭେମାନେ ତାଙ୍କୁ ଯେତିକି ପରିମାଣରେ achieve (ଅଧିଗତ)କରୁ, ଆମ୍ଭେମାନେ ସେତିକି ପରିମାଣରେ ହୋଇଉଠୁ । ସମସ୍ତ ପରିସ୍ଥିତିର ମଧ୍ୟରେ ବି ସେ ଅପରିବର୍ତ୍ତନୀୟ । ତୁମ ଭିତରେ କ'ଣ ସେ ନାହାନ୍ତି ? ମୋ ଭିତରେ କ'ଣ ସେ ନାହାନ୍ତି ? ଆମ୍ଭେମାନେ ତାଙ୍କୁ ଯେପରି ଭାବରେ ଫୁଟେଇ ତୋଳି ପାରୁ, ସେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସେହିପରି ଭାବରେ ଜାଗି ଉଠନ୍ତି ।

ସାଧୁ - ଏହି ରକମ ପ୍ରାପ୍ତି ହୋଇଗଲେ ମଣିଷ ଯେଉଁ ଅପରାଧ କରିଥାଏ, ତାର କ'ଣ କ୍ଷମା ହୋଇଯାଏ ନାହିଁ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେ ଅପରାଧ ହିଁ କରେ ନାହିଁ, ତାର ପୁଣି କ୍ଷମା ହେବ କ'ଣ ?

ସାଧୁ - ଏହି ରକମ ହେଲେ ତାଙ୍କର ଗନ୍ଧ ପାଇ ହୁଏ, ତାଙ୍କର ବଂଶୀ ଶୁଣାଯାଏ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ରାସ୍ତାରେ ଯାଉ ଯାଉ ତାଙ୍କର ଗନ୍ଧ ପାଇହୁଏ, ସେତେବେଳେ ହୁଏତ ତାଙ୍କୁ ଦେଖୁନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଏ ସବୁ କେତେବେଳେ ହୁଏ ? ଅସଲ କଥା ହେଲା, ମୋର ଗୁରୁଙ୍କ ଠାରେ ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ମୋର ସବୁକିଛି ନେଇ ସମ୍ମିଳିତ ହୋଇଉଠେ, ସେତେବେଳେ ହିଁ ଏହି ସବୁ ଗନ୍ଧ, ଶବ୍ଦ ନିଜ ପାଖରୁ ମିଳିଥାଏ । ରାସ୍ତାରେ ଯାଉଛ, ମଣିଷ ଦେଖୁ ନାହିଁ, ଅଥଚ ଘୁଙ୍ଗୁର ବାଜୁଛି । ମନେହୁଏ ପଛେ ପଛେ କେହି ଆସୁଛି ।

ସାଧୁ - ଭକ୍ତ ସେତେବେଳେ ନାନା ରକମ ଆଦେଶ ମଧ୍ୟ ପାଏ । ହୁଏତ କାନ୍ଥ ଭିତରୁ ଦୈବ ବାଣୀ ପାଇଲ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବାହାରର ଆବରଣ ତୁମେ କିପରି କୁହ ? ବଞ୍ଚିବାକୁ ଗଲେ ମଣିଷର ଯାହାଯାହା ଦରକାର ତାହାକୁ ନେଇ ତ ଧର୍ମ, ନା କ'ଣ ? ଆଉ ବଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ଏ ସବୁ କିଛିର ହିଁ ଦରକାର ।

ସାଧୁ - ସିଦ୍ଧି ଲାଭର ପରେ ମଣିଷ ଶିବ, କାଳୀ, ରାଧା ଇତ୍ୟାଦି ମୂର୍ତ୍ତିର ଦର୍ଶନ ପାଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଇଷ୍ଟଙ୍କ ଠାରେ ଏକାନ୍ତ ହୋଇ ଉଠିଲେ ସେ ସବୁ ନିଜ ପାଖରୁ ହିଁ ହୋଇଥାଏ ।

ଦୀପ୍ତି: ୪/୧୫.୮.୧୯୫୯

II ବିହିତ କର୍ମ ଦ୍ଵାରା କର୍ମଫଳ କାଟେ କି ନାହିଁ ।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସୀ କଲେ - ଆମ୍ଭେମାନେ ଯେ ସବୁ କର୍ମଫଳ ଭୋଗକରୁ, ସେହିଟା ତ ବିହିତ କର୍ମ କରିବା ଦ୍ଵାରା କାଟି ଯାଇପାରେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କର୍ମଛାଡ଼ା ଭଗବାନ ତ କିଛି ନୁହଁନ୍ତି । କର୍ମର ମଧ୍ୟ ଦେଇ ହିଁ ତାଙ୍କୁ ପାଇବାକୁ ହୁଏ । ସେତେବେଳେ ଅକର୍ମ ବା ବିକର୍ମର କ୍ଷୟ ହୁଏ । ତେଣୁ ତାଙ୍କର ନାମ ଭଗବାନ ଅର୍ଥାତ୍ ଭଜମାନ ।

ଭକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଭଗବାନଙ୍କ ପାଇଁ ବା ମଣିଷ ପାଇଁ ଯେ ଯେତେ କରେ ତାର ଦୁଃଖ ଭୋଗ ବି ଦେଖୁ ସେତେ ବଢ଼ିଯାଏ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯେତେ କରିବ, ଯେତେ ସହିବ, ସେତେ ବଢ଼ିଯିବ ।

ଦୀପ୍ତି: ୪/୧୬.୮.୧୯୫୯

II କେଉଁଟା ହେବା ଉଚିତ - ଈଶ୍ଵରପ୍ରାପ୍ତି ନା ଈଶ୍ଵରତ୍ଵ ପ୍ରାପ୍ତି ।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ଦୁଇଟା କଥା ଅଛି, ଈଶ୍ଵର ପ୍ରାପ୍ତି ଏବଂ ଈଶ୍ଵରତ୍ଵ ପ୍ରାପ୍ତି । କେଉଁଟା ଠିକ୍ ହେବା ଉଚିତ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଭକ୍ତ କେତେବେଳେ ଈଶ୍ଵରତ୍ଵ ପ୍ରାପ୍ତି ଚାହେଁ ନାହିଁ, ଚାହେଁ ଈଶ୍ଵର ପ୍ରାପ୍ତି । ସେ ଈଶ୍ଵରଙ୍କର ସେବା କରିବାକୁ ଚାହେଁ, ତାଙ୍କର ଦାସ ହୋଇ ରହିବାକୁ ଚାହେଁ । ଈଶ୍ଵରତ୍ଵପ୍ରାପ୍ତି ଯେପରି ଅନେକଟା ଶଙ୍କରଙ୍କର ଫିଲୋସଫି ଭଳି - ମୁଁ ହିଁ ସେହି । ଈଶ୍ଵରତ୍ଵପ୍ରାପ୍ତିରେ ତୁମର cessation (ବିରତି) ଯେଇ ହେଲା, ତୁମେ ଭାବିଲ - ହାମ୍ ତ ଭଗବାନ ବନ ଗିୟା । ସେତେବେଳେ ଆଉ ଜୀବନ ବୃଦ୍ଧିର ଦିଗରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ

ରହେନାହିଁ। ତୁମର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେବ ଧାରଣ-ପାଳନ-ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ଲାଭ, ତାହା ତାଙ୍କର ହିଁ ସେବା ପାଇଁ। ଭାବିବାକୁ ହୁଏ - ମୁଁ ତାଙ୍କର ସେବକ। ଏପରି ଭାବରେ ତାଙ୍କର ସେବା କରିବି ଯା'ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କର ତୃପ୍ତି ହୁଏ, ସେ ସମ୍ଭବ ହୋଇଉଠନ୍ତି।

ତାପ: ୫/୨୦.୮.୧୯୫୯

॥ ଗାୟତ୍ରୀ ମନ୍ତ୍ରର ଅର୍ଥ କ'ଣ ॥

ଗାୟତ୍ରୀ ମନ୍ତ୍ରର ଅର୍ଥ ନେଇ କଥା ଉଠିଲା। ଜଣେ ପୁରୀ ମନ୍ତ୍ର ଆକୃତି କଲେ।

ତାହା ଶୁଣି ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଗାୟତ୍ରୀ ମନ୍ତ୍ରର ପ୍ରଥମେ ଅଛି ଓଁ। ଓଁ କୁ ପ୍ରଣବ କୁହାଯାଏ। କାହିଁକି କୁହାଯାଏ? କାରଣ ପ୍ରଣବ ହେଲା - ପ୍ର-ଣୁ ଧାରୁରୁ ମାନେ ପ୍ରକୃଷ୍ଟ ଭାବରେ ସ୍ତବ କରିବା। ତା'ପରେ ହେଲା ଭୂ-ଭୂବଃସ୍ୱଃ। ଭୂ ମାନେ ଯାହା ହୋଇଛି, ଭୂବଃ ମାନେ ଯାହା ହେଉଛି। ଆଉ ସ୍ୱଃ ହେଲା that which shine (ଯାହା ଦୀପ୍ୟମାନ)। ତାଙ୍କର ଅର୍ଥାତ୍ ସେହି ଜୀବନ-ଉତ୍ତର adjusted knowledge of the Universe which radiated in everything with effulgent radiation (ବିଶ୍ୱର ବିନାୟନା ପ୍ରଜ୍ଞା ଯାହା ଦୁନିଆର ସବୁ କିଛିରେ ବାସ୍ତବ ବିକିରଣରେ ବିକାଶ ହୋଇଅଛି) let that effulging life current or upholding intelligence send to us (ସେହି ପ୍ରାଣ ପ୍ରବାହ ବା ଧାରଣାବତୀ ଧା ଆମ ନିକଟକୁ ପ୍ରେରିତ ହେଉ। We mediate Him (ଆମେମାନେ ତାଙ୍କୁ ଧାନ କରୁ)।

ତାପ: ୫/୨୧.୮.୧୯୫୯

॥ ଶାନ୍ତି ବଡ଼ ନା ମୁକ୍ତି ବଡ଼ ॥

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ ଶାନ୍ତି ବଡ଼ ନା ମୁକ୍ତି ବଡ଼?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଦୁର, ମୁକ୍ତି ଦେଇ ମୋର ହେବ କ'ଣ? ସେ ଅନନ୍ତ କାଳ ଧରି ଅଛନ୍ତି। ଆଉ, ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଅନନ୍ତକାଳ ଧରି ତାଙ୍କର ଦାସ। ତାଙ୍କର ସେବା କରି ଚାଲିବି। ତା'ନହେଲେ existence (ଅସ୍ତିତ୍ୱ) ଲୋପ କରିଦେଇ ମୁକ୍ତିଲାଭ, ସେ ପୁଣି କିଭଳିଆ କଥା? ମୁଁ ବିପଦରୁ ମୁକ୍ତି ଚାହେଁ। କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଏହି ଦେହ ଠାରୁ ମୁକ୍ତି ଚାହେଁ ନାହିଁ।

ତା'ପରେ ହାତ ଦୁଇଟି ଯୋଡ଼ି ସାମ୍ରା ଆଡ଼କୁ ଚିକିଏ ଝୁଙ୍କି ପଡ଼ି କହିବାକୁ ଲାଗିଲେ - ହେ ଠାକୁର! ତୁମେ ତାହା ହିଁ କର ଯା'ଦ୍ୱାରା ମୋର ଆତ୍ମିକ ଲୋପ ହୋଇଯାଏ। ମୁଁ ଯେପରି ତୁମ ପାଖରେ ରହିପାରେ ଜନ୍ମ ଜନ୍ମାନ୍ତର ଧରି। ଭକ୍ତ ଏହା ହିଁ କହିଥାଏ।

ତାପ: ୫/୨୨.୮.୧୯୫୯

॥ ମହାମାୟା ମାନେ କ'ଣ ॥

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ମହାମାୟା ମାନେ କ'ଣ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମାୟା ମାନେ ପରିମାପନ। ଗଛଟାକୁ ଗଛ ପରି କରି, ପୋକଟାକୁ ପୋକ ପରି କରି, ବିଛୁଟାକୁ (ବିଛାଟାକୁ) ବିଛୁର ମତନ କରି, ମଣିଷଟାକୁ ମଣିଷର ମତନ କରି ସେ ତିଆରି କରିଛନ୍ତି। ସେ ଦୁନିଆର ସବୁ କିଛିକୁ ହିଁ ପରିମାପିତ କରିଛନ୍ତି, ତେଣୁ ସେ ମହାମାୟା।

ତାପ: ୫/୨୮.୮.୧୯୫୯

॥ ବ୍ରହ୍ମ ପ୍ରାପ୍ତି କ'ଣ ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ବ୍ରହ୍ମପ୍ରାପ୍ତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ କଥା ଉଠିଲା। ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଦୁନିଆର ସବୁ କିଛି କି ଭାବରେ evolved (ବିବର୍ତ୍ତିତ) ହୋଇ ଉଠିଛି, ଏବଂ ଏହି ସବୁ କିଛିର ସାଥରେ ମୋର କି ସମ୍ବନ୍ଧ ସେହିଟା ଜାଣିବା ହିଁ ବ୍ରହ୍ମପ୍ରାପ୍ତି। ବ୍ରହ୍ମ ହେଉଛି ever-becoming and ever conscious (ଚିର ବର୍ଦ୍ଧନଶୀଳ ଏବଂ ଚିରଚେତନ)। ଦୁନିଆର ସବୁ କିଛିର ମଧ୍ୟରେ ଅଛି ବଞ୍ଚିବା ବଢ଼ିବାର ସମେଗ। ସେ ଗୋଟିଏ ପୋକ ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ସମସ୍ତଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅଛି। ବ୍ରହ୍ମର ବ୍ୟୋତନା ଯା'ର ମଧ୍ୟରେ ଅଛି, ସେ ହୁଏତ science (ବିଜ୍ଞାନ) ଜାଣେ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ science (ବିଜ୍ଞାନ)ର ସାଙ୍ଗରେ ତାର କଥା ମିଳିଯାଏ। ଏଥିପାଇଁ ପ୍ରଥମେ ହିଁ ବରକାର ଯୋଗ। ଇଷ୍ଟ ଯିଏ, ଗୁରୁ ଯିଏ, ତାଙ୍କ ଉପରେ ଯଦି ଶ୍ରଦ୍ଧା ନିଷ୍ଠା ନ ରହେ, ତାହାଲେ ଜ୍ଞାନ-ବିଜ୍ଞାନ ଯେତେ ହିଁ ଥାଉ, କୌଣସି କର୍ମରେ ଆସେ ନାହିଁ। ସେ ମଣିଷ oscillate କରିବ ହିଁ (ଦୋଳୁଲ୍ୟମାନ ହେବ ହିଁ)।

ତାପ: ୫/୧୨.୯.୧୯୫୯

॥ ଈଶ୍ଵରଙ୍କର ରାଜ୍ୟ ଛୋଟ ହୋଇ ଆସୁଛି କି ନାହିଁ ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ହେତୁମାତ୍ତର କହିଲେ - ବର୍ତ୍ତମାନ ତ ମଣିଷ ନିଜର ଚେଷ୍ଟାରେ ସବୁ ଜାଣି ପାରୁଛି । ତା'ହେଲେ Godଙ୍କର kingdom (ଈଶ୍ଵରଙ୍କର ରାଜ୍ୟ) ଧୀରେ ଧୀରେ ଛୋଟ ହୋଇ ଆସୁଛି । ଏହିଟା ଠିକ କି ନୁହଁ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - God ମାନେ କ'ଣ ?

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଯିଏ ଏହି ଶବ୍ଦଟି ପ୍ରୟୋଗ କରିଥିଲେ, ସେ ଏହାର ଅର୍ଥ କରିଥିଲେ - He is all powerful. Root of everything (ସେ ସର୍ବଶକ୍ତିମାନ, ସବୁ ଯାହା କିଛିର ଉତ୍ସ) ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାହା ହୋଇପାରେ । ତାଙ୍କର କ'ଣ conception (ଧାରଣା), ସେହିଟା କେମିତି ଥିଲା, ସେହିଟା discern କରିବାର (ବାଛି ବାହାର କରିବାର) ଜିନିଷ, follow (ଅନୁସରଣ) କରିବାର ଜିନିଷ, workout (ହାତ କଲମରେ) କରିବାର ଜିନିଷ । କିନ୍ତୁ Godର sanskrit root (ସଂସ୍କୃତ ଧାତୁ) ହେଲା ହୁ, ମାନେ to invoke, ଆହ୍ଵାନ କରିବା । ଯେମିତି, Christଙ୍କୁ (ଖ୍ରୀଷ୍ଟଙ୍କୁ) ଆହ୍ଵାନ କରିବା ମାନେ ତାଙ୍କର attributesରେ (ଗୁଣାବଳୀରେ) ମୋର ଭିତରଟାକୁ ଅଭିଷିକ୍ତ କରିବା, ତାଙ୍କର ଭାବବୃତ୍ତି ଅନୁଯାୟୀ ମୁଁ active (କ୍ରିୟାଶୀଳ) ହୋଇ ଉଠିବି, ମୋର conduct (ଆଚରଣର) ଭିତରେ ତାହା ସମ୍ପାଦିତ ହେବ । ଏହି ହେଲା invoke (ଆହ୍ଵାନ) । ଆପଣ ଶିକ୍ଷକ ନା ? ଯେଉଁ କାମ କରୁଛନ୍ତି, ଶୁବ ଭଲ । ଆପଣ କିନ୍ତୁ ଆପଣଙ୍କର ଛାତ୍ରକୁ କେତେବେଳେ ବି ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ ଫୁଲ୍‌ଷ୍ଟପ ଦେଇ କହି ପାରିବେ ନାହିଁ, ଏହିଠାରେ ତୁମର ଜାଣିବାର ଶେଷ । ଈଶ୍ଵର-ଉପାସନା ବି ତାହା ହିଁ, ତାର ଶେଷ ନାହିଁ । ସେ ଅନନ୍ତ, ତେଣୁ ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଚାଲିବା ବି ଅନନ୍ତ । ଈଶ୍ଵର ମାନେ ?

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଈଶ୍ଵର ମାନେ ଐଶ୍ଵର୍ଯ୍ୟସମ୍ପନ୍ନ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଈଶ୍ଵର ମାନେ ଅଧିପତି, ଆଧିପତ୍ୟ । ଆଧିପତ୍ୟ ହେଲା ଧାରଣା ପାଳନା ସମେତ । ଧାରଣା-ପାଳନ ସେମନ୍ତନା-ଅଭିଷିକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଯେତେ ହିଁ ଫୁଟି ଉଠିବ ଆପଣଙ୍କ ଭିତରେ, ସେତେ ହିଁ ଆପଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଈଶ୍ଵର ଅଧିଷ୍ଠିତ ହେବ । ଏହି ଧାରଣା-ପାଳନୀ urge (ସମେତ) କମ ବେଶୀ ସମସ୍ତଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅଛି ।

ଅଛି କାହିଁକି ? କାରଣ ଆମ୍ଭେମାନେ ବଞ୍ଚିବାକୁ ଚାହୁଁ । ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଯୁଧ୍ଵା, ତୃଷ୍ଣା, ଭୟ ଯାହାକିଛି ଅଛି, ସବୁ ନେଇ ହିଁ ବଞ୍ଚିବାକୁ ଚାହୁଁ । ଆଉ ଚାହୁଁ freedom (ସ୍ଵାଧୀନତା) । Freedom କିଭଳି ? ଯେତେବେଳେ ଆମ୍ଭେମାନେ ସମସ୍ତେ ମିଶି ଦ୍ଵିୟଙ୍କ ଘରେ ଥାଉ ପରସ୍ପର inter-interested (ପାରସ୍ପରିକ ସ୍ଵାର୍ଥ ସମ୍ବନ୍ଧ) ହୋଇ, ସେତେବେଳେ ହୁଏ ପ୍ରାଦମ୍ (ପ୍ରୀ-ପ୍ରୀତି, ଦମ (ବୈଦିକ=ଗୃହ) ବା freedom. ଏହି ରକମ ଅଛି liberty (ସ୍ଵାଧୀନତା) । Liberty ମାନେ ବି କିନ୍ତୁ ଯେମିତି ଖୁସି ସେମିତି ଚାଲିବା ନୁହଁ । Libertyର root meaning (ଧାତୁରୁତ ଅର୍ଥ) ହେଲା to grow (ବର୍ଦ୍ଧନ) । Liberty ସେହିଠାରେ ଅଛି କୁହାଯାଏ, ଯେଉଁଠାରେ ମୋର growingର (ବୃଦ୍ଧିମୁଖର ଚଳାଚର) ସ୍ଵାଧୀନତା ଅଛି; ପ୍ରୀତିପୂର୍ଣ୍ଣ ଅନୁକୂଳନରେ ଭିତର ଦେଇ ମୁଁ ଯେଉଁଠି ବଢ଼ିପାରେ, ଏହି ସ୍ଵାଧୀନାର ଦିଗରେ ଅବାଧ ଭାବରେ ଚାଲିପାରେ । ସେଥିପାଇଁ ଦରକାର କୁଶଳ କୌଶଳୀ ତତ୍ପର୍ୟ୍ୟାର ଭିତର ଦେଇ actively (ତତ୍ପରତାର ସହିତ) ଅନୁଶୀଳନ କରିବା ।

ତାପ; ୪/୨୪.୧୦.୧୯୫୯

॥ ଗୁରୁ ସ୍ଵୟଂସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରି ତୋଳି ପାରନ୍ତି କି ନାହିଁ ।।

ବିହରାଗତ ଜଣେ ଭଦ୍ରଲୋକ ଗୁରୁଙ୍କ ପ୍ରୟୋଜନାୟତା ସମକ୍ଷରେ କଥା ଉଠାଇଲେ ।

ସେହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଗୁରୁଙ୍କୁ ନେଇ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ଚାଲିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ତା'ନହେଲେ ଆମର balance (ସମତା) ରହିବ ନାହିଁ । ଯାହା ଖୁସି ତାହା କରି ଚାଲିବା ହେବ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଗୁରୁ କ'ଣ ମୋତେ ସ୍ଵୟଂସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରି ତୋଳିପାରିବେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଗୁରୁଙ୍କ ଉପରେ ଯଦି ମୋର ନିଷ୍ଠା ରହେ ଆଉ ତାଙ୍କର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଗୁଡ଼ିକ ଯଦି ଠିକ ମତ work out କରେ (କର୍ମରେ ଫୁଟେଇ ତୋଳେ) ତାହାଲେ ଏହାରି ଭିତର ଦେଇ ମୋର experience (ଅଭିଜ୍ଞତା) ବଢ଼ିବ, ମୁଁ educated (ଶିକ୍ଷିତ) ହୋଇ ଉଠିବି । ଏହି ଜ୍ଞାନ ଲାଭର ପଛରେ ଅଛି ଶ୍ରଦ୍ଧା ଓ ଭଲ ପାଇବା । ମଣିଷ ଯାହାକୁ ଭଲପାଏ, ତା'ପାଇଁ କରେ । ଧୀରେ ଧୀରେ ତା ସମକ୍ଷରେ ଜାଣିବା ହୁଏ । ଶ୍ରଦ୍ଧାଛାଡ଼ା କିଛି ହୁଏ ନାହିଁ । ଗୁରୁଙ୍କ ଠାରୁ ମୁଁ ଯଦି ବଡ଼ ବି ହୁଏ,

ତାହାହେଲେ ବି ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଶ୍ରଦ୍ଧା ନେଇ ହିଁ ଜୀବନରେ ଚାଲିବା ଦରକାର । ପୂର୍ବକାଳରେ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ଯେତେବେଳେ ସମାବର୍ତ୍ତନ ନେଇ ଗୁରୁଗୃହରୁ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ କରୁଥିଲେ, ତା'ପରେ ବି କେତେବେଳେ ହେଲେ ଗୁରୁଙ୍କ ପ୍ରତି ତାର ଶ୍ରଦ୍ଧା ନଷ୍ଟ ହେଉ ନଥିଲା ।

ତାପ: ୫/୨୯. ୧୦. ୧୯୫୯

II ଶିବର ଗୋଟିଏ ନାମ 'ନକୁଳ' କାହିଁକି ।।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଶିବର ଗୋଟିଏ ନାମ ଅଛି ନକୁଳ । କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯାହାଙ୍କର କୌଣସି କୁଳ ନାହିଁ, କିନାରା ନାହିଁ, limitation (ସୀମା) ଯାହାଙ୍କର ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ବୋଧ ହୁଏ ତାଙ୍କ ନାମ ନକୁଳ ।

ତାପ: ୫/୧୨. ୧୧. ୧୯୫୯

II ଦେବତା ଆଉ ଈଶ୍ବରଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ କ'ଣ ।।

ଦେବତା ଓ ଈଶ୍ବର ନେଇ କଥା ଉଠିଲା ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଦେବତା ଆଉ ଈଶ୍ବର ଭିତରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଅଛି । ଦେବତା ହେଲେ hero (ବୀର), ଯାର ଦୀପ୍ତି ଅଛି । ଆଉ ଈଶ୍ବରତ୍ବ ମାନେ ଆଧିପତ୍ୟ । ଅଧିପତିରୁ ଆଧିପତ୍ୟ । ଅଧିର ମଧ୍ୟରେ ଧା ଅଛି, ଯାର ମାନେ ଧାରଣା । ଆଉ ପତି ପା-ଧାତୁରୁ ମାନେ ପାଳନ । ତାହାଲେ ଯେଉଁ source (ଉତ୍ସ) ଠାରୁ ମଣିଷ ଧାରଣ-ପାଳନ ପାଏ, ସେ ହିଁ ଈଶ୍ବର । ଯେ ଧାରଣ-ପାଳନ କରନ୍ତି, ତାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଈଶ୍ବରତ୍ବ ଥାଏ । କେହି ଯଦି auto-initiative urge (ସ୍ବତନ୍ତ୍ର ଦାୟିତ୍ବପୂର୍ଣ୍ଣ ସମ୍ବେଗ) ନେଇ ତୁମକୁ ଧାରଣ-ପାଳନ କରେ, ତାହାଲେ ସେ ତୁମର ଈଶ୍ବର । ପୁଣି ମୁଁ ଯଦି ତୁମକୁ ଧାରଣ-ପାଳନ କରେ ଆଉ ତୁମେ ଯଦି ଆଧୃତ ନହୁଅ, ତାହାଲେ କିନ୍ତୁ ତୁମେ loser (କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ) ହେଲ । ପୁଣି ରାଜାକୁ ବି ଈଶ୍ବର କହନ୍ତି । ଯେମିତି କନୋଜ-ଈଶ୍ବର । ମାନେ କନୋଜକୁ ଯିଏ ଧାରଣ ପାଳନ କରନ୍ତି ।

ତାପ: ୫/୫. ୧୨. ୧୯୫୯

II ଶାରୀରିକ, ମାନସିକ, ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ - ଏକଥା ଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ଶାରୀରିକ, ମାନସିକ, ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଏହି କଥାଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରଚଳିତ ଅଛି । ସେ ଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆତ୍ମମାନଙ୍କର conscious (ଚେତନା) ଧୃତି ଯେଉଁଠା,

ଯାହା ନେଇ ଆତ୍ମେମାନେ ରହୁ, ସେହିଟା ହେଲା ସମ୍ବେଗ । ଯେଉଁ ସମ୍ବେଗ ଦ୍ବାରା ଆତ୍ମେମାନେ ବଞ୍ଚିଥାଉ, ବଢ଼ିଥାଉ, ସେହିଟା ଯଦି କୌଣସି କାରଣରୁ blocked (ବୁଦ୍ଧ) ହୋଇଯାଏ ତାହାଲେ ଆତ୍ମେମାନେ ମରି ଯିବୁ । ମାନସିକତା ମାନେ ମୁଁ ବୁଝେ, ଭିତରର ମନନଶୀଳତା, ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ମାନେ ମୁଁ ବୁଝେ, ମୋର trail of life (ଜୀବନର ଧାରା) ଯା'ଦ୍ବାରା ଧରି ରଖା ହୁଏ । ଆଉ ଶରୀର ହେଲା ଏହି ଦେହ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - କିନ୍ତୁ ସାଧାରଣ ଭାବରେ ତ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ମାନେ କୁହାଯାଏ, unison of facts (ଘଟଣାବଳୀର ଏକତାନତା) ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ହେଲା ଅଧି + ଆତ୍ମିକତା । ସେହିଟା achieve (ଅର୍ଜନ) କରିବା ଦରକାର । Achieve (ଅର୍ଜନ) କରିବା ପାଇଁ ଦରକାର observation and experience (ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ଓ ଅଭିଜ୍ଞତା) । ଏହି ଯେ କଥା କହୁଛି । କଥା କହିବାର ପଛରେ ଥାଏ ଗୋଟିଏ conglomeration of facts (ବିଷୟ ସମୂହର ଗୁଚ୍ଛିକରଣ) । ସେଗୁଡ଼ିକ ନେଇ ଯେତେବେଳେ deal (ବର୍ତ୍ତା) କରୁ, ସେତେବେଳେ ହିଁ ସେ ବିଷୟ ମନେ ପଡ଼ୁଛି । ସେହିଟା ମୋତେ exalt (ଉଦ୍ଧାତ୍ତ) କରୁଛି । ଆଉ ସେତେବେଳେ-ସେତେବେଳେ ହିଁ ସେହି ବିଷୟରେ କଥା କହୁଛି । ସେହିଟା ହିଁ 'ଅହମ୍', ମାନେ ମୁଁ ହୋଇଥାଏ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଅହମ୍ ତା'ହେଲେ ଏହାର ହିଁ ସୃଷ୍ଟି । ବାହାରର କିଛି ଗୋଟିଏ ନୁହଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ନା । ମୋତେ ଏହି ରକମ କରି ରଖୁଛି । ହୋଇ ଉଠିବାର conscientious consciousness (ସୁଯୁକ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ସଚେତନତା) ଠାରୁ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଅହମ୍ ଗଜାଏ । ପୁଣି ଆତ୍ମେମାନେ ଯେ କଥା କହୁ, ଟିକିଏ ବଡ଼ ନ ହେଲେ ଆଉ କହି ପାରୁନା - ମୁଁ ହିଁ ବା କ'ଣ ତୁମେ ହିଁ ବା କ'ଣ । ଛୋଟବେଳରେ ମା'ର ଦୁଧ-ଚୁଧ ଖାଉ, ଖାଇ ଟିକିଏ ବଡ଼ ହେଉ, ବଡ଼ ହୋଇ universeରେ (ବିଶ୍ବରେ) ପ୍ରସାରିତ ହୋଇପଡ଼ୁ । ସେତେବେଳେ ନାନା ବିଷୟ ସହିତ conflict (ସଂଘାତ) ହୁଏ, ସେଥିରୁ experience (ଅଭିଜ୍ଞତା) ବଢ଼େ । ଏହି ଭାବରେ ମୁଁ ବୋଧଥା ଗଜାଏ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କର ଅହମ୍ କ'ଣ ଅଲଗା ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଅଲଗା ହେବ ନାହିଁ ? ଅହମ୍‌ଟା ଜାଗି ଉଠେ conflictର

(ସଂଘାତରେ) ଭିତର ଦେଇ। Conglomeration of energyର (ଶକ୍ତିର ଏକୀକରଣର) ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଏହିଟା ହୁଏ। ମୁଁ ସେଥିରେ dilated (ପ୍ରସାରିତ) ହୋଇଯାଏ। ସେଥିପାଇଁ tradition (ସିଦ୍ଧିହ୍ୟ)ର ଏହି ଭଳିଆ ମହିମା। Tradition (ସିଦ୍ଧିହ୍ୟ)ର ମଧ୍ୟରେ ବି conflict (ସଂଘାତ) ଅଛି। Spirit (ଜୀବନୀ ଶକ୍ତି) ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ସମସ୍ତଙ୍କର ଅଛି। କିନ୍ତୁ conflict (ସଂଘାତ) ନହେଲେ spirit (ଜୀବନୀଶକ୍ତି) ଠିକ ପାଉନା। ଆଉ how to exist (ଅସ୍ତିତ୍ବ ରକ୍ଷା ହେବ କିପରି), ଏହିଥିରୁ ଆସେ conflict (ସଂଘାତ)। ଆମେମାନେ ଯେତେବେଳେ ପିଲା ଥାଉ, ସେତେବେଳେ ଆଲୁଅ ବା ଗଛ ଯାହା ଦେଖୁ ମୁଁ ତାହାହିଁ ହୋଇ ଯାଉଥିଲି। ମୋର ଆହୁରି ମନେ ଅଛି, ଯେତେବେଳେ ଖୁବ ଛୋଟ ଥିଲି, ଅହଂ ସେତେବେଳେ ପଲ୍ଲୁ ହୋଇ ନାହିଁ, ମନେ ହେଉଥିଲା, ଏହିଠୁଁ ଗୋଟିଏ ବାଉଁଶ ଦେଇ ଆକାଶକୁ ଚଢ଼ି ଦେଲେ ହେବ। ଏହା ମୋର ପରିଷ୍କାର ମନେ ଅଛି। Vividly (ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ) ମନେ ପଡ଼େ। ତା'ପରେ ଯେତେ ବଡ଼ ହେବାକୁ ଲାଗିଲି, ଆକାଶ କ୍ରମେ ସେତେ ଦୂରରେ ଯିବାକୁ ଲାଗିଲା।

ତାପ: ୫/୧୫.୧୨.୧୯୫୯

II ପାତିତ୍ବ ଠାରୁ ରକ୍ଷା କରିବ କିଏ।।

ଜଣକର ଗୋଟିଏ କଥାର ଉତ୍ତରରେ ତାହାଣ ହାତଟି ବରାଭୟ ମୁଦ୍ରାରେ ସାମାନ୍ୟ ଉତ୍ତୋଳିତ କରି ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - 'ସର୍ବଧର୍ମାନ ପରିତେଜ୍ୟ ମାମେକଂ ଶରଣଂ ବ୍ରଜ।' ତା'ପରେ ପୁଣି ସାତାବିକ ଅବସ୍ଥାକୁ ଆସି କହିଲେ - ତୁମର ଯାହା ଯାହା କରଣୀୟ, ଯାହା ଯାହା ଧୃତି ଅର୍ଥାତ୍ ଯାହା ଯାହା ତୁମକୁ ଧରି ରଖେ ତାହା ବହୁ ରକମରେ ଅଛି। ତୁମେ ଏହି ବହୁଧାବିଭକ୍ତ ହୋଇ ଯାଅ ନାହିଁ। ତୁମର ଏକମାତ୍ର duty (କର୍ତ୍ତବ୍ୟ) ହେଉ to maintain me with active effulgent urge (ସକ୍ରିୟ ପ୍ରତ୍ୟାସ୍ତ ସମେଶ ନେଇ ମୋତେ ଭରଣ କରି ଚାଲିବା)।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ସର୍ବଧର୍ମ କି ରକମ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏହି ଧର କାଳୀପୂଜା କରୁଛି, ସୂର୍ଯ୍ୟ କରୁଛି, ତା'ପାଟିରେ ଯୋଗ ଦେଉଛି, ଏହିଟା କରୁଛି, ସେହିଟା କରୁଛି, ଏହି ରକମ ବହୁ ବ୍ୟାପାର ଅଛି। ତୁମର ଏହିସବୁ କର୍ମ, ଚଲା-ଦୁଲା ମୋ ପାଇଁ ହେଉ। ସେହିଟା ଯେତେବେଳେ ହୋଇ

ଉଠିବ, ସେତେବେଳେ ତୁମ ଭିତରର ଯେ concentric energatic urge (କେନ୍ଦ୍ରାନ୍ତର ଉଦ୍ୟମୀ ସମେଶ), ସେହିଟା rationalised (ସ୍ୱୟଂକ୍ରିୟ) ହୋଇ ଉଠିବ। ଆଉ, ତାହା ହିଁ ତୁମକୁ ସମସ୍ତ ପାତିତ୍ବ ଠାରୁ ରକ୍ଷା କରିବ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ପାପ କ'ଣ ? ମୋକ୍ଷ ହିଁ ବା କ'ଣ ? ମୋକ୍ଷ କଥାଟା କହିଲେ କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପାପ ମାନେ ଯାହା ରକ୍ଷା କରିବାରୁ ପତିତ କରେ। ଆଉ ମୋକ୍ଷ ହେଲା ମୋଚନ, rescue (ଉଦ୍ଧାର)। I shall rescue you from all the fallen affairs (ଯାବତୀୟ ପାତିତ୍ବସମ୍ପର୍କ ବିଷୟ ଠାରୁ ମୁଁ ତୁମକୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବି)।

ତାପ: ୫/୧୭.୧୨.୧୯୫୯

II ଚତୁର ମାନେ କ'ଣ।।

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ ... ଗୋଟିଏ ଅଛି, 'ଯେଇ ଜନ କୃଷ୍ଣ ଭଜେ ସେ ବଡ଼ ଚତୁର'।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କୃଷ୍ଣ ମାନେ କିନ୍ତୁ ଏହି concentric energetic urge (କେନ୍ଦ୍ରାନ୍ତର ଉଦ୍ୟମୀ ସମେଶ)। ତାହା ସମସ୍ତଙ୍କ ଭିତରେ ଅଛି। ସେହିଟା ଯେତେବେଳେ ମଣିଷ ଇଷ୍ଟଙ୍କ ସେବାରେ ଲାଗାଏ ସେତେବେଳେ ସେ ଚତୁର ହୋଇ ଉଠେ। ମାନେ ଚୌକସ ହୋଇ ଉଠେ। ଚତୁର (ଚତୁଃ) ମାନେ ଚାରି ନା ? ତେଣୁ ଚତୁର ହେବାମାନେ ଚାରି ଆଲୁଅ ଦେଖୁ ଚାଲିବା, ଚାରି ଦିଗକୁ ନଜର ରଖିବା।

ତାପ: ୫/୧୭.୧୨.୧୯୫୯

II ସପ୍ତ ସର୍ଗ କ'ଣ।।

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଆଜ୍ଞା, ଏହି ଯେ ସପ୍ତ ସର୍ଗର କଥା ଶୁଣାଯାଏ, ତା'କଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସପ୍ତଲୋକ ବା ସପ୍ତ ଆଶ୍ରମାନ, ହେଲା ମଥାର cortexରେ(ବାହାରର ଆବଶରେ) ଯେ ସାତଟା Layer (ସ୍ତର) ଥାଏ ତାହାହିଁ। ପ୍ରଥମ ହେଲା ଭୃଷ୍ଟ, ମାନେ ହେବା, ତା'ପରେ ଭୃଷ୍ଟ - ଯିଏ ଉତ୍ପନ୍ନ ହେଉଛି। ସଃ ହେଲା existence (ଅସ୍ତିତ୍ବ), ଦୁ୍ୟଲୋକାୟିତ ସଃ। ମହ ହେଲା ବିରାଟ ବା ବିସ୍ତୃତି। ଜନ - ଯେଉଁଠି ଜନ୍ମ ହୁଏ । ତପଃ-ତପଶ୍ଚରଣ କରିବା ଆଉ ସତ୍ୟ ହେଲା ବିଦ୍ୟମାନତାର ପ୍ରତୀକ।

ତାପ: ୬/୨୨.୧୨.୧୯୫୯

॥ ‘ବୃନ୍ଦାବନରେ ଅପ୍ରାକୃତ ନବୀନ ମଦନ’ ଏକଥାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ କ’ଣ ॥

ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଆଜ୍ଞା, ‘ବୃନ୍ଦାବନେ ଅପ୍ରାକୃତ ନବୀନ ମଦନ’ ଏକଥାଟିର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ କ’ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଅ ମାନେ ନା । ପ୍ରାକୃତ ମାନେ Materialised (ମୂର୍ତ୍ତି) । ଅପ୍ରାକୃତ ମାନେ ହେଲା not materialised (ମୂର୍ତ୍ତି ନୁହେଁ, ବାସ୍ତବରେ ନୁହେଁ) । ଆଉ ମଦନ ହେଲା ଏହି urge (ସମେଗ) । ସେହିଟା ଅପ୍ରାକୃତ ବୋଲି ହିଁ ଚିରନବୀନ । ତାଙ୍କ ଭିତରେ ସହିତା ଅଛି ବୋଲି ହିଁ ସେ ଦୁନିଆକୁ ଉପଭୋଗ କରି ଚାଲି ପାରନ୍ତି । ସେ ଶାଶ୍ୱତ, ପୁରାଣ-ପୁରୁଷ, ever old (ଚିରପୁରାତନ), ଅଥଚ ever new (ଚିର ନବୀନ) । ଯେମିତି ଆପଣ old (ପ୍ରବୀଣ), କିନ୍ତୁ ଆପଣଙ୍କର ପିଲା new (ନବୀନ) । ଏହି ପରି ଭାବରେ ଚାଲି ଆସିଛି ଆଉ କ’ଣ ! ଆଉ ଶଙ୍କର ପରମ୍ପରାମାନେ ସହିତାକୁ ଅସାକାର କରି ଚାଲନ୍ତି । ସେମାନେ ‘ନେତି ନେତି’ କରନ୍ତି, ‘କେହି ନାହିଁ କିଛି ନାହିଁ’ କରି ଆଗେଇଛନ୍ତି ।

ତାପ; ୬/୯.୧.୧୯୬୦

॥ କାହାରି ପ୍ରକୃତି ବଦଳେ କି ନାହିଁ ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ହଜରତ ମହମ୍ମଦ କହିଛନ୍ତି - କାହାରି ପ୍ରକୃତି ବଦଳିଛି, ଏକଥା ବିଶ୍ୱାସ କର ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଗାତାରେ ପ୍ରକୃତି ନେଇ କି ଯେ ଅଛି, ‘ପ୍ରକୃତି’ ସାମରଷ୍ଟଭ୍ୟ - ନା କ’ଣ ?

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ହଁ, ‘ବିସ୍ମୃତାମି ପୁନଃ ପୁନଃ’ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାର ମାନେ ?

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ମୁଁ ପ୍ରକୃତିକୁ ଅବରୁଦ୍ଧ କରି ସୃଷ୍ଟି କରେ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏହି ଯେ ଗାତାରେ କୁହାଯାଇଛି ‘ଅବିଷ୍ଟଭ୍ୟ’ ସେହିଟା ଗୋଟିଏ ଆଶୀର୍ବାଦ କଥା । ତାର ମାନେ ତୁମେ କରି ପାର - ତୁମର ପ୍ରବୃତ୍ତିକୁ benumbed (ନିଷ୍ପ୍ରସ୍ତ) କରି । ଦରକାର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟପାଳୀ ଆପୁରୁଷମାଣ । ଇଷ୍ଟଙ୍କର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ - ଅନୁପାତିକ ଚଳନ-କଥନ । ତାଙ୍କୁ କେନ୍ଦ୍ର କରି ଆଦୁନିୟମନୀ ଆଗ୍ରହ ନେଇ କର, ଚାଲି । ତା’ନହେଲେ ପାରିବ କି ଭାବରେ ?

ତାପ; ୬/୧୫.୧.୧୯୬୦

॥ ଆତ୍ମା କି ଭାବରେ ଅନୁପ୍ରବେଶ କରେ ॥

ଜଣେ ଜାଣିବାକୁ ଚାହିଁଲେ ଗୋଟିଏ ଆତ୍ମା କି ଭାବରେ ବାଜି ଭିତର ଦେଇ ଅନୁପ୍ରବେଶ କରେ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆତ୍ମା ମାନେ ମୋର motive power (ଚାଳକ ଶକ୍ତି) । ସେହିଟା seedର (ବାଜର) ମଧ୍ୟ ଦେଇ impregnated (ଅନୁପ୍ରବେଶ) ହୁଏ, ovaର (ଫିମ୍ବରିଆ) ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଯାଇ ତାକୁ fertile (ଉର୍ବର) କରେ । ଏହା ଯେ ବାହାରୁ ଗୋଟିଏ ଆସେ ତା’ ନୁହଁ । ଆପଣଙ୍କ ରକମର ହୋଇ ହିଁ ସେହିଟା ଅନୁପ୍ରବେଶ କରେ । ପୁଣି, ପ୍ରତ୍ୟେକଟା grainର ହିଁ (ଦାନାର ହିଁ) latitude (ବିସ୍ତାର) ଅଛି । ତାହା ଅଛି ବୋଲି ପ୍ରତ୍ୟେକଟା grainର (ଦାନାର) ମଧ୍ୟରେ ହିଁ acquisition (ଅର୍ଜନ) କରିବାର କ୍ଷମତା ଅଛି । ସେଇଥି ପାଇଁ ଆପଣଙ୍କ ପିଲା ଭିତରେ ଆପଣଙ୍କର ଯେ ଗୁଣ ତା ତ ଅଛି ହିଁ, ତା’ଛଡ଼ା ଆହୁରି ବହୁ ରକମ ଗୁଣ ବିକାଶ ଦେଖାଯାଏ । ଏହି ଯେ କଥା ଅଛି, ‘ପୁରାତ୍ ପିଣ୍ଡ ପ୍ରୟୋଜନମ୍’ । ପିଣ୍ଡମାନେ ଏହି ଦେହ । ଦେହକୁ ଆଶ୍ରୟ କରି ହିଁ ଗୁଣ ଗୁଡ଼ିକ ବିସ୍ତାର ଲାଭ କରେ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - କୌଣସି ବିଗତ ମଣିଷ କ’ଣ ତାର ବଂଶର ମଧ୍ୟ ପୁଣି ଫେରି ଆସେ ? ସେହିଟା କ’ଣ ସବୁ ସମୟରେ ସମ୍ଭବ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Affinity (ସଦୃଶତା) ସେଠାରେ ଦେଖା ଥାଏ ତ !

ତାପ; ୬/୨୦.୧.୧୯୬୦

॥ ଜଡ଼ ଓ ଚେତନା ଅଲଗା କି ନୁହଁ ॥

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଜଡ଼ ଆଉ ଚେତନ ତ ଅଲଗା ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏଠାରେ ଜଡ଼ ଓ ଚେତନ ବୋଲି ଅଲଗା କିଛି ନାହିଁ । ଏକର ହିଁ ଦୁଇଟା ରକମ । ଚେତନା କ’ଣ ? ଚେତନା କେଉଁଠାରୁ ଆସିଲା ? ଆମ ମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଅଛି energetic life urge (ଉଦ୍‌ବ୍ୟାମୀ ଜୀବନ ସମେଗ) । ସେହି urgeର (ସମେଗର) ଗୋଟିଏ thrill (ସ୍ୱନ୍ଦନ) ଅଛି । ସେହିଟା ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ପରିବେଶର ସବୁ କିଛିର ଉପରେ ଯାଇ ଲାଗୁଛି । ତାହାରି ଫଳରେ ପାରିବେଶିକ ଜଗତ ସମୟରେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ବୋଧ ଆସେ । ଯେଉଁ କ୍ରିୟା ଏହି ବୋଧ ଗଢେଇ ତୋଳେ, ତାହା ହିଁ ଚିତ୍ ବା ଚେତନା । ଏହି ଚେତନା ଯେଉଁଠାରେ ସଂଘାତପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ,

ତାକୁ ହିଁ ଆମେମାନେ ଜଡ଼ କହୁ । ସେଥିପାଇଁ ମୋର କଥା, ହସ୍ତତ କୁହ ସବୁ ହିଁ matter (ବସ୍ତୁ), ନୁହେଁ ତ କହୁ ସବୁ ହିଁ spirit (ଶକ୍ତି) ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଏହା ଗୋଟିଏ mental processର (ମାନସିକ ପ୍ରକ୍ରିୟାର) ମତନ କୁହାଯାଏ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Mental process (ମାନସିକ ପ୍ରକ୍ରିୟା) କିପରି ମୁଁ ଜାଣେ ନାହିଁ । ମୁଁ ବୁଝେ, ମୋ ମୁଣ୍ଡ ଭିତରେ ସବୁଟାର ଛବି ଅଛି । ଆଉ ମୋର nerve ଅଛି । Nerveର ଭିତର ଦେଇ ତାଲେ ମନନ କ୍ରିୟା । Laboratory workର (ଗବେଷଣାଗାରର ଅନୁଶୀଳନର) ଭିତର ଦେଇ ଯେମିତି ଗୋଟିଏ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଫଳ ମିଳିଯାଏ, ଏହି ମନନର ଭିତର ଦେଇ ବି ସେମିତି ନାନା ପ୍ରକାର ଛବି ଜାଣି ଉଠେ । ଅବଶ୍ୟ ସେ ଦିଗରେ ଝୋଙ୍କା ରହିବା ଦରକାର ।

ତାପ: ୬/୯.୨.୧୯୬୦

II 'ବିହିତବହିତୁ ଚରିତ୍ରମଖେଦମ' ମାନେ କ'ଣ ।।

ଶ୍ରୀ ଜୟଦେବ - ବିରଚିତ ଦଶାବତାର - ସୋତର ମଧ୍ୟରେ 'ବିହିତବହିତୁ ଚରିତ୍ରମଖେଦମ' କଥାଟିର ମାନେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ।

ଜଣେ ପ୍ରତୀକିତ ବଙ୍ଗଳା ଅର୍ଥ କହିଲେ ।

ସେହିଟା ଶୁଣିବା ପରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିବାକୁ ଲାଗିଲେ - ବହିତୁ ମାନେ ଯାହା ବହନ କରି ନେଇଯାଏ । ବିହିତଭାବରେ ବହନ କରି ନେଇ ଯାଏ ଯେ ଚରିତ୍ର, ତାହାହେଲା 'ଅଖେଦମ', ମାନେ କ୍ଳାନ୍ତିହୀନ, ଆଗ୍ରହ ଉଦ୍‌ଘାତ ଅବିଶ୍ରାନ୍ତ ଅନୁବେଦନାୟକ । ଏହି ରକମ ଚରିତ୍ର ନେଇ ହିଁ ଅବତାର ପୁରୁଷ ଆବିର୍ଭୂତ ହୋଇଥାନ୍ତି । ଏମିତି ଅନେକ ପିଲା ପିଲି ଅଛନ୍ତି ନା ଯେ, ବାରଣ କରିଲେ ବି କଥା ଶୁଣନ୍ତି ନାହିଁ, ସେ ଯେତା କରିବ ତାହା କରିବ ହିଁ । ଏହି ହେଲା 'ଅଖେଦମ' ଭାବ ।

ଅନୁଲେଖକ - ଏହି ସୋତରେ ଜଳକି ଅବତାରକୁ 'କରାଳ' କୁହାଯାଇଛି କାହିଁକି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କରାଳ ମାନେ କ'ଣ ଦେଖା ତ । କୃ-ଧାତୁ ଏହା ମଧ୍ୟରେ ଅଛି କି ନାହିଁ ?

ଅଭିଧାନ ଦେଖୁ କୁହାଗଲା, କରାଳ ଶବ୍ଦ ମଧ୍ୟରେ କୃ ଓ ଅଲ୍ ଦୁଇଟି ଧାତୁ ଅଛି । କୃ ମାନେ କରିବା, ଅଲ୍ ମାନେ ଭୂଷଣ, ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତି, ସାମର୍ଥ୍ୟ । ପରେ ଲେଖା ଅଛି, ଏହିଟା କୃ ଧାତୁ ବି ହୋଇପାରେ, ତାର ମାନେ ବିଷେଷ ଓ ହିଂସା ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଶୁଣି ଯେପରି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ କହିଲେ - ଏହି ତ ଠିକ ଅଛି । କରାଳ ମାନେ active indomitable energetic urge (ସକ୍ରିୟ ଅଦମ୍ୟ ଉଦ୍ୟମୀ ସମେତ) ଥିଲା । କରିବାର ପଥରେ ଯେ ସବୁ ବିଷେଷ ଅଛି, ତାକୁ ସେ ହିଂସା କରନ୍ତି ।

ତାପ: ୬/୨୦.୩.୧୯୬୦

II 'ବିଭୂ-ଚୈତନ୍ୟ' ମାନେ କ'ଣ ।।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ଏହି ଯେ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି, ପ୍ରତିଟି ସୃଷ୍ଟି ହିଁ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ବିଶେଷ ଏକକ, ଈଶ୍ବର ହିଁ ମଣିଷ, ଜଗତ ସବୁ କିଛି ହୋଇଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସବୁ ମଣିଷ ସମାନ ନୁହଁନ୍ତି । ପ୍ରତିଟି ମଣିଷର ମଧ୍ୟରେ ବିଶେଷତ୍ବ ଅଛି ।

ଜଣେ କହିଲେ - ବୈଷ୍ଣବମାନେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ କହନ୍ତି ବିଭୂ-ଚୈତନ୍ୟ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ବିଭୂ-ଚୈତନ୍ୟ ମାନେ ହେବାର ଚୈତନ୍ୟ । ସବୁ କିଛି ହୋଇଛନ୍ତି ସେ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ତାହାଲେ ବି ଜୀବ ସାଙ୍ଗରେ ତାଙ୍କର ତ ଭେଦ ଅଛି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଭେଦ ହେଲା ଏହି ହୋଇ ଉଠିବାର ଭେଦ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଜୀବ କେତେବେଳେ ବି 'ସେ' ହୋଇପାରେ ନା, ଏ ଭେଦ ରହିଥିବ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସେଥିପାଇଁ ଚୈତନ୍ୟଦେବଙ୍କର କଥା ଅଛି, ଜୀବ ନିତ୍ୟ କୃଷ୍ଣଦାସ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରତିଟି ଜୀବ ହିଁ ସେ ତା'ରକମରେ ଅଲଗା । ଈଶ୍ବର ଏକ, ତେଣୁ ପ୍ରତିଟି ସୃଷ୍ଟିର ଭିତରେ ଅଛି ଏକକତ୍ବ, ଯାହା ତାର ନିଜସ୍ବ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ।

ତାପ: ୬/୨୭.୩.୧୯୬୦

II 'ସର୍ବ ଖଲ୍ଲିଦ' ବ୍ରହ୍ମ' କାହିଁକି ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ବ୍ରହ୍ମବିଦ ମାନେ ଯେଉଁଠି ଯାହା ଅଛି ତାର ସବୁ attribute (ଗୁଣ) କୁ ଜାଣିବା with all its adjustment (ତାର

ସର୍ବବିଧି ବିନାୟନା ସହ)। ଏହି ଯେ କୁହାଯାଏ 'ସର୍ବ ଖଲ୍ଲିଦଂ ବ୍ରହ୍ମ', ଖଲ୍ଲୁ ମାନେ କ'ଣ ?

ଜଣେ କହିଲେ - ନିଶ୍ଚୟ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ହଁ । ଆଉ ଇଦଂ ମାନେ ?

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଏହି ସବୁ ଯାହା କିଛି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ହଁ, ଏହି ସବୁ ଯାହା କିଛି ହିଁ ବ୍ରହ୍ମ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ସବୁ ହିଁ ଯେମିତି ସେହି ଆଦି ଉପାଦାନ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆଦି ଉପାଦାନର ରଜମମାରି adjustment (ବିନାୟନା) । ଯାହା କିଛି ହୋଇ ତାହା ହିଁ ଅଛି । ପୁଣି ଯେଉଁଠାରେ full stop (ସମାପ୍ତି) ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ହୋଇଉଠିବା ଚାଲିଛି । ବ୍ରାହ୍ମୀ ସତ୍ତା ଯାର, ତାର ବ୍ରାହ୍ମୀ ଆଚରଣ ଏବଂ ବ୍ରାହ୍ମୀ ଚରିତ୍ର ରହିବ ହିଁ । ଏହି ଚରିତ୍ର ଗଜାଏ conceptionର (ଧାରଣାର) ମଧ୍ୟ ଦେଇ । କାରଣ, conceptionର (ଧାରଣାର) ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଆସିଲେ ହିଁ କୌଣସି କିଛି ସମ୍ଭବରେ ଠିକ ଠିକ ବୋଧ ହୁଏ ।

ଏହାପରେ ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କର କଥା ଉଲ୍ଲେଖ କରି ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି କହିଲେ - ଶଙ୍କରଙ୍କର ମତରେ ବ୍ରହ୍ମ ହିଁ ସତ୍ୟ, ଆଉ ସବୁ ମାୟା ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୁଁ ମାୟାକୁ ସେହି ଭାବରେ ବୁଝେ ନାହିଁ । ଏହି ଯେ ଆପଣ... ବା ହୋଇଛନ୍ତି, ଏହିଟା ମାୟା, ମାନେ ଏହି ଭାବରେ ପରିମାପିତ ହୋଇଛନ୍ତି । ଆପଣଙ୍କର ପିଲା ଯେ ଅମୃତ ହେଲା, ସେହିଟା ମାୟା । ମାନେ ବ୍ରହ୍ମ ଏହି ଅମୃତ ରୂପେ ପରିମାପିତ ହେଲା ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ସେହିଟା ତ ଅନ୍ୟ ଅର୍ଥ । ମାୟା ମାନେ illusion (ଭ୍ରାନ୍ତି) ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Illusion, delusion (ମୋହ-ଭ୍ରାନ୍ତି) କିଛି ନୁହଁ । ମାୟା ମାନେ ହିଁ ହେଲା - ପରିମାପିତ ହେବା ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଅବଶ୍ୟ ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କର ମାନେ ଧରି ମାୟା ବୁଝିବାକୁ ଗଲେ ଆଉ ଉପନିଷଦ ଠିକ ଭାବରେ ବୁଝିବା ହେବନାହିଁ । ସବୁ ହିଁ କ'ଣ ଏହି ବ୍ରାହ୍ମୀ ସତ୍ତା ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପଣ୍ଡିତ ଲୋକମାନେ ଜାଣନ୍ତି ଆପଣ ପଣ୍ଡିତ ବୋଲି ।

କିପରି ଜାଣିଲେ ? ଆପଣଙ୍କର ତିଗ୍ରୀ ମାଧ୍ୟମରେ କିନ୍ତୁ ଜାଣି ନାହାନ୍ତି । ଜାଣନ୍ତି ଆପଣଙ୍କର ଜ୍ଞାନ ଦେଖି । ସେମିତି ବ୍ରାହ୍ମୀ ସତ୍ତା ବି ଜଣାଯାଏ ବ୍ରାହ୍ମୀ ଚରିତ୍ର ଦେଖି ।

ତାରି: ୬/୨.୪.୧୯୬୦

II 'ପରିତ୍ରାଣୀୟ ସାଧୁନା' ମାନେ କ'ଣ ।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଆଜ୍ଞା, 'ପରିତ୍ରାଣୀୟ ସାଧୁନା' ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପରିତ୍ରାଣୀକୁ ମୁଁ ଗୋଟିଏ continuity (ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ ଧାରା) ବୋଲି ମନେ କରେ । ପରିତ୍ରାଣୀ ହେଲା gradual uplifting (ଉନ୍ନତି ମୁଖର ଚଳନର କ୍ରମାଗତି) । ଏହା ମଧ୍ୟରେ ପୁଣି 'ପରି' ଅଛି, ତାର ମାନେ complete (ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ) । ଅତ୍ୟୁତ ନିରନ୍ତରତାର ସହିତ ଚାଲି ସାଧୁମାନେ ଯେତେବେଳେ ଏକ complete upliftmentରେ (ପୂର୍ଣ୍ଣ ଉନ୍ନତିରେ) ପହଞ୍ଚି, ସେତେବେଳେ ସେମାନଙ୍କର ପରିତ୍ରାଣ ହୁଏ । ଆଉ, ଠିକ ଓଲଟାଟା ହେଲା 'ବିନାଶୀୟ' - gradual decaying (କ୍ରମଶଃ କ୍ଷୟମୁଖୀ) ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - 'ବିନାଶୀୟ ତ ଦୁଷ୍ଟତାମ୍' ଏଠାରେ 'ଦୁଷ୍ଟତାମ୍' କହିଲେ ଆପଣ କ'ଣ ଦୁଷ୍ଟ କର୍ମକୁ ବୁଝନ୍ତି ନା ଦୁଷ୍ଟ ପ୍ରବୃତ୍ତିସମ୍ପନ୍ନ ଲୋକକୁ ବୁଝନ୍ତି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଦୁଷ୍ଟ ମନ ରହିଲେ ଲୋକ ଦୁଷ୍ଟ କର୍ମ କରେ । ତେଣୁ ଆଗେ ମନ ଠିକ କରିବା ଦରକାର । ମୁଁ ଯେ ଏତେ କିଛି କରେ, ସବୁ ସମ୍ଭବ ଦେଖେ, ମଣିଷର ମନ କି ଭାବରେ adjust (ବିନାୟିତ) କରାଯାଏ । ମନ ଦୁଷ୍ଟ ନ ହେଲେ କର୍ମ ଦୁଷ୍ଟ ହୁଏନାହିଁ । ଏଇ ଯେ ସେହି ଚୋରର ଗନ୍ଧ କହୁଥିଲି । ତାର ମନଟା ଯେମିତି ଘୁରି ଗଲା, ସେ ଗୋଟିଏ ଭଲ ମଣିଷ ହୋଇଗଲା ।

ତାରି: ୬/୮.୪.୧୯୬୦

II 'ଅବତାର କହେ ନାହିଁ ମୁଁ ଅବତାର' କାହିଁକି କୁହାଯାଏ ।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ କହିଲେ - ଏହି ଯେ କଥା ଅଛି 'ଅବତାର କହେ ନା ମୁଁ ଅବତାର' ତା କାହିଁକି କହନ୍ତି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତାର ମାନେ, ତାଙ୍କର ଅବତାରତ୍ବର ଅଭିମାନ ନାହିଁ । ଅଭିମାନ ରହିବା ମାନେ ହିଁ 'ମୁଁ ଯେ ଜ୍ଞାନୀ', ଏହି ବୋଧ ରହିବ । ସେହିଟା ତାଙ୍କର

ରହେ ନାହିଁ। 'ମୁଁ ଜାଣେ' ଜାଣିବାର ଏହି ଅହଂକାର କିନ୍ତୁ ଜ୍ଞାନ ଲାଭର ଅନ୍ତରାୟ। ସେ କେବଳ କହନ୍ତି, 'ତୁମ୍ଭେମାନେ ମୋ ପାଖକୁ ଆସ। ମୋ ଉପରେ ଯଦି ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କର ନିଷ୍ଠା ଥାଏ, faith (ବିଶ୍ୱାସ) ଥାଏ, I shall make you fishers of men (ମୁଁ ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ମଣିଷଧରା କେଉଡ଼ ତିଆରି କରି ଦେବି)। ପୁଣି କୃଷ୍ଣାଠାକୁର ଅର୍ଜୁନଙ୍କୁ କହିଥିଲେ - 'ତୁମର-ମୋର ବନ୍ଧୁ ଜନ୍ମ ହୋଇଯାଇଛି। ତାହା ତୁମର ମନେ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ମୋର ମନେ ଅଛି।'

ଅନ୍ୟ ଜଣେ କହିଲେ - ତାହେଲେ ତ ସେ ତାଙ୍କ ନିଜ ସମ୍ବନ୍ଧରେ conscious (ସଚେତନ)।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏହି ରକମ conscious (ସଚେତନ)। ଅଭିମାନ ନାହିଁ। କି ରକମ? ଯେମିତି ଧର, ଏହି କାଠଟି ବିଷୟରେ ତୁମର ଜ୍ଞାନ ଅଛି। ସେ ଜ୍ଞାନଟା ହେଲା ତୁମର element (ଉପାଦାନ) କାଠ ମଧ୍ୟରେ କେତେ ପରିମାଣରେ ଅଛି, ପୁଣି କାଠର element (ଉପାଦାନ) ବି ତୁମ ମଧ୍ୟରେ କେତେ ପରିମାଣରେ ଅଛି, ସେହିଟା ଜାଣିବା। ସେହିପରି ସେ ମଧ୍ୟ ସର୍ବଜ୍ଞ। ଏହି sense (ଅର୍ଥ)ରେ ସର୍ବଜ୍ଞ ଯେ ତାଙ୍କର identity (ଅଭିନୂତ) ଅଛି ସବୁ କିଛି ସାଙ୍ଗରେ, ସେ ସବୁ ଯାହା କିଛି ମଧ୍ୟରେ ଅନୁପ୍ରବିତ ହୋଇ ଅଛନ୍ତି (ଜ୍ଞା ଧାତୁ - ପ୍ରବରଣ)। ମୋର ଏହି ରକମ କରି ଭାବିବାକୁ ଭଲ ଲାଗେ। (କ୍ଷଣିକ ନାରବ ରହି ପୂର୍ବୋକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିର ଆଡ଼କୁ ଅନେଇ କହିଲେ) ଏହି ଯେମିତି ଆପଣ ଯେତେବେଳେ ଚାଲି ଯାଆନ୍ତି, ଭୁଲି ଯାଆନ୍ତି ଯେ ଆପଣ ଅମୃତ ଦାବା। କିନ୍ତୁ ଆପଣଙ୍କୁ ତାକି ପଚାରୁ 'କିଏ ରେ'? 'ଆଜ୍ଞା ମୁଁ ଅମୃତ ଦାବା', ଠିକ ସେତେବେଳେ conscious (ସଚେତନ) ହେଲେ। ଏହି ଯେ ଆପଣ ଅମୃତ। ଏହି ନାମ କିଏ ରଖିଛି? ଏହିଟା ତ innate (ଜନ୍ମଗତ) ନୁହେଁ। କିନ୍ତୁ ଏହାଦ୍ୱାରା ଆପଣ identified (ଚିହ୍ନିତ) ହେଉଛନ୍ତି। ସେହି ରକମ ଅବତାରକୁ ବି ଅନ୍ୟ ଲୋକମାନେ କହନ୍ତି ଅବତାର। ସେ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ ଯେ ସେ ଅବତାର। ସେଥିପାଇଁ ଗୌରାଙ୍ଗଦେବଙ୍କ ଏହି ରକମର କଥା ଅଛି; 'ଅବତାର ନାହିଁ କହେ ଆମି ଅବତାର।'

ଦୀପ; ୨/୮.୪.୧୯୭୦

II ପୁରୁଷୋତ୍ତମଙ୍କୁ କି ଭାବରେ ଜଣାଯାଏ।।

ପୁରୁଷୋତ୍ତମଙ୍କୁ କି ଭାବରେ ଜଣାଯାଏ - ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗ ନେଇ କଥା ଉଠିଲା।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଯେଉଁଠାରେ ଆସନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଭାବ, ଗୋଟିଏ କଥା ଥାଏ। ରହସ୍ୟ ଭାବରେ କହିଲେ ସେମାନେ ଗୋଟିଏ ଡାଢ଼ି ହିଁ ଖାଆନ୍ତି। ଆଉ ସେ ଡାଢ଼ି ହେଲା elixir of life (ଜୀବନାୟ ଅମୃତ)। ସେ ଗୋବର୍ଦ୍ଧନଧାରୀ, ଅର୍ଥାତ୍ ଜୀବଜଗତର ପାଳକ ଓ ବର୍ଦ୍ଧକ। ସେ ହୁଏତ ସାଧାରଣ ମଣିଷ ଭଳି ତୁମ ପାଖରେ ଆସି ବସିବେ, କହିବେ - କଲାଭର ତାଲି ଖାଅ ନାହିଁ, ମୁଗର ତାଲି ଖାଅ। ଏହି ଧରଣର ସହଜ କଥା କହୁ କହୁ ସେ ତୁମକୁ ଖାଡ଼ା କରି ତୋଳନ୍ତି, ତୁମକୁ ଆବିଳତା ମୁକ୍ତ କରି ତୋଳନ୍ତି। ଏହି ଖାଡ଼ା (ଗୋଙ୍ଗା) କରି ନତୋଳିଲା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାଙ୍କର ସସ୍ତି ନାହିଁ। ସମସ୍ତଙ୍କର ଜୀବନ ଉପରେ ହିଁ ଯେପରି ତାଙ୍କର ଜୀବନ ନର୍ତ୍ତର କରୁଛି। ସେ କହନ୍ତି, 'ବୃନ୍ଦାବନ' ପରତ୍ୟେକ୍ୟ ପାଦମେକ' ନ ଗଛାମି'। ବୃନ୍ଦା ମାନେ ହେଲା ସମୂହ, ଆଉ ବନ ମାନେ ବିସ୍ତାର। ତେଣୁ ତାଙ୍କର କଥା, 'ଏହି ସମୂହର ବିସ୍ତାର ଛାଡ଼ି ମୁଁ କେଉଁଠି ଯିବି ନାହିଁ'। ସେ ଆହୁରି କହନ୍ତି - 'ନାହ' ତିଷ୍ଠାମି ବୈକୁଣ୍ଠେ ଯୋଗାନା' ହୃଦୟେ ନତ। ମଦଭକ୍ତା ଯତ୍ନ ଗାୟନ୍ତି ତତ୍ ତିଷ୍ଠାମି ନାରଦ।' ଗାୟନ୍ତି ମାନେ ଗୁଣଗାନ କରନ୍ତି। କାହାର ଗୁଣଗାନ? ବଞ୍ଚିବା, ବଢ଼ିବାର ଗୁଣଗାନ ଅର୍ଥାତ୍ upholdment of life and growth ବା existential propitiousnessର (ଜୀବନ-ବର୍ଦ୍ଧନ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ପରିପୋଷିତ ହୁଏ ବା ସାହୁତ ମଙ୍ଗଳର) କଥା। ଯେଉଁଠାରେ ମୋର ଭକ୍ତମାନେ ସମସ୍ତେ ମିଳି ଏହି ଗୁଣଗାନ କରନ୍ତି ମୁଁ ସେଠାରେ ଥାଏ। ଏହା ହିଁ ସେ କହନ୍ତି। ଆଉ, ତାଙ୍କର ଲକ୍ଷଣ ଏହି ମୋ ଭଳି। ଏହି ଯେମିତି ମଣିଷର ଭଲ କରିବା ଛଡ଼ା ମୁଁ ରହିପାରେ ନାହିଁ। ସେ ମଧ୍ୟ ଏହି ରକମର। ମଣିଷର ଉନ୍ନତି ହିଁ ତାଙ୍କର elixir of life (ଜୀବନାୟ ସୁଧା)। ତାଙ୍କ ଠାରେ ଯେଉଁମାନଙ୍କ ପ୍ରୀତି ଅଟକି ଯାଏ, ସେମାନେ ହୁଏତ ଠିକ ମତ ଖାଇବାକୁ ପାଆନ୍ତି ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ହୋଇ ଉଠନ୍ତି ରାଖାଲ - ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର ରାଖାଲ, ସବୁ କିଛି ଠିକ ରଖିଥାଏ।

ଦୀପ; ୨/୭.୫.୧୯୭୦

॥ ସଗୁଣ ଭକ୍ତି ଭଲ ନା ନିର୍ଗୁଣ ଭକ୍ତି ଭଲ ॥

ଜଣେ କଥାପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ସଗୁଣ ଭକ୍ତି ଭଲ ନା ନିର୍ଗୁଣ ଭକ୍ତି ଭଲ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୁଁ ସଗୁଣ ଭକ୍ତି ବି ଚାହେଁନା, ନିର୍ଗୁଣ ଭକ୍ତି ବି ଚାହେଁ ନାହିଁ । ମୁଁ ଚାହେଁ ତୁମକୁ (ଇଷ୍ଟକୁ) । ତୁମେ ରହିଥାଅ, ଆଉ ମୁଁ ଚାହେଁ ମୋର ଭକ୍ତି ତୁମ ପ୍ରତି ରହିଥାଉ, ତୁମକୁ ଯେପରି ଭଜନ କରିପାରେ ଏହି ହନୁମାନଜାଙ୍କ ଭଳିଆ । ସେହି ଭକ୍ତି ଯଦି ସଗୁଣ ହୁଏ, ତେବେ ହେବ, ଯଦି ନିର୍ଗୁଣ ହେଉ ତା ବି ହେଉ । କିନ୍ତୁ ତୁମେ ରହିଥାଅ । ତୁମେ ସଗୁଣ ହୁଅ ବା ନିର୍ଗୁଣ ହୁଅ, ତୁମେ ମୋର ଆଖି ସାମ୍ନାରେ ରୁହ । ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ନିଷ୍ଠା ଦରକାର । ତା'ସହିତ ରହିବା ଦରକାର ପରାକ୍ରମ । ପରାକ୍ରମୀ ନିଷ୍ଠା ଯେତେ ବଢ଼ିବ, ଆମ୍ଭେମାନେ ସେତେ sweet (ମଧୁର) ହେବୁ । ନିଷ୍ଠାଟା ହେଲା ଇଷ୍ଟନିଷ୍ଠା । ନିଷ୍ଠା ହେଲା ଇଞ୍ଜିନ, ଆଉ ମୋର ସମସ୍ତ ସଭାଟା ହେଲା ଟ୍ରେନ । ଏହାକୁ ଚଲାଏ ଏହି ନିଷ୍ଠା ।

ତାପ: ୬/୮.୫.୧୯୭୦

॥ ଏହି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କ'ଣ ॥

ଜଣେ ବହିରାଗତ ଭଦ୍ରଲୋକ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ଏହି cosmosର (ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ)ର purport (ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ) କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଲୀଳା, - ଆଲିଙ୍ଗନ ଆଉ ଗ୍ରହଣ, - enjoy (ଉପଭୋଗ) କରିବା ନାନା ଭାବରେ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଏହା ମଧ୍ୟରେ ମଣିଷର ସ୍ଥାନ କେଉଁଠି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ସମସ୍ତଙ୍କର place (ସ୍ଥାନ) ଯା'ତାହା ହିଁ - ବଞ୍ଚିବା, ବଢ଼ିବା, ଭଲ ରହିବା, ଭଲ ରଖିବା । ଲୀଳା ମାନେ ଆଲିଙ୍ଗନ - ଗ୍ରହଣ । ମୁଁ ତୁମକୁ ଜଡ଼େଇ ଧରିଲି, ତୁମେ ମୋତେ ଜଡ଼େଇ ଧରିଲ; ମୁଁ ତୁମକୁ ଗ୍ରହଣ କଲି, ତୁମେ ମଧ୍ୟ ମୋତେ ଗ୍ରହଣ କରିଲ - ଏହି ଭାବରେ ଯେପରି ତାଙ୍କ ପୂଜାରେ ଲାଗି ପାରି । ଯେମିତି, ଆମେ ସମସ୍ତେ ମିଳି ଯଦି ଗୋଟିଏ ଫୁଲର ତୋଡ଼ା ହେଉ, ତାହା ଯେମିତି ତାଙ୍କ ପୂଜାରେ ଲାଗେ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କୁ ବାଦ ଦେଇ କିଛି କରିବାକୁ ଚଲେ, ଆଉ ଏହି ଲୀଳା ହେବ ନାହିଁ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ପରମପିତା ତ absolute (ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ) । ତାଙ୍କର ତ କୌଣସି ଇଚ୍ଛା ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏହି ସବୁ ହିଁ ତ ତାଙ୍କର ଇଚ୍ଛା । ତାଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ଛାଡ଼ା କିଛି ହୁଏ ନାହିଁ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଇଚ୍ଛା କାହିଁକି ହୁଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏଇ, to enjoy (ଉପଭୋଗ କରିବା ପାଇଁ) ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ଏହାର behindରେ (ପଶ୍ଚାତରେ) କ'ଣ କିଛି invisible world (ଅଦୃଶ୍ୟ ଜଗତ) ଅଛି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Behindରେ (ପଶ୍ଚାତରେ) ଯାହା ଅଛି ତାକୁ discern (ଆବିଷ୍କାର) କରିବା ଦରକାର । ଆଉ ଯେତେଟା ତାହା ପାରିବୁ, ସେତିକିଟା ଆମର ପ୍ରତିଟି ଅଣୁ-ପରମାଣୁ ଭିତର ଦେଇ ତାକୁ enjoy (ଉପଭୋଗ) କରିପାରିବୁ । ଅବଶ୍ୟ ପଣ୍ଡିତ ହେବା ପାଇଁ ଏହି ଚେଷ୍ଟା କରିବାକୁ ଚଲେ ଚଳିବ ନାହିଁ ।

ପ୍ରଶ୍ନ - ସେହି worldରେ ବି କ'ଣ (ଜଗତର ବି) ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ଭଳିଆ ପ୍ରାଣୀ ଅଛନ୍ତି ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ଭଳି ବହୁତ କିଛି ଅଛି । ଏଇ ଯେମିତି ଏଠାରେ ଗୋରୁ ଅଛି, ସାପ ଅଛି, ଗଛ ଅଛି, ଏଗୁଡ଼ିକର inner mehanism (ଅନ୍ତଃସ୍ଥ ଗଠନ କୌଶଳ) କ'ଣ ତାହା discern (ବାହାର) କରିବା ଦରକାର । ଜାଣିବା ମଧ୍ୟରେ ସଙ୍ଗତି ଆଣିବାକୁ ହେବ, ପରମପିତାଙ୍କୁ ଜାଣିବା ପାଇଁ । ନ ହେଲେ, ଜାଣିବା ଗୁଡ଼ିକ ଖାପଛାଡ଼ା ହୋଇଯିବ । ଆଉ, ତାଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇଲେ ସବୁ ଜାଣିବା ଗୁଡ଼ିକ ସାଥକ ସୁସଙ୍ଗତ ହୋଇ ଉଠେ । ସେତେବେଳେ ମଣିଷର ଜାଣିବାର ସୀମା ବିସ୍ତୃତ ହୋଇପଡ଼େ ।

ତାପ: ୬/୮.୫.୧୯୭୦

॥ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଭକ୍ତି ଜଗେଇବାର କୌଶଳ କ'ଣ ॥

ଜଣେ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ଶ୍ରଦ୍ଧା ଭକ୍ତିର କଥା ତ ଆମ୍ଭେମାନେ ବହୁକାଳ ଧରି ଶୁଣି ଆସୁଛୁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କେବଳ ଶୁଣିଲେ ତ ହେବ ନାହିଁ, କରିବାକୁ ହେବ। ଅନୁଶୀଳନ ଦରକାର। ମନେ ପକାଇ ଦେଖତ, କେତେ ଥର 'ଅ' କହିବାକୁ ଲାଗିଛି, କେତେ ଥର 'ଆ' କହିବାକୁ ହୋଇଛି। ହୁଏତ ବୁଝି ପାରିନାହିଁ, ଚାପୁଡ଼ା ଖାଇଛି, କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ଚାଲି ଯାଇଛି। ପୁଣି ଧରି ଆଣି ବସେଇବା ହୋଇଛି। ଏହି ଭାବରେ letter (ଅକ୍ଷର) ଦେଇ word (ଶବ୍ଦ) ହୁଏ। ଆଉ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏଠିକାର letter ହେଲା ଏହି କରିବା - ଯାହା ଚାହୁଁ ସେହିପରି ଭାବରେ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଶ୍ରଦ୍ଧା ଭକ୍ତି ଜଣାଇବାର କୌଶଳ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କୌଶଳ ହେଲା କରିବା, ଅନୁଶୀଳନ କରିବା - ଏହି ରକମ tendency (ତ୍ୟୋକ୍) ଏବଂ attitude (ମନୋଭାବ) ନେଇ। ଯେଉଁମାନେ ଯେପରି କରିଛନ୍ତି, ସେମାନେ ସେହିପରି ହୋଇଛନ୍ତି। ଆଉ, ଏହି କରିବାର factor (ଉପାଦାନ) ହେଉଛି ତିନୋଟି - ନିଷ୍ଠା, ଆନୁଗତ୍ୟ ଏବଂ କୃତି ସମ୍ମେଗ। ଏଥିରୁ ଗୋଟିଏ ଯଦି ଥାଏ, ତା'ସହିତ ଆଉ ଦୁଇଟା ବି ଥାଏ। ନିଷ୍ଠା ଅଛି ଆନୁଗତ୍ୟ ନାହିଁ, ତାର ମାନେ ନିଷ୍ଠା ନାହିଁ। ପୁଣି, ନିଷ୍ଠା-ଆନୁଗତ୍ୟ ଅଛି, କୃତି ସମ୍ମେଗ ନାହିଁ, ତାର ମାନେ ନିଷ୍ଠା - ଆନୁଗତ୍ୟ ନାହିଁ।

ତାପ; ୬/୮.୫.୧୯୬୦

II ଆତ୍ମୋପଲକ୍ଷିମାନେ କ'ଣ।।

ଜଣେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ସାଥରେ କଥା ହେଉଥିଲେ।

ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ - ମଣିଷ ଆତ୍ମୋପଲକ୍ଷି କି ଭାବରେ ହୁଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆତ୍ମୋପଲକ୍ଷି ମାନେ କ'ଣ ବୁଝିଛୁ ତ ? ଆତ୍ମାର ମଧ୍ୟରେ ଅର୍ଥ ଅଛି। ଅର୍ଥ ଧାରୁ ମାନେ ନିରନ୍ତର ଚଳନ। ସେହି ଅର୍ଥ ଉପଲକ୍ଷି ହେଲେ ହିଁ ଆତ୍ମୋପଲକ୍ଷି ହୁଏ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଅର୍ଥ - ଉପଲବଧି ମାନେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏହି ଯେ ତୁଳ ଟିକିଏ ଆଗରୁ କହିଲୁ, ମନେହୁଏ ସମସ୍ତଙ୍କର ସାଥରେ ଗୋଟିଏ ଯୋଗାଯୋଗ ଅଛି। ହାତ ବଢ଼େଇ ଦେଉଛୁ, ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ। ଏହି ହେଲା conceptive commutation (ଧୃତିଶକ୍ତିସଞ୍ଚାର ମୂଳ କଥା)।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ସବୁ ସମୟରେ ମନେ ହୁଏ, ଯେତିକି ଆନନ୍ଦ, ଜ୍ଞାନ, ବୋଧ ହେବା ଦରକାର ତା'ହେଉ ନାହିଁ। ଗୋଟିଏ ଆକୂଳ-ବ୍ୟାକୁଳ ସବୁ ସମୟରେ ଲାଗିରହେ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆକୂଳ-ବ୍ୟାକୁଳର sensation (ବୋଧ) ଯଦି ଚାଲିଯାଏ, ତାହାଲେ ତୁମେ ତ ଥିମି ଯିବ। ଏହିଟା ରହିବା ହିଁ ତ ଭଲ। - ଆହୁରି, ଆହୁରି, ଆହୁରି। ଥିମି ଗଲେ ତୁମେ ବି ଥିମି ଯିବ ନାହିଁ କି।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - କିନ୍ତୁ ଗୋଟିଏ କଷ୍ଟ ଲାଗି ରହିଥାଏ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପାଗଳ ! ମୁଁ ତ ବୁଝି ପାରେ ନାହିଁ ଭୋକ ଲାଗିଲେ କଷ୍ଟ ଲାଗିବ ନାହିଁ। ଭୋଗ ଲାଗିଲେ କଷ୍ଟଟାକୁ ଧରି ନେଇ ଆଗେଇବାକୁ ହୁଏ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - Eternally (ନିରନ୍ତର ଭାବରେ) କ'ଣ ମଣିଷ ଏହି ରକମ ଚାଲେ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମଣିଷ ଯେତେ eternal (ଅନନ୍ତ) ହେବାକୁ ଚାହେଁ, ସେତେ ସେ ଏହି ପ୍ରକାର ଚାଲେ। ପୁଣି, କେବଳ ଏତିକିରେ ହୁଏ ନାହିଁ। ତା'ସହିତ ଦରକାର feeling, knowing and willing (ବୋଧ, ଜ୍ଞାନ ଏବଂ ଏକ୍ଷଣ)। କାହା ସହିତ କାହାର କି ସମ୍ପର୍କ ବା କେତେ ଟିକେ ସମ୍ପର୍କ ନାହିଁ, ତାହା ବି ଜାଣିବାକୁ ହେବ। ଫଳ କଥା, କ'ଣ ବାଦ ଦେବ, କେଉଁଠା ଧରି ରଖିବ, କେଉଁଠା ତୁମ ପାଖରେ existentially propitious (ସାବ୍ଧତ ଶୁଭ), କେଉଁଠା ତାହା ନୁହେଁ, କିପରି ଏହି ବୋଧ ଗୁଡ଼ିକ ବଢ଼େଇ ପାର ତାହା କରିବାକୁ ହେବ। ଆଉ ଯେତେ କରିବ, ସେତେ ହିଁ ବଢ଼ିଯିବ। ଏହି ଯେ ରବି ଠାକୁରଙ୍କର କ'ଣ କଥା ଅଛି 'ଧାର୍ଯ୍ୟ, ଶୁଧୁ ଧାର୍ଯ୍ୟ'।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଆଜ୍ଞା ସମାଧି ହେଲେ ମଣିଷର କ'ଣ ହୁଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କୌଣସି କିଛିରେ absorbed (ଅଭିନିବିଷ୍ଟ) ହୋଇ ତାକୁ ବୋଧ କରିବା, ତାକୁ conceive କରିବା (ଧାରଣାରେ ଆଣିବା)। ଏହି ରକମ କରୁ କରୁ ଯେତେବେଳେ ସେହି ବିଷୟର ସାଙ୍ଗରେ ଗୋଟିଏ ଏକାନ୍ୟତା ଭାବ ହୁଏ, ସେତେବେଳେ ଆହୁରି ବଢ଼ିଯାଏ। ସମାଧିକୁ achieve (ପ୍ରାପ୍ତ) କରିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନେଇ ଚାଲିବା ଭଲ ନୁହେଁ। ଏଥିରେ ଭାବାଳୁତା ଆସିବ। କିଛି ବୁଝି ପାରିବ ନାହିଁ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ମଣିଷର ଗୋଟିଏ ସାଂଘାତକ ଚାହିଦା ହିଁ ହେଲା ସବୁ ସମୟରେ ଆନନ୍ଦରେ ମଗ୍ନ ରହିବା।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆନନ୍ଦର ମଧ୍ୟରେ ନିଷ୍ଠା, ଆନୁଗତ୍ୟ, କୃତି ସମ୍ମେଶ ଏହି ତିନିଟି ହିଁ ଅଛି। ଏହି ତିନିଟି ଯେତେବେଳେ ଏକମୁଖୀ ହୋଇ ଚାଲେ, ସିତାର ବଜେଇବା ଭଳିଆ, ସେତେବେଳେ ମଣିଷ ଆନନ୍ଦରେ ଭରପୁର ହୋଇଉଠେ। ପୁଣି ଆନନ୍ଦ ଆସିଛି ନନ୍ଦ - ଧାତୁରୁ। ନନ୍ଦ - ର ମଧ୍ୟରେ ଅଛି କମ୍ପନ to and fro (ଦୋଳାୟମାନ ଗତି), ଗୋଟିଏ ଢେଉ ଭଳିଆ। ସେହି ଢେଉ ଯଦି ନଥା'ନ୍ତା, ତାହାଲେ ତୁମେ ତତ୍ତ୍ଵଶାତ୍ ଅଜ୍ଞାନ ହୋଇ ଯାଆନ୍ତ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଢେଉ କ'ଣ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Expansion, contraction ଆଉ Stagnation (ପ୍ରସାରଣ, ସଙ୍କୋଚନ, ଆଉ ବିରମଣ)।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଏହି to and fro motion (ଦୋଳାୟମାନ ଗତି) ଦେଇ ଯେ ଆନନ୍ଦର କଥା କହିଲେ, ତାହା କିନ୍ତୁ ଭଲ କରି ବୁଝି ପାରିଲି ନାହିଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଯାହାତୁ ତୁମେ ଭଲ ପାଅ, ଯାହାକୁ ମନେ ପକେଇ ତୁମର ଆନନ୍ଦ ହୁଏ, ଆନନ୍ଦ ତା' ପାଇଁ ତୁମର ଗୋଟିଏ anxiety (ଉଦବେଗ) ଥାଏ। ଧର ତୁମର ପିଲାକୁ ତୁମେ ଜାଣ, ପରୀକ୍ଷାରେ ଭଲ କରିବ। ଅଥଚ ଭାବୁଛ ତା ଶରୀରଟା ଠିକ୍ ରହିବ କି ନାହିଁ। ଥରେ ଭାବୁଛ କ'ଣ ହେବ, ପୁଣିଥରେ ତା' ପରୀକ୍ଷାରେ ନିଜକୁ ଠିକ୍ କରି ନେଉଛ, ଭାବୁଛ - ନା, ସେ ସେ ରକମ ପିଲା ନୁହେଁ, ସବୁ ଠିକ୍ ଠାକ୍ ରଖିବ। ଏହି ରକମ ଥରେ ଏ ଦିଗ, ପୁଣି ଥରେ ସେ ଦିଗ ହେଉ ଥାଅ।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ କହିଲେ - ଚିକିତ୍ସା ଚିକିତ୍ସା - ଭାବନା ନ କରିଲେ ତ ମଣିଷ ପାଗଳ ହୋଇଯିବ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ପାଗଳ କ'ଣ। ଏକବାରେ ଅଜ୍ଞାନ ହୋଇଯିବ। ସେଥିପାଇଁ କାହାରିର ଭଲ କରିବାକୁ ହେଲେ, ତା'ର ମନ୍ଦ ଯେପରି ନହୁଏ, ତାହା ହିଁ କର। ତାହା ନ କରିଲେ ଭଲଟା affected (କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ) ହେବ। ଆତ୍ମମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଯେପରି ଭଲର ଚାହିଦା ଅଛି, ସେମିତି ମନ୍ଦଟା ଯେପରି resisted (ପ୍ରତିହତ) ହୁଏ ତାହାର ବି

ଚାହିଦା ଅଛି। ଏହି ଦୁଇଟି ମଧ୍ୟରେ ସାମ୍ୟ ବ୍ୟାପ୍ତ ରଖି ଚାଲିବାକୁ ହେବ। ଏହି ଯେ କ'ଣ ଅଛି - 'ସମତ୍ୱ' ଯୋଗ ଉତ୍ପାଦେ'।

ପ୍ରଥମ ବ୍ୟକ୍ତି - ତାହାଲେ ଦ୍ଵାଦାତ ଅବସ୍ଥା ଆସିଲେ କି ରକମ ହୁଏ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଦ୍ଵାଦାତ ଅବସ୍ଥାରେ ଯେଇ ପହଞ୍ଚେ, ସେତେବେଳେ ମଣିଷ ଅଜ୍ଞାନ ଭଳି ହୋଇଯାଏ। ଏହି ଯେ ଅପାରେସନ କରିବା ସମୟରେ ଗ୍ୟାସ୍ ଦେଇ ଅଜ୍ଞାନ କରେ, କିଛିଟା ଏହି ରକମର। କିନ୍ତୁ ସେ ଦ୍ଵାଦାତର ଭଳି pose (ଭଙ୍ଗା) କରିବାକୁ ଚାହେଁ ନାହିଁ। Normally (ସାଂଘାତକ ଭାବରେ) ଯାହା ଆସିବାର କଥା ଆସେ। କେତେ କଥା ଆସେ। ହୁଏତ ଲେଖିବା ସମୟରେ ବା କଥା କହିବା ସମୟରେ କେତେ କ'ଣ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ମାରି ଯାଏ। ଏହା ହିଁ ହେଲା ସମାଧି ଅବସ୍ଥା। ସେଠାରେ ବାହ୍ୟତଃ ଅତେତନ ଭଳିଆ ଦେଖିଲେ ବି ଭିତରେ କିନ୍ତୁ ସେ ମହାଚେତନ୍ୟରେ ସମାଧାନ। ଅନେକ ସମାଧି ଲାଭ କରିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନେଇ ହିଁ ସାଧନା କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତି। ତାହା ଠିକ୍ ନୁହେଁ। ମୁଁ ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କୁ କେତେବେଳେ ବି ଏହି ଭଳିଆ କରିବାକୁ କହି ନାହିଁ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ମଣିଷ ଯେ ଆନନ୍ଦରେ ମଗ୍ନ ରହେ, ସମାଧି ତ ତାହାର ଅଛି।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଆଗେ ଯାହା କହିଛି, ଏହି ରକମ କରୁ କରୁ ହିଁ ସବୁ କିଛି ଆସେ। ସାଧୁରେ ଥାଏ activity (କ୍ରିୟାଶୀଳତା)। ସାଧନା ମାନେ ମୁଁ ଯାହା ସାଧୁବି, ସେହିଟାକୁ ନିଷ୍ଠାଦନ କରିବା, ତା' ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା। ଏହି ଯେ ସଙ୍ଗାତର ମଧ୍ୟରେ ଅଛି ଚରଣରେ ଶରଣ ନେବାର କଥା। ଚରଣ ମାନେ ମୁଁ ବୁଝେ ଚଳନ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଯେ ଆନନ୍ଦର ସମ୍ପାଦ୍ୟତା ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଅଛି, ଆତ୍ମମାନେ ଯେମିତି ତାର ଅନେକ lower levelରେ (ନୀଚ ସ୍ତରରେ) ବିଚରଣ କରୁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତୁମ୍ଭମାନେ ଲେଖାପଢ଼ା ଜାଣିବା ମଣିଷ। Lower-higher (ନୀଚ ଉଚ୍ଚ) ବୁଝୁଛ। ମୁଁ ଯାହା ବୁଝୁଥିଲି, ତାହା ଧରୁଥିଲି ଏବଂ କରୁଥିଲି। ଧ୍ୟାନ ମାନେ - ଏ ଅର୍ଥଟି ମୁଁ ବାହାର କରିଛି - ଗୋଟିଏ ବସ୍ତୁ ଉପରେ ନିରନ୍ତର ଚିନ୍ତା ପ୍ରବାହ। ସେହି ବିଷୟରେ କେତେବେଳେ କ'ଣ କରିବି ତାହା ଠିକ୍ କରିବା। ତୁମର ପିଲା ସମୟରେ ଯଦି ତୁମେ ପୁତ୍ରଗତ ପ୍ରାଣ ହୁଅ ତାହାଲେ ଏହି ରକମଟା ବୁଝିପାରିବ, - ଯେମିତି ଅନେକ ସ୍ଵାଲୋକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଥାଏ। ସେଠାରେ ମଧ୍ୟ ଏହି ନିଷ୍ଠା-ଆନୁଗତ୍ୟ-

କୃତିସମେଶ ତିନିଟା ଜିନିଷ କ୍ରିୟା କରୁଛି । ପିଲା କଥା ବାଦ ଦିଅ, ତୁମର ସ୍ଵାର କଥା ଧର । ସେ ତୁମକୁ କହିଲା, 'କର୍ମା, ଆଜି ତିନିଦିନ ଧରି କହୁଛି ମୋତେ ତିନିଟା ପାଉଁରୁଟି ଆଣିଦେବା ପାଇଁ, ତା' କେହି ଦେଲେ ନାହିଁ' । ସେତେବେଳେ ତୁମେ କହୁଛ, 'କ'ଣ ଦେଇ ନାହିଁ?' ସେ କି ରକମ! ରୁହ, ମୁଁ ଆଣି ଦେଉଛି । ଏହି ଅବସ୍ଥା normally (ସାଧାରଣ ଭାବରେ) ହୋଇଥାଏ । ଗୋଟିଏ ଗୀତ ଅଛି - 'ସେ ମୁଖ କାହିଁକି ଅହରହ ମନେ ପଡ଼େ ଗୋ, ମନେ ପଡ଼େ' । ସେ - ମୁଖ ଶୁଧୁ ଅଳସ ଭାବରେ ମନେ ପଡ଼ିଲେ ହେବ ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ actively (ସକ୍ରିୟ ଭାବରେ) ଭାବିବା, କହିବା, କରିବା ଦରକାର ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଇଷ୍ଟଙ୍କ ପ୍ରତି ଟାଣ ହେବା ପାଇଁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଶାନ୍ତି ଲାଭର ମଧ୍ୟ ଦରକାର ଅଛି ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଇଷ୍ଟ ଓ ଇଷ୍ଟସାର୍ଥରେ ଯେତେବେଳେ ମଣିଷ keen (ତୀକ୍ଷ୍ଣ) ହୁଏ, ସେତେବେଳେ ତାର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ଵଟା ବି active (ସକ୍ରିୟ) ହୋଇ ଉଠେ । ତୁମର ସନ୍ତାନମାନଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ keenly interested (ତୀବ୍ର ଭାବେ ଆଗ୍ରହାନ୍ୱିତ) ହୋଇ ଦେଖିତ କିପରି ହୁଏ । ଏହି interest (ଅନ୍ତରାସ) ଯେତେବେଳେ ଆଉ ରହେ ନାହିଁ, dull (ନିଷ୍ପ୍ରୟ) ହୋଇଯାଏ, ସେତେବେଳେ ହିଁ ମଣିଷ ତା'ଠାରୁ ତତ୍ପର ହୋଇପଡ଼େ, ଶାନ୍ତି ରହେ ନାହିଁ । ଶାନ୍ତି ଆମ୍ଭେମାନେ କାହାକୁ କହୁ । ମୋର ଅନ୍ତଃକରଣରେ ବ୍ୟଥା ଲାଗେ ନାହିଁ, ଏହି ଭଳିଆ ଗୋଟିଏ ଅବସ୍ଥା ହେଲେ ହିଁ ସେତେବେଳେ ଶାନ୍ତି ପାଉ । ତୁମର ପିଲା ଭଲ ଖବରଟା ପାଇଲେ ଭଲ ଲାଗେ । ଯେମିତି ସଂବାଦଟା ପାଇଲ ଯେ ତାର ଜନପ୍ରେମୀ ହୋଇଛି, ମନଟା ହଠାତ୍ ଅଶାନ୍ତ ହୋଇ ଉଠିଲା । କିଏ ଜାଣେ କେମିତି ଅଛି । ଆତ୍ମିୟ-ସଜନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବି ଏହି ପରି ହୁଏ । ଶାନ୍ତି ମାନେ କି ?

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଶାନ୍ତି ଶମ୍ - ଧାରୁ ଆସିଛି, ମାନେ ଉପରତି, ବିରାମ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୁଁ ବୁଝେ ଶାନ୍ତି ମାନେ ଉପରତି ବା ବିରାମ ନୁହଁ । ମନରେ ଯେତେବେଳେ ଗୋଟିଏ equilibrium ଅର୍ଥାତ୍ ସମତା ବା ସାମ୍ୟ ଅବସ୍ଥା ଆସେ, ସେତେବେଳେ ହିଁ ଶାନ୍ତି ଆସେ ।

ତାପ: ୬/୯.୫.୧୯୬୦

II ପଞ୍ଚ ଦେବତାଙ୍କୁ ଭାତ ଦେବାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ କ'ଣ ।।

ଜଣେ ଆସି ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ - ଆମ୍ଭେମାନେ ଯେ ଭାତ ଖାଇବା ଆଗରୁ ନାଗ, କୂର୍ମ, କୃକର, ଦେବଦତ୍ତ, ଧନଞ୍ଜୟ ଏହି ପଞ୍ଚଦେବତାଙ୍କୁ ଭାତ ଦେଉ, ଏହାର significance (ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ) କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ତା'ଛଡ଼ା ପଞ୍ଚବାୟୁର ବ୍ୟାପାର ବି ତା' ମଧ୍ୟରେ ଅଛି । ତୁ ଆଗେ ଏହି କଥାଗୁଡ଼ିକର ମାନେ ଦେଖୁ ଆସ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଡିକ୍‌ଶନାରୀ ଦେଖୁ ଆସି କହିଲେ - ଦେଖୁଛି ପଞ୍ଚ ଦେବତା ଆଉ ପଞ୍ଚବାୟୁ । ଏହି ରକମ ଅଛି (କହି ଲେଖୁ ଆଣିଥିବା କାଗଜଟିକୁ ଦେଖୁ ପଢ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲେ) - ନାଗ ଉଦ୍‌ଗାରଣ - କର ବାୟୁ ବିଶେଷ । ନ - ଅଗ । ଅର୍ - ଧାରୁ - ବକ୍ରଗତି । କୂର୍ମ ହେଲା ବାହ୍ୟବାୟୁ ବିଶେଷ । କୃ - ଧାରୁ ମାନେ ଶବ୍ଦ, ଆଉ ଉର୍ମି ମାନେ ବେଗ, କୃକର ହଜମର ସହାୟକାରୀ ବାୟୁ । ଦେବଦତ୍ତ ଜୃମ୍ଭଣକର ବାୟୁ ବିଶେଷ । ଆଉ, ଧନଞ୍ଜୟ ପୋଷଣକାରୀ ବାୟୁ ।

ଆଉ ପଞ୍ଚପ୍ରାଣର ପ୍ରଥମ ହେଲା ପ୍ରାଣ, ମାନେ ଶ୍ଵାସ-ପ୍ରଶ୍ଵାସ ଗ୍ରହଣ । ତା'ପରେ ଅପାନ, ମାନେ ଗୁହ୍ୟ ବା ଅଧଃ - ବାୟୁ । ସମାନ ନାଡ଼ୀ ଦେହସ୍ଥ ବାୟୁ ବିଶେଷ । ଉଦାନ ହେଲା ଉର୍ଦ୍ଧ୍ଵଗମନଶୀଳ, କଷ୍ଟସ୍ଥ ଉର୍ବ କ୍ରମଣବାୟୁ । ସର୍ବଶେଷରେ ହେଲା ବ୍ୟାନ । ବ୍ୟାନ ମାନେ ସର୍ବଶରୀର ପ୍ରାଣଧାରଣ ସାଧନ ବାୟୁ ।

ସବୁ କିଛି ଶୁଣିବା ପରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ତାହାଲେ ଖାଇବାକୁ ବସି ଆମ୍ଭେମାନେ ଏହି ଗୁଡ଼ିକ ବୁଝି ଠିକ୍ ମତ ଉଭାରଣ କରିବୁ with their functional attributes (ସେମାନଙ୍କର କ୍ରିୟାଶୀଳ ଗୁଣ ବିଶେଷ ସହ) । ଏହି ଭାବରେ ଟିକ୍ତା ନକରି କେବଳ ଉଭାରଣ କରିଗଲେ, ତାହାରା ସେ ଗୁଡ଼ିକ ତୁମ ପାଖରେ ସତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟରେ ଫୁଟି ଉଠିବ ନାହିଁ ।

ତାପ: ୬/୧୦.୫.୧୯୬୦

II ଗୁରୁ କୃପା ମାନେ କ'ଣ ।।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଣେ ଅଧ୍ୟାପକ କହିଲେ - ଗୁରୁକୃପାରେ ତ ଅନେକ କିଛି ହୋଇଯାଏ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଗୁରୁ କୃପା ମାନେ ଟା' କ'ଣ ବୁଝିଛନ୍ତି ?

ଅଧ୍ୟାପକ - ତାଙ୍କ ଇଚ୍ଛାରେ ଅନେକ କିଛି ହୋଇଯାଏ, ଏହା ହିଁ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର

ବୋଧ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମୁଁ ତାହା ବୁଝେ ନାହିଁ। ମୁଁ ବୁଝେ କୃପା ମଧ୍ୟରେ କୃ (କରିବା) ଅଛି; କୃପା ମାନେ କରି ପାଇବା। ଏହି ଯେ ତୁମେ ଆଜି ଅଧ୍ୟାପକ ହୋଇଛ, ତାହା ବି ତ କରି କରି ହୋଇଛି। ଅଧ୍ୟାପକ ମଧ୍ୟରେ 'ଅଧ୍ୟ' ଅଛି। ଅଧ୍ୟ-ର ମଧ୍ୟରେ ଧା-ଧାରଣ-ପୋଷଣ କରିବା। ମୁଁ ଯେଉଁ ବିଷୟରେ ଅଧ୍ୟାପକ, ମୋତେ ସେହି ବିଷୟଟିକୁ ଧାରଣ କରିବାକୁ ହୋଇଛି। ହୁଏତ କେମେଷ୍ଟ୍ର ପଡ଼ିଛି। ହାତ କଲମରେ କେମେଷ୍ଟ୍ରକୁ ଆୟତ୍ତ କରି କରି ତାର ପରେ ସେ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମୋର ଗୋଟିଏ ଧାରଣା ଜନ୍ମିଛି। ବର୍ତ୍ତମାନ, ଅଧ୍ୟ ମାନେ ଯଦି କୁହ ନ ଧା, ତାର ମାନେ, ଯେ ଧାରଣା କରେନା, ତାହାଲେ କି କୋଶଳାଧିପତି ମାନେ ଯେ କୋଶଳକୁ ଧାରଣ-ପାଳନ କରେନା ? ତା' କି ହୁଏ ? ମାନେ ଓଲଟି ଯାଏ ନା। word (ଶବ୍ଦ) ଗୁଡ଼ିକୁ ଠିକ ଭାବରେ realise (ଅନୁଭବ) କରିବା ଦରକାର। ତା'ହେଲେ ତା' ମଧ୍ୟରେ ଯେ ଅର୍ଥେ ଅଛି ତାହା ଧରାଯାଏ।

ତାପ; ୬/୧୨.୫.୧୯୬୦

II ବୈଦ୍ୟାନୁଗ୍ରହ, ଧରଣା ଦେବା, ମାତୁଲି ଧାରଣା ଇତ୍ୟାଦି କ'ଣ।।

ବୈଦ୍ୟାନୁଗ୍ରହ, ଧରଣା ଦେବା ଇତ୍ୟାଦି ନେଇ କଥା ଉଠିଲା। ସେହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହିଲେ - ଯେମିତି ବୈଦ୍ୟନାଥଧାମ। ବହୁ ଲୋକଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସ ଅଛି ଯେ ଏଠାରେ ଧରଣା ଦେଲେ ଅନେକଙ୍କର ରୋଗ ଭଲ ହୁଏ। ବୈଦ୍ୟନାଥ ମାନେ ବୈଦ୍ୟ ମାନଙ୍କର ପ୍ରଭୁ, ତାହା କିନ୍ତୁ ତୁମମାନଙ୍କର ଭିତରର curative urge (ଆରୋଗ୍ୟ ଲାଭ କରିବାର ସମ୍ବେଗ)। ଏହି urge (ସେମ୍ବେଗ) ହିଁ roused (ଜାଗରିତ) ହୋଇ ହୁଏତ ବିଶେଷ କାହାର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ରୂପେ ଦେଖା ଦି ଦେଇ କହିଲା, 'ପ୍ରତିଦିନ ତିନୋଟି କରି କଦଳୀ ଖାଇଲେ ତୋର ଅମୃତ ରୋଗ ସାରେଇବ'। ମହାଦେବ ଆସି କିନ୍ତୁ ସବୁ ସମୟରେ କହନ୍ତି ନାହିଁ। ହୁଏତ ଗୋଟିଏ କୁକୁର ଆସି ଗୋଟିଏ ହାଡ଼ ଦେଇ କହିପାରେ, ଏଇ, 'ଏହିଟା ଖାଆ'। ଆଉ ତାହା ଖାଇ ତାର ସେ ରୋଗ ସାରେଇ ଗଲା, ଏହିଟା କ'ଣ ? ତା'ମାନେ ତୁମ ଭିତରର ଯେଉଁ deficiency (ଖାଙ୍କତି) ଅଛି, ଯାହା ପାଇଁ ତୁମେ ଅସୁସ୍ଥ ହୋଇ ପଡ଼ିଛ, ଏହି ଖାଇବା ଭିତର ଦେଇ

ସେହିଟା make-up (ପରିପୂରଣ) ହୋଇଗଲା, ସେହିଟା ତୁମକୁ ଠିକ କରି ଦେଇଗଲା। ମୁଁ ଏହି ଭାବରେ ବୁଝିଥାଏ।

ଜଣେ କହିଲେ - ଅନେକ ସମୟରେ ମାତୁଲି ଧାରଣା କରି ବି ରୋଗ ଭଲ ହୋଇଥିବାର ଦେଖାଯାଏ। ତାହା କିପରି ହୁଏ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ମାତୁଲି ଧାରଣା କରି ରୋଗ ଭଲ ହୁଏ, ଏହିଟା ତୁମେ ବିଶ୍ୱାସ କର। ତୁମର ସେହି ବିଶ୍ୱାସର ବଳରେ ହିଁ କାର୍ଯ୍ୟ ହୁଏ। ଅଥବା ମାତୁଲିଟା ହୁଏତ ଲୁହା, ତମା ବା ଅଷ୍ଟ ଧାତୁରେ ତିଆରି। ତାହାର ଗୋଟିଏ action (କ୍ରିୟା) ଅଛି। ତୁମର ଶରୀରର ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଥାଇ ସେ ଗୁଡ଼ିକ ହୁଏତ ଏଭଳି ଫଳ ଦିଏ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ରୋଗ ଭଲ ହୁଏ। ଏହି ରକମ ଦେଖାଯାଏ। ପୁଣି କୌଣସି ଫଳ ହୁଏ ନାହିଁ, ସବୁ ଫାଙ୍କା, ଏପରି ବି ହୋଇଥାଏ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଅନେକ ସମୟରେ ମାତୁଲି ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ଫୁଲ ବା ପତ୍ର ପୁରେଇ ଦିଆଯାଏ। ମୋର ମନେ ହୁଏ, ଏହା ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି scientific truth (ବୈଜ୍ଞାନିକ ସତ୍ୟ) ନାହିଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଏହି ଯେ କାଶୀରେ କେଉଁ ଦେବତା ଅଛନ୍ତି, ଯାହାଙ୍କ ପାଖରେ ଜଣେଇଲେ ସମସ୍ତ ରୋଗ ଭଲ ହୋଇଯାଏ ? କି ଠାକୁରାଣୀ। (ସ୍ମରଣ କରିବାର ଚେଷ୍ଟା କରୁଛନ୍ତି) - ମୁଁ କହିଥିଲି, ପୁଣି ମୁଁ ଭୁଲିଗଲି। ଫଳକଥା, ସେହି ଦେବତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇ ପୂଜା-ତୁଜା କରିବାର ଭିତରେ ଦେଇ ମାନସିକ ପ୍ରସ୍ତୁତି ଏପରି କରି ନେବା ହୁଏ ଯାହା ଫଳରେ ବିପଦ-ଆପଦକୁ କାଟି ଉଠିବାର ଶକ୍ତି ଭିତରେ ଜାଗି ଉଠେ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - (ଯିଏ କାଶୀବାସୀ) - ସଙ୍କଟ ?

ଉତ୍ତରୁଣୁ ହୋଇ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର କହି ଉଠିଲେ - ଐ, ସଙ୍କଟ। ସଙ୍କଟମୋଚନ କୁହାଯାଏ। ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇ ତୁମେ ପ୍ରାର୍ଥନା କର, ମୋର ଏହି ହେଉ, ଏହା ହେଉ। ଏହି ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତୁମେ ତାଙ୍କୁ ଭାବୁଛ, ତାଙ୍କର ଗୁଣ ଗୁଡ଼ିକୁ ଭାବୁଛ। ଭାବୁ ଭାବୁ ତୁମ ଭିତରେ ସଙ୍କଟମୋଚନର ତୁଳ (କୌଶଳ) ଗୁଡ଼ିକ ଜାଗି ଉଠିବ। ଆଉ, ସେତେବେଳେ ତାହା ପ୍ରୟୋଗ କରି ତୁମେ ବି ସଙ୍କଟରୁ ମୁକ୍ତ ହୋଇପାରିବ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - କୋଷାରେ ଅନେକର ଲେଖା ଥାଏ, ସୁନା ଦାନ କରିଲେ ବିପଦ କଟିଯିବ, ଏହାର ମାନେ କ'ଣ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ଦାନ କରିବାରେ ହିଁ ଗୋଟିଏ action (କ୍ରିୟା) ଅଛି । ଦାନ କଲେ ଯେ ବିପଦ କଟିଯାଏ, ଏହିଟା ତୁମ୍ଭ ବିଶ୍ୱାସ ଭିତରେ ଅଛି । ଏହି ବିଶ୍ୱାସ କରି ଦାନ କରିଲେ ତଦନୁଯାୟୀ ଗୋଟିଏ mental manipulation (ମାନସିକ ବିନାୟନ) ହୁଏ । ସେଥିରେ ଯାହା ହେବା କଥା ତାହାହିଁ ହୁଏ । ଦାନ କରିବା ଭିତରେ ଗୋଟିଏ will (ସକ୍ରିୟ ଇଚ୍ଛା) ଥାଏ ତ ! ପୁଣି faith (ବିଶ୍ୱାସ)ଟା ବି ତ psychic (ମନୋଜଗତର) । (ବିଜିଏ ମଧୁର ଭାବରେ ହସି କହିଲେ) ସବୁଟା ହିଁ psycho-logical factor (ମାନସିକ ବ୍ୟାପାର) ।

ତାପ: ୬/୧୨.୫.୧୯୬୦

II ଏହି ଜଗତ ମିଥ୍ୟା ନା ନଶ୍ୱର ।।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ - ଏହି ବିଶ୍ୱବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡରେ ଯାହା କିଛି ସବୁ ହିଁ ବ୍ୟୋମ ମଧ୍ୟରେ ଅବସ୍ଥାନ କରୁଛି । ସେଇଥିପାଇଁ କୁହାଯାଏ 'ବ୍ୟୋମ ବିଶ୍ୱନାଥ' ବ୍ୟୋମ ହେଲେ representation of sound (ଶବ୍ଦର ବିନୟାସ), ଯାହା ସବୁ କିଛି ମଧ୍ୟରେ ବ୍ୟାପ୍ତ ହୋଇ ରହିଛି । ଯାହା କିଛି ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି ତାହା ହିଁ ବ୍ରହ୍ମ, ଆଉ ଯିଏ ସୃଷ୍ଟି କରିଲେ ସେ ବ୍ରହ୍ମ । ମହାଭାରତରେ ନା' କ'ଣ ଅଛି, ବ୍ରହ୍ମ ମାନେ ବୁଝି । Unit (ମୂଳ ଏକକ) କିନ୍ତୁ ସେହି ଏକ ହିଁ, ଆଉ ଯାହା କିଛି ସବୁ ସେହି ଏକର ହିଁ ନାନା ରକମ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ।

କଣେ କହିଲେ - ଏକର ହିଁ ଯେ ନାନା ରକମ ହେବା, ଏହା ତ ଚାଲିଛି ହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ହଁ, eternal (ଶାଶ୍ୱତ) । (ତା'ପରେ ହାତ ହଲେଇ ସର କରି କହିଲେ) 'କତ ଚତୁରାନନ ମରି ମରି ଯାଉତ ନ ତୁମ୍ଭ ଆଦି ଅବସାନା' ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟ ଜଗତକୁ ମିଥ୍ୟା କହିଛନ୍ତି, ଆପଣ କରୁଛନ୍ତି ନଶ୍ୱର ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ନଶ୍ୱର ମାନେ ଟେକେ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ଅଛି । ମିଥ୍ୟା ବୋଲି କିଛି ନାହିଁ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ଏ ଜଗତରେ କୌଣସି ଜିନିଷ କ'ଣ ନାଶଶୀଳ ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - Changeable (ପରିବର୍ତ୍ତନଶୀଳ) । ନାଶ ମାନେ ତାର element (ମୌଳିକ ପଦାର୍ଥ) ସୁଧୁ (ପୁରାଟା) ନଷ୍ଟ ହୋଇଯିବା, ତା' ତ କୌଣସି କିଛିର ହୁଏ ନାହିଁ । ତାର ନାନା ରକମ change (ପରିବର୍ତ୍ତନ) ହୋଇପାରେ ।

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି - ତାହାଲେ ନଶ୍ୱର ମାନେ ଆପଣ ବୁଝେଇବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି ଯାହା Changeable (ପରିବର୍ତ୍ତନଶୀଳ) ?

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର - ହଁ ।

ତାପ: ୬/୧୨.୫.୧୯୬୦

ସମାପ୍ତ

ଚର୍ଯ୍ୟାଶ୍ରମ ପ୍ରକାଶନ

ପ୍ରିୟ ପଢ଼ନ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଅନୁକୂଳଚନ୍ଦ୍ର ଚର୍ଯ୍ୟାଶ୍ରମ

ISBN 81-992462-3-2

9 788199 246232